

Eco Reest

CS te Ommen

Tussenrapportage nader inventariserend onderzoek
rugstreeppad

Projectnummer: 260766

Rapport

project Nader inventariserend onderzoek rugstreeppad
CS
Ommen

projectnummer 260766

versie rapport	versienummer	datum	reden vervallen
	1.0	26 mei 2026	Vigerende versie

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader inventariserend onderzoek rugstreeppad dat is uitgevoerd ter plaatse van CS te Ommen, in opdracht van N.V. Nederlandse Gasunie. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2025 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2025 Nader inventariserend onderzoek CS te Ommen, 260766, d.d. 26 mei 2026

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Kwaliteitsborging	4
1.3	Wettelijk kader	5
1.3.1	Bescherming soorten van de Habitatrichtlijn en verdragen Bern en Bonn.....	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	Projectgebied en voorgenomen werkzaamheden	5
2.1	Beschrijving projectgebied.....	5
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning.....	7
3.	Onderzoeksopzet	8
4.	Resultaten van het inventariserende onderzoek	9
5.	Functie van het projectgebied en effectbeoordeling	11
5.1	Functie van het projectgebied rugstreeppad	12
5.2	Conclusie effectbeoordeling rugstreeppad.....	12
6.	Juridische vervolgstappen	12
6.1	Vergunning.....	12
6.2	Mitigerende en compenserende maatregelen.....	13
6.3	Zorgplicht	13
6.4	Conclusies	13
6.5	Verantwoording	13
	Geraadpleegde bronnen.....	14

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doel

In Ommen-Vilsteren bevindt zich het compressorstation (CS) van de N.V. Nederlandse Gasunie ook bekend als Gasunie CS Ommen. Op dit compressorstation wordt de gasdruk op peil gehouden voor het gastransport in een deel van Nederland. Daarnaast staat op de locatie Ommen een stikstoffabriek om door toevoeging van stikstof aan de aardgasstroom hoogcalorisch aardgas aan te passen aan de zogenaamde Slochteren-kwaliteit. Op dit terrein komt de beschermde rugstreep (Epidalea calamita) voor.

N.V. Nederlandse Gasunie verricht 14 verschillende werkzaamheden op compressie station CS Ommen. Deze werkzaamheden bestaan onder ander uit: bemaling, sanering, aanleggen van leidingen, plaatsen van kabelgoten, verwijderen van leidingen. Bij veel van deze werkzaamheden wordt er in de grond gegraven waarbij rugstreepgroeven gedood of verstoord kunnen worden. Rugstreepgroeven graven zich zomers overdag en s' winters in onder de grond. Om deze reden werkt Gasunie volgens een ecologisch protocol met de inzet van amfibie werende schermen. Eco Reest geeft dagelijks ecologische begeleiding hierin om ervoor te zorgen dat de werkzaamheden alsnog doorgang kunnen vinden zonder dat aanwezige rugstreepgroeven verstoord of gedood worden.

De aanleiding van dit nader onderzoek rapport is de vereiste populatiemonitoring voor de toekomstige vergunningsaanvraag bij RVO. Hierbij wordt de rugstreep populatie op het terrein van CS Ommen in kaart gebracht.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het projectgebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 Rugstreep
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de bescherming van natuurwaarden van de Omgevingswet (Ow) tot gevolg hebben.

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van ecologie, bodem en asbest.

Eco Reest is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de vergunningen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot de Omgevingswet.

1.3 Wettelijk kader

Voor de bescherming van natuurwaarden is de Omgevingswet (Ow) van toepassing. De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en houtopstanden. Daarnaast zijn ook bijzondere natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) relevant. De volledige wetstekst is hier te vinden: <https://wetten.overheid.nl>. De regels voor natuur zijn (voornamelijk) uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefgebied (Bal) en het Besluit kwaliteit leefgebied (Bkl).

1.3.1 Bescherming soorten van de Habitatrichtlijn en verdragen Bern en Bonn

De rugstreeppad is een beschermde inheemse soort als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g van de Ow.

- ✂ Op grond van artikel 11.46.1 lid a van het Bal is het verboden om soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels, opzettelijk in hun natuurlijk verspreidingsgebied te doden of te vangen.
- ✂ Op grond van artikel 11.46.1 lid b van het Bal is het verboden om dieren als bedoeld in lid a opzettelijk te verstoren.
- ✂ Op grond van artikel 11.46.1 lid d van het Bal is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid a te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van rugstreeppadden als bedoeld in artikel 11.46.1 lid d van het Bal vallen niet alleen de voortplantingswateren, rustplaatsen en winterverblijven maar ook die delen van de ecologisch functionele leefomgeving die noodzakelijk zijn voor het functioneren van de verschillende verblijfplaatsen. Dit houdt in dat essentiële looproutes en foerageergebieden onder de reikwijdte van de bescherming van de verblijfplaatsen vallen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het projectgebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. De effectbeoordeling van de resultaten staat in hoofdstuk 5. Besloten wordt met hoofdstuk 6, waarin besproken wordt welke juridische vervolgstappen aan de orde zijn voor het project.

2. Projectgebied en voorgenomen werkzaamheden

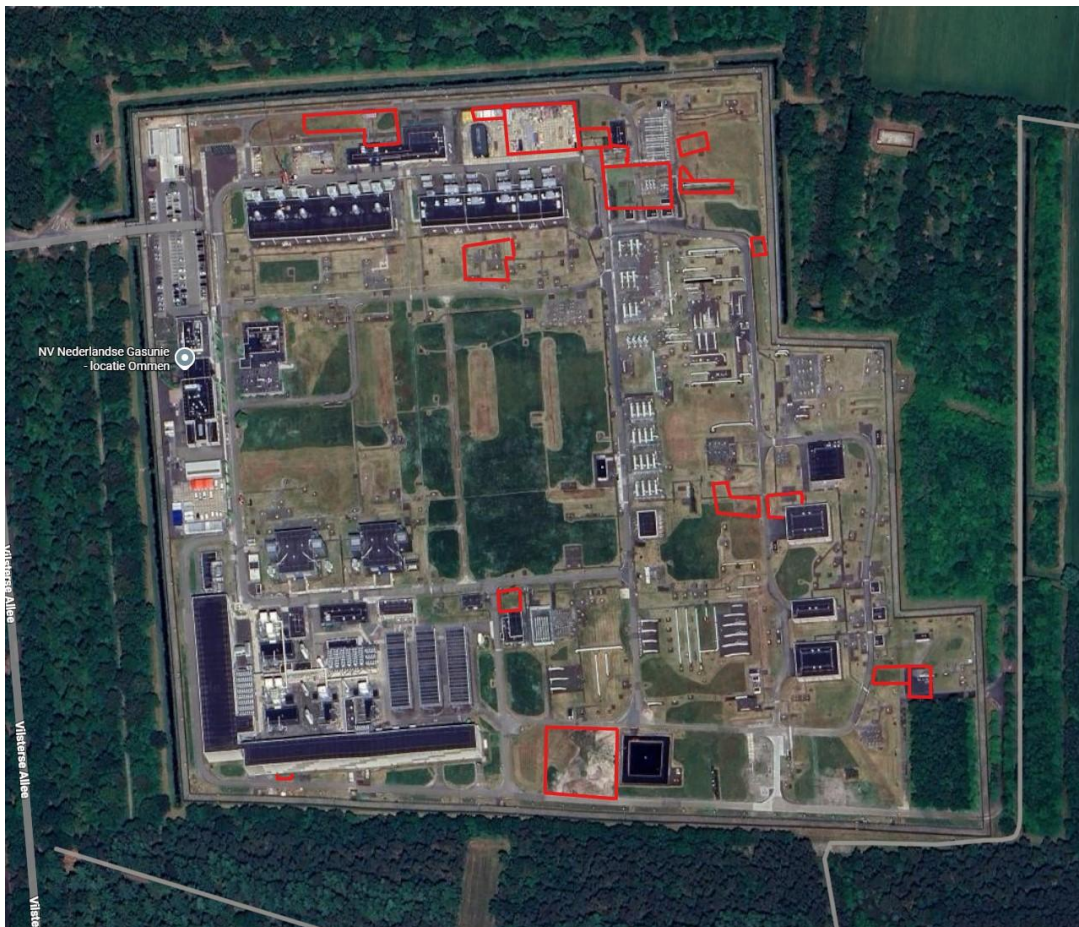
In dit hoofdstuk zijn het projectgebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het projectgebied beschreven.

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied bestaat uit het terrein van CS Ommen (circa 30 ha) bestaande uit bebouwing, wegen, veld met leidingwerk en installaties en open velden. In het zuiden is een terrarium met voortplantingswater ingericht waar afgevangen rugstreeppadden en andere amfibieën worden uitgezet. In de open velden groeien diverse plantensoorten. In grote delen van de open velden en ook het terrarium zijn veel muizengangen/holen aanwezig. De werkgebieden waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn omgeven door amfibie werende schermen om te voorkomen dat rugstreeppadden hier zich kunnen ingraven.

Het projectgebied wordt begrensd door landbouw percelen met agrarisch natuurbeheer (natuur buiten NNN) in het noorden, landbouw percelen zonder natuurbeheer en de N348 in het oosten, en NNN-gebied in het zuiden en westen in de vorm van bos en heide gebieden. In figuur 2.1 is de locatie weergegeven.

Figuren 2.2 tot en met 2.3 geven een impressie van het projectgebied.

Figuur 2.1 Kaart van het projectgebied. De werkgebieden zijn rood omlijnd.

Figuur 2.2 Voorbeeld van een afgeschermd werkgebied (links) en impressie van open veld op het terrein (rechts).

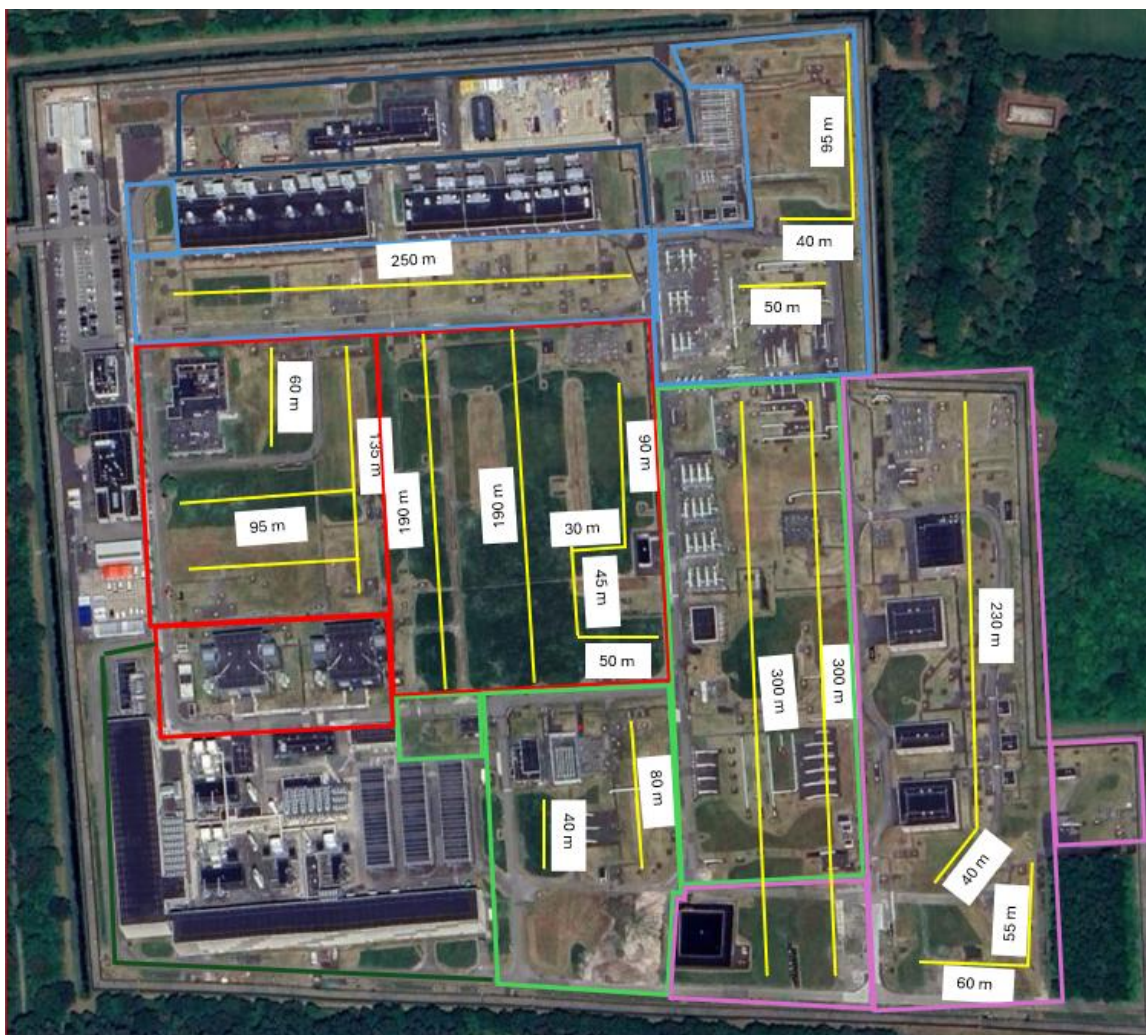
Figuur 2.3 Impressie van het terrarium (links) en een werkgebied op gras (rechts).

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

Opdrachtgever voert binnen het projectgebied 14 geplande werkzaamheden uit. Deze werkzaamheden bestaan onder ander uit: bemaling, sanering, aanleggen van leidingen, plaatsen van kabelgoten, verwijderen van leidingen. De geplande werkzaamheden zijn begin 2026 begonnen en zullen tot en met week 34 voortduren. Bij veel van deze werkzaamheden, welke overdag zullen plaatsvinden, wordt er in de grond gegraven en wordt deze grond ergens anders gestort. Naast de bovenstaande ontwikkelingen zijn op de langere termijn ook andere projecten op het station gepland. Ook hierop vooruitlopend is het huidige nader onderzoek uitgevoerd.

3. Onderzoeksopzet

Het onderzoek is uitgevoerd conform het soorteninventarisatieprotocol van Netwerk Groen Bureaus (NGB). Het populatieonderzoek bestaat uit twee delen; onderzoek naar de voortplantingsbiotoop en de zomerbiotoop. Het onderzoek naar de voortplantingsbiotoop betreft het luisteren naar kooractiviteit en het zoeken naar eisnoeren, larven en juvenielen. Dit wordt gedaan tijdens drie avondbezoeken in de periode van april tot en met juni, waarvan minimaal één bezoek in half april-mei en 1 bezoek in half juni-juli. Het onderzoek naar de zomerbiotoop betreft het zoeken naar actieve dieren tijdens vier avondbezoeken en het overdag controleren van tapijttegels in de periode van april tot en met juli. Tijdens de eerste drie bezoeken wordt het onderzoek naar de voortplantingsbiotoop en zomerbiotoop gecombineerd, het vierde bezoek bestaat enkel uit zomerbiotoop onderzoek. Het terrein is verdeeld in vier kleurvakken (figuur 3.1). Tijdens de avondbezoeken wordt het terrein na zonsondergang voor ongeveer 3 uur lang afgezocht naar de aanwezigheid van rugstreeppadden aan de hand van zichtwaarnemingen (met ATEX zaklamp) en geluid (kooractiviteit). Hierbij wordt elk kleurgebied door 1 persoon in een zigzag patroon afgezocht. Daarnaast zijn er over het hele terrein om de 10 meter tapijttegels geplaatst (langs de gele lijnen in figuur 3.1) welke wekelijks overdag gecontroleerd worden op de aanwezigheid van rugstreeppadden.

Figuur 3.1 Het projectgebied opgedeeld in vier kleurgebieden welke tijdens de bezoeken door 1 persoon worden onderzocht. Langs de gele lijnen zijn om de 10 meter tapijttegels neergelegd welke wekelijks overdag worden gecontroleerd op de aanwezigheid van rugstreeppadden.

Het onderzoek naar rugstreeppadden heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoek rondon rugstreeppad, inclusief de nog geplande rondon.

Ronde	Datum (2026)	Zon onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
RSP koor en zicht 1	22-04-2026	20:49	21:00	23:45	10°C → 7°C	3	Geen bewolking	Droog	Jeroen Hoks, June Volwater, Maik Huismans, Martijn Vos
RSP koor en zicht 2	07-05-2026	21:14	21:15	23:45	12°C → 4°C	3	Bewolkt	Droog	Jeroen Hoks, Maik Huismans, Carmen Robben, Daan de Bruin
RSP koor en zicht 3*	15-06-2026	22:01	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Jeroen Hoks, Maik Huismans, Marieke Kooij, Martijn Vos
RSP zicht 4*	22-07-2026	21:45	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Carmen Robben, Daan de Bruin, June Volwater, Maik Huismans

*planning afhankelijk van weersomstandigheden

4. Resultaten van het inventariserende onderzoek

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek beschreven.

Tijdens de eerste twee avondbezoeken (22 april en 7 mei 2026) zijn twee rugstreeppadden waargenomen waarvan één zichtwaarneming en één geluidswaarneming, beide tijdens het eerste avondbezoek op 22 april. In figuur 4.1.1 zijn de locaties van de waarnemingen weergegeven en tabel 4.1 geeft een overzicht van alle waarnemingen. De zichtwaarneming was nabij gebouw 06N in sector 7 waarbij het dier over stenen liep (figuur 4.1.2). Gezien de grootte van de stenen en de ruimte tussen de stenen had deze pad mogelijk een verblijfplaats tussen de stenen maar dat is niet met zekerheid vast te stellen. Op 20 mei 2026 is er een eisnoer gevonden in een van de twee oostelijke vijverbakken in het terrarium (figuur 4.1.3).

Tabel 4.1 Overzicht van rugstreeppad waarnemingen tijdens de eerste twee avondbezoeken.

Ronde	Datum	Type waarneming	Locatie	Aantal
RSP koor en zicht 1	22-04-2026	Zicht	Sector 7 nabij gebouw 06N (figuur 4.1)	1
RSP koor en zicht 1	22-04-2026	Geluid	Sector 16 nabij gebouw 01C (figuur 4.1)	1
Dagelijkse controle	20-05-2026	Eisnoer	Oostelijke vijverbak in terrarium	1

Figuur 4.1.1 Locaties van de rugstreeppad waarnemingen. Rood: zichtwaarneming (22 april), geel: geluidswaarneming (22 april), blauw: eisnoer in vijverbak (20 mei).

Figuur 4.1.2 Foto's van de waargenomen rugstreeppad op 22 april.

Figuur 4.1.3 Waargenomen eisnoer van rugstreeppad in een vijverbak van het terrarium.

5. Functie van het projectgebied en effectbeoordeling

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld welke effecten de voorgenomen werkzaamheden hebben op de binnen de projectlocatie aanwezige wettelijke beschermde soorten. De resultaten worden behandeld per soort(groep).

5.1 Functie van het projectgebied rugstreeppad

Binnen het projectgebied komen rugstreeppadden voor. Tijdens de eerste twee avondbezoeken zijn er twee rugstreeppad waarnemingen geweest. Gezien de grootte van het projectgebied (30 ha) is dit een laag aantal. Hierbij moet vermeld worden dat de weersomstandigheden tijdens deze twee avonden geschikt, maar niet optimaal waren. Het voornemen is om voor de volgende twee bezoeken avonden uit te kiezen met optimale omstandigheden (relatief warm met voorkeur na regen of een weersomslag) om een beter beeld te krijgen van de aanwezige rugstreeppad populatie. Tijdens eerder onderzoek in 2025 zijn in totaal 36 waarnemingen van rugstreeppadden geweest waaruit is geconcludeerd dat het hele terrein in gebruik is als landhabitat (Natuurbalans – Limnes Divergens, 2025). Daarnaast zijn er in oktober 2025 tijdens 17 afvangrondes drie rugstreeppadden buiten de afgeschermdere werkerterreinen en één binnen de werkerterreinen aangetroffen. Deze zijn uitgezet in het terrarium. Deze onderzoeken zijn later in het jaar verricht in vergelijking met de eerste twee avondbezoeken die tot nu toe door Eco Reest zijn gedaan. Het projectgebied beschikt niet over natuurlijke voortplantingswateren, maar één van de in april 2026 ingegraven vijverbakken binnen het terrarium is sinds 20 mei 2026 in gebruik als voortplantingswater. Het terrarium is afgesloten van de rest van het terrein. Daarom vervult het projectgebied waarschijnlijk vooral de functie van landhabitat en zullen de meeste rugstreeppadden nu in de buurt van voortplantingswateren om het projectgebied zitten. Mogelijk zullen er meer waarnemingen komen tijdens de derde en vierde avondbezoeken wanneer de voortplantingsactiviteit afneemt en er meer gebruik wordt gemaakt van de landhabitat. Daarnaast heeft de werkwijze met het afschermen van werkgebieden die Gasunie sinds dit jaar gebruikt mogelijk een vermindering van geschikt leefgebied voor rugstreeppadden als gevolg gehad, waardoor er over het algemeen minder rugstreeppadden binnen het projectgebied aanwezig zijn. De resultaten van de derde en vierde avondbezoeken zullen naar verwachting meer duidelijkheid geven over de precieze functie en de rugstreeppad populatie van het projectgebied.

5.2 Conclusie effectbeoordeling rugstreeppad

Gezien de aanwezigheid van de rugstreeppad kan het niet uitgesloten worden dat graafwerkzaamheden zonder mitigerend maatregelen een overtreding van de omgevingswet tot gevolg hebben. Daarom wordt er sinds afgelopen winter gewerkt met amfibie werende schermen waarbij alleen binnen de schermen graafwerkzaamheden plaatsvinden. Op deze manier zijn overtredingen van de omgevingswet uitgesloten.

6. Juridische vervolgstappen

De voorgenomen werkzaamheden zullen tot gevolg hebben dat er verbodsbepalingen van de Omgevingswet door de flora- en fauna-activiteiten worden overtreden. Voor het wegnemen of verstoren van een functioneel leefgebied van de rugstreeppad, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten noodzakelijk.

6.1 Vergunning

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 8.74 i t/m l van het Bkl een vergunning verlenen. Dit kan alleen indien er sprake is van een zogenaamd wettelijk belang. Dit is voor vogels beperkt tot het belang van volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, of in het belang van flora en fauna, maar kan niet op grond van dwingende redenen van groot openbaar belang. Voor vleermuizen kan vergunning niet alleen worden verleend worden op grond van genoemde belangen, maar ook op grond van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voorwaarde voor het verkrijgen van een vergunning is verder dat er geen andere bevredigende oplossing is (de alternatieven toets) én dat de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 8.74 i t/m l) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de

betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 8.74 i t/m l).

Een vergunningsaanvraag wordt onderbouwd met een activiteitenplan. Een activiteitenplan omvat een beschrijving van:

- De alternatieventoets: waarom vinden de werkzaamheden op de gekozen wijze en locatie plaats;
- Het wettelijke belang: welk doel wordt met de uitvoering van het project bereikt;
- De beoordeling van de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten;
- De wijze waarop en de aantallen waarmee de vervallen verblijfplaatsen worden gecompenseerd (zie 6.3);
- De wijze waarop bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten is acht weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zes weken. Dit zijn geen fatale termijnen en blijkt in de praktijk dat er rekening gehouden moet worden met termijnen van 20 tot 40 weken. Gezien de lange afhandeltijd én de tijd die nodig is als gewenningsperiode voor mitigerende maatregelen tijdens de ecologisch relevante periode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

6.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

Gasunie werk volgens een ecologisch werkprotocol waarmee met amfibie werende schermen werkterreinen worden afgeschermd om te voorkomen dat rugstreeppadden zich in graafbare zand ingraven en vervolgens gedood of verstoord raken door de werkzaamheden. Dit protocol staat uitgewerkt in het rapport opgesteld door Wageningen environmental research (2025).

6.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

6.4 Conclusies

De geplande werkzaamheden leiden tot een overtreding van de verbodsbepaling. Voor het wegnemen of verstoren van een functioneel leefgebied van de rugstreeppad, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten noodzakelijk.

6.5 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur/ documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023

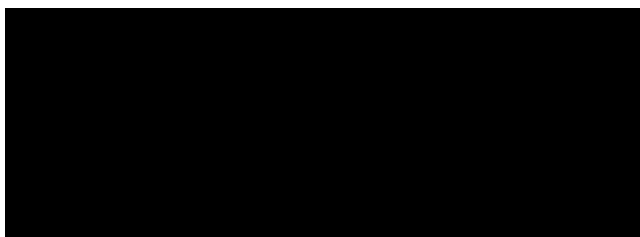
Wageningen Environmental Research. (2025). Rugstreeppadden op het terrein van de Gasunie in Ommen-Vilsteren.

WSP Nederland B.V. & Natuurbalans - Limes divergens BV. (2025). Ecologisch Vervolgonderzoek CS Ommen (A-401) (No. 25-005).

Internet

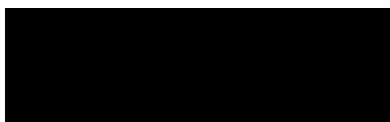
www.BIJ12.nl

www.ravon.nl

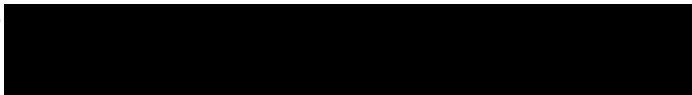
Leeuwarden, 11 september 2024
Uw kenmerk: I.014787.01
Ons kenmerk: SOL028068.FF
Status: Definitief

Onderwerp: Quickscan ecologie CS Ommen (A-401)

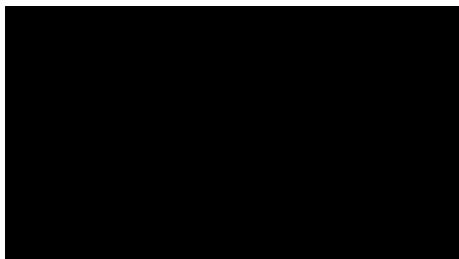

Hierbij ontvangt u de ecologische quickscan voor het compressorstation Ommen (A-401) gelegen aan de Vilsterse Allee 11a te Vilsteren.

Indien u hierover nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende

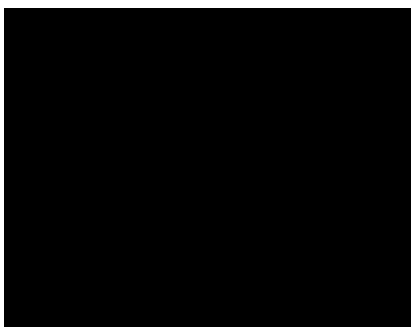

Met vriendelijke groet,
WSP Nederland B.V.

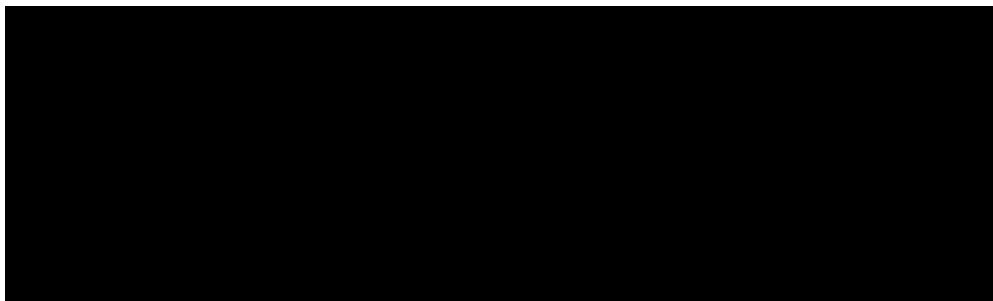

Bijlage(n)

- Quickscan ecologie CS Ommen (A-401)

NOTITIE

1. Aanleiding

N.V. Nederlandse Gasunie heeft werkzaamheden voorzien aan compressorstation Ommen (A-401).

Uitvoering van deze werkzaamheden kan leiden tot een 'flora- en fauna-activiteit', een 'Natura 2000-activiteit' en/of een 'Natuurnetwerk Nederland (NNN)-activiteit', waarbij sprake is van schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtig geval in het kader van de Omgevingswet (Ow). Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde en bedreigde natuurwaarden op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer van de ingreep.

Op verzoek van WSP Nederland B.V. heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV een quick scan uitgevoerd, met als doel om vooraf vast te stellen of de werkzaamheden impact kunnen hebben op beschermde en bedreigde soorten, gebieden en habitats, zoals die zijn geformuleerd in de Ow en in de provinciale Omgevingsverordening. Het natuuronderzoek voldoet aan de eisen voor ecologisch onderzoek, zoals vastgelegd in de Gasunie Technische Standaard OSK-12-N (versie 2, 23-11-2018).

2. Werkwijze

De quick scan bestaat uit een eenmalig veldbezoek in combinatie met een bureaustudie. Als basis voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van archiefgegevens van de afgelopen tien jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), opgevraagd op 1 juli 2024.

Het compressorstation is op 3 juli 2024 bezocht door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Tijdens dat veldbezoek is gezocht naar beschermde en bedreigde natuurwaarden en is een inschatting gemaakt van de potenties van het compressorstation voor beschermde en bedreigde soorten op basis van een habitatbeoordeling (expert judgement). Die kennis is nodig om mogelijke effecten op beschermde en bedreigde natuurwaarden in beeld te brengen. Indien er een kans is op negatieve effecten zijn preventieve en/of mitigerende maatregelen voorgesteld. Ook is aangegeven of vervolgonderzoek en/of een Ow-vergunningaanvraag nodig is.

3. Beschrijving locatie en voorgenomen ingreep

Locatie

Het onderzoeksgebied betreft het gehele compressorstation Ommen A-401, gelegen aan de Vilsterse Allee 11A te Vilsteren in de gemeente Ommen, provincie Overijssel (figuur 1). Op het terrein (±26 ha) staan diverse uit bakstenen, metalen panelen en/of stenen panelen opgetrokken gebouwen met plat dak. Verder zijn binnen het terrein ook (gas)leidingen, lantaarnpalen, geasfalteerde wegen en een waterreservoir gelegen. Op enkele plekken zijn sierplanten aanwezig in de vorm van struiken. Ook is verspreid door het gebied een kruidachtige begroeiing en gras aanwezig, echter wordt het terrein regelmatig gemaaid. Het terrein heeft een industrieel karakter. Rondom het gehele terrein is een hek aanwezig. Aan de west-, noord- en noordoostzijde buiten het hekwerk is een sloot met metalen beschoeiing aanwezig. Het station wordt omgeven door bosrijk gebied. Foto's 1 t/m 6 geven een impressie van compressorstation Ommen (A-401). In de zuidoostelijke hoek van het terrein is een bosje aanwezig, deze valt buiten de ingreep die wordt getoetst in voorliggende rapportage.

Geplande werkzaamheden

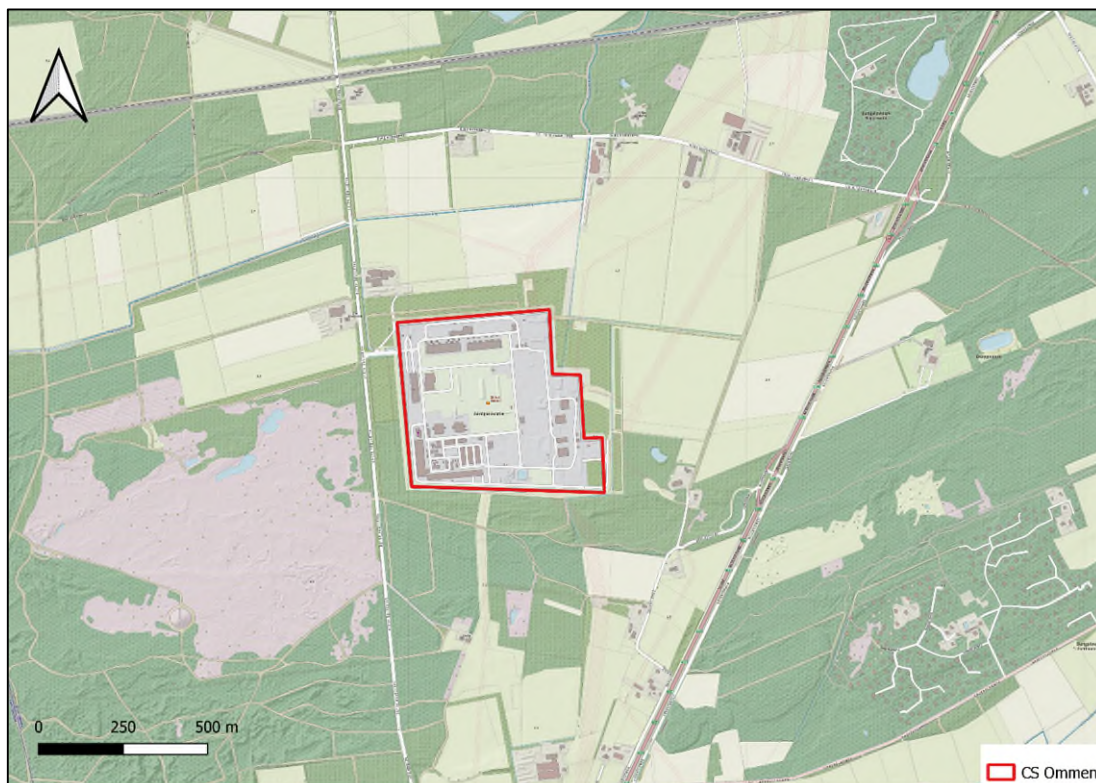
Binnen het station (figuur 2) liggen twee gebouwen (03C en 04C) die gesloopt gaan worden. Daarnaast zal binnen het terrein ten noorden van gebouw 03C en 04C ondergronds leidingwerk verwijderd gaan worden, voornamelijk ter plaatse van het open veld.

Binnen de gebouwen 01C en 02C (figuur 2) vinden alleen in pandige werkzaamheden plaats. Mogelijk zal hierbij wel in de muren geboord gaan worden.

Naast bovenstaande ontwikkelingen zijn op de langere termijn ook andere projecten op het station gepland. Daarom zijn tijdens het veldbezoek voor de quick scan niet alleen bovenstaande gebouwen en velden beoordeeld, maar het gehele compressorstation.

Uitvoeringsperiode

De exacte periode van uitvoering is op het moment van schrijven onbekend.

Figuur 1. Ligging van compressorstation CS Ommen A-401, gemeente Ommen, provincie Overijssel.

Figuur 2. Overzicht van locaties waar werkzaamheden plaatsvinden op CS Ommen A-401.

Foto 1. Zicht op de te slopen gebouwen 03C en 04C op het terrein van CS Ommen (A-401). De foto is gemaakt in oostelijke richting.

Foto 2. Zicht op de gebouwen 01C en 02C op het terrein van CS Ommen (A-401) waar er inpassende werkzaamheden plaatsvinden. De foto is gemaakt in westelijke richting.

Foto 3. Impressie van de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksgebied, gefotografeerd richting het westen.

Foto 4. Overzicht van een deel van het veld met ondergronds leidingwerk waar werkzaamheden zijn voorzien en op de achtergrond de te slopen gebouwen (03C en 04C). De foto is gemaakt in zuidelijke richting.

Foto 5. Impressie van het hekwerk rondom het station, gefotografeerd in oostelijke richting.

Foto 6. Impressie van de sloot met beschoeiing rondom het station, gefotografeerd in westelijke richting.

4. Toetsing Omgevingswet: onderdeel soortenbescherming

Tabel 1 geeft een overzicht van streng beschermde soorten die bekend zijn uit de omgeving van het compressorstation. De NDFF-gegevens geven een goed beeld van de aanwezigheid van soorten in de omgeving. In de volgende paragrafen wordt hier per soortgroep nader op ingegaan en vindt toetsing aan de Ow, onderdeel soortenbescherming, plaats.

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFF van laatste 10 jaar binnen 2 km van de ingreep). Van de nationaal beschermde soorten (A/B) zijn alleen de soorten opgenomen waarvoor geen vrijstelling geldt (bij RVO als bevoegd gezag); van de vogels zijn alleen soorten opgenomen met jaarrond beschermde nestplaatsen.

Ow: Soort is opgenomen in de Omgevingswet (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A/B = Andere beschermde soort).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (GE=gevoelig, KW=kwetsbaar, BE=bedreigd, EB=ernstig bedreigd, VN=verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 2 km rond de ingreep.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Ow	RL	Jaar	Records
Vaatplanten en mossen					
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	B		2024	8
Kartuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>			2023	1
Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	B	EB	2024	5
Vleermuizen					
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	HR		2023	11
Brandts vleermuis	<i>Myotis brandti</i>	HR		2019	4
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	HR		2023	16
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	HR		2023	78
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	HR	KW	2021	16
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	HR		2020	13
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	HR		2023	18
Grondgebonden zoogdieren					
Bever	<i>Castor fiber</i>	HR		2022	3
Boommarter	<i>Martes martes</i>	A		2023	23
Das	<i>Meles meles</i>	A		2024	40
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	A		2024	115
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	A		2021	2
Otter	<i>Lutra lutra</i>	HR		2024	296
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	A		2024	31
Vogels jaarrond beschermd nest					
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	VR	KW	2021	2
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	VR		2023	33
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	VR		2022	3
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	VR		2018	6
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	VR		2017	9

Huismus	<i>Passer domesticus</i>	VR	GE	2023	46
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	VR		2020	8
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	VR		2023	46
Ransuil	<i>Asio otus</i>	VR	KW	2015	1
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	VR		2023	3
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	VR	KW	2023	3
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	VR		2023	8
Reptielen					
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	A		2024	29
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	A	GE	2024	46
Ringslang	<i>Natrix helvetica</i>	A	KW	2024	68
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>	HR	KW	2024	184
Amfibieën					
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	HR	KW	2021	2
Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>	HR	BE	2016	2
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	HR		2014	1
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	HR	GE	2023	8
Vissen					
Geen streng beschermde soorten bekend					
Ongewervelden					
Grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	A	KW	2024	9
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	A		2023	7
Kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	A	KW	2017	2
Beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	A	BE	2024	58
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	HR	KW	2024	4

Vaatplanten en mossen

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van drie streng beschermde soorten vaatplanten, namelijk dennenorchis, kartuizer anjer en liggende ereprijs. Deze soorten zijn allemaal waargenomen op 1,7-1,9 km ten zuidoosten van het station.

Kartuizer anjer wordt in Nederland ingezaaid en komt van nature voor in bossen en op kalkrijke of zandige heuvels. Dennenorchis staat in, vooral met op de bodem met mos bedekte, dennenbossen. Liggende ereprijs komt in Nederland van nature uitsluitend nog voor langs de IJssel. Deze soort is gebonden aan zonnige, droge en rotsachtige bodems of grazige kalkrijke plaatsen op heuvels en aan dijken. Dergelijke biotopen zijn niet aanwezig in het onderzoeksgebied.

Op basis van expert judgement kan worden gesteld dat er op het compressorstation geen streng beschermde planten- en mossen voorkomen, omdat de ter plaatse heersende omstandigheden niet geschikt zijn om als groeiplaats voor deze soorten te fungeren. Een grotendeels verhard en intensief beheerd terrein is ongeschikt als groeiplaats voor streng beschermde planten- en mossensoorten.

Effectbeoordeling en maatregelen

Streng beschermde vaatplanten en mossen komen niet voor op het compressorstation. Negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation uitgesloten.

Toetsing Omgevingswet

Ten aanzien van vaatplanten en mossen is geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Een Ow-vergunning voor vaatplanten en mossen is niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Vleermuizen

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van zeven streng beschermde soorten vleermuizen, namelijk baardvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaat, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. De waarnemingen hebben voornamelijk betrekking op uiterwaarden van de Vecht, op 1-2 km ten noorden van het station.

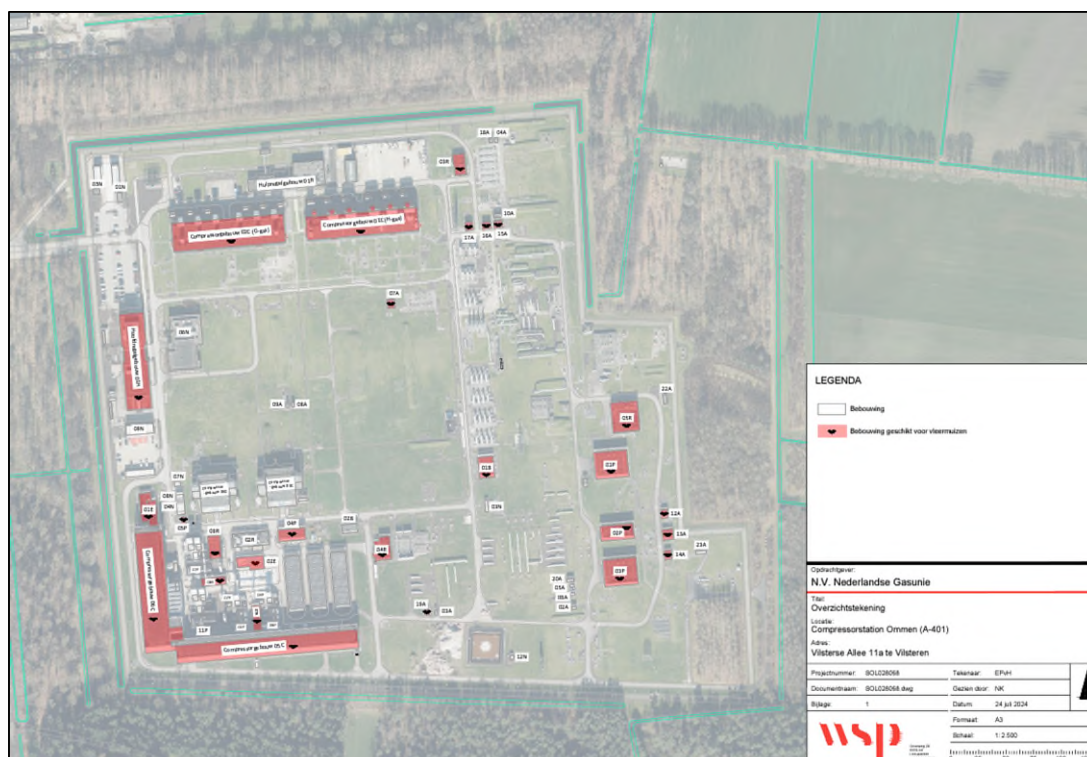
Op het compressorstation staan geen bomen die beschikken over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen (zoals holten, spleten of loshangend schors), verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen zodoende worden uitgesloten. Wel staan op het station diverse gebouwen die potentiële verblijfplaatsen vormen voor gebouwbezonende vleermuizen. Deze gebouwen bieden verblijfplaatsen in de vorm van bijvoorbeeld spleten of stootvoegen die toegang verlenen tot achterliggende ruimtes (foto 7). De gebouwen die geschikt zijn voor vleermuizen zijn weergegeven in figuur 3 en Bijlage 1. Het betreft de gebouwen 01H, 02C, 07A, 01C, 03R, 17A, 16A, 15A, 05R, 01P, 12A, 13A, 02P, 03P, 14A, 04R, 04P, 01E, 05P, 06R, 02E, 08R, 06C, 07R, 05C, 19A en 01B.

Het compressorstation is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de directe omgeving zijn alternatieve foerageergebieden aanwezig in de vorm van bosranden en lanen, waardoor geen sprake is van essentieel foerageergebied voor vleermuizen op het compressorstation. Negatieve effecten op foerageergebieden van vleermuizen als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn zodoende uitgesloten.

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. In de directe omgeving van het compressorstation bevinden zich diverse groenstructuren welke kunnen dienen als vliegroute, zoals de bosranden rondom het station. Het station zelf biedt geen elementen die als (essentiële) vliegroute voor vleermuizen kunnen dienen.

Foto 7. Open stootvoegen, zoals bij dit gebouw behorende tot compressorstation Ommen, bieden voor vleermuizen toegang tot achterliggende ruimtes en daarmee tot potentiële verblijfplaatsen.

Figuur 3. Overzicht van gebouwen binnen CS Ommen (A-401) welke beschikken over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen (bron: WSP).

Effectbeoordeling en maatregelen

De (te slopen) gebouwen **03C en 04C** beschikken **niet** over potentiële vleermuisverblijfplaatsen, daarmee zijn negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de voorgenomen sloop uitgesloten.

De gebouwen **01C en 02C** (waar enkel in pandige werkzaamheden plaatsvinden) beschikken **wel** over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Afhankelijk van welke in pandige werkzaamheden zijn voorzien is vervolgonderzoek naar vleermuizen nodig. **Bij versturende/trillende werkzaamheden zoals boorwerkzaamheden in de muur is vervolgonderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.**

Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden aan de andere gebouwen die beschikken over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen, dan zijn negatieve effecten op vleermuizen niet op voorhand uitgesloten. Afhankelijk van de aard van de ingreep is vervolgonderzoek naar vleermuizen mogelijk aan de orde.

Het uitvoeren van werkzaamheden bij de gebouwen **01C en 02C** of andere gebouwen die als geschikt voor vleermuizen zijn beoordeeld, kan leiden tot verstoring van streng beschermde vleermuizen en/of aantasting van de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen van streng beschermde vleermuizen (Bal art. 11.46). Om negatieve effecten ten aanzien van streng beschermde vleermuizen te voorkomen, dienen de volgende preventieve te worden getroffen:

- Werkzaamheden vinden overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk te worden vermeden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient deze niet uit te stralen naar mogelijke leefgebieden van

vleermuizen, zoals voor vleermuizen geschikte gebouwen op het station (zie figuur 3/ bijlage 1) en de bosranden rondom het station.

- Binnen 5 m rondom voor vleermuizen geschikte gebouwen dienen in de avond en nacht geen materiaal of materieel hoger dan 2 m te worden opgeslagen, zodat vrije aanvliegroutes voor vleermuizen blijft gewaarborgd.

Toetsing Omgevingswet: geplande werkzaamheden 01C, 02C, 03C, 04C

Bij de sloop van gebouwen **03C en 04C** is ten aanzien van vleermuizen **geen** sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Een Ow-vergunning voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Voor de gebouwen **01C en 02C** is het nog **niet duidelijk** of sprake is van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). **Bij verstorende/trillende werkzaamheden zoals boorwerkzaamheden in de muur is vervolgonderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.**

Toetsing Omgevingswet: toekomstige werkzaamheden CS Ommen

Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden aan de andere gebouwen die beschikken over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen, dan zijn overtredingen van de Ow niet op voorhand uitgesloten. Afhankelijk van de aard van de ingreep is vervolgonderzoek naar vleermuizen mogelijk aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van zeven streng beschermde soorten grondgebonden zoogdieren, namelijk bever, boomarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, otter en steenarter.

De waarnemingen van bever hebben betrekking op de Beneden Regge, op 1,3 en 1,9 km afstand van het compressorstation. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water, zoals beken, moerassen, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste. Een sloot met metalen beschoeiing naast een omheind en industrieel terrein vormt geen geschikt habitat voor deze soort. Er zijn dan tijdens het veldbezoek ook geen burchten of andere sporen van bever aangetroffen. Negatieve effecten op bever als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn daarmee uitgesloten.

Volgens gegevens van de NDFF zijn er veel waarnemingen bekend van otters binnen 2 km van het compressorstation, waarbij de dichtstbijzijnde waarneming op 400 m ten noorden is gedaan. Otters leven in de directe nabijheid van water, waarbij oeverzones voldoende dekking en rust moeten bieden. Een sloot met metalen beschoeiing naast een omheind en industrieel terrein vormt geen geschikt habitat voor deze soort. Er zijn dan tijdens het veldbezoek ook geen spraints of andere sporen van otter aangetroffen. Negatieve effecten op otter als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn daarmee uitgesloten.

De waarnemingen van boomarter zijn verspreid gedaan binnen 2 km van het compressorstation, waarbij de dichtstbijzijnde waarneming op 500 m ten noorden is gedaan. De boomarter komt in

naald- en loofbos en gemengd bos voor. Het compressorstation is door het open karakter en het ontbreken van potentiële verblijfplaatsen (zoals boomholten, oude zoogdierholten of toegankelijke gebouwen), niet van waarde voor boommarter. Negatieve effecten op boommarter als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn daarmee uitgesloten.

De waarnemingen van das zijn verspreid gedaan binnen 2 km van het compressorstation, waarbij de dichtstbijzijnde waarneming op 500 m ten oosten is gedaan. De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het station is door het hekwerk niet toegankelijk voor dassen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van das waargenomen in de vorm van wissels, latrines, haren, vraatsporen, (bij)burchten of vluchtpijpen. Het voorkomen van dassen op het station is uitgesloten.

Mogelijk bevinden zich wel verblijfplaatsen van das in de bossen rondom het station. Deze zullen geen hinder ondervinden als gevolg van de geplande werkzaamheden bij de gebouwen **01C, 02C, 03C en 04C** gezien de afstand (minimaal 80 m tot omliggende bosrand) en aard van de ingreep. Indien in de toekomst werkzaamheden zijn voorzien nabij de rand van het station, kunnen potentieel aanwezige verblijfplaatsen van das mogelijk wel verstoring ondervinden.

De waarnemingen van eekhoorn zijn verspreid gedaan binnen 2 km van het compressorstation, waarbij de dichtstbijzijnde waarneming op 1 km ten westen is gedaan. Eekhoorns maken grote bolvormige nesten hoog in bomen. Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden zijn geen bomen aanwezig, waarmee negatieve effecten op eekhoorn op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Mogelijk bevinden zich wel eekhoornnesten in het bosje in de zuidoostelijke hoek of in de bosrand rondom het station, deze konden in verband met het dichte bladerdek ten tijde van het veldbezoek niet volledig worden geïnspecteerd. Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden nabij de rand van het station of in het bosje in de zuidoostelijke hoek van het station, kunnen potentieel aanwezige eekhoornnesten mogelijk wel verstoring ondervinden.

De waarnemingen van steenmarter zijn verspreid gedaan binnen 2 km van het ingreepgebied, waarbij de dichtstbijzijnde waarneming op 100 m ten zuiden is gedaan. Steenmarters gebruiken boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, schuurtjes, hooizolders en loze ruimtes onder daken als verblijfplaatsen. De gebouwen binnen het station zijn onderzocht op sporen van steenmarter, zoals prooiresten en uitwerpselen, deze zijn niet aangetroffen. Tevens is bij de beheerder van het station geen aanwezigheid of overlast van steenmarters bekend. Negatieve effecten op steenmarters als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn daarmee uitgesloten.

Van grote bosmuis is één waarneming bekend uit het bosgebied Wolfskuil. De waarneming is circa 1,7 km ten noordoosten van het compressorstation gedaan. Vermoedelijk geeft de NDFF een onvolledig beeld van het voorkomen van grote bosmuis in de omgeving van Ommen. Deze soort ruikt recent snel op in Nederland en is moeilijk waar te nemen en te onderscheiden van bosmuis of andere ware muizen. Grote bosmuis komt in diverse soorten biotopen voor, onder voorwaarde dat er voldoende dekking is van bijvoorbeeld lage begroeiing. Oude beuken- en eikenbossen met een uitgebreide struiklaag vormen het voorkeursbiotoop. De soort bouwt een nest als verblijfplaats, dat zich vaak ondergronds onder wortelstokken van grote bomen of boomstronken bevindt. Grote bosmuizen gebruiken doorgaans bestaande holten van onder andere mollen, konijnen en

woelmuizen. Op het station is geen geschikt leefgebied voor grote bosmuis aanwezig. Het ontbreekt aan potentiële verblijfplaatsen, dekking en schuilmogelijkheden. Negatieve effecten op grote bosmuis als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn zodoende uitgesloten.

Andere (streng) beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht op het station. Een omheind, grotendeels verhard en intensief beheerd industrieel terrein met een open karakter is niet geschikt als leefgebied voor (streng) beschermde grondgebonden zoogdieren.

Effectbeoordeling en maatregelen

Voortplantings- of rustplaatsen en andere essentiële onderdelen van het leefgebied van streng beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aanwezig binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden bij de gebouwen 01C, 02C, 03C, 04C. Negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van deze geplande werkzaamheden zijn daarmee uitgesloten.

Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden nabij de rand van het station of het bosje in de zuidoostelijke hoek, kunnen potentieel aanwezige verblijfplaatsen van das en/of eekhoorn mogelijk negatieve effecten hiervan ondervinden. Dit is echter afhankelijk van de aard en de locatie van de ingreep. Vervolgonderzoek naar de aan/afwezigheid van verblijfplaatsen kan dan nodig zijn.

Toetsing Omgevingswet: geplande werkzaamheden 01C, 02C, 03C, 04C

Ten aanzien van grondgebonden zoogdieren is geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g) bij de geplande werkzaamheden bij de gebouwen 01C, 02C, 03C, 04C. Een Ow-vergunning voor grondgebonden zoogdieren is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Toetsing Omgevingswet: toekomstige werkzaamheden CS Ommen

Bij werkzaamheden aan de rand van het station of nabij het bosje in de zuidoostelijke hoek is het niet duidelijk of ten aanzien van grondgebonden zoogdieren sprake is van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Vervolgonderzoek is in dat geval nodig om hier duidelijkheid over te verschaffen.

Broedvogels

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van 12 vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, namelijk boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil sperwer, steenuil en wespendif.

Volgens archiefgegevens van de NDFF zijn er nabij het compressorstation territorium/nestindicerende waarnemingen bekend van boomvalk, buizerd, ransuil, havik, wespendif en sperwer. Binnen het compressorstation zelf zijn geen waarnemingen bekend in de NDFF. Deze roofvogelsoorten zijn voor hun nesten afhankelijk van (hoge) boomopstanden, zoals het bosje in de zuidoostelijke hoek van het station en de bossen rondom het station.

Het bosje in de zuidoostelijke hoek van het station alsmede de bossen rondom het station konden niet worden geïnspecteerd op jaarrond beschermde nesten in verband met het bladerdek ten tijde van het veldbezoek, hier zouden zich echter wel jaarrond beschermde nesten van roofvogels kunnen

bevinden. Gezien de afstand van de geplande werkzaamheden bij de gebouwen **01C, 02C, 03C en 04C** tot deze bomen (minimaal 80 m tot omliggende bosrand), zijn versturende effecten als gevolg van deze werkzaamheden op voorhand uitgesloten.

Gierzwaluw is verspreid binnen 2 km van het compressorstation waargenomen. Het betreft een gebouwbewonende soort die nesten heeft in nestkasten en openingen in gebouwen. De gebouwen binnen het compressorstation zijn beoordeeld op geschiktheid voor gierzwaluw, alle gebouwen zijn ongeschikt bevonden voor deze soort in verband met afwezigheid van geschikte invliegopeningen.

Huismus is voornamelijk waargenomen in de bebouwde kom rondom het compressorstation. Huismus maakt gebruik van huizen met overhangende dakpannen waar zij hun nesten onder kunnen maken. De gebouwen binnen het compressorstation zijn beoordeeld op geschiktheid voor huismus. Alle gebouwen hebben een plat dak en bevatten geen geschikte gaten die als nestlocatie zouden kunnen dienen.

De waarnemingen van grote gele kwikstaart zijn gedaan op 1,8 km ten noordwesten bij een stuw. Grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van beken en rivieren. Het compressorstation is daarmee niet geschikt als nestlocatie en foerageergebied.

Steenuil en kerkuil hebben een voorkeur voor cultuurlandschappen met landschapselementen die voor afwisseling zorgen, zoals oude schuurtjes, houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen. Meestal broeden deze soorten in speciale nestkasten, schuren en incidenteel in een boomholte. Geschikte nestgelegenheden voor steenuil en kerkuil ontbreken op en in de directe omgeving van het compressorstation. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen als braakballen, krijtstrepen of veren aangetroffen die duiden op aanwezigheid van steenuil of kerkuil. Negatieve effecten ten aanzien van steenuil en kerkuil als gevolg van de voorgenomen ingrepen kunnen worden uitgesloten.

Ooievaars maken bij voorkeur gebruik van menselijke bouwsels zoals telefoonpalen, schoorstenen, kerktorens, hoogspanningsmasten of houten platforms op palen. Soms nestelt de ooievaar in hoge bomen. De grote ooievaarsnesten zijn makkelijk te herkennen. Deze zijn op of in nabijheid van het compressorstation niet aangetroffen.

Samengevat kan worden gesteld dat nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' (jaarrond beschermde nesten) niet aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden bij de gebouwen **01C, 02C, 03C en 04C**.

Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden nabij de rand van het station of het bosje in de zuidoostelijke hoek, kunnen jaarrond beschermde roofvogelnesten, indien aanwezig, mogelijk wel verstoring ondervinden. Dit is echter afhankelijk van de aard van de ingreep en de precieze locatie.

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zonder jaarrond beschermd nest zijn aanwezig in gras, bomen, struiken en op platte daken van de gebouwen op het compressorstation.

Effectbeoordeling en maatregelen

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van werkzaamheden leiden tot beschadiging van nesten van broedende vogels (Bal art. 11.37). Om negatieve effecten ten aanzien van broedvogels te voorkomen, dienen de volgende preventieve maatregelen te worden getroffen:

- Werkzaamheden op het compressorstation worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Ow wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden, op voorwaarde dat met zekerheid is vastgesteld dat er geen essentiële functies, zoals verblijfplaatsen en vliegroutes, voor andere beschermde soorten aanwezig zijn. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Om te voorkomen dat vogels gaan broeden op de platte daken, kunnen hier vogelverschrikkers worden geplaatst. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Toetsing Omgevingswet: geplande werkzaamheden 01C, 02C, 03C, 04C

Ten aanzien van vogels is bij de geplande werkzaamheden geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g), mits voorgestelde preventieve maatregelen worden getroffen. Een Ow-vergunning voor vogels is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Toetsing Omgevingswet: toekomstige werkzaamheden CS Ommen

Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden nabij de rand van het station of het bosje in de zuidoostelijke hoek, kunnen potentieel aanwezige jaarrond beschermde nesten mogelijk negatieve effecten hiervan ondervinden. Dit is echter afhankelijk van de aard en de locatie van de ingreep. Vervolgonderzoek naar aan/afwezigheid van jaarrond beschermde nesten kan dan nodig zijn.

Reptielen

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn archiefwaarnemingen opgenomen van vier streng beschermde soorten reptielen, namelijk hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis. Het zwaartepunt van deze waarnemingen ligt in het Vilsterseveld (300 m ten zuidwesten van het compressorstation) en bij de Archemerberg (1,8 km ten zuidoosten van het compressorstation). Een grotendeels verhard, intensief beheerd industrieel terrein vormt geen geschikt leefgebied voor streng beschermde reptielen. Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet voorkomen op het compressorstation.

Effectbeoordeling en maatregelen

Aangezien streng beschermde reptielen niet voorkomen op het compressorstation, zijn negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden uitgesloten.

Toetsing Omgevingswet

Ten aanzien van reptielen is geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Een Ow-vergunning voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Amfibieën

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van drie streng beschermde soorten amfibieën, namelijk boomkikker, kamsalamander en rugstreeppad. De waarnemingen zijn gedaan in de bosschage 600 m ten westen en op een particulier terrein 400 m ten zuidoosten van het station.

Op het station is enkel water aanwezig in de vorm van een kunstmatig waterreservoir. Deze bevat een steile kunststofrand en is daarmee ongeschikt als voortplantingswater voor amfibieën. De sloot rondom het station is ongeschikt als voortplantingswater voor amfibieën vanwege de steile metalen beschoeiing op de oevers. Het station vormt geen geschikt landhabitat voor amfibieën wegens het ontbreken van geschikte voortplantingswateren en vanwege de hoge mate van verharding en het intensieve beheer. Negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van werkzaamheden op het compressorstation zijn daarmee uitgesloten.

Effectbeoordeling en maatregelen

Aangezien streng beschermde amfibieën niet voorkomen op het compressorstation, zijn negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden uitgesloten.

Toetsing Omgevingswet

Ten aanzien van amfibieën is geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Een Ow-vergunning voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Vissen

Aanwezigheid soorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van het voorkomen van beschermde vissoorten op of in de omgeving van het compressorstation. Op het station zijn geen wateren aanwezig die geschikt zijn voor beschermde vissoorten, aanwezigheid van beschermde vissen kan daarmee worden uitgesloten.

Effectbeoordeling en maatregelen

Aangezien streng beschermde vissen niet voorkomen op het compressorstation, zijn negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden uitgesloten.

Toetsing Omgevingswet

Ten aanzien van vissen is geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Een Ow-vergunning voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Ongewervelden

Aanwezigheid soorten

In de NDFF zijn waarnemingen opgenomen van vijf streng beschermde soorten ongewervelden, namelijk grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, beekrombout en gevlekte witsnuitlibel.

Deze archiefwaarnemingen hebben voornamelijk betrekking op de Beneden Regge en bossen in de omgeving. Ter plaatse van het station zijn geen populaties bekend van streng beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden. Deze worden hier ook niet verwacht. Een grotendeels verhard en intensief beheerd terrein is ongeschikt als leefgebied voor dergelijke soorten. Verder ontbreekt het aan waardplanten voor bovengenoemde soorten: iep, zoete kers, sommige wilgensoorten en wilde kamperfoelie.

Een soort die niet uit de NDFF naar voren komt maar op basis van verspreidingsgegevens wel kan worden verwacht op het compressorstation is teunisbloempijlstaart. Teunisbloempijlstaart heeft als waardplanten teunisbloem, grote kattenstaart en basterdwederik. Aan de zuidelijke rand van het station, ten westen van het waterreservoir, is een grondhoop gelegen waarop veel teunisbloemen groeien. Tijdens het veldbezoek, dat plaatsvond in juli (de optimale periode voor het inventariseren van teunisbloempijlstaart), zijn geen exemplaren van deze soort of sporen (vraat en uitwerpselen) aangetroffen. Indien in de toekomst werkzaamheden aan deze grondhoop zijn voorzien, kunnen negatieve effecten op teunisbloempijlstaart niet op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling en maatregelen

Aangezien streng beschermde ongewervelden niet voorkomen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden bij de gebouwen **01C, 02C, 03C en 04C**, zijn negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg hiervan uitgesloten.

Indien in de toekomst werkzaamheden aan de grondhoop met teunisbloemen ten westen van het waterreservoir plaatsvinden, kunnen negatieve effecten op teunisbloempijlstaart niet op voorhand worden uitgesloten. Vervolgonderzoek is dan noodzakelijk.

Toetsing Omgevingswet: geplande werkzaamheden 01C, 02C, 03C, 04C

Ten aanzien van ongewervelden is geen sprake van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). Een Ow-vergunning voor ongewervelden is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Toetsing Omgevingswet: toekomstige werkzaamheden CS Ommen

Indien in de toekomst werkzaamheden aan de grondhoop met teunisbloemen ten westen van het waterreservoir plaatsvinden, kunnen negatieve effecten op teunisbloempijlstaart niet op voorhand worden uitgesloten. Vervolgonderzoek is dan noodzakelijk.

Specifieke zorgplicht: Rode Lijst-soorten

Inleiding

Vanuit de specifieke zorgplicht (Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) art. 11.27) dient, naast voorgaande toetsing van streng beschermde soorten, ook de geschiktheid van het compressorstation voor Rode Lijst-soorten te worden beoordeeld en te worden getoetst wat de effecten van de voorgenomen ingreep op deze natuurwaarden zijn. In Nederland zijn 3374 Rode Lijst-soorten bekend. Het is onmogelijk om deze soorten allemaal te bespreken. In deze paragraaf wordt ingegaan op soorten waar regelmatig naar wordt gekeken, waarvan de ecologie goed bekend is en die gezamenlijk een goed beeld geven van de algehele natuurwaarde van het compressorstation. Hiervoor zijn uitsluitend Rode Lijst-soorten uit de volgende soortgroepen geselecteerd: vaatplanten, dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Rode Lijst-soorten die tevens streng beschermd zijn onder de Ow zijn reeds in voorgaande paragrafen behandeld en komen zodoende niet weer aan bod.

Aanwezigheid soorten

De NDFF-aanvraag levert de volgende resultaten op:

- 51 soorten vaatplanten van de Rode Lijst;
- 8 soorten dagvlinders van de Rode Lijst;
- 2 soorten libellen van de Rode Lijst;
- 1 soorten sprinkhanen van de Rode Lijst.

De waarnemingen zijn verspreid gedaan binnen 2 km van het compressorstation. De zwaartepunten liggen voornamelijk in het Vilsterse veld, het Giethmense Veld, de Archemerberg en langs de rivieren de Beneden Regge en de Vecht. Het compressorstation vormt voor de Rode Lijst-soorten geen geschikt leefgebied in verband met de hoge mate van verharding en het intensieve beheer. De bekende vaatplanten en insecten zijn gebonden aan (open) onverharde terreintypen of aan wateren, welke niet aanwezig zijn op de compressorstation.

Effectbeoordeling en maatregelen

Met het ontbreken van potenties voor vaatplanten, dagvlinders, libellen en sprinkhanen van de Rode Lijst zijn negatieve effecten op deze soortgroepen als gevolg van de voorgenomen ingreep bij voorbaat uitgesloten.

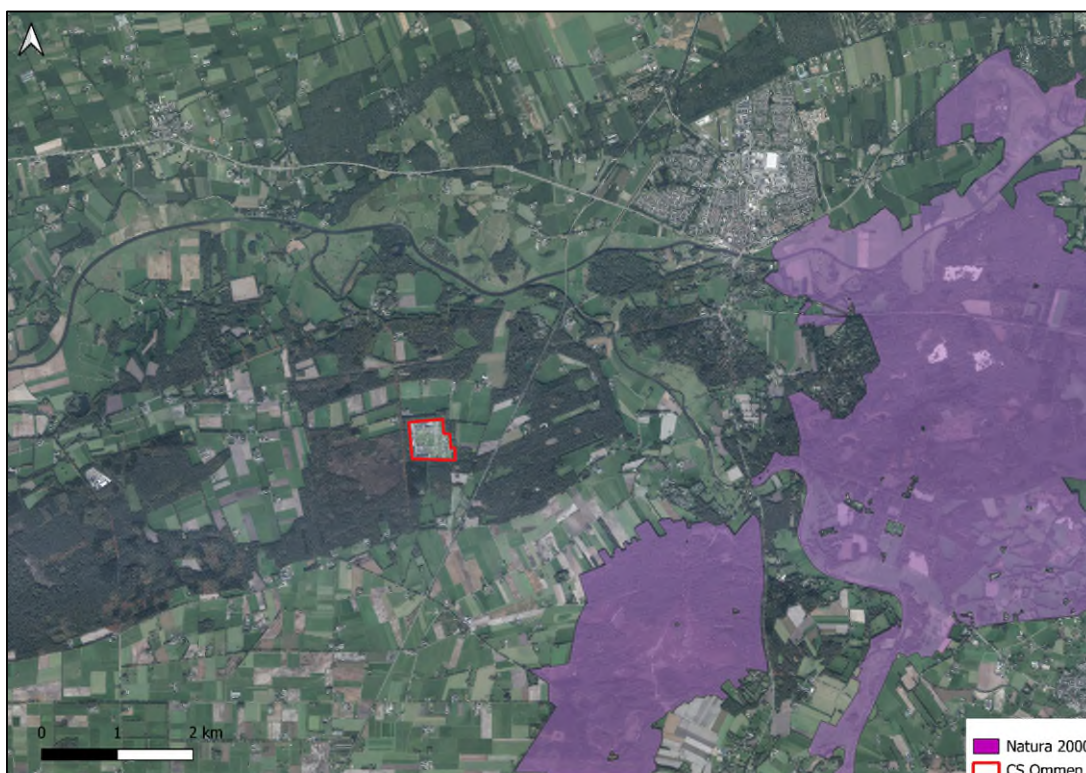
5. Toetsing Omgevingswet: voortoets gebiedsbescherming N2000

Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het compressorstation ligt ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Reggegebied ligt op 2,2 km afstand van het compressorstation (figuur 4). Er is geen kans op fysieke aantasting of verstoring.

Negatieve effecten als gevolg van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. Om dat inzichtelijk te maken dient een berekening met AERIUS-calculator te worden uitgevoerd (Omgevingsregeling (Or) art. 4.15).

De voorgenomen ingreep leidt ten aanzien van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten mogelijk tot een Natura 2000-activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significant negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Verder onderzoek met als basis een berekening met AERIUS-Calculator is nodig.

Figuur 4. Ligging van het compressorstation CS Ommen (A-401) ten opzichte van Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Reggegebied. Het betreft Habitatrictlijngebied.

6. Toetsing Omgevingswet: Natuurnetwerk Nederland

Ligging ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland

Het bosje in de zuidoostelijke hoek van het compressorstation is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (figuur 5). Het betreft natuurtypen L01.02 Houtwal en houtsingel & Zoekgebied Agrarisch Natuurbeheer (Droge dooradering). Dit bosje valt echter buiten de beoordeling in voorliggende quick scan. Daarnaast wordt binnen Provincie Overijssel externe werking van werkzaamheden op gebied behorende tot Natuurnetwerk niet getoetst.

Het gebied waar werkzaamheden zijn voorzien ligt buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk. Rondom het station liggen nog meer gebieden die onderdeel zijn van het NNN. Bij realisatie van de ingreep bestaat geen kans op aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het NNN. Verdere toetsing is niet nodig.

Figuur 5. Ligging van het compressorstation CS Ommen (A-401) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

7. Conclusies

Consequenties Omgevingswet-natuurbescherming

Soortenbescherming: geplande werkzaamheden 01C, 02C, 03C, 04C

- Het verspreidingsbeeld van streng beschermde en bedreigde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is mogelijk nodig, zie hoofdstuk 8.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kunnen de volgende streng beschermde en bedreigde soorten voorkomen: vleermuizen. Verder dient gedurende het broedseizoen rekening te worden gehouden met broedende vogels.
- Negatieve effecten kunnen deels worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze maatregelen zijn opgenomen in hoofdstuk 9.
- Indien de voorgestelde preventieve maatregelen worden uitgevoerd, worden schadelijke handelingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor de meeste soorten voorkomen. Alleen voor de nader te onderzoeken soorten is dat nog onduidelijk.

Soortenbescherming: toekomstige werkzaamheden CS Ommen

- Het verspreidingsbeeld van streng beschermde en bedreigde soorten binnen het gehele compressorstation en de invloedssfeer hiervan is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is mogelijk nodig, zie hoofdstuk 8.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep kunnen de volgende streng beschermde en bedreigde soorten voorkomen: vleermuizen, das, eekhoorn, roofvogels en teunisbloempijlstaart. Verder dient gedurende het broedseizoen rekening te worden gehouden met broedende vogels.
- Negatieve effecten kunnen deels worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze maatregelen zijn opgenomen in hoofdstuk 9.
- Indien de voorgestelde preventieve maatregelen worden uitgevoerd, worden schadelijke handelingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor de meeste soorten voorkomen. Alleen voor de nader te onderzoeken soorten is dat nog onduidelijk.

Natura 2000-gebiedsbescherming: voortoets

- Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied als gevolg van fysieke aantasting of verstoring zijn op voorhand uitgesloten. Verdere toetsing en vergunningverlening zijn voor deze onderdelen niet nodig.
- Effecten als gevolg van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie dienen inzichtelijk te worden gemaakt middels een AERIUS-berekening (Or artikel 4.15).

Natuurnetwerk Nederland

- De werkzaamheden vinden buiten de begrenzing van het NNN plaats. Er is geen kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het NNN.

Specifieke zorgplicht

Deze quick scan natuurbescherming is opgesteld conform de eisen zoals die gesteld zijn in de specifieke zorgplicht voor flora en fauna en Natura 2000-gebiedsbescherming. Vanuit de specifieke zorgplicht zijn geen maatregelen benodigd om nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten redelijkerwijs te voorkomen, beperken of ongedaan te maken.

8. Vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek: geplande werkzaamheden 01C, 02C, 03C, 04C

Voor de gebouwen **01C en 02C** is het nog **niet duidelijk** of sprake is van een flora- en fauna-activiteit (Ow art. 5.1 lid 2g). **Bij verstorende/trillende werkzaamheden zoals boorwerkzaamheden in de muur is vervolgonderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.**

Vervolgonderzoek: toekomstige werkzaamheden CS Ommen

- Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden aan de andere gebouwen die beschikken over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen, dan zijn overtredingen van de Ow niet op voorhand uitgesloten. Afhankelijk van de aard van de ingreep is vervolgonderzoek naar vleermuizen mogelijk aan de orde.
- Indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden nabij het bosje in de zuidoostelijke hoek van het station, nabij de rand van het station en/of aan de grondhoop ten westen van het waterreservoir: afhankelijk van de aard en locatie van de ingreep dient mogelijk vervolgonderzoek plaats te vinden naar aan/afwezigheid van jaarrond beschermde nesten, eekhoornnesten, teunisbloempijlstaart en/of dassen. Dit is echter afhankelijk van de aard van de ingreep en de precieze locatie.

Het verspreidingsbeeld van overige streng beschermde en bedreigde soorten op het compressorstation en de invloedssfeer hiervan is voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is voor die soorten niet nodig.

Met behulp van het rekeninstrument AERIUS dient te worden berekend wat de effecten van de ingreep zijn op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten die zijn aangewezen voor Natura 2000-gebieden.

9. Maatregelen

Vleermuizen

- Werkzaamheden vinden overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van terreinverlichting dient zoveel mogelijk te worden vermeden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient deze niet uit te stralen naar mogelijke leefgebieden van vleermuizen, zoals voor vleermuizen geschikte gebouwen op het station (zie figuur 3/ bijlage 1) en de bosranden rondom het station.
- Binnen 5 m rondom voor vleermuizen geschikte gebouwen dienen in de avond en nacht geen materiaal of materieel hoger dan 2 m te worden opgeslagen, zodat vrije aanvliegroutes voor vleermuizen gewaarborgd blijven.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

- Werkzaamheden op het compressorstation worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Ow wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden, op voorwaarde dat met zekerheid is vastgesteld dat er geen essentiële functies, zoals verblijfplaatsen en vliegroutes, voor andere beschermde soorten aanwezig zijn. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Om te voorkomen dat vogels gaan broeden op de platte daken, kunnen hier vogelverschrikkers worden geplaatst. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

10. Aanbevelingen

- Binnen 2 km rondom het compressorstation zijn in de NDFF archiefwaarnemingen bekend van de volgende invasieve plantensoorten: Afghaanse duizendknoop, Alsemambrosia, basterdduizendknoop, Canadese kornoelje, grote waternavel, Japanse duizendknoop, klein springzaad, reuzenbalsemien, reuzenbereklaauw, rimpelroos, sachalinse duizendknoop, smalle waterpest, trosbosbes, waterteunisbloem en grijs kronkelsteeltje. De dichtstbijzijnde waarneming is gedaan op 100 meter en betreft reuzenbalsemien.
- Tijdens het veldbezoek zijn binnen de begrenzing van het compressorstation geen waarnemingen gedaan van invasieve exotische plantensoorten (lijst NVWA 2022). Vervolgstappen worden niet nodig geacht.
- Om de voorgestelde preventieve maatregelen te borgen wordt aanbevolen om deze op te nemen in het werkplan. Uitvoering van de preventieve maatregelen is nodig om overtreding van de Ow te voorkomen

11. Samenvatting

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de quick scan. De kleuren geven aan of specifiek aandacht moet worden besteed aan de aanwezige natuurwaarden.

GROEN	geen problemen: de werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
GEEL	preventieve maatregelen: de werkzaamheden zijn gebonden aan een uitvoeringswijze.
ORANJE	preventieve maatregelen: de werkzaamheden zijn gebonden aan een uitvoeringsperiode.
ROOD	vervolgonderzoek: bekende gegevens zijn onvoldoende actueel of volledig voor toetsing.
PAARS	vergunning: voor uitvoering van de werkzaamheden is een Ow-vergunning nodig.

NATUURWAARDEN	NEGATIEVE EFFECTEN ALS GEVOLG VAN DE INGREEP	PREVENTIEVE MAATREGELEN/ VERVOLGONDERZOEK	VERGUNNING NODIG?
OW SOORTENBESCHERMING			
Vaatplanten en mossen	Geen	Geen	Nee
Vleermuizen: gebouwen 01C - 02C (potentiële verblijfplaatsen)	Afhankelijk van de inpandige werkzaamheden kans op sterfte of verstoring van vleermuizen Kans op verstoring vliegroute en omliggende verblijfplaatsen	Nader onderzoek bij 01C en 02C indien er versturende/trillende werkzaamheden worden uitgevoerd. Overdag werken, verlichting afwenden van potentieel leefgebied. Beperkingen t.a.v. opslag nabij voor vleermuizen geschikte gebouwen.	Mogelijk
Vleermuizen: gebouwen 03C - 04C (geen potentiële verblijfplaatsen)	Kans op verstoring vliegroute en omliggende verblijfplaatsen	Overdag werken, verlichting afwenden van potentieel leefgebied. Beperkingen t.a.v. opslag nabij voor vleermuizen geschikte gebouwen.	Nee
Vleermuizen (toekomstige werkzaamheden)	Afhankelijk van locatie en aard werkzaamheden	Mogelijk nader onderzoek vleermuizen bij voor vleermuizen geschikte gebouwen, afhankelijk van werkzaamheden in de toekomst	Mogelijk
Grondgebonden zoogdieren	Geen	Toekomstige werkzaamheden: Mogelijk nader onderzoek das en/of eekhoorn indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden nabij het bosje in zuidoostelijke hoek of rand van station	Nee
Broedvogels zonder jaar rond beschermd nest	Verstoring in broedseizoen	Werken buiten broedseizoen voor vogels (dat loopt van maart t/m juli), of preventieve maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen	Nee
Broedvogels met jaar rond beschermd nest	Geen	Toekomstige werkzaamheden: Mogelijk nader onderzoek roofvogels indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden	Nee

		nabij het bosje in zuidoostelijke hoek of rand van station	
Reptielen	Geen	Geen	Nee
Amfibieën	Geen	Geen	Nee
Vissen	Geen	Geen	Nee
Ongewervelden	Geen	Toekomstige werkzaamheden: Mogelijk nader onderzoek teunisbloempijlstaart indien in de toekomst werkzaamheden plaatsvinden aan de grondhoop ten westen van het waterreservoir	Nee
Specifieke zorgplicht	Geen	Geen	N.v.t.
OW GEBIEDSBESCHERMING N2000			
Locatie ligt buiten Natura 2000-gebied, kans op externe werking	Stikstofdepositie	AERIUS-berekening	N.t.b.
NATUURNETWERK NEDERLAND			
Werkzaamheden vinden buiten NNN plaats, geen externe werking	Geen	Geen	N.v.t.

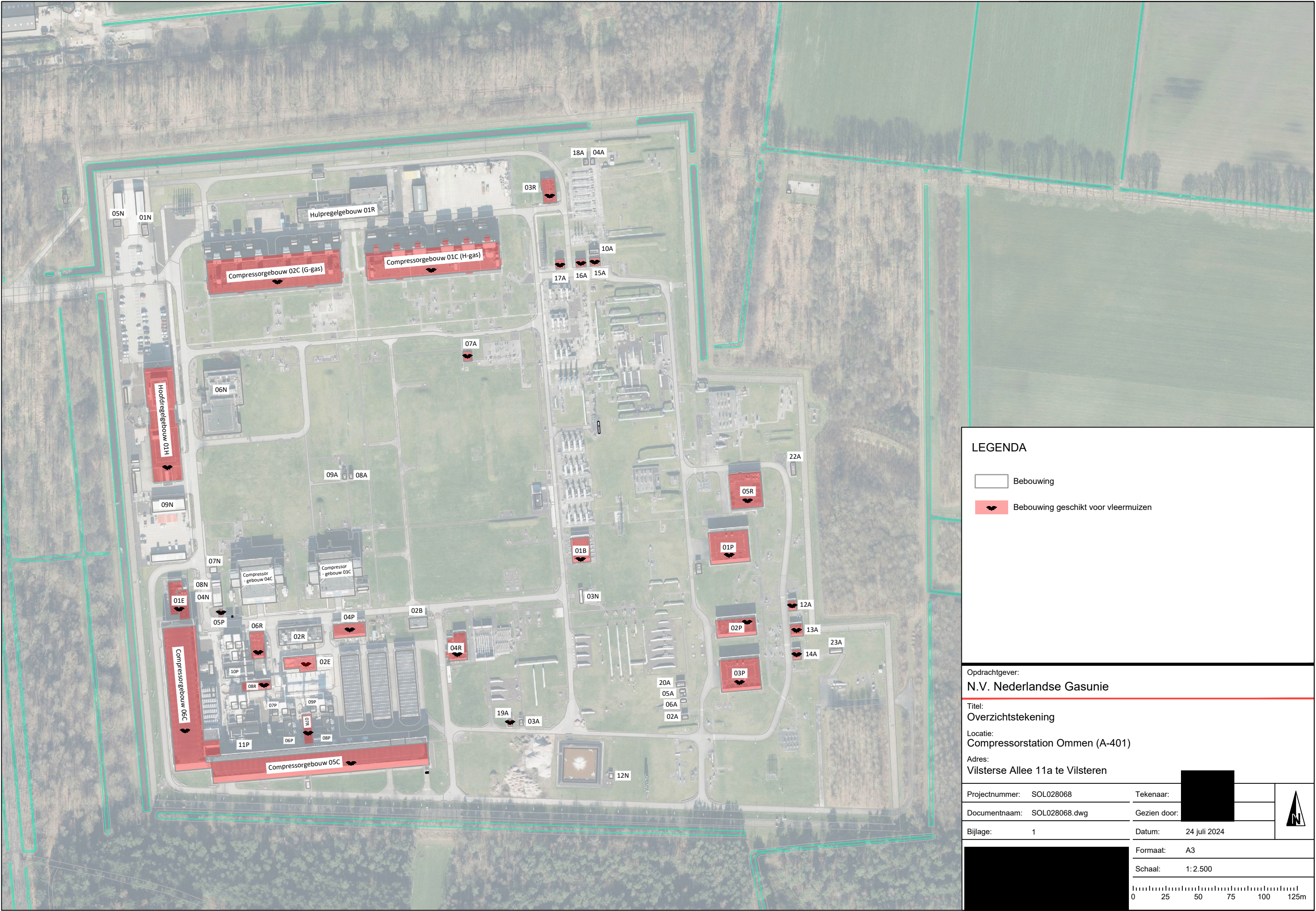

12. Bronnen

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag 1 juli 2024.
- Natura 2000 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Kaartviewer Natura 2000-gebieden Nederland. <https://www.natura2000.nl/gebieden>. Geraadpleegd op 22 juli 2024.
- Provincie Overijssel. Kaartviewer Natuurnetwerk Nederland. Geraadpleegd op 22 juli 2024. WKW - Vechtdal (arcgis.com)

13. Bijlage 1. Gebouwen op Compressorstation Ommen (A-401) welke beschikken over potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen (bron: WSP).

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van WSP Nederland B.V. en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. WSP Nederland B.V. vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel

Aanvraag Omgevingsvergunning

WNN1-BEG-EM-PER-0031

~~Bestaat~~

Waterstofnetwerk Nederland

Revisienummer

1.0

Revisie datum

9 juli 2026

Ons kenmerk

Definitief

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0.1	Conceptversie	27-01-2026
1.0	Definitieve versie	09-07-2026

Ons kenmerk: WNN1-BEG-EM-PER-0031

Revisienummer: 1

Revisie datum: 9-7-2026

hynetwork

VERTROUWELIJK

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en achtergrond.....	5
1.2 Locaties te Drenthe	6
1.3 Locaties te Overijssel.....	7
1.4 Juridisch kader	7
1.5 Aan te vragen onderdelen	9
2 Toelichting	11
2.1 Beschrijving van activiteiten met betrekking tot de steenmarter	11
2.2 Beschrijving van activiteiten met betrekking tot de poelkikker	12
2.3 Beschrijving van activiteiten met betrekking tot de grote bosmuis.....	13
2.4 Beschrijving van activiteiten met betrekking tot de eekhoorn	14
2.5 Herhuisvesten verdwaalde rugstreeppadden tijdens bouwwerkzaamheden	15
3 Toetsing aan Bal en BKL.....	17
4 Mer (beoordelings)plicht	18
5 Participatie	19
6 Bijlagen	20

1 Inleiding

Het voorliggende document vormt de toelichting op de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor de projectonderdelen binnen uw beheergebied. De aanvraag heeft betrekking op de werkzaamheden voor de aanleg van nieuwe waterstofleidingen (A-619, A-820 en A-817, X-807), het hergebruik van bestaande aardgasleidingen en het aanpassen, verwijderen en realiseren van afsluiterschema's binnen het Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel. Dit projectdeel maakt onderdeel uit van het Waterstof Netwerk Nederland. In dit document wordt de aanvraag nader toegelicht.

1.1 Aanleiding en achtergrond

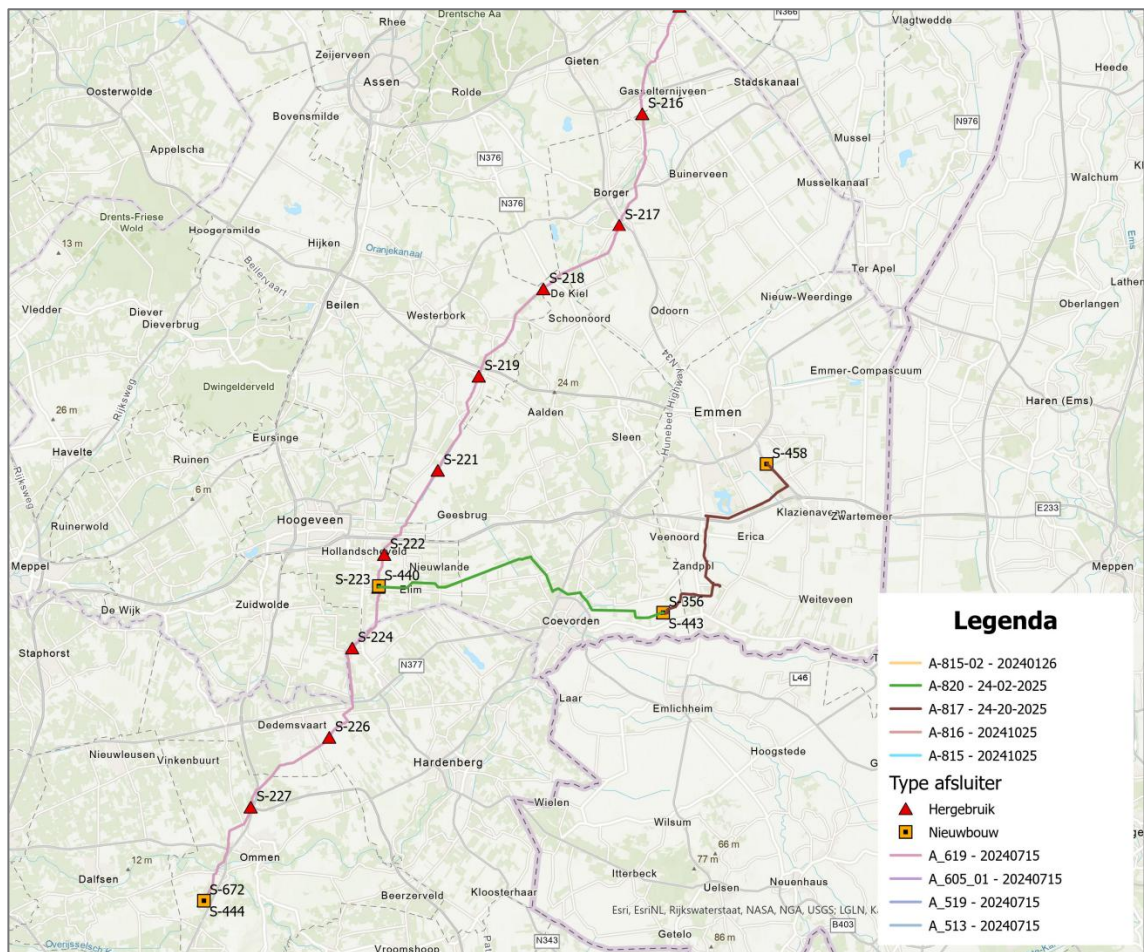
Reductie van broeikasgassen behoort tot de prioriteiten van onze tijd. De transitie naar een CO2-neutrale samenleving vraagt verschillende maatregelen. Voor veel toepassingen is duurzame elektrificatie of warmte een goede en kosteneffectieve oplossing. In andere gevallen vormt waterstof een uitkomst. Hynetwork, dochteronderneming van de N.V. Nederlandse Gasunie, ontwikkelt een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen genaamd Waterstofnetwerk Nederland. Dit is een ondergronds netwerk van buisleidingen dat de verschillende industriecusters in Nederland met elkaar verbindt.

Voor Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande aardgasleidingen die aangepast worden voor het transport van waterstof. Door gebruik te maken van deze bestaande leidingen is er geen nieuw ruimtebeslag door nieuwe leidingen, en treden er vrijwel geen milieueffecten op in de aanlegfase. Voor delen van het Waterstofnetwerk is het niet mogelijk om gebruik te maken van bestaande leidingen. Daarom zullen er ook nieuwe buisleidingen worden aangelegd om een volledig netwerk te realiseren. Dit geldt voor de verbinding van Elim via Vlieghuis naar Emmen.

Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Nieuwediep – Ommen: ombouw (hergebruik) aardgasleidingen (A-619)
- Elim – Vlieghuis: nieuwbouw waterstofgasleiding (A-820)
- Vlieghuis – Emmen: ombouw (hergebruik) aardgasleidingen (A-605-01 → A-817)
- Vlieghuis – Emmen: nieuwbouw waterstofgasleiding (A-817)

VERTROUWELIJK

Afbeelding 1: Overzicht van Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

1.2 Locaties te Drenthe

Binnen de provincie Drenthe omvatten de voorgenomen werkzaamheden diverse aanpassingen en uitbreidingen aan het leidingnetwerk en bijbehorende afsluiterschema's ten behoeve van de realisatie van het Waterstofnetwerk DrentheOverijssel. Het betreft onder meer de aanleg van de nieuwe waterstofleidingen A817 (Vliegghuis–Emmen) en A820 (Elim–Vliegghuis), die grotendeels door Drents grondgebied lopen en worden gerealiseerd via open ontgravingen en sleufloze technieken. Daarnaast worden binnen Drenthe meerdere bestaande afsluiterschema's aangepast, verwijderd of vervangen door nieuwe schema's. Het gaat hierbij om de afsluiters S216, S217, S218, S219, S221, S222, S223, S224, S356, S443, S444 en S672. Voor de bestaande aardgasleidingen A605-01 en A619 vinden uitsluitend werkzaamheden plaats aan de afsluiterschema's; de leidingen zelf worden niet fysiek gewijzigd. De voorgenomen ingrepen kunnen nadelige effecten hebben op beschermde soorten en hun leefgebied. Om die reden wordt voor deze handelingen een vergunning aangevraagd.

1.3 Locaties te Overijssel

Binnen de provincie Overijssel hebben de werkzaamheden betrekking op het aanpassen, verwijderen en realiseren van afsluiterschema's die onderdeel uitmaken van het regionale leidingnetwerk. De nieuwbouwtracés A817 en A820 liggen grotendeels buiten Overijssel, maar diverse afsluiters binnen Overijssels grondgebied worden wel gewijzigd in het kader van de aanleg van het waterstofnetwerk. Het betreft de afsluiters S214, S226, S227 en S577, alsmede aanvullende werkterreinen en toegangswegen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden. De werkzaamheden bestaan uit open ontgravingen voor het vervangen van bestaande afsluiterschema's door passtukken of nieuwe waterstofafsluiters. Hoewel de fysieke ingrepen beperkt zijn, kunnen deze leiden tot verstoring van beschermde soorten of hun functionele leefomgeving. Om die reden worden deze activiteiten meegenomen in de onderhavige aanvraag voor een omgevingsvergunning.

1.4 Juridisch kader

Per 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming volledig geïntegreerd in de Omgevingswet. Daarmee vallen alle regels voor soortenbescherming onder het nieuwe stelsel voor de fysieke leefomgeving. Activiteiten die kunnen leiden tot het verstoren, beschadigen of vernietigen van beschermde dieren, planten of hun vaste rust- en voortplantingsplaatsen worden aangemerkt als flora- en fauna-activiteiten, waarvoor een vergunningplicht geldt wanneer dit is bepaald in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De inhoudelijke beoordelingscriteria zijn vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Met de wijziging van de Gaswet per 1 januari 2024 zijn projecten voor de aanleg, wijziging of uitbreiding van waterstoftransportinfrastructuur aangewezen als projecten van nationaal belang. Hierdoor is voor flora- en fauna-activiteiten binnen deze projecten de Minister voor natuur en stikstof bevoegd gezag (art. 11.114 Bal), waarbij de uitvoering is gemandateerd aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Bij de beoordeling van een aanvraag toetst het bevoegd gezag aan artikel 8.74l Bkl. Een vergunning kan alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat de activiteit noodzakelijk is vanwege een dwingende reden van groot openbaar belang – waaronder de volksgezondheid, de openbare veiligheid en andere zwaarwegende maatschappelijke belangen – en dat de activiteit geen afbreuk doet aan het voortbestaan van de betrokken soorten in een gunstige staat van instandhouding.

Voor projecten zoals de aanleg van waterstoftransportleidingen betekent dit dat wordt beoordeeld of de aanwezigheid van beschermde soorten zorgvuldig is onderzocht, of de werkzaamheden schadelijke effecten kunnen veroorzaken en of passende mitigerende en, indien nodig, compenserende maatregelen worden getroffen. Daarbij wordt betrokken dat waterstofinfrastructuur een groot maatschappelijk belang dient binnen de nationale energie- en klimaattransitie, terwijl tegelijkertijd moet worden gewaarborgd dat de functionaliteit van het leefgebied en de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten behouden blijven.

VERTROUWELIJK

1.5 Noodzaak van de aanleg van de waterstoftransportleiding

Een waterstoftransportleiding vormt een essentieel onderdeel van de vitale energie-infrastructuur. De overheid kwalificeert de continuïteit en veiligheid van de energievoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang, omdat een betrouwbare energie-aanvoer direct raakt aan de volksgezondheid, de openbare veiligheid en de economische ontwikkeling van Nederland.

Nu de beschikbaarheid van aardgas structureel afneemt en de afhankelijkheid van één dominante energiedrager niet langer houdbaar is, wordt het noodzakelijk om tijdig te beschikken over een robuuste mix van duurzame energiedragers. Waterstof speelt daarin een sleutelrol, omdat het toepassingen mogelijk maakt die niet of onvoldoende kunnen worden geëlektrificeerd. Een landelijk waterstofnetwerk waarborgt de leveringszekerheid, voorkomt onveilige alternatieven zoals grootschalig vervoer per as of tijdelijke opslag, en maakt het mogelijk dat Nederland zich ook in de toekomst kan blijven ontwikkelen op een veilige, duurzame en economisch stabiele manier.

1.6 Alternatieven

Bij de ontwikkeling van het tracé voor het Waterstofnetwerk Drenthe–Overijssel is onderzocht welke route het meest geschikt is om de verbinding tussen Elim en Vlieg huis te realiseren. In dit deelgebied ontbreekt een bestaande aardgasleiding die kan worden hergebruikt, waardoor nieuwbouw noodzakelijk is en een volwaardig alternatievenonderzoek is uitgevoerd. In de NRD zijn meerdere tracés verkend, waaronder de variant die later als “Coevorden II” is aangeduid. Deze variant is toegevoegd nadat duidelijk werd dat het oorspronkelijke tracé technisch minder goed uitvoerbaar was dan aanvankelijk gedacht.

Tijdens de verdere uitwerking is gebleken dat Coevorden II op meerdere punten minder goed scoort dan het uiteindelijk gekozen tracé. De variant kent een grotere ruimtelijke impact, raakt meer landschappelijke structuren en ligt dicht bij gebieden met relevante natuurwaarden en potentieel leefgebied van beschermde soorten. Ook vanuit technisch-ruimtelijke overwegingen, zoals de inpassing in het bestaande buisleidingennetwerk en de uitvoerbaarheid in de ondergrond, bleek deze variant minder geschikt. Het voorkeursalternatief volgt een route met minder ecologische gevoeligheden, minder doorsnijdingen van waardevolle elementen en een betere aansluiting op bestaande infrastructuur, waardoor de totale milieubelasting lager is.

Op basis van deze afweging is gekozen voor het huidige tracé. Daarmee wordt aangesloten bij de uitgangspunten van de NRD: zo veel mogelijk hergebruik waar dat kan, en waar nieuwbouw noodzakelijk is, een tracé dat de minste effecten heeft op natuur, soorten en het landschap. De keuze voor het voorkeursalternatief vormt daarmee een eerste stap in het beperken van ecologische schade en sluit aan bij het uitgangspunt dat er geen andere bevredigende oplossing beschikbaar is die leidt tot minder impact op beschermde soorten.

VERTROUWELIJK

1.7 Aan te vragen onderdelen

Deze aanvraag voor een omgevingsvergunning is gebaseerd op de ecologische onderzoeken die zijn uitgevoerd voor zowel de aanpassing van afsluiterlocaties als de aanleg van nieuwe waterstoftransportleidingen. De onderzoeken omvatten quickscans natuurwetgeving, soortgerichte onderzoeken en aanvullende ecologische onderzoeken zoals vermeld in de bijlagen. Op basis van deze onderzoeken is vastgesteld dat voor een aantal soorten sprake is van onvermijdelijke verstoring en/of aantasting van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

De aanvraag omvat daarom:

- het opzettelijk verstoren van de steenmarter, poelkikker, grote bosmuis, eekhoorn;
- het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van bovenstaande soorten;
- het aantasten van functioneel leefgebied van bovenstaande soorten als gevolg van de aanleg van nieuwe waterstofleidingen en aanpassingen aan afsluiterschema's;
- Het verplaatsen van rugstreeppadden die ondanks het paddenscherm op het werkterrein te CS ommen worden aangetroffen.

Gebiedsbescherming

Een AERIUS-berekening en een voortoets tonen aan dat geen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden optreden. Daarom is de aanvraag beperkt tot soortenbescherming.

Soorten waarvoor verstoring wordt voorkomen:

Voor andere soorten — waaronder broedvogels, vleermuizen en dassen — kunnen verstoringen volledig worden voorkomen door mitigerende maatregelen. Voor deze soorten wordt geen vergunning aangevraagd.

Bijzonderheid: rugstreeppad bij compressorstation Ommen

Bij compressorstation Ommen wordt een bosperceel gekapt dat momenteel geen functioneel leefgebied vormt voor de aanwezige rugstreeppadden. Na kap en grondbewerking kan het terrein echter tijdelijk aantrekkelijk habitat worden. Ondanks preventieve maatregelen kan niet worden uitgesloten dat individuen het werkterrein betreden.

Daarom wordt tevens vergunning aangevraagd voor:

- het beperken van mogelijke migratieroutes het werkterrein op na kappen van de houtopstanden door het toepassen van paddenschermen;
- het tijdelijk verplaatsen van rugstreeppadden die onverhoopt op het werkterrein worden aangetroffen, zodat schade aan de soort wordt voorkomen.

Bijzonderheid: uitvoeringswijze GZI-terrein te Ommen kan mogelijk met een zeer lange boring uitgevoerd worden in plaats van een open ontgraving zodat minder gebied wordt verstoord waar zich de grote bosmuis en steenmarter bevindt.

Daarom wordt tevens ontheffing aangevraagd voor:

- het verstoren van 6400m² leefgebied van de bosmuis en een verblijfplaats tenminste één steenmarter wanneer de aanleg van de leiding naar het GZI-terrein middels open ontgraving wordt uitgevoerd (scenario 1);
- het verstoren van 2500m² leefgebied van de bosmuis en een verblijfplaats tenminste één steenmarter wanneer de aanleg van de leiding naar het GZI-terrein middels sleufloze techniek wordt uitgevoerd (scenario 2);

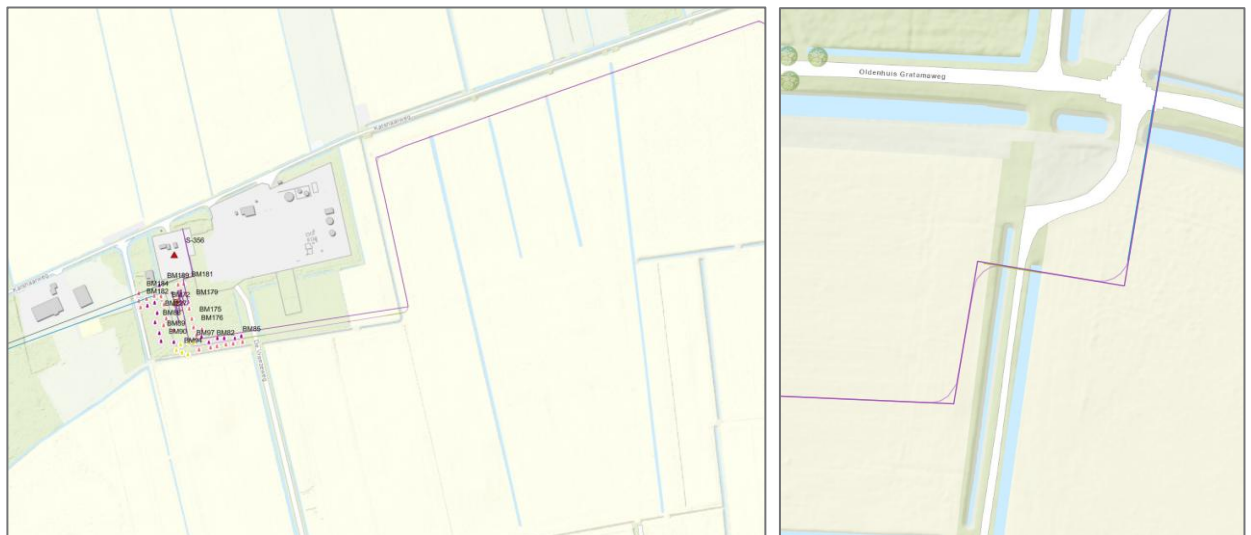
VERTROUWELIJK

1.8 Bomenkap

Voor dit project is een kapmelding noodzakelijk en een maatwerkbesluit voor herplant op andere gronden. Op dit moment worden de onderzoeken hiervoor uitgevoerd en wordt gezocht naar gronden om deze herplant uit te voeren, onderhavige aanvraag voorziet dus niet in deze kap of bijbehorende herplant.

2.2 Beschrijving van activiteiten met betrekking tot de poelkikker

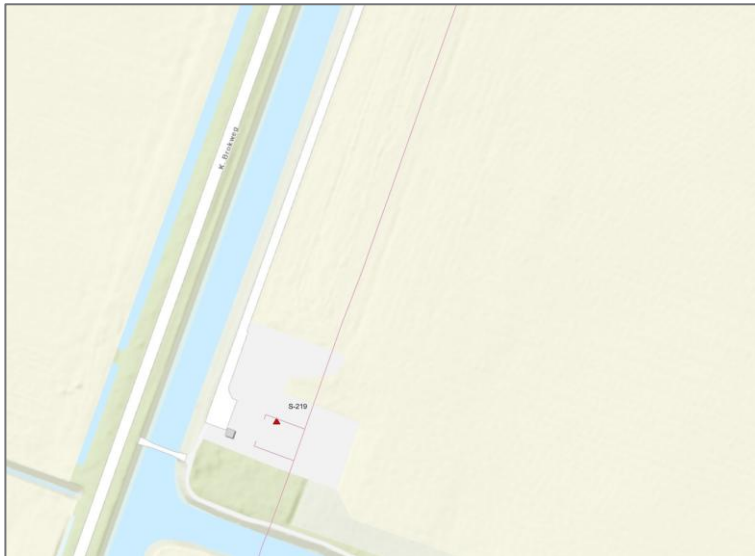
Binnen het projectgebied worden meerdere watergangen gekruist of beïnvloed door de werkzaamheden aan het nieuwbouwtracé A-817 ter hoogte van de Katshaarweg en de Oldenhuis Gratemaweg. Uit de soortgerichte onderzoeken blijkt dat deze watergangen geschikt zijn als voortplantingshabitat voor de poelkikker en dat de soort hier daadwerkelijk voorkomt. Door de aanlegwerkzaamheden, waaronder open ontgravingen en tijdelijke ingrepen in oevers en waterbodems, kunnen eiklonpen, larven en overwinterende individuen worden verstoord of gedood. Daarnaast kan de structuur van de watergangen tijdelijk worden aangetast, waardoor de kwaliteit van het voortplantingswater vermindert. Ook het tijdelijk droogvallen of vertroebelen van watergangen vormt een risico voor de soort. Daarmee is sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling ten aanzien van de poelkikker. De onderbouwing van deze conclusies is opgenomen in bijlage 1, op de pagina's 12 en 20 van het activiteitenplan.

Afbeelding 2 Te ontgraven tracé met leefgebied van de Poelkikker en te verstoren grote bosmuis en eekhoorn op afsluiterschema Vliegghuis

Om de functionaliteit van het leefgebied van de poelkikker te behouden, worden compenserende maatregelen getroffen die gericht zijn op het herstellen en verbeteren van geschikt voortplantings- en leefgebied. Dit omvat het ecologisch verantwoord herstellen van de betrokken watergangen na afronding van de werkzaamheden, inclusief het terugbrengen van natuurlijke oeverstructuren, flauwe taluds en vegetatie die essentieel is voor voortplanting en schuilgelegenheid. Waar nodig worden aanvullende poelen of verbrede oeverzones aangelegd om de beschikbaarheid van kwalitatief hoogwaardig voortplantingswater te vergroten. De maatregelen worden zodanig ingericht dat zij duurzaam bijdragen aan de lokale populatie en dat de gunstige staat van instandhouding van de poelkikker binnen het projectgebied gewaarborgd blijft. De onderbouwing van deze compenserende maatregelen is opgenomen in bijlage 1, op pagina 27 van het activiteitenplan.

VERTROUWELIJK

Figuur 4 te verstoren gebied van grote bosmuis afsluiterstation S-219

2.4 Beschrijving van activiteiten met betrekking tot de eekhoorn

Uit het nader ecologisch onderzoek blijkt dat zich ter hoogte van de Katshaarweg bij Coevorden, in de directe omgeving van de afsluiterschema's S-443 en S-356, een actief eekhoornterritorium bevindt. Binnen dit territorium zijn twee vaste rust- en voortplantingsplaatsen (nesten) vastgesteld die door de voorgenomen werkzaamheden verloren gaan.

De kap van bomen en het verwijderen van structuurrijke opgaande begroeiing leidt tot het vernietigen van deze nesten en tot het aantasten van essentieel functioneel leefgebied dat nodig is voor foerageren, schuilen en voortplanting. Daarmee is sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling ten aanzien van de eekhoorn. De onderbouwing hiervan is opgenomen in het activiteitenplan (bijlage 1, p. 15 en p. 24).

Figuur 6 locatie S-672 en S-444 CS Ommen

Hoewel preventieve maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat de soort het werkkerrein betreedt—zoals het plaatsen van weringschermen, het gefaseerd verwijderen van vegetatie en het vooraf inspecteren van het terrein—bestaat de mogelijkheid dat verdwaalde of migrerende individuen toch worden aangetroffen binnen het werkgebied zoals beschreven op pagina 29 van bijlage 1. Om te voorkomen dat deze dieren worden gedood of verwond tijdens de werkzaamheden, is het noodzakelijk om ze veilig te vangen en terug te plaatsen in hun bestaande leefgebied op het compressorstation.

Het op het terugplaatsen van aangetroffen dieren in hun functioneel tijdelijk vangen en verplaatsen van rugstreeppadden valt onder de vergunningsplichtige schadelijke handelingen van de Omgevingswet, omdat het gaat om het opzettelijk verstoren en het verplaatsen van individuen van een beschermde soort zoals uitgewerkt op pagina 39 van bijlage 1. Daarom wordt voor deze handeling ontheffing aangevraagd, specifiek gericht leefgebied buiten het werkkerrein. Deze maatregel voorkomt schade aan de soort en waarborgt dat de werkzaamheden geen negatieve gevolgen hebben voor de lokale populatie.

De inzet van een deskundig ecooloog, het hanteren van een ecologisch werkprotocol en het zorgvuldig uitvoeren van vang- en verplaatsingshandelingen zorgen ervoor dat de functionaliteit van het leefgebied van de rugstreeppad behouden blijft en dat de werkzaamheden op een soortvriendelijke wijze kunnen worden uitgevoerd.

3 Toetsing aan Bal en BKL

Op basis van de uitgevoerde verkennende en soortgerichte onderzoeken concludeert het activiteitenplan dat de voorgenomen werkzaamheden leiden tot vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van enkele beschermde soorten, waaronder steenmarter, poelkikker, grote bosmuis, eekhoorn en buizerd. Deze vergunningplicht volgt uit artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), waarin is bepaald dat voor handelingen die kunnen leiden tot het verstoren, beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van soorten een omgevingsvergunning vereist is.

Deze schadelijke handelingen zijn echter aanvaardbaar binnen het juridisch kader van de Omgevingswet, omdat:

- de aanwezigheid van de soorten volledig en zorgvuldig is vastgesteld (hoofdstuk 3 activiteitenplan)
- de aard en omvang van de effecten inzichtelijk zijn gemaakt (hoofdstuk 5.1 en 5.2 activiteitenplan)
- de functionaliteit van de rust- en voortplantingsplaatsen kan worden behouden of hersteld door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen (hoofdstuk 7.2 activiteitenplan)
- er geen alternatieven beschikbaar zijn die de schadelijke handelingen volledig kunnen voorkomen (hoofdstuk 6.3 activiteitenplan)
- het project een dwingend openbaar belang dient, namelijk de realisatie van het nationale waterstofnetwerk (hoofdstuk 6.4.4 activiteitenplan)
- de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten niet in gevaar komt, omdat de maatregelen de functionaliteit van het leefgebied duurzaam borgen (hoofdstuk 4 en 5 activiteitenplan)

Daarmee voldoet het project aan de beoordelingsregels uit paragraaf 8.6.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten. De overkoepelende onderbouwing waarom de schadelijke handelingen acceptabel zijn en vergunningverlening mogelijk is, is opgenomen in bijlage 1, op de pagina's 30–34 van het activiteitenplan.

4 Mer (beoordelings)plicht

In Bijlage V van het Omgevingsbesluit is aangegeven welke gevallen of besluiten sprake is van een mer (beoordelings)plicht. Het aanleggen van een leiding voor waterstof is een project als genoemd in J9.

Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
Nr.	Projecten	Gevallen waarin de mer-plicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder a, van de wet)	Gevallen waarin de mer-beoordelingsplicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder b, van de wet)
			Besluiten als bedoeld in artikel 11.6, derde lid, onder c, van dit besluit
J9	Buisleidingen voor: a. het transport van gas, olie of chemicaliën; b. het transport van kooldioxide stromen voor geologische opslag, met inbegrip van de pompstations; of c. stoom of warm water	Als sprake is van een geval als bedoeld onder a of b: de aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding met: 1°. een diameter van meer dan 0,8 m; en 2°. een lengte van meer dan 40 km	Aanleg, wijziging of uitbreiding De vergunning op grond van artikel 94 of 95 van het Mijnbouwbesluit of, bij afwezigheid daarvan, het omgevingsplan of, bij afwezigheid daarvan, de omgevingsvergunning voor een wateractiviteit.

Bij deze aanvraag is sprake van een project als bedoeld in kolom 1. De aan te passen leidingen hebben een diameter van meer dan 0,8 meter en een lengte van meer dan 40 km. Bij onderhavige vergunningaanvraag is sprake van een besluit als genoemd in kolom 4, waardoor dit project merplichtig is. Voor het project Waterstofnetwerk Drenthe- Overijssel is een Milieueffectrapportage opgesteld die op verzoek aan u kan worden toegezonden wanneer dit noodzakelijk is voor beoordeling.

5 Participatie

Voor het project Waterstofnetwerk Groningen is een participatieplan opgesteld. Hierin wordt beschreven hoe de omgeving in elke fase van het project wordt geïnformeerd en hoe men kan meedenken of een zienswijze kan indienen. Het participatieplan wordt tussentijds een aantal keer geactualiseerd op basis van ervaringen uit de voorgaande fase en op basis van reacties van derden op het plan, zie bijlage 2

6 Bijlagen

Bijlage 1 Activiteitenplan

Bijlage 2 Participatieplan

Ecologische onderzoeken voorafgaand aan Activiteitenplan

Onderzoeken Tracé Elim–Vlieghuis

Aanvullend Ecologisch Onderzoek Tracé Elim–Vlieghuis

(WNN1-ANT-EM-REP-0031)

Nader ecologisch onderzoek boomholten Tracé Elim–Vlieghuis

(WNN1-ANT-EM-REP-0036)

Nader Ecologisch Onderzoek Boomnesten, Tracé Elim–Vlieghuis

(WNN1-ANT-EM-REP-0041)

Natuurtoets Aanleg Waterstoftransportleiding Tracé Elim–Vlieghuis

(WNN1-ANT-EM-REP-0042)

Natuurtoets Aanleg Leiding A-820, Tracé Elim–Vlieghuis

(WNN1-ANT-EM-REP-0043)

Onderzoeken Tracés en Afsluiters Drenthe, Groningen en Overijssel

Quickscan Natuurwetgeving Tracedeel Drenthe

(WNN1-ANT-EM-REP-0046)

Quickscan Natuurwetgeving Afsluiterschema's Groningen, Drenthe & Overijssel

(WNN1-ARC-EM-REP-0072) AKA (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003)

Inspecties Bestaande Afsluiterlocaties

(WNN1-ARC-EM-REP-0075) AKA (WNN-ARC-OMG GEN-ECO-014)

Soortgericht Onderzoek Poelkikker, Afsluiterschema's Groningen en Drenthe

(WNN1-ARC-EM-REP-0092) AKA (WNN-ARC-OMG GEN-ECO-006)

Soortgericht Onderzoek Tracé Emmen–Schoonebeek (Teunisbloempijlstaart &

Kluwenklokje) (WNN1-ARC-EM-REP-0096) AKA (WNN-ARC-OMG GEN-ECO-019)

Soortgericht Onderzoek Afsluiterschema's Drenthe 2023–2024

(WNN1-ARC-EM-REP-0099) AKA (WNN-ARC-OMG GEN-ECO-099)

Onderzoeken Afsluiterlocaties en GZI-terrein

Aanvullend Ecologisch Onderzoek S-217, S-218, S-219 en S-440 – S-223

(WNN1-SWF-EM-REP-0067)

Aanvullend Ecologisch Onderzoek Afsluiter S-672 & S-444, Ommen

(WNN1-SWF-EM-REP-0072)

Quickscan Natuurwaarden S-443, S-356 en Koppelleiding K584

(WNN1-SWF-EM-REP-0078)

Aanvullend Ecologisch Onderzoek Lot A3, Afsluiters S-443 & S-356 en Koppelleiding

K584 (WNN1-SWF-EM-REP-0079)

Quickscan Natuurwaarden GZI-terrein Emmen, Tracé A-817 & Afsluiterschema S-458

(WNN1-SWF-EM-REP-0080)

Quickscan Natuurwaarden Werkterreinen en Toegangswegen Drenthe–Overijssel

(WNN1-SWF-EM-REP-0177)

Aanvullend Onderzoek Tracé A-817 Drenthe–Overijssel

(WNN1-SWF-EM-REP-0178)

VERTROUWELIJK

Onderzoeken hergebruiktracé

Quickscan natuurwaarden afsluiters S 444 en S-672 installatie Ommen
(WNN1-SWF-EM REP-0244)

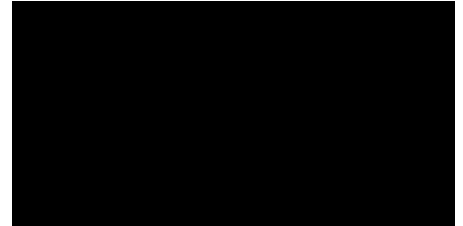
Quickscan CS Ommen (A-401)
(SOL028068.FF)

Tussenrapportage nader inventariserend onderzoek rugstreeppad
(260766, datum 26 mei 2026, versie 1)

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland Tracé Elim-Vlieghuis aanvullend ecologisch onderzoek

Project
Waterstofnetwerk Nederland

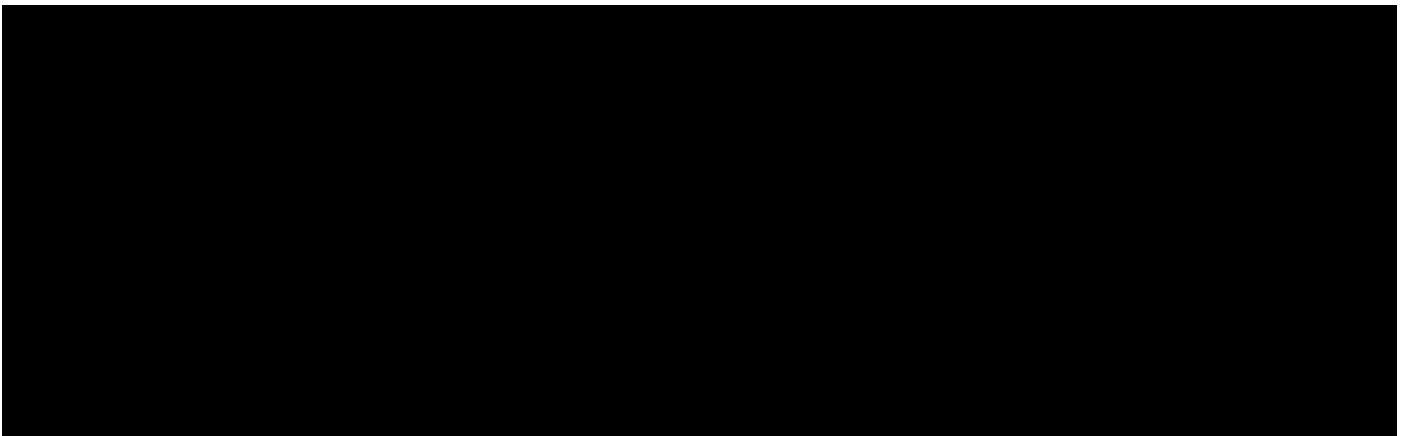
Revisienummer
1

Revisie datum
11-03-2025

Ons kenmerk
WNN1-ANT-EM-REP-0031

Status
Tweede uitgifte

Parafen

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	12-02-2025
1	Tweede uitgifte	11-03-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam
WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001	Natuurtoets tracé Elim-Vlieghuis

Ecologisch rapport

Controle bomen op nesten en
verblijfplaatsen beschermde
soorten nabij tracé Elim-Vlieghuis

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

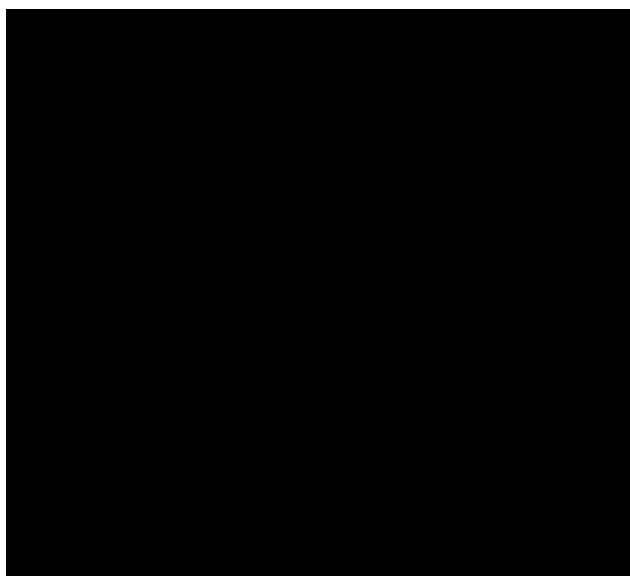
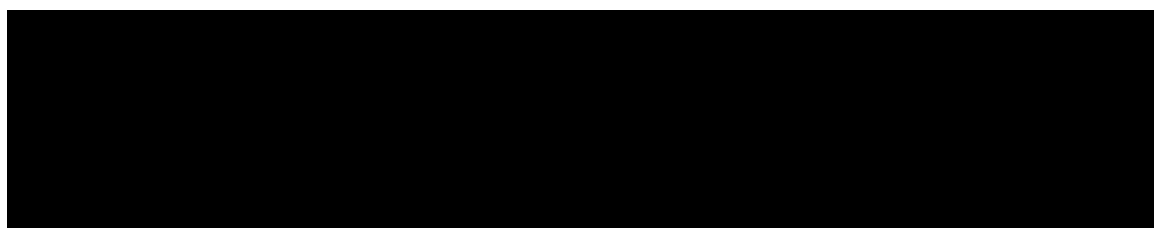
projectnummer 0491216.100
revisie 01
11 maart 2025

Ecologisch rapport

Controle bomen op nesten en verblijfplaatsen beschermde soorten nabij tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100
documentnummer 491216-ECO-AO-001
documentnummer Gasunie WNN1-ANT-EM-REP-0031
revisie 01
11 maart 2025

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en planvoornemen	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	6
2.	Methoden	7
2.1	Methodiek	7
3.	Resultaten en effectbeoordeling	8
3.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	8
3.2	Vleermuizen	13
3.3	Eekhoorn	16
3.4	Overige waarnemingen	16
4.	Conclusie en vervolgstappen	20
5.	Literatuurlijst	21
	Bijlage 1 Wettelijk kader	23

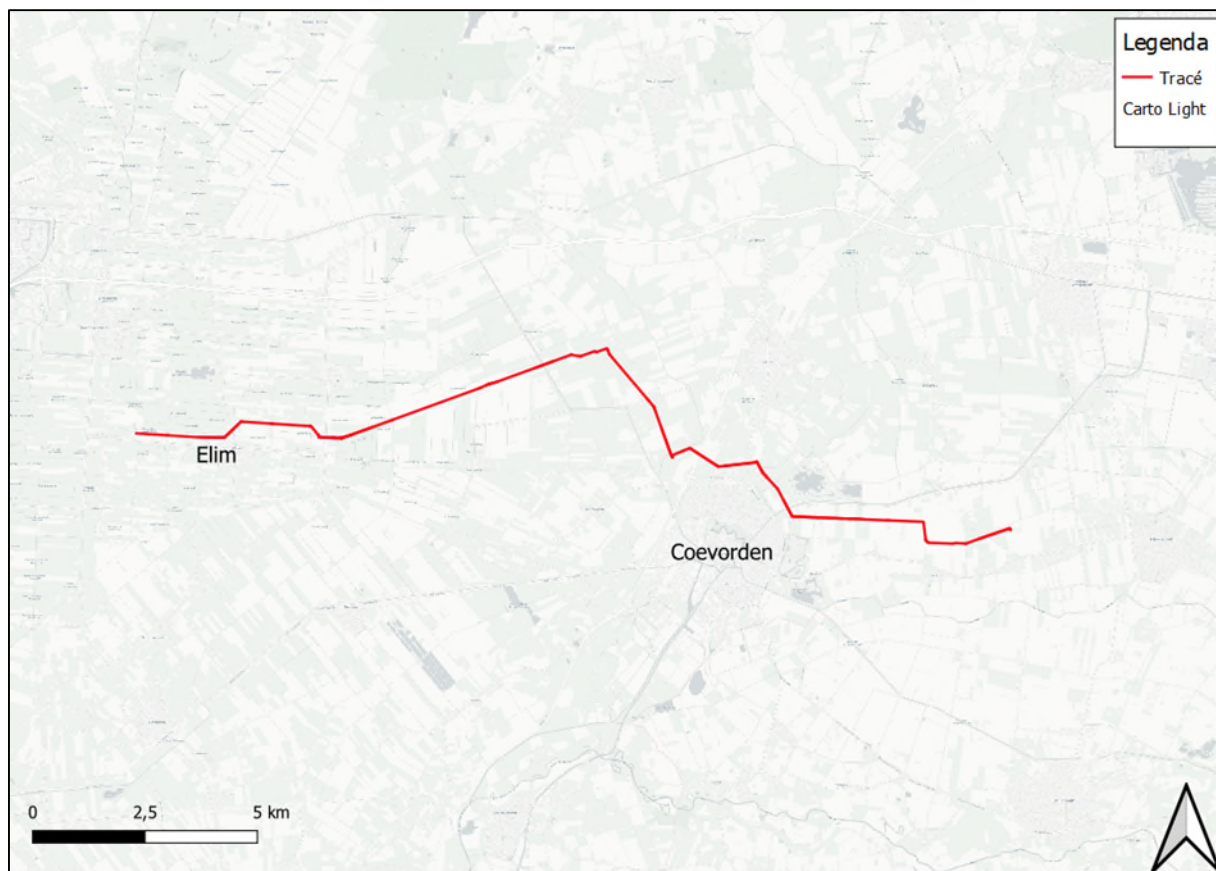
1. Inleiding

1.1 Aanleiding en planvoornemen

Hynetwork, een onderdeel van N.V. Nederlandse Gasunie, is voornemens om een nieuwe waterstoftransportleiding aan te leggen. Het plangebied ligt tussen de plaatsen Elim (gemeente Hoogeveen, provincie Drenthe) en Vlieghuis in (gemeente Coevorden, provincie Drenthe).

De nieuw aan te leggen leiding heeft code A-820 en bevindt zich tussen de afsluiterschema's S-223 te Elim en S356 te Vlieghuis. In figuur 1.1 wordt met een rode lijn het tracé afgebeeld. In figuur 1.2 wordt het tracé afgebeeld waarin onderscheid is gemaakt in aanleg middels open ontgraving (rode lijn, figuur 1.2) en aanleg met behulp van sleufloze technieken (HDD's en persingen, respectievelijk donkerblauw en lichtblauw). De in te zetten sleufloze technieken betreffen persingen (pneumatische boorteknik/ PBT en gesloten front techniek GFT) voor kortere afstanden en horizontaal gestuurd boren (HDD) voor langere afstanden. Hiervoor worden werkputten gegraven ter hoogte van de in- en uitredepunten van circa 20 à 30 meter bij 4 meter en 4 meter diep voor persingen en 20 m bij 4 m en 4 m diep voor HDD-boringen. Er vindt bemaling plaats in de omgeving van de werkputten om aldaar droog te kunnen werken. Waar de ondergrondse boring/persing plaatsvindt wordt de natuurwaarde bovengronds niet aangetast en daarom niet meegenomen in voorliggende toetsing. Voor de aanleg van de leiding dienen waarschijnlijk enkele bomen gekapt te worden. Op het moment dat het onderhavige onderzoek is uitgevoerd, is nog niet exact bekend welke bomen gekapt dienen te worden.

De uitvoeringsperiode staat nog niet vast maar zal vermoedelijk in 2026 plaats vinden met een doorlooptijd van circa 1 jaar.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood gearceerd) ten opzichte van de omgeving. Bron: QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied. Bron: QGIS, PDOK Services, 2025.

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde plant- en diersoorten. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten. Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden, indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties.

In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling (Antea Group, 2024). Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat in het plangebied onder andere biotoop aanwezig is dat geschikt is als leefgebied voor beschermde soorten te weten:

- Vogels met jaarrond beschermd nesten;
- Vleermuizen (boombewonende soorten als rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis);
- Eekhoorn

Deze soorten zijn beschermd in het kader van de Omgevingswet (Ow) en staan vermeld in Vogels artikel 11.37 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), streng beschermde soorten 11.46 Bal en andere soorten 11.54 Bal, bijlage IX-onderdeel A. Wanneer vaste verblijfplaatsen en/of essentiële leefgebieden van beschermde soorten aangetast worden, is dit een overtreding van de Ow. Tijdens het terreinbezoek van de natuurtoets was er sprake van bladgroei aan de bomen. Om de aanwezigheid dan wel afwezigheid van geschikt biotoop van bovengenoemde soorten te kunnen vaststellen is een controle in het bladloze seizoen noodzakelijk. In voorliggende rapportage is de controle op aanwezigheid van potentiële jaarrond beschermde nesten, eekhoornnesten en boomholtes geschikt voor vleermuizen beschreven.

1.2 Doel

Het doel van voorliggende rapportage is het inzichtelijk maken van de resultaten van de controle op nesten en verblijfplaatsen van soorten in bomen in en rondom het plangebied. Daaropvolgend wordt er beschreven of er sprake is van handelingen als gevolg van het voornemen die in strijd zijn met de wet, wat de consequenties

hiervan zijn voor de werkzaamheden en of er een noodzaak is tot het uitvoeren van nader onderzoek en het mogelijk aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgezet:

- Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van de gehanteerde methodiek.
- In hoofdstuk 3 zijn de resultaten en de toetsing van de resultaten ten aanzien van de Ow beschreven;
- Hoofdstuk 4 bevat de conclusies en een advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven.

2. Methoden

2.1 Methodiek

Op 20 januari 2025 is een terreinbezoek uitgevoerd door deskundige ecologen van Antea Group. Tijdens het terreinbezoek was het bewolkt met een temperatuur van circa -1 °C. Tijdens het bezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Er is binnen een straal van 75 meter rondom het tracé gekeken naar mogelijk verblijfplaatsen in bomen, die wijzen op de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten, eekhoorns en vleermuizen. Tijdens de inspectie is een mobiele fotocamera en verrekijker gebruikt.

3. Resultaten en effectbeoordeling

3.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermd nesten

Door de provincie Drenthe zijn een aantal vogelsoorten aangewezen waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, altijd een omgevingsvergunningaanvraag flora en fauna activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn onder andere soorten zoals de ransuil en boomvalk.

Tijdens de controle zijn zes nesten waargenomen welke zich bevinden binnen een afstand van 75 meter van het plangebied.

Het eerste nest betreft waarschijnlijk een eksternest welke zich bevindt nabij de weg Bakkerswijk (Figuur 3.1). Met het planvoornemen blijft de boom behouden. De ekster behoort in de provincie Drenthe niet tot een soort met een jaarrond beschermd nest. Wel geldt voor alle vogelnesten dat deze vogelnesten beschermd zijn gedurende het broedseizoen. Gezien het tijdstip dan uitvoering van het onderzoek, waarin het nest ongebruikt was, betreft de status van het nest als eksternest een vermoeden. Mogelijk kan het nest ook gebruikt worden door een soort waarvan het nest wel jaarrond beschermd is.

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (circa 15 maart tot 15 juli). Is dit niet mogelijk dan wordt geadviseerd de werkzaamheden rondom dit nest op te starten vóór het broedseizoen en te continueren gedurende het broedseizoen. Hierbij geldt dat de werkzaamheden niet meer dan vier aaneengesloten dagen mogen worden stilgelegd. Als deze optie ook niet mogelijk is, dient vooraf een inspectie gedaan te worden door een ecooloog naar mogelijke broedgevallen. Uit dit onderzoek kunnen passende maatregelen volgen, zoals aanhouden van een gepaste afstand of afschermen van de werkterreinen om verstoring te voorkomen of het tijdelijk stilleggen van de werkzaamheden tot de vogel klaar is met broeden. Ook kan worden overwogen om door middel van nader onderzoek vast te stellen dat het nest in gebruik is van een ekster en niet van een vogelsoort met een jaarrond beschermd nest en indien dit het geval is, het nest buiten het broedseizoen te verwijderen.

In een bosschage langs de Wittenweg is een nest aanwezig nabij een tijdelijke inrit en toegangsroute voor bouwverkeer, zie figuur 3.2. Aangezien het nest zich in een bosschage bevindt, ligt het voor de hand dat in de directe omgeving van het nest tijdens het broedseizoen meerdere broedgevallen aanwezig zijn, hetgeen tot gevolg kan hebben dat de tijdelijke toegangsweg tijdens het broedseizoen niet bruikbaar is. Als uit nader onderzoek blijkt dat het nest niet in gebruik van een soort waarvan nesten jaarrond beschermd zijn en indien voorafgaand aan het broedseizoen wordt gestart met de werkzaamheden en de werkzaamheden gedurende het broedseizoen worden voortgezet, zou uitvoering mogelijk zijn. Voorwaarde is dan wel dat de werkzaamheden niet meer dan vier aaneengesloten dagen mogen worden stilgelegd.

Nabij de weg de Kozakkendijk zijn drie takkennesten waargenomen (Figuur 3.3). Het betreffen grote takkennesten mogelijk afkomstig van een ekster of zwarte kraai. Deze nesten kunnen ook gebruikt worden door soorten als de buizerd, boomvalk, havik, ransuil en sperwer.

Gedurende het terreinbezoek van de natuurtoets is nabij deze nesten territoriaal gedrag van de buizerd waargenomen. Mogelijk dient één van deze nesten als broednest voor de buizerd.

De buizerd behoort in de provincie Drenthe tot een categorie 5 soort. Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

In geval dat het nest in gebruik is door een boomvalk, havik, ransuil en sperwer betreft het een jaarrond beschermd nestplaats. Met het planvoornemen gaat mogelijk één van de nesten verloren, door de kap van de boom. Dit betreft het middelste nest. Ondanks dat de bomen met de overige nesten behouden blijven wordt de functie van deze nestplaats mogelijk (tijdelijk) aangetast. Er is in het geval van kappen van de boom met het nest en aantasten van de functie sprake van een schadelijke handeling onder de Ow.

Nabij het oostelijke uiteinde van het tracé is een nest waargenomen in de bosschages rondom afsluiterschema S-356 Vlieghuis. Dit nest is weer gegeven in figuur 3.4. Dit nest bevindt zich een bosschage. Het ligt voor de hand dat er hier in het broedseizoen meerdere broedende volgens aanwezig kunnen zijn, zodat uitvoering in het broedseizoen in het algemeen problematisch zal zijn. Als uit nader onderzoek blijkt dat het nest niet in gebruik van een soort waarvan nesten jaarrond beschermd zijn en indien voorafgaand aan het broedseizoen wordt gestart met de werkzaamheden en de werkzaamheden gedurende het broedseizoen worden voortgezet, zou uitvoering mogelijk zijn. Voorwaarde is dan wel dat de werkzaamheden niet meer dan vier aaneengesloten dagen mogen worden stilgelegd.

Om overtreding van de Ow te voorkomen is nader onderzoek naar de nesten in figuren 3.1 t/m 3.4 weergegeven nesten noodzakelijk. Gezien de ligging van de nesten kunnen alle nesten gelijktijdig worden onderzocht. Voor de boomvalk, havik, ransuil en sperwer is geen kennisdocument of ander protocol met telrichtlijnen aanwezig. Voor het onderzoek zal dan ook gebruik gemaakt worden van het kennisdocument Buizerd. Het onderzoek bestaat uit minimaal 4 bezoeken in de periode van maart tot en met half mei. Let er hierbij op dat de onderzoeksperiode en inspanning mogelijk kan afwijken. Dit is afhankelijk van de broedende vogelsoorten die mogelijk gebruik maken van het nest (zie kader vervolgstappen).

Tot slot zijn er nog 56 nesten waargenomen buiten de verstoringsafstand van 75 meter tot het plangebied (Figuur 3.5). Er is dan ook geen sprake van schadelijke handelingen onder de Ow ten aanzien van deze nesten. Vervolgstappen voor deze nesten zijn dan ook niet aan de orde.

Figuur 3.1. Ten tijde van het terreinbezoek is een eksternest waargenomen (links) binnen 75 meter van het plangebied (rechts). Bronnen: Antea Group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.2. locatie nest langs de Wittenweg nabij een tijdelijke inrit en toegangsweg voor bouwverkeer. Bronnen: Antea Group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.3. Ten tijde van het terreinbezoek zijn drie mogelijke jaarrond beschermde nesten waargenomen (Boven links en rechts en onder links) binnen 75 meter van het plangebied (onder rechts). Bronnen: Antea Group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.4: Nest binnen 75 m van het plangebied nabij schema S-356 Vliegshuis, Bronnen: Antea Group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.5. Ten tijde van het terreinbezoek zijn 56 takkennesten waargenomen buiten de kwetsbare afstand van 75 meter van het plangebied Bron: QGIS, PDOK Services, 2025.

Vervolgstappen - Boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest

Eksternest rondom de weg Bakkersdijk

Het verstoren van broedende eksters op het nest is niet uitgesloten (Figuur 3.1);

- Werken buiten het broedseizoen (circa 15 maart tot 15 juli), indien niet mogelijk;
- De werkzaamheden rondom het nest opstarten vóór het broedseizoen en continueren gedurende het broedseizoen;
- Indien dit niet mogelijk is dient een controle op broedvogels door een ecooloog plaats te vinden.
- Alternatief: nader onderzoek gebruik nest en indien niet in gebruik van soort met jaarrond beschermd nest deze buiten het broedseizoen verwijderen.

Takkennesten rondom de weg Kozakkendijk

Het aantasten van een jaarrond beschermd nest(en), aanwezig nabij de weg de Kozakkendijk is niet uitgesloten (Figuur 3.3);

- Het nest wordt mogelijk gebruikt door een boomvalk, buizerd, havik ransuil en of sperwer;
- Nader onderzoek dient uit te wijzen of de betreffende nestplaats worden gebruikt door een jaarrond beschermde vogelsoort. Voor het onderzoek zal dan ook gebruik gemaakt worden van het kennisdocument Buizerd. Het onderzoek bestaat uit minimaal 4 bezoeken in de periode van maart tot en met half mei. Let er hierbij op dat de onderzoeksperiode en inspanning mogelijk kan afwijken. Dit is afhankelijk van de broedende vogelsoorten die mogelijk gebruik maken van het nest.

Takkennesten bij de Wittenweg en bij schema S-356

Het verstoren van broedende vogels op de nesten is niet uitgesloten (Figuren 3.2 en 3.4);

- Werken buiten het broedseizoen (circa 15 maart tot 15 juli), indien niet mogelijk;
- De werkzaamheden rondom het nest opstarten vóór het broedseizoen en continueren gedurende het broedseizoen;
- Indien dit niet mogelijk is dient een controle op broedvogels door een ecooloog plaats te vinden.

3.2 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Boombewonende vleermuizen (zoals de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis,) verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Tijdens de controle zijn twaalf bomen met holtes waargenomen welke zich bevinden binnen een afstand van 75 meter van het plangebied (Figuur 3.6). Voor drie bomen is het onduidelijk of deze behouden blijven met het planvoornemen. De overige negen bomen blijven behouden met het planvoornemen.

De eerste boom die mogelijk gekapt wordt bevindt zich nabij de weg de Kozakkendijk (Figuur 3.7). De tweede bevindt zich nabij de weg het Stieltjeskanaal (Figuur 3.8). De laatste bevindt zich nabij de NAM- locatie Schoonebeek 313 (Figuur 3.9).

Alle soorten vleermuizen vallen onder de strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) van de Ow. Met het kappen van de bomen met holtes (Figuur 3.7 t/m 3.9) gaan mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen verloren. Er is dan sprake van schadelijke handelingen onder de Ow. Nader onderzoek volgens het meest recente vleermuisprotocol is noodzakelijk. Vleermuizen gebruiken hun verblijfplaatsen gedurende het jaar op verschillende manieren. Daarom is het nodig om de bovengenoemde bomen met holtes meerdere malen (minimaal vijf keer) verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober) te bezoeken voor het vleermuisonderzoek.

Verder dient tijdens werkzaamheden en toekomstig gebruik lichtverstoring op mogelijk nabijgelegen verblijfplaatsen voorkomen te worden gedurende het actieve seizoen voor vleermuizen (circa half april t/m half oktober). Dit kan door de gebruikte verlichting weg te draaien/af te schermen van de omgeving en uitsluitend op het werkterrein te richten.

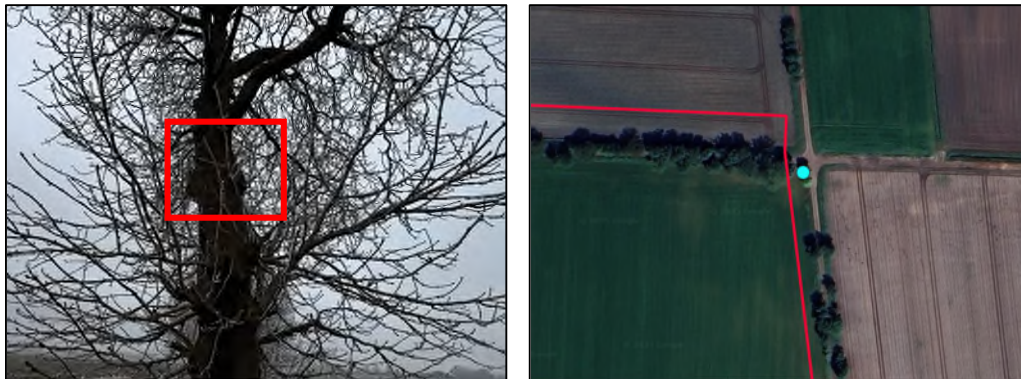

Figuur 3.6. Overzicht van bomen met holtes waargenomen binnen 75 meter rondom het plangebied. Bron: QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.7. Ten tijde van het terreinbezoek zijn holtes in bomen waargenomen, welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (links), in de directe omgeving van het plangebied. Bronnen: Antea group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.8 Ten tijde van het terreinbezoek zijn holtes in bomen waargenomen, welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (links), in de directe omgeving van het plangebied. Bronnen: Antea group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Figuur 3.9 Ten tijde van het terreinbezoek zijn holtes in bomen waargenomen, welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (links), in de directe omgeving van het plangebied. Bronnen: Antea group, 2025 en QGIS, PDOK Services, 2025.

Vervolgstappen verblijfplaatsen vleermuizen:

Aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en negatieve effecten door het kappen van bomen binnen het plangebied kunnen niet worden uitgesloten (Figuur 3.5 t/m 3.7) waardoor nader onderzoek dient te worden uitgevoerd;

- Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het kennisdocument gewone dwergvleermuis van BIJ12 (juni, 2024), of het vleermuisprotocol van het NGB (2021).
- Het onderzoek is bestaande uit minimaal vijf bezoeken verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober);
- Indien aanwezigheid van verblijfplaats(en) wordt aangetoond volgt een vergunningsaanvraag flora en fauna activiteit (BIJ12, 2024);
- Lichtverstorend door het gebruik van bouwverlichting dient voorkomen te worden door geen verlichting te gebruiken of, in het geval gebruik van verlichting noodzakelijk is, deze uitsluitend op de werkterreinen te richten en daarmee uitstraling naar de aanliggende bomen met holtes te voorkomen.

3.3 Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdierenvereniging, 2024). Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos, omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Eekhoorns maken hoog in de bomen meerdere takkennesten met elk een verschillende functie, waaronder een rust-, foerageer- en kraamfunctie.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen waarnemingen van eekhoornnesten aangetroffen in of in de directe omgeving van het plangebied. Aanwezigheid van de verblijfplaatsen van de soort kan dan ook worden uitgesloten.

3.4 Overige waarnemingen

Algemene broedvogels

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele algemene broedvogels waargenomen zoals de houtduif, wilde eend, merel en roodborst en kraai. De bomenrijen, bosschages, erfbeplanting en watergangen in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan rekening worden gehouden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Gezien de doorlooptijd van het aanlegwerkzaamheden is niet mogelijk om het gehele project uit te voeren buiten het broedseizoen. Het advies is om het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen zoveel mogelijk ongeschikt te maken voor (broed)vogels. Dit kan worden gedaan door de benodigde kap en snoeiwerkzaamheden uit te voeren voor het broedseizoen en de aanwezige vegetatie kort te houden tot aanvang van de werkzaamheden.

Verder dient voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. In figuur 3.9 worden de gebieden weergegeven die in ieder geval voorafgaande aan de werkzaamheden gecontroleerd dienen te worden.

De broedvogelcontrole dient te worden uitgevoerd door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatie-specifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Een alternatief is het opstarten van de werkzaamheden voorafgaande aan het broedseizoen en te continueren gedurende het broedseizoen. Hierbij geldt dat de werkzaamheden niet meer dan vier aaneengesloten dagen mogen worden stilgelegd. Deze maatregel is het effectiefst op de delen van het tracé welke gelegen zijn nabij de paars omkaderde gebieden in figuur 3.8.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

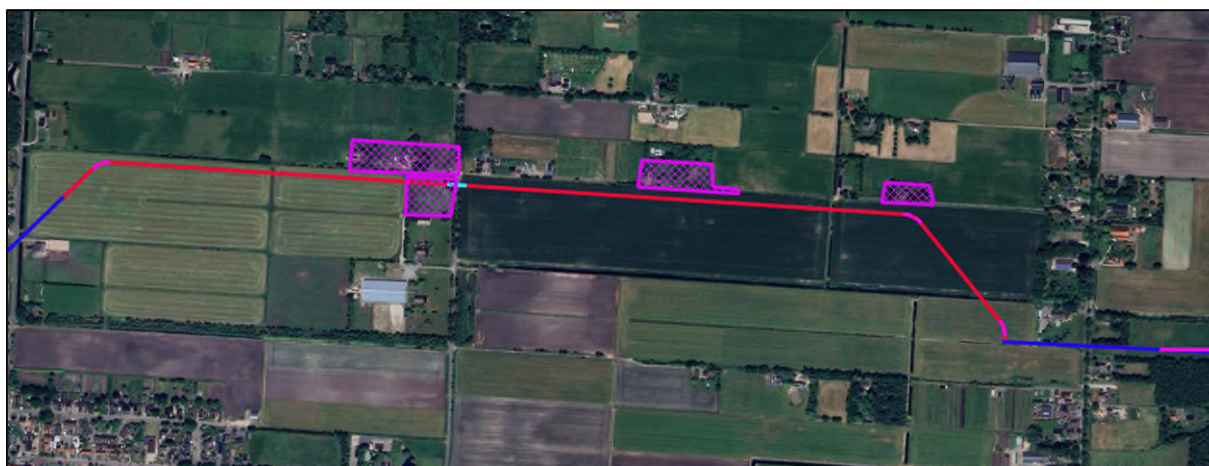
Ecologisch rapport

Controle bomen op nesten en verblijfplaatsen beschermde soorten nabij tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

11 maart 2025 revisie 01

Hynetwork

Figuur 3.9. Overzicht van geschikte broedvogelgebieden nabij het plangebied. Bron: QGIS, PDOK Services, 2025.

Vervolgstappen algemene broedvogels:

- Zoveel mogelijk werken buiten het vogelbroedseizoen (circa 15 maart tot en met 15 juli).

Indien het niet mogelijk is om buiten het vogelbroedseizoen de werkzaamheden uit te voeren, dan zijn de volgende maatregelen van toepassing:

- Ongeschikt maken van het plangebied, bijvoorbeeld door het kortmaaïen van vegetatie (vegetatie kort snoeien en/of maaïen) voor de start van het broedseizoen;
- Uitvoeren van een controle op broedvogels door een ecooloog.
- Opstarten van de werkzaamheden vóór het broedseizoen en continueren gedurende het broedseizoen. Deze maatregel is het effectiefst op de delen van het tracé welke gelegen zijn nabij de paars omkaderde gebieden in figuur 3.8.

4. Conclusie en vervolgstappen

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Binnen de scope van dit onderzoek heeft er een controle plaatsgevonden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van soorten in bomen in en rondom het plangebied. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: boombroedende vogels met een jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels, boombewonende vleermuizen en de eekhoorn. In tabel 4.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies is beschreven in hoofdstuk 3 van voorliggende rapportage.

Tabel 4.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow aan de orde?
Boom broedende vogels met een jaarrond beschermd nest (zoals boomvalk en ransuil)	Ja, zes nesten waargenomen welke zich bevinden binnen een afstand van 75 meter van het plangebied en mogelijk worden aangetast met het planvoornemen.	Ja.	N.v.t.	Mogelijk
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in opgaande begroeiing.	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Zoogdieren (boombewonende soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Ja, drie bomen met holtes waargenomen welke mogelijk worden aangetast met het planvoornemen.	Ja.	Ja, zie tabel 3.2	Mogelijk
Zoogdieren (eekhoorn)	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.

Tabel 4.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	<ul style="list-style-type: none"> Zoveel mogelijk werken buiten het vogelbroedseizoen (circa 15 maart tot en met 15 juli). Indien het niet mogelijk is om buiten het vogelbroedseizoen de werkzaamheden uit te voeren, dan zijn de volgende maatregelen van toepassing: Ongeschikt maken van het plangebied, bijvoorbeeld door het kortmaaien van vegetatie (vegetatie kort snoeien en/of maaien) voor de start van het broedseizoen; Uitvoeren van een controle op broedvogels door een ecooloog; Opstarten van de werkzaamheden vóór het broedseizoen en continueren gedurende het broedseizoen. Deze maatregel is het effectiefst op de delen van het tracé welke gelegen zijn nabij de paars omkaderde gebieden in figuur 3.8.
Boombewonende vleermuizen verblijfplaatsen	<ul style="list-style-type: none"> Lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting dient voorkomen te worden door geen verlichting te gebruiken of eventuele verlichting uitsluitend op de werkterreinen te richten en daarmee uitstraling naar de aanliggende bomen met holtes te voorkomen.

Tabel 4.3. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Boombroedende vogels met een jaarrond beschermd nest	<ul style="list-style-type: none"> Nader onderzoek wordt uitgevoerd conform het kennisdocument buizerd. Dit onderzoek bestaat uit minimaal 4 bezoeken in de periode van maart tot en met half mei. Dit geldt voor de bomen aangegeven in figuur 3.1 Let er hierbij op dat de onderzoeksperiode en inspanning mogelijk kan afwijken. Dit is afhankelijk van de broedende vogelsoorten die mogelijk gebruik maken van het nest.
Boombewonende vleermuizen verblijfplaatsen	<ul style="list-style-type: none"> Nader onderzoek bestaat uit minimaal vijf bezoeken verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober). Dit geldt voor de bomen aangegeven in figuur 3.5 t/m 3.7.

5. Literatuurlijst

Antea Group. (2024). Natuurtoets Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis. Heereveen: Antea Group.

BIJ12, 2017. Kennisdocument buizerd (*Buteo buteo*). Versie 1.0, juli 2017.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Zoogdiervereniging, 2024. Eekhoorn. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>.

0 Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In dit hoofdstuk staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader ten aanzien van beschermde soorten.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. Vogels (artikel 11.37 Bal);
2. Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
3. Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

A. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.B. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.C. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.D. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.E. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Strikt beschermde soorten (soorten van Habitatrichtlijn, Bern I en II en Bonn I) (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

Het is verboden:

- A. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- B. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- C. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Welk wettelijk belang geldig is, is afhankelijk van de categorie waar de beschermde soort onder valt.
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 11.27 Bal

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die wet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Copyright ©

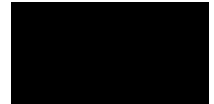
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Tracé Elim-Vlieghuis
nader ecologisch onderzoek boomholten

Project
Waterstofnetwerk Nederland

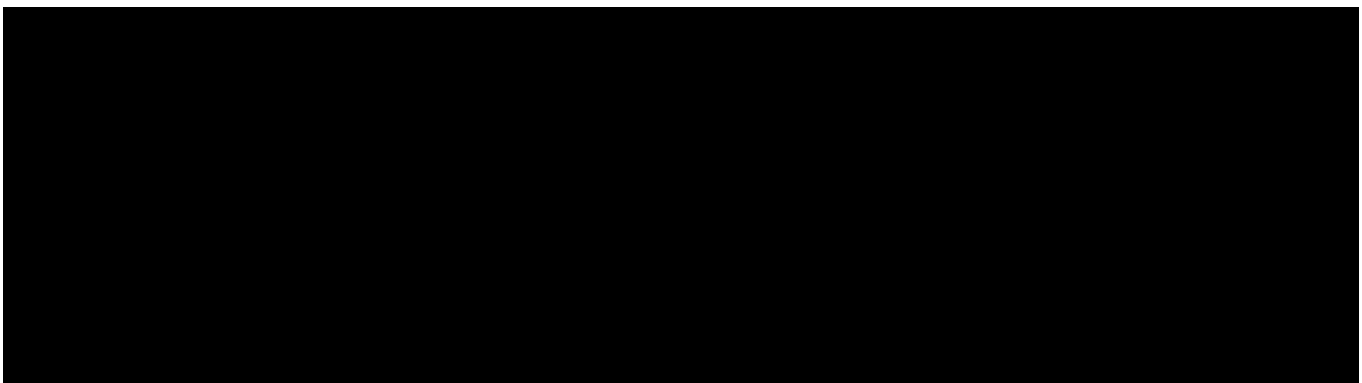
Revisienummer
0

Revisie datum
15-04-2025

Ons kenmerk
WNN1-ANT-EM-REP-0036

Status
Eerste uitgifte

Parafen

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	15-04-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam
WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001	Natuurtoets tracé Elim-Vlieghuis
WNN1-ANT-EM-REP-0031	Aanvullend ecologisch onderzoek Elim-Vlieghuis

Ecologisch rapport

Project aanleg
waterstoftransportleiding Elim-
Vlieghuis - nader onderzoek
boomholten

Antea Group

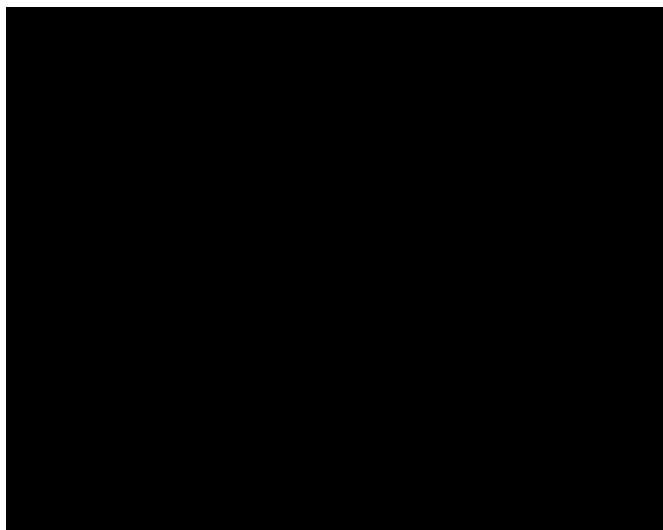
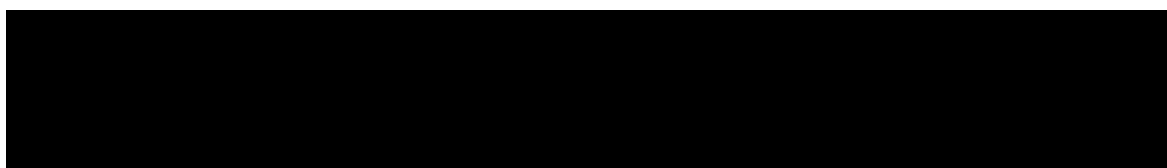
Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0491216.100
revisie 00
15 april 2025

Ecologisch rapport

Project aanleg waterstoftransportleiding Elim-Vlieghuis - nader onderzoek boomholten

projectnummer 0491216.100
documentnummer 491216-ECO-NO-001
documentnummer Gasunie WNN1-ANT-EM-REP-0036
revisie 00
15 april 2025

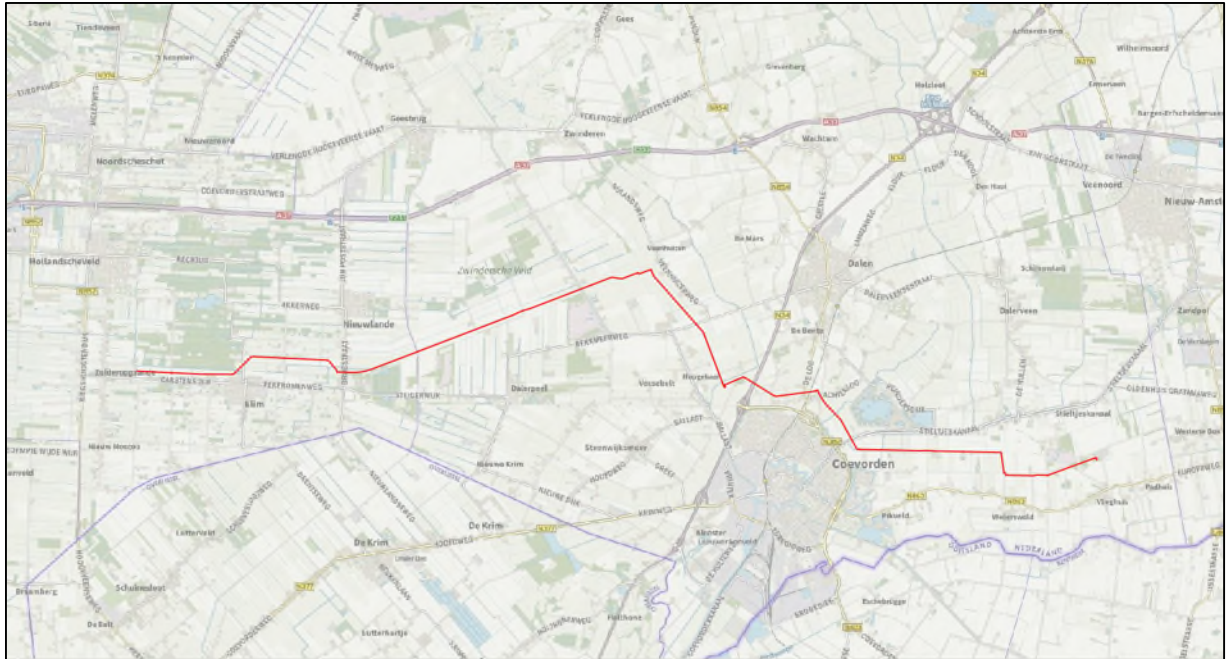
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Uitgevoerd onderzoek	5
3.	Resultaten	6

Bijlage 1 Rapport inspectie holten

1. Inleiding

In opdracht van N.V. Nederlandse Gasunie B.V. is door Antea Group in samenwerking met JM Ecologie een nader ecologisch onderzoek verricht naar boomholten langs het tracé van waterstoftransportleiding A-820 tussen bestaande afsluiterschema's S-223 te Elim en S-356 te Vlieghuis. De ligging van het tracé is in figuur 1.1 weergegeven.

Figuur 1.1: Topografische ligging tracé. Bron ondergrond TopoPlus.

De aanleiding van het nader onderzoek naar de boomholten zijn voorgaande onderzoeken ter plaatse van het tracé. De betreffende onderzoeken zijn beschreven in de volgende rapportages:

- “Natuurtoets aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis”, documentnummer WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001-491216-ECO-NT-001, revisie 01, d.d. 2 september 2024, Antea Group.
- “Ecologisch rapport controle bomen en opnesten en verblijfplaatsen beschermde soorten nabij tracé Elim-Vlieghuis”, documentnummer WNN1-ANT-EM-REP-001-491216-ECO-AO-001, revisie 01, d.d. 11 maart 2025, Antea Group.

Het veldonderzoek ten behoeve van de natuurtoets werd uitgevoerd in een periode dat de bomen en bosschages in het loof zaten. Om deze reden is op een later tijdstip, in de winterperiode, een aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van potentieel jaarrond beschermde nesten en mogelijke verblijfplaatsen van beschermde soorten uitgevoerd. Tijdens dit aanvullende onderzoek werden drie holten geïdentificeerd die, vanaf het maaiveld beschouwd, mogelijk geschikt waren als verblijfplaats voor vleermuizen nabij het tracé. De betreffende holten liggen binnen de zone van verstoring die de leidingaanleg zou veroorzaken. Andere holten die tijdens het aanvullende onderzoek werden aangetroffen zijn buiten deze verstoringzone gesitueerd.

De doelstelling van het nader onderzoek naar de holten is door middel van nadere inspectie op hoogte te bepalen of deze daadwerkelijk als verblijfplaats voor vleermuizen zouden kunnen dienen.

2. Uitgevoerd onderzoek

Op 27 maart 2025 is het nader onderzoek uitgevoerd. Hierbij heeft een ecooloog de holten met behulp van een hoogwerker nader onderzocht.

Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten zijn gepresenteerd in de rapportage die als bijlage is opgenomen.

3. Resultaten

Voor een gedetailleerde weergave van de onderzoeksresultaten wordt verwezen naar de rapportage die als bijlage bij dit rapport is opgenomen. Op basis van het nader onderzoek naar de holten is geconcludeerd dat deze ongeschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Vervolgstappen in de vorm van aanvraag van een Omgevingsvergunning en treffen van mitigerende maatregelen zijn dan ook niet aan de orde.

Antea Group

Heerenveen, april 2025

Ecologisch rapport

Project aanleg waterstoftransportleiding Elim-Vlieghuis - nader onderzoek boomholten

projectnummer 0491216.100

15 april 2025 revisie 00

N.V. Nederlandse Gasunie

Bijlage 1 Rapport inspectie holten

Elim-Vlieghuis, A-820 (boomholtes)

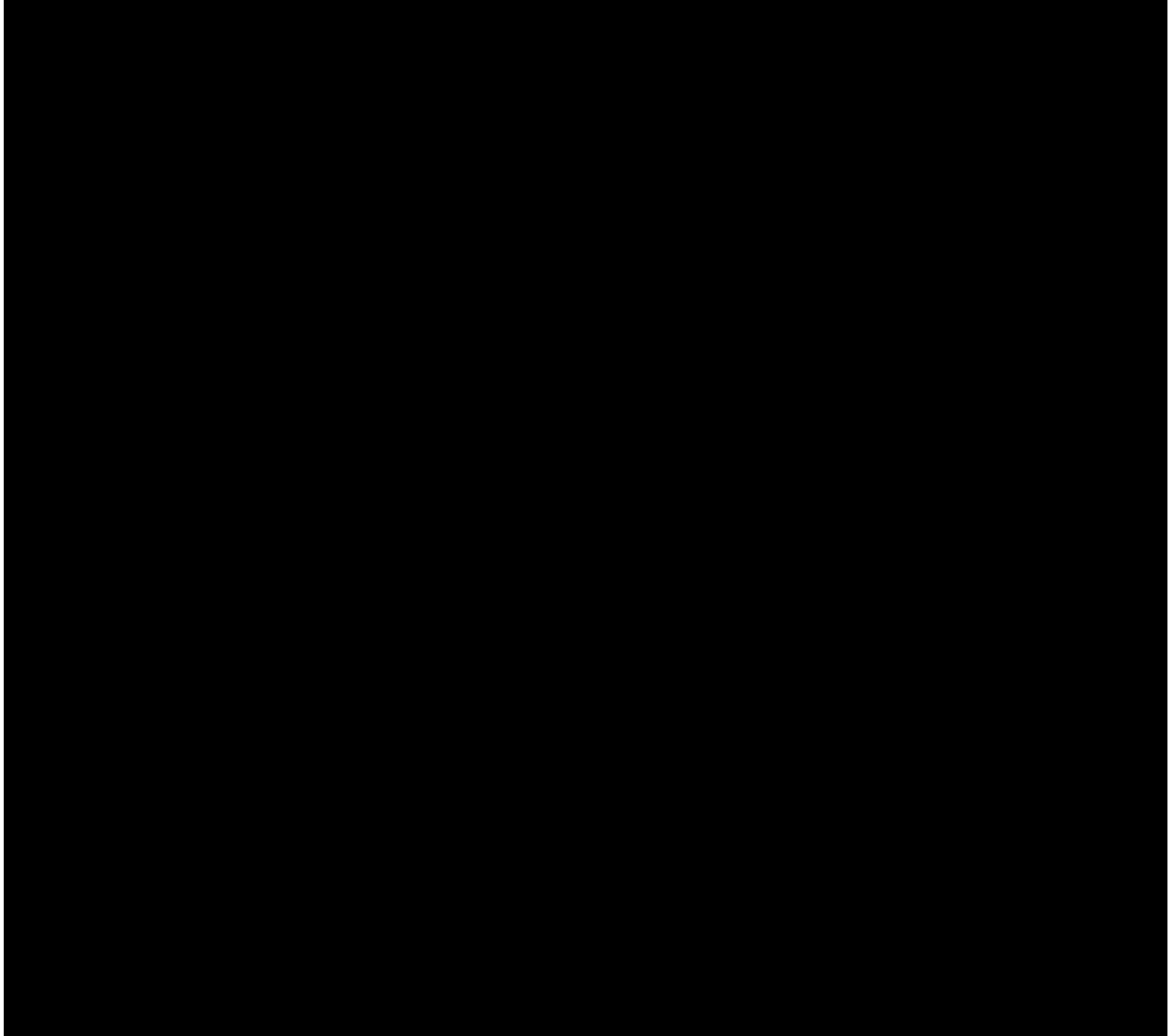
Bezoekverslag

JM ecologie b.v., 2025

Bezoekverslag
Elim-Vlieghuis, A-820 (boomholtes)

Ecologische beoordeling in het kader van de Omgevingswet

Copyright
© 2025 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

1 Inleiding

In opdracht van Antea Nederland B.V. is een controle uitgevoerd naar de geschiktheid van boomholtes voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De Nederlandse Gasunie is voornemens om een nieuwe waterstoftransportleiding aan te leggen en de bestaande gastransportleiding te verwijderen. Hiervoor is een Natuurtoets uitgevoerd door Antea Nederland (Van Looijengoed, 2024). Vervolgens is een controle uitgevoerd naar de aanwezigheid van mogelijk jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen van eekhoorn en boomholtes voor vleermuizen langs het tracé (Boon, 2025). Hierbij zijn meerdere boomnesten en boomholtes waargenomen. Voor deze boomholtes is een controle uitgevoerd op geschiktheid voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit rapport geeft de resultaten van deze controle. De resultaten van de boomnesten worden in een ander rapport behandeld.

Er zijn drie bomen met holtes waargenomen, welke door het planvoornemen mogelijk gekapt moeten worden. De overige aangetroffen bomen met holtes blijven behouden.

JM ecologie b.v. heeft door Erenstein Boomverzorging de controle van deze holtes laten uitvoeren. Een medewerker van Erenstein Boomverzorging heeft met een hoogwerker de holtes geïnspecteerd.

2 Bezoek

Op 27 maart 2025 heeft een ecooloog van Erenstein Boomverzorging de controle uitgevoerd van de aangetroffen boomholtes.

3 Locatie en beoordeling

Het tracé loopt tussen de afsluiterschema's S-223 te Elim en de S-356 te Vlieghuis, in gemeentes Hoogeveen en Coevorden, provincie Drenthe. De bomen met holtes zijn aangetroffen ten noorden en oosten van Coevorden (afbeelding 3.1).

Afbeelding 3.1. locaties van de bomen met holtes (rode stippen) ten opzichte van het tracé (rood = open ontgraving, blauw = boring/persing) (bron achtergrond: Esri).

3.1 Locatie 1: Kozakkendijk

De boomholte in de boom langs de Kozakkendijk is niet geschikt bevonden voor een verblijfplaats van vleermuizen. De holte is onderhavig aan weersinvloeden zoals regen en wind en is ingerot naar beneden, waardoor vleermuizen niet naar boven kunnen kruipen om in de holte te hangen. Tevens zijn er geen sporen van vleermuizen waargenomen. Op basis van de bevindingen tijdens het controlebezoek is geconcludeerd dat de holte niet geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan hier uitgesloten worden.

Afbeelding 3.2. locatie 1 van boom met holtes (rode stip) ten opzichte van het tracé (rood = open ontgraving, blauw = boring/persing) (bron achtergrond: Esri).

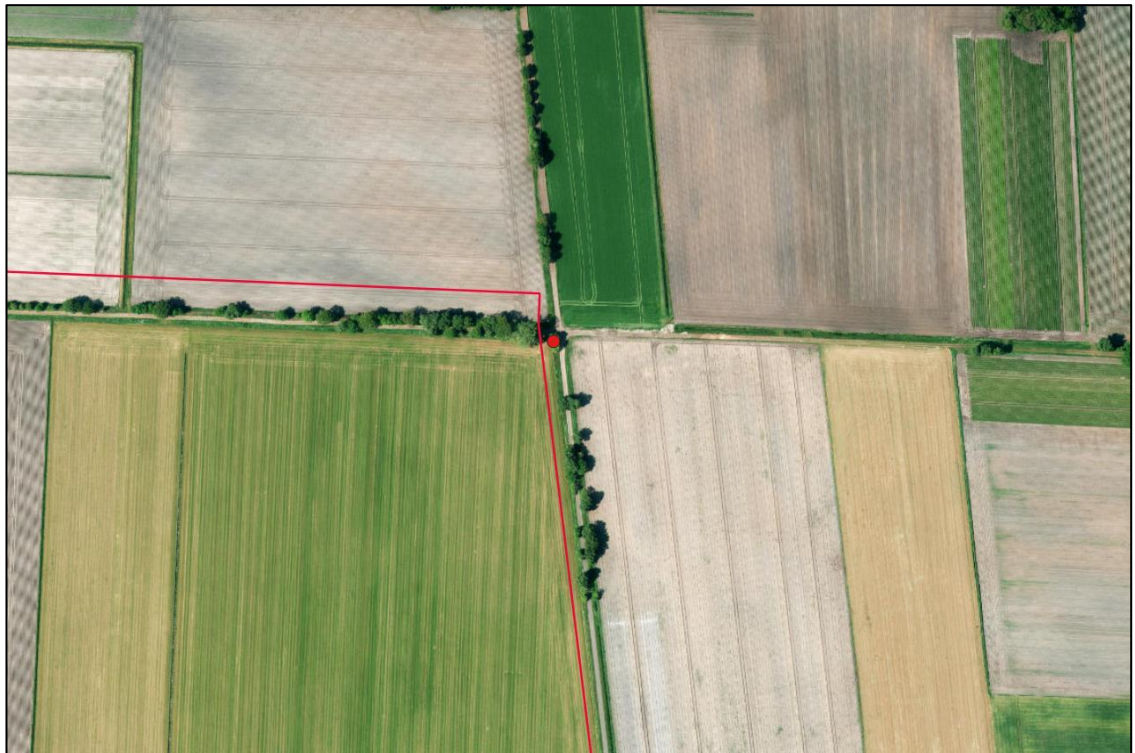
Afbeelding 3.3. Boomholte op locatie 1.

Afbeelding 3.4. Boomholte op locatie 1.

3.2 Locatie 2: Stieltjeskanaal

Op basis van de bevindingen tijdens het veldbezoek is geconcludeerd dat de holtes niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De ene holte betreft alleen een gat in de boom, maar vormt geen holte. Tevens is dit gat onderhevig aan weersinvloeden zoals regen en wind en zijn er veel takken voor de holte aanwezig, waardoor deze ongeschikt geacht wordt voor vleermuizen. De tweede holte in deze boom is alleen ingerot naar beneden en loopt niet door naar boven, waardoor vleermuizen niet in de holte kunnen hangen. Tevens staat ook deze holte onder invloed van wind en regen en zijn er geen sporen van vleermuizen waargenomen. Op basis van de bevindingen tijdens het controlebezoek is geconcludeerd dat de holtes niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan hier uitgesloten worden.

Afbeelding 3.5. locatie 2 van boom met holte (rode stip) ten opzichte van het tracé (rood = open ontgraving, blauw = boring/persing) (bron achtergrond: Esri).

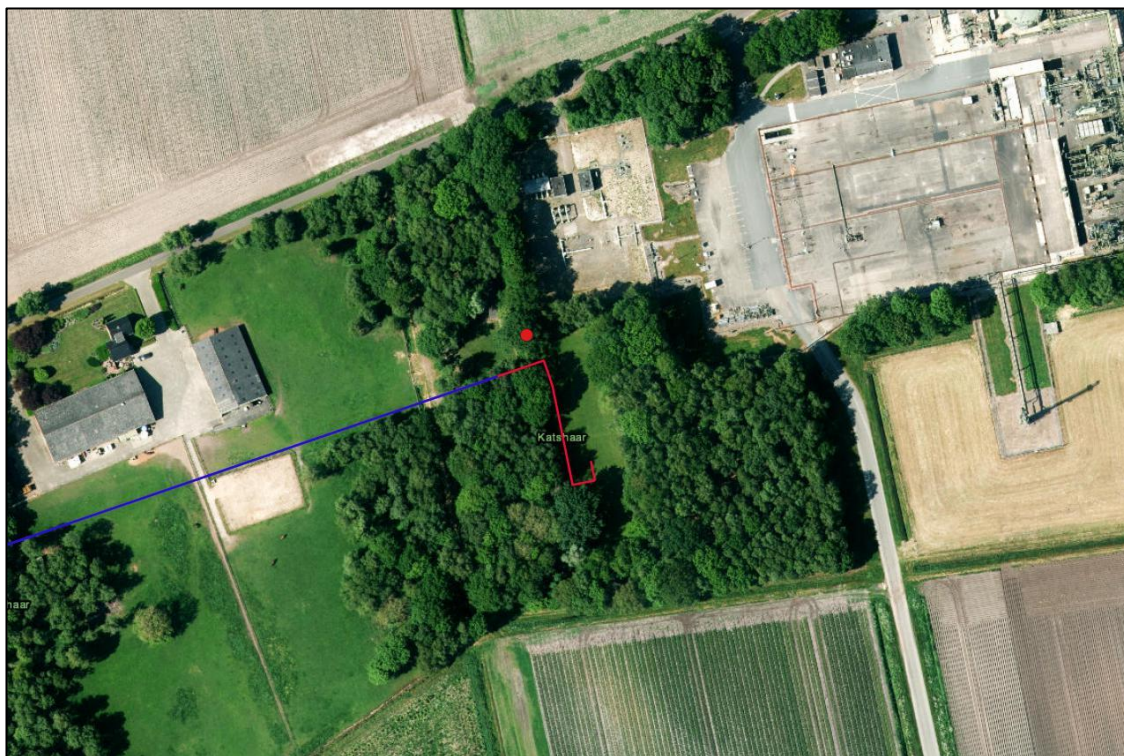
Afbeelding 3.6. Boomholte op locatie 2.

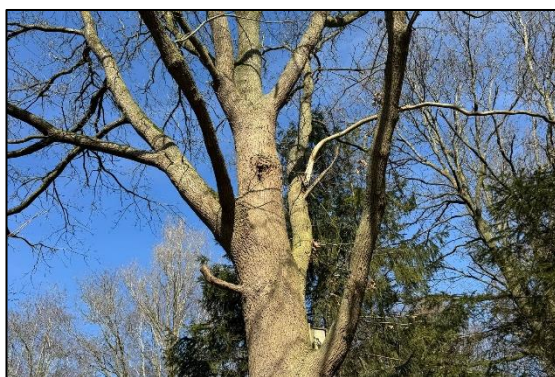
Afbeelding 3.7. Boomholte bij locatie 2.

3.3 Locatie 3: NAM-locatie Schoonebeek

Op basis van de bevindingen tijdens het veldbezoek is geconcludeerd dat de holte in de boom op NAM locatie Schoonebeek niet geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. De holte is dermate klein en loopt slechts enkele centimeters door, waardoor deze ongeschikt is voor vleermuizen om een verblijfplaats te hebben. Tevens zijn er geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Op basis van de bevindingen tijdens het controlebezoek is geconcludeerd dat de holte niet geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan hier uitgesloten worden.

Afbeelding 3.8. locatie 3 van boom met holte (rode stip) ten opzichte van het tracé (rood = open ontgraving, blauw = boring/persing) (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 3.9. Boom met holte op locatie 3.

Afbeelding 3.10. Boomholte locatie 3.

4 Conclusie

De opdrachtgever is voornemens om mogelijk drie bomen met holtes te kappen, waar zich mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen bevinden.

Uit controle van de holtes is gebleken dat deze niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Voor boomholtes in de omgeving dient lichtverstoring voorkomen te worden wanneer de werkzaamheden na zonsondergang worden uitgevoerd.

Gorredijk, april 2025

JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Van Looijengoed, W. 2024. Natuurtoets Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis. 0491216.100, Antea Group, Heerenveen.
- Boon, D. 2025. Ecologisch rapport controle bomen op nesten en verblijfplaatsen beschermde soorten nabij tracé Elim-Vlieghuis. 0491216.100, Antea Group, Heerenveen.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Copyright ©

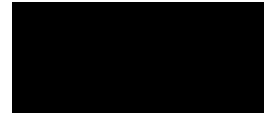
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlelen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Tracé Elim-Vlieghuis
nader ecologisch onderzoek boomnesten

Project
Waterstofnetwerk Nederland

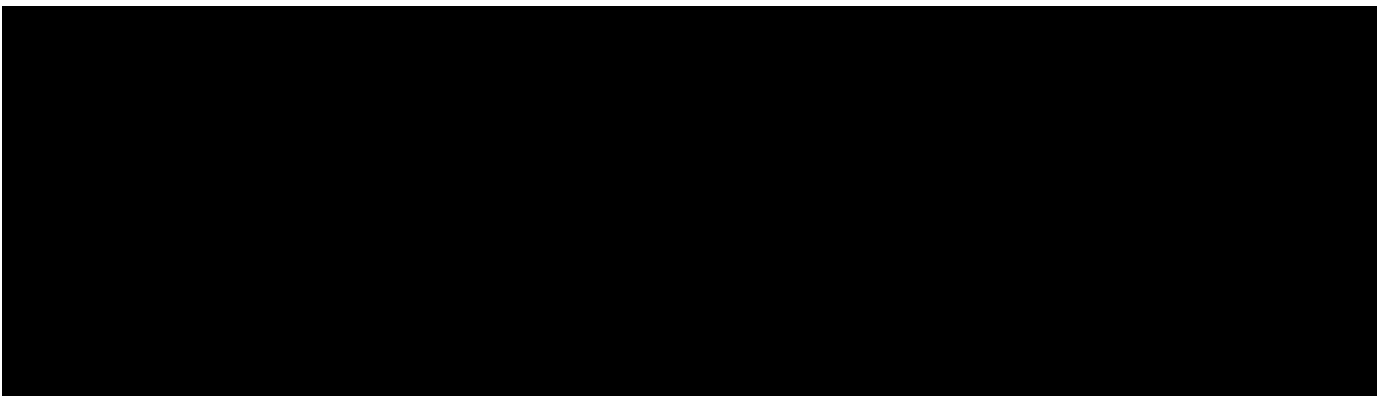
Revisienummer
2

Revisie datum
11-11-2025

Ons kenmerk
WNN1-ANT-EM-REP-0041

Status
Derde uitgifte

Parafen

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	03-09-2025
1	Tweede uitgifte	22-09-2025
2	Derde uitgifte	11-11-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam
WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001	Natuurtoets tracé Elim-Vlieghuis
WNN1-ANT-EM-REP-0031	Aanvullend ecologisch onderzoek Elim-Vlieghuis

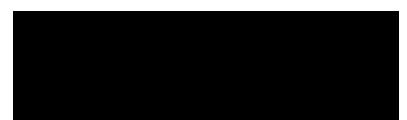
Ecologisch rapport

Project aanleg
waterstoftransportleiding Elim-
Vlieghuis - nader onderzoek
boomnesten

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0491216.100
revisie 02
11 november 2025

Ecologisch rapport

Project aanleg waterstoftransportleiding Elim-Vlieghuis - nader onderzoek boomnesten

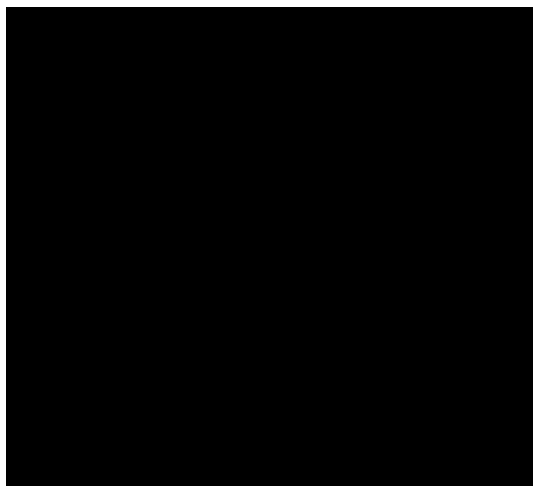
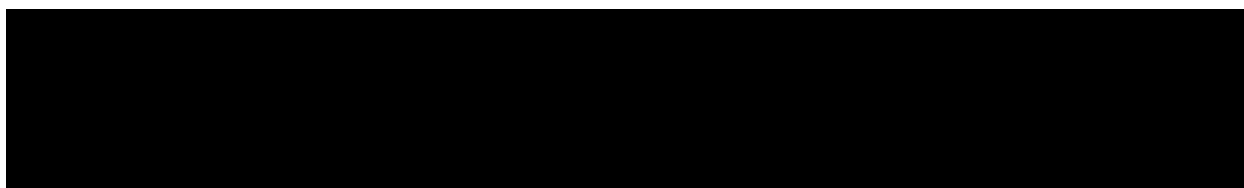
projectnummer 0491216.100

documentnummer 491216-ECO-NO-001

documentnummer Gasunie WNN1-ANT-EM-REP-0041

revisie 02

11 november 2025

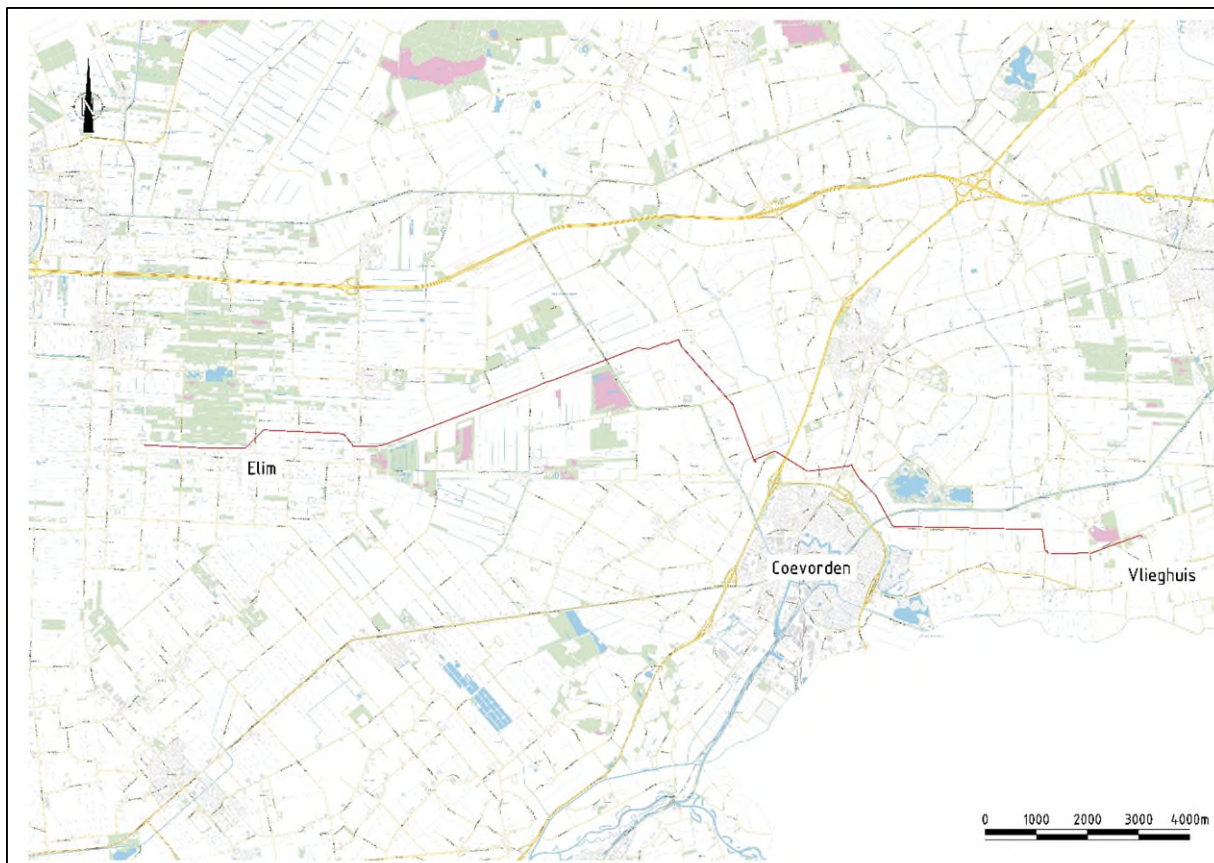
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Uitgevoerd onderzoek	6
3.	Resultaten	7

Bijlage 1 Rapport nader onderzoek boomnesten

1. Inleiding

In opdracht van N.V. Nederlandse Gasunie B.V. is door Antea Group in samenwerking met JM Ecologie een nader ecologisch onderzoek verricht naar boomnesten langs het tracé van waterstoftransportleiding A-820 tussen bestaande afsluiterschema's S-223 te Elim en S-356 te Vlieghuis. De ligging van het tracé is in figuur 1.1 weergegeven.

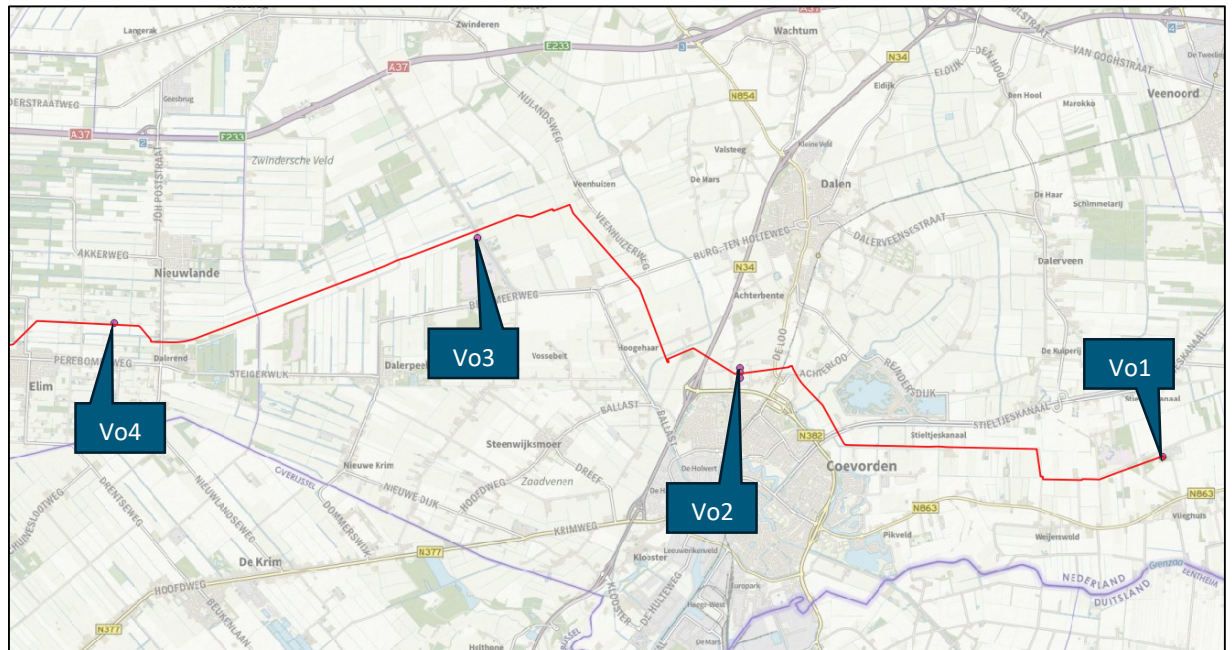
Figuur 1.1: Topografische ligging tracé. Bron ondergrond TopoPlus.

De aanleiding van het nader onderzoek naar de boomnesten zijn voorgaande onderzoeken ter plaatse van het tracé. De betreffende onderzoeken zijn beschreven in de volgende rapportages:

- “Natuurtoets aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis”, documentnummer WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001-491216-ECO-NT-001, revisie 01, d.d. 2 september 2024, Antea Group.
- “Ecologisch rapport controle bomen en op nesten en verblijfplaatsen beschermde soorten nabij tracé Elim-Vlieghuis”, documentnummer WNN1-ANT-EM-REP-001-491216-ECO-AO-001, revisie 01, d.d. 11 maart 2025, Antea Group.

Het veldonderzoek ten behoeve van de natuurtoets werd uitgevoerd in een periode dat de bomen en bosschages in het loof zaten. Om deze reden is op een later tijdstip, in de winterperiode, een aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van potentieel jaarrond beschermde nesten en mogelijke verblijfplaatsen van beschermde soorten uitgevoerd. Tijdens dit aanvullende onderzoek werden zes potentieel jaarrond beschermde nesten geïdentificeerd nabij het tracé. De betreffende nesten liggen binnen de zone van verstoring die de leidingaanleg zou veroorzaken. De posities van de onderzochte nesten zijn weergegeven in figuur 1.2. Drie van de nesten liggen op korte onderlinge afstand en zijn gelegen in één onderzoeksgebied (Vo2)

De doelstelling van het nader onderzoek naar de nesten is het vaststellen van het gebruik van de betreffende nesten en aan de hand hiervan te bepalen of het al dan niet jaarrond beschermde nesten betreffen.

Figuur 1.2: Topografische ligging onderzoeksgebieden. Bron ondergrond TopoPlus.

2. Uitgevoerd onderzoek

Het nader onderzoek is uitgevoerd in de periode van maart tot en met juli 2025. Per nestlocatie zijn 5 inspectiebezoeken uitgevoerd tenzij er een reden bestond om het aantal bezoeken te reduceren.

Eén van de nesten die tijdens het voorgaande onderzoek werden aangetroffen, bleek ten tijde van de uitvoering van het nader onderzoek niet meer aanwezig te zijn (locatie Vo4).

Ter plaatse van locatie Vo1 bleken tijdens het nader onderzoek naar het vogelnest twee in gebruik zijnde eekhoornnesten aanwezig te zijn. Deze nesten zijn ook in het onderzoek betrokken.

Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten zijn gepresenteerd in de rapportage die als bijlage is opgenomen.

3. Resultaten

Voor een gedetailleerde weergave van de onderzoeksresultaten wordt verwezen naar de rapportage die als bijlage bij dit rapport is opgenomen. De onderzoeksresultaten kunnen per onderzoeksgebied als volgt worden samengevat:

- Ter plaatse van locatie Vo1 zijn twee nesten aanwezig die in gebruik zijn door eekhoorn. Er zijn geen jaar rond beschermde vogelnesten aangetroffen. Tevens zijn in dit onderzoeksgebied een wezel, behorend tot de soortroep kleine marterachtigen, en een buizerd (met een nestlocatie elders in de regio) waargenomen.
- Ter plaatse van locatie Vo2 bleek één van de drie nesten in gebruik te zijn van een buizerd. Om deze reden werden de overige twee nestlocaties, die op korte afstand van het door de buizerd gebruikte nest gesitueerd zijn, niet gebruikt. Ten oosten van de locatie is een nestlocatie van een zwarte kraai waargenomen.
- Het nest ter plaatse van locatie Vo3 bleek niet in gebruik te zijn. In de omgeving zijn een eekhoorn en twee buizerds (met nesten elders in de regio) waargenomen.
- Het nest dat tijdens voorgaand onderzoek ter plaatse van locatie Vo4 was waargenomen, bleek niet meer aanwezig te zijn.

Voor locatie Vo1 dient een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet te worden aangevraagd in verband met de aanwezigheid van eekhoornnesten. Er gelden voorwaarden voor de werkzaamheden in dit gebied. Deze dienen te worden uitgewerkt in een Activiteitenplan.

Voor locatie Vo2 dient een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet te worden aangevraagd in verband met de aanwezigheid van een buizerdnest. Ook voor deze locatie dient een Activiteitenplan te worden opgesteld met de voorwaarden voor de werkzaamheden.

Voor de locaties Vo3 en Vo4 zijn geen vervolgacties noodzakelijk voor wat betreft jaar rond beschermde nesten.

Buiten het bovenstaande geldt hetgeen in de rapportage van de natuurtoets is weergegeven ten aanzien van controle op de noodzaak tot nader onderzoek naar overige soorten aan de hand van de definitieve uitvoeringsplannen, maatregelen ter voorkoming van overtreding van de verbodsbepalingen en algemene zorgplicht.

Antea Group

Heerenveen, november 2025

Ecologisch rapport

Project aanleg waterstoftransportleiding Elim-Vlieghuis - nader onderzoek boomnesten

projectnummer 0491216.100

11 november 2025 revisie 02

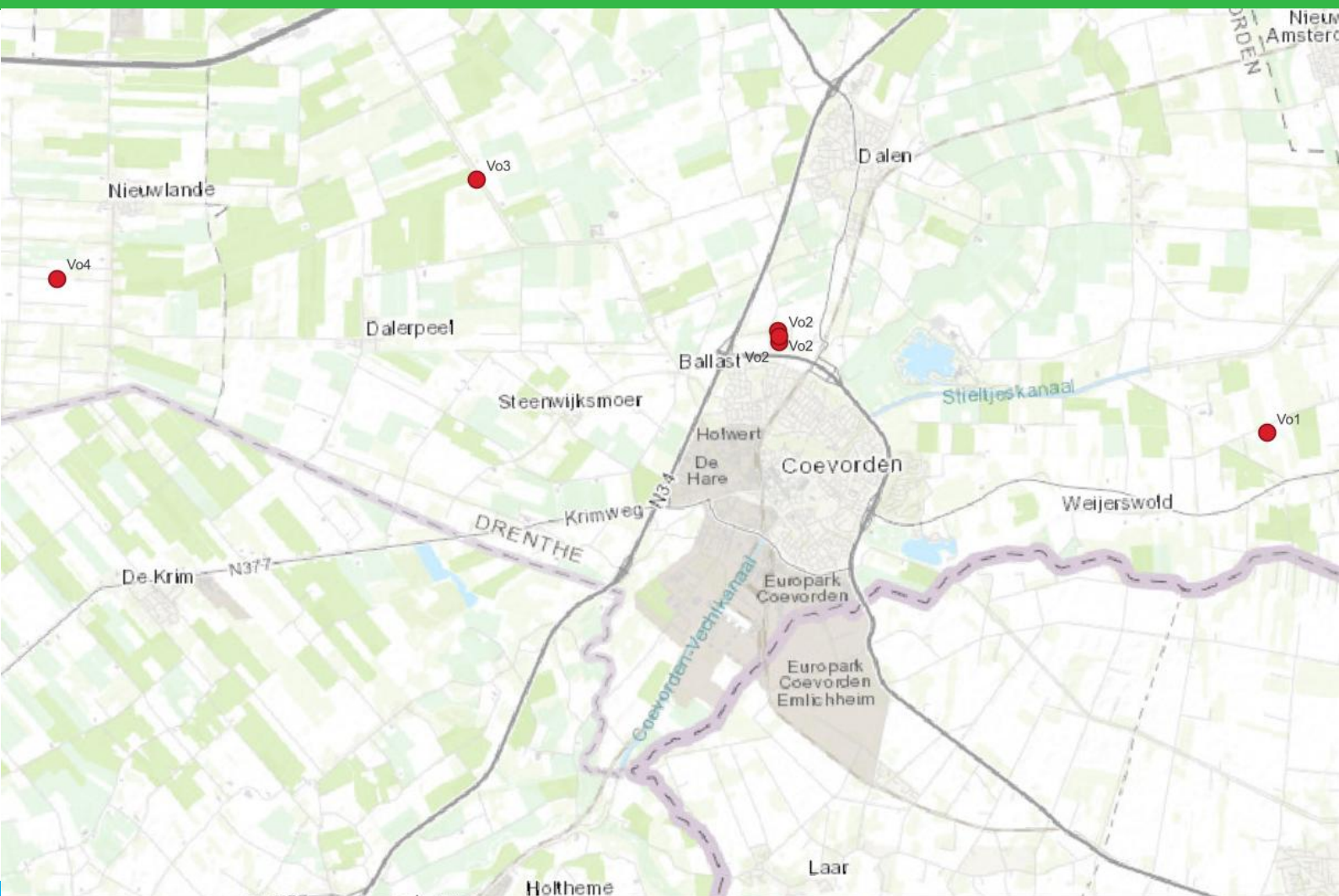
Hynetwork

Bijlage 1 Rapport nader onderzoek boomnesten

Elim-Vlieghuis, A-820

Rapport Nader Onderzoek beschermde soorten

JM ecologie b.v., 2025

Rapport Nader Onderzoek beschermde soorten Elim-Vlieghuis, A-820

Ecologisch onderzoek in het kader van de soortenbescherming uit de Omgevingswet

Rapportnummer

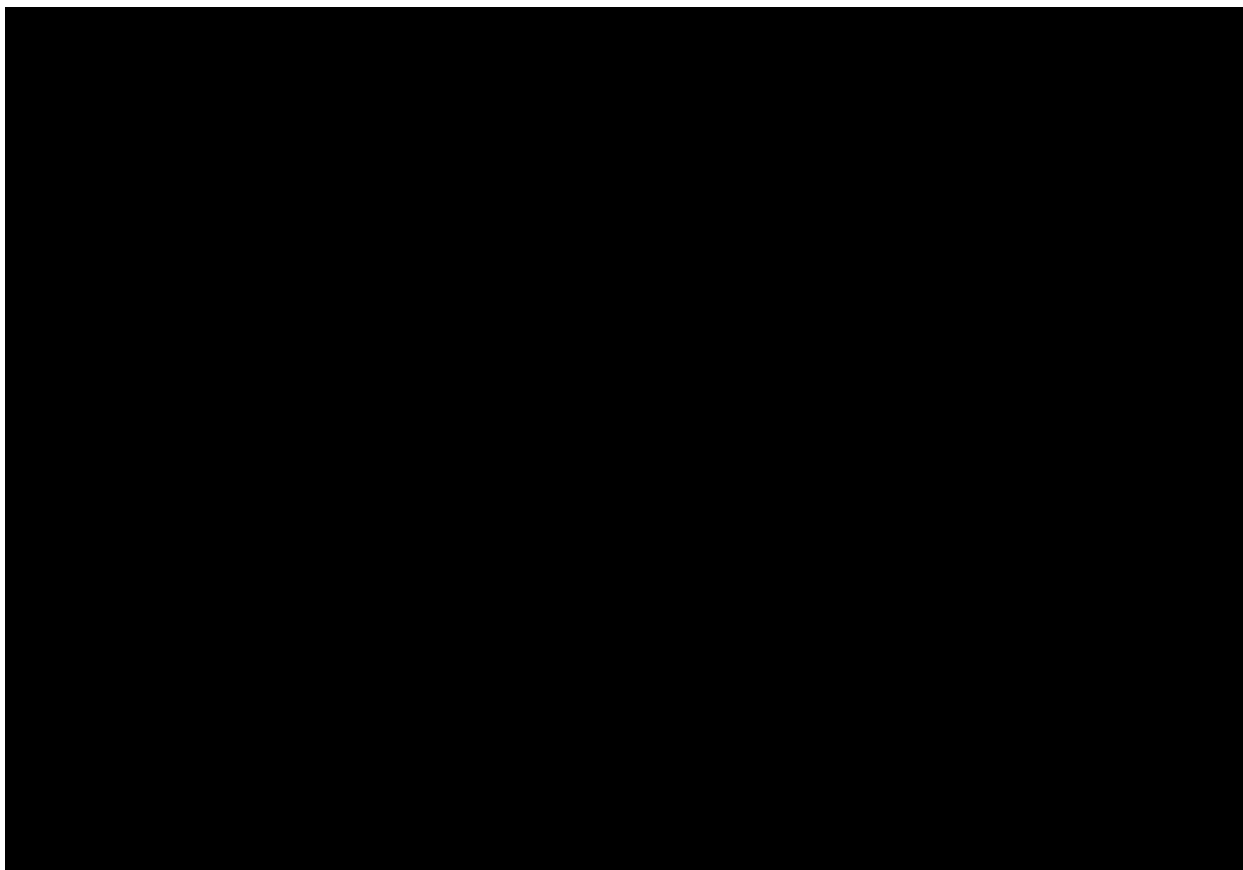
R25.EC.189

Status

3.0 (definitief)

Datum

10-11-2025

Inhoud

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Ligging en indeling plangebied.....	2
1.3	Gebiedsbeschrijving.....	5
2	Uitvoering.....	8
2.1	Bezoeken.....	8
2.2	Resultaten.....	9
3	Conclusie.....	16
	Geraadpleegde bronnen.....	17

1 Inleiding

Dit rapport betreft een 3.0-versie, ten opzichte van de 1.0 versie zijn tekstuele wijzigingen ter verduidelijking aangebracht, en een onderbouwing betreffende het aantal uitgevoerde onderzoeksrondes voor buizerd (te vinden in hoofdstuk 2).

1.1 Aanleiding

De N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens om een nieuwe waterstoftransportleiding aan te leggen. Het plangebied ligt tussen de plaatsen Elim (gemeente Hogeveen, provincie Drenthe) en Vlieghuis (gemeente Coevorden, provincie Drenthe). De nieuw aan te leggen leiding heeft code A-820 en bevindt zich tussen de afsluiterschema's S-223 te Elim en S-356 te Vlieghuis. De aanleg wordt deels door middel van open ontgraving uitgevoerd, en deels met behulp van sleufloze technieken (HDD's en persingen). Hiervoor worden werkputten gegraven ter hoogte van de in- en uittredepunten van circa 20 à 30 meter bij 4 meter en 4 meter diep voor persingen en 20 m bij 4 m en 4 m diep voor HDD-boringen. Er vindt bemaling plaats in de omgeving van de werkputten om aldaar droog te kunnen werken. Voor de aanleg van de leiding dienen waarschijnlijk enkele bomen gekapt te worden. Op het moment dat het onderhavige onderzoek is uitgevoerd, is nog niet exact bekend welke bomen gekapt dienen te worden. De uitvoeringsperiode staat nog niet vast maar zal vermoedelijk in 2026 plaats vinden met een doorlooptijd van circa 1 jaar. (Boon, D. 2025)

Om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn is een Natuurtoets (van Looijengoed, W. 2024) uitgevoerd. Aanvullend op deze natuurtoets is een ecologisch onderzoek (Boon, D. 2025) uitgevoerd om inzichtelijk te krijgen of er boomnesten in of in de nabije omgeving aanwezig zijn (jaarrond beschermde nesten broedvogels en eekhoorn).

Uit deze rapportages is onder andere gebleken dat er zes boomnesten aanwezig zijn binnen 75 meter van het plangebied welke mogelijk worden aangetast met het planvoornemen. Bij deze nesten is door JM ecologie b.v. een nader onderzoek uitgevoerd om vast te stellen of er gebruik wordt gemaakt van deze nesten, en zo ja door welke soorten. In deze rapportage zijn de resultaten weergegeven gericht op deze zes boomnesten.

1.2 Ligging en indeling plangebied

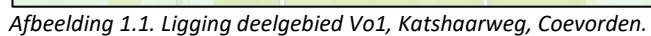
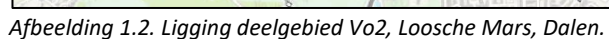
De boomnesten zijn verdeeld over vier verschillende onderzoekslocaties gelegen nabij Coevorden, Dalen, Dalerpeel en Elim. De verschillende locaties hebben allen een unieke code.

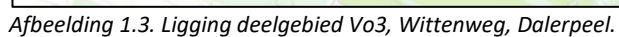
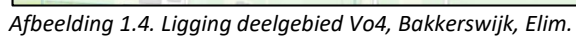
In onderstaande tabel zijn de globale locaties van de boomnesten weergegeven met de daarbij behorende deelgebiedsnummers en het aantal te onderzoeken nesten per locatie.

Tabel 1.1. Adressenlijst van onderzochte panden.

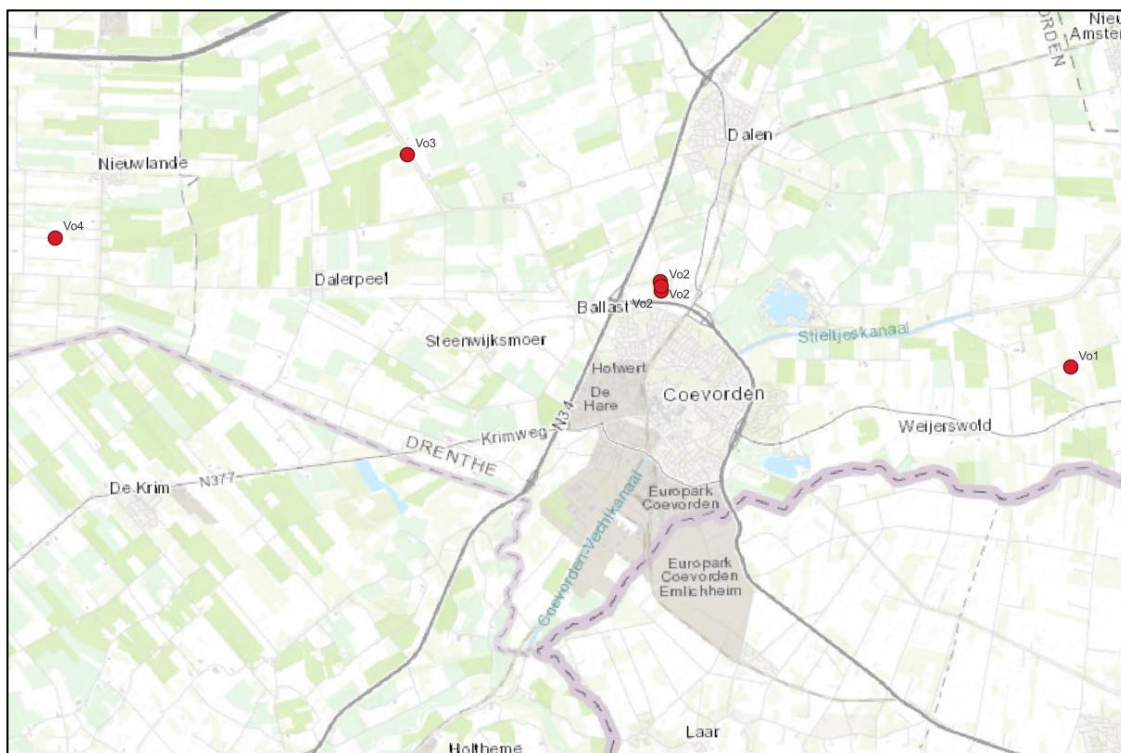
Plaats	Straat	Deelgebiedscode(s)	Aantal nesten per locatie
Coevorden	Katshaarweg	Vo1	1
Dalen	Loosche Mars	Vo2	3
Dalerpeel	Wittenweg	Vo3	1
Elim	Bakkerswijk	Vo4	1

In afbeeldingen 1.1 t/m 1.4 zijn de globale liggingen weergegeven van de verschillende boomnestlocaties.

blad 4 van 17

Afbeelding 1.5. Overzicht van de ligging van de deelgebieden Vo1 t/m Vo4.

De gedetailleerdere plankaarten met de grenzen van de afzonderlijke deelgebieden staan in bijlage B.

1.3 Gebiedsbeschrijving

Deelgebied Vo1

Het nest in deelgebied Vo1 is gelegen nabij NAM-locatie Schoonebeek 313 in een bosschage aan de Katshaarweg. De omgeving kenmerkt zich door agrarisch landschap, boerderijen, bosschages en circa 500 meter naar het westen is een heideterrein gelegen. De directe omgeving van de nestlocatie betreft bosschage, agrarisch land, een boerderij en een afsluiterschema S-356 Vlieghuis. Dit nest is weergegeven in afbeelding 1.6.

Afbeelding 1.6. Nestlocatie gelegen in deelgebied Vo1. (bron foto: Boon, D. 2025).

Deelgebied Vo2

In deelgebied Vo2 zijn drie nestlocaties gelegen in één bomenrij. De omgeving kenmerkt zich door agrarisch landschap, (snel)wegen, bomenrijen en ten zuiden van het deelgebied is de plaats Coevorden gelegen. De drie nestlocaties zijn weergegeven in afbeeldingen 1.7 t/m 1.9.

Afbeelding 1.7. Noordelijkste nestlocatie gelegen in deelgebied Vo2. (bron foto: Boon, D. 2025).

Afbeelding 1.8. Middelste nestlocatie gelegen in deelgebied Vo2. (bron foto: Boon, D. 2025).

Afbeelding 1.9. Zuidelijkste nestlocatie gelegen in deelgebied Vo2. (bron foto: Boon, D. 2025).

Deelgebied Vo3

Het nest in deelgebied Vo3 bevindt zich aan de rand van een bosschage. De omgeving kenmerkt zich door agrarisch landschap, een natuurreservaat en boerderijen. De directe omgeving betreft een

bosschage gelegen aan de rand van het natuurreservaat de Witten, een kanaal en langs de Wittenweg meerdere veebedrijven. De nestlocatie is weergegeven in afbeelding 1.10.

Afbeelding 1.10. Nestlocatie gelegen in deelgebied Vo3. (bron foto: Boon, D. 2025).

Deelgebied Vo4

Het nest welke zich bevindt in deelgebied Vo4 is gelegen aan de rand van een bosschage. De wijdere omgeving kenmerkt zich door agrarische percelen, (boeren)sloten, meerdere campings en ten zuidwesten is de plaats Elim gelegen. De directe omgeving betreft een bosschage met een naastgelegen bessenkwekerij en agrarische percelen. In afbeelding 1.11 is het betreffende nest weergegeven.

Afbeelding 1.11. Nestlocatie gelegen in deelgebied Vo4. (bron foto: Boon, D. 2025).

2 Uitvoering

Het veldwerk is uitgevoerd door deskundige ecologen van JM ecologie b.v. Het ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus. Tijdens het veldwerk is gebruik gemaakt van een verrekijker en bij de ochtendrondes is bij moeilijker waar te nemen nesten tevens gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera, type Pulsar Scope Helion XP28, Pulsar Helion Axion XG35 of Guide TK611. Elke onderzoeksrondte is uitgevoerd door één medewerker per deelgebied.

Alle aanwezige nesten zijn geschikt bevonden voor ransuil, buizerd, sperwer, havik, torenvalk en boomvalk. Er bestaat alleen voor buizerd een kennisdocument, voor de overige soorten zijn geen vastgestelde soortinventarisatieprotocollen. Op basis van de bekende ecologie van deze soorten en expert judgement is onderstaande onderzoeksmethodiek tot stand gekomen.

De toegepaste methodiek gebruikt een bredere periode dan in het kennisdocument voor buizerd tekstueel staat beschreven voor aantonen van afwezigheid (in plaats van aanwezigheid). Het onderzoek is uitgevoerd in de periode waarin wordt gebroed of wanneer de jongen aanwezig zijn in de directe omgeving van het nest, zoals beschreven in het kennisdocument en in de telrichtlijnen van Sovon. Het onderzoek is wel uitgevoerd volgens de methodiek beschreven in kennisdocument buizerd wanneer wordt gekeken naar de periode van "Nesten waarnemen", welke van toepassing is op situaties waar de nestlocatie al bekend is, in plaats van het inventariseren van een gebied op nestlocaties. Bij dit onderzoek is bij aanwezige nesten onderzocht of onder andere buizerd aanwezig was, en voldoet daarom aan de eisen zoals hier benoemd.

Om te bevestigen, dan wel uit te sluiten of één van deze soorten gebruik maakt van de te onderzoeken zijn er maximaal vijf veldbezoeken per locatie uitgevoerd. Twee van deze veldbezoeken zijn uitgevoerd in de avond, van een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang, de andere drie zijn uitgevoerd in de ochtend, van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsopkomst. De planning van de veldbezoeken is als volgt:

- Een avondbezoek (JRB1) in de tweede helft van maart.
- Een avondbezoek (JRB3) en een ochtendbezoek (JRB2) in de periode van half april tot mei.
- Een ochtendbezoek (JRB4) in de periode van half mei tot half juni.
- Een ochtendbezoek (JRB5) rond half juli.

De exacte data van de veldbezoeken zijn afgestemd op het verloop van het broedseizoen dus op de weersomstandigheden. Indien een broedgeval (ongeacht de soort) bij de te onderzoeken nesten met zekerheid werd vastgesteld, is een volgend bezoek verricht om te controleren of het inderdaad om een zeker broedgeval gaat. Indien dit het geval is wordt alleen nog het laatste bezoek gericht op boomvalk uitgevoerd en vervallen eventuele tussenliggende rondes. Het laatste bezoek, welke gericht is op boomvalk, wordt altijd uitgevoerd.

Daarnaast kan een ronde vroegtijdig worden afgebroken indien er een actief broedgeval aangetroffen wordt op een nest.

2.1 Bezoeken

In onderstaande tabel staan de basisgegevens van alle uitgevoerde onderzoeksrondes weergegeven.

Tabel 2.1. Basisgegevens van de onderzoeksrondes. Bij rondes waar bij de eindtijd met een asterisk is genoteerd is vroegtijdig gestopt wegens het aantreffen van een zeker broedgeval of het niet meer aanwezig zijn van het nest.

Ronde	Datum	Zon op/onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Bewolking (%)
Deelgebied Vo1								
JRB1	24-03-2025	18:59	17:59	19:59	11	2 noordwest	Geen	10-50
JRB3	25-04-2025	20:55	19:55	21:55	9	2 noord	Geen	0-10
JRB2	29-04-2025	06:14	05:14	07:14	7	1 noord	Geen	0-10
JRB4	11-06-2025	06:20	05:20	07:20	11	1 noordoost	Geen	0-10
JRB5	22-07-2025	04:45	05:45	06:45	15	1	Motregen rond 06:15	90-10
Deelgebied Vo2								
JRB1	27-03-2025	19:05	18:05	20:05	10	1 zuidwest	Geen	10-50
JRB3	20-04-2025	20:47	19:47	20:17*	12	1 noord	Geen	10-50
JRB5	23-07-2025	05:45	04:45	06:45	16	1	Geen	50-90
Deelgebied Vo3								
JRB1	27-03-2025	17:58	18:58	19:58	16	0 zuidwest	Geen	0-10
JRB3	20-04-2025	20:47	19:47	21:47	14	1 noord	Geen	10-50
JRB2	29-04-2025	06:14	05:14	07:14	7	1 noordoost	Geen	10-50
JRB4	11-06-2025	05:20	04:20	06:20	10	1	Geen	50-90
JRB5	18-07-2025	05:42	04:42	06:42	13	1 noordwest	Geen	100
Deelgebied Vo4								
JRB1	31-03-2025	20:12	19:12	19:45*	12	1 noordwest	Geen	10-50
JRB3	20-04-2025	20:47	20:35	20:40*	14	1 noord	Geen	10-50

2.2 Resultaten

De resultaten zijn hieronder opgesplitst per deelgebied.

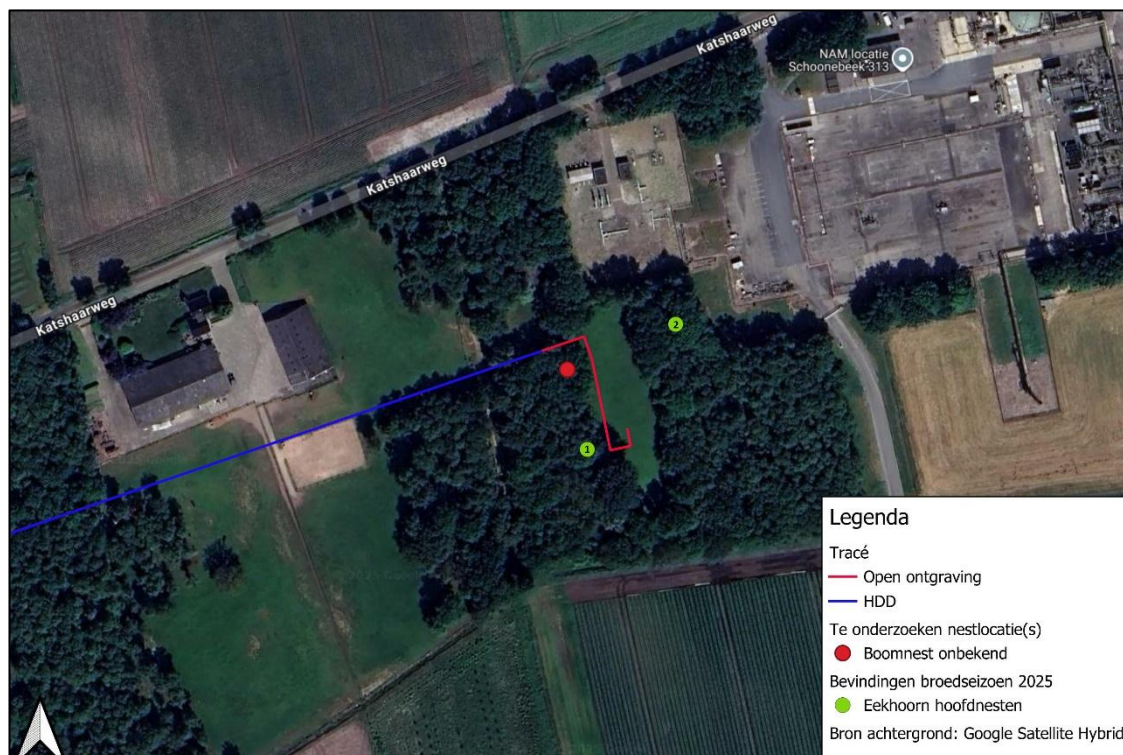
Deelgebied Vo1

Bij het eerste bezoek op 24 maart 2025 bleek dat er rondom het te onderzoeken boomnest meerdere satellietnesten van eekhoorn aanwezig waren in het aanwezige bosschage. Er werden al snel twee eekhoorns waargenomen op deze locatie welke hier duidelijk hun territorium hebben. Er zijn uiteindelijk vijf rondes uitgevoerd op deze locatie waarbij geen broedvogels zijn waargenomen op het te onderzoeken boomnest. Wel zijn er vele satellietnesten aangetroffen waarvan op twee boomnesten is gezien dat de eekhoorns hier gebruik van maakten. Tijdens onderzoeksrunde JRB5 is een roepende buizerd waargenomen, die echter geen binding vertoonde met het nest op de onderzoekslocatie.

In onderstaande tabel samengevat per ronde wat er is geconstateerd. Daaronder een kaart met daarop het oorspronkelijk te onderzoeken boomnest waar geen soort op is aangetroffen (boomnest onbekend) en de twee hoofdnestlocaties van de waargenomen eekhoorns binnen deelgebied Vo1. Deze twee nieuwe nestlocaties zijn aangetroffen tijdens het onderzoek. De vele satellietnestlocaties zijn niet weergegeven. Deze bevonden zich verspreid over het gehele aanwezige bosschage en deze zullen continu veranderen.

Tabel 2.2. Resultaten per bezoek van deelgebied Vo1.

Ronde	Uitvoerdatum	Waargenomen activiteit bij aanwezige nestlocatie(s) Vo1	Opmerking
JRB1	24-03-2025	Twee eekhoorns bij nestlocatie 1	-
JRB3	25-04-2025	Geen activiteit bij nesten	-
JRB2	29-04-2025	Twee eekhoorns bij nestlocatie 1	Tevens een wezel waargenomen.
JRB4	11-06-2025	Twee eekhoorns bij nestlocatie 2	-
JRB5	22-07-2025	Geen activiteit bij nesten	Eekhoorn en roepende buizerd in omgeving waargenomen.

Afbeelding 2.1. Overzicht deelgebied Vo1.

Afbeelding 2.2. In gebruik zijnde eekhoornnest in deelgebied Vo1.

Afbeelding 2.3. Eén van de aanwezige eekhoorns bij deelgebied Vo1.

Deelgebied Vo2

Op deze locatie zijn drie potentieel jaarrond beschermde nesten aanwezig in één bomenrij. Bij bezoek JRB1 werd een paartje buizerds waargenomen welke binding hadden met nestlocatie 1 en ook zwarte kraaien verjoegen, welke een stukje verderop een nestlocatie in gebruik hebben. Bij het bezoek JRB2 werden wederom buizerds waargenomen met binding tot nestlocatie 1. Hieruit is opgemaakt dat hier zeker sprake is van een broedgeval van buizerd en dat deze territoriaal gedrag vertoonden naar vogels in de omgeving. Om deze reden werd het aannemelijk geacht dat de andere twee te onderzoeken nestlocaties niet in gebruik genomen zullen worden door andere broedvogels. De daaropvolgende twee rondes zijn overgeslagen waarna JRB5 gericht op boomvalk nog wel is uitgevoerd. Bij dit bezoek waren de buizerds nog steeds aanwezig bij dezelfde nestlocatie.

In onderstaande tabel samengevat per ronde wat er is geconstateerd. Daaronder een kaart met daarop de onderzochte boomnesten en de nieuw aangetroffen nestlocatie van zwarte kraai. De boomnesten waar geen beschermde soorten op zijn aangetroffen zijn weergegeven als “boomnest onbekend”.

Tabel 2.3. Resultaten per bezoek van deelgebied Vo2.

Ronde	Uitvoerdatum	Waargenomen activiteit bij aanwezige nestlocatie(s) Vo1	Opmerking
JRB1	27-03-2025	Paar buizerds met binding tot nestlocatie 1.	Verjoegen zwarte kraaien die in de buurt van de overige boomnesten kwamen. Deze hebben een nestlocatie in gebruik ten zuidoosten van het buizerdnest.
JRB3	20-04-2025	Paar buizerds met binding tot nestlocatie 1.	-
JRB5	23-07-2025	Paar buizerds met binding tot nestlocatie 1.	-

Afbeelding 2.4. Overzicht deelgebied Vo2.

Afbeelding 2.5. Nestlocatie 1 welke in gebruik is door een paartje buizerds.

Deelgebied Vo3

In dit deelgebied is een enkel boomnest aanwezig aan de rand van een bosperceel. Op deze locatie zijn alle vijf de bezoeken uitgevoerd waarbij zowel buizerds, gaaien en eekhoorns werden waargenomen in de omgeving van de nestboom maar nooit binding is aangetoond met het aanwezige nest.

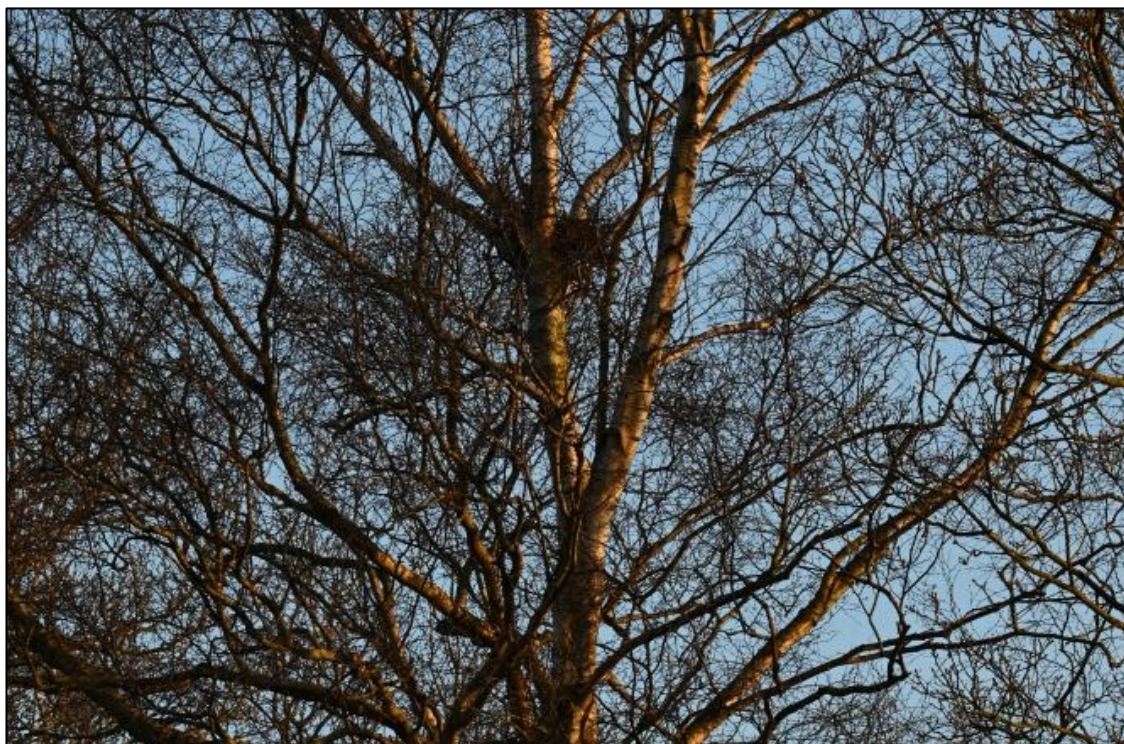
In onderstaande tabel samengevat per ronde wat er is geconstateerd. Daaronder een kaart met daarop het onderzochte boomnest (boomnest onbekend).

Tabel 2.4. Resultaten per bezoek van deelgebied Vo3.

Ronde	Uitvoerdatum	Waargenomen activiteit bij aanwezige nestlocatie(s) Vo1	Opmerking
JRB1	27-03-2025	Paartje gaaien een kleine minuut aanwezig, daarna weer doorvliegend.	-
JRB3	20-04-2025	Geen	-
JRB2	29-04-2025	Geen	-
JRB4	11-06-2025	Geen	Eekhoorn waargenomen op 50 meter van nestboom.
JRB5	18-07-2025	Geen	Twee buizerds in de omgeving waargenomen.

Afbeelding 2.6. Overzicht deelgebied Vo3.

Afbeelding 2.7. Boomnest aanwezig in deelgebied Vo3.

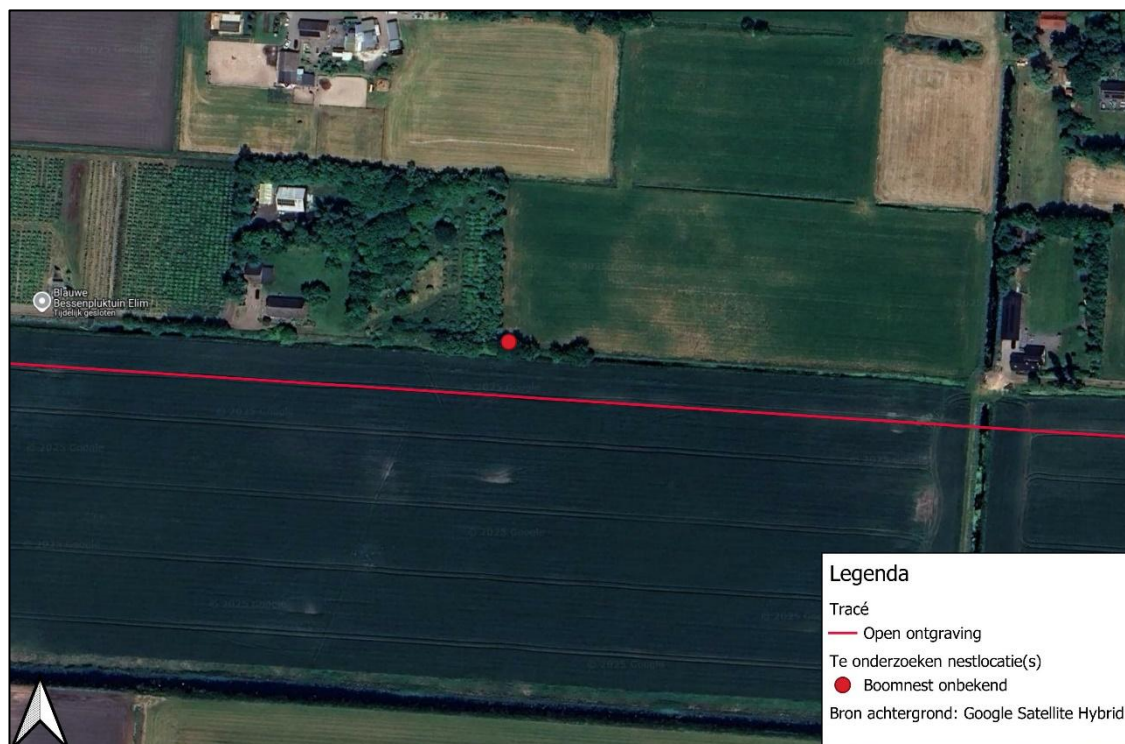
Deelgebied Vo4

Bij bezoek JRB1 werd dit nest niet aangetroffen. Er is nog een kort extra bezoek gebracht op een later moment waarbij wederom geen nest is aangetroffen. Na deze twee bezoeken is het onderzoek op deze locatie gestaakt en is aangenomen dat dit nest verloren is gegaan.

In onderstaande tabel samengevat per ronde wat er is geconstateerd. Daaronder een kaart met daarop het boomnest (boomnest onbekend) welke niet meer aanwezig was tijdens het nader onderzoek.

Tabel 2.5. Resultaten per bezoek van deelgebied Vo4.

Ronde	Uitvoerdatum	Waargenomen activiteit bij aanwezige nestlocatie(s) Vo1	Opmerking
JRB1	31-03-2025	-	Nest niet aangetroffen.
JRB3	20-04-2025	-	Nest niet aangetroffen.

Afbeelding 2.8. Overzicht deelgebied Vo4.

3 Conclusie

In opdracht van Antea Nederland B.V., heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. tijdens het broedseizoen van 2025 (1 maart-1 augustus) een nader onderzoek uitgevoerd naar de aan- dan wel afwezigheid van broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is op vier locaties (deelgebieden Vo1 t/m Vo4). Deze locaties zijn voortgekomen uit vooronderzoek (Boon, D. 2025). De vier locaties zijn gelegen tussen de plaatsen Elim (gemeente Hoogeveen, provincie Drenthe) en Vlieghuis (gemeente Coevorden, provincie Drenthe) in.

Voor de locatie aan de Katshaarweg bij Coevorden, met als aanduiding Vo1, is een territorium van eekhoorn aangetroffen met diverse nesten in het gehele bosschage. Daarnaast is tijdens het onderzoek een wezel aangetroffen.

Voor de locatie aan de Loosche Mars bij Dalen (Vo2) is bij het meest noordelijke nest van de drie onderzochte nestlocaties een actief buizerdnest waargenomen.

Voor de locatie aan de Wittenweg te Dalerpeel (aanduiding Vo3) zijn er geen beschermde natuurwaarden aangetroffen gedurende dit onderzoek.

Op de locatie aan de Bakkerswijk te Elim (Vo4) is het nest niet meer aanwezig en zijn er dus geen beschermde natuurwaarden aangetroffen gedurende dit onderzoek.

Samengevat kunnen de werkzaamheden op locaties Vo3 en Vo4 op het gebied van broedvogels met jaarrond beschermde nesten doorgang vinden. Op locaties Vo1 en Vo2 dienen omgevingsvergunningen worden aangevraagd bij het bevoegd gezag voor het verstoren en/of vernielen van nesten van respectievelijk eekhoorn en buizerd. Er dienen hiervoor onder andere mitigerende en compenserende maatregelen voor de aangetroffen beschermde soorten en functies te worden genomen. Tevens blijkt ten minste op locatie Vo1 wezel aanwezig te zijn, de wezel is bij projecten waar het ministerie van LVVN bevoegd gezag is vrijgesteld. Zorgplicht is echter nog wel van toepassing.

Juridische geldigheid

In de Omgevingsregeling is een wettelijke termijn voor de geldigheid van een ecologisch onderzoek opgenomen. Deze termijn betreft drie jaar, mits de omstandigheden niet significant wijzigen. Indien de omstandigheden wel significant wijzigen, kan het noodzakelijk zijn het onderzoek te herzien, dan wel opnieuw uit te voeren.

Gorredijk, september 2025
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Looiengoed van, W., WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001 20240902-0491246 Natuurtoets Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis rev01, Antea Group, 2024
- Boon, D., WNN1-ANT-EM-REP-0031 20250311-49126 Aanvullend ecologisch onderzoek Elim-Vlieghuis rev01a, Antea Group, 2025
- Bij12, Kennisdocument Buizerd, versie 1.0, juli 2017
- Buizerd, telrichtlijnen, geraadpleegd van <http://stats.sovon.nl/stats/soort/2870>, z.d.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding
tracé Elim-Vlieghuis

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0491216.100
definitief revisie 01
2 september 2024

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

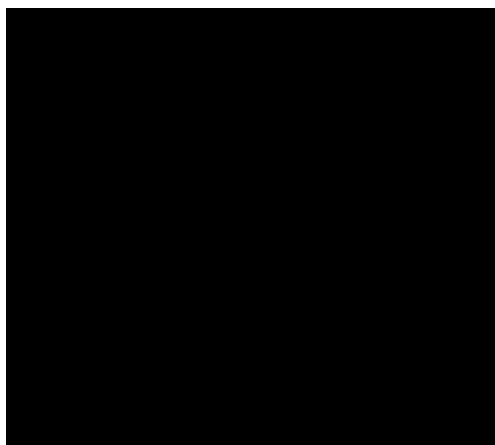
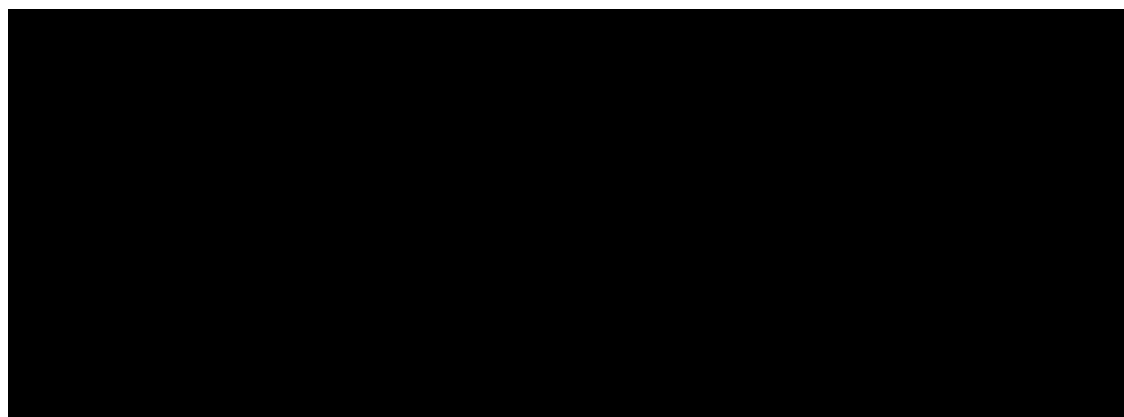
projectnummer 0491216.100

documentnummer 491216-ECO-NT-001

documentnummer Gasunie WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001

definitief revisie 01

2 september 2024

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	5
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	6
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	6
2.2	Effectbepaling voornemen	8
2.3	Soortbescherming	9
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	9
2.3.2	Vogels	9
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	12
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	14
2.3.5	Amfibieën	20
2.3.6	Reptielen	23
2.3.7	Insecten	24
2.3.8	Zaadplanten, varens en bladmossen	26
2.3.9	Zorgplicht	26
2.3.10	Invasieve soorten	27
2.4	Natura 2000	27
2.5	NNN en overig beleid	29
2.6	Beschermde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap	29
3.	Conclusie & advies	30
3.1	Soortbescherming	30
3.1.1	Zorgplicht	33
3.1.2	Invasieve soorten	33
3.2	Gebiedsbescherming	34
3.2.1	Gebiedsbescherming -Natura 2000	34
3.2.2	NNN en overig beleid	34
3.3	Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap	34
	Literatuurlijst	36
	Bijlage 1 Kaarten met ecologische maatregelen	38
	Bijlage 2 Foto's terreinbezoeken	53
	Bijlage 3 Wettelijk kader	59
	Bijlage 4 Methodiek natuurtoets	67
	Bijlage 5 Rode lijst soorten uit NDFF	70

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

De N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens om een nieuwe waterstoftransportleiding aan te leggen en een bestaande gastransportleiding te verwijderen. Het plangebied ligt tussen de plaatsen Elim (gemeente Hoogeveen) en Vlieghuis in (gemeente Coevorden, Provincie Drenthe).

De nieuw aan te leggen leiding heeft code A-820 en bevindt zich tussen de afsluiterschema's S-223 te Elim en S-356 te Vlieghuis (zie ook figuur 1.1). In figuur 1.1 wordt met een rode lijn het traject afgebeeld dat met open ontgraving wordt aangelegd. Op enkele locaties bevinden zich zogenoemde kruisingen en deze worden aangeduid met een zwarte lijn (voor detailkaarten zie bijlage 1). De kruisingen worden uitgevoerd met behulp van sleufloze (boor-) technieken of betreffen in open ontgraving aangelegde zinkers ter plaatse van watergangen. De in te zetten sleufloze technieken betreffen persingen (pneumatische boortechniek/ PBT en gesloten front techniek GFT) voor kortere afstanden en horizontaal gestuurd boren (HDD) voor langere afstanden. Hiervoor worden werkputten gegraven ter hoogte van de in- en uitredepunten van circa 20 à 30 meter bij 4 meter en 4 meter diep voor korte afstand persingen en 20 m bij 4 m en 4 m diep voor HDD boringen. Er vindt bemaling plaats in de omgeving van de werkputten om aldaar droog te kunnen werken. Waar de ondergrondse boring/persing plaatsvindt (aangeduid met een zwarte lijn) wordt de natuurwaarde bovengronds niet aangetast en daarom niet meegenomen in voorliggende toetsing.

Daarnaast is het planvoornemen om een bestaande gastransportleiding te verwijderen met code A-577 (zie figuur 1.1; oranje lijn). Op het moment van schrijven is de wijze van verwijderen nog niet bekend en wordt er vanuit gegaan dat de gehele leiding met open ontgraving wordt verwijderd. Hierbij wordt een werkstrook meegenomen van circa 4 meter aan weerszijde van de open ontgraving. Voor de werkzaamheden waar de werkstrook watergangen kruist wordt een dam met duiker aangebracht en zal plaatselijk een tijdelijke demping van de watergang plaatsvinden. Met het voornemen van het verwijderen van de bestaande gastransportleiding wordt voorts nog vanuit gegaan dat alle bosschages (bomen en struikgewas) die binnen de werkstroken vallen worden gekapt/gerooid.

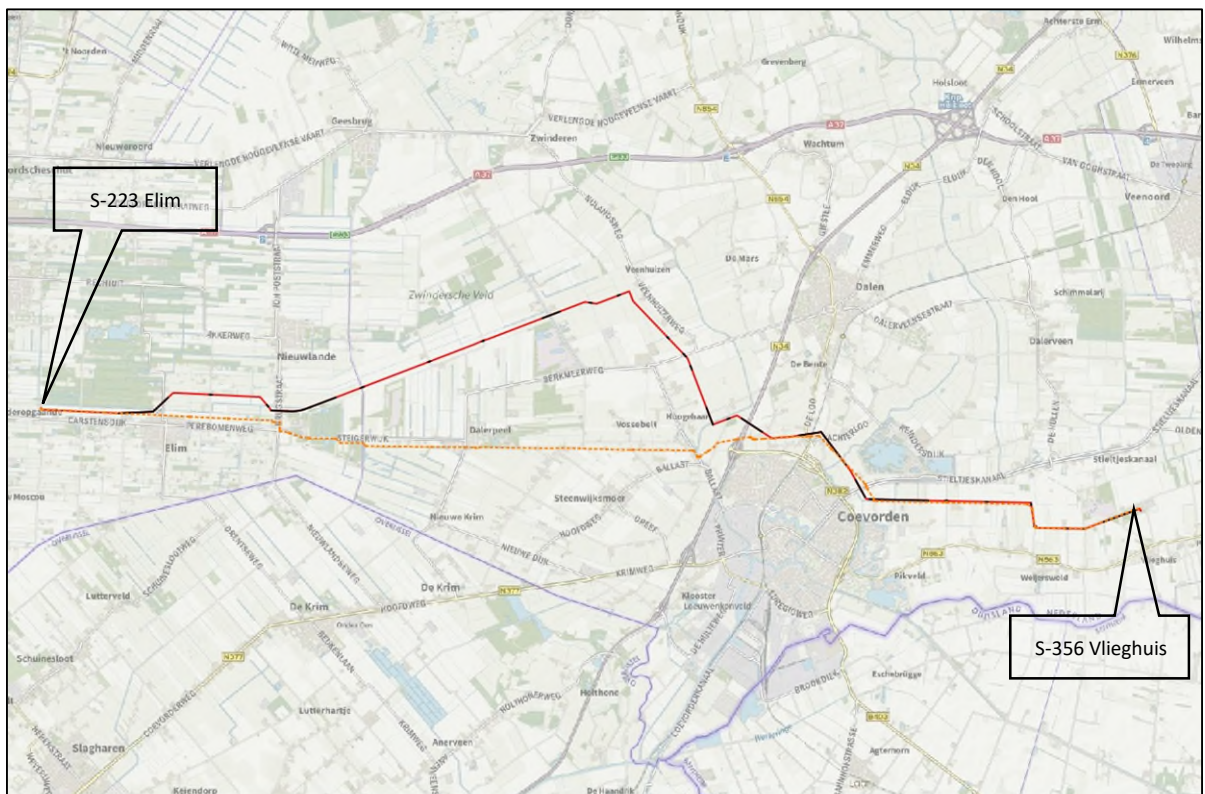
De uitvoeringsperiode staat nog niet vast maar zal vermoedelijk in 2025 plaats vinden met een doorlooptijd van circa 1 jaar.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets.

In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven en in bijlage 1 zijn detailkaarten opgenomen.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Omgevingswet beschermde natuurwaarden - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

Figuur 1.1: Topografische ligging van de tracés. In rood het tracé van A-820 met in zwart de kruisingen. De bestaande gastransportleiding A-577 is met een oranje lijn weergegeven. Bron ondergrond: TopoPlus.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden aan de omgevingswet en overige beleidskaders.
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 zijn detailkaarten opgenomen met daarin de ecologische maatregelen weergegeven die van toepassing kunnen zijn met het planvoornemen. In bijlage 2 zijn foto's van de terreinbezoeken weergegeven. In bijlage 3 wordt het wettelijk kader en in bijlage 4 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven. In bijlage 5 wordt een overzicht gegeven van bekende waarnemingen van rode lijst soorten in het plangebied.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Omgevingswet (Ow) en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Drenthe en beschermde houtopstanden onder de Ow.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Omgevingswet (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Methodiek

Op 1 en 2 mei is een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij onbewolkt weer met een temperatuur van circa 20 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Het plangebied is onderzocht op (mogelijke) aanwezigheid van vogels, die kunnen nestelen in bomen/boschages of open landschap. De groenstructuren zijn geïnspecteerd op takkennesten gemaakt door vogels of eekhoorns. De bomen die mogelijk verloren gaan zijn op waarde geschat betreffende mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in holtes of gaten (gedetailleerd bomenonderzoek dient in een vervolgonderzoek uitgevoerd te worden). Verder is een inschatting gemaakt waar kleine zoogdieren, zoals marterachtigen of muizensoorten, verblijfplaatsen kunnen hebben in de boschages en bosranden. Daarnaast is het plangebied onderzocht op welke flora er groeit of mogelijk kan groeien (met name op beschermde soorten planten of waardplanten van vlinders). Tenslotte is gezocht naar eventueel geschikt biotoop, zoals in de omliggende watergangen, voor soortgroepen als insecten, amfibieën, reptielen en vissen.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied loopt voornamelijk door weide- en akkerlandschap, afgewisseld met boschages en op enkele locaties door een natuurgebied.

Ten westen begint het tracé (bij afsluiterschema S-223) bij een bomenrij met een lage dichtheid aan ondergroei (zie ook figuur 2.1). Vanaf deze locatie lopen beide tracés dicht op elkaar door voornamelijk akkers en weilanden. Bij boschages splitsen de trace's zich en loopt de bestaande gasleiding door aangeplante boschages van voornamelijk taxus en een bomenrij. In deze boschages bevindt zich een nestkast met een redelijk grote invliegopening. Het plangebied loopt verder in de berm van een onverhard pad en komt langs bomenrijen op particuliere terreinen.

Vervolgens komt het in de berm van een autoweg te liggen waar een bomenrij van volwassen zomereiken aanwezig is (zie ook bijlage 2 voor meer foto's). Daarna verschuift het plangebied zich naar de oeverzone van een naastgelegen brede sloot. Vanaf hier gaat het meer landinwaarts door een natuurgebied genaamd Dalerpeel van Staatsbosbeheer. Hier zijn poeltjes aanwezig met hoge dichtheden aan amfibieën en libellen.

Daarna loopt de bestaande gasleiding door bosgebied afgewisseld met kruidenrijk grasland, nattere gedeeltes van boschages en dood hout. Na het bosgebied komt het plangebied naast een heideterrein te liggen, langs een kavelsloot met hoog gras. Voordat het plangebied door een ander natuurgebied gaat, doorkruist het nog een brede watergang en gaat het langs bebouwd gebied. Vervolgens gaat het door een natuurgebied, genaamd De Witten van Staatsbosbeheer. Eerst door bosgebied met een verhoogde zone van bomen met de aanwezigheid van een dikke strooisellaag nabij een ondergelopen ijsbaan met hoge dichtheden aan amfibieën. Daarna volgt er een jonger bos van berkenbomen en weinig ondergroei. Aan het einde van dit natuurgebied gaat het plangebied over een dassenburcht met veel verschillende vluchtpijpen. Na het natuurgebied gaat het plangebied door gemaaid grasland, onder wegen door, over kavelsloten en door enkele houtsingels. In één van deze bomen zijn meerdere spechtengaten aangetroffen.

In het oostelijk gedeelte gaat het plangebied nog onder het spoor door, loopt het door hoog gras, komt het in de berm van onverhard pad te liggen met op enkele plaatsen dicht braamstruweel en oude takkenbossen. Ter plaatse werd hier een dode steenmarter aangetroffen. Tenslotte gaat de oude gasleiding door een broekbos

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

afgewisseld met kleinschalig landschap en eindigt het bij afsluiterschema S-356 omringd door bosgebied nabij een hondenschool. Het tussengelegen deel van waar de nieuwe waterstoftransportleiding komt te liggen gaat enkel door akkers en langs enkele bosschages. De werkruimtes liggen voornamelijk in gemaaid grasland. Locaties van de (pers-)boringen die ter plaatse diep onder de watergangen door gaan (op 4 of 10m diepte) zullen bovengronds niet de bestaande natuurwaarde aantasten en worden niet meegenomen in voorliggende toetsing.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied en in bijlage 2 zijn meer foto's toegevoegd van de terreinbezoeken.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Een bestaande gastransportleiding wordt verwijderd;
- Opgaande vegetatie binnen het plangebied wordt verwijderd;
- Enkele watergangen worden tijdelijk en alleen gedeeltelijk gedempt;

- Ter plaatse van enkele watergangen wordt gegraven ten behoeve van het aanbrengen van een zinker;
- Er worden (mogelijk) bomen gekapt;
- Een nieuwe waterstoftransportleiding wordt aangelegd;
- Er worden diep werkputten gegraven waarbij bemaling wordt toegepast;
- De nieuwe leiding wordt diep onder grotere watergangen en wegen geboord;
- Opgaande vegetatie wordt enkel in de werkruimtes verwijderd en niet ter plaatse van de boringen;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de aard van de werkzaamheden (enkel lokaal worden watergangen gedempt) en de afwezigheid van (geschikt) open water in (de directe omgeving van) het plangebied kan de aanwezigheid van beschermde vissen, kreeftachtigen en weekdieren in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2019-2024).

Soort	Categorie
Aalscholver	2
Blauwe reiger	2
Boomvalk	4
Bosuil	3
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Huiszwaluw	2
Kerkuil	3
Raaf	3
Ransuil	4
Ringmus	2
Rode wouw	4
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Steenuil	1
Wespendief	4
Zeearend	4
Zwarte stern	2

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals aalscholver, blauwe reiger, boomvalk, bosuil, havik, raaf, ransuil, rode wouw, roek, sperwer, wespandief en zeearend), gebouwbroedende soorten (zoals gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, kerkuil en ringmus) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart, slechtvalk, steenuil en zwarte stern).

Tijdens het terreinbezoek zijn in de omgeving van het plangebied een overvliegende havik (met prooiresten afkomstig van een roofvogel), een blauwe reiger, huismus en roek waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied meerdere grote nesten, gaten in bomen en nestkast met grote opening (mogelijk kan bosuil hierin broeden) aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest (zie figuur 2.2). Er zijn veel geschikte hoge volwassen bomen aangetroffen verspreid over het plangebied waarvan de aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest niet kan worden uitgesloten. De globale ligging van deze geschikte bomen worden op luchtfoto met een bruine driehoek in bijlage 1 weergegeven. Echter, door de omvang van het plangebied is het zeer waarschijnlijk dat niet alle geschikte bomen zijn waargenomen en mogelijk dus niet allemaal zijn aangegeven op kaart. Daarom geldt als advies dat wanneer het duidelijk is welke bomen precies gekapt gaan worden er vooraf een grondige inspectie noodzakelijk is om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten (zie kader vervolgstappen).

Het plangebied kan tevens onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals havik. Weiland en afgewisseld met bos kunnen dienst doen als foerageergebied voor deze soorten. Als gevolg van de leidingaanleg wordt tijdelijk slechts een zeer klein gedeelte van dit biotoop ongeschikt en blijft er tijdens de werkzaamheden nog genoeg leefgebied over. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied (de tijdelijke werkstrook) dus geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving. Na afronding van de werkzaamheden en het herstel van het werkgebied wordt de volledige biotoop weer functioneel.

Figuur 2.2. Ten tijden van het terreinbezoek zijn meerdere (oude) grote takkennesten (links) en nestkasten (rechts) aangetroffen, die mogelijk kunnen toebehoren aan vogels met een jaarrond beschermd nest. Bron: Antea Group, 2024.

Het plangebied gaat op enkele plaatsen langs bebouwing. Sommige daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen en kunnen geschikt zijn voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw. Echter, wordt er geen bebouwing gesloopt met het planvoornemen waardoor nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in (de directe omgeving van) het plangebied niet verloren gaan. Verder zijn er binnen het plangebied groenstructuren aanwezig die mogelijk als onderdeel van de functionele leefomgeving voor huismus kunnen toebehoren, waaronder een dichte haag die kan dienen als schuilplaats/overnachtings- en winterverblijfplaats. Met het planvoornemen wordt hoogstens een smalle strook van de aanwezige bosschages

weggehaald en blijft er nog genoeg leefgebied over. De te verwijderen bosschages worden niet gerekend als essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van onder andere de huismus.

Geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart (nabij stromend water of nissen onder bruggen), slechtvalk (hoge (flat)gebouwen), steenuil (nestkasten (in bomen) in cultuurlandschap) en zwarte stern (eilandjes in wateren) is in (de directe omgeving van) het plangebied niet aanwezig, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Concluderend kan de aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in (de directe omgeving van) het plangebied niet worden uitgesloten. Nestplaatsen en essentieel leefgebied van gebouwbewonende en overige soorten met een jaarrond beschermd nest in (de directe omgeving van) het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Vervolgstappen boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest

- Wanneer de plannen definitief zijn welke bomen worden gekapt, dienen deze bomen onderzocht te worden op de aanwezigheid van beschermde nestplaatsen (grote takkennesten en gaten in de boom).
- Dit geldt voor alle volwassen bomen (zie bijlage 1 voor globale ligging van deze bomen), waar het onderzoek plaats dient te vinden wanneer bomen geen blad hebben (november-maart).
- Indien (mogelijke) aanwezigheid van nestplaatsen wordt geconstateerd, is nader onderzoek noodzakelijk.
- Nader onderzoek dient uit te wijzen of de betreffende nestplaatsen worden gebruikt door vogels met jaarrond beschermde nesten. Dit onderzoek bestaat uit twee tot vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot en met mei, met een tussenperiode van 10 dagen.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Categorie
Boerenwaluw	5
Buizerd	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Oeverwaluw	5
Scholekster	5
Spreeuw	5
Torenvalk	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (buizerd, gekraagde roodstaart, spreeuw en torenvalk). Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. meerkoet, merel, houtduif, grote bonte specht, wilde eend en witte kwikstaart). De bosschages, een aangetroffen nestkast, graslanden, oeverzones van aanwezige watergangen en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn (zie kader vervolgstappen). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatie-specifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen algemene broedvogels

- Voor het gehele plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli).
- Indien niet mogelijk, voor aanvang van het broedseizoen het plangebied ongeschikt maken.
- Kan het plangebied niet ongeschikt worden gemaakt dient vooraf een controle uitgevoerd te worden op aanwezigheid van broedvogels.
- Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3. Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime Artikel 11.46 Bal
Gewone dwergvleermuis	X
Gewone grootoorvleermuis	X

Er zijn geen waarnemingen bekend van boombewonende vleermuissoorten (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) in de omgeving van het plangebied. De mogelijke aanwezigheid van deze soorten worden vaker gemist door het ontbreken van gericht onderzoek. Het plangebied biedt echter wel geschikt biotoop voor deze soorten en worden daarom meegenomen in voorliggende toetsing.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen (zoals gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis) verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Er wordt geen bebouwing gesloopt en zal ook geen extra verstoring (door gebruik van kunstlicht) plaatsvinden in de nabijheid van woningen die gelegen zijn in de omgeving van het plangebied. Er vinden dus geen effecten plaats op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (o.a. gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis). In het plangebied zijn wel veel bomen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) niet kan worden uitgesloten. Indien het duidelijk is welke bomen er worden gekapt, dienen deze bomen onderzocht te worden op gaten en holtes waar vleermuizen mogelijk in kunnen kruipen (zie figuur 2.3). Dit onderzoek kan tegelijkertijd worden uitgevoerd met de bomencontrole op aanwezigheid van vogelnesten (zie kader vervolgstappen).

Alle soorten vleermuizen vallen onder de strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) van de Ow. De bomen in het plangebied kunnen als verblijfplaats dienen voor boombewonende vleermuizen (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Als gevolg van eventuele kap van bomen, worden deze mogelijke verblijfplaatsen vernield. Dit valt onder schadelijke handelingen onder de Ow. Vervolgonderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of de te kappen bomen gaten/holtes bevatten die mogelijk als verblijfplaats door vleermuizen worden gebruikt. Zijn dit soort gaten/holtes aangetroffen dan dient nader onderzoek plaats te vinden volgens het meest recente vleermuisprotocol. Vleermuizen gebruiken hun verblijfplaats door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om het plangebied meerdere malen (minimaal vijf keer) verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober) te bezoeken voor het vleermuisonderzoek.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

In het plangebied zijn meerdere lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. Namelijk, brede watergangen en bomenrijen kunnen worden gebruikt om voor een vleermuis van verblijfplaats naar foerageergebied te navigeren. De functionaliteit van eventueel aanwezige vliegroutes gaat niet verloren door het planvoornemen, aangezien er alleen een smalle strook of enkele bomen weg worden gehaald. Hierbij ontstaat er niet een dermate groot gat in een bomenrij waardoor een eventuele vliegroute niet meer wordt gebruikt. Daarnaast worden op enkele plekken watergangen lokaal gedempt. Dit betreft het tijdelijk aanleggen van een smalle dam met duiker en zal dit geen barrière vormen voor vleermuizen (zoals watervleermuis en meervleermuis) om de watergang niet meer als vliegroute te gebruiken. Echter, indien er in de nacht doorgewerkt wordt, met name bij watergangen en bomenrijen, kunnen vleermuizen gedesoriënteerd raken door het toepassen van kunstlicht. Indien er verstoring optreedt bij een essentiële vliegroute is dat niet toegestaan en dient voorkomen te worden door lichtuitstraling niet te richten op bomenrijen/watergangen of er dient gewerkt te worden met vleermuisvriendelijke verlichting. Lukt dit niet dan dient nader onderzoek uit te wijzen of deze verstoring significant effect heeft op vliegroutes van vleermuizen (zie kader vervolgstappen). Nader onderzoek is ook noodzakelijk indien in het kader van de aanleg van zinkers de watergang over grotere breedte wordt onderbroken.

Figuur 2.3. Binnen het plangebied bevinden zich bomen met (oude) spechtengaten en brede watergangen die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats en vliegroute door vleermuizen. Bron: Antea Group, 2024.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied bevinden zich locaties met opgaande begroeiing. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. Bij verwijdering van deze begroeiing blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied. Er is daardoor geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

Vervolgstappen *boombewonende vleermuizen – verblijfplaatsen en vliegroute*

- Indien bomen worden gekapt, dient eerst (kan gelijktijdig met het onderzoek naar vogelnesten) een bomencontrole uitgevoerd te worden op aanwezigheid van gaten/holtes die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen.
- Indien s 'nachts (door)gewerkt wordt dient lichtverstoring op mogelijke vliegroutes voorkomen te worden door bouwverlichting niet te schijnen op bomen en de watergang.
- Lukt het niet om lichtverstoring te voorkomen of worden watergangen over grotere breedte onderbroken (bijvoorbeeld in het kader van de aanleg van zinkers) of dienen bomen te worden gekapt met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, dan dient nader onderzoek uit te wijzen of vleermuizen het plangebied gebruiken als essentiële vliegroute of voor verblijfplaatsen.
- Het nader onderzoek bestaat uit minimaal vijf bezoeken verspreid over het actieve seizoen van vleermuizen (tussen april en oktober).

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4. Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
Aardmuis			X
Boommarter		X	
Bosmuis			X
Bunzing		X	
Das		X	
Dwergmuis			X
Dwergspitsmuis			X
Eekhoorn		X	
Egel			X
Grote bosmuis		X	
Haas			X
Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Otter	X		
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Steenmarter		X	
Veldmuis			X
Veldspitsmuis		X	
Vos			X
Waterspitsmuis		X	
Wezel		X	
Woelrat			X

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. In Nederland komt de soort voor in verschillende typen bossen, van oud (loof)bos tot jonge bossen en moerasbossen. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen en heel soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Hierbij maken ze meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan (Zoogdiervereniging, 2024). Het dieet van de soort is zeer gevarieerd, van muizen, konijnen, hazen, vogels, allerlei insecten tot paddenstoelen, bessen en vruchten. De boommarter geniet een minder zware bescherming onder artikel 11.54 Bal van de Ow waar enkel de verblijfplaats beschermd is en de soort wel verstoord mag worden buiten de voortplantingsperiode.

Op enkele locaties van het plangebied (zie bijlage 1, paars omkaderd) is geschikt biotoop aanwezig voor de boommarter. Dit betreft deels marginaal geschikt leefgebied dat niet essentieel is voor de soort in zijn voortbestaan (bijlage 1; paarse onderbroken streep). Zoals enkele jonge bomen zonder diepe gaten/holtes of boomspleten aan de voet van de boom en het ontbreken van een dichte ondergroei. Dit gebied kan wel gebruikt worden om een tijdelijk onderkomen te bieden en/of de functie van dekking om beschutting te zoeken. Voor deze locaties dienen wel vervolgstappen ondernomen te worden. De locatie dient minimaal één dag voor de werkzaamheden aanvangen ongeschikt te worden gemaakt door het kort te maaien. Dit dient buiten de kwetsbare periode van de soort plaats te vinden, namelijk buiten de voortplantingsperiode die loopt van maart tot september (zie kader vervolgstappen). Daarnaast dienen eventueel aanwezige bomen bij voorkeur gespaard te blijven. Lukt dat niet dient nog een grondige inspectie uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van gaten/holtes in de bomen die geschikt kunnen zijn voor verblijfplaatsen van boommarters (zie bijlage 1; bruine driehoek).

Op enkele andere locaties van het plangebied kunnen verblijfplaatsen van de boommarter niet uitgesloten worden. Dit betreffen bomen met diepe wortelspleten en met in de nabijheid genoeg dichte ondergroei van struikgewas en/of oude takkenhopen (zie bijlage 1; paarse rechthoek). De betreffende locaties bevinden zich enkel op het tracé waar de bestaande gastransportleiding wordt verwijderd. Hiervoor geldt dat er nader onderzoek uitgevoerd dient te worden. Met behulp van wildcamera's (minimale onderzoeksperiode van 6 weken) wordt het leefgebied van de soort onderzocht en of het plangebied deel uitmaakt van essentieel leefgebied van de boommarter (zie kader vervolgstappen).

Bunzing

In Nederland komt de bunzing verspreid over heel het land voor, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar heeft een voorkeur naar kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden, moerasgebieden of weidegebieden met sloten. Verblijfplaatsen van de bunzing bevinden zich in al bestaande hopen van konijnen of muskusrat, maar kunnen ook onder takken- en steenhopen, in duikers of rommelschuurtjes aanwezig zijn. Daarnaast is het belangrijk dat in het leefgebied genoeg voedsel aanwezig is, zoals konijnen, ratten, vogels, reptielen, amfibieën en insecten, maar ook vogelkers, bosbes of ander fruit (Zoogdiervereniging, 2024).

Het plangebied loopt op meerdere locaties door geschikt biotoop voor de bunzing, waaronder bosgebied afgewisseld met kleinschalig landschap. De locaties waar verblijfplaatsen van de bunzing niet uitgesloten kunnen worden zijn aangegeven in bijlage 1 (paarse rechthoek). De bunzing heeft in meer of mindere mate dezelfde voorkeurshabitat als de boommarter en steenmarter. Voor de locaties waar nader onderzoek wordt voorgeschreven voor de steenmarter en boommarter wordt tegelijkertijd ook onderzoek gedaan naar de bunzing (zie kader vervolgstappen). In deze potentieel geschikte leefgebieden is namelijk ook dichte ondergroei waar mogelijk (oude) holtes van konijn of muskusrat aanwezig kunnen zijn waar de bunzing verblijfplaatsen in kan hebben.

Figuur 2.4. In plangebied bevinden zich bomen met boomspleten en dichte ondergroei van struikgewas en takkenhopen waar verblijfplaatsen van de boommarter, bunzing en steenmarter kunnen voorkomen. Bron: Antea Group, 2024.

Das

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen (Zoogdiervereniging, 2024). De belangrijkste kenmerken van het habitat zijn: groot voedselaanbod, goed vergraafbare bodem, voldoende dekking en weinig verstoring. De das graaft vaak meerdere gangenstelsels dat elk verbonden is met een verschillende ecologische functie, waaronder een kraamburcht en foerageerburcht. Een kraamburcht is meestal de hoofdburcht en daardoor de belangrijkste burcht in de leefomgeving van de das.

De das is beschermd onder artikel 11.54 van de Ow waar alleen de verblijfplaats beschermd is en de soort buiten de kwetsbare periode wel verstoord mag worden. In het plangebied is leefgebied van de das aanwezig. Op meerdere plekken zijn sporen van de das aangetroffen (zie figuur 2.5). Gezien de aard van de werkzaamheden wordt dit leefgebied niet aangetast. Namelijk, er wordt enkel een gleuf gegraven en weer dicht gemaakt zodat in de meeste gevallen de oorspronkelijke staat weer wordt hersteld. Echter, op één locatie is een (kraam)burcht aangetroffen die vermoedelijk in gebruik is door de das (zie bijlage 1, kaart 11). Het betreffen hier meerdere openingen waardoor het vermoedelijk gaat om de hoofdburcht die gebruikt kan worden voor de voortplanting (of ook wel kraamburcht genoemd). De oude gasleiding lijkt precies door/over deze burcht te gaan. De werkzaamheden mogen hier niet eerder plaatsvinden voordat er onderzoek is verricht of deze dassenburcht daadwerkelijk in gebruik wordt genomen (zie kader vervolgstappen). Indien uit nader onderzoek blijkt dat de das gebruik maakt van deze burcht dan mogen de werkzaamheden niet uitgevoerd worden voordat een vergunning flora- en fauna-activiteit van de Ow aangevraagd is (zie kader vervolgstappen). In de vergunningsaanvraag wordt een activiteitenplan opgesteld met maatregelen waar leefgebied en verblijfplaatsen gecompenseerd dienen te worden.

Figuur 2.5. Binnen het plangebied zijn sporen van de das aangetroffen, waaronder een mogelijke (kraam)burcht (links) en een pootafdruk (rechts). Bron: Antea Group, 2024.

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen (Zoogdiervereniging, 2024). Hierbij is het belangrijk dat

de watergang genoeg voedsel biedt met vooral kleinere vissen (zoals paling, baars en snoek). Overdag verblijft de otter in een rustplaats die zich bevindt op oevers met dichte oevervegetatie (o.a. met rietplanten), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De otters maken hierbij gebruik van boomstronken en wortelstelsels, oude hopen van muskusratten of konijnen, constructies van takken en modder gemaakt door bevers, nissen onder bruggen of betonpijpen. De rustplaatsen zijn 50-100 cm in doorsnee en worden niet bekleed. De plek kan per dag verschillen. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst.

Het plangebied doorkruist enkel het leefgebied van de otter, brede watergangen met genoeg dekking in de oeverzone, via (pers)boringen. Hierbij vindt er geen aantasting/verstoring bovengronds plaats. De werkruimten bevinden zich daarnaast niet nabij de brede watergang en dus niet in potentieel leefgebied van de otter. Waar de oude gasleiding wordt verwijderd komt het plangebied wel op een enkele locatie nabij een brede watergang. Echter, is daar geen voldoende dekking in de oeverzone zodat verblijfplaatsen van de otter uitgesloten kunnen worden.

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen (Zoogdiervereniging, 2024). In de loop der tijd zijn deze elementen minder in het landschap terug te vinden. Als alternatief zoekt de steenmarter gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarmee is de steenmarter steeds vaker terug te vinden nabij dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden. Daarnaast komt de steenmarter ook voor in parklandschap, in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen, als er maar rommelige plekjes aanwezig zijn.

Er bevindt zich geen bebouwing met oude zolders binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Wel is op meerdere locaties, vooral in natuurgebieden, waar de oude gasleiding middels open ontgraving wordt verwijderd dicht struikgewas aanwezig (zie bijlage 1: paarse rechthoek). Deze plekken zijn rommelig genoeg bevonden om voor steenmarters mogelijk verblijfplaatsen in te kunnen hebben. Daarnaast zijn langs een autoweg bosschages aangetroffen met oude takkenhopen. In één van deze oude takkenhopen is een dode steenmarter aangetroffen. Indien oude takkenhopen/boomspleten/bosschages niet gespaard kunnen blijven met het planvoornemen worden mogelijk verblijfplaatsen van de steenmarter vernield. Dit is in strijd met de Ow en dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie kader vervolgstappen).

Figuur 2.5. Geschikt leefgebied voor de steenmarter, bomenrij met takkenhopen en dichte ondergroei (links). Onder één van de aanwezige takkenhopen werd een dode steenmarter aangetroffen. Bron: Antea Group, 2024.

Wezel

De wezel komt in Nederland overal voor met uitzondering van de Waddeneilanden. Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschappen, in tegenstelling tot de hermelijn die meer in natte omstandigheden leeft (Zoogdiervereniging, 2024). Meest geschikt leefgebied is waar veel woelmuizen aanwezig zijn waar ze op kunnen jagen. Dit vindt met name plaats in gebieden waar veel dekking aanwezig is, bijvoorbeeld bij dichte bosschages, houtstapels of heggen. In de buurt van deze landschapselementen bewonen ze vaak oude hopen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden én de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

Op de locaties waar verblijfplaatsen van andere marterachtigen niet uitgesloten kan worden geldt dit ook voor kleinere soort de wezel. Het plangebied doorkruist (zie bijlage 1; paarse rechthoek) diverse houtwallen en/of struikgewas dat geschikt leefgebied is voor de wezel. Indien niet om deze opgaande begroeiing gewerkt kan worden, dient er tevens nader onderzoek uitgevoerd te worden voor de wezel. De wezel laat zich minder gemakkelijk zien, ook niet in het donker, en blijft voortdurend onder struikgewas zitten. Daarom wordt voor deze soort een struikrover gebruikt, met lokaas om te bepalen of de soort aanwezig is (zie kader vervolgstappen).

Er zijn ook locaties binnen het plangebied, en dan weer met name waar de oude gasleiding wordt verwijderd, dat marginaal geschikt leefgebied voor de wezel is. Dit betreffen hoog gras zonder nabijgelegen houtwallen of dicht struikgewas. De wezel kan in muizenholen verblijven in het hoge gras maar heeft altijd dekking nodig van aanwezig struikgewas. Waar het plangebied enkel door hoog gras gaat zonder omliggende dekking kan het plangebied ongeschikt gemaakt worden door het kort te maaien, om er zo zeker van te zijn dat er geen soorten als de wezel binnen het plangebied verblijven (zie bijlage 1; onderbroken paarse lijn).

Vervolgstappen marterachtigen (das – boomarter en steenarter - bunzing en wezel)

- Waar plangebied enkel door (hoog) gras gaat zonder omliggende struikgewas of andere dekking (zie bijlage 1; paarse onderbroken lijn), het gras kort maaien en één dag wachten zodat de soorten het plangebied kunnen ontvluchten (plangebied ongeschikt maken).
- Op meerdere locaties (zie bijlage 1; paarse rechthoeken) kunnen verblijfplaatsen van marterachtigen niet uitgesloten worden. Indien bomen/boschages hier niet gespaard kunnen blijven dient nader onderzoek uitgevoerd te worden.
- Nader onderzoek bestaat uit:
 Voor das: wildcamera op locatie van mogelijk kraamburcht.
 Voor boomarter en steenarter: binnen paarse omkadering meerdere wildcamera's plaatsen (onderzoekperiode van minimaal 6 weken) in actieve seizoenen van de soort (maart t/m augustus).
 Voor bunzing en wezel: er worden struikrovers geplaatst onder boschages (kan tegelijkertijd uitgevoerd worden als het onderzoek naar steenarter).

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (Zoogdiervereniging, 2024). Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Eekhoorns verblijven in holle ruimtes van bomen of maken zelf meerdere bolvormige takkennesten hoog in de boom. De takkennesten hebben ieder een eigen functie, zoals een kraamfunctie of foerageerplek.

Er kunnen meerdere bomen aanwezig zijn in het plangebied die mogelijk nader onderzocht dienen te worden (zie bijlage 1; aangeduid met bruine driehoek) op mogelijke verblijfplaatsen van de eekhoorn. De aangewezen bomen betreffen namelijk volwassen bomen waar het niet uitgesloten is dat er gaten aanwezig zijn waar de eekhoorn in kan gaan zitten. Daarnaast is het tijdens het terreinbezoek niet altijd mogelijk om alle bomen goed te inspecteren (gelegen naast een drukke weg en bomen stonden in blad). Hierbij is het mogelijk dat takkennesten van de eekhoorn niet zijn waargenomen. Indien er volwassen bomen worden gekapt met het planvoornemen dienen voordat de werkzaamheden starten deze bomen grondig gecontroleerd te worden op eventuele verblijfplaatsen van de eekhoorn. Deze inspectie en mogelijk vervolgonderzoek kan gelijktijdig met onderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader vervolgstappen vogels met jaarrond beschermde nesten).

Grote bosmuis

Tot voor kort kwam de grote bosmuis alleen in Zuid-Limburg en het uiterste oosten van Nederland voor. Inmiddels gaat het beter met de soort en verspreid de grote bosmuis zich meer landinwaarts en zijn er waarnemingen bekend van Drenthe tot aan het noorden van Groningen. De meeste waarnemingen zijn afkomstig van oude eiken- en beukenbossen met een uitgebreide struiklaag. Waar de meer algemene bosmuis voornamelijk in open gedeeltes voorkomt komt de grote bosmuis enkel in dicht begroeide delen voor. De grote

bosmuis kan goed klimmen en kan daarmee boomzaden als hazelnoten en eikels eten. De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Het nest bekleden ze met bladeren en mos en bevindt zich meestal onder wortelstronken van grote bomen ondergronds. Een grote bosmuis wordt gemiddeld 4 maanden oud, waarbij de meeste dieren de winter niet overleven (Zoogdiervereniging, 2024).

Binnen het plangebied is bos aanwezig met een uitgebreide struiklaag. Op deze locaties kunnen verblijfplaatsen van de grote bosmuis niet uitgesloten worden (zie bijlage 1; groene rechthoek). Indien in deze gebieden volwassen bomen nabij dicht struikgewas worden weggehaald gaan mogelijk verblijfplaatsen van de grote bosmuis verloren. Alvorens dit te mogen uitvoeren dient nader onderzoek uit te wijzen of de grote bosmuis aldaar aanwezig is (zie kader vervolgstappen muizen). Op andere locaties is er minder geschikt leefgebied aanwezig voor deze soort en kan middels het plangebied ongeschikt maken (zie bijlage 1; groene onderbroken lijn), uitgesloten worden dat essentieel leefgebied verloren gaat door de werkzaamheden.

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis komt in Nederland slechts in enkele delen voor en dan met name in Zeeuws-Vlaanderen en het uiterste oosten van Overijssel. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen. In gebouwen komt hij zelden voor (Zoogdiervereniging, 2024).

Waar al eerder het plangebied geschikt is bevonden voor de grote bosmuis is dat in grote lijnen ook voor de veldspitsmuis het geval. Overal waar dekking is in de vorm van rommelige hoekjes kan deze soort voorkomen. Op deze locaties kunnen verblijfplaatsen van deze beschermde muizensoort dus niet uitgesloten worden en dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Zoals in de kaarten aangegeven (zie bijlage 1) geldt dit vooral waar het plangebied door natuurgebied gaat (enkel voor de werkzaamheden van het verwijderen van de oude gasleiding). Nader onderzoek dient alleen plaats te vinden als er bosschages/bomen worden gerooid/gekapt op de aangegeven locaties. Indien dit soort opgaande begroeiing gespaard kan blijven is enkel het plangebied ongeschikt maken genoeg om geen essentieel leefgebied van beschermde muizensoorten aan te tasten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt.

Voor deze soort is op één locatie geschikt biotoop aangetroffen dat mogelijk aangetast kan worden door de geplande werkzaamheden (zie bijlage 1; kaart 7; groen rechthoek). Hier wordt door/langs een natuurvriendelijke oeverzone gewerkt waar mogelijk de waterspitsmuis in kan verblijven. Indien er buiten deze oeverzone gewerkt kan worden zijn geen vervolgstappen benodigd. Echter, als de oude gasleiding door de oeverzone loopt is nader onderzoek vereist om na te gaan of verblijfplaatsen van de waterspitsmuis aanwezig zijn.

Figuur 2.6. Het plangebied loopt door/langs een natuurvriendelijke oeverzone (links; rood omkaderd) en door overgangsvegetaties (rechts) waar respectievelijk de waterspitsmuis en veldspitsmuis mogelijk verblijfplaatsen kunnen hebben. Bron: Antea Group, 2024.

Vervolgstappen muizen (*waterspitsmuis - grote bosmuis en veldspitsmuis*)

- Alleen in gemaaid grasland graven (hoog gras dient eerst gemaaid te worden), dus niet in of nabij bosgebied/boschages.
- Voorkeur gaat uit (bv. in natuurgebied) om niet te werken in boschages maar enkel de gasleiding te verwijderen in gemaaid grasland.
- Indien niet met bovenstaande maatregelen gewerkt kan worden, dient nader onderzoek naar de beschermde muizensoorten uitgevoerd te worden op de aangegeven locaties (zie bijlage 1; groene rechthoek) met als mogelijk gevolg dat een vergunningstraject kan worden ingegaan (doorlooptijd van circa 20 weken duren).

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis, egel, haas, ree en vos. De opgaande begroeiing bij met name bosranden is geschikt biotoop voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Drenthe geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5. Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Alpenwatersalamander		X	
Bastaardkikker			X
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Groene kikker (onbekend)			X
Heikikker	X		
Kamsalamander	X		
Kleine watersalamander			X
Meerkikker			X
Poelkikker	X		

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. De soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen (RAVON, 2024). De alpenwatersalamander is niet kritisch ten opzichte van zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren over het algemeen op het land.

Met name waar het plangebied door natuurgebied loopt kan er sprake zijn van verblijfplaatsen van de alpenwatersalamander (zie licht blauwe rechthoek en rood omkaderd in kaart 7). De oude gasleiding gaat hier door bos afgewisseld met natte zones en nabij gelegen watergangen (zie figuur 2.7). Met name voor deze natuurgebieden dient er contact te worden gezocht met de beheerder wat voor ecologische maatregelen

getroffen dienen te worden. Alpenwatersalamanders verblijven op land en in het water, met een fase waarin ze voor meerdere jaren op het land aanwezig zijn onder bijvoorbeeld dood hout. Waar in bosgebieden gewerkt wordt met in de buurt geschikte watergangen dient daarvoor nader onderzoek naar de aanwezigheid van de alpenwatersalamander uitgevoerd te worden (zie kader vervolgstappen amfibieën).

Heikikker

De heikikker is een soort die erg kritisch is ten aanzien van het leefgebied. Het leefgebied waar de heikikker wordt aangetroffen is in grote lijnen gekenmerkt als schraal, ietwat ruig en vochtig. Het bestaat vooral uit heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. Daarbij komt de heikikker alleen voor in relatief voedselarme, zwak zure wateren (BIJ12, 2017 & RAVON, 2024) en dan met name in vennen. Heikikkers overwinteren op land, vaak onder dood hout of in vorstvrije plaatsen in de grond.

Eerdere waarnemingen van de heikikker zijn vooral afkomstig van het natuurgebied Dalerpeel, waar heidegebied wordt afgewisseld met bos. Er wordt niet in geschikte watergangen (zoals vennen) van de heikikker gewerkt. De heikikker overwintert op land nabij het voortplantingswater. Op enkele plaatsen binnen het plangebied kan er gewerkt worden in mogelijk overwinteringsgebied van de heikikker (zie bijlage 1; lichtblauwe rechthoek). Normaliter luidt dan het advies om de werkzaamheden uit te voeren wanneer de soort zich in het water begeeft. Echter, kunnen hier meerdere beschermde soorten aanwezig zijn (zoals de alpenwatersalamander) zodat deze maatregel niet opgaat. Indien de aanwezige strooisellaag/dood hout/boschages verloren gaan in aangewezen gebieden dan dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de heikikker (zie kader vervolgstappen amfibieën).

Figuur 2.7. Het plangebied gaat langs geschikte watergangen voor beschermde soorten amfibieën en mogelijk door/langs strooisellaag dat kan dienen als overwinteringsplaats. Bron: Antea Group, 2024.

Kamsalamander

Het leefgebied van de kamsalamander bestaat uit een voortplantingsbiotoop en een landbiotoop. Het voortplantingsbiotoop wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten bovendien vrij zijn van de grotere vissoorten. Vaak liggen er meerdere wateren in elkaars nabijheid. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. Deze beschaduwde sloten bevatten veel minder vegetatie dan de weilandsloten. Het landbiotoop waar de kamsalamander wordt aangetroffen is vaak kleinschalig landschap. Het bestaat uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied.

Geschikt biotoop voor de kamsalamander is aangetroffen in de al eerder vernoemde natuurgebieden. Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden of het plangebied door het landbiotoop van de kamsalamander gaat. Aanwezigheid kan op verschillende manieren en periodes onderzocht worden (zie figuur 2.8).

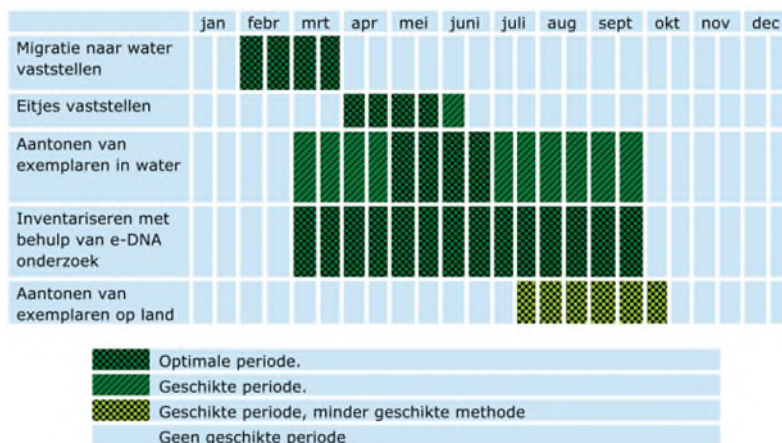
Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 2.8. Verschillende manieren en periodes waarin aanwezigheid van kamsalamander aangetoond kan worden. Bron: Bij12, kennisdocument Kamsalamander.

Poelkikker

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn.

Op de locaties waar eerder is aangegeven dat onderzoek voor andere beschermde amfibie soorten dient uitgevoerd te worden geldt dit ook voor de poelkikker. Er zijn met name in natuurgebied Dalerpeel meerdere geschikte watergangen aangetroffen voor de poelkikker. Nader onderzoek zal bestaan uit meerdere veldbezoeken waar geluisterd wordt naar kooractiviteit en middels scheppen/vangen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Vervolgstappen amfibieën (alpenwatersalamander en kamsalamander – heikikker en poelkikker)

- Indien strooisellaag, bosschages worden aangetast in de daarvoor aangegeven locaties (zie bijlage 1; lichtblauw omkaderd) dient nader onderzoek uitgevoerd te worden op de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën.
- Nader onderzoek kan op verschillende manieren en periodes uitgevoerd worden (zie als vb. Bij12, kennisdocument kamsalamander).

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De aanwezige sloten en ondiepe watergangen afgewisseld met houtwallen zijn geschikt biotoop voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Drenthe geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6. Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Levendbarende hagedis		X

Ondanks dat er geen waarneming bekend is van de ringlang in de omgeving van het plangebied kan de aanwezigheid van de soort binnen het plangebied niet uitgesloten worden. De ringslang is namelijk verspreid over heel Nederland (zie verspreidingsatlas) en het plangebied biedt geschikt biotoop (strooisellaag/broeihopen nabij watergangen en natuurvriendelijke oevers) voor deze soort.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden van (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie. In tegenstelling tot bij de zandhagedis is de aanwezigheid van open zandgronden geen vereiste (BIJ12, 2017 & RAVON, 2024).

Verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis kunnen niet uitgesloten worden in met name waar het plangebied door natuurgebied Dalerpeel loopt (zie ook figuur 2.6 en 2.7). Aangezien de soort te vinden is in nattere gebieden kan de hagedis aangetroffen worden in een soortgelijk biotoop van enkele beschermde soorten amfibieën (waaronder alpenwatersalamander). Waar de geplande werkzaamheden in de betreffende natuurgebieden geen bosschages kunnen sparen dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de levendbarende hagedis (zie donkerblauwe rechthoek in bijlage 1).

Ringslang

De ringslang is wijdverspreid in Nederland en dan met name in de provincies Friesland, Drenthe, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland. De soort is gebonden aan een waterrijke habitat. Deze liggen veelal op zandgronden en de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden (RAVON, 2024). Andere landschapstypen waarin relatief veel waarnemingen worden verricht zijn bos, struweel en op infrastructuur (wegen en spoorwegen). Meer dan andere reptielen komt de soort ook voor in een bebouwde omgeving en in het agrarisch gebied. In cultuurlandschappen wordt intensief gebruik gemaakt van door de mens aangelegde mest-, blad-, zaagsel-, houtsnipper- en composthopen. Deze worden gebruikt als rust- en voortplantingsplaatsen. Voor al deze landschapselementen is het voor de ringslang noodzakelijk dat er genoeg dekking (o.a. riet in oeverzones) aanwezig is nabij een waterpartij en dat er in de buurt een broeihop ter plaatse is.

Op enkele plaatsen binnen het plangebied wordt door een natuurvriendelijke oever gewerkt of gaat het plangebied door mogelijke broeihopen van de ringslang. Op beide locaties kunnen verblijfplaatsen van de ringslang niet op voorhand worden uitgesloten. Voor deze locaties geldt dat er nader onderzoek naar de ringslang uitgevoerd dient te worden.

Vervolgstappen reptielen (levendbarende hagedis en ringslang)

- Op enkele locaties (in bijlage 1 met donkerblauwe rechthoek) kunnen verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis en ringslang niet uitgesloten worden.
- Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden als de werkzaamheden het leefgebied van deze soorten kan aantasten.
- Nader onderzoek wordt uitgevoerd middels het plaatsen van reptielenplaatjes voor een minimale onderzoeksinspanning van 6 weken .

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.7. Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (NDFF; 2019-2024, straal van 1km).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Beekrombout		X
Gevlekte witsnuitlibel	X	
Grote vos		X
Grote weerschijnvlinder		X
Noordse winterjuffer	X	
Teunisbloempijlstaart	X	

Beekrombout

De soort komt voor nabij grotere beken en kleine rivieren. Soms ook in grote rivieren en in kanalen. Mei geldt als de hoogvliegtijd van de soort. Er wordt niet in geschikte watergangen gewerkt waar eventueel de beekrombout zou kunnen voorkomen. Daarmee is de aanwezigheid van de beekrombout binnen het plangebied uitgesloten.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel is een libellensoort die voorkomt rondom laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. Deze soort staat bekend als een zwervende soort, die op allerlei andere biotopen kan opduiken. Larven overwinteren twee keer en komen voor tussen waterplanten en verlandingszones (Vlinderstichting, 2024).

In het bosgebied van Dalerpeel zou de gevlekte witsnuitlibel kunnen voorkomen. Dit bos wordt namelijk gekenmerkt door nat bos afgewisseld met heide. Er zijn enkele (droogvallende) poeltjes/slootjes in dit gebied aanwezig waar mogelijk werkzaamheden plaatsvinden. Indien (zie bijlage 1; rood omkaderd) niet om deze poeltjes gewerkt kan worden dient nader onderzoek uitgevoerd te worden of deze soort aanwezig is (zie kader vervolgstappen insecten).

Grote vos

De grote vos is een vlindersoort die voorkomt in vochtige (oudere) bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen (Vlinderstichting, 2024). Deze soort heeft als waardplant (waar de eitjes op worden afgezet) voornamelijk iep maar ook zoete kers, populier en bepaalde wilgensoorten. De boomsoorten dienen wel van groot formaat te zijn en in een vochtige omgeving te staan. De vliegperiode is vanaf half februari tot eind oktober. De soort overwintert als vlinder in een grot of in holle bomen, maar ook in houtstapels. De grote vos staat bekend als een zwerver, die soms ver buiten zijn habitat kan worden waargenomen.

Het plangebied is, met name door natuurgebied Dalerpeel, geschikt biotoop voor de grote vos. Als met de werkzaamheden grote oude wilgensoorten verloren gaan dan dient nader onderzoek uit te wijzen of er bomen zijn die gebruikt worden als waardplanten door de grote vos (zie kader vervolgstappen).

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een zeldzame standvlinder die enkel nog in kleine populaties verspreid over Nederland voorkomt. De waardplant is voornamelijk boswilg, dat voorkomt in vochtige oude loofbossen, wilgenbroekbossen of beekbegeleidende bossen. Voor de voortplanting is het vereist dat deze vooral hoge bomen op zonnige, beschutte plaatsen staan waar de luchtvochtigheid hoog is. Vliegtijd is vanaf half juni tot begin augustus. In deze tijd leven ze hoog in de bomen en voeden ze zich voornamelijk met honingdauw en sap van bloedende bomen. Met name de mannetjes komen soms naar de grond om te drinken van plassen of kadavers. De soort is bijna het gehele jaar in een rupsstadium aanwezig en overwintert als halfvolgroeide rups tussen schors van de waardplant. De verpopping vindt ook hoog in de boom plaats (Vlinderstichting, 2024).

Voor de grote weerschijnvlinder geldt in grote lijnen hetzelfde als voor de grote vos. Waar de werkzaamheden door natuurgebied Dalerpeel gaan en waar vooral boswilg bomen niet gespaard kunnen blijven dient nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Noordse winterjuffer

De noordse winterjuffer is een libellensoort die in Nederland voorkomt in en nabij kleine plasjes en vennen in laagveengebieden. Overwinteren gebeurt in relatief droge broekbossen in de omgeving van de voortplantingswateren en op heidevelden gelegen op de hogere zandgronden in met name Friesland, Overijssel en Drenthe (Vlinderstichting, 2024).

De libellensoort kan voorkomen in het natte bos van natuurgebied Dalerpeel. Waar het plangebied kleine plasjes aantast, dient eerst uitsluitel te worden gegeven middels nader onderzoek of de noordse winterjuffer aanwezig is. Als dat het geval is dient een vergunning te worden aangevraagd waarin middels een activiteitenplan ecologische maatregelen worden voorgeschreven.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart komt voor op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen (Vlinderstichting, 2024). De waardplanten waar de vlinder zijn eitjes aan afzet zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De vliegtijd is mei-juni en de rupsen zijn volgroeid in de periode van juni tot september. De soort overwintert als pop in de strooisellaag. De vlindersoort stond vooral bekend in de provincie Zuid-Limburg, maar wordt de laatste jaren ook waargenomen in noordelijke provincies, zoals Noord-Brabant en Gelderland. De verwachting is dat de verspreiding verder zal gaan via het oosten richting het noorden van Nederland. Aangezien het nog steeds gaat om kleine aantallen, ook in andere landen van Europa, is de soort beschermd volgens de richtlijnen die zijn opgesteld in artikel 11.46 Bal van de Ow.

Het plangebied gaat door kruidenrijk grasland (zie bijlage 1; rood omkaderd) afgewisseld met bosgebied. Indien dit kruidenrijk grasland wordt gemaaid dient eerst onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van waardplant soorten als de teunisbloem die gebruikt kunnen worden voor de voortplanting door de vlindersoort teunisbloempijlstaart.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vervolgstappen insecten (libelles en vlinders)

- Op enkele locaties (in bijlage 1 rood omkaderd) kunnen verblijfplaatsen van beschermde soorten libelle en vlinders niet uitgesloten worden.
- Indien er waardplanten (zoals volwassen wilgensoorten) en geschikte plasjes (voor libelle soorten) aangetast worden door het voornemen dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden.
- Nader onderzoek bestaat onder meer uit zoeken naar rupsen (vlinders) en larvehuidjes (libellen) in specifieke onderzoeksperiodes. Rupsen zoeken dient plaats te vinden tussen april en september en zoeken naar larve huidjes van mei tot en met juli.

2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zaadplanten, varens en bladmossen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8. Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zaadplanten, varens en mossen
Kartuizer anjer		X	

Kartuizer anjer

Kartuizer anjer is niet aangetroffen in het plangebied en de wilde variant wordt ook niet verwacht binnen het plangebied, gezien het ontbreken van geschikt biotoop. Dit geldt ook voor overige beschermde zaadplanten, varens en bladmossen.

2.3.9 Zorgplicht

In het plangebied kunnen vrijgestelde soorten zoogdieren en amfibieën aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Omgevingswet (Ow) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 3). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel als mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

Hierbij wordt onder de Ow onder andere extra aandacht besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF, die enkel zijn waargenomen binnen het plangebied. De Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, zijn opgenomen in Bijlage 5.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.9.

Tabel 2.9. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> Voorafgaand aan de werkzaamheden het grasland (en bosschages) kort maaien (eerst 10cm boven maaiveld zodat evt. een egel niet in de maaier terecht komt). Dit om te voorkomen dat soorten als bosmuis, haas en ree verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied. Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten. De egel vlucht niet weg en dient over te worden gezet naar nabij gelegen bosschages.
Amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> Eventueel aangetroffen amfibieën (zwervende exemplaren) nabij de watergang de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen. Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied over te zetten (in nabij gelegen watergang). Voorkomen dat soorten in de gegraven gleuf terecht komen met altijd een uitweg bieden (uittreedplanken plaatsen of gleuf direct weer dicht maken) en exemplaren weer uit de gleuf halen. Nooit amfibieën oprapen zonder handschoenen te dragen, want vele soorten zijn gevoelig voor ziekteverwekkende bacteriën.

2.3.10 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 2.10), waaronder planten als de reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest. Bij het terreinbezoek is ook Japanse Duizendknoop aangetroffen in de omgeving van het plangebied (zie bijlage 1; rode ster). Indien deze soorten worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Dit geldt ook voor werken in het water, waar mogelijk invasieve soorten als de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft naar boven kan komen.

Tabel 2.10. Unielijst exoten afkomstig van de NDFF (binnen een straal van 1km, 2019-2024).

Soort(groep)	Exoten
Kreeftachtigen	Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft Rode Amerikaanse rivierkreeft
Planten	Grote waternavel (aquatisch) Parelvederkruid Reuzenbalsemien Reuzenberenklauw Smalle waterpest (aquatisch)
Vissen	Zonnebaars
Vogels	Nijlgans
Zoogdieren	Beverrat Muskusrat

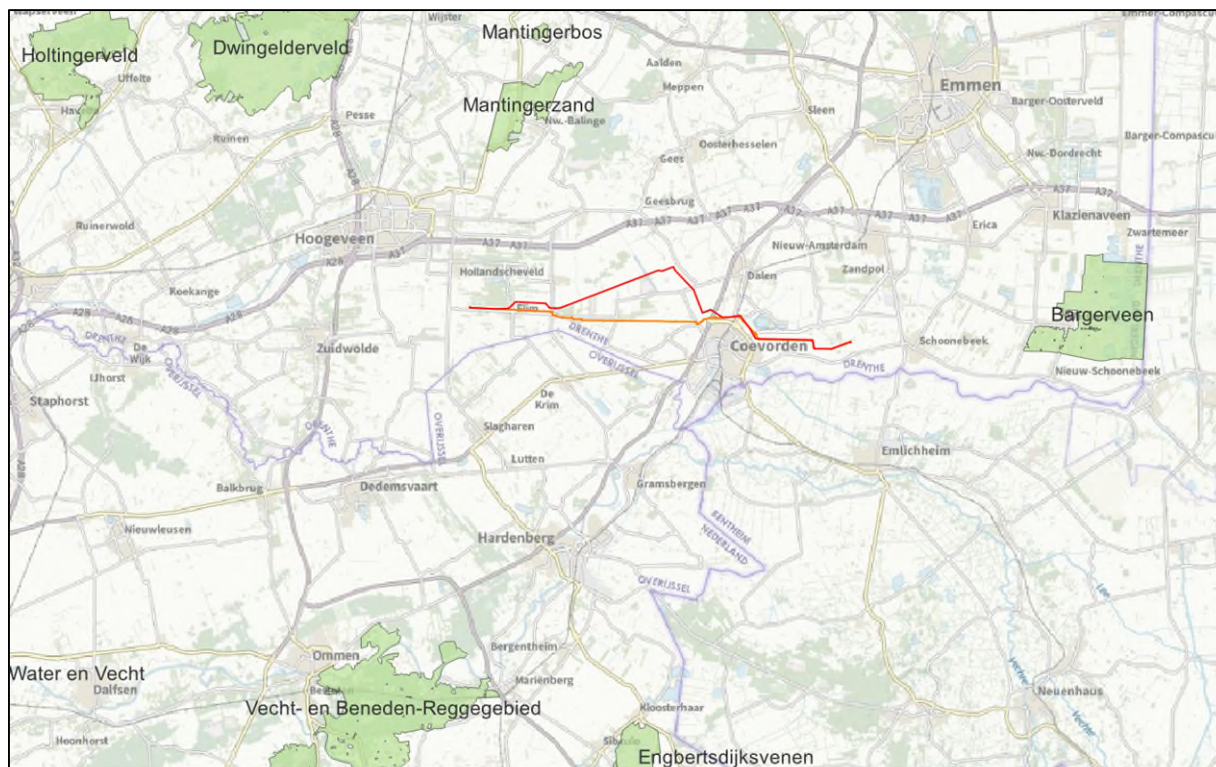
2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Mantingerzand en ligt op circa 13 kilometer afstand ten noordoosten van het plangebied (zie figuur 2.9). Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn. Binnen een straal van 15 km ligt nog een ander Natura 2000-gebied, namelijk Bargerveen.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een aanlegfase. Er zijn daardoor alleen tijdelijke effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de combinatie van werkzaamheden (nieuw te leggen leiding en verwijderen oude leiding), is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator (zie kader vervolgstappen). Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren. Voor het aanleggen van de nieuwe leiding A-820 is reeds een stikstofdepositie berekening uitgevoerd (AERIUS, 2024), waaruit volgt dat er weliswaar stikstofdepositie ter plaatse van Natura 2000-gebieden plaatsvindt als gevolg van de leidingaanleg, maar dat deze intern gesaldeerd kan worden door de agrarische grond binnen de begrenzing van de werkstrook gedurende één jaar niet te bemesten.

Voor het verwijderen van leiding A-577 dient nog een AERIUS-berekening uitgevoerd worden. Mochten de aanleg van de nieuwe leiding en het verwijderen van de bestaande leiding in hetzelfde jaar uitgevoerd worden, dan dient voor deze variant eveneens een AERIUS-berekening uitgevoerd worden. Indien uit de AERIUS-berekening hiervoor volgen dat als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaats vindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof.

Figuur 2.9. Ligging Natura 2000-gebieden (groen) in de omgeving van de tracés van A820 (rood) en A-577 (oranje). Bron: PDOK, 2023.

Vervolgstappen Natura 2000-gebieden

- Er dient een AERIUS-berekening voor het verwijderen van leiding A-577 uitgevoerd worden.
- Mochten de aanleg van de nieuwe leiding en het verwijderen van de bestaande leiding in hetzelfde jaar uitgevoerd worden, dan dient voor deze variant eveneens een AERIUS-berekening uitgevoerd worden.
- Indien sprake is van een toename in stikstofdepositie dient een ecologische Voortoets Stikstof te worden opgesteld.

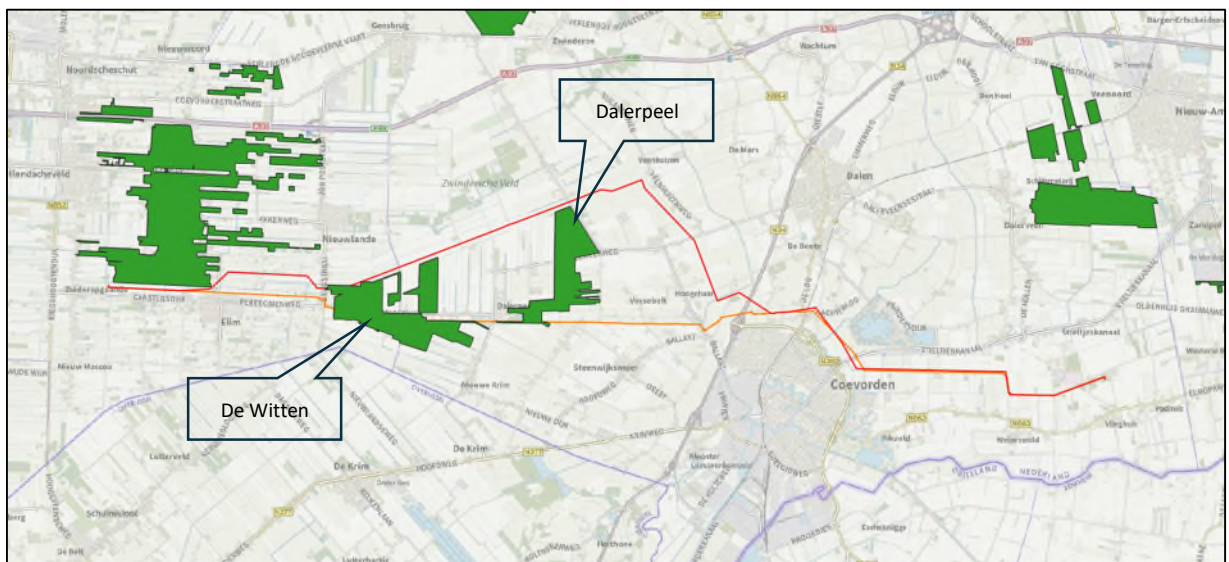
2.5 NNN en overig beleid

Het plangebied loopt ten oosten gedeeltelijk door en/of grenst aan NNN-gebied. Als gevolg van het planvoornemen kan er sprake zijn van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied. Dit dient nader onderzocht en beoordeeld te worden (zie kader vervolgstappen).

Het plangebied (voor verwijderen van oude gasleiding) gaat ook door twee aangewezen natuurgebieden, genaamd Dalerpeel en De Witten. De beheerders van deze gebieden dienen op de hoogte te worden gesteld van de werkzaamheden en getoetst te worden of de beheerdoelplannen worden aangetast door de werkzaamheden (zie kader vervolgstappen).

Vervolgstappen NNN en Overig beleid

- Het plangebied gaat ten oosten door en/of langs NNN-gebied. Of de werkzaamheden het betreffende NNN aantast dient nader onderzocht te worden.
- Het plangebied (enkel voor verwijderen van oude gasleiding) gaat door twee aangewezen natuurgebieden, genaamd Dalerpeel en De Witten.
- De beheerders van deze gebieden dienen op de hoogte te worden gesteld van de werkzaamheden en getoetst te worden of de beheerdoelplannen worden aangetast door de werkzaamheden.

Figuur 2.10. Ligging van de tracés (nieuw te leggen leiding A-820 in rood en te verwijderen leiding A-577 in oranje) ten opzichte van het NNN (groen). Bron: PDOK, 2023.

2.6 Beschermde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden houtopstanden gekapt en/of worden houtopstanden mogelijk aangetast. Een separate toetsing beschermde houtopstanden is daarom noodzakelijk. In deze nadere toetsing (valt buiten de scope van voorliggende natuurtoets) wordt in eerste instantie bepaald of de houtopstanden beschermd zijn, en zo ja onder welk beschermingsregime (buiten de bebouwingscontour houtkap en/of Omgevingsplan). Daarnaast wordt in de nadere toetsing houtopstanden bepaald of eventuele vervolgstappen noodzakelijk zijn. Mogelijke vervolgstappen bij kap van bomen zijn: een melding houtkap (op basis van Bal – Omgevingswet) of een omgevingsvergunning houtkap (gemeentelijke beleid). Ook kan het noodzakelijk zijn een Boom Effect Analyse (BEA) op te stellen, waarbij wordt getoetst in hoeverre bomen in de invloedssfeer daadwerkelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden ondervinden. Een globale ligging van bomen die mogelijk dienen onderzocht te worden met een BEA is weergegeven met een bruine driehoek in bijlage 1.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: boombewonende vogels met jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels, vleermuizen, marterachtigen, muizen, amfibieën, reptielen en insecten. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten voor zowel de nieuw te leggen leiding A-820 als de te verwijderen leiding A-577 opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Leiding	Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?
A-820 A-577	Boombewonende vogels met een jaarrond beschermd nest	Ja, mogelijk nestgelegenheid in bomen binnen het plangebied (zie bijlage 1: bruine driehoek).	Ja indien potentiële nesten worden aangetast.	Ja, zie tabel 3.2
A-820 A-577	Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in opgaande begroeiing	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2
A-820 A-577	Vleermuizen - verblijfplaatsen	Ja, mogelijk holtes in bomen geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.	Ja indien potentieel bewoonbare holten worden aangetast.	Ja, zie tabel 3.2
A-820 A-577	Vleermuizen – vliegroutes	Ja, over watergangen en langs bomenrijen.	Nee	Ja, zie tabel 3.2
A-820 A-577	Marterachtigen (das – boommarter en steenmarter – bunzing en wezel)	Ja, onder andere bosschages en houtwallen (zie bijlage 1: paars omkaderd)	Ja, indien de aangewezen bosschages niet gespaard kunnen worden.	Ja, zie tabel 3.2
A-820 A-577	Eekhoorn	Ja, mogelijk takkennesten of holtes in bomen.	Ja, indien potentiële verblijfplaatsen worden aangetast.	Ja, zelfde als voor boombewonende vogels en vleermuizen
A-820 A-577	Muizen (waterspitsmuis – grote bosmuis en veldspitsmuis)	Ja, kleinschalig landschap nabij bosranden (grote bosmuis), oeverzone (waterspitsmuis) en overgangsvegetaties (veldspitsmuis). Kaderkleur is groen in bijlage 1.	Ja, indien door een geschikte oeverzone en in en nabij bosranden wordt gewerkt	Ja, zie tabel 3.2
A-577	Amfibieën (alpenwatersalamander en kamsalamander – heikikker en poelkikker)	Ja, strooisellaag nabij geschikte watergangen (zie bijlage 1; lichtblauw)	Ja, Indien strooisellaag, bosschages worden aangetast in de	N.v.t.

			daarvoor aangegeven locaties	
A-577	Reptielen (levendbarende hagedis en ringslang)	Ja, in strooisellaag, onder dichte vegetatiezone nabij geschikte wateren (kadekleur lichtblauw).	Ja, indien broeihopen en strooisellaag verwijderd dienen te worden.	N.v.t.
A-577	Insecten (libelle en vlinders)	Ja, o.a. mogelijk waardplanten als volwassen wilgensoorten in nat bosgebied en teunisbloem in kruidenrijk grasland (zie rode kaders in bijlage 1).	Ja, Indien er waardplanten (vlinders) en geschikte plasjes (voor libelle soorten) aangetast worden door het voornemen.	N.v.t.

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Leiding	Soort(groep)	Maatregelen
A-820 A-577	Vogels met jaarrond beschermd nest	Advies is om (volwassen) bomen te sparen. Indien niet mogelijk dienen deze grondig geïnspecteerd te worden op mogelijke takkennesten en holtes (zie tabel 3.3).
A-820 A-577	Algemene broedvogels	<ul style="list-style-type: none"> Voor het gehele plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli). Indien werken buiten broedseizoen niet mogelijk, voor aanvang van het broedseizoen het plangebied ongeschikt maken. Vooraf een controle op aanwezigheid van broedvogels. Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen. Indien niet mogelijk, wordt werk stilgelegd en wachten tot de nesten verlaten/jongen uitgevlogen zijn.
A-820 A-577	Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> Indien bomen worden gekapt, dient eerst (kan gelijktijdig met het onderzoek naar vogelnesten) een bomencontrole uitgevoerd te worden op aanwezigheid van gaten/holtes die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien s 'nachts (door)gewerkt wordt dient lichtverstoring op mogelijke vliegroutes voorkomen te worden door bouwverlichting niet te schijnen op bomen en de watergang. Lukt het niet om lichtverstoring te voorkomen of bomen te sparen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, dan dient nader onderzoek uit te wijzen of vleermuizen het plangebied gebruiken als essentiële vliegroute of voor verblijfplaatsen (zie tabel 3.3).
A-820 A-577	Marterachtigen	<ul style="list-style-type: none"> Waar plangebied enkel door (hoog) gras gaat zonder omliggende struikgewas of andere dekking (zie bijlage 1; paarse onderbroken lijn), het gras kort maaien en één dag wachten zodat de soorten het plangebied kunnen ontvluchten (plangebied ongeschikt maken). Op meerdere locaties (zie bijlage 1; paarse rechthoeken) kunnen verblijfplaatsen van marterachtigen niet uitgesloten worden. Indien bomen/boschages hier niet gespaard kunnen blijven dient nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie tabel 3.3).
A-820 A-577	Muizen	<ul style="list-style-type: none"> Alleen in gemaaid grasland graven (hoog gras dient eerst gemaaid te worden), dus niet in of nabij bosgebied/boschages.

		<ul style="list-style-type: none"> Voorkeur gaat uit (bv. in natuurgebied) om niet te werken in bosschages maar hier de leiding bv. horizontaal te trekken. Werkzaamheden om de gasleiding te verwijderen in gemaaid grasland zijn niet bezwaarlijk. Indien niet met bovenstaande maatregelen gewerkt kan worden, dient nader onderzoek naar de beschermde muizensoorten uitgevoerd te worden op de aangegeven locaties (zie bijlage 1; groene rechthoek) met als mogelijk gevolg dat een vergunningstraject kan worden ingegaan (doorlooptijd van circa 20 weken duren).
--	--	---

In tabel 3.1 is aangegeven dat er (mogelijk) nader onderzoek nodig is naar vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, marterachtigen, muizen, amfibieën, reptielen en insecten. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.3 uiteengezet.

Tabel 3.3. Beschrijving nader onderzoek.

Leiding	Soort	Onderzoeksmethode
A-820 A-577	Boombewonende vogels met jaarrond beschermde nesten	<ul style="list-style-type: none"> Wanneer de plannen definitief zijn welke bomen worden gekapt, dienen deze bomen onderzocht te worden op de aanwezigheid van beschermde nestplaatsen (grote takkennesten en gaten in de boom). Dit geldt voor alle volwassen bomen (zie bijlage 1 voor globale ligging van deze bomen), waar het onderzoek plaats dient te vinden wanneer bomen geen blad hebben (november-maart). Indien (mogelijke) aanwezigheid van nestplaatsen wordt geconstateerd, wordt nader onderzoek voorgeschreven. Nader onderzoek zal uitwijzen of de betreffende nestplaatsen worden gebruikt door vogels met jaarrond beschermde nesten. Dit onderzoek bestaat uit twee tot vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot en met mei, met een tussenperiode van 10 dagen (zie ook BIJ12, 2017a). Voor de boomvalk zal nog een 5^e bezoek nodig zijn in juni (broedt relatief laat).
A-820 A-577	Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> Het nader onderzoek bestaat uit minimaal vijf bezoeken conform vleermuisprotocol, verspreid over het actieve seizoen van vleermuizen (tussen april en oktober).
A-820 A-577	Marterachtigen	<ul style="list-style-type: none"> Nader onderzoek bestaat uit: Voor das (zie ook BIJ12, 2017b): wildcamera op locatie van mogelijk kraamburcht. Voor boommarter en steenmarter: binnen paarse omkadering meerdere wildcamera's plaatsen (onderzoekperiode van minimaal 8 weken) in actieve seizoen van de soort (maart t/m augustus, bij voorkeur in de maanden juni-juli). Voor bunzing en wezel (zie ook BIJ12, 2024b): er worden struikrovers geplaatst onder bosschages (kan tegelijkertijd uitgevoerd worden met het onderzoek naar steenmarter).
A-820 A-577	Muizen	<ul style="list-style-type: none"> Er worden muizenvallen geplaatst op de aangegeven locaties (zie ook BIJ12, 2017e) in actieve seizoen van de soorten (juli-september).
A-577	Amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> Nader onderzoek kan op verschillende manieren en periodes uitgevoerd worden (zie BIJ12, 2017d en 2017f en figuur 2.8). Gedurende de veldbezoeken wordt geluisterd naar onder meer kooractiviteit (kikkers) en wordt er via scheppen/vangen (salamander soorten) aanwezigheid aangetoond.
A-577	Reptielen	<ul style="list-style-type: none"> Nader onderzoek wordt uitgevoerd middels het plaatsen van reptielenplaatjes voor een minimale onderzoeksinspanning van 6 weken in de periode april-september.
A-577	Insecten	<ul style="list-style-type: none"> Zoeken naar rupsen (vlinders) en larvehuidjes (libelle) in de daarvoor geschikte periodes van de soorten (april-september; zie Vlinderstichting, 2024).

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.9 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> Voorafgaand aan de werkzaamheden het grasland (en bosschages) kort maaien (eerst 10 cm boven maaiveld zodat evt. een egel niet in de maaier terecht komt). Dit om te voorkomen dat soorten als bosmuis, haas en de ree verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied. Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten. De egel vlucht niet weg en dient over te worden gezet naar nabij gelegen bosschages.
Amfibieën en vissen	<ul style="list-style-type: none"> Eventueel aangetroffen amfibieën (zwervende exemplaren) nabij de watergang de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen. Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied over te zetten (in nabij gelegen watergang). Voorkomen dat soorten in de gegraven gleuf terecht komen en altijd een uitweg bieden (middels uittreedplanken of direct dichtgooien gleuf) en/of exemplaren weer uit de gleuf halen. Nooit amfibieën oprapen zonder handschoenen te dragen, want velen soorten zijn gevoelig voor ziekteverwekkende bacteriën.

Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF binnen het plangebied. Door middel van de maatregelen beschreven in tabel 3.4 kunnen op negatieve effecten worden gemitigeerd op (een deel van) de opgenomen Rode Lijst soorten.

3.1.2 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 3.5), waaronder planten als de reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest. Met het terreinbezoek is ook de Japanse Duizendknoop aangetroffen in de omgeving van het plangebied (zie bijlage 1; rode ster). Indien deze soorten worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Dit geldt ook voor het werken in water, waar mogelijk invasieve soorten als de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft naar boven kunnen komen.

Tabel 3.5. Unielijst exoten afkomstig van de NDFF (binnen een straal van 1km, 2019-2024).

Soort(groep)	Exoten
Kreeftachtigen	Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft Rode Amerikaanse rivierkreeft
Planten	Grote waternavel (aquatisch) Parelvederkruid Reuzenbalsemien Reuzenberenklauw Smalle waterpest (aquatisch)
Vissen	Zonnebaars
Vogels	Nijlgans

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Gebiedsbescherming -Natura 2000

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, Mantingerzand en Bargerveen.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd voor het verwijderen van leiding A-577 en, indien aan de orde, voor de aanleg van leiding A-820 tegelijkertijd met het verwijderen van leiding A-577. Voor aanleggen nieuwe leiding A-820 is reeds een stikstof berekening uitgevoerd (AERIUS, 2024).
Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend.

3.2.2 NNN en overig beleid

In tabel 3.7 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.7. Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Plangebied gaat in oostelijk gedeelte door en/of langs NNN-gebied.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Beoordelen nadat de wijze van verwijderen van leiding A-577 is vastgesteld.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, indien in NNN-gebied wordt gewerkt, dient er nader onderzoek voor het onderdeel NNN te worden uitgevoerd.
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Ja, indien in NNN-gebied wordt gewerkt dient er contact gezocht te worden met bevoegd gezag (provincie Drenthe).
Overig beleid aan de orde?	Plangebied gaat door 2 natuurgebieden, namelijk Dalerpeel en De Witten. Beheerders (Staatsbosbeheer) dienen op de hoogte gesteld te worden van de werkzaamheden en in overleg met de beheerders dient getoetst te worden of werkzaamheden de beleidsdoelen aantasten.

3.3 Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden houtopstanden gekapt en/of worden houtopstanden mogelijk aangetast. Een separate toetsing beschermde houtopstanden is daarom noodzakelijk. In deze nadere toetsing (buiten scope van voorliggende natuurtoets) wordt in eerste instantie bepaald of de houtopstanden beschermd zijn, en zo ja onder welk beschermingsregime (buiten de bebouwingscontour houtkap en/of Omgevingsplan). Mogelijke vervolgstappen bij kap van bomen zijn: een melding houtkap (op basis van Bal – Omgevingswet) of een omgevingsvergunning houtkap (gemeentelijke beleid). Ook kan het noodzakelijk zijn een Boom Effect Analyse (BEA) op te stellen, waarbij wordt getoetst in hoeverre bomen in de invloedssfeer

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis
projectnummer 0491216.100
2 september 2024 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

daadwerkelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden ondervinden. Een globale ligging van bomen die mogelijk dienen onderzocht te worden met een BEA is weergegeven met een bruine driehoek in bijlage 1.

Antea Group,
Heerenveen, september 2024

Literatuurlijst

AERIUS, 2024. WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-002-20240515-491216-stikstofdepositieonderzoek Elim-Vlieghuis-rev0A.pdf

BIJ12, 2024a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 2.0, april 2024.

BIJ12, 2024b. Kennisdocument kleine marterachtigen. Versie 1.0, januari 2024.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument buizerd (*Buteo buteo*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument heikikker (*Rana arvalis*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument kamsalamander (*Triturus cristatus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017^e. Kennisdocument noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*). Versie 1.0 Juli 2017.

BIJ12, 2017f. Kennisdocument poelkikker (*Rana lessonae*). Versie 1.0, juli 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie nov 2023).

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Overig

NDFF

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2023.1.

www.floron.nl

www.verspreidingsatlas.nl

RAVON, 2024. www.ravon.nl

Vlinderstichting, 2024. www.vlinderstichting.nl

Zoogdiervereiniging, 2024. www.zoogdiervereiniging.nl

Bijlage 3 Kaarten met ecologische maatregelen

Bijlage 1 Kaarten met ecologische maatregelen

In elke kaart worden de ecologische maatregelen beschreven die voor aanvang en tijdens de werkzaamheden (mogelijk) van toepassing zijn. Voor het gehele tracé geldt werken buiten het broedseizoen, dus ook voor gedeelte tracé wat niet is gemarkeerd.

De nummering van de kaarten is gerangschikt van Elim naar Vlieghuis (west naar oost). Beginnend met beide tracés bij elkaar gelegen, dan de bestaande gastransportleiding A577 met gele lijn en oranje werkstrook, om vervolgens te eindigen met beide tracés die weer bij elkaar zijn gelegen. De oude gastransportleiding A577 dient te worden verwijderd middels open ontgraving (nog onduidelijk of sommige bomen gespaard kunnen blijven). Hierna wordt met een A het tussengelegen deel van de nieuw aan te leggen waterstoftransportleiding A820 weergegeven op kaart middels een rode lijn met groene werkstrook (zwarte lijn is ondergrondse boring).

Algemeen advies betreffende eventuele bomenkap/aantasten boomwortelen:

Stap 1: Wanneer werkzaamheden definitief zijn vastgesteld welke bomen er gekapt gaan worden, dienen de volwassen bomen gecontroleerd te worden op gaten/holtes/boomspleten en takkennesten in de periode dat de bomen niet in blad staan (november t/m februari).

Stap 2: Ook als in de buurt van bomen wordt gewerkt (bv smalle berm met bomenrij) dient vastgesteld te worden of door de graafwerkzaamheden boomwortelen worden aangetast (BEA=bomeneffectanalyse later uitvoeren) ook in verband met (werk)veiligheid.

■ = Marginaal geschikt leefgebied marterachtigen en muizen -> eerst plangebied ongeschikt maken (kort maaien en 1 dag wachten) en buiten kwetsbare periode (maart-september) om werken.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

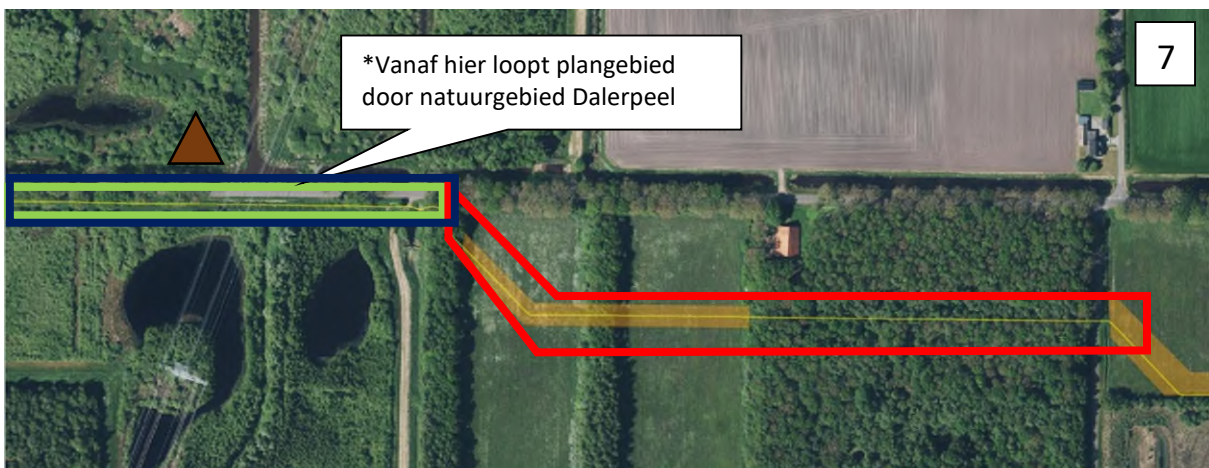
2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

■ = Hoog gras nabij bosschages: marginaal geschikt leefgebied kleine marterachtigen en muizen -> eerst plangebied ongeschikt maken (kort maaien en 1 dag wachten) en buiten kwetsbare periode werken (maart-september).

▲ = Indien bekend is welke bomen er worden gekapt/aangetast, grondige inspectie naar gaten/holtes (o.a. voor vleermuizen) en boomwortelspleten (marters) in periode wanneer bomen geen blad hebben.

■ = Indien tracé door oeverzone van naastgelegen watergang loopt, nader onderzoek waterspitsmuis en ringslang. Indien enkel door de berm van autoweg alleen grondige controle bomen.

■ = Natuurreservaat Drents landschap. Nat bos met dood hout en kruidenrijk grasland. Te maken met veel beschermde soorten reptielen, amfibieën, kleine zoogdieren, libelles, vlinders en vogels. *=Advies is om contact te zoeken met beheerder (Nader onderzoeken mogelijk overslaan en direct vergunning aanvragen met opstellen van Ecologisch Werkprotocol EWP).

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

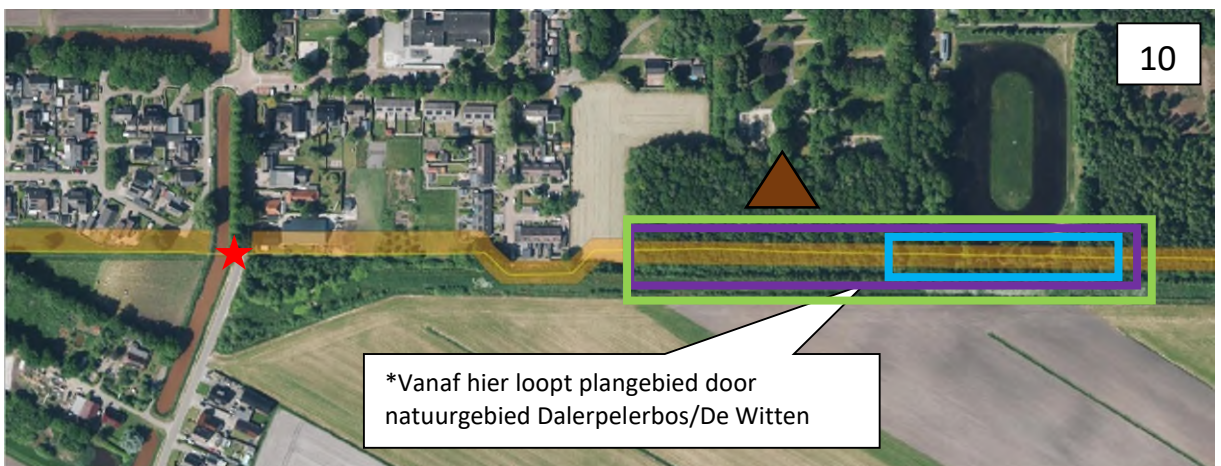
projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

■ = Indien alleen door hoog gras, marginaal geschikt leefgebied kleine marterachtigen en ■ muizen. Buiten kwetsbare periode ongeschikt maken. Indien ook door boomspleten dan nader onderzoek kleine marterachtigen, muizen, beschermde reptielen en amfibieën.

■ = Strooisellaag en broeihopen. Indien plangebied door broeihopen en strooisellaag loopt nader onderzoek ringslang en amfibieën. Indien hier omheen gewerkt kan worden dan werken wanneer amfibieën zich in het water bevinden.

■ = Geschikt leefgebied voor marters en ■ muizen, nader onderzoek benodigd indien bomen met boomspleten en muizenholen niet gespaard kunnen blijven.

▲ = Indien vaststaat welke bomen worden gekapt dan een grondige inspectie naar gaten/holtes en oude takkennesten in periode wanneer bomen geen blad hebben. Ook de te kappen bomen controleren op boomspleten voor kleine marterachtigen (habitatgeschiktheidsbeoordeling). Indien geschikte boomspleten aanwezig dan is het ook mogelijk om direct vergunning aan te vragen.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis
projectnummer 0491216.100
2 september 2024 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

★ = Groeiplaats invasieve plantensoort Japanse duizendknoop: niet aantasten, verspreiding voorkomen.

*=Waar plangebied door natuurgebied loopt luidt het advies om eerst met beheerder contact op te nemen, aangezien dit gedeelte van het tracé door leefgebied gaat van veel beschermde diersoorten.

□ = Dassenburcht. Eerst nader onderzoek naar de das en zeer waarschijnlijk vergunning benodigd om werkzaamheden ter plaatse door te kunnen laten gaan.

○ = Groot takkennest vermoedelijk van vogel met jaarrond beschermd nest (havik vloog weg). Indien bomen in een straal van 75 meter worden gekapt dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar JRBN.

□ = Mogelijk overwinteringsplaatsen beschermde amfibieën. Werkzaamheden uitvoeren wanneer amfibieën zich in het water bevinden.

□ = Geschikt leefgebied voor muizen, hiervoor nader onderzoek.

▲ = Indien bomen niet bespaard kunnen blijven dan grondige inspectie naar gaten/holtes in periode wanneer bomen geen blad hebben.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

■ ■ ■ = Marginaal geschikt leefgebied waterspitsmuis in de oeverzone. Kanaal voornamelijk bekleed met beschoeiing, op enkele plaatsen paalschot dat is vergaan. Werkzaamheden zijn tijdelijk en van zeer kleine omvang. Oeverzone ongeschikt maken (kort maaien en 1 dag wachten), buiten kwetsbare periode (april-augustus)

Natuurtoets

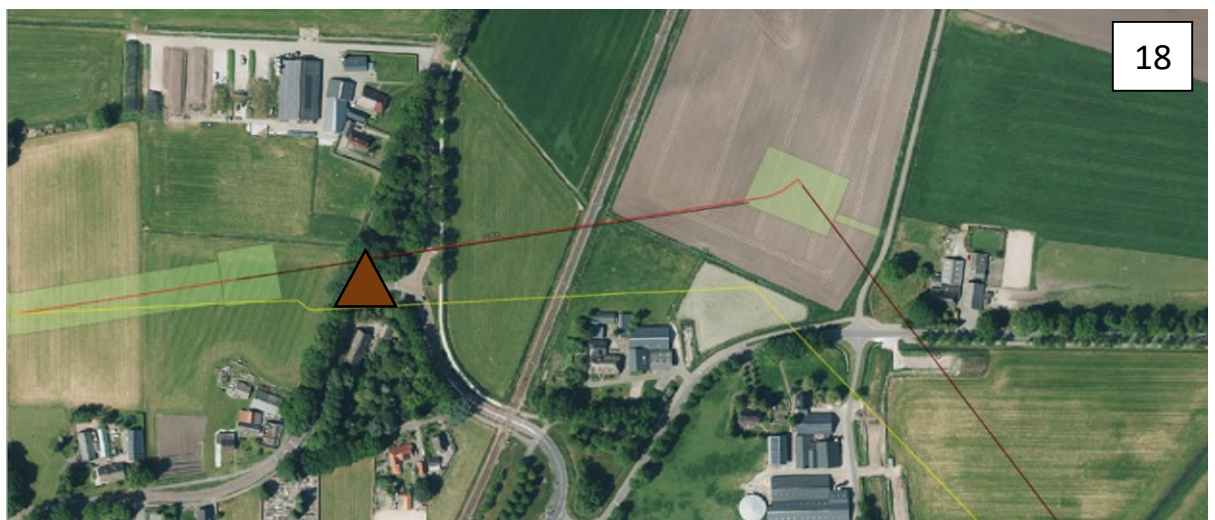
Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis
projectnummer 0491216.100
2 september 2024 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

▲ = Betreffen hier losstaande bomen, aangenomen dat hieromheen kan worden gewerkt en deze bomen te sparen. Indien niet mogelijk, dienen deze bomen grondig te worden geïnspecteerd op holtes/gaten waar bijvoorbeeld vleermuizen in kunnen verblijven. Eventueel BEA als vlakbij bomen wordt gewerkt.

○ = Nader onderzoek JRBN Buizerd. Territoriaal gedrag buizerd nabij deze bomen. Indien bomen gekapt of aangetast worden dient nader onderzoek uitgevoerd te worden op aanwezigheid van JRBN nesten.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Buiten broedseizoen werken, kans op weidevogels en soorten als meerkoet langs de watergang. Dit geldt overigens voor het gehele plangebied.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

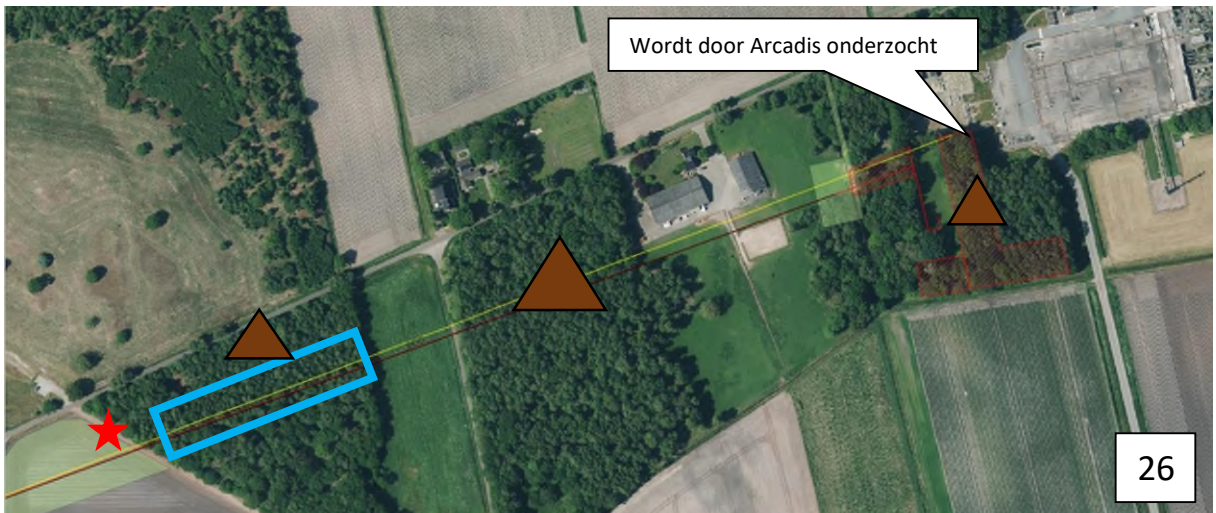
 = Nader onderzoek steenmarter, kleine marterachtigen en muizen (o.a. grote bosmuis en veldspitsmuis). Tenzij alleen in open gras gewerkt kan worden of een heel klein gedeelte van de bosschages verloren gaat (met ecologische begeleiding).

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis
projectnummer 0491216.100
2 september 2024 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

■ = Nader onderzoek steenmarter, kleine marterachtigen en ■ muizen. Tenzij alleen in open gras gewerkt kan worden of enkel een klein gedeelte (<10%) van bosschage weggehaald wordt buiten kwetsbare periode van de soort.

■ = Broekbos, indien plangebied door poeltjes loopt dan nader onderzoek amfibieën. Zo niet, werkzaamheden uitvoeren wanneer amfibieën niet op land zijn (overwinteringsfase).

★ = Groeiplaats invasieve plantensoort Japanse duizendknoop: niet aantasten, verspreiding voorkomen.

Tussengelegen deel nieuw aan te leggen waterstoftransportleiding (weergegeven met A)

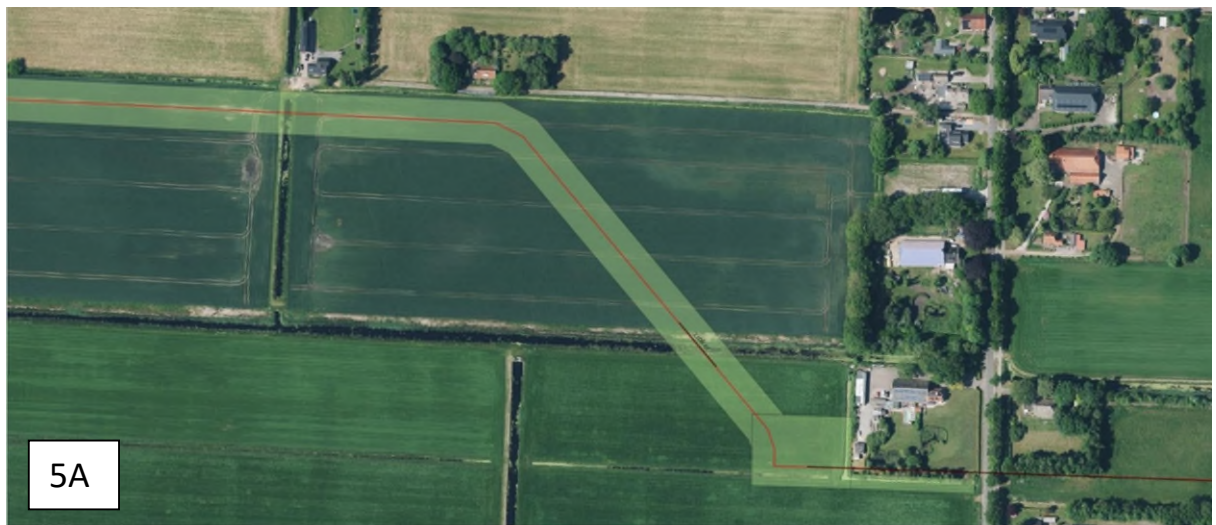
Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

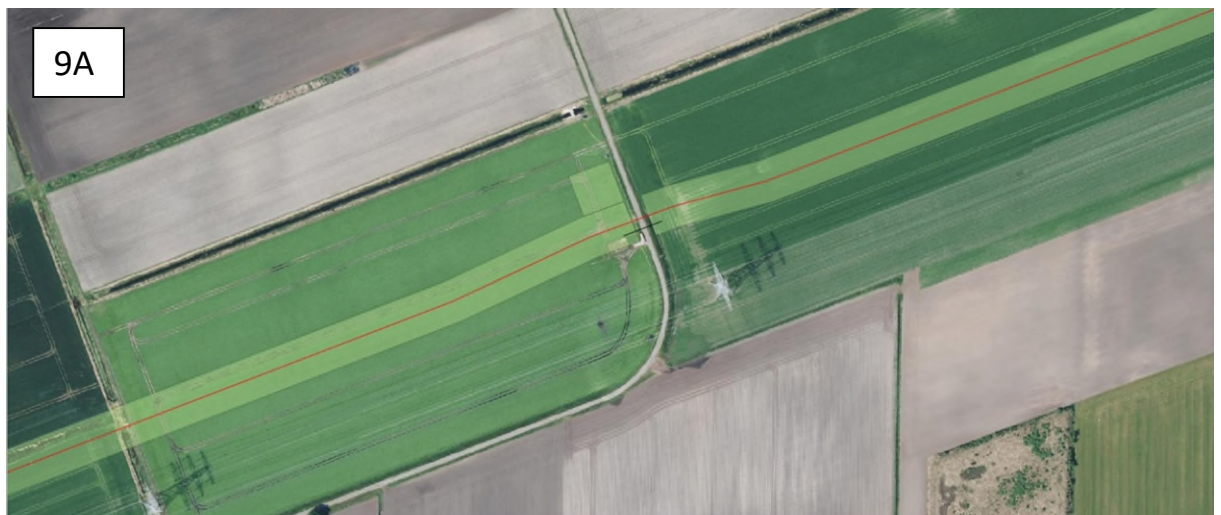
Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Bijlage 2 Foto's terreinbezoeken

Bijlage 2 Foto's terreinbezoeken

Onderstaande foto's van de terreinbezoeken zijn gerangschikt van west naar oost met daarna het tussengelegen deel van het tracé A820.

Ten westen begint het plangebied bij bosschages

En loopt daarna voornamelijk door akkers

De bestaande leiding A577 gaat door struikgewas en door/langs bomenrij

In de bosschages bevindt zich een nestkast

Plangebied in de berm van een onverhard pad

Langs bomenrijen op particulier terrein

In de berm van een autoweg door/langs bomenrij

En door natuurvriendelijk oeverzone

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Door bos met jonge bomen en weinig ondergroei

Over een dassenburcht met meerdere openingen

Door grasland langs fietspad

Onder wegen door

Over kavelsloten

Houtsingels

Door/langs bomenrij van volwassen zomereik

Met spechtengaten

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

2 september 2024 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Bijlage 3 Wettelijk kader

Bijlage 3 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbelief (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de ‘andere soorten’ niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - o de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
 - o de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
 - o tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

‘Nee, tenzij’-principe

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van Toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl). Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een “nee, tenzij-afweging” opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Wet natuurbescherming) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal. Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet.

De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal).
- herplantplicht (artikel 11.129 Bal)

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNV (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 4 Methodiek natuurtoets

Bijlage 4 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2019-2024 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2023.1) (Natura 2000-gebieden) en de

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis
projectnummer 0491216.100
2 september 2024 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijke effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Bijlage 45 Rode lijst soorten uit NDFF

Bijlage 5 Rode lijst soorten uit NDFF

Soortgroepen	Soort	Soortgroepen	Soort
Overige zoogdieren		Libellen	
	Haas		Venwitsnuitlibel
	Veldspitsmuis	Andere insecten	
Vogels			Gewone haft
	Boerenwaluw		Grammotaulius
	Bontbekplevier		Leptocerus
	Gele kwikstaart		Limnephilus
	Graspieper		Neureclipsis
	Grauwe vliegenvanger		Stenophylax
	Grote lijster		Trichostegia
	Huismus	Vaatplanten	
	Huiswaluw		Blauwe knoop
	Keep		Bolderik
	Kneu		Bosaardbei
	Koekoek		Gele kornoelje
	Kramsvogel		Korenbloem
	Patrijs		Steenanjer
	Ransuil	Mossen	
	Ringmus		Gerimpeld gaffeltandmos
	Torenvalk		Glanzend veenmos
	Wielewaal	Schimmels	
	Wintertaling		Bleke franjehoed
	Zwarte stern		Lilabruine schorsmycena
Dagvlinders			Sterspoorsatijnzwam
	Grote vos		
	Kleine parelmoervlinder		
	Oranje zandoogje		

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1700 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Copyright ©

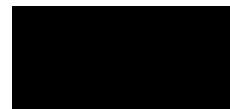
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Tracé Elim-Vlieghuis
Natuurtoets aanleg leiding A-820

Project
Waterstofnetwerk Nederland

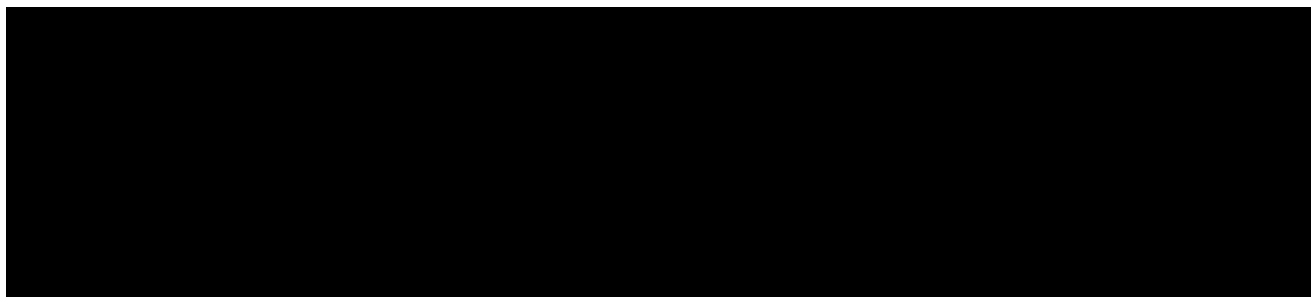
Revisienummer
1

Revisie datum
20-11-2025

Ons kenmerk
WNN1-ANT-EM-REP-0043

Status
Eerste uitgifte

Parafen

Auteur

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	31-10-2025
1	Tweede uitgifte	20-11-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam
WNN1-ANT-EM-REP-001 / WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001	Natuurtoets tracé Elim-Vlieghuis

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding
A-820 tracé Elim-Vlieghuis

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

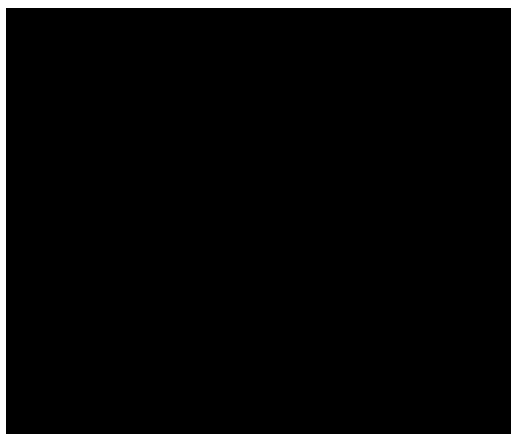
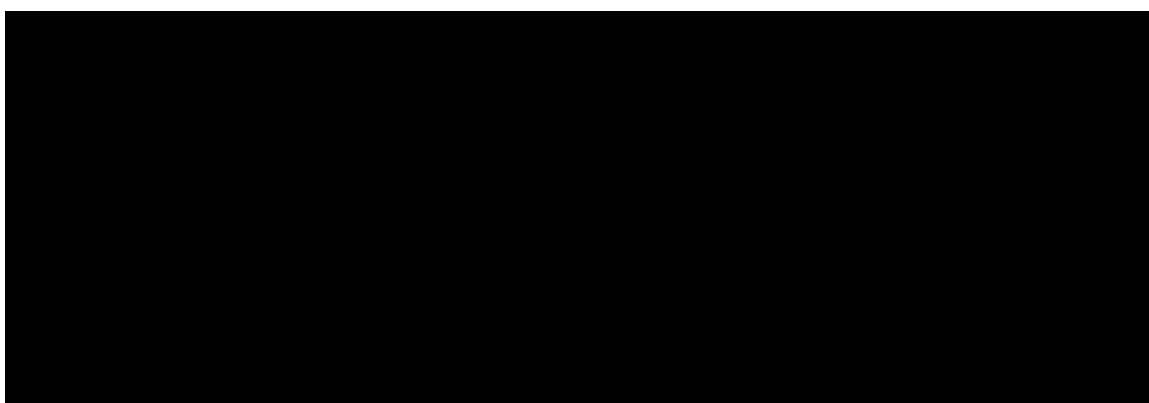
projectnummer 0491216.100
revisie 01
20 november 2025

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100
documentnummer 491216-ECO-NT-001
projectnummer Gasunie WNN1-ANT-EM-REP-0043
revisie 01
20 november 2025

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	6
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	6
2.2	Effectbepaling voornemen	7
2.3	Soortbescherming	7
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	7
2.3.2	Vogels	8
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	11
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	13
2.3.5	Amfibieën	18
2.3.6	Reptielen	19
2.3.7	Insecten	20
2.3.8	Zaadplanten, varens en bladmossen	21
2.3.9	Zorgplicht	21
2.3.10	Invasieve soorten	22
2.4	Natura 2000	23
2.5	NNN en overig beleid	24
2.6	Beschermde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap	24
3.	Conclusie & advies	25
3.1	Soortbescherming	25
3.1.1	Zorgplicht	27
3.1.2	Invasieve soorten	28
3.2	Gebiedsbescherming	28
3.2.1	Gebiedsbescherming -Natura 2000	28
3.2.2	NNN en overig beleid	28
3.3	Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap	29
	Literatuurlijst	30
	Bijlage 1 Kaarten met ecologische maatregelen	32
	Bijlage 2 Foto's terreinbezoeken	43
	Bijlage 3 Wettelijk kader	46
	Bijlage 4 Methodiek natuurtoets	54
	Bijlage 5 Rode lijst soorten uit NDFF	57

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

De N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens om een nieuwe waterstoftransportleiding, met leidingnummer A-820, aan te leggen. Het plangebied ligt tussen de plaatsen Elim (gemeente Hoogeveen) en Vlieghuis in (gemeente Coevorden, Provincie Drenthe).

De nieuw aan te leggen leiding heeft code A-820 en bevindt zich tussen de afsluiterschema's S-223 te Elim en S-356 te Vlieghuis (zie ook figuur 1.1). In figuur 1.1 wordt met een rode lijn het traject afgebeeld dat met open ontgraving wordt aangelegd. Op enkele locaties bevinden zich zogenoemde kruisingen en deze worden aangeduid met een zwarte lijn (voor detailkaarten zie bijlage 1). De kruisingen worden uitgevoerd met behulp van sleufloze (boor-) technieken of betreffen in open ontgraving aangelegde zinkers ter plaatse van watergangen. De in te zetten sleufloze technieken betreffen persingen (pneumatische boortechniek/ PBT en gesloten front techniek GFT) voor kortere afstanden en horizontaal gestuurd boren (HDD) voor langere afstanden. Hiervoor worden werkputten gegraven ter hoogte van de in- en uitredepunten van circa 20 à 30 meter bij 4 meter en 4 meter diep voor korte afstand persingen en 20 m bij 4 m en 4 m diep voor HDD boringen. Er vindt bemaling plaats in de omgeving van de werkputten om aldaar droog te kunnen werken. Waar de ondergrondse boring/persing plaatsvindt (aangeduid met een zwarte lijn) wordt de natuurwaarde bovengronds niet aangetast en daarom niet meegenomen in voorliggende toetsing.

Het tracé van de nieuw aan te leggen waterstoftransportleiding bevindt zich voor een deel op korte afstand van een te verwijderen gastransportleiding, met leidingnummer A-577. Waar de te verwijderen leiding op korte afstand van een in open ontgraving aan te leggen deel van leiding A-820 (maximaal enkele meters), wordt deze gelijktijdig met de leidingaanleg verwijderd. Voor het verwijderen van deze delen van leiding A-577 zijn namelijk geen noemenswaardige aanvullende werkzaamheden noodzakelijk ten opzichte van de leidingaanleg (uitsluitend beperkte verbreding van de leidingsleuf).

Het deel van het tracé van de te verwijderen leiding A-577 dat op grotere afstand van het tracé van te leggen leiding A-820 gelegen is, wordt afzonderlijk verwijderd.

Het onderhavige rapport heeft betrekking op de werkzaamheden in het kader van de aanleg van waterstoftransportleiding A-820 en het in dezelfde werkgang verwijderen van delen van leiding A-577. De natuurtoets met betrekking tot het verwijderen van de overige delen van leiding A-577 wordt in een afzonderlijk rapport beschreven (documentnummer WNN1-ANT-EM-REP-0044).

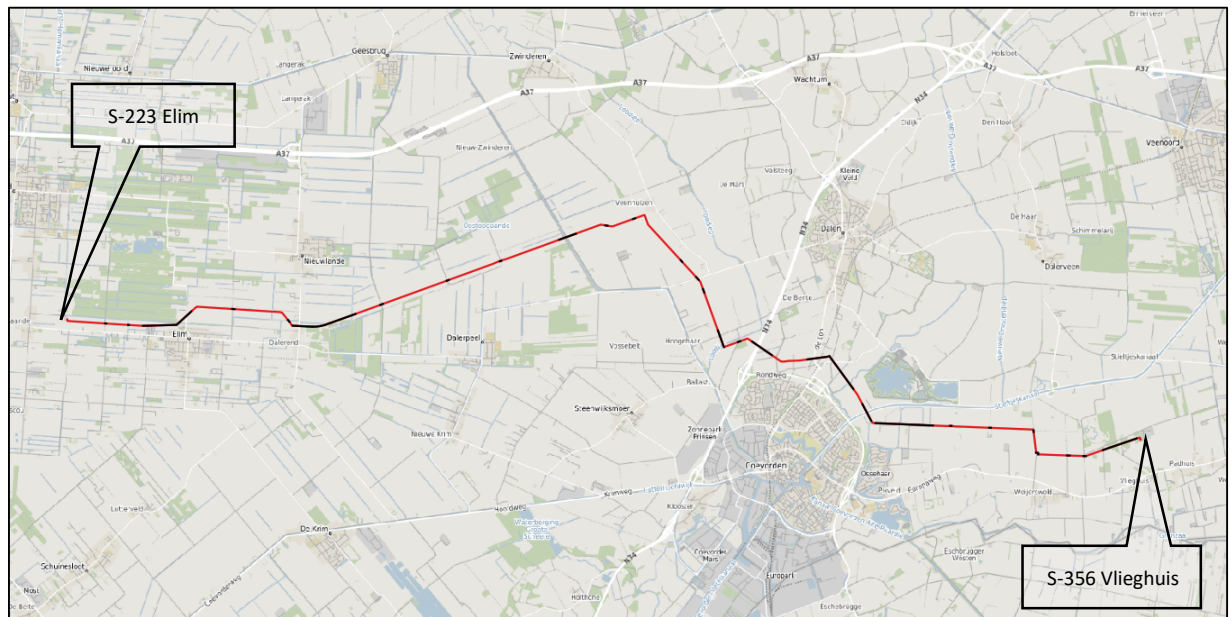
Dit rapport is gebaseerd op de gegevens in het volgende document: "Natuurtoets aanleg waterstoftransportleiding tracé Elim-Vlieghuis", documentnummer WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-001-491216-ECO-NT-001 / WNN1-ANT-EM-REP-0042, revisie 01, d.d. 24 september 2024, Antea Group.

De in het onderhavige rapport gepresenteerde bevindingen komen overeen met die in bovengenoemd document met betrekking tot het tracé van leiding A-820. Ten behoeve van het opstellen van het onderhavige rapport is geen aanvullend onderzoek verricht. Ook zijn eventuele aanpassingen in het tracéontwerp en in de wet- en regelgeving sinds het opstellen van voorgenoemde rapport niet in het onderhavige rapport verwerkt.

De uitvoeringsperiode staat nog niet vast maar zal vermoedelijk in 2026 plaats vinden met een doorlooptijd van circa 1 jaar.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets.

In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven en in bijlage 1 zijn detailkaarten opgenomen.

Figuur 1.1: Topografische ligging van het tracé. In rood het tracé van A-820 met in zwart de kruisingen. Bron ondergrond: Openbasiskaart.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Omgevingswet beschermde natuurwaarden - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden aan de omgevingswet en overige beleidskaders.
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 zijn detailkaarten opgenomen met daarin de ecologische maatregelen weergegeven die van toepassing kunnen zijn met het planvoornemen. In bijlage 2 zijn foto's van de terreinbezoeken weergegeven. In bijlage 3 wordt het wettelijk kader en in bijlage 4 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven. In bijlage 5 wordt een overzicht gegeven van bekende waarnemingen van rode lijst soorten in het plangebied.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Omgevingswet (Ow) en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Drenthe en beschermde houtopstanden onder de Ow.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Omgevingswet (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Methodiek

Op 1 en 2 mei is een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij onbewolkt weer met een temperatuur van circa 20 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Het plangebied is onderzocht op (mogelijke) aanwezigheid van vogels, die kunnen nestelen in bomen/boschages of open landschap. De groenstructuren zijn geïnspecteerd op takkennesten gemaakt door vogels of eekhoorns. De bomen die mogelijk verloren gaan zijn op waarde geschat betreffende mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in holtes of gaten (gedetailleerd bomenonderzoek dient in een vervolgonderzoek uitgevoerd te worden). Verder is een inschatting gemaakt waar kleine zoogdieren, zoals marterachtigen of muizensoorten, verblijfplaatsen kunnen hebben in de boschages en bosranden. Daarnaast is het plangebied onderzocht op welke flora er groeit of mogelijk kan groeien (met name op beschermde soorten planten of waardplanten van vlinders). Tenslotte is gezocht naar eventueel geschikt biotoop, zoals in de omliggende watergangen, voor soortgroepen als insecten, amfibieën, reptielen en vissen.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied loopt voornamelijk door weide- en akkerlandschap en langs enkele boschages. Ten westen begint het tracé (bij afsluiterschema S-223) bij een bomenrij met een lage dichtheid aan ondergroei (zie ook figuur 2.1). Vanaf deze locatie loopt het tracé voornamelijk door akkers, weilanden en langs enkele boschages. Het tracé eindigt het bij afsluiterschema S-356 omringd door bosgebied nabij een hondenschool.

De werkruimtes liggen voornamelijk in gemaaid grasland. Locaties van de (pers-)boringen die ter plaatse diep onder de watergangen door gaan (op 4 of 10m diepte) zullen bovengronds niet de bestaande natuurwaarde aantasten en worden niet meegenomen in voorliggende toetsing.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied en in bijlage 2 zijn meer foto's toegevoegd van de terreinbezoeken.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Een nieuwe waterstoftransportleiding wordt aangelegd;
- Er worden diepe werkputten gegraven waarbij bemaling wordt toegepast;
- De nieuwe leiding wordt diep onder grotere watergangen en wegen geboord;
- Ter plaatse van enkele watergangen wordt gegraven ten behoeve van het aanbrengen van een zinker;
- Er worden (mogelijk) bomen gekapt;
- Opgaande vegetatie wordt enkel in de werkruimtes verwijderd en niet ter plaatse van de boringen;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de aard van de werkzaamheden (enkel lokaal worden watergangen gedempt) en de afwezigheid van (geschikt) open water in (de directe omgeving van) het plangebied kan de aanwezigheid van beschermde vissen, kreeftachtigen en weekdieren in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2019-2024).

Soort	Categorie
Aalscholver	2
Blauwe reiger	2
Boomvalk	4
Bosuil	3
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Huiszwaluw	2
Kerkuil	3
Raaf	3
Ransuil	4
Ringmus	2
Rode wouw	4
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Steenuil	1
Wespendief	4
Zeearend	4
Zwarte stern	2

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals aalscholver, blauwe reiger, boomvalk, bosuil, havik, raaf, ransuil, rode wouw, roek, sperwer, wespndief en zeearend), gebouwbroedende soorten (zoals gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, kerkuil en ringmus) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart, slechtvalk, steenuil en zwarte stern).

Tijdens het terreinbezoek zijn in de omgeving van het plangebied een overvliegende havik (met prooiresten afkomstig van een roofvogel), een blauwe reiger, huismus en roek waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied meerdere grote nesten, gaten in bomen en nestkast met grote opening (mogelijk kan bosuil hierin broeden) aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest (zie figuur 2.2). Er zijn veel geschikte hoge volwassen bomen aangetroffen verspreid over het plangebied waarvan de aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest niet kan worden uitgesloten. De globale ligging van deze geschikte bomen worden op luchtfoto met een bruine driehoek in bijlage 1 weergegeven. Echter, door de omvang van het plangebied is het zeer waarschijnlijk dat niet alle geschikte bomen zijn waargenomen en mogelijk dus niet allemaal zijn aangegeven op kaart. Daarom geldt als advies dat wanneer het duidelijk is welke bomen precies gekapt gaan worden er vooraf een grondige inspectie noodzakelijk is om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten (zie kader vervolgstappen).

Het plangebied kan tevens onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals havik. Weiland en afgewisseld met bos kunnen dienst doen als foerageergebied voor deze soorten. Als gevolg van de leidingaanleg

wordt tijdelijk slechts een zeer klein gedeelte van dit biotoop ongeschikt en blijft er tijdens de werkzaamheden nog genoeg leefgebied over. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied (de tijdelijke werkstrook) dus geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving. Na afronding van de werkzaamheden en het herstel van het werkgebied wordt de volledige biotoop weer functioneel.

Figuur 2.2. Ten tijden van het terreinbezoek zijn meerdere (oude) grote takkennesten (links) en nestkasten (rechts) aangetroffen, die mogelijk kunnen toebehoren aan vogels met een jaarrond beschermd nest. Bron: Antea Group, 2024.

Het plangebied gaat op enkele plaatsen langs bebouwing. Sommige daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen en kunnen geschikt zijn voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus en gierwaluw. Echter, wordt er geen bebouwing gesloopt met het planvoornemen waardoor nestlocaties van de huismus en gierwaluw in (de directe omgeving van) het plangebied niet verloren gaan. Verder zijn er binnen het plangebied groenstructuren aanwezig die mogelijk als onderdeel van de functionele leefomgeving voor huismus kunnen toebehoren, waaronder een dichte haag die kan dienen als schuilplaats/overnachtings- en winterverblijfplaats. Met het planvoornemen wordt hoogstens een smalle strook van de aanwezige bosschages weggehaald en blijft er nog genoeg leefgebied over. De te verwijderen bosschages worden niet gerekend als essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van onder andere de huismus.

Geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart (nabij stromend water of nissen onder bruggen), slechtvalk (hoge (flat)gebouwen), steenuil (nestkasten (in bomen) in cultuurlandschap) en zwarte stern (eilandjes in wateren) is in (de directe omgeving van) het plangebied niet aanwezig, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Concluderend kan de aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in (de directe omgeving van) het plangebied niet worden uitgesloten. Nestplaatsen en essentieel leefgebied van gebouwbewonende en overige soorten met een jaarrond beschermd nest in (de directe omgeving van) het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Vervolgstappen boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest

- Wanneer de plannen definitief zijn welke bomen worden gekapt, dienen deze bomen onderzocht te worden op de aanwezigheid van beschermde nestplaatsen (grote takkennesten en gaten in de boom).
- Dit geldt voor alle volwassen bomen (zie bijlage 1 voor globale ligging van deze bomen), waar het onderzoek plaats dient te vinden wanneer bomen geen blad hebben (november-maart).
- Indien (mogelijke) aanwezigheid van nestplaatsen wordt geconstateerd, is nader onderzoek noodzakelijk.
- Nader onderzoek dient uit te wijzen of de betreffende nestplaatsen worden gebruikt door vogels met jaarrond beschermde nesten. Dit onderzoek bestaat uit twee tot vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot en met mei, met een tussenperiode van 10 dagen.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFP, 2019-2024).

Soort	Categorie
Boerenwaluw	5
Buizerd	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Oeverwaluw	5
Scholkster	5
Spreeuw	5
Torenvalk	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (buizerd, gekraagde roodstaart, spreeuw en torenvalk). Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. meerkoet, merel, houtduif, grote bonte specht, wilde eend en witte kwikstaart). De bosschages, een aangetroffen nestkast, graslanden, oeverzones van aanwezige watergangen en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Ba). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn (zie kader vervolgstappen). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatie-specifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen algemene broedvogels

- Voor het gehele plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli).
- Indien niet mogelijk, voor aanvang van het broedseizoen het plangebied ongeschikt maken.
- Kan het plangebied niet ongeschikt worden gemaakt dient vooraf een controle uitgevoerd te worden op aanwezigheid van broedvogels.
- Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3. Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime Artikel 11.46 Bal
Gewone dwergvleermuis	X
Gewone grootoorvleermuis	X

Er zijn geen waarnemingen bekend van boombewonende vleermuissoorten (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) in de omgeving van het plangebied. De mogelijke aanwezigheid van deze soorten worden vaker gemist door het ontbreken van gericht onderzoek. Het plangebied biedt echter wel geschikt biotoop voor deze soorten en worden daarom meegenomen in voorliggende toetsing.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen (zoals gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis) verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Er wordt geen bebouwing gesloopt en zal ook geen extra verstoring (door gebruik van kunstlicht) plaatsvinden in de nabijheid van woningen die gelegen zijn in de omgeving van het plangebied. Er vinden dus geen effecten plaats op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (o.a. gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis). In het plangebied zijn wel veel bomen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) niet kan worden uitgesloten. Indien het duidelijk is welke bomen er worden gekapt, dienen deze bomen onderzocht te worden op gaten en holtes waar vleermuizen mogelijk in kunnen kruipen (zie figuur 2.3). Dit onderzoek kan tegelijkertijd worden uitgevoerd met de bomencontrole op aanwezigheid van vogelnesten (zie kader vervolgstappen).

Alle soorten vleermuizen vallen onder de strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) van de Ow. De bomen in het plangebied kunnen als verblijfplaats dienen voor boombewonende vleermuizen (o.a. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Als gevolg van eventuele kap van bomen, worden deze mogelijke verblijfplaatsen vernield. Dit valt onder schadelijke handelingen onder de Ow. Vervolgonderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of de te kappen bomen gaten/holtes bevatten die mogelijk als verblijfplaats door vleermuizen worden gebruikt. Zijn dit soort gaten/holtes aangetroffen dan dient nader onderzoek plaats te vinden volgens het meest recente vleermuisprotocol. Vleermuizen gebruiken hun verblijfplaats door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om het plangebied meerdere malen (minimaal vijf keer) verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober) te bezoeken voor het vleermuisonderzoek.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

In het plangebied zijn meerdere lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. Namelijk, brede watergangen en bomenrijen kunnen worden gebruikt om voor een vleermuis van verblijfplaats naar foerageergebied te navigeren. De functionaliteit van eventueel aanwezige vliegroutes gaat niet verloren door het planvoornemen, aangezien er alleen een smalle strook of enkele bomen weg worden gehaald. Hierbij

ontstaat er niet een dermate groot gat in een bomenrij waardoor een eventuele vliegroute niet meer wordt gebruikt. Daarnaast worden op enkele plekken watergangen lokaal gedempt. Dit betreft het tijdelijk aanleggen van een smalle dam met duiker en zal dit geen barrière vormen voor vleermuizen (zoals watervleermuis en meervleermuis) om de watergang niet meer als vliegroute te gebruiken. Echter, indien er in de nacht doorgewerkt wordt, met name bij watergangen en bomenrijen, kunnen vleermuizen gedesoriënteerd raken door het toepassen van kunstlicht. Indien er verstoring optreedt bij een essentiële vliegroute is dat niet toegestaan en dient voorkomen te worden door lichtuitstraling niet te richten op bomenrijen/watergangen of er dient gewerkt te worden met vleermuisvriendelijke verlichting. Lukt dit niet dan dient nader onderzoek uit te wijzen of deze verstoring significant effect heeft op vliegroutes van vleermuizen (zie kader vervolgstappen). Nader onderzoek is ook noodzakelijk indien in het kader van de aanleg van zinkers de watergang over grotere breedte wordt onderbroken.

Figuur 2.3. Binnen het plangebied bevinden zich bomen met (oude) spechtengaten en brede watergangen die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats en vliegroute door vleermuizen. Bron: Antea Group, 2024.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied bevinden zich locaties met opgaande begroeiing. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. Bij verwijdering van deze begroeiing blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied. Er is daardoor geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

Vervolgstappen boombewonende vleermuizen – verblijfplaatsen en vliegroute

- Indien bomen worden gekapt, dient eerst (kan gelijktijdig met het onderzoek naar vogelnesten) een bomencontrole uitgevoerd te worden op aanwezigheid van gaten/holtes die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen.
- Indien s 'nachts (door)gewerkt wordt dient lichtverstoring op mogelijke vliegroutes voorkomen te worden door bouwverlichting niet te schijnen op bomen en de watergang.
- Lukt het niet om lichtverstoring te voorkomen of worden watergangen over grotere breedte onderbroken (bijvoorbeeld in het kader van de aanleg van zinkers) of dienen bomen te worden gekapt met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, dan dient nader onderzoek uit te wijzen of vleermuizen het plangebied gebruiken als essentiële vliegroute of voor verblijfplaatsen.
- Het nader onderzoek bestaat uit minimaal vijf bezoeken verspreid over het actieve seizoen van vleermuizen (tussen april en oktober).

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4. Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
Aardmuis			X
Boommarter		X	
Bosmuis			X
Bunzing		X	
Das		X	
Dwergmuis			X
Dwergspitsmuis			X
Eekhoorn		X	
Egel			X
Grote bosmuis		X	
Haas			X
Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Otter	X		
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Steenmarter		X	
Veldmuis			X
Veldspitsmuis		X	
Vos			X
Waterspitsmuis		X	
Wezel		X	
Woelrat			X

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. In Nederland komt de soort voor in verschillende typen bossen, van oud (loof)bos tot jonge bossen en moerasbossen. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen en heel soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Hierbij maken ze meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan (Zoogdierverseniging, 2024). Het dieet van de soort is zeer gevarieerd, van muizen, konijnen, hazen, vogels, allerlei insecten tot paddenstoelen, bessen en vruchten. De boommarter geniet een minder zware bescherming onder artikel 11.54 Bal van de Ow waar enkel de verblijfplaats beschermd is en de soort wel verstoord mag worden buiten de voortplantingsperiode.

Op enkele locaties van het plangebied (zie bijlage 1, paars omkaderd) is geschikt biotoop aanwezig voor de boommarter. Dit betreft deels marginaal geschikt leefgebied dat niet essentieel is voor de soort in zijn voortbestaan (bijlage 1; paarse onderbroken streep). Zoals enkele jonge bomen zonder diepe gaten/holtes of boomspleten aan de voet van de boom en het ontbreken van een dichte ondergroei. Dit gebied kan wel gebruikt worden om een tijdelijk onderkomen te bieden en/of de functie van dekking om beschutting te zoeken. Voor deze locaties dienen wel vervolgstappen ondernomen te worden. De locatie dient minimaal één dag voor de werkzaamheden aanvangen ongeschikt te worden gemaakt door het kort te maaien. Dit dient buiten de kwetsbare periode van de soort plaats te vinden, namelijk buiten de voortplantingsperiode die loopt van maart tot september (zie kader vervolgstappen). Daarnaast dienen eventueel aanwezige bomen bij voorkeur gespaard te blijven. Lukt dat niet dient nog een grondige inspectie uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van gaten/holtes in de bomen die geschikt kunnen zijn voor verblijfplaatsen van boommarters (zie bijlage 1; bruine driehoek).

Bunzing

In Nederland komt de bunzing verspreid over heel het land voor, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar heeft een voorkeur naar kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden, moerasgebieden of weidegebieden met sloten. Verblijfplaatsen van de bunzing bevinden zich in al bestaande hopen van konijnen of muskusrat, maar kunnen ook onder takken- en steenhopen, in duikers of rommelschuurtjes aanwezig zijn. Daarnaast is het belangrijk dat in het leefgebied genoeg voedsel aanwezig is, zoals konijnen, ratten, vogels, reptielen, amfibieën en insecten, maar ook vogelkers, bosbes of ander fruit (Zoogdierverseniging, 2024).

Het plangebied loopt op meerdere locaties door geschikt biotoop voor de bunzing, waaronder kleinschalig landschap. De locaties waar verblijfplaatsen van de bunzing niet uitgesloten kunnen worden zijn aangegeven in bijlage 1 (paarse rechthoek). De bunzing heeft in meer of mindere mate dezelfde voorkeurs habitat als de boommarter en steenmarter. Voor de locaties waar nader onderzoek wordt voorgeschreven voor de steenmarter en boommarter wordt tegelijkertijd ook onderzoek gedaan naar de bunzing (zie kader vervolgstappen). In deze potentieel geschikte leefgebieden is namelijk ook dichte ondergroei waar mogelijk (oude) holtes van konijn of muskusrat aanwezig kunnen zijn waar de bunzing verblijfplaatsen in kan hebben.

Das

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen (Zoogdierverseniging, 2024). De belangrijkste kenmerken van het habitat zijn: groot voedselaanbod, goed vergraafbare bodem, voldoende dekking en weinig verstoring. De das graaft vaak meerdere gangenstelsels dat elk verbonden is met een verschillende ecologische functie, waaronder een kraamburcht en foerageerburcht. Een kraamburcht is meestal de hoofdburcht en daardoor de belangrijkste burcht in de leefomgeving van de das.

De das is beschermd onder artikel 11.54 van de Ow waar alleen de verblijfplaats beschermd is en de soort buiten de kwetsbare periode wel verstoord mag worden. In het plangebied is leefgebied van de das aanwezig. Op meerdere plekken zijn sporen van de das aangetroffen (zie figuur 2.5). Gezien de aard van de werkzaamheden wordt dit leefgebied niet aangetast. Namelijk, er wordt enkel een gleuf gegraven en weer dicht gemaakt zodat in de meeste gevallen de oorspronkelijke staat weer wordt hersteld.

Figuur 2.4. Binnen het plangebied zijn sporen van de das aangetroffen, waaronder een mogelijke (kraam)burcht (links) en een pootafdruk (rechts). Bron: Antea Group, 2024.

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen (Zoogdierverseniging, 2024). Hierbij is het belangrijk dat de watergang genoeg voedsel biedt met vooral kleinere vissen (zoals paling, baars en snoek). Overdag verblijft de otter in een rustplaats die zich bevindt op oevers met dichte oevervegetatie (o.a. met rietplanten), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De otters maken hierbij gebruik van boomstronken en wortelstelsels, oude hopen van muskusratten of konijnen, constructies van takken en modder gemaakt door bevers, nissen onder bruggen of betonpijpen. De rustplaatsen zijn 50-100 cm in doorsnee en worden niet

bekleed. De plek kan per dag verschillen. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst.

Het plangebied doorkruist enkel het leefgebied van de otter, brede watergangen met genoeg dekking in de oeverzone, via (pers)boringen. Hierbij vindt er geen aantasting/verstoring bovengronds plaats. De werkruimten bevinden zich daarnaast niet nabij de brede watergang en dus niet in potentieel leefgebied van de otter.

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen (Zoogdiervereniging, 2024). In de loop der tijd zijn deze elementen minder in het landschap terug te vinden. Als alternatief zoekt de steenmarter gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarmee is de steenmarter steeds vaker terug te vinden nabij dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden. Daarnaast komt de steenmarter ook voor in parklandschap, in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen, als er maar rommelige plekjes aanwezig zijn.

Er bevindt zich geen bebouwing met oude zolders binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Wel is zijn langs een autoweg bosschages aangetroffen met oude takkenhopen. In één van deze oude takkenhopen is een dode steenmarter aangetroffen. Indien oude takkenhopen/boomspleten/bosschages niet gespaard kunnen blijven met het planvoornemen worden mogelijk verblijfplaatsen van de steenmarter vernield. Dit is in strijd met de Ow en dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie kader vervolgstappen).

Figuur 2.5. Geschikt leefgebied voor de steenmarter, bomenrij met takkenhopen en dichte ondergroei (links). Onder één van de aanwezige takkenhopen werd een dode steenmarter aangetroffen. Bron: Antea Group, 2024.

Wezel

De wezel komt in Nederland overal voor met uitzondering van de Waddeneilanden. Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschappen, in tegenstelling tot de hermelijn die meer in natte omstandigheden leeft (Zoogdiervereniging, 2024). Meest geschikt leefgebied is waar veel woelmuizen aanwezig zijn waar ze op kunnen jagen. Dit vindt met name plaats in gebieden waar veel dekking aanwezig is, bijvoorbeeld bij dichte bosschages, houtstapels of heggen. In de buurt van deze landschapselementen bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden én de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

Op de locaties waar verblijfplaatsen van andere marterachtigen niet uitgesloten kan worden geldt dit ook voor kleinere soort de wezel. Het plangebied doorkruist (zie bijlage 1; paarse rechthoek) diverse houtwallen en/of struikgewas dat geschikt leefgebied is voor de wezel. Indien niet om deze opgaande begroeiing gewerkt kan worden, dient er tevens nader onderzoek uitgevoerd te worden voor de wezel. De wezel laat zich minder gemakkelijk zien, ook niet in het donker, en blijft voortdurend onder struikgewas zitten. Daarom wordt voor deze soort een struikrover gebruikt, met lokaas om te bepalen of de soort aanwezig is (zie kader vervolgstappen).

Er zijn ook locaties binnen het plangebied dat marginaal geschikt leefgebied voor de wezel is. Dit betreffen hoog gras zonder nabijgelegen houtwallen of dicht struikgewas. De wezel kan in muizenholen verblijven in het hoge

gras maar heeft altijd dekking nodig van aanwezig struikgewas. Waar het plangebied enkel door hoog gras gaat zonder omliggende dekking kan het plangebied ongeschikt gemaakt worden door het kort te maaien, om er zo zeker van te zijn dat er geen soorten als de wezel binnen het plangebied verblijven (zie bijlage 1; onderbroken paarse lijn).

Vervolgstappen marterachtigen (*boommarter en steenmarter - bunzing en wezel*)

- Waar plangebied enkel door (hoog) gras gaat zonder omliggende struikgewas of andere dekking (zie bijlage 1; paarse onderbroken lijn), het gras kort maaien en één dag wachten zodat de soorten het plangebied kunnen ontvluchten (plangebied ongeschikt maken).
- Op meerdere locaties (zie bijlage 1; paarse rechthoeken) kunnen verblijfplaatsen van marterachtigen niet uitgesloten worden. Indien bomen/boschages hier niet gespaard kunnen blijven dient nader onderzoek uitgevoerd te worden.
- Nader onderzoek bestaat uit:
 Voor boommarter en steenmarter: binnen paarse omkadering meerdere wildcamera's plaatsen (onderzoekperiode van minimaal 6 weken) in actieve seizoenen van de soort (maart t/m augustus).
 Voor bunzing en wezel: er worden struikrovers geplaatst onder boschages (kan tegelijkertijd uitgevoerd worden als het onderzoek naar steenmarter).

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (Zoogdiervereniging, 2024). Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Eekhoorns verblijven in holle ruimtes van bomen of maken zelf meerdere bolvormige takkennesten hoog in de boom. De takkennesten hebben ieder een eigen functie, zoals een kraamfunctie of foerageerplek.

Er kunnen meerdere bomen aanwezig zijn in het plangebied die mogelijk nader onderzocht dienen te worden (zie bijlage 1; aangeduid met bruine driehoek) op mogelijke verblijfplaatsen van de eekhoorn. De aangewezen bomen betreffen namelijk volwassen bomen waar het niet uitgesloten is dat er gaten aanwezig zijn waar de eekhoorn in kan gaan zitten. Daarnaast is het tijdens het terreinbezoek niet altijd mogelijk om alle bomen goed te inspecteren (gelegen naast een drukke weg en bomen stonden in blad). Hierbij is het mogelijk dat takkennesten van de eekhoorn niet zijn waargenomen. Indien er volwassen bomen worden gekapt met het planvoornemen dienen voordat de werkzaamheden starten deze bomen grondig gecontroleerd te worden op eventuele verblijfplaatsen van de eekhoorn. Deze inspectie en mogelijk vervolgonderzoek kan gelijktijdig met onderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader vervolgstappen vogels met jaarrond beschermde nesten).

Grote bosmuis

Tot voor kort kwam de grote bosmuis alleen in Zuid-Limburg en het uiterste oosten van Nederland voor. Inmiddels gaat het beter met de soort en verspreid de grote bosmuis zich meer landinwaarts en zijn er waarnemingen bekend van Drenthe tot aan het noorden van Groningen. De meeste waarnemingen zijn afkomstig van oude eiken- en beukenbossen met een uitgebreide struiklaag. Waar de meer algemene bosmuis voornamelijk in open gedeeltes voorkomt komt de grote bosmuis enkel in dicht begroeide delen voor. De grote bosmuis kan goed klimmen en kan daarmee boomzaden als hazelnoten en eikels eten. De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Het nest bekleeden ze met bladeren en mos en bevindt zich meestal onder wortelstronken van grote bomen ondergronds. Een grote bosmuis wordt gemiddeld 4 maanden oud, waarbij de meeste dieren de winter niet overleven (Zoogdiervereniging, 2024).

Binnen het plangebied is bos aanwezig met een uitgebreide struiklaag. Op deze locaties kunnen verblijfplaatsen van de grote bosmuis niet uitgesloten worden (zie bijlage 1; groene rechthoek). Indien in deze gebieden volwassen bomen nabij dicht struikgewas worden weggehaald gaan mogelijk verblijfplaatsen van de grote bosmuis verloren. Alvorens dit te mogen uitvoeren dient nader onderzoek uit te wijzen of de grote bosmuis aldaar aanwezig is (zie kader vervolgstappen muizen). Op andere locaties is er minder geschikt leefgebied aanwezig voor deze soort en kan middels het plangebied ongeschikt maken (zie bijlage 1; groene onderbroken lijn), uitgesloten worden dat essentieel leefgebied verloren gaat door de werkzaamheden.

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis komt in Nederland slechts in enkele delen voor en dan met name in Zeeuws-Vlaanderen en het uiterste oosten van Overijssel. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen. In gebouwen komt hij zelden voor (Zoogdiervereniging, 2024).

Waar al eerder het plangebied geschikt is bevonden voor de grote bosmuis is dat in grote lijnen ook voor de veldspitsmuis het geval. Overal waar dekking is in de vorm van rommelige hoekjes kan deze soort voorkomen. Op deze locaties kunnen verblijfplaatsen van deze beschermde muizensoort dus niet uitgesloten worden en dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Nader onderzoek dient alleen plaats te vinden als er bosschages/bomen worden gerooid/gekapt op de aangegeven locaties. Indien dit soort opgaande begroeiing gespaard kan blijven is enkel het plangebied ongeschikt maken genoeg om geen essentieel leefgebied van beschermde muizensoorten aan te tasten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt.

Voor deze soort is geen geschikt biotoop aangetroffen in of nabij het plangebied. De waterspitsmuis is uitgesloten van het plangebied.

Vervolgstappen muizen (*grote bosmuis en veldspitsmuis*)

- Alleen in gemaaid grasland graven (hoog gras dient eerst gemaaid te worden), dus niet in of nabij bosgebied/bosschages.
- Voorkeur gaat uit (bv. in natuurgebied) om niet te werken in bosschages
- Indien niet met bovenstaande maatregelen gewerkt kan worden, dient nader onderzoek naar de beschermde muizensoorten uitgevoerd te worden op de aangegeven locaties (zie bijlage 1; groene rechthoek) met als mogelijk gevolg dat een vergunningstraject kan worden ingegaan (doorlooptijd van circa 20 weken duren).

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis, egel, haas, ree en vos. De opgaande begroeiing bij met name bosranden is geschikt biotoop voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Drenthe geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5. Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Alpenwatersalamander		X	
Bastaardkikker			X
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Groene kikker (onbekend)			X
Heikikker	X		
Kamsalamander	X		
Kleine watersalamander			X
Meerkikker			X
Poelkikker	X		

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. De soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen (RAVON, 2024). De alpenwatersalamander is niet kritisch ten opzichte van zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren over het algemeen op het land.

Met name waar het plangebied door natuurgebied loopt kan er sprake zijn van verblijfplaatsen van de alpenwatersalamander. Deze locaties worden door middel van een boring gekruist, waardoor effecten op leefgebied uitgesloten zijn. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Heikikker

De heikikker is een soort die erg kritisch is ten aanzien van het leefgebied. Het leefgebied waar de heikikker wordt aangetroffen is in grote lijnen gekenmerkt als schraal, ietwat ruig en vochtig. Het bestaat vooral uit heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. Daarbij komt de heikikker alleen voor in relatief voedselarme, zwak zure wateren (BIJ12, 2017 & RAVON, 2024) en dan met name in vennen. Heikikkers overwinteren op land, vaak onder dood hout of in vorstvrije plaatsen in de grond.

Er wordt niet in geschikte watergangen (zoals vennen) van de heikikker gewerkt. Deze locaties worden door middel van een boring gekruist, waardoor effecten op leefgebied uitgesloten zijn. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Kamsalamander

Het leefgebied van de kamsalamander bestaat uit een voortplantingsbiotoop en een landbiotoop. Het voortplantingsbiotoop wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten bovendien vrij zijn van de grotere vissoorten. Vaak liggen er meerdere wateren in elkaars nabijheid. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. Deze beschaduwde sloten bevatten veel minder vegetatie dan de weilandsloten. Het landbiotoop waar de kamsalamander wordt aangetroffen is vaak kleinschalig landschap. Het bestaat uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied.

Geschikt biotoop voor de kamsalamander is aangetroffen in natuurgebieden. Deze locaties worden door middel van een boring gekruist, waardoor effecten op leefgebied uitgesloten zijn. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Poelkikker

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn.

Geschikt biotoop voor de poelkikker is aangetroffen in natuurgebieden. Deze locaties worden door middel van een boring gekruist, waardoor effecten op leefgebied uitgesloten zijn. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De aanwezige sloten en ondiepe watergangen afgewisseld met houtwallen zijn geschikt biotoop voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Drenthe geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6. Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Levendbarende hagedis		X

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden van (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie. In tegenstelling tot bij de zandhagedis is de aanwezigheid van open zandgronden geen vereiste (BIJ12, 2017 & RAVON, 2024).

Deze locaties zijn niet aanwezig in het plangebied, waardoor effecten op leefgebied uitgesloten zijn. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.7. Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (NDFF; 2019-2024, straal van 1km).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Beekrombout		X
Gevlekte witsnuitlibel	X	
Grote vos		X
Grote weerschijnvlinder		X
Noordse winterjuffer	X	
Teunisbloempijlstaart	X	

Beekrombout

De soort komt voor nabij grotere beken en kleine rivieren. Soms ook in grote rivieren en in kanalen. Mei geldt als de hoogvliegtijd van de soort. Er wordt niet in geschikte watergangen gewerkt waar eventueel de beekrombout zou kunnen voorkomen. Daarmee is de aanwezigheid van de beekrombout binnen het plangebied uitgesloten.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel is een libellensoort die voorkomt rondom laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. Deze soort staat bekend als een zwervende soort, die op allerlei andere biotopen kan opduiken. Larven overwinteren twee keer en komen voor tussen waterplanten en verlandingszones (Vlinderstichting, 2024).

Er is geen biotoop aanwezig in het plangebied dat geschikt is voor de gevlekte witsnuitlibel. De aanwezigheid van de gevlekte witsnuitlibel binnen het plangebied is uitgesloten.

Grote vos

De grote vos is een vlindersoort die voorkomt in vochtige (oudere) bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen (Vlinderstichting, 2024). Deze soort heeft als waardplant (waar de eitjes op worden afgezet) voornamelijk iep maar ook zoete kers, populier en bepaalde wilgensoorten. De boomsoorten dienen wel van groot formaat te zijn en in een vochtige omgeving te staan. De vliegperiode is vanaf half februari tot eind oktober. De soort overwintert als vlinder in een grot of in holle bomen, maar ook in houtstapels. De grote vos staat bekend als een zwerver, die soms ver buiten zijn habitat kan worden waargenomen.

Door het planvoornemen worden geen mogelijke waardplanten aangetast. De grote vos is hierom uitgesloten van het plangebied.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een zeldzame standvlinder die enkel nog in kleine populaties verspreid over Nederland voorkomt. De waardplant is voornamelijk boswilg, dat voorkomt in vochtige oude loofbossen, wilgenbroekbossen of beekbegeleidende bossen. Voor de voortplanting is het vereiste dat deze vooral hoge bomen op zonnige, beschutte plaatsen staan waar de luchtvochtigheid hoog is. Vliegtijd is vanaf half juni tot begin augustus. In deze tijd leven ze hoog in de bomen en voeden ze zich voornamelijk met honingdauw en sap van bloedende bomen. Met name de mannetjes komen soms naar de grond om te drinken van plassen of kadavers. De soort is bijna het gehele jaar in een rupsstadium aanwezig en overwintert als halfvolgroeide rups tussen schors van de waardplant. De verpopping vindt ook hoog in de boom plaats (Vlinderstichting, 2024).

Door het planvoornemen worden geen mogelijke waardplanten aangetast. De grote weerschijnvlinder is hierom uitgesloten van het plangebied.

Noordse winterjuffer

De noordse winterjuffer is een libellensoort die in Nederland voorkomt in en nabij kleine plasjes en vennen in laagveengebieden. Overwinteren gebeurt in relatief droge broekbossen in de omgeving van de voortplantingswateren en op heidevelden gelegen op de hogere zandgronden in met name Friesland, Overijssel en Drenthe (Vlinderstichting, 2024).

In het plangebied is geen geschikt biotoop voor de Noordse winterjuffer aanwezig. De Noordse winterjuffer is uitgesloten van het plangebied.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart komt voor op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen (Vlinderstichting, 2024). De waardplanten waar de vlinder zijn eitjes aan afzet zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De vliegtijd is mei-juni en de rupsen zijn volgoroeid in de periode van juni tot september. De soort overwintert als pop in de strooisellaag. De vlindersoort stond vooral bekend in de provincie Zuid-Limburg, maar wordt de laatste jaren ook waargenomen in noordelijke provincies, zoals Noord-Brabant en Gelderland. De verwachting is dat de verspreiding verder zal gaan via het oosten richting het noorden van Nederland. Aangezien het nog steeds gaat om kleine aantallen, ook in andere landen van Europa, is de soort beschermd volgens de richtlijnen die zijn opgesteld in artikel 11.46 Bal van de Ow.

In het plangebied zijn geen waardplanten voor de teunisbloempijlstaart waargenomen. De teunisbloempijlstaart is uitgesloten van het plangebied.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zaadplanten, varens en bladmossen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8. Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zaadplanten, varens en mossen
Kartuizer anjer		X	

Kartuizer anjer

Kartuizer anjer is niet aangetroffen in het plangebied en de wilde variant wordt ook niet verwacht binnen het plangebied, gezien het ontbreken van geschikt biotoop. Dit geldt ook voor overige beschermde zaadplanten, varens en bladmossen.

2.3.9 Zorgplicht

In het plangebied kunnen vrijgestelde soorten zoogdieren en amfibieën aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Omgevingswet (Ow) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 3). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel als mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

Hierbij wordt onder de Ow onder andere extra aandacht besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF, die enkel zijn waargenomen binnen het plangebied. De Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, zijn opgenomen in Bijlage 5.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.9.

Tabel 2.9. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> Voorafgaand aan de werkzaamheden het grasland (en bosschages) kort maaien (eerst 10cm boven maaiveld zodat evt. een egel niet in de maaier terecht komt). Dit om te voorkomen dat soorten als bosmuis, haas en ree verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied. Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten. De egel vlucht niet weg en dient over te worden gezet naar nabij gelegen bosschages.
Amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> Eventueel aangetroffen amfibieën (zwervende exemplaren) nabij de watergang de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen. Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied over te zetten (in nabij gelegen watergang). Voorkomen dat soorten in de gegraven gleuf terecht komen met altijd een uitweg bieden (uittreedplanken plaatsen of gleuf direct weer dicht maken) en exemplaren weer uit de gleuf halen. Nooit amfibieën oprapen zonder handschoenen te dragen, want vele soorten zijn gevoelig voor ziekteverwekkende bacteriën.

2.3.10 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 2.10), waaronder planten als de reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest. Bij het terreinbezoek is ook Japanse Duizendknoop aangetroffen in de omgeving van het plangebied (zie bijlage 1; rode ster). Indien deze soorten worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Dit geldt ook voor werken in het water, waar mogelijk invasieve soorten als de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft naar boven kan komen.

Tabel 2.10. Unielijst exoten afkomstig van de NDFF (binnen een straal van 1km, 2019-2024).

Soort(groep)	Exoten
Kreeftachtigen	Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft Rode Amerikaanse rivierkreeft
Planten	Grote waternavel (aquatisch) Parelvederkruid Reuzenbalsemien Reuzenberenklauw Smalle waterpest (aquatisch)
Vissen	Zonnebaars

Vogels	Nijlgans
Zoogdieren	Beverrat
	Muskusrat

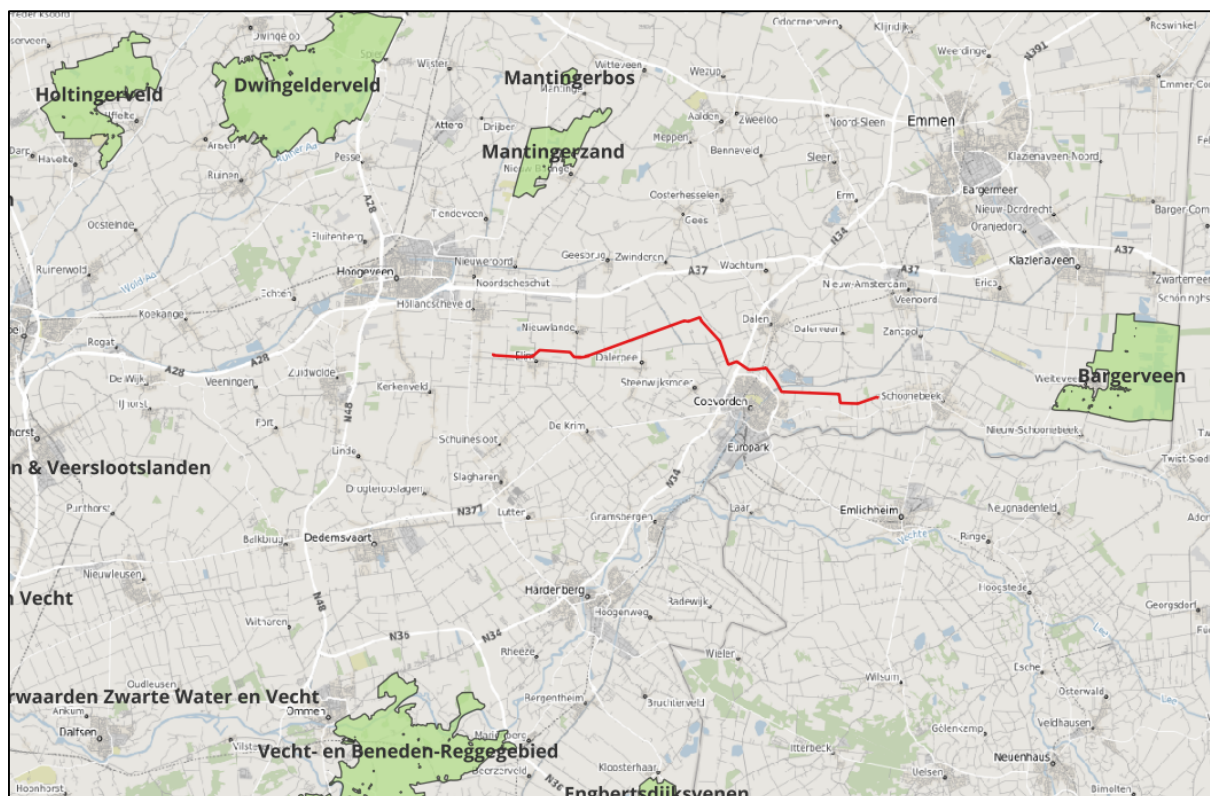
2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Mantingerzand en ligt op circa 13 kilometer afstand ten noordoosten van het plangebied (zie figuur 2.6). Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn. Binnen een straal van 15 km ligt nog een ander Natura 2000-gebied, namelijk Bargerveen.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een aanlegfase. Er zijn daardoor alleen tijdelijke effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de combinatie van werkzaamheden, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator (zie kader vervolgstappen). Voor het aanleggen van de nieuwe leiding A-820 is reeds een stikstofdepositie berekening uitgevoerd (AERIUS, 2024), waaruit volgt dat er weliswaar stikstofdepositie ter plaatse van Natura 2000-gebieden plaatsvindt als gevolg van de leidingaanleg, maar dat deze intern gesaldeerd kan worden door de agrarische grond binnen de begrenzing van de werkstrook gedurende één jaar niet te bemesten.

Mochten de aanleg van de nieuwe waterstoftransportleiding en het verwijderen van de bestaande gastransportleiding in hetzelfde jaar uitgevoerd worden, dan dient voor deze variant een AERIUS-berekening uitgevoerd worden. Indien uit de AERIUS-berekening hiervoor volgen dat als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaats vindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof.

Figuur 2.6. Ligging Natura 2000-gebieden (groen) in de omgeving van het tracé van A820 (rood). Bron: PDOK, 2023.

Vervolgstappen Natura 2000-gebieden

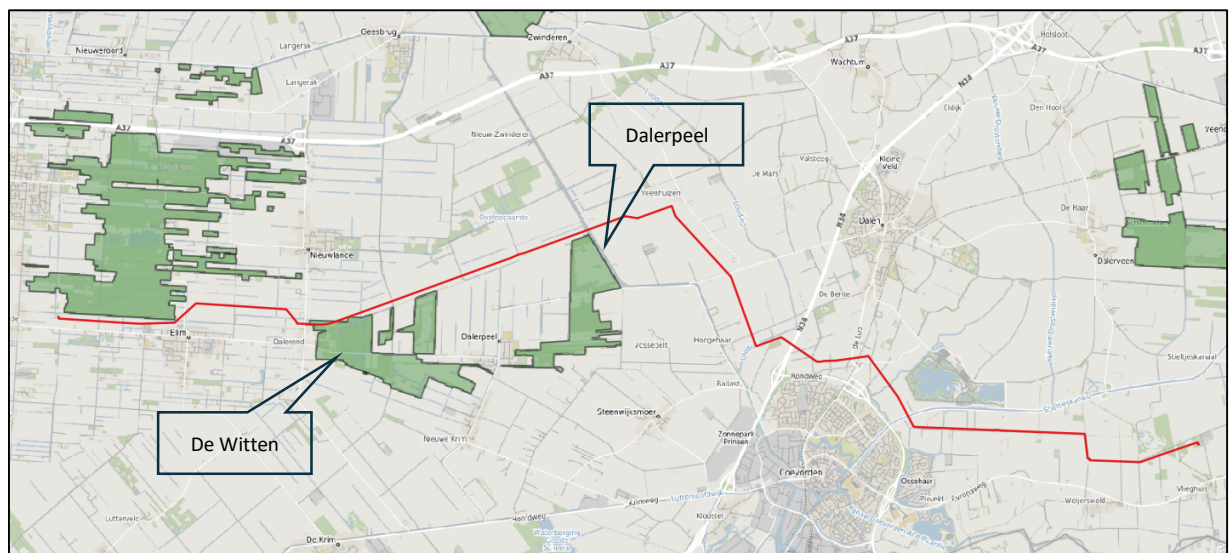
- Mochten de aanleg van de nieuwe leiding en het verwijderen van de bestaande leiding in hetzelfde jaar uitgevoerd worden, dan dient voor deze variant een AERIUS-berekening uitgevoerd worden.
- Indien sprake is van een toename in stikstofdepositie dient een ecologische Voortoets Stikstof te worden opgesteld.

2.5 NNN en overig beleid

Het plangebied loopt ten oosten gedeeltelijk door en/of grenst aan NNN-gebied. Het NNN-gebied wordt middels een gestuurde boring overbrugd. Als gevolg van het planvoornemen kan er sprake zijn van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied. Dit dient nader onderzocht en beoordeeld te worden (zie kader vervolgstappen).

Vervolgstappen NNN en Overig beleid

- Het plangebied gaat ten oosten door en/of langs NNN-gebied. Of de werkzaamheden het betreffende NNN aantast dient nader onderzocht te worden.

Figuur 2.7. Ligging de nieuw te leggen leiding A-820 in rood ten opzichte van het NNN (groen). Bron: PDOK, 2023.

2.6 Beschermde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden houtopstanden gekapt en/of worden houtopstanden mogelijk aangetast. Een separate toetsing beschermde houtopstanden is daarom noodzakelijk. In deze nadere toetsing (valt buiten de scope van voorliggende natuurtoets) wordt in eerste instantie bepaald of de houtopstanden beschermd zijn, en zo ja onder welk beschermingsregime (buiten de bebouwingscontour houtkap en/of Omgevingsplan). Daarnaast wordt in de nadere toetsing houtopstanden bepaald of eventuele vervolgstappen noodzakelijk zijn. Mogelijke vervolgstappen bij kap van bomen zijn: een melding houtkap (op basis van Bal – Omgevingswet) of een omgevingsvergunning houtkap (gemeentelijke beleid). Ook kan het noodzakelijk zijn een Boom Effect Analyse (BEA) op te stellen, waarbij wordt getoetst in hoeverre bomen in de invloedssfeer daadwerkelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden ondervinden. Een globale ligging van bomen die mogelijk dienen onderzocht te worden met een BEA is weergegeven met een bruine driehoek in bijlage 1.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: boombewonende vogels met jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels, vleermuizen, marterachtigen en muizen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?
Boombewonende vogels met een jaarrond beschermd nest	Ja, mogelijk nestgelegenheid in bomen binnen het plangebied (zie bijlage 1: bruine driehoek).	Ja indien potentiële nesten worden aangetast.	Ja, zie tabel 3.2
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in opgaande begroeiing	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2
Vleermuizen - verblijfplaatsen	Ja, mogelijk holtes in bomen geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.	Ja indien potentieel bewoonbare holten worden aangetast.	Ja, zie tabel 3.2
Vleermuizen – vliegroutes	Ja, over watergangen en langs bomenrijen.	Nee	Ja, zie tabel 3.2
Marterachtigen (boommarter en steenmarter – bunzing en wezel)	Ja, onder andere bosschages en houtwallen (zie bijlage 1: paars omkaderd)	Ja, indien de aangewezen bosschages niet gespaard kunnen worden.	Ja, zie tabel 3.2
Eekhoorn	Ja, mogelijk takkennesten of holtes in bomen.	Ja, indien potentiële verblijfplaatsen worden aangetast.	Ja, zelfde als voor boombewonende vogels en vleermuizen
Muizen (grote bosmuis en veldspitsmuis)	Ja, kleinschalig landschap nabij bosranden (grote bosmuis) en overgangsvegetaties (veldspitsmuis). Kaderkleur is groen in bijlage 1.	Ja, indien in en nabij bosranden wordt gewerkt	Ja, zie tabel 3.2

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Vogels met jaarrond beschermd nest	Advies is om (volwassen) bomen te sparen. Indien niet mogelijk dienen deze grondig geïnspecteerd te worden op mogelijke takkennesten en holtes (zie tabel 3.3).
Algemene broedvogels	<ul style="list-style-type: none"> Voor het gehele plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli). Indien werken buiten broedseizoen niet mogelijk, voor aanvang van het broedseizoen het plangebied ongeschikt maken. Vooraf een controle op aanwezigheid van broedvogels. Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen. Indien niet mogelijk, wordt werk stilgelegd en wachten tot de nesten verlaten/jongen uitgevlogen zijn.
Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> Indien bomen worden gekapt, dient eerst (kan gelijktijdig met het onderzoek naar vogelnesten) een bomencontrole uitgevoerd te worden op aanwezigheid van gaten/holtes die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien s 'nachts (door)gewerkt wordt dient lichtverstoring op mogelijke vliegroutes voorkomen te worden door bouwverlichting niet te schijnen op bomen en de watergang. Lukt het niet om lichtverstoring te voorkomen of bomen te sparen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, dan dient nader onderzoek uit te wijzen of vleermuizen het plangebied gebruiken als essentiële vliegroute of voor verblijfplaatsen (zie tabel 3.3).
Marterachtigen	<ul style="list-style-type: none"> Waar plangebied enkel door (hoog) gras gaat zonder omliggende struikgewas of andere dekking (zie bijlage 1; paarse onderbroken lijn), het gras kort maaien en één dag wachten zodat de soorten het plangebied kunnen ontvluchten (plangebied ongeschikt maken). Op meerdere locaties (zie bijlage 1; paarse rechthoeken) kunnen verblijfplaatsen van marterachtigen niet uitgesloten worden. Indien bomen/boschages hier niet gespaard kunnen blijven dient nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie tabel 3.3).
Muizen	<ul style="list-style-type: none"> Alleen in gemaaid grasland graven (hoog gras dient eerst gemaaid te worden), dus niet in of nabij bosgebied/boschages. Voorkeur gaat uit (bv. in natuurgebied) om niet te werken in boschages maar hier de leiding bv. horizontaal te trekken. Werkzaamheden om de gasleiding te verwijderen in gemaaid grasland zijn niet bezwaarlijk. Indien niet met bovenstaande maatregelen gewerkt kan worden, dient nader onderzoek naar de beschermde muizensoorten uitgevoerd te worden op de aangegeven locaties (zie bijlage 1; groene rechthoek) met als mogelijk gevolg dat een vergunningstraject kan worden ingegaan (doorlooptijd van circa 20 weken duren).

In tabel 3.1 is aangegeven dat er (mogelijk) nader onderzoek nodig is naar vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, marterachtigen en muizen. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.3 uiteengezet.

Tabel 3.3. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Boombewonende vogels met jaarrond beschermde nesten	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de plannen definitief zijn welke bomen worden gekapt, dienen deze bomen onderzocht te worden op de aanwezigheid van beschermde nestplaatsen (grote takkennesten en gaten in de boom). • Dit geldt voor alle volwassen bomen (zie bijlage 1 voor globale ligging van deze bomen), waar het onderzoek plaats dient te vinden wanneer bomen geen blad hebben (november-maart). • Indien (mogelijke) aanwezigheid van nestplaatsen wordt geconstateerd, wordt nader onderzoek voorgeschreven. • Nader onderzoek zal uitwijzen of de betreffende nestplaatsen worden gebruikt door vogels met jaarrond beschermde nesten. Dit onderzoek bestaat uit twee tot vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot en met mei, met een tussenperiode van 10 dagen (zie ook BIJ12, 2017a). Voor de boomvalk zal nog een 5^e bezoek nodig zijn in juni (broedt relatief laat).
Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> • Het nader onderzoek bestaat uit minimaal vijf bezoeken conform vleermuisprotocol, verspreid over het actieve seizoen van vleermuizen (tussen april en oktober).
Marterachtigen	<ul style="list-style-type: none"> • Nader onderzoek bestaat uit: • Voor boommarter en steenmarter: binnen paarse omkadering meerdere wildcamera's plaatsen (onderzoekperiode van minimaal 8 weken) in actieve seizoen van de soort (maart t/m augustus, bij voorkeur in de maanden juni-juli). • Voor bunzing en wezel (zie ook BIJ12, 2024b): er worden struikrovers geplaatst onder bosschages (kan tegelijkertijd uitgevoerd worden met het onderzoek naar steenmarter).
Muizen	<ul style="list-style-type: none"> • Er worden muizenvallen geplaatst op de aangegeven locaties (zie ook BIJ12, 2017e) in actieve seizoen van de soorten (juli-september).

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.9 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> • Voorafgaand aan de werkzaamheden het grasland (en bosschages) kort maaien (eerst 10 cm boven maaiveld zodat evt. een egel niet in de maaier terecht komt). Dit om te voorkomen dat soorten als bosmuis, haas en de ree verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied. • Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten. De egel vlucht niet weg en dient over te worden gezet naar nabij gelegen bosschages.
Amfibieën en vissen	<ul style="list-style-type: none"> • Eventueel aangetroffen amfibieën (zwervende exemplaren) nabij de watergang de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecoloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen. • Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied over te zetten (in nabij gelegen watergang). • Voorkomen dat soorten in de gegraven gleuf terecht komen en altijd een uitweg bieden (middels uittreedplanken of direct dichtgooien gleuf) en/of exemplaren weer uit de gleuf halen. Nooit amfibieën oprapen zonder handschoenen te dragen, want velen soorten zijn gevoelig voor ziekteverwekkende bacteriën.

Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF binnen het plangebied. Door middel van de maatregelen beschreven in tabel 3.4 kunnen op negatieve effecten worden gemitigeerd op (een deel van) de opgenomen Rode Lijst soorten.

3.1.2 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 3.5), waaronder planten als de reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest. Met het terreinbezoek is ook de Japanse Duizendknoop aangetroffen in de omgeving van het plangebied (zie bijlage 1; rode ster). Indien deze soorten worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecoloog. Dit geldt ook voor het werken in water, waar mogelijk invasieve soorten als de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft naar boven kunnen komen.

Tabel 3.5. Unielijst exoten afkomstig van de NDFF (binnen een straal van 1km, 2019-2024).

Soort(groep)	Exoten
Kreeftachtigen	Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft Rode Amerikaanse rivierkreeft
Planten	Grote waternavel (aquatisch) Parelvederkruid Reuzenbalsemien Reuzenberenklauw Smalle waterpest (aquatisch)
Vissen	Zonnebaars
Vogels	Nijlgans

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Gebiedsbescherming -Natura 2000

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, Mantingerzand en Bargerveen.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd indien de aanleg van leiding A-820 tegelijkertijd plaatsvindt met het verwijderen van leiding A-577. Voor aanleggen nieuwe leiding A-820 is reeds een stikstof berekening uitgevoerd (AERIUS, 2024).
Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend.

3.2.2 NNN en overig beleid

In tabel 3.7 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.7. Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Plangebied gaat in oostelijk gedeelte door en/of langs NNN-gebied.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nader te beoordelen.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, indien in NNN-gebied wordt gewerkt, dient er nader onderzoek voor het onderdeel NNN te worden uitgevoerd.
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Ja, indien in NNN-gebied wordt gewerkt dient er contact gezocht te worden met bevoegd gezag (provincie Drenthe).
Overig beleid aan de orde?	Nee

3.3 Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden houtopstanden gekapt en/of worden houtopstanden mogelijk aangetast. Een separate toetsing beschermde houtopstanden is daarom noodzakelijk. In deze nadere toetsing (buiten scope van voorliggende natuurtoets) wordt in eerste instantie bepaald of de houtopstanden beschermd zijn, en zo ja onder welk beschermingsregime (buiten de bebouwingscontour houtkap en/of Omgevingsplan). Mogelijke vervolgstappen bij kap van bomen zijn: een melding houtkap (op basis van Bal – Omgevingswet) of een omgevingsvergunning houtkap (gemeentelijke beleid). Ook kan het noodzakelijk zijn een Boom Effect Analyse (BEA) op te stellen, waarbij wordt getoetst in hoeverre bomen in de invloedssfeer daadwerkelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden ondervinden. Een globale ligging van bomen die mogelijk dienen onderzocht te worden met een BEA is weergegeven met een bruine driehoek in bijlage 1.

Antea Group,
Heerenveen, oktober 2025

Literatuurlijst

AERIUS, 2024. WNN-ANT-OMG-GEN-ECO-002-20240515-491216-stikstofdepositieonderzoek Elim-Vlieghuis-rev0A.pdf

BIJ12, 2024a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 2.0, april 2024.

BIJ12, 2024b. Kennisdocument kleine marterachtigen. Versie 1.0, januari 2024.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument buizerd (*Buteo buteo*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument heikikker (*Rana arvalis*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument kamsalamander (*Triturus cristatus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017^e. Kennisdocument noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*). Versie 1.0 Juli 2017.

BIJ12, 2017f. Kennisdocument poelkikker (*Rana lessonae*). Versie 1.0, juli 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie nov 2023).

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Overig

NDFF

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2023.1.

www.floron.nl

www.verspreidingsatlas.nl

RAVON, 2024. www.ravon.nl

Vlinderstichting, 2024. www.vlinderstichting.nl

Zoogdiervereniging, 2024. www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 3 Kaarten met ecologische maatregelen

Bijlage 1 Kaarten met ecologische maatregelen

In elke kaart worden de ecologische maatregelen beschreven die voor aanvang en tijdens de werkzaamheden (mogelijk) van toepassing zijn. Voor het gehele tracé geldt werken buiten het broedseizoen, dus ook voor gedeelte tracé wat niet is gemarkeerd.

De nummering van de kaarten is gerangschikt van Elim naar Vlieghuis (west naar oost). De nieuw aan te leggen waterstoftransportleiding A820 is weergegeven op kaart middels een rode lijn met groene werkstrook (zwarte lijn is ondergrondse boring).

▲ Algemeen advies betreffende eventuele bomenkap/aantasten boomwortelen:

Stap 1: Wanneer werkzaamheden definitief zijn vastgesteld welke bomen er gekapt gaan worden, dienen de volwassen bomen gecontroleerd te worden op gaten/holtes/boomspleten en takkennesten in de periode dat de bomen niet in blad staan (november t/m februari).

Stap 2: Ook als in de buurt van bomen wordt gewerkt (bv smalle berm met bomenrij) dient vastgesteld te worden of door de graafwerkzaamheden boomwortelen worden aangetast (BEA=bomeneffectanalyse later uitvoeren) ook in verband met (werk)veiligheid.

■ = Marginaal geschikt leefgebied marterachtigen ■ en muizen -> eerst plangebied ongeschikt maken (kort maaien en 1 dag wachten) en buiten kwetsbare periode (maart-september) om werken.

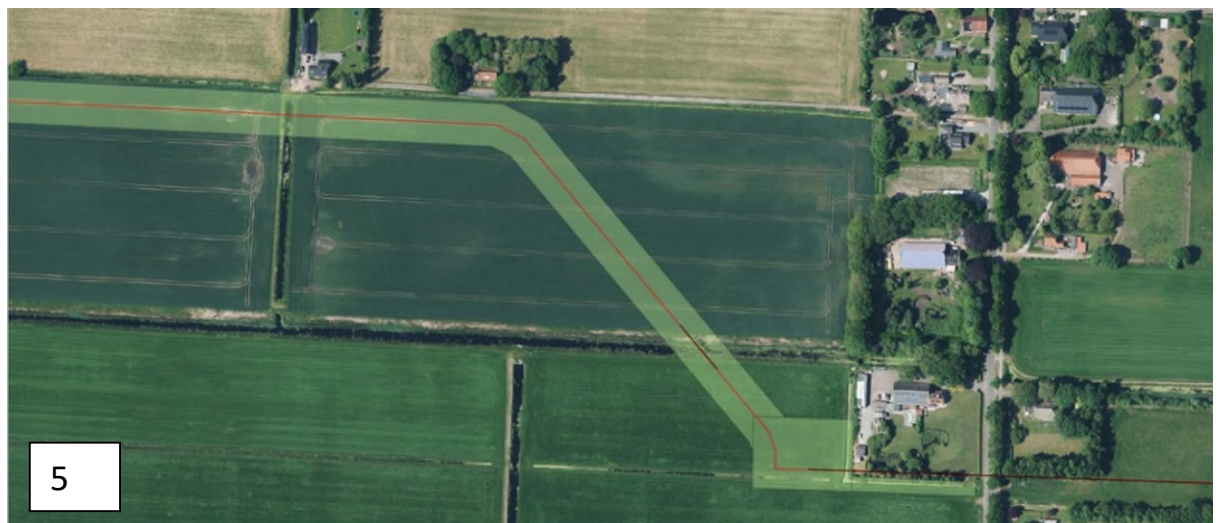
Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

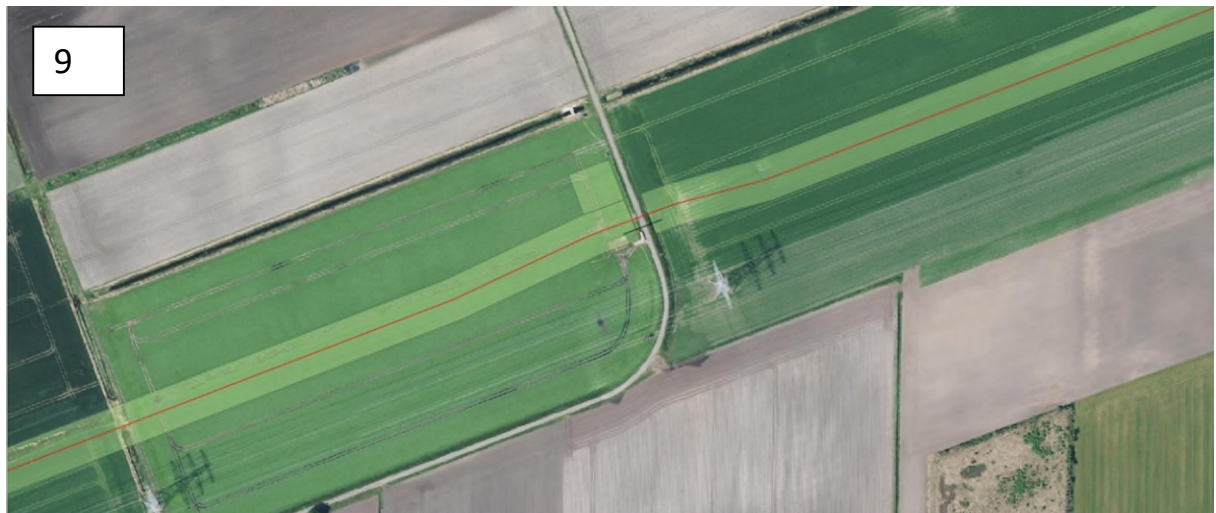
Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

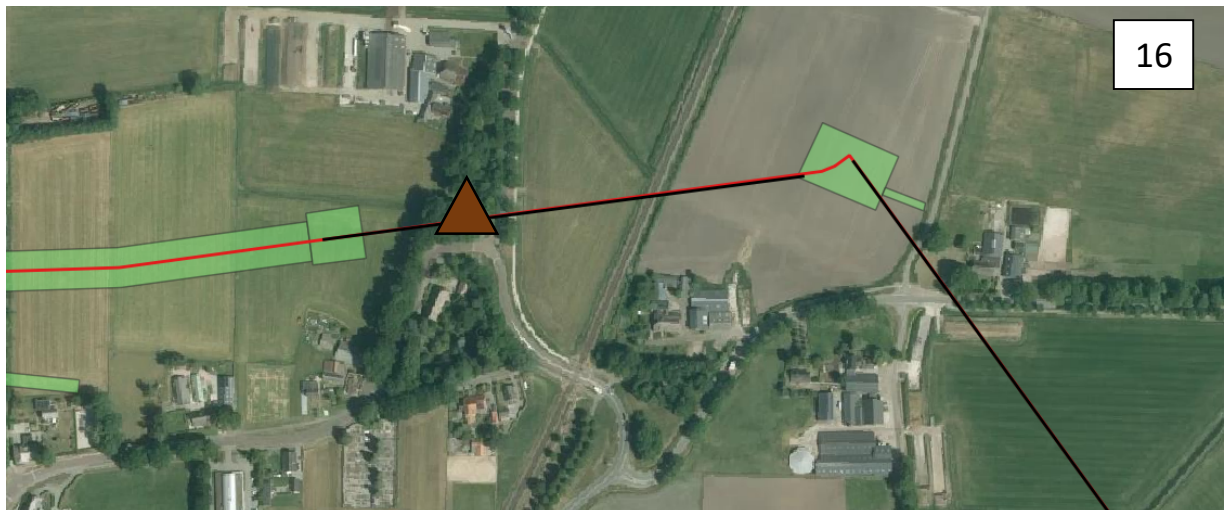
20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

○ = Nader onderzoek JRBN Buizerd. Territoriaal gedrag buizerd nabij deze bomen. Indien bomen gekapt of aangetast worden dient nader onderzoek uitgevoerd te worden op aanwezigheid van JRBN nesten.

▲ = Betreffen hier losstaande bomen, aangenomen dat hieromheen kan worden gewerkt en deze bomen te sparen. Indien niet mogelijk, dienen deze bomen grondig te worden geïnspecteerd op holtes/gaten waar bijvoorbeeld vleermuizen in kunnen verblijven. Eventueel BEA als vlakbij bomen wordt gewerkt.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Buiten broedseizoen werken, kans op weidevogels en soorten als meerkoet langs de watergang. Dit geldt overigens voor het gehele plangebied.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

 = Nader onderzoek steenmarter, kleine marterachtigen en muizen (o.a. grote bosmuis en veldspitsmuis). Tenzij alleen in open gras gewerkt kan worden of een heel klein gedeelte van de bosschages verloren gaat (met ecologische begeleiding).

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

■ = Nader onderzoek steenmarter, kleine marterachtigen en ■ muizen. Tenzij alleen in open gras gewerkt kan worden of enkel een klein gedeelte (<10%) van bosschage weggehaald wordt buiten kwetsbare periode van de soort.

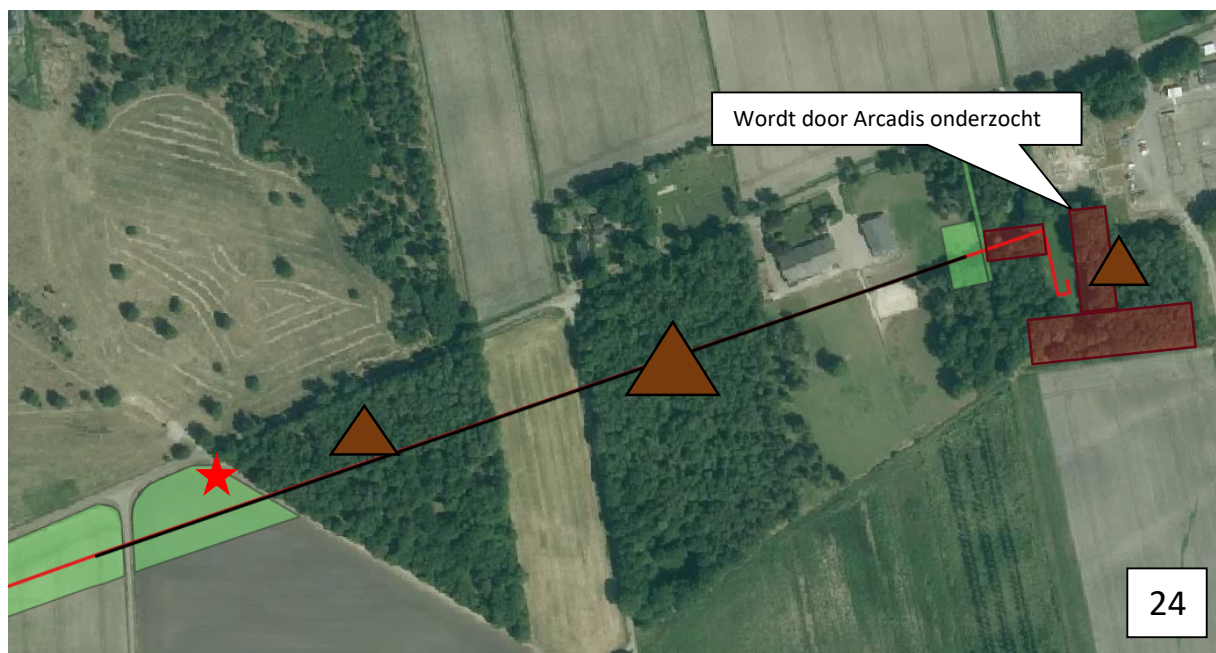
Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

★ = Groeiplaats invasieve plantensoort Japanse duizendknoop: niet aantasten, verspreiding voorkomen.

Bijlage 2 Foto's terreinbezoeken

Bijlage 2 Foto's terreinbezoeken

Onderstaande foto's van de terreinbezoeken zijn gerangschikt van west naar oost

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis

projectnummer 0491216.100

20 november 2025 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

Bijlage 3 Wettelijk kader

Bijlage 3 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbelief (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de ‘andere soorten’ niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - o de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
 - o de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
 - o tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

‘Nee, tenzij’-principe

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van Toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl). Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een “nee, tenzij-afweging” opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Wet natuurbescherming) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal. Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet.

De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal).
- herplantplicht (artikel 11.129 Bal)

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNV (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 4 Methodiek natuurtoets

Bijlage 4 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2019-2024 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2023.1) (Natura 2000-gebieden) en de

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurtoets

Aanleg waterstoftransportleiding A-820 tracé Elim-Vlieghuis
projectnummer 0491216.100
20 november 2025 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijke effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Bijlage 45 Rode lijst soorten uit NDFF

Bijlage 5 Rode lijst soorten uit NDFF

Soortgroepen	Soort	Soortgroepen	Soort
Overige zoogdieren		Libellen	
	Haas		Venwitsnuitlibel
	Veldspitsmuis	Andere insecten	
Vogels			Gewone haft
	Boerenwaluw		Grammotaulius
	Bontbekplevier		Leptocerus
	Gele kwikstaart		Limnephilus
	Graspieper		Neureclipsis
	Grauwe vliegenvanger		Stenophylax
	Grote lijster		Trichostegia
	Huismus	Vaatplanten	
	Huiswaluw		Blauwe knoop
	Keep		Bolderik
	Kneu		Bosaardbei
	Koekoek		Gele kornoelje
	Kramsvogel		Korenbloem
	Patrijs		Steenanjer
	Ransuil	Mossen	
	Ringmus		Gerimpeld gaffeltandmos
	Torenvalk		Glanzend veenmos
	Wielewaal	Schimmels	
	Wintertaling		Bleke franjehoed
	Zwarte stern		Lilabruine schorsmycena
Dagvlinders			Sterspoorsatijnzwam
	Grote vos		
	Kleine parelmoervlinder		
	Oranje zandoogje		

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlelen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Quickscan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Drenthe-
Overijssel Tracedeel Schoonebeek-Emmen

Auteur
Arcadis

Project
Waterstofnetwerk Nederland

Revisienummer
0

Revisie datum
19-03-2025

Ons kenmerk
WNN1-ARC-EM-REP-0046

Status
Concept

Parafen

Naam
Datum

Naam
Datum

Naam
Datum

Auteur

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Concept	19-03-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Quickscan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Drenthe- Overijssel

Tracédeel Schoonebeek - Emmen
N.V. Nederlandse Gasunie

@@ maart 2025

Documentcode Gasunie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-**@@@**

STATUS
Concept

Contactpersoon

-

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 33
6800 LE Arnhem
Nederland

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	6
2	PROJECTGEBIED EN INGREEP	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Voorgenomen ingreep	7
2.3	Afbakening effecten	8
2.3.1	Aantasting en/of verlies van leefgebieden of groeiplaatsen	9
2.3.2	Doden of verwonden	9
2.3.3	Mechanische effecten	9
2.3.4	Geluid	9
2.3.5	Licht	9

2.3.6	Optische verstoring	10
2.3.7	Vermesting en verzuring	10
2.3.8	Verdroging	10
2.3.9	Samenvatting afbakening	10
3	Omgevingswet	11
3.1	Natura 2000-gebieden	11
3.1.1	Ligging en effectbeschrijving	11
3.1.2	Effectbeoordeling	12
3.1.3	Deelconclusie gebiedsbescherming	13
3.2	Soortbescherming	14
3.2.1	Methode	14
3.2.2	Aanwezigheid beschermde soorten	15
3.2.3	Effectbeschrijving	23
3.2.4	Toetsing	27
3.2.5	Vervolg	29
3.2.6	Deelconclusie soortbescherming	33
4	Natuurnetwerk Nederland	34
4.1	Methode	34
4.2	Ligging	34
4.3	Effectbepaling	34
4.4	Conclusie	35
5	CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN	36
5.1	Omgevingswet	36
5.1.1	Gebiedsbescherming	36
5.1.2	Soortenbescherming	36
5.2	Natuurnetwerk Nederland	36
6	Bronnen	37

Bijlagen

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING	38
Gebiedsbescherming	38
Soortbescherming	38

BIJLAGE B Wettelijk kader Natuurnetwerk Nederland (NNN)	43
BIJLAGE C Kaarten	45
BIJLAGE D Impressie projectgebied	50
Colofon	52

1 INLEIDING

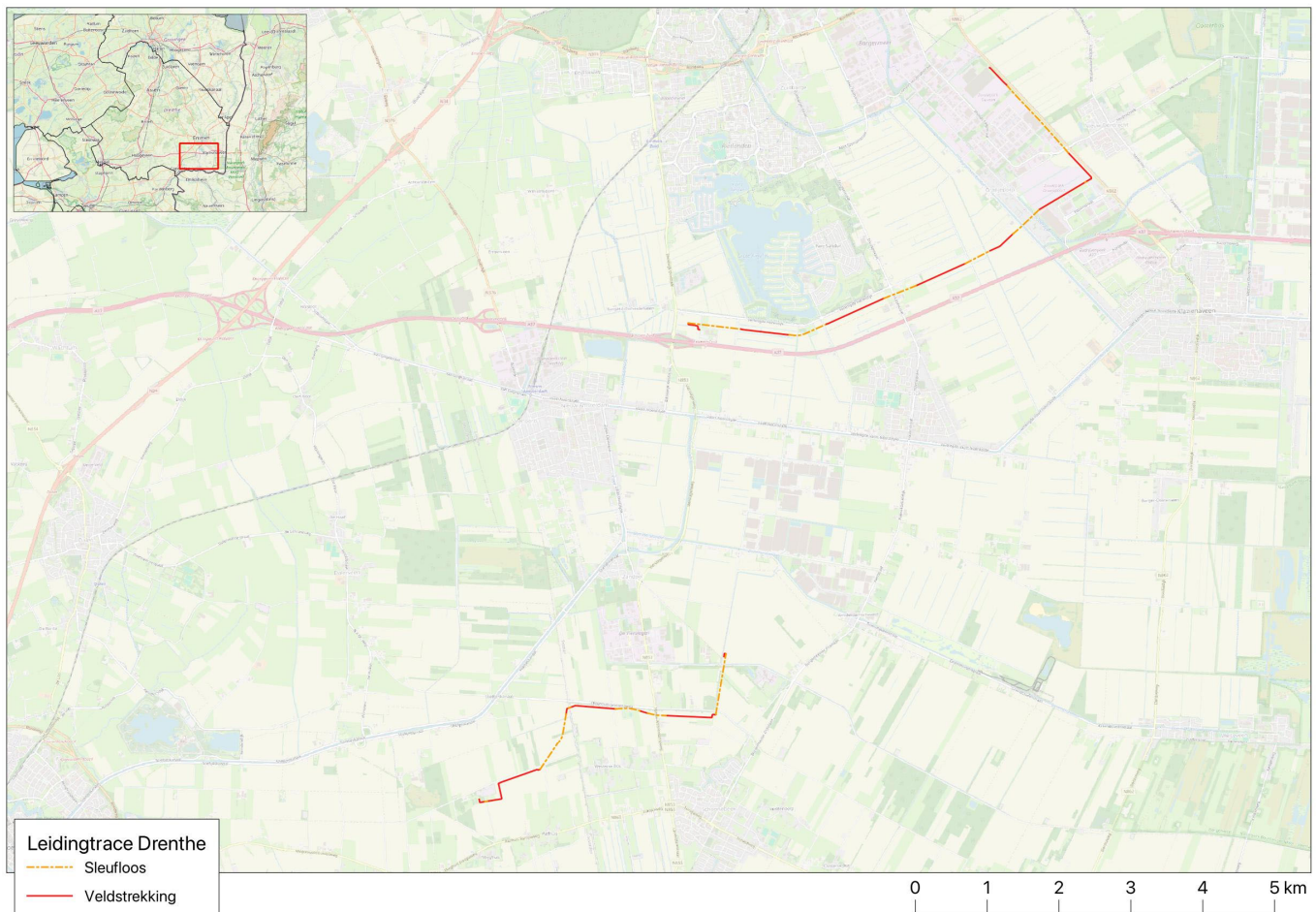
1.1 Aanleiding

Waterstofnetwerk Drenthe is onderdeel van het Waterstofnetwerk Nederland. Het Waterstofnetwerk Nederland wordt een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen, een ondergronds netwerk van buisleidingen dat de verschillende industriecusters met elkaar verbindt. Noord Nederland is één van de industriële clusters waar waterstof gebruikt zal worden en zal ook een belangrijke rol spelen in de productie van waterstof voor de regio en voor heel Nederland. Het tracé bestaat deels uit bestaande aardgasleidingen en deels uit nieuw aan te leggen leidingen. In Figuur 1-1 zijn de nieuw aan te leggen leidingtracés weergegeven.

Gasunie heeft Arcadis gevraagd om voor de nieuw aan te leggen leidingen in Drenthe een quickscan natuurwetgeving op te stellen. Deze quickscan richt zich alleen op de nieuw aan te leggen leidingen tracédelen in de provincie Drenthe. De resultaten van deze quickscan en de quickscans voor de overige nieuw aan te leggen leidingen en de ombouw van bestaande gasleidingen om ze geschikt te maken voor transport van waterstof worden gebruikt voor:

- onderbouwing van het MER en het projectbesluit (inclusief onderzoek naar de effecten op het NNN (natuurnetwerk Nederland, eerder ecologische hoofdstructuur, EHS genoemd);
- bepaling voor welke soorten nader soortgericht onderzoek nodig is ter voorbereiding op een vergunningaanvraag flora en fauna-activiteit onder de Omgevingswet;
- bepaling of sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000gebieden, waarmee sprake is van een onder de Omgevingswet vergunningplichtige Natura 2000-activiteit.

De nieuw aan te leggen leidingen worden hoofdzakelijk middels open ontgraving aangelegd (veldstrekking in onderstaande afbeelding) en deels middels een sleufloze techniek, dus met een gestuurde boring, persing of andere sleufloze techniek. De tracédelen voor de nieuw aan te leggen leidingen in Drenthe zijn weergegeven in Figuur 1-1. Aansluiting op het Groningse deel

Figuur 1-1 Nieuw aan te leggen leiding in Drenthe (Schoonebeek - Emmen).

1.2 Leeswijzer

Deze quickscan is een geactualiseerde versie van de Quickscan van Arcadis met kenmerk WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001, voor het daarin beschreven Drentse deel van het tracé. Deze geactualiseerde versie is opgesteld om aan te sluiten bij het definitieve ligging tracé die iets afwijkt van het in de eerdere quickscan onderzochte tracé, nieuwe informatie over delen van de leiding die sleufloos worden aangelegd en nieuwe inzichten over het voorkomen van beschermde soorten en de effecten van de aanleg van de leiding op beschermde soorten. Ook gaat deze versie uit van het wettelijk kader van de Omgevingswet in plaats van het kader van de Wet natuurbescherming

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het projectgebied opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 is ingegaan op de wettelijk beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebieden en beschermde soorten) en in hoofdstuk 4 is ingegaan op de ligging van het de effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) van het NNN is gelegen en of sprake is van negatieve effecten.

In Bijlage A is het wettelijk kader van de Omgevingswet (Ow) voor gebieden- en soortenbescherming beschreven, in Bijlage B is het kader van het natuurnetwerk Nederland (NNN) beschreven, in Bijlage C zijn kaarten opgenomen en Bijlage D bevat een impressie van het projectgebied.

2 PROJECTGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

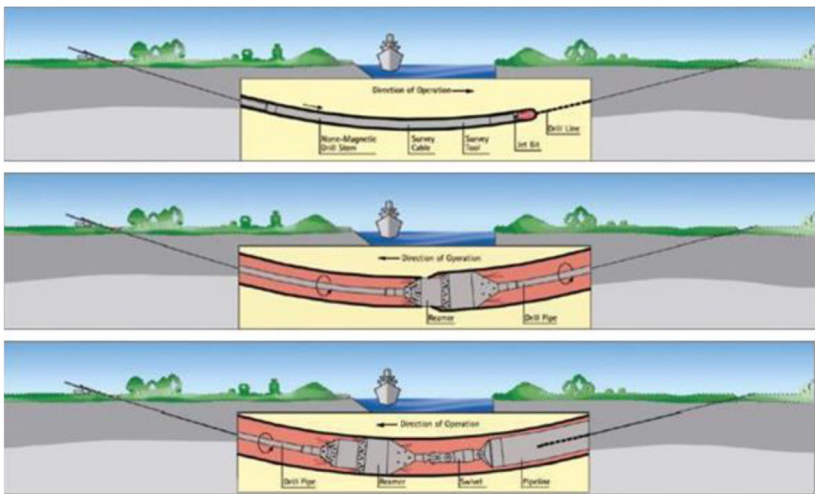
Het nieuw aan te leggen tracé bestaat uit het tracédeel Schoonebeek-Emmen (provincie Drenthe, zie Figuur 1-1). De toekomstige waterstofleiding gaat door diverse landschapstypen, die globaal verdeeld kunnen worden in landbouwgrond, (agrarisch) grasland, bosschages, water en bebouwd gebied. Het grootste deel van het tracédeel bestaat uit akkerbouw met omliggende bosschages. In Bijlage D zijn foto impressies van het projectgebied te vinden.

2.2 Voorgenomen ingreep

Voornemen

De voorgenomen ingreep bestaat uit het aanleggen van nieuwe waterstofleidingen en het geschikt maken van bestaande gasleidingen voor waterstof. Deze quickscan ziet uitsluitend op de werkzaamheden die nodig zijn voor de aanleg van nieuwe leidingen.

De nieuw aan te leggen leidingen vindt met name plaats middels een open ontgraving van circa 1,5 à 2 meter diep. Daarnaast worden er diverse (diepe) gestuurde boringen toegepast. De gestuurde boringen worden gebruikt om onder beschermde natuur, diverse watergangen en infrastructuur te gaan. Indien er op bepaalde plekken niet voor een gestuurde boring of een andere sleufloze techniek is gekozen, is ervoor gekozen om de open ontgraving langs in plaats van door natuur (zoals NNN of bossen) plaats te laten vinden. De gestuurde boringen gaan minimaal 10 meter onder maaiveld (zie Figuur 2-1 voor schematische tekening van een gestuurde boring). Voor de quickscan is voor het nieuwe leidingtracé uitgegaan van een werkstrook van 50 meter ter weerszijden van de tracélijn.

Figuur 2-1 Schets van een gestuurde boring

Werkzaamheden

Open ontgraving

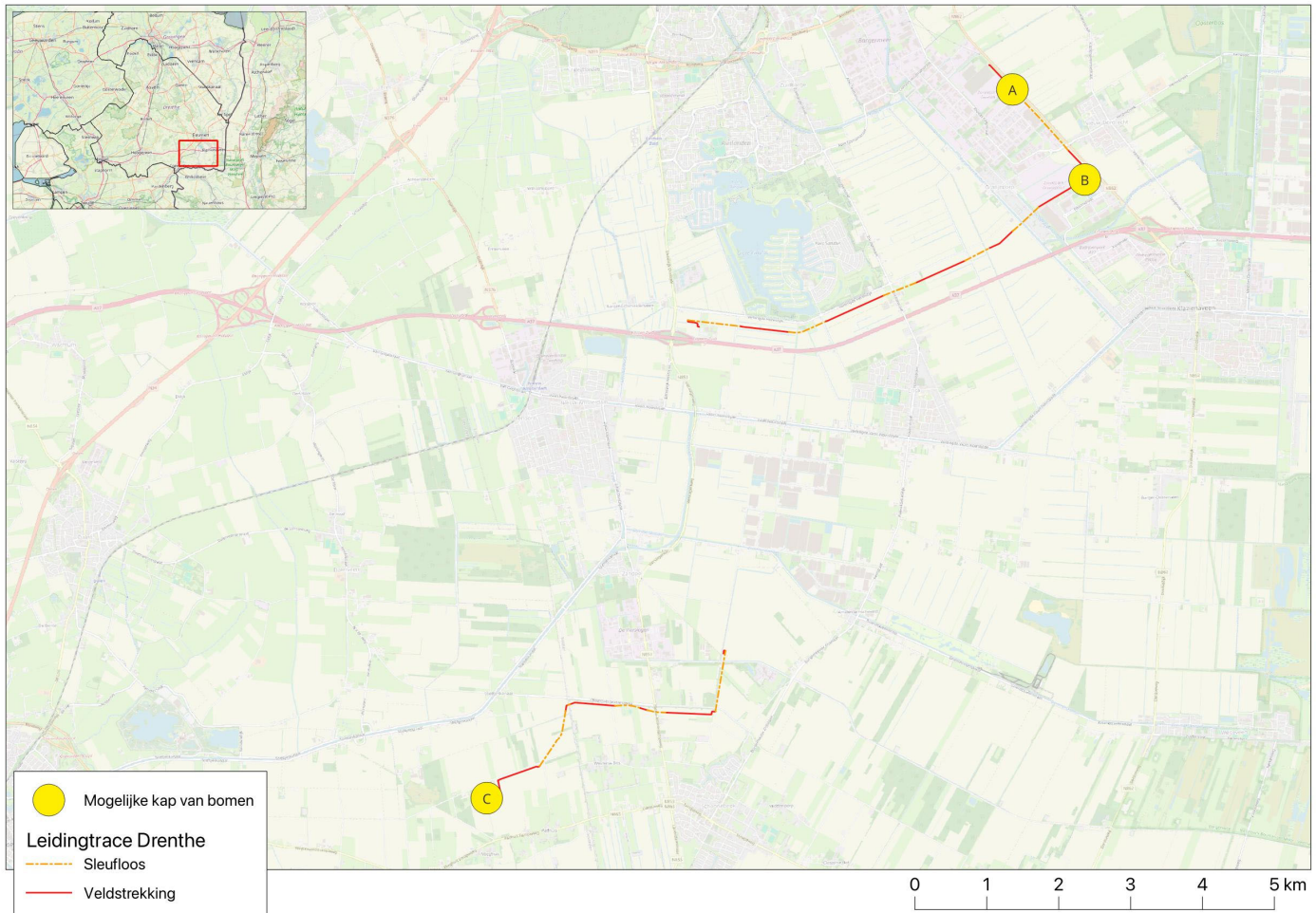
Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dienen werkterreinen te worden ingericht. Bij een open ontgraving wordt de bodem afgegraven en ernaast neergelegd. Na het leggen van de leiding wordt de open ontgraving weer dichtgemaakt met de oorspronkelijke grondlagen. Indien nodig wordt hemel- en/of grondwater weggepompt en geloosd op de nabijgelegen watergangen. Naast de open ontgraving wordt een tijdelijke werkweg aangelegd voor het verplaatsen van zwaar materieel. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt in de donkere uren ook gebruik gemaakt van verlichting.

Gestuurde boring

Bij een gestuurde boring wordt van het intredepunt naar het uitredepunt geboord. De leiding wordt hier doorheen getrokken. Bij het uitredepunt wordt een werkterrein ingericht. De benodigde ruimte naast de boorlocatie moet voldoende zijn voor de boorinstallatie zelf en bijbehorend materieel. Hierbij wordt een bufferzone van 50 meter gehanteerd. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt in de donkere uren ook gebruik gemaakt van verlichting.

Bomenkap

In Figuur 2-2 staat een overzicht van de locaties waar (mogelijk) kapwerkzaamheden plaats zullen vinden. Indien het niet zeker is of kapwerkzaamheden worden uitgevoerd op de betreffende locatie, is wordt case uitgegaan van bomenkap.

Figuur 2-2 Locaties waar mogelijk bomen worden gekapt.

Planning

De uitvoering staat globaal gepland in 2027-2028.

2.3 Afbakening effecten

Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen op verschillende manieren effecten optreden op beschermde soorten en/of gebieden. Er treden geen effecten op tijdens de gebruiksfase van de nieuwe leidingen maar wel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tijdens de aanleg van de nieuwe leidingen. Ook kunnen deze effecten voortduren tot na het afronden van de werkzaamheden (bijvoorbeeld de hersteltijd van het gebied).

Van versnippering is geen sprake. Trillingen die ontstaan door de werkzaamheden zijn zeer beperkt in omvang en reikwijdte, waardoor deze niet doorwerken op soorten. Significante negatieve effecten door trillingen zijn dan ook uitgesloten. Heiwerkzaamheden zijn niet aan de orde. Versnippering zal slechts op zeer lokale schaal optreden op locaties waar gewerkt wordt. Vernatting is uitgesloten, watertoevoer is niet van toepassing. De overige effecten die wel van toepassing kunnen zijn worden in onderstaande paragrafen besproken.

2.3.1 Aantasting en/of verlies van leefgebieden of groeiplaatsen

Onder (tijdelijke) aantasting of (permanent) verlies van leefgebieden of groeiplaatsen vallen de gevolgen van betreding, vergraving, bebouwing, insporing van de bodem door zwaar verkeer, et cetera, die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. Het gaat in alle gevallen om een tijdelijke of permanente fysieke aantasting van groeiplaatsen of leefgebieden, wat ertoe kan leiden dat planten verdwijnen of dieren het leefgebied voor kortere of langere tijd verlaten, dat de reproductie achterblijft om een goede populatie in stand te houden of dat er een toename van sterfte plaatsvindt.

Oppervlakteverlies van leefgebieden en groeiplaatsen treedt overal op waar open ontgraving of een boring plaatsvindt en kan eventueel ook optreden op plekken waar zwaar materieel af en aan rijdt. De reikwijdte is tot de begrenzing van het werkgebied.

2.3.2 Doden of verwonden

Onder doden of verwonden vallen effecten door werkzaamheden op dieren met verwonding of doding ter gevolg. Het gaat hierbij in alle gevallen om directe, fysieke effecten op dieren.

Als gevolg van het kappen van bomen en het gebruik van graafmachines en ander materieel voor het aanleggen van de leiding kunnen aanwezige (beschermde) diersoorten worden gedood of verwond. Dit effect reikt tot de begrenzing van het werkgebied.

2.3.3 Mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen effecten van werkzaamheden op plantensoorten waarbij planten worden vernietigd. Denk bijvoorbeeld overrijden van machines op planten. Het gaat hierbij in alle gevallen om directe, fysieke effecten op planten.

Als gevolg van rijbewegingen van mobiele werktuigen in het projectgebied kunnen mechanische effecten optreden op aanwezige plantsoorten. Dit effect reikt tot de begrenzing van het werkgebied.

2.3.4 Geluid

Verstoring door geluid treedt alleen in de aanlegfase op door gebruik van bouwmaterieel en vrachtverkeer. Door Krijgsveld et al (2008 en 2022) is een literatuuronderzoek uitgevoerd naar het effect van aanwezigheid van mensen en recreatie op vogels. De variatie in waargenomen verstoringafstanden is voor veel soorten groot. Voor soorten van open gebieden (o.a. zeevogels, steltlopers en weidevogels) worden afstanden tot boven de 500 meter genoemd (Jongbloed, et al., 2011), met een mediaan van rond de 300 meter. Voor soorten van gesloten gebieden (bos) is de afstand aanzienlijk kleiner, maar eveneens sterk variabel. Voor de huidige activiteit in open gebied wordt een worst case verstoringcontour van 500 meter aangehouden voor vogels. Voor andere soortgroepen zijn niet exacte verstoringafstanden bekend. Om deze reden wordt deze afstand ook voor overige soortgroepen aangehouden.

2.3.5 Licht

Net als bij geluid geldt voor licht dat dit kan leiden tot verstoring van diersoorten. Met name vleermuizen en amfibieën zijn gevoelig voor verstoring door verlichting. Over het algemeen wordt gesteld dat een toename van lichtbelasting oppervlak leidt tot een afname van de kwaliteit van het gebied als leefgebied voor soorten (verhoogde kans op predatie, afname voedselbeschikbaarheid, ongeschikt raken mitigatieroutes en vaste rust- en verblijfplaatsen, et cetera). Of deze afname in kwaliteit ook daadwerkelijk een effect heeft op de gunstige staat en de populatie hangt af van de specifieke situatie (wat wordt verlicht, met welke intensiteit en wanneer et cetera).

Gedurende de uitvoer van de werkzaamheden kunnen effecten van licht optreden wanneer werkzaamheden 's nachts plaatsvinden of wanneer het werkterrein in het kader van de veiligheid 's nachts verlicht wordt. Over het algemeen is de reikwijdte van de lichtbelasting minder groot dan die van verstoringen die optreden door geluid of visuele verstoringen. De verwachting is dat werkzaamheden alleen overdag plaatsvinden, in het winterhalfjaar kan dan echter ook in de ochtend en avond verlichting tijdelijk noodzakelijk zijn.

Nachtelijke verlichting voor beveiliging van de bouwplaats kan in het zomer- en winterhalfjaar wel nodig zijn en is dan wel de overheersende verstoring omdat dan geen werkzaamheden plaatsvinden en geen sprake is van geluid of

visuele verstoring. Wanneer verlichting noodzakelijk is voor de beveiliging staat deze naar beneden afgesteld en zal de reikwijdte van de lichtverstoring beperkt zijn. De maximale afstand waarop sprake is van een toename van verlichting is 150 meter vanaf de grens van de bouwlocaties.

2.3.6 Optische verstoring

Net als bij geluid en licht geldt voor visuele verstoring dat dit kan leiden tot verstoring van diersoorten. Met name vogels van open gebieden zijn hier erg gevoelig voor. Dit kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuele dieren, wat vervolgens ertoe kan leiden dat dieren het leefgebied voor kortere of langere tijd verlaten, dat de reproductie te ver achterblijft om een goede populatie in stand te houden of dat er een toename van sterfte plaatsvindt. Verstoring treedt gelijktijdig op met geluid- en lichtverstoring en is de specifieke oorsprong niet altijd goed te duiden. Hoewel er geen éénduidige reikwijdte van optische verstoring is, valt dit ruim binnen de contouren van verstoring door geluid. Bij een veld met open zicht kan optische verstoring optreden tot 200 meter (Krijgsveld et al., 2022).

Voor visuele verstoring geldt dat ook over de dosis-effect relatie op andere soort(groep)en dan vogels nog maar weinig bekend is. Hier zijn nauwelijks gekwantificeerde gegevens van beschikbaar. Dat aanwezigheid van niet natuurlijke elementen ook op andere soorten een negatief effect heeft, is wel aannemelijk.

2.3.7 Vermesting en verzuring

Stikstofdepositie leidt tot vermisting (verrijking) van ecosystemen via de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden). De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen, duinen en heidevelden wordt gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstofdepositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af. Stikstofdepositie kan ook verzurend werken, waarbij bodem en grondwater chemisch van karakter veranderen en waardoor soorten en habitattypen van basische, neutrale en zwak zure omstandigheden kunnen verdwijnen. De oorspronkelijk aanwezige planten worden daarbij vrijwel geheel verdrongen en/of verdwijnen en er ontstaat dus een ander vegetatietype. In hoeverre en in welke mate effecten door stikstofdepositie optreden, is afhankelijk van lokale factoren als hydrologische conditie, fosforgehalten, zuurgraad en het gevoerde beheer.

Effecten als gevolg van de werkzaamheden kunnen op grote afstanden optreden. In de permante gebruikssituatie treedt geen stikstofuitstoot op. In Hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

2.3.8 Verdroging

Verdroging kan optreden als gevolg van lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. Als gevolg hiervan kan een vochttekort ontstaan bij grondwaterafhankelijke vegetaties. Daarnaast treden er veranderingen op doordat de aard en de beschikbaarheid van voedingsstoffen verandert. Doordat de doorluchting van de bodem toeneemt, wordt er meer organisch materiaal afgebroken. Op deze manier kan verdroging tevens tot vermisting leiden. Door verdroging kan een gebied ongeschikt worden voor de voorkomende planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk de aanwezige habitat (Broekmeyer et al., 2006). Verdroging kan ook tot verdichting van de vegetatie leiden.

Als gevolg van tijdelijke bemalingen in het projectgebied kan verdroging optreden op aanwezige plantsoorten. Dit effect treedt alleen op bij open ontgraving, bij de intrede- en uittredepunten van de gestuurde boringen en bij de bestaande om te bouwen c.q. te amoveren afsluiters in het bestaande gasleidingtracé. Hier wordt een reikwijdte van 200 meter aangehouden.

2.3.9 Samenvatting afbakening

De kans op effecten zijn alleen aanwezig bij de open ontgraving en bij de intrede- en uittrede punten van de gestuurde boringen en andere sleufloze technieken.

3 Omgevingswet

Zowel de gebiedenbescherming (Natura 2000-gebieden en NNN) als de soortenbescherming worden geregeld in de Omgevingswet en de daaronder vallende besluiten en regeling. In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de Natura 2000-gebieden in paragraaf 3.1 en vervolgens op de soortbescherming in paragraaf 3.2. Het wettelijk kader van de Omgevingswet voor gebieden- en soortenbescherming is opgenomen in Bijlage A.

3.1 Natura 2000-gebieden

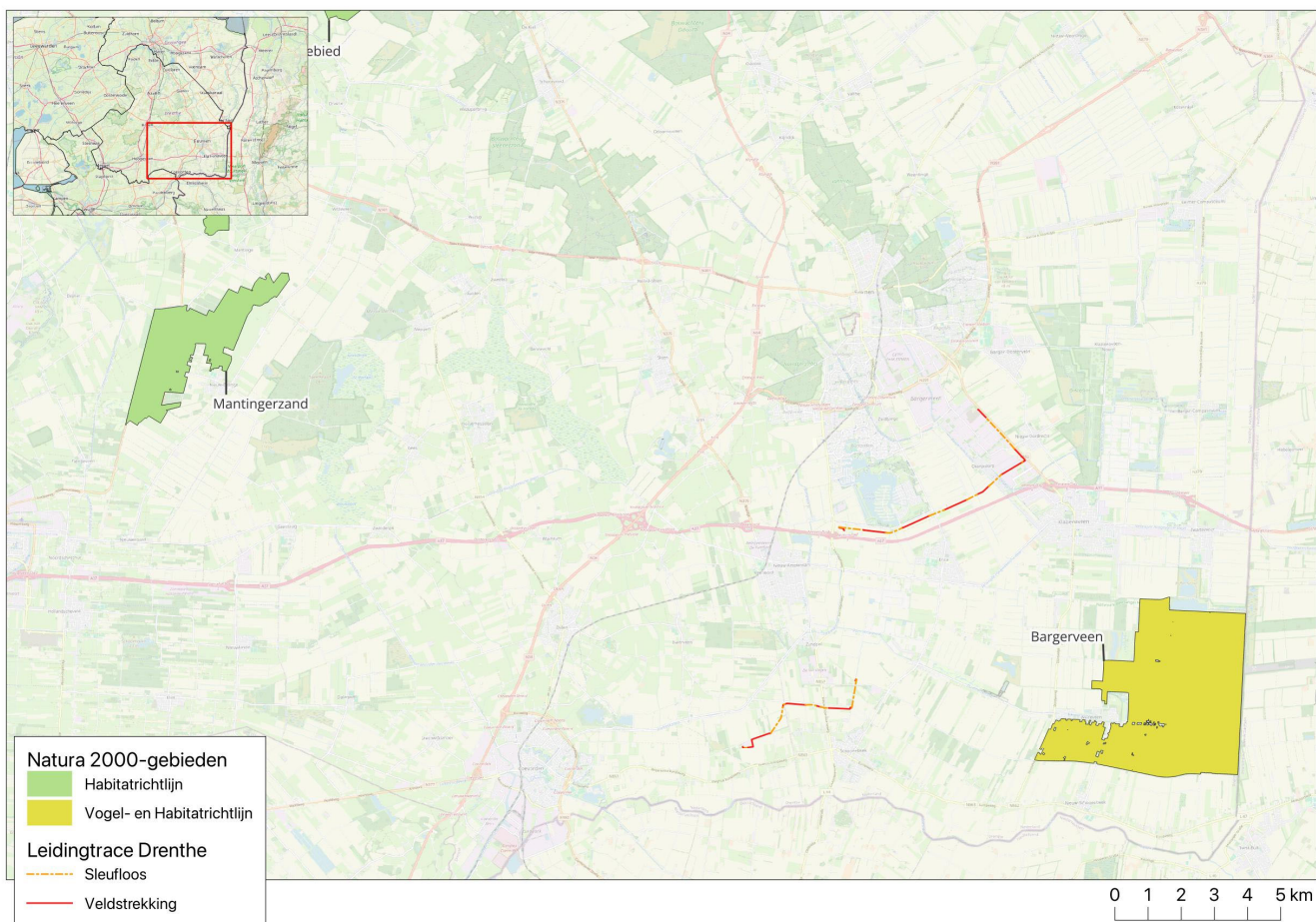
Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

3.1.1 Ligging en effectbeschrijving

In provincie Drenthe ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Bargerveen op ca. 5 km afstand van het tracédeel. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Verstoringseffecten op Bargerveen

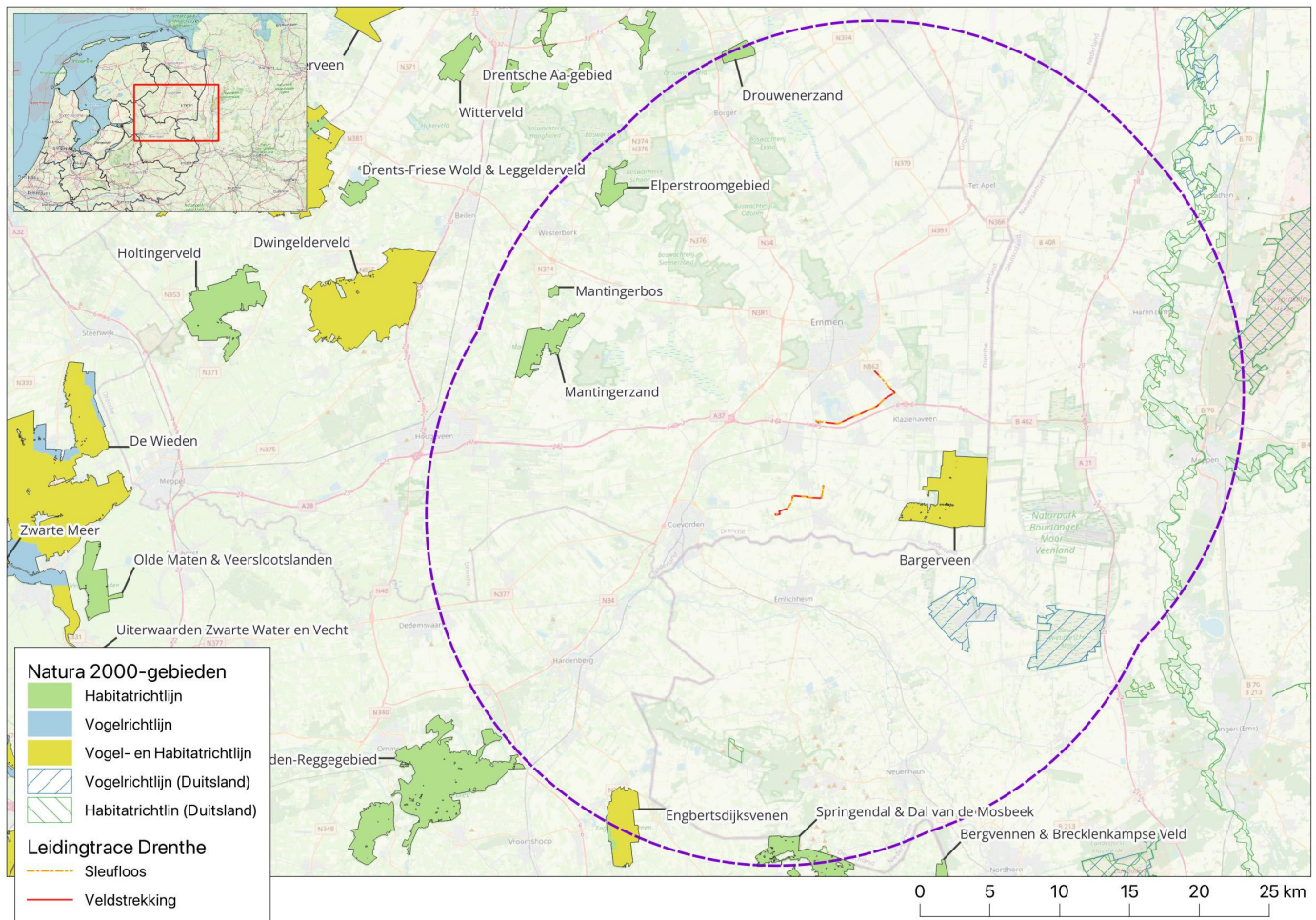
Effecten op het Natura 2000-gebied Bargerveen zijn gezien de afstand (5 kilometer), ten opzichte van verstoringscontouren (500 meter), op voorhand uitgesloten.

Figuur 3-4 Ligging Natura 2000-gebieden t.o.v. het tracédeel in de provincie Drenthe (sleufloos = gestuurde boring; veldstrekking = open ontgraving).

Effecten als gevolg van stikstofdepositie

In Natura 2000-gebieden kunnen effecten optreden als gevolg van stikstofdepositie. In AERIUS Calculator wordt een maximale rekenafstand van 25 kilometer vanaf de bron gehanteerd. Onderstaande afbeelding laat de maximale rekenafstand rondom het tracé in Drenthe zien.

Figuur 3-3 Ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van de maximale rekenafstand rondom het tracé.

Binnen de maximale rekenafstand liggen zeven natura 2000-gebieden met stikstofgevoelig en overbelast habitat: Bargerveen, Springendal en Dal van de Mosbeek, Engbertsdijkerven, Mantingerbos, Mantingerzand, Elperstroomgebied en Drouwenerzand. Effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen voor deze zeven Natura 2000-gebieden niet op voorhand worden uitgesloten.

3.1.2 Effectbeoordeling

Als uitgangspunt wordt een verstoringstrekkende afstand van 500 meter gehanteerd. De aanlegwerkzaamheden vinden plaats op een afstand van meer dan 500 meter van het Bargerveen en andere Natura 2000-gebieden, wat betekent dat significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen als gevolg van verstoring door geluid, trillingen en optische prikkels op voorhand zijn uit te sluiten.

Om eventuele effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen moeten AERIUS-berekeningen gedaan worden. Indien daaruit komt dat effecten in en voortoets niet uit te sluiten zijn, is een nadere beoordeling van de effecten noodzakelijk. Mogelijk is dan ook een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit benodigd. Als significante gevolgen zijn uit te sluiten, is een dergelijke vergunning niet nodig.

3.1.3 Deelconclusie gebiedsbescherming

Significante gevolgen door verstoring kunnen worden uitgesloten. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn niet uitgesloten. Om eventuele effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen moeten AERIUS-berekeningen gedaan worden. Indien een extra stikstofdepositiebijdrage wordt berekend waarvan significante gevolgen in een voortoets niet kunnen worden uitgesloten, zijn vervolgstappen noodzakelijk zoals het opstellen van een Passende beoordeling en het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit. Als significante gevolgen zijn uit te sluiten, zijn vervolgstappen niet nodig.

3.2 Soortbescherming

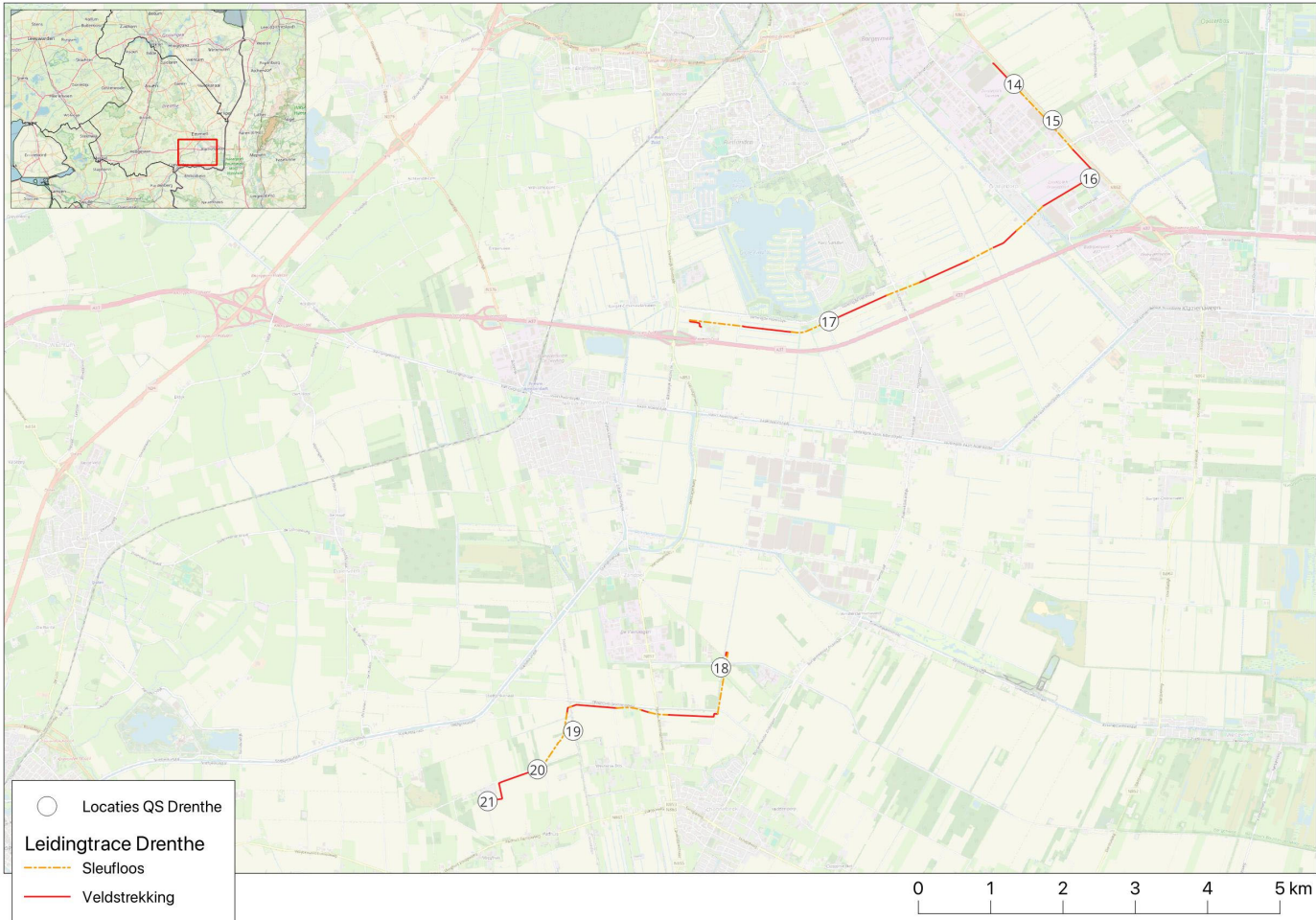
3.2.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de respectievelijk afgelopen 5 jaar (diersoorten) en 10 jaar (plantensoorten). Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl

Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd op 22 en 26 juli 2022¹ in de ochtend en middag door een ecooloog van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren tijdens het eerste veldbezoek 21°C, windkracht 2, half bewolkt en droog en tijdens het tweede veldbezoek 19°C, windkracht 2, bewolkt en regenachtig. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen. Het projectgebied is voor het veldbezoek op basis van landschapkenmerken ingedeeld in 8 te bezoeken punten (nummer 14-21). De veldbezoeken zijn omdat er geen betredingstoestemmingen waren, uitgevoerd vanaf de openbare weg. Hierdoor zijn niet alle locaties in detail bekeken,

¹ In het voorjaar van 2025 zijn de locaties opnieuw bezocht om vast te stellen of er veranderingen in het landschap zijn, die maken dat de QuickScan moet worden herzien. Dergelijke veranderingen zijn niet aangetroffen.

Figuur 3-4 Tracédeel Drenthe met de te bezoeken locaties.

3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

Op basis van het bureauonderzoek en het veldbezoek is de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten opgehelderd, de bevindingen zijn nader toegelicht per soortgroep in Tabel 1. Voor een aantal soorten een algemene vrijstelling, zie Bijlage A (vrijstellingslijst van het Rijk).

Tabel 1 Voorkomen en functie leefgebieden van beschermde soorten binnen het Drentse deel van projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
Flora	Bureauonderzoek In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van een beschermde plantensoort: kluwenklokje is in 2015 waargenomen ten noordoosten van Klazienaveen (NDFF, 2022). Het betreft geen wilde exemplaren.	Er zijn mogelijk groeiplaatsen van kluwenklokje aanwezig in het projectgebied.
	Veldbezoek Tijdens het veldbezoek konden voornamelijk bermen, groenstroken op industrieterrein, slootwallen en randen van bosschages en akkers worden waargenomen vanaf de openbare weg. In de bosschages zijn voornamelijk veel boomsoorten aangetroffen zoals eiken, Canadese populier, grauwe wilg, tamme kastanje, lijsterbes, daarnaast zijn in de bermen en slootwallen soorten aangetroffen zoals smalle	Andere beschermde plantensoorten zijn op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten.

	<p>weegbree, wilgenroosje, sint jakobskruid, grote teunisbloem, grassen, brandnetel, diverse klavers, riet etc.</p> <p><u>Kluwenklokje</u> Kluwenklokje groeit onder andere in algemene plaatsen zoals bermen en ruderaal plaatsen. Tijdens het veldbezoek is geschikt habitat (ruderaal plaatsen) waargenomen voor de soort in het Drentse deel van het projectgebied ten noordoosten van Oranjedorp, Figuur 6-4. Mogelijk groeit kluwenklokje op die locatie van het projectgebied.</p> <p>Habitats van andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek en kunnen daarom worden uitgesloten.</p>	
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> Binnen het gehele projectgebied is de afgelopen 5 jaar een grote diversiteit aan beschermde vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nesten waargenomen en gemeld. Voorbeelden zijn: boomkruiper, grasmus, heggemus, kievit, merel, tijtjaf, veldleeuwerik, zanglijster.</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn in de bosschages in het projectgebied algemene broedvogels waargenomen zoals blauwe reiger, zwarte kraai, meerkoeten, wilde eenden, houtduiven, etc. Algemene broedvogels kunnen tot broeden komen de akkers, bermen en bosschages in het projectgebied.</p>	<p>Algemene broedvogels kunnen tot broeden komen in de akkers, bermen en bossen van het projectgebied. Uitgaande van afdoende mitigerende maatregelen (werken buiten het broedseizoen of maatregelen die voorkomen dat volgens tot broeden komen) is toetsing niet vereist.</p>
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn de afgelopen 5 jaar de volgende vogels met jaarrond beschermd nesten waargenomen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespandief (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek is een buizerd waargenomen. Er zijn verder geen jaarrond beschermd nesten waargenomen. Mogelijk broeden vogels met jaarrond beschermd nesten wel langs het tracédeel maar zijn deze niet waargenomen vanaf de openbare weg. In Figuur 6-1 en Figuur 6-2 staan de bossen waar jaarrond beschermd nesten kunnen zitten.</p>	<p>Vogels met jaarrond beschermd nest kunnen tot broeden komen in en in de omgeving van het projectgebied.</p> <p>Tevens kunnen vogels met jaarrond beschermd nesten foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Toetsing van effecten op vogels met jaarrond beschermd nest is vereist..</p>
Grondgebonden zoogdieren	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren zoals bever, boomarter, damhert, das, edelhert, eekhoorn, otter, steenarter, veldspitsmuis, waterspitsmuis, wild zwijn en algemene (vrijgestelde) soorten zoals ree, vos, egel, woelrat, wezel en diverse muissoorten (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> <u>Bever</u></p>	<p>Projectgebied op agrarische percelen Leefgebied van wild zwijn, das, damhert, edelhert, steenarter, algemene (vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren. Andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>

De akkers en bosschages in de buurt van water zijn geschikt als foerageergebied voor de bever. Bever is waargenomen ten noorden van Emmen en in het Bargerveen. De soort kan worden uitgesloten in het projectgebied op basis van verspreidingsgegevens.

Boommarter

De boommarter komt hier in allerlei typen en leeftijden bos voor. De soort kan vaste rust- en verblijfplaatsen hebben in de beboste delen van het projectgebied, zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor de locaties. Ook kan de soort daar essentieel foerageergebied hebben indien er een vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is. Indien er geen vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is in het projectgebied kan boommarter alsnog foerageren in het beboste deel van het projectgebied. De soort heeft dan echter genoeg alternatief foerageergebied waardoor het projectgebied geen essentieel foerageergebied betreft.

Damhert

Het damhert komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen, minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. Hij heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. Belangrijk is dat er voldoende gras is. De soort is in NDFF waargenomen bij Bargerveen en Dalen. De soort kan over het hele projectgebied foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied voor damhert.

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte leefgebieden. Het projectgebied ligt onder andere in (lijnvormig) bosgebied. Deze gebieden zijn geschikt habitat voor een dassenburcht, zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor de locaties. Indien er een burcht aanwezig is in het projectgebied betreft het projectgebied ook essentieel foerageergebied. Indien er geen vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is in het projectgebied kan das alsnog foerageren in het beboste deel van het projectgebied. De soort heeft dan echter genoeg alternatief foerageergebied waardoor het projectgebied geen essentieel foerageergebied betreft.

Edelhert

Het edelhert lijkt een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen met oobossen. De soort is in NDFF eenmaal waargenomen ten westen van Emmen. De soort kan over het hele projectgebied foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied voor edelhert.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Eekhoorn is waargenomen in de omgeving van het hele Drentse deel van het projectgebied. De soort heeft

(Mogelijk) vaste rust- en verblijfplaatsen voor steenmarter in schuren nabij het projectgebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen van andere beschermde grondgebonden zoogdieren op deze percelen zijn uitgesloten.

(Mogelijk) essentieel foerageergebied van beschermde grondgebonden zoogdieren op deze percelen zijn uitgesloten. Het betreft geen essentieel foerageergebied van steenmarter, damhert, edelhert, das en wild zwijn op deze percelen door voldoende alternatieven in de omgeving.

Bos(schages) bij locatie 14, 15, 18, 19, 20, 21

(Mogelijk) leefgebied van das, edelhert, damhert, eekhoorn, steenmarter, grote bosmuis en wild zwijn door aanwezigheid dekking.

(Mogelijk) vaste rust- en verblijfplaatsen das, boommarter, eekhoorn, grote bosmuis en steenmarter door aanwezigheid van voldoende dekking.

(Mogelijk) essentieel foerageergebied das en eekhoorn (indien vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is). Geen essentieel foerageergebied voor boommarter, steenmarter, damhert, edelhert en wild zwijn

mogelijk essentieel leefgebied (vaste rust- en verblijfplaatsen en foerageergebied) in de bossen in het projectgebied, zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor de locaties.

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Ze leven in zoet water met voldoende rust en dekking. Otter is waargenomen ten noorden van Klazienaveen en bij Nieuw-Amsterdam. De open ontgravingen vinden plaats in kleine sloten in agrarisch gebied (en niet in grotere waterlichamen). Dergelijke sloten zijn geen geschikt habitat voor otter en staan ook niet in verbinding met geschikt leefgebied voor de soort. Leefgebied voor otter kan worden uitgesloten in het projectgebied.

Steenmarter

Steenmarter heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Verblijfplaatsen van de soort zijn onder andere boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen of in gebouwen. Mogelijk heeft de soort vaste rust- en verblijfplaatsen in de bosschages van het projectgebied, zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor de locaties. Ook kan de soort daar essentieel foerageergebied hebben indien er een vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is. Indien er geen vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is in het projectgebied kan steenmarter alsnog foerageren in het beboste deel van het projectgebied. De soort heeft dan echter genoeg alternatief foerageergebied waardoor het projectgebied geen essentieel foerageergebied betreft.

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden. De soort is dicht bij het projectgebied waargenomen ten oosten van Nieuw-Dordrecht. Mogelijk heeft veldspitsmuis essentieel leefgebied in het projectgebied, zie Figuur 6-3 voor de locatie.

Grote bosmuis

De grote bosmuis komt in de hoek van Emmen heel veel voor (expert judgement, Arcadis; verspreidingsatlas, 2022). De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. Op basis van habitat- en verspreiding kan de soort niet worden uitgesloten in de bosschages.

Wild zwijn

Het wild zwijn komt voor in droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen. Nestplekken van de soort zijn vaak in grote bossen. De bosstroken in het projectgebied zijn ongeschikt voor een vaste rust- en verblijfplaats voor de soort. Tijdens het veldbezoek zijn mogelijke wroetsporen

omdat er voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is in de omgeving.

Tussen locatie 14 en 15

Mogelijk essentieel leefgebied voor veldspitsmuis tussen locatie 14 en 15 door aanwezigheid van ruige berm.

Andere beschermde soorten (waaronder bever en otter) zijn uitgesloten op basis van habitat en verspreidingsgegevens.

	<p>waargenomen bij locatie 21. De soort kan incidenteel voorkomen om te foerageren in het projectgebied. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Andere beschermde soorten zijn op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten. Algemene vrijgestelde soorten kunnen voorkomen in het gehele projectgebied.</p>	
Vleermuizen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn de afgelopen 5 jaar de gewone dwergvleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> Op locatie 21 zijn boomholtes aangetroffen die mogelijk geschikte verblijfplaatsen zijn voor vleermuizen. Mogelijk zijn elders op het tracédeel ook boomholtes die niet waargenomen zijn vanaf de openbare weg. Zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor de locaties van eventuele vleermuisverblijven. Daarnaast kunnen gebouwbewonende vleermuizen verblijfplaatsen hebben in gebouwen nabij het tracédeel. Deze konden tijdens het veldbezoek niet bekeken worden vanaf de openbare weg. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen niet worden uitgesloten.</p> <p>Boschages en waterpartijen (sloten) in en nabij het projectgebied zijn mogelijk onderdeel van essentiële vliegroutes. Ook kan het projectgebied geschikt zijn als foerageergebied. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied omdat er in de directe omgeving voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is.</p>	<p>Mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen in de te kappen bomen en voor gebouwbewonende vleermuizen in gebouwen nabij het tracédeel.</p> <p>Boschages en waterelementen in en nabij het tracédeel vormen mogelijk essentiële vliegroutes.</p> <p>Ook kan het projectgebied als foerageergebied gebruikt worden. Dit is echter geen essentieel foerageergebied.</p>
Reptielen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn de afgelopen 5 jaar hazelworm, levendbarende hagedis, gladde slang en adder waargenomen (NDFF, 2022). Hazelworm is waargenomen in Bargerveen en ten noorden van Emmen. Levenbarende hagedis is waargenomen bij Schans de Katshaar, Bargerveen en landgoed Scholtzenzathe. Gladde slang is waargenomen in Bargerveen. Adder is waargenomen in Bargerveen, natuurgebied de Klencke en 't Hooze Loo.</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i></p> <p><u>Gladde slang en adder</u> Deze komen voor in specifieke natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied zoals Bargerveen en de Klencke (alleen adder). Ze komen hierbij voornamelijk voor in heide en hoogveen. Dergelijk habitat zoals in deze natuurgebieden zijn afwezig in het projectgebied. Leefgebied van gladde slang en adder zijn uitgesloten in het projectgebied.</p> <p><u>Hazelworm</u> De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Dergelijk habitat komt op of</p>	<p>Leefgebied van gladde slang, hazelworm en adder zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Levendbarende hagedis heeft mogelijk essentieel leefgebied in projectgebied (nabij locatie 21), zie Figuur 6-2.</p>

rondom het tracédeel niet voor. De dichtstbijzijnde waarnemingen van de soort zijn in Bargerveen en ten noorden van Emmen. Leefgebied van hazelworm kan worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (verspreidingsatlas.nl). De soort is voor 2000 voor het laatst in de omgeving waargenomen.

Levendbarende hagedis

De soort komt voornamelijk voor in heide en hoogveen maar ook in open bossen, ruige graslanden, bermen en laagveen. De soort is waargenomen bij Schans de Katschaar (heidegebied) vlak naast het projectgebied. Mogelijk heeft levendbarende hagedis essentieel leefgebied in de bosschages en bermen van het deel van het projectgebied dat in de buurt ligt van dit monument en heidegebied (locatie 21), zie Figuur 6-2.

Amfibieën

Bureauonderzoek

In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn de afgelopen 5 jaar de poelkikker, heikikker, alpenwatersalamander en knoflookpad waargenomen (NDFF, 2022). Poelkikker is waargenomen ten noordwesten van locatie 14, bij het Bargerveen, ten noorden van Weiteveen, ten oosten van Dalen en bij het Amsterdamscheveld. Heikikker is waargenomen bij het Bargerveen, ten oosten van locatie 18 en ten noorden van locatie 14. Alpenwatersalamander is waargenomen in het bos ten noorden van Coevorden. Knoflookpad is waargenomen ten noorden van Emmen in het bosgebied.

Beschermd amfibieën zijn uitgesloten op basis van habitat of verspreidingsgegevens.

Wel kunnen algemene (vrijgestelde) amfibieën voorkomen in het projectgebied.

Veldbezoek

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Waterlichamen die geschikt zijn voor poelkikker zijn afwezig in het projectgebied. Poelkikker is uitgesloten op basis van habitat.

Heikikker

De heikikker komt voor bij veengebieden, half natuurlijk grasland en vennen. De soort komt niet voor in de waterlichamen bij intensieve landbouw. De waterlichamen en het landhabitat in het projectgebied zijn ongeschikt voor de soort doordat de vegetatie en waterlichamen te voedselrijk zijn. Habitat dat geschikt is voor heikikker is hierdoor afwezig in het projectgebied. Heikikker is uitgesloten op basis van habitat.

Knoflookpad

De knoflookpad wordt ook aangetroffen in verrijkte vennen aan de randen van beek- en rivierdalen en ook wel in agrarische gebieden met zandige, extensief bewerkte bodems. Dergelijk habitat is op of rondom het tracédeel niet aanwezig. De dichtstbijzijnde waarneming van de soort is op meer dan 6 km afstand van het tracédeel. De soort is uitgesloten op basis van habitat- en verspreidingsgegevens.

Alpenwatersalamander

De soort komt vaak voor in de buurt van bos en houtwallen. De dichtstbijzijnde waarneming van de soort is op 6 km afstand van

	<p>het tracédeel. De soort is uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën In het gehele projectgebied kunnen algemene (vrijgestelde) amfibieën voorkomen zoals gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, meerkikker en kleine watersalamander.</p>	
Vissen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied is de afgelopen 5 jaar de grote modderkruiper waargenomen in het Bargerveen (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Langs de waterlichamen die grenzen aan tracédeel of het tracédeel doorkruizen ontbreekt het aan geschikt habitat voor grote modderkruiper. Andere beschermde vissensoorten zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p>	Beschermde vissen zijn uitgesloten op basis van habitat of verspreidingsgegevens.
Overige soorten	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn de afgelopen 5 jaar de volgende beschermde overige soorten waargenomen: gevlekte witsnuitlibel (boschage ten oosten van Dalen, bij Erica op een akker, Bargerveen, landgoed Scholtenzathe), groene glazenmaker (ten noordoosten van Emmen en tussen Bargerveen en Zwartemeer), Noordse winterjuffer (bos ten oosten van Dalen), aardbeivlinder (Bargerveen, landgoed Scholtenzathe), beekrombout (Schans de Katshaar, bos ten oosten van Dalen), grote weerschijnvlinder (Bargerveen, Dalen, Coevorden, nieuw Dordrecht, landgoed Sholtenzathe), hoogveenglanslibel (Bargerveen), kleine ijsvogelvlinder (ten oosten van Dalen), grote vos (Bargerveen, tussen Zandpol en Dalen, de Huttenheugte, natuur tussen Bargerveen en Schoonebeek), teunisbloempijlstaart (ten zuiden van Klazienaveen)</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i></p> <p><u>Grote vos</u> Grote vos is in de omgeving van het Drentse tracédeel onder andere waargenomen in bos, bosranden, tuinen en natuurgebieden. De soort heeft iep, diverse wilgensoorten en zoete kers als waardplant. Mogelijk komt de vlinder voor in de bossen en bosranden in het projectgebied omdat er mogelijk iepen en wilgen groeien, zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor het eventuele leefgebied van grote vos.</p> <p><u>Teunisbloempijlstaart</u> Teunisbloempijlstaart is vlak bij het tracédeel bij Nieuw Dordrecht waargenomen. De vlinder heeft wilgenroosje, kattenstaart, teunisbloem en basterdwederik als waardplant. Wilgenroosje en teunisbloem zijn veelvuldig waargenomen in het projectgebied ten hoogte van Nieuw Dordrecht, zie Figuur 6-5. Mogelijk heeft de vlinder essentieel leefgebied op deze locaties.</p>	<p>(Mogelijk) leefgebied van grote vos, grote weerschijnvlinder en teunisbloempijlstaart is mogelijk aanwezig in het projectgebied. Zie Figuur 6-1 en Figuur 6-2 voor het eventuele leefgebied van grote vos. Zie Figuur 6-5 voor eventueel leefgebied teunisbloempijlstaart.</p> <p>Andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en verspreidingsgegevens, of gevolgen zijn uitgesloten omdat het leefgebied met en boring wordt gepasseerd.</p>

Grote weerschijnvlinder

Grote weerschijnvlinder is vlak bij het tracédeel bij Nieuw Dordrecht waargenomen. De vlinder heeft grauwe wilg en boswilg als waardplant. De grauwe wilg is waargenomen in het projectgebied ten hoogte van Nieuw Dordrecht, Mogelijk heeft de vlinder essentieel leefgebied op deze locaties. De voor de soort geschikte locaties worden echter met een gestuurde boring gepasseerd zodat effecten op deze soort op voorhand uitgesloten zijn.

Habitat voor beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, hoogveenglanslibel, aardbeivlinder, kleine ijsvogelvlinder, beekrombout, Noordse winterjuffer en andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen in het projectgebied. Deze soorten hebben alle specifieke habitats zoals laagveen, hoogveen, vennen, grote beken en rivieren. Deze ontbreken in het projectgebied en de directe omgeving. De soorten zijn uitgesloten op basis van habitat. Andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.

3.2.3 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabel is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in

Tabel 2 - Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Planten	Kluwenklokje	Het kluwenklokje kan mogelijk voorkomen in het projectgebied. Indien de soort groeiplaatsen heeft binnen het tracédeel kunnen bij werkzaamheden exemplaren ontworteld worden over overreden worden waarbij ze beschadigd worden. Ook kunnen groeiplaatsen verdwijnen als gevolg van graafwerkzaamheden en verandering in bodemsubstraat.	Ja
Vogels zonder jaarrond beschermde nesten		Indien de werkzaamheden in het broedseizoen plaats vinden kunnen nesten van vogels zonder jaarrond beschermde nesten vernietigd worden. Ook kunnen broedende vogels verstoord worden en kunnen jonge of broedende vogels gedood of verwond worden.	Nee, mits mitigerende maatregelen worden genomen
Vogels met jaarrond beschermde nesten		<p>Vogels met (jaarrond) beschermd nest kunnen tot broeden komen in en in de omgeving van het projectgebied.</p> <p>Met name de bosschages die niet bezocht konden worden zijn hiervoor geschikt (locatie 14, 15, 18, 19, 21 zie figuur 6-2 en 6-3).</p> <p>Op locatie 14, 19 en 21 zijn effecten niet uitgesloten omdat hier mogelijk bomen gekapt gaan worden. Hierbij kunnen jaarrond beschermde nesten vernietigd worden en kunnen, indien werkzaamheden in het broedseizoen plaats vinden, broedende vogels verstoord worden en jongen of broedende vogels gedood of verwond worden.</p> <p>Locaties 15, 18, 19 (indien er geen bomen gekapt gaan worden) en 20 liggen binnen de verstoringscontour van 500 meter. Indien werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen kunnen effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen niet worden uitgesloten.</p>	Ja, indien nabij potentiële broedplaatsen in het broedseizoen wordt gewerkt
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter	<p>In de bosschages die niet bezocht konden worden (locatie 14, 15, 18, 19, 20, 21 zie figuur 6-2 en 6-3) zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig van boommarter.</p> <p>Op locatie 14, 18, 19 (indien hier bomen gekapt worden) en 21 zijn effecten niet uitgesloten omdat hier mogelijk bomen gekapt gaan worden. Bij kapwerkzaamheden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van boommarter vernietigd of beschadigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken.</p>	Ja

		Locaties 15, 19 en 20 vindt of een gestuurde boring plaats of de bosschages worden bij open ontgraving niet geraakt. Verblijfplaatsen blijven behouden. Deze locaties liggen binnen de verstoringscontour van 500 meter. Effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen niet worden uitgesloten.	
	Damhert	De agrarische percelen bevatten geschikt habitat voor damhert. Verblijfplaatsen van damhert zijn uitgesloten. Het foerageergebied is niet essentieel, in de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Effecten op damhert zijn uitgesloten.	Nee
	Das	In de bosschages die niet bezocht konden worden (locatie 14, 15, 18, 19, 20, 21 zie figuur 6-2 en 6-3) zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig van das. Op locatie 14, 18, 19 (indien hier bomen gekapt worden) en 21 zijn effecten niet uitgesloten. Bij kapwerkzaamheden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van das door materieel vernietigd of beschadigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken. Locaties 15, 19 en 20 vindt of een gestuurde boring plaats of de bosschages worden bij open ontgraving niet geraakt. Verblijfplaatsen blijven behouden. Deze locaties liggen binnen de verstoringscontour van 50 ² meter. Effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen niet worden uitgesloten.	Ja
	Edelhert	De agrarische percelen bevatten geschikt habitat voor damhert. Verblijfplaatsen van damhert zijn uitgesloten. Het foerageergebied is niet essentieel, in de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Effecten op edelhert zijn uitgesloten.	Nee
	Eekhoorn	In de bosschages die niet bezocht konden worden (locatie 14, 15, 18, 19, 20, 21 zie figuur 6-2 en 6-3) zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig van eekhoorn. Op locatie 14, 18, 19 (indien hier bomen gekapt worden) en 21 zijn effecten niet uitgesloten omdat hier mogelijk bomen gekapt gaan worden. Bij kapwerkzaamheden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van eekhoorn vernietigd of beschadigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken. Locaties 15, 19 en 20 vindt of een gestuurde boring plaats of de bosschages worden bij open ontgraving niet geraakt. Verblijfplaatsen blijven behouden. Deze locaties liggen binnen de verstoringscontour van 500 meter. Effecten als gevolg van verstoring door geluid,	Ja

² Bron: Kennisdocument Das (BIJ12, 2017)

		licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen niet worden uitgesloten.	
	Steenmarter	<p>In de bosschages die niet bezocht konden worden (locatie 14, 15, 18, 19, 20, 21 zie figuur 6-2 en 6-3) zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig van steenmarter.</p> <p>Op locatie 14, 18, 19 (indien hier bomen gekapt worden) en 21 zijn effecten niet uitgesloten omdat hier mogelijk bomen gekapt gaan worden. Bij kapwerkzaamheden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van boomarter vernietigd of beschadigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken.</p> <p>Locaties 15, 19 en 20 vindt of een gestuurde boring plaats of de bosschages worden bij open ontgraving niet geraakt. Verblijfplaatsen blijven behouden. Deze locaties liggen binnen de verstoringscontour van 500 meter. Effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen niet worden uitgesloten.</p>	Ja
	Veldspitsmuis	De ruige berm langs de N862 (grofweg tussen locatie 14 en 15, zie figuur 6-4) is geschikt habitat voor veldspitsmuis. Hier kunnen potentieel verblijfplaatsen aanwezig zijn van deze soort. Ook is in dat geval het hier aanwezige foerageergebied essentieel. In deze berm vindt over langere afstand een open ontgraving plaats. Effecten op veldspitsmuis zijn dan ook niet uitgesloten. Bij de werkzaamheden in deze berm kunnen mogelijk verblijfplaatsen van veldspitsmuis vernietigd of beschadigd worden, kunnen dieren verstoord, gedood of verwond worden.	Ja
	Grote bosmuis	<p>In de bosschages die niet bezocht konden worden (locatie 14, 15, 18, 19, 20, 21 zie figuur 6-2 en 6-3) zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig van grote bosmuis.</p> <p>Op locatie 14, 18, 19 (indien hier bomen gekapt worden) en 21 zijn effecten niet uitgesloten omdat hier mogelijk bomen gekapt gaan worden. Bij kapwerkzaamheden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van boomarter vernietigd of beschadigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken.</p> <p>Locaties 15, 19 en 20 vindt of een gestuurde boring plaats of de bosschages worden bij open ontgraving niet geraakt. Verblijfplaatsen blijven behouden. Deze locaties liggen binnen de verstoringscontour van 500 meter. Effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen niet worden uitgesloten.</p>	Ja

	Wild zwijn	De agrarische percelen bevatten geschikt habitat voor wild zwijn. Verblijfplaatsen van wild zwijn zijn uitgesloten. Het foerageergebied is niet essentieel, in de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Effecten op wild zwijn zijn uitgesloten.	Nee
Vleermuizen		Nabij het projectgebied zijn op meerdere locaties gebouwen aanwezig die in potentie geschikt kunnen zijn voor gebouwbewonende vleermuizen. Effecten op gebouwbewonende soorten zijn vanwege de afstand van minimaal 50 meter t.o.v. de gebouwen en de duur van de werkzaamheden uitgesloten. In de bossen bij locatie 21 zijn boomholtes aangetroffen in de daar aanwezige bomen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. In de bosschages bij locaties 14, 15, 18, 19, 21 C (zie figuur 6-2 en 6-3) zijn mogelijke verblijfplaatsen aanwezig voor boombewonende vleermuizen. Bij locatie 15 en 20 zal ofwel een gestuurde boring plaatsvinden onder bomen door ofwel de reikwijdte van de werkzaamheden raakt de bomen niet. De bosschages zullen dus in stand blijven. De verstoring is van dusdanig korte aard dat negatieve effecten als gevolg van verstoring uitgesloten zijn, daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat overdag wordt gewerkt om verstoring door verlichting te voorkomen. Effecten op de boombewonende soorten bij locatie 14, 18, 19 en 21 zijn niet uitgesloten. Bij de werkzaamheden op deze locaties kunnen bij de kap van bomen mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen vernietigd of beschadigd worden, kunnen dieren verstoord, gedood of verwond worden. Voor locatie 18 is het niet uitgesloten dat er zich verblijfplaatsen bevinden binnen de verstoringscontour van 500 meter. Effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht en optische verstoring als gevolg van het gebruik van materieel kunnen hier niet worden uitgesloten	Ja
Reptielen	Levendbarende hagedis	Het bos bij locatie 21 bevat geschikt habitat voor levendbarende hagedis (Figuur 6-3). Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet uit te sluiten. Door graafwerkzaamheden kunnen mogelijke verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren verstoord, gedood of verwond worden.	Ja

Overige soorten	Grote vos	Grote vos komt mogelijk voor in de bossen en bosranden in het projectgebied. De bosschages en bosranden van locaties 14, 15, 18, 19, 21 C (zie figuur 6-2 en 6-3) bieden geschikt habitat voor grote vos. Bij locatie 15 en 20 zal ofwel een gestuurde boring plaatsvinden onder bomen door ofwel de reikwijdte van de werkzaamheden raakt de bomen niet. De bosschages zullen dus in stand blijven. De verstoring is van dusdanig korte aard dat negatieve effecten als gevolg van verstoring uitgesloten zijn. Effecten op grote vos in- en rondom de bosschages bij locatie 14, 18, 19 en 21 zijn niet uitgesloten.	Ja
	Grote weerschijnvlinder	Ten zuiden van Emmen is geschikt habitat aanwezig voor grote weerschijnvlinder nabij locatie 14 en 15 (Figuur 6-7). Op locatie 15 kunnen effecten worden uitgesloten. Het geschikte habitat bevindt zich buiten de reikwijdte van de werkzaamheden. Effecten zijn op locatie 14 eveneens uit te sluiten omdat het tracédeel hier het habitat van deze soort met een gestuurde boring kruist.	Nee
	Teunisbloempijlstaart	Ten zuiden van Emmen is geschikt habitat aanwezig voor Teunisbloempijlstaart nabij locatie 14 en 16 (Figuur 6-6). Effecten op deze soort zijn op locatie 16 en 17 niet uitgesloten omdat het tracédeel hier het habitat van deze soorten doorkruist, de werkzaamheden vinden hier deels plaats d.m.v. open ontgraving.	Ja

3.2.4 Toetsing

3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In onderstaande tabel is per soort/soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort:

Tabel 3: Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Vogels met jaarrond beschermde nesten (als in het broedseizoen wordt gewerkt).
Habitatrichtlijnsoorten	Vleermuizen en teunisbloempijlstaart
Andere soorten zonder vrijstelling	Boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, grote vos, kluwenklokje, levendbarende hagedis, steenmarter, veldspitsmuis.
Andere soorten met vrijstelling	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën.

Er geldt een algemene vrijstelling voor de binnen het projectgebied algemeen voorkomende soorten, zie Bijlage A. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in paragraaf 3.2.5.2

3.2.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Bij onderstaande toetsing wordt uitgegaan van een worst-case-scenario. In het geval een bosschage niet bekeken is, wordt ervan uitgegaan dat er zicht nesten bevinden.

Tabel 4: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen t.a.v. Vogelrichtlijnsoorten.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vogels met jaarrond beschermde nesten	X	X		X	Bomenkap locatie 14, 18, 19 en 21. Indien werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen: verstoring locatie 15 en 20.
<p>Het is verboden om:</p> <p>Lid 1: te doden of te vangen;</p> <p>Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;</p> <p>Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;</p> <p>Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.</p> <p>Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.</p>					

Conform de huidige planning wordt er gewerkt buiten het broedseizoen. Hierdoor wordt overtreding op vogels zonder jaarrond beschermde nesten voorkomen. Echter indien werkzaamheden door onvoorziene omstandigheden later beginnen of uitlopen, kan er alsnog overtreding optreden indien (deels) in het broedseizoen gewerkt wordt.

Tabel 5: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen t.a.v. Habitatrichtlijnsoorten.

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Boombewonende vleermuizen	X	X		X	Bomenkap locatie 14, 18, 19 en 21
Teunisbloempijlstaart	X	X		X	Werkzaamheden locatie 14 en 16
Het is verboden om: Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk te verstoren; Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen; Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen; Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.					

Tabel 6: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen t.a.v. andere soorten.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Boommarter	X	X		Bomenkap locaties 14, 18, 19 en 21
Das	X	X		Werkzaamheden locatie 14, 18, 19 en 21
Eekhoorn	X	X		Bomenkap locaties 14, 18 en 21
Grote bosmuis	X	X		Werkzaamheden locaties 14, 18, 19 en 21
Grote vos	X	X		Werkzaamheden locatie 14, 18, 19, 21
Kluwenklokje			X	Werkzaamheden locatie 16
Levendbarende hagedis	X	X		Werkzaamheden locatie 21
Steenmarter	X	X		Bomenkamp en werkzaamheden locaties 14, 18 en 21
Veldspitsmuis	X	X		Werkzaamheden tussen locatie 14 en – berm N862.
Het is verboden om: a: opzettelijk te doden of te vangen; b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen				

Voor 3.10 soorten geldt dat er geen verbodsbepaling van toepassing is op het opzettelijk verstoren. De verstoring in deze is van beperkte duur in tijd en ruimte, dus deze zal niet leiden tot het verlaten van de verblijfplaats. Overtreding door het indirect vernietigen van verblijfplaats als gevolg van verstoring is dan ook uitgesloten.

3.2.5 Vervolg

In deze paragraaf is ingegaan op mitigerende maatregelen en de benodigde soortgerichte onderzoeken. Bij de selectie van soorten waarvoor soortgerichte onderzoeken noodzakelijk zijn, is er van uitgegaan dat alle beschreven mitigerende maatregelen ook daadwerkelijk worden toegepast, tenzij anders aangegeven.

3.2.5.1 Mitigerende maatregelen

Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

- Werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Deze loopt globaal van half maart t/m juli maar deze periode kan afwijken.
- Indien werkzaamheden uitlopen tot in de periode vlak voor het broedseizoen dient de begeleidende ecooloog te controleren of er mogelijk sprake is van broedende vogels. Indien dit het geval is dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot na het broedseizoen.
- Indien de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden kunnen deze allen worden uitgevoerd als de werkstrook en een zone van 50 meter daaromheen vrij van broedvogels worden gehouden en aantoonbaar broedvogelvrij zijn voordat de werkzaamheden worden gestart. Broedvogelvrij houden is niet toegestaan binnen 50 meter van plekken waar nesten van vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is voor kunnen komen, tenzij door een ecooloog is vastgesteld dat dergelijke nesten daar niet aanwezig zijn.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

- Er wordt niet gewerkt rondom (jaarrond) beschermde nesten in de periode maart t/m september.
- Er worden geen bomen gekapt in een straal van 50 meter rondom het jaarrond beschermde nest.
- Het gebied wordt onder begeleiding van een ecooloog afgezet voorafgaand aan de werkzaamheden.

- Indien dit niet mogelijk is, dient nader onderzoek plaats te vinden voor vogels met jaarrond beschermde nesten, en moeten de werkzaamheden als een dergelijk nest is aangetroffen alsnog buiten het broedseizoen worden uitgevoerd.

Vleermuizen

Om verblijfplaatsen te beschermen tegen beschadigen en vernielen dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Bomen met holtes worden niet gekapt ten behoeve van de werkzaamheden.
- De bomen met holtes worden onder begeleiding van een ecooloog gemarkeerd voorafgaand aan de werkzaamheden.
- Indien dit niet mogelijk is, dient nader onderzoek plaats te vinden om vast te stellen of zich in de bomen verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Als deze worden aangetroffen mogen de bomen alleen worden gekapt als daarvoor een vergunning voor een Flora- en fauna-activiteit wordt verleend.

Om verstoring als gevolg van verlichting te voorkomen dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Gebruik geen verlichting in de periode maart t/m november.
- Indien voorgaande niet mogelijk is, dienen de volgende maatregelen genomen te worden:
 - Schijn niet met verlichting op bomen met boomholtes en bomenrijen/bosranden
 - Richt verlichting zoveel mogelijk naar beneden
 - Probeer uitstraling van verlichting naar de omgeving zoveel mogelijk te voorkomen.

Marterachtigen

- Er worden geen bomen gekapt in een straal van 20 meter rondom de holtes in locatie 14 in de periode juli t/m november.
- In de periode december t/m juni dient een straal van 50 meter te worden aangehouden.
- Het gebied wordt onder begeleiding van een ecooloog voorafgaand aan de werkzaamheden afgezet.
- Indien dit niet mogelijk is dient nader onderzoek plaats te vinden naar marterachtigen en als deze aanwezig blijken te zijn moet een omgevingsvergunning voor een Flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd.

Zorgplicht

De Omgevingswet kent een algemene en een specifieke zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan, en daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar soorten van de Rode Lijst. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Werk één richting op zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- Hou het werkgebied zo klein mogelijk.
- Verwijder eerst vegetatie in een gebied voordat er gegraven wordt.
- Plaats de toplaag van bermen, slootkanten en andere niet-agrarische terreinen, met daarin de zaadbank, apart weg en gebruik deze om de oorspronkelijke locatie weer mee af te werken.
- Indien dieren aanwezig blijken, staak de werkzaamheden totdat deze het projectgebied verlaten hebben.

3.2.5.2 Nader onderzoek

Op basis van de quickscan kan de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten en/of soortgroepen niet worden uitgesloten. Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd voordat beoordeeld kan worden of overtreding van verbodsbepalingen uitgesloten kan worden en welke extra mitigerende maatregelen wellicht noodzakelijk zijn.

Dit nader onderzoek bestaat uit een fysieke inspectie en/of soortgericht onderzoek. Een fysieke inspectie kan worden gedaan voorafgaand aan soortgericht onderzoek om soorten eventueel nog uit te sluiten op locaties waar ze nu nog niet uitgesloten zijn. Met een fysieke inspectie kunnen locaties bezocht worden die in de quickscan vanwege het ontbreken van een betredingstoestemming niet goed beoordeeld konden worden. Als de fysieke inspectie daartoe aanleiding geeft kan vervolgens het benodigde soortgericht onderzoek worden uitgevoerd. In Tabel 7 staat weergegeven op welke locatie en voor welke soorten mitigatie en nader onderzoek (fysieke inspectie en/of soortgericht onderzoek) noodzakelijk is.

Tabel 7: Samenvatting van de vervolgstappen per locatie

Locatie en betreffende soortgroep	Mitigatie en/of nader onderzoek	Periode soortgericht onderzoek
Locatie 14, 18, 21		
- Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Mitigatie, indien niet mogelijk fysieke inspectie, als nodig soortgericht onderzoek	Mrt t/m 15 mei (afhankelijk van het type nest)
- Broedvogels	Mitigatie	
- Boombewonende vleermuizen	Mitigatie, indien niet mogelijk fysieke inspectie, als nodig soortgericht onderzoek	15 mei t/m 15 juli & 15 aug t/m 30 sep
- Boommarter	Mitigatie, indien niet mogelijk fysieke inspectie, als nodig soortgericht onderzoek	Bladloze periode
- Steenmarter	Mitigatie, indien niet mogelijk fysieke inspectie, als nodig soortgericht onderzoek	Verspreid over het jaar
- Eekhoorn	Mitigatie, indien niet mogelijk fysieke inspectie, als nodig soortgericht onderzoek	Bladloze periode
Locatie 14, 18, 21		
- Grote vos	Soortgericht onderzoek	Mrt t/m april of eind april t/m half juli
- Das	Fysieke inspectie, als nodig soortgericht onderzoek	Verspreid over het jaar
- Grote bosmuis	Soortgericht onderzoek	Verspreid over het jaar
Locatie 14, 16, 17		
- Grote weerschijnvlinder	Soortgericht onderzoek	April of juli
- Teunisbloempijlstaart	Soortgericht onderzoek	Mei t/m september
Locatie 14, 15		
- Veldspitsmuis	Soortgericht onderzoek	Verspreid over het jaar
Locatie 21		
- Levendbarende hagedis	Soortgericht onderzoek	April en mei

Het soortgericht veldonderzoek dient als volgt uitgevoerd te worden:

Vogels met jaarrond beschermde nesten

- 4 veldbezoeken gedurende de ochtend in de periode maart t/m 15 mei.
De veldbezoeken vinden plaats bij gunstige weersomstandigheden (droog weer)
- Tussen de veldbezoeken zit minimaal 10 dagen.

Vleermuizen

N.B. Voor boombewonende soorten is enkel onderzoek noodzakelijk wanneer bomen gekapt worden op betreffende locatie

- 2 veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli waarvan 1 avondronde en 1 ochtendronde.
- 2 veldbezoeken in de periode 15 augustus t/m 30 september (gedurende de nacht).
- De veldbezoeken vinden plaats bij gunstige weersomstandigheden (droog, voldoende warm, niet te veel wind).
- Tussen de veldbezoeken zit bij voorkeur 20 dagen, maar minimaal 10 dagen.

Steenmarter/boommarter

De potentiële verblijfplaats kan onderzocht worden doormiddel van cameravallen. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Nabij de potentiële verblijfplaats dient een cameraval geplaatst te worden.
- De cameraval dient minimaal 3 weken te draaien.
- Indien noodzakelijk dienen meerdere cameravallen geplaatst te worden.

Das

Potentiële verblijfplaatsen kunnen onderzocht worden door middel van cameravallen. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Nabij de potentiële verblijfplaats dient een cameraval geplaatst te worden.
- De cameraval dient minimaal 3 weken te draaien.
- Er dient op 3 momenten verspreid over het jaar onderzoek gedaan te worden met de cameravallen.
- Aangezien het hier meerdere holtes betreft dienen meerdere cameravallen ingezet te worden.

Grote weerschijnvlinder

Onderzoek naar de grote weerschijnvlinder kan op twee manieren, namelijk het zoeken naar actieve dieren in het voortplantingsseizoen in de maand juli of het zoeken naar rupsen op de te kappen bomen in de maand april. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen minimaal 2 rondes uitgevoerd te worden.
- Tussen deze rondes zit minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

Grote vos

Onderzoek naar de grote vos kan op twee manieren uitgevoerd worden, namelijk het zoeken naar actieve dieren in het voortplantingsseizoen van maart t/m april of het zoeken naar rupsen op de te kappen bomen in de periode eind april – half juli. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen minimaal 2 rondes uitgevoerd te worden.
- Tussen deze rondes zit minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

Teunisbloempijlstaart

- Er dienen minimaal twee rondes uitgevoerd te worden in de periode mei tot september.
- Tussen deze rondes zitten minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

Eekhoorn

- Er dient één veldbezoek uitgevoerd te worden in het bladloze seizoen.
- Daarbij wordt gezocht naar eekhoornnesten en sporen.

Levendbarende hagedis

- Drie inventarisatierondes in de maanden april en mei of augustus september. In de periode juni september kan tevens geïnventariseerd worden maar minimaal 2 bezoeken dienen in de periode april – mei of augustus - september te vallen.
- Gehouden tijdens goede inventarisatieomstandigheden: zonnige, half bewolkte dagen met een temperatuur tussen de 12 en 20 graden Celsius en een windkracht minder dan 5 Beaufort
- Verricht in potentieel geschikt habitat.

Veldspitsmuis / grote bosmuis

- De inventarisatie wordt uitgevoerd met behulp van life traps.
- Deze worden geplaatst op verschillende locaties binnen geschikt habitat, daarna worden per 24 uur meerdere controles van de vallen uitgevoerd.

3.2.6 Deelconclusie soortbescherming

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen voor diverse beschermde soorten de verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden. Veel overtredingen kunnen echter worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen. Voor een aantal soorten is soortgericht onderzoek nodig (zie Tabel 2). Als in het broedseizoen gewerkt wordt binnen een afstand van 50 meter van locaties waar nesten aanwezig kunnen zijn van vogelsoorten waarvoor het nest jaarrond beschermd is, dient daar ook fysieke inspectie en mogelijk soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden.

Afhankelijk van de uitkomst van de nog uit te voeren fysieke inspecties en soortgerichte onderzoeken is mogelijk een vergunning Flora- en fauna-activiteit nodig.

Voor het kunnen verkrijgen van de vergunning moet met de volgende zaken rekening gehouden worden:

- de vergunning wordt alleen verleend als wordt aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing met minder nadelige gevolgen is;
- de ontwikkeling moet een in de wet genoemd belang dienen en dit belang verschilt per beschermingscategorie (zie Bijlage A);
- de werkzaamheden mogen geen afbreuk doen aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding (habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten) of leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding (vogelrichtlijnsoorten).

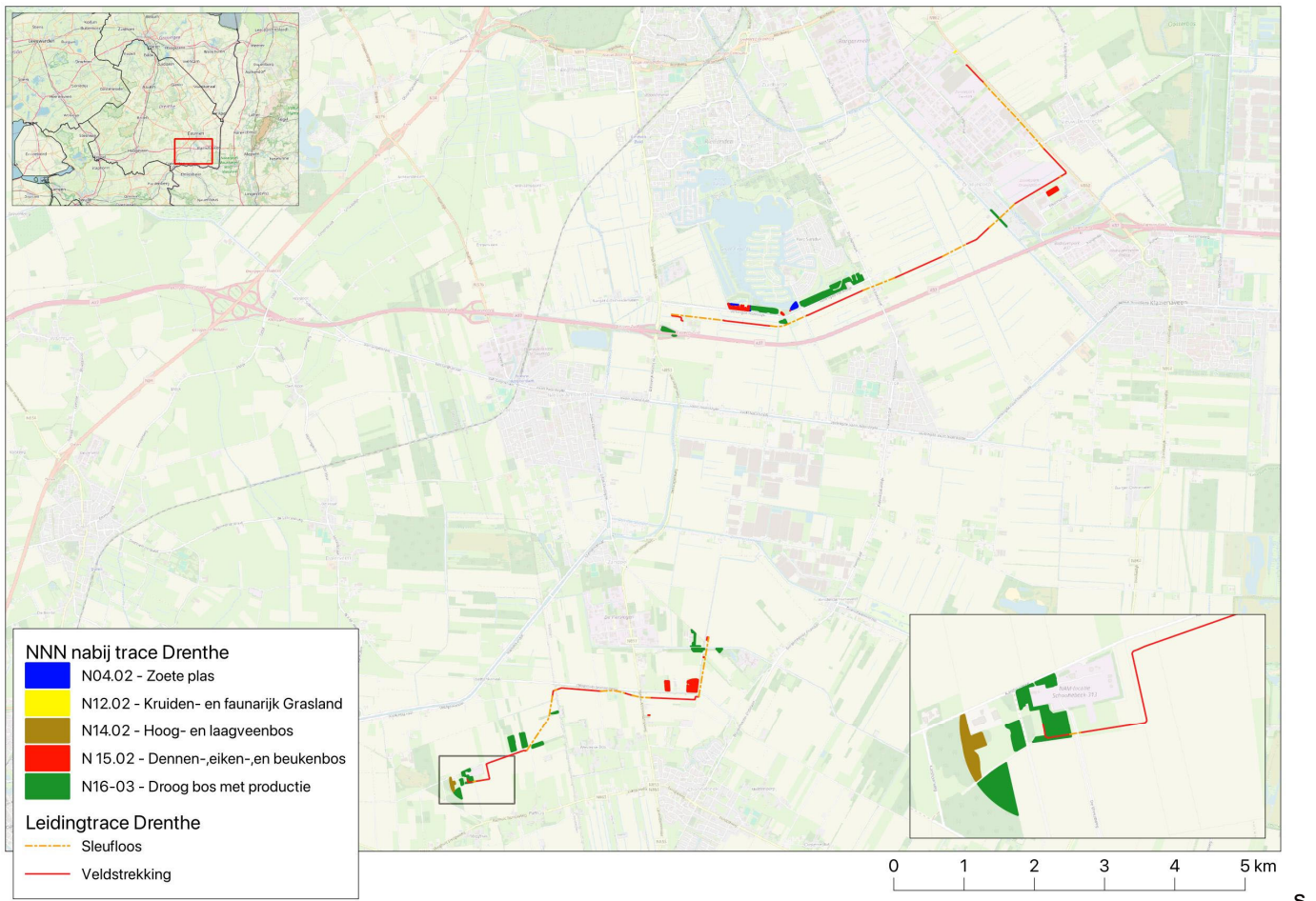
4 Natuurnetwerk Nederland

4.1 Methode

Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland (NNN) en daarnaast de aard van de ingreep, is door bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van significant negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

4.2 Ligging

De tracédelen in Drenthe liggen grotendeels buiten NNN. Op enkele plekken ligt het tracé dichtbij NNN, maar kunnen de werkzaamheden geheel buiten het NNN uitgevoerd worden. Alleen bij het compressorstation Schoonebeek wordt het NNN doorkruist met een open ontgraving. In onderstaande Figuur 4-1 is het NNN binnen een afstand van 250 meter van het tracé weergegeven. De inzet rechtsonder in de afbeelding laat de doorsnijding van het NNN bij het compressorstation zien. Het doorkruiste beheertype is droog bos met productie (N16.03) met ambitietype voor vochtig bos met productie (N16.04).

Figuur 4-1 Ligging tracédeel Schoonebeek en Emmen t.o.v. NNN gebieden met in de inzet rechtsonder de doorsnijding van het NNN.

4.3 Effectbepaling

Voor gebieden die behoren tot NNN geldt dat de geplande activiteiten de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet mogen aantasten. Ook geldt dat zij niet mogen leiden tot significante vermindering van de oppervlakte van het gebied of van samenhang tussen gebieden. In de provincie Drenthe hoeft geen rekening te worden gehouden met

effecten op het NNN door externe werking. Dit houdt in, dat zolang er niet binnen de contouren van het NNN gewerkt wordt, er geen effectbepaling hoeft plaats te vinden.

Tracédeel Zuid (Schoonebeek en Emmen)

De ligging van de tracédelen t.o.v. NNN-gebieden is weergegeven in Figuur 4-1. Het nieuw aan te leggen tracédeel bij Schoonebeek doorkruist in het zuidwestelijke NNN-gebied met beheertype N16.03 Droog bos met productie nabij het compressorstation. Kenmerkende vogelsoorten voor dit type zijn onder andere appelvink, boomklever, groene specht, keep en zwarte specht. Op deze locatie zal een aantal bomen worden gekapt om de leiding aan te kunnen leggen. Wanneer deze niet worden teruggeplant leidt dit tot permanent verlies van de kwaliteit van het NNN. Wanneer na afronding van de werkzaamheden bomen worden teruggeplaatst van eenzelfde aard kunnen negatieve effecten op het NNN worden uitgesloten. Dit kan echter pas na het doorlopen van de nee, tenzij toets die voor het NNN geldt.

Naast verlies van oppervlak kunnen in theorie ook de soorten die van het gebied gebruikmaken worden verstoord door de werkzaamheden in zulke mate dat het gebied tijdelijk ongeschikt is als verbindingszone. Verstoring kan daarnaast invloed hebben op wezenlijke kenmerken en waarden (broedvogels). Geadviseerd wordt dan ook om buiten het broedseizoen te werken. Om effecten in zijn geheel te voorkomen wordt geadviseerd om de leiding op deze drie locaties aan te leggen middels een gestuurde boring.

4.4 Conclusie

Op de locatie waar N16.03 Droog bos met productie wordt doorkruist bij het compressorstation. Aangezien de bomen in de huidige situatie niet van bijzonder ecologische waarde zijn kan met het terug planten van vergelijkbare bomen een negatief effect op de NNN-gebied uitgesloten worden. Dit kan echter pas na het doorlopen van de nee, tenzij toets die voor het NNN geldt

In aanvulling op bovenstaande dient om verstoring op broedvogels te voorkomen buiten het broedseizoen te worden gewerkt.

Voor overige delen van het tracédeel is geen sprake van negatieve effecten op NNN-gebied als gevolg van de aanleg van de leidingen.

5 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

5.1 Omgevingswet

5.1.1 Gebiedsbescherming

Significante gevolgen door verstoring kunnen worden uitgesloten. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn niet uitgesloten. Om eventuele effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen moeten AERIUS-berekeningen gedaan worden. Indien een extra stikstofdepositie wordt berekend waarvan significante gevolgen niet in een voortoets kunnen worden uitgesloten, zijn vervolgstappen noodzakelijk zoals het opstellen van een Passende beoordeling en het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit. Als significante gevolgen zijn uit te sluiten, zijn vervolgstappen niet nodig.

5.1.2 Soortenbescherming

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen voor diverse beschermde soorten de verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden. Veel overtredingen kunnen echter worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen. Voor de poelkikker is een fysieke inspectie en mogelijk ook soortgericht onderzoek nodig. Als in het broedseizoen gewerkt wordt binnen een afstand van 50 meter van locaties waar nesten aanwezig kunnen zijn van vogelsoorten waarvoor het nest jaarrond beschermd is, dient daar ook fysieke inspectie en mogelijk soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden.

Afhankelijk van de uitkomst van de nog uit te voeren fysieke inspecties en soortgerichte onderzoeken is mogelijk een vergunning Flora- en fauna-activiteit nodig voor boombewonende vleermuizen, boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, grote vos, grote weerschijnvlinder, kluwenklokje, levendbarende hagedis, steenmarter, teunisbloempijlstaart, veldspitsmuis en voor vogels met een jaarrond beschermd nest.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Op de locatie waar N16.03 Droog bos met productie wordt doorkruist bij het compressorstation. Aangezien de bomen in de huidige situatie niet van bijzonder ecologische waarde zijn kan met het terug planten van bomen van dezelfde soort een negatief effect op de NNN-gebied uitgesloten worden. Dit kan echter pas na het doorlopen van de nee, tenzij toets die voor het NNN geldt

In aanvulling op bovenstaande dient om verstoring op broedvogels te voorkomen buiten het broedseizoen te worden gewerkt.

Voor overige delen van het tracédeel is geen sprake van negatieve effecten op NNN-gebied als gevolg van de aanleg van de leidingen.

6 Bronnen

Arcadis, (2022). Quickscan Natuurwetgeving waterstofnetwerk Noord-Nederland, tracédeel Elim-Ommen

Bouwens, S. (2017). Handreiking kleine marterachtigen in relatie tot soortbescherming.

BIJ12 (2017). Kennisdocument levendbarende hagedis.

Jongbloed, R. H., Wal, J. T. van der, Tamis, J. E., Jonker, S. I., Koolstra, B. J. H., & Schobben, J. H. M. (2011). Nadere effectenanalyse Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone.

Krijgsveld, K. L., Smits, R. R., & van der Winden, J. (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

Krijgsveld, K. L., Klaasen B & Van der Winden, J., (2022) Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Vogelbescherming Nederland.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING

Gebiedsbescherming

Natuurgebieden die worden aangewezen om uitvoering te geven aan de verplichtingen die volgen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn worden Natura 2000-gebieden genoemd. Deze gebieden worden op grond van de Vogelrichtlijn aangewezen voor vogelsoorten van bijlage I van de richtlijn en trekkende watervogelsoorten en op grond van de Habitatrichtlijn voor habitats van bijlage I en leefgebied van soorten van Bijlage II van de richtlijn.

De bescherming van Natura 2000-gebieden is in de Omgevingswet geregeld in de vorm van voorafgaande toetsing van plannen en projecten. Daarmee zijn de bepalingen van artikel 3 en 4 van het zesde lid van de Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. Deze bescherming geldt alleen voor de habitats en soorten waarvoor het betreffende Natura 2000-gebied is aangewezen.

Op grond van Omgevingswet (Ow) artikel 5.1 lid 1 (aanhef en onder e) is het verboden zonder een Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit te verrichten. Een Natura 2000-activiteit is een project (in de zin van artikel 6.3 van de Habitatrichtlijn) dat niet direct verband houdt met of nodig voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen en projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Uit Ow artikel 16.53c volgt dat dat de aanvrager van de vergunning een passende beoordeling (zoals bedoeld in artikel 6.3 van de Habitatrichtlijn) moet opstellen. Als uit de passende beoordeling blijkt dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, kan het bevoegd gezag de vergunning verlenen.

De eerste stap is dus vast te stellen of sprake kan zijn van significante gevolgen. Deze stap wordt vaak de voortoets genoemd. Alleen als en voor zover uit de voortoets blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, worden de effecten passend beoordeeld. Dat gebeurt dan alleen voor het deel van de effecten waarvoor in de voortoets significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten.

Soortbescherming

Inleiding

De soortenbescherming heeft betrekking op de bescherming van dier- en plantensoorten. Als een soort beschermd is, geldt die bescherming altijd en overal, ook buiten natuurgebieden zoals NNN en Natura 2000. Bij de soortenbescherming wordt onderscheid gemaakt in actieve en passieve bescherming. De actieve soortenbescherming bestaat hoofdzakelijk uit maatregelen voor behoud en herstel van leefgebieden van soorten. Ook valt de monitoring van de staat van instandhouding van soorten onder de actieve soortenbescherming. De overheden (provincies en Rijk) zijn de eerstverantwoordelijke voor de actieve soortbescherming.

De passieve soortenbescherming is onder de Omgevingswet (Ow) gericht op het reguleren van flora- en fauna-activiteiten. Een flora- en fauna-activiteit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten (Ow, bijlage A bij artikel 1.1). Een ruimtelijke ontwikkelingen die gevolgen kan hebben voor van nature in het wild levende dieren of planten is dus een flora- en fauna-activiteit. Andere flora- en fauna-activiteiten die onder de Omgevingswet worden gereguleerd zijn bijvoorbeeld jacht en schadebestrijding, populatiebeheer, exoten en handel. Ook kent de Omgevingswet een specifieke zorgplicht voor flora en fauna. Deze zorgplicht geldt niet alleen voor beschermde soorten, maar ook voor planten en dieren die op de rode lijsten staan. Rode lijsten geven inzicht in van nature in Nederland voorkomende dier- en plantensoorten soorten die met uitroeiing bedreigd zijn of speciaal gevaar lopend (Ow artikel 2.19, vijfde lid, onder a, sub 3).

Specifieke zorgplicht

Naast de algemene zorgplicht van artikel 1.6 van de Omgevingswet (Ow) is in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) een specifieke zorgplicht opgenomen. Het eerste lid schrijft voor dat degene die een activiteit uitvoert zicht inspannt voor het voorkomen, beperken of ongedaan maken van mogelijke negatieve gevolgen van de gevolgen die een activiteit kan hebben voor flora en fauna. Dit artikel richt zich op degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de activiteit nadelig kan zijn voor de aanwezig natuurwaarden. Als de negatieve gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, mag de activiteit niet worden uitgevoerd voor zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd. Het gaat hierbij niet alleen over soorten die op grond van de Ow wettelijk beschermd zijn (zie paragraaf 2.2.4) maar ook om planten en dieren die in de rode lijsten genoemd zijn.

Het tweede lid schrijft voor dat voordat een flora- en fauna-activiteit wordt uitgevoerd nagegaan moet worden of er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van planten en dieren of hun habitats. Om dit vast te stellen is ecologisch onderzoek nodig. Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden 'vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten.' (Bal artikel 11.27, tweede lid onder b). Als die gevolgen niet zijn uit te sluiten, moet worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben (Bal artikel 11.27, tweede lid onder c) en moeten alle passende preventieve (mitigerende) maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen (Bal artikel 11.27, tweede lid onder d). Tijdens en na het verrichten van de activiteit moet worden nagegaan of de getroffen maatregelen het beoogde effect hebben ((Bal artikel 11.27, tweede lid onder e). Als blijkt dat de getroffen maatregelen het optreden van nadelige gevolgen toch niet voorkomen, moet de activiteit worden gestaakt, of als staken redelijkerwijs niet meer mogelijk is, moeten passende maatregelen worden getroffen (Bal artikel 11.27, tweede lid onder f).

Vergunningplicht

Het is verboden zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) aangewezen geval (Ow artikel 5.1, tweede lid, onder g). De AMvB waarop hier wordt gedoeld is het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Uit het Bal volgt dat een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is als verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten worden overtreden. Welke soorten beschermd zijn en wat de verbodsbepalingen zijn wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

Beschermde soorten

In de Ow wordt – net als eerder in de Wet natuurbescherming (Wnb)- onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en andere soorten.

Vogelrichtlijnsoorten

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (Bal artikel 11.37, eerste lid, onder a).

Habitatrichtlijnsoorten

In deze categorie vallen alle (in hun natuurlijk verspreidingsgebied) in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern (uitgezonderd vogels) of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn (uitgezonderd vogels); (Bal artikel 11.46, eerste lid, onder a en derde lid)

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; (Bal artikel 11.46, eerste lid, onder e)

De bijlagen waarnaar verwezen wordt zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen. In Bijlage 1 is een overzicht opgenomen van het deel van die soorten dat van nature in Nederland voorkomt.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld (Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten), is ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een "nationale kop" op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen passieve beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn beschermd op grond van Bal artikel 11.54, eerste lid onder a en c, en opgenomen op bijlage IX onder b bij de wet. De lijst van beschermde 'andere soorten' is ook opgenomen in Bijlage 1 bij dit rapport.

Verbodsbepalingen

De handelingen waarvoor een verbod geldt en die niet zonder vergunning mogen worden verricht, verschillen per beschermingscategorie. Als de handeling is toegestaan op grond van een gedragscode, vrijstelling of een andere wettelijke bepaling, is geen vergunning nodig (Omgevingswet artikel 5.2 eerste lid, onder h, derde lid, onder b en vierde lid, onder b).

Vogelrichtlijnsoorten

Ten aanzien van Vogelrichtlijnsoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, het rapen of onder zich hebben van eieren en het opzettelijk storen van vogels (Bal artikel 11.37, lid 1). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (Bal artikel 11.37 lid 3). Deze verboden gelden niet als het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de beschermingsbepalingen van artikel 9, eerste en tweede lid en artikel 13 van de Vogelrichtlijn en ook niet als de activiteit uitvoering geeft aan een op grond van artikel 6 van de Habitatrichtlijn te nemen instandhoudingsmaatregel of passende maatregelen (Bal artikel 11.37, lid 2).

Habitatrichtlijnsoorten

Ten aanzien van de Habitatrichtlijnsoorten (diersoorten) verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk verstoren, het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (Bal artikel 11.46 lid 1, onder a t/m d). Ten aanzien van de Habitatrichtlijnsoorten (plantensoorten) verbiedt de wet het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen en vernielen (Bal artikel 11.46, lid 1, onder e). Deze verboden gelden niet als het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de beschermingsbepalingen van artikel 16 de Habitatrichtlijn en ook niet als de activiteit uitvoering geeft aan een op grond van artikel 6 van de Habitatrichtlijn te nemen instandhoudingsmaatregel of passende maatregelen (Bal artikel 11.46, lid 2).

Andere soorten

Ten aanzien van de andere soorten (diersoorten) geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren (Bal artikel 11.54, eerste lid, onder a en b). Ten aanzien van de andere soorten (plantensoorten) geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen (Bal artikel 11.54, eerste lid, onder c). Het verbod geldt niet als het gaat om de bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis voor zover die zich in of op gebouwen of de daarbij horende erven en roerende zaken bevinden. Het verbod geldt evenmin als de activiteit op grond van andere wetgeving is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen in artikel 8.74I (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit) van het Bal en ook niet als de activiteit uitvoering geeft aan een op grond van artikel 6 van de Habitatrichtlijn te nemen instandhoudingsmaatregel of passende maatregelen (Bal artikel 11.51, lid 2).

Voor een aan tal soorten uit de groep 'andere soorten' geldt een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ten aanzien van deze soorten is dus geen vergunning nodig en hoeft dus ook geen nader onderzoek plaats te vinden. Voor deze soorten geldt de specifieke zorgplicht wel. Aangezien het Rijk het bevoegd gezag is, geldt de volgende lijst van vrijgestelde soorten (artikel 4.31 van de Omgevingsregeling):

Zoogdieren

Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>

Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Vos	Vulpes vulpes
Wezel	Mustela nivalis
Woelrat	Arvicola terrestris

Amfibieën

Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda
Middelste groene kikker	Rana esculenta

Beoordelingsregels

Voor ieder van de beschermingscategorieën geldt voor het toestaan van een overtreding van de verbodsbepalingen middels een omgevingsvergunning een aantal beoordelingsregels. Deze zijn opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Voor alle beschermingscategorieën geldt dat geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit mag bestaan (Bkl artikel 8.74j, eerste lid, onder a; Bkl artikel 8.74k, eerste lid, onder a; Bkl artikel 8.74l, eerste lid, onder a). Verder moet aan een aantal beoordelingsregels worden voldaan die per beschermingscategorie verschillen.

Vogelrichtlijnsoorten

Een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit mag voor Vogelrichtlijnsoorten alleen worden verleend als de activiteit nodig is (Bkl artikel 8.74j, eerste lid, onder b):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Tot slot mag de activiteit niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort waarvoor de vergunning wordt verleend (Bkl artikel 8.74j, eerste lid, onder c).

Habitatrichtlijnsoorten

Een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit mag voor Habitatrichtlijnsoorten alleen worden verleend als de activiteit nodig is (Bkl artikel 8.74k, eerste lid, onder b):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

2. voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot slot mag de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. (Bkl artikel 8.74k, eerste lid, onder c).

Andere soorten

Een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit mag voor andere soorten alleen worden verleend als de activiteit nodig is vanwege de redenen genoemd bij de Habitatrichtlijnsoorten, of aanvullend daaraan vanwege de volgende redenen (Bkl artikel 8.74k, eerste lid, onder b):

6. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
7. voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
8. voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
9. voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
10. in het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
11. in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
12. in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
13. in het algemeen belang.

Tot slot mag de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. (Bkl artikel 8.74l, eerste lid, onder c).

BIJLAGE B Wettelijk kader Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Sinds 1990 wordt gewerkt aan een landelijk ecologisch netwerk van natuurgebieden en ecologische verbindingzones. Dit netwerk werd eerst de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd en die naam is bij het sluiten van het natuurpact tussen Rijk en provincies in 2013 veranderd in Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN heeft een wettelijke grondslag in de Omgevingswet (Ow), namelijk in artikel 2.44 lid 4. In dit artikel is geregeld dat bij omgevingsverordening gebieden worden aangewezen die horen bij het NNN. Deze verplichting volgt ook uit artikel 7.6 lid 1 van het besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), waarin ook geregeld is dat in de omgevingsverordening de begrenzing van het NNN moet worden vastgelegd.

In artikel 7.7 van het Bkl is vastgelegd dat de wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) van het NNN in de omgevingsverordening moeten worden vastgelegd. Vervolgens is in artikel 7.8 het wettelijk beschermingsregime beschreven dat geldt ten aanzien van het NNN. Daarin is voorgeschreven dat de omgevingsverordening regels moet bevatten voor omgevingsplannen en projectbesluiten met oog op het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland. Deze regels moeten er in ieder geval voor zorgen dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

De bescherming van het NNN is verder uitgewerkt in de omgevingsverordening van de provincie Drenthe. Daarin is het volgende geregeld (Artikel 3.30 en 3.31).

Artikel 3.30 Bescherming Natuurnetwerk Nederland

1. Een omgevingsplan of projectbesluit dat betrekking heeft op Natuurnetwerk Nederland bevat geen functies, activiteiten en regels die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland aantasten of die kunnen leiden tot een vermindering van de kwaliteit, de oppervlakte of de samenhang tussen de gebieden van het Natuurnetwerk Nederland.
2. Een omgevingsplan of projectbesluit dat betrekking heeft op Natuurnetwerk Nederland onderbouwt in ieder geval:
 - a. de wezenlijke kenmerken en waarden van het desbetreffende deel van Natuurnetwerk Nederland;
 - b. hoe de wezenlijke kenmerken en waarden worden beschermd; en
 - c. hoe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden worden voorkomen.

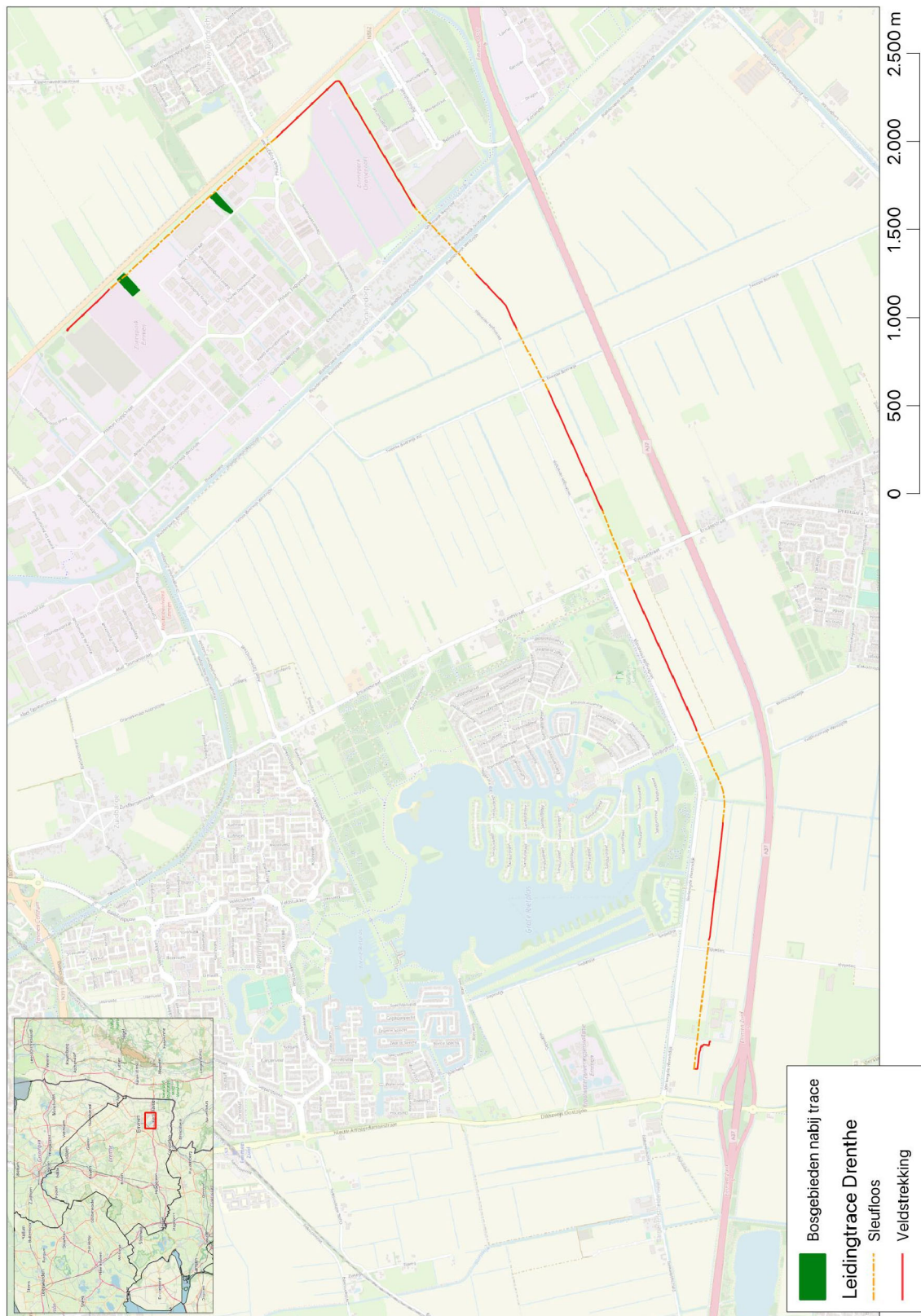
Artikel 3.31 Afwijking Natuurnetwerk Nederland

1. In afwijking van Artikel 3.30 kan een omgevingsplan of projectbesluit voorzien in nieuwe activiteiten of wijziging van bestaande activiteiten voor zover:
 - a. er sprake is van een groot openbaar belang;
 - b. er geen reële andere mogelijkheden zijn; en
 - c. de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd waarbij:
 1. de activiteiten niet mogen leiden tot een nettoverlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke waarden en kenmerken;
 2. de compensatie plaatsvindt:
 - I. aansluitend aan of, als dat niet mogelijk is, nabij Natuurnetwerk Nederland;
 - II. in Natuurnetwerk Nederland wanneer deze gronden beleidsmatig niet zijn aangeduid als natuur, inclusief nieuwe natuur;
 - III. door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie op afstand van het gebied; of
 - IV. op financiële wijze; en
 - V. de compensatie plaatsvindt binnen twee jaar na vaststelling van het omgevingsplan dat voorziet in de aantasting.
- d. in het omgevingsplan of projectbesluit wordt opgenomen:
 1. op welke wijze schade aan Natuurnetwerk Nederland zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
 2. hoe wordt geborgd dat de maatregelen voor de compensatie als bedoeld onder het eerste lid, onder c, sub 1, daadwerkelijk wordt uitgevoerd en de wijze waarop die compensatie duurzaam is verzekerd.
2. Een omgevingsplan of projectbesluit kan in afwijking van Artikel 3.30 een activiteit of een combinatie van activiteiten mogelijk maken indien uit een provinciale of intergemeentelijke omgevingsvisie of programma blijkt dat

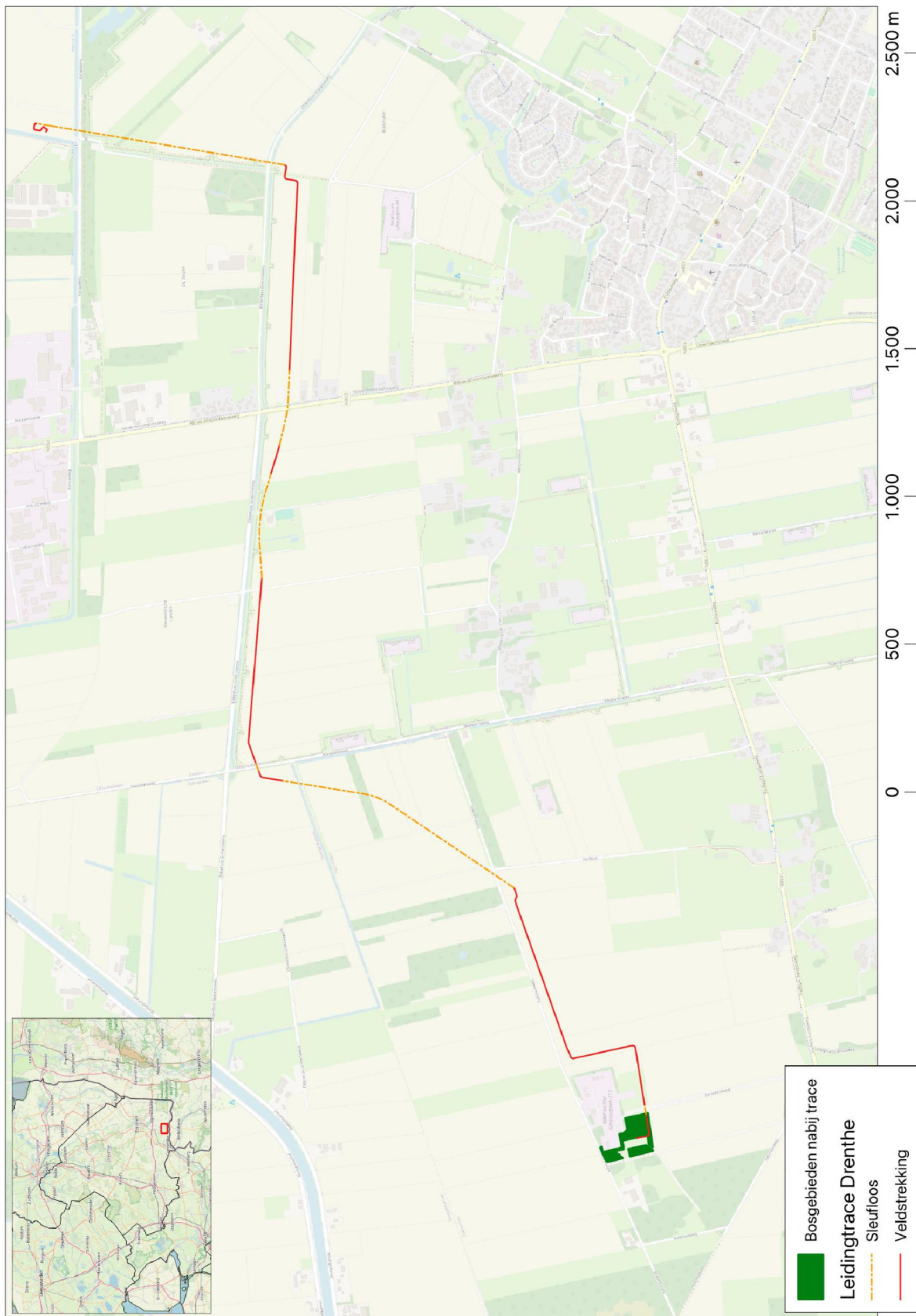
die activiteit of combinatie van activiteiten ook tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van Natuurnetwerk Nederland te verbeteren, waarbij in samenhang met een ander omgevingsplan of een of meer andere projectbesluiten die eveneens behoren tot de desbetreffende omgevingsvisie:

- a. de kwaliteit van Natuurnetwerk Nederland verbetert, waarbij de oppervlakte van Natuurnetwerk Nederland niet afneemt;
- b. het areaal van Natuurnetwerk Nederland wordt vergroot, ter compensatie van het gebied dat door de ontwikkeling verloren gaat, indien daarmee een beter functionerend Natuurnetwerk Nederland ontstaat, en;
- c. in dat omgevingsplan of projectbesluit verantwoord wordt waaruit de aard, wijze en het tijdstip van realisatie van de kwaliteits- of kwantiteitswinst bestaat.

BIJLAGE C Kaarten

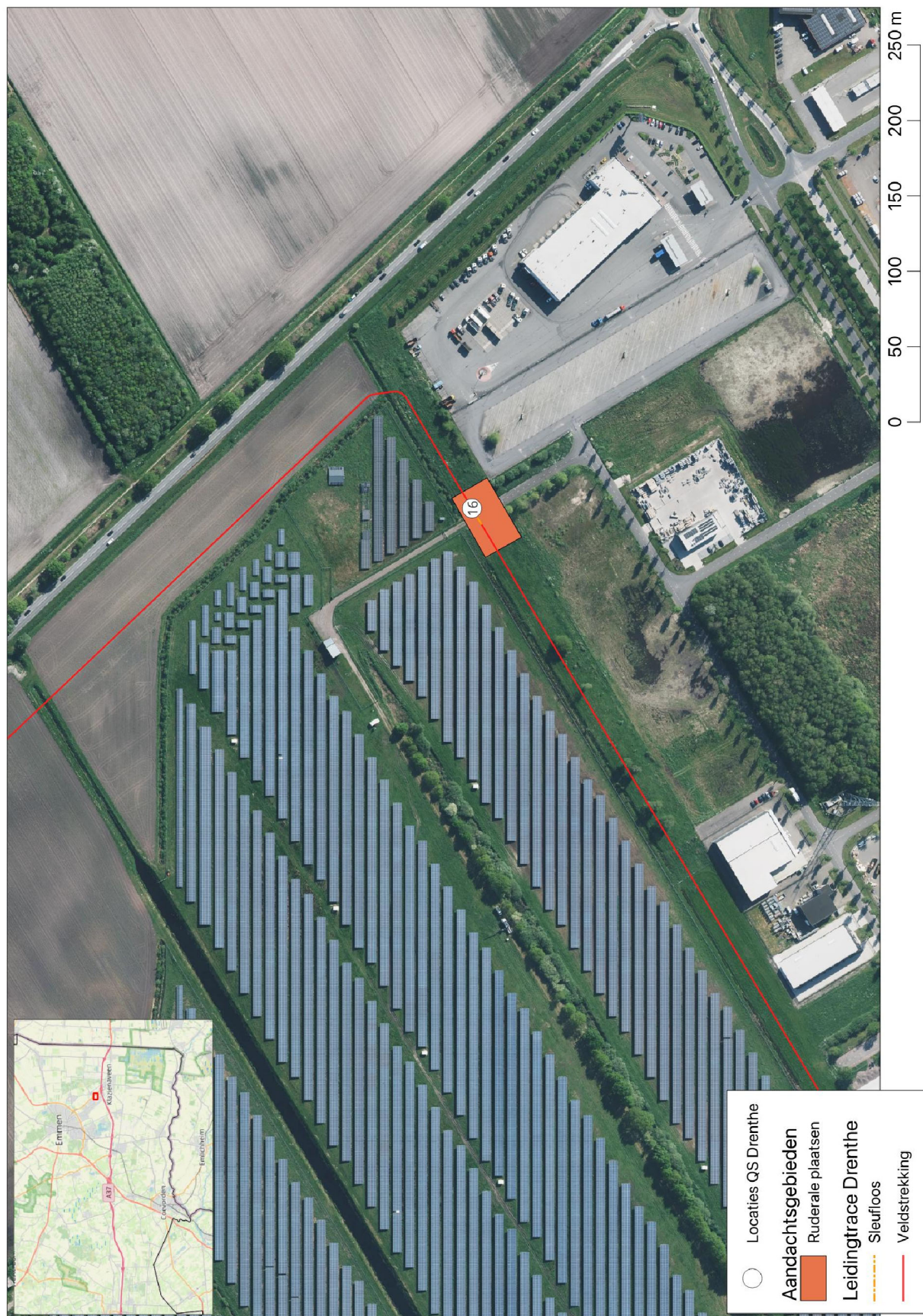
Figuur 6-1 Bossen op industrieterrein ten zuiden van Emmen zijn mogelijk essentieel leefgebied voor boommarter, steenmarter, das, eekhoorn en grote vos. Ook zijn hier mogelijk boomholtes geschikt voor vleermuizen die bij eventuele kap van bomen worden vernietigd. Bossen die met een boring worden gepasseerd zijn niet in de afbeelding opgenomen.

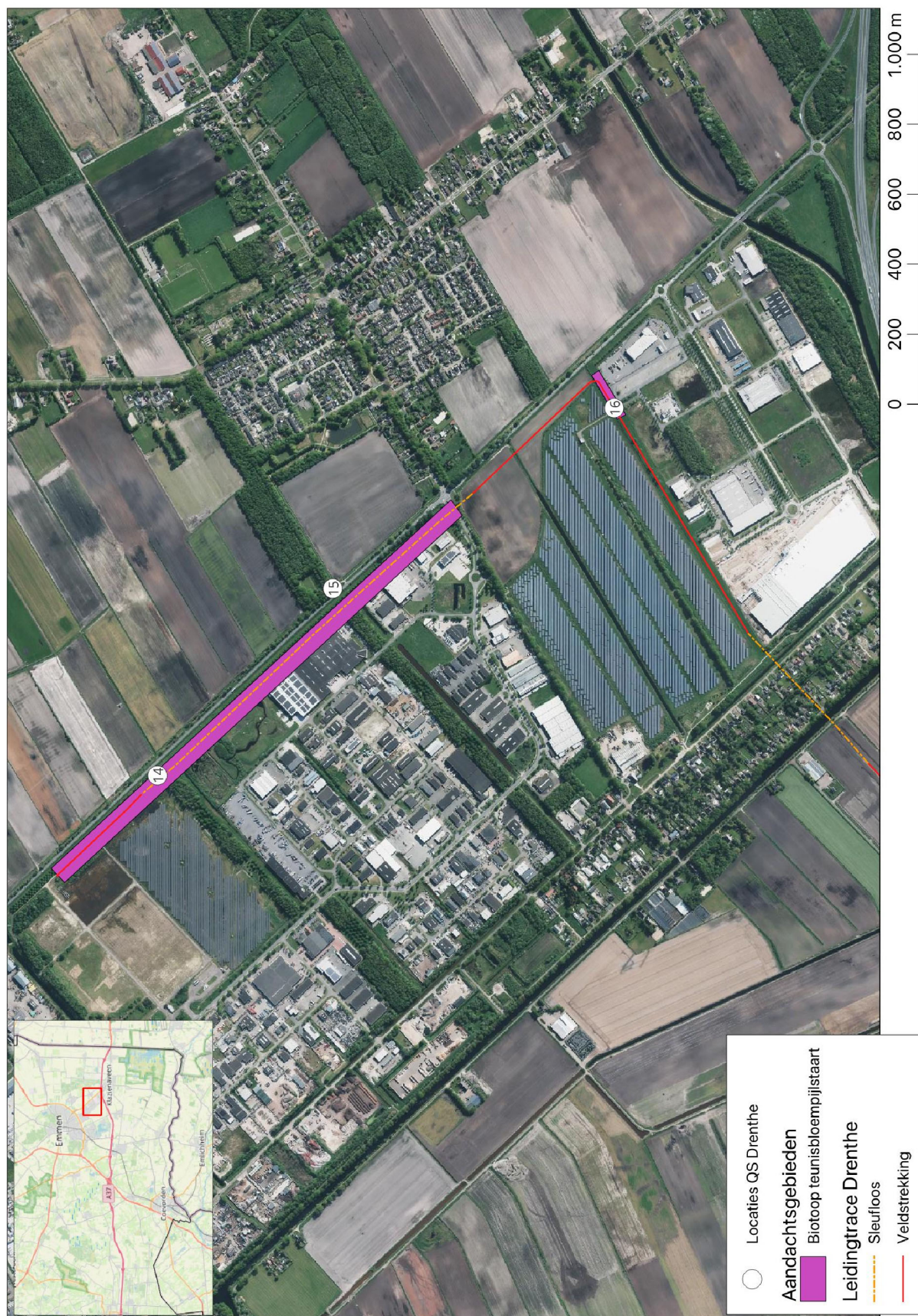
Figuur 6-2 Bossen ten hoogte van Schoonebeek zijn mogelijk essentieel leefgebied voor boommarter, steenmarter, das, eekhoorn, levendbarende hagedis en grote vos. Ook zijn hier mogelijk boomholtes geschikt voor vleermuizen die bij eventuele kap van bomen worden vernietigd. Bossen die met een boring worden gepasseerd zijn niet in de afbeelding opgenomen.

Figuur 6-3 Ruige berm langs N862 ten zuiden van Emmen is mogelijk essentieel leefgebied voor veldspitsmuis.

Figuur 6-4 Ruderaie plaatsen ten zuiden van Emmen met mogelijke groeiplaatsen van kluwenklokje.

Figuur 6-5 Mogelijk leefgebied teunisbloempijlstaart vanwege aanwezige waardplanten (grote teunisbloem, wilgenroosje) ten zuiden van Emmen.

BIJLAGE D Impressie projectgebied

Figuur 6-6 locatie 14

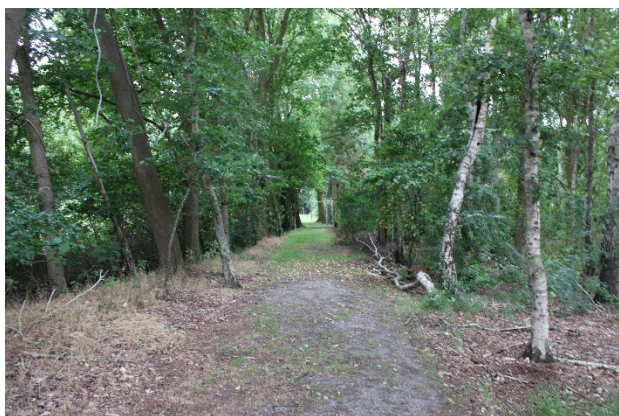
Figuur 6-7 locatie 15 en 16

Figuur 6-8 locatie 17 en 18

Figuur 6-9 locatie 19 en 20

Figuur 6-10 locatie 21

Colofon

QUICKSCAN NATUURWETGEVING WATERSTOFNETWERK NOORD-NEDERLAND
TRACÉDEEL DRENTHE

KLANT

N.V. Nederlandse Gasunie

AUTEUR

-

PROJECTNUMMER

30133275

ONZE REFERENTIE

D10056442:185

DATUM

@@ maart 2025

STATUS

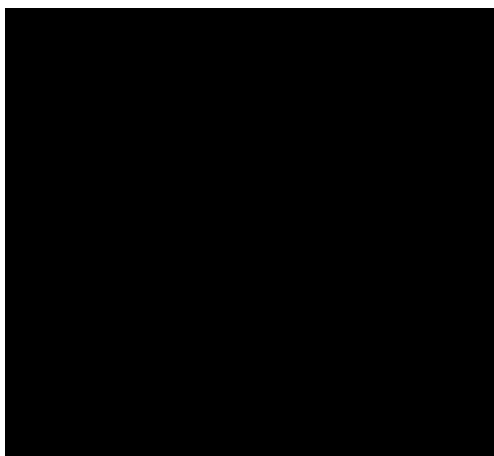
Definitief

GECONTROLEERD DOOR

-

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[arcadis-nederland](https://www.arcadis-nederland.nl)

[arcadis_nl](https://twitter.com/arcadis_nl)

[ArcadisNetherlands](https://www.facebook.com/ArcadisNetherlands)

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland

Quickscan Natuurwetgeving Afsluiterschema's Groningen, Drenthe & Overijssel

Auteur
ArcadisProject
Waterstofnetwerk NederlandRevisienummer
1Revisie datum
14-07-2023Ons kenmerk
WNN1-ARC-EM-REP-0072Status
Final**Parafen**Naam
DatumNaam
DatumNaam
Datum_____
Auteur_____
Gecontroleerd_____
Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
1	Ontvangen versie van Arcadis	14-07-2023

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

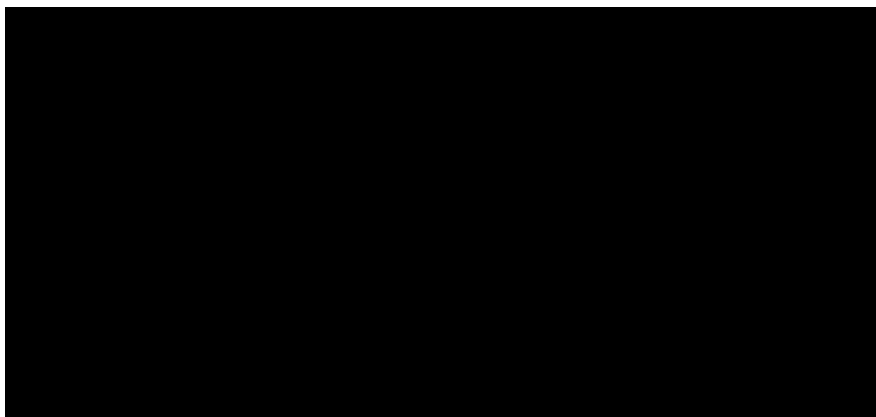
14 juli 2023 - Public

DOCUMENTCODE GASUNIE
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003

STATUS
Definitief

Contactpersoon

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Aanleiding	4
Huidige situatie	5
Gebiedsbescherming	14
Methode	14
Ligging	14
Effectenbeoordeling	16
Soortenbescherming	17
Methode	17
Aanwezigheid beschermde soorten	17
Effectbeschrijving	33
Toetsing	37
Overtreding verbodsbepaling	37
Vervolg	39
Mitigerende maatregelen	39
Fysieke inspectie	41
Soortgericht onderzoek	41
Conclusie en vervolgstappen	44
Bronnenlijst	46
Colofon	47

Inleiding

Aanleiding

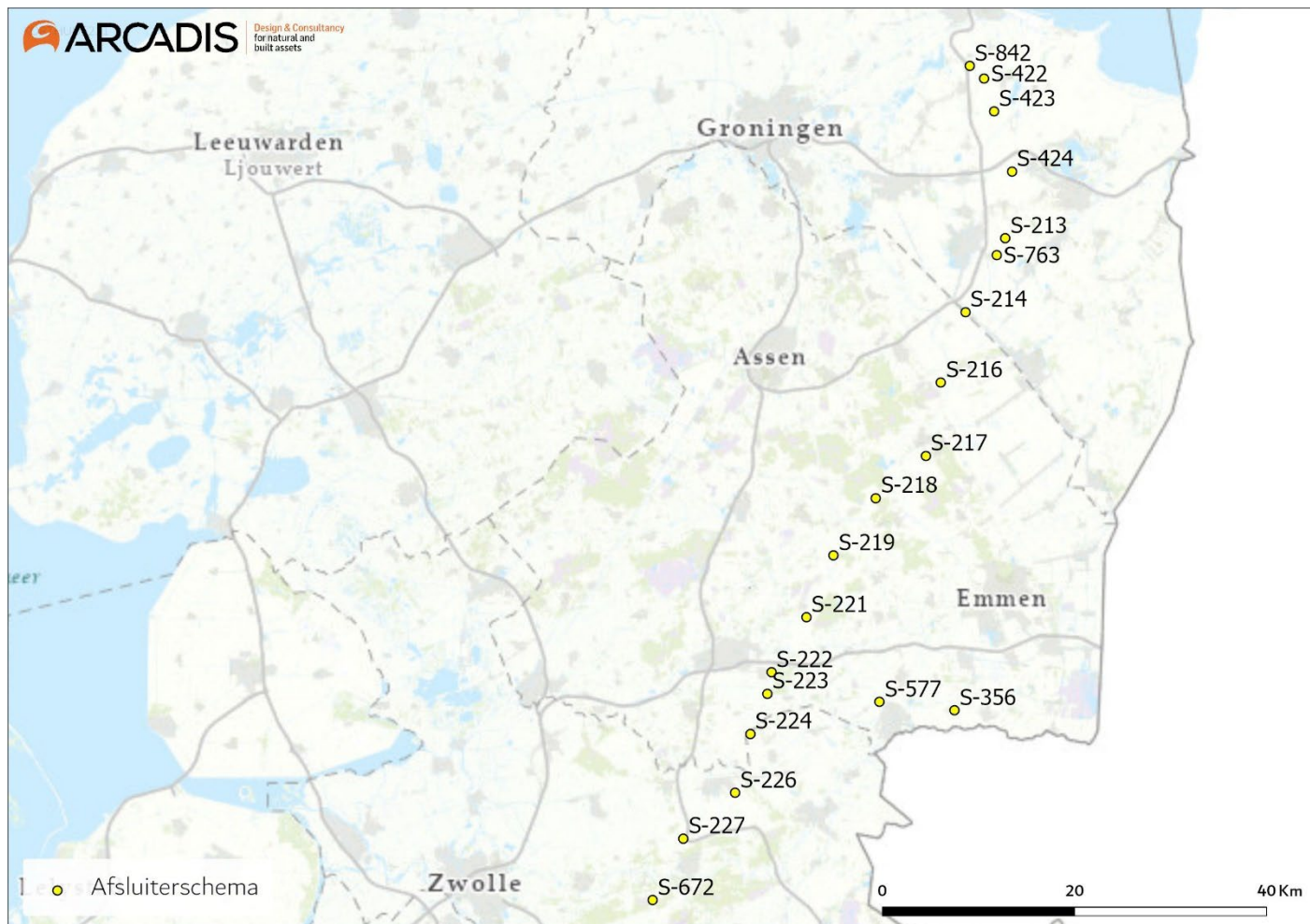
Gasunie werkt aan een nationaal waterstofnetwerk dat vraag naar en aanbod van waterstof verbindt. Het project bestaat uit nieuw aan te leggen leidingen en bestaande om te bouwen leidingen van een ondergronds waterstofnetwerk in Noord-Nederland. De startpunten van het tracé liggen in Delfzijl en Eemshaven en lopen beide naar Tjuchem, beide betreffen nieuw aan te leggen leidingen. Vanaf Tjuchem loopt een bestaande om te bouwen leiding naar Elim langs Zuidwending en van Elim een bestaande om te bouwen leiding naar Emmen. Ook komen er twee nieuw aan te leggen leidingen in de buurt van Emmen en nabij Schoonebeek. Tot slot loopt van Elim door middel van bestaande om te bouwen leidingen naar het productieterrein in Ommen, hier is ook sprake van een klein stukje nieuw aan te leggen leiding op het eind. Langs de bestaande om te bouwen leiding van Tjuchem naar Elim en Emmen liggen afsluiterschema's. Deze afsluiterschema's worden omgebouwd c.q. geamoveerd om aansluitingen te realiseren.

Deze quickscan-memo richt zich alleen op de afsluiterschema's in het bestaande gasleidingtracé. Ook zijn door Arcadis andere quickscans opgesteld voor nieuw aan te leggen leidingen bij Elim-Ommen (Arcadis, 2022a) en bij Eemshaven – Tjuchem – Delfzijl en Emmen-Schoonebeek (Arcadis, 2022b). De resultaten van de quickscans dienen ter onderbouwing van de MER en het projectbesluit alsmede een eventuele vergunningaanvraag op grond van de Wnb.

De ligging van de afsluiterschema's staan weergegeven in Figuur 1.

Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) of effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Gasunie heeft Arcadis gevraagd om voor bovengenoemde ontwikkeling een quickscan op te stellen om eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen. De resultaten van de quickscan dienen ter onderbouwing van de MER en het projectbesluit alsmede een eventuele vergunningaanvraag op grond van de Wnb.

Het projectgebied is niet gelegen in NNN-gebied (Natuurnetwerk Nederland) maar grenst bij S-216 en S-218 wel aan NNN-gebied. Beide afsluiterschema's liggen in de provincie Drenthe. De provincie Drenthe kent geen externe werking. Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) zijn uitgesloten. Hier wordt in deze quickscan verder niet op ingegaan.

Figuur 1 Ligging van de afsluiterschema's

Huidige situatie

De 20 afsluiterschema's liggen verspreid in de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel (zie *Figuur 1*). Ze liggen in diverse landschapstypen, die globaal verdeeld kunnen worden in landbouwgrond, (agrarisch) grasland, bosschages, wegen en watergangen. Het grootste deel van het tracé bestaat uit akkerbouw met omliggende bosschages. *Figuur 2* tot *figuur 20* geven de foto-impressie weer van de afsluiterschema's op volgorde van noord naar zuid.

Figuur 2 Foto impressie S-842

Figuur 3 Foto impressie S-422

Figuur 4 Foto impressie S-423

Figuur 5 Foto impressie S-424

Figuur 6 Foto impressie S-213

Figuur 7 Foto impressie S-763

Figuur 8 Foto impressie S-214

Figuur 9 Foto impressie S-216

Figuur 10 Foto impressie S-217

Figuur 11 Foto impressie S-218

Figuur 12 Foto impressie S-219

Figuur 13 Foto impressie S-221

Figuur 14 Foto impressie S-222

Figuur 15 Foto impressie S-223

Figuur 16 Foto impressie S-224

Figuur 17 Foto impressie S-226

Figuur 18 Foto impressie S-22

Figuur 19 Foto impressie S-577

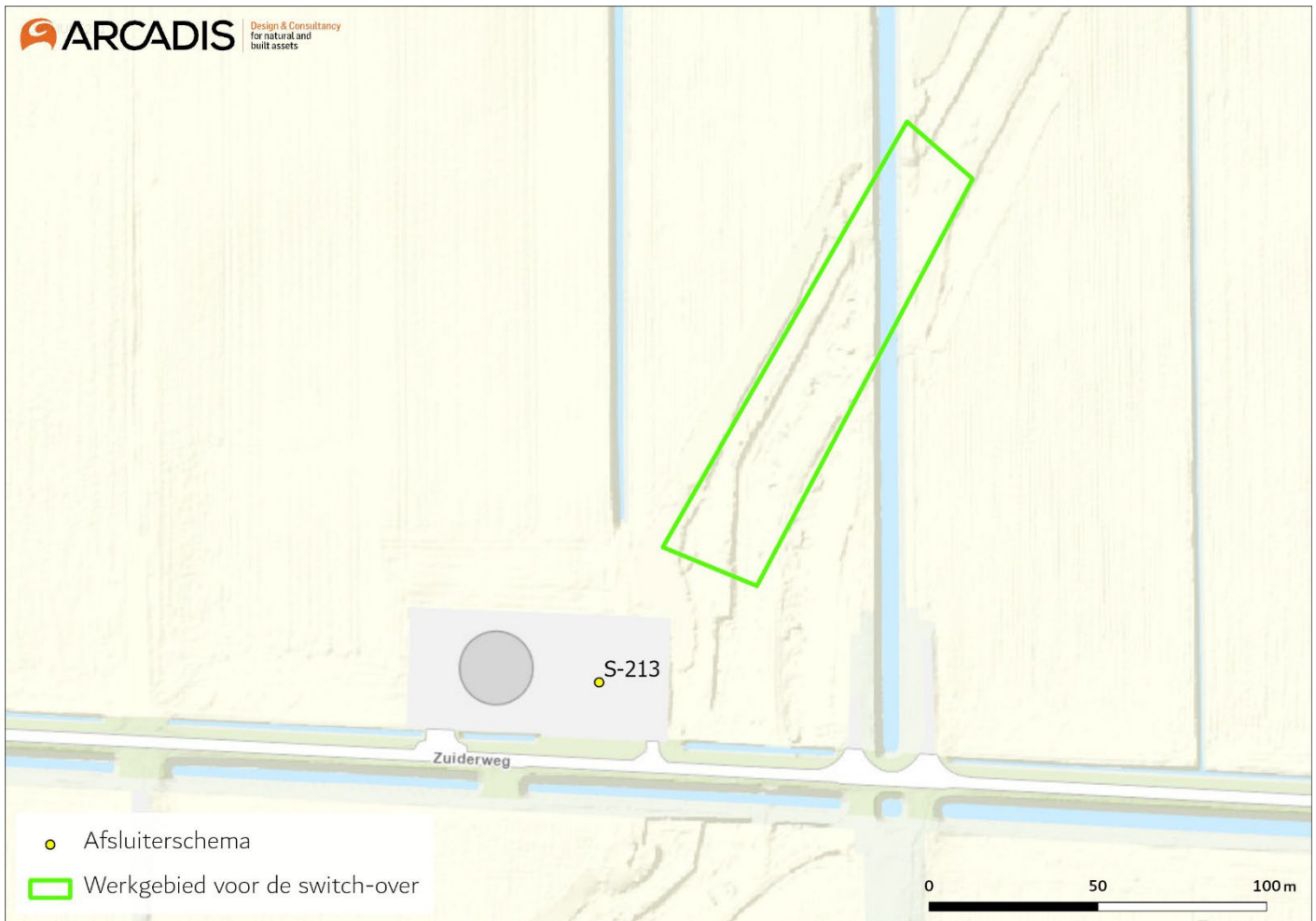
Figuur 20 Foto impressie S-356

Voorgenomen ingreep en afbakening

De voorgenomen ingreep bestaat uit het geschikt maken van bestaande gasleidingen voor waterstof. Voor het geschikt maken worden de afsluiterschema's omgebouwd. Dit vindt voornamelijk plaats binnen het hekwerk van de afsluiterschema's en het terrein buiten het hekwerk kan worden gebruikt als werkterrein voor de opstelling van materieel en opslag van het materiaal. Hiervoor is rekening gehouden met een werkterrein van 25 meter rondom de locatie. Voor locaties zonder toegangsweg, zoals bij S-557, als uitgangspunt de kortst mogelijke route nemen vanaf de openbare weg naar de afsluiterschema. Bij S-213 ook nog een switch-over gerealiseerd (zie *Figuur 1* voor de ligging van deze locatie). Bij deze locatie wordt mogelijk ook de sloot gedempt, welke tijdens het veldbezoek niet is bekeken. Voor de bevindingen van soortenbescherming nabij S-356 wordt doorverwezen naar de quickscanrapportage van tracé Eemshaven-Delfzijl en Schoonebeek-Emmen (Arcadis, 2022b) bij locatie 21, waar deze locatie reeds behandeld is. S-356 wordt niet behandeld in dit rapport. Voor de bevindingen van soortenbescherming nabij S-672 wordt doorverwezen naar de quickscanrapportage van tracé Elim-Ommen (Arcadis, 2022a) en de conclusies voor de soorten binnen het hekwerk. Alleen de gebouwbewonende vleermuissoorten ter plaatse van S-672 worden wel behandeld in deze rapportage.

In deze rapportage is ervan uitgegaan dat er geen kap van houtopstand plaatsvindt, geen werkzaamheden plaatsvinden in de watergangen (met uitzondering van S-213) en er geen gebruik wordt gemaakt van verlichting tijdens de werkzaamheden.

Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden, is ten tijde van het schrijven van deze rapportage onbekend.

Figuur 21 Werkgebied voor het realiseren van de switsch-over nabij S-213

Gebiedsbescherming

Methode

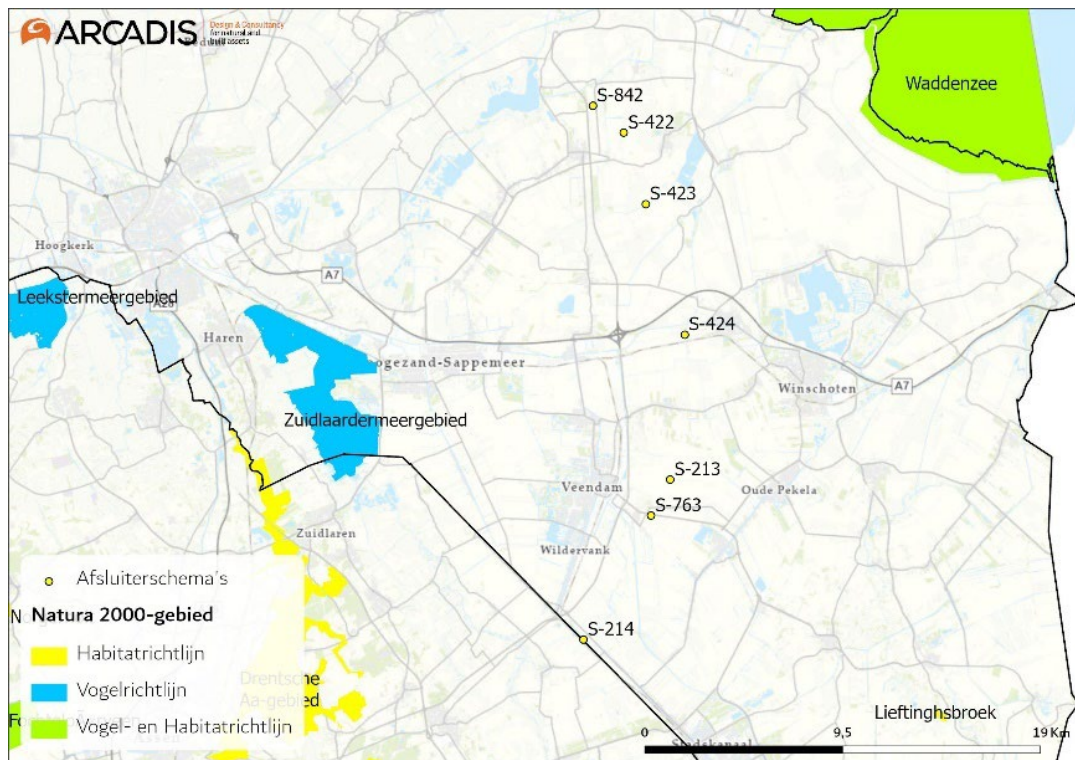
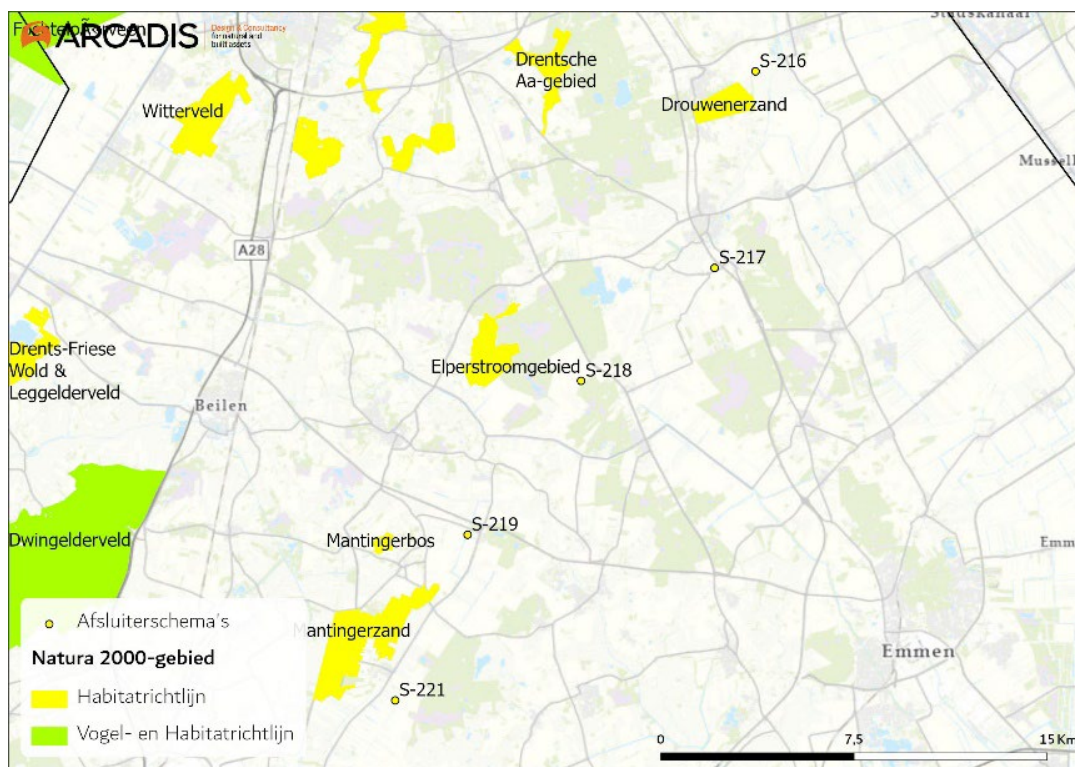
Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

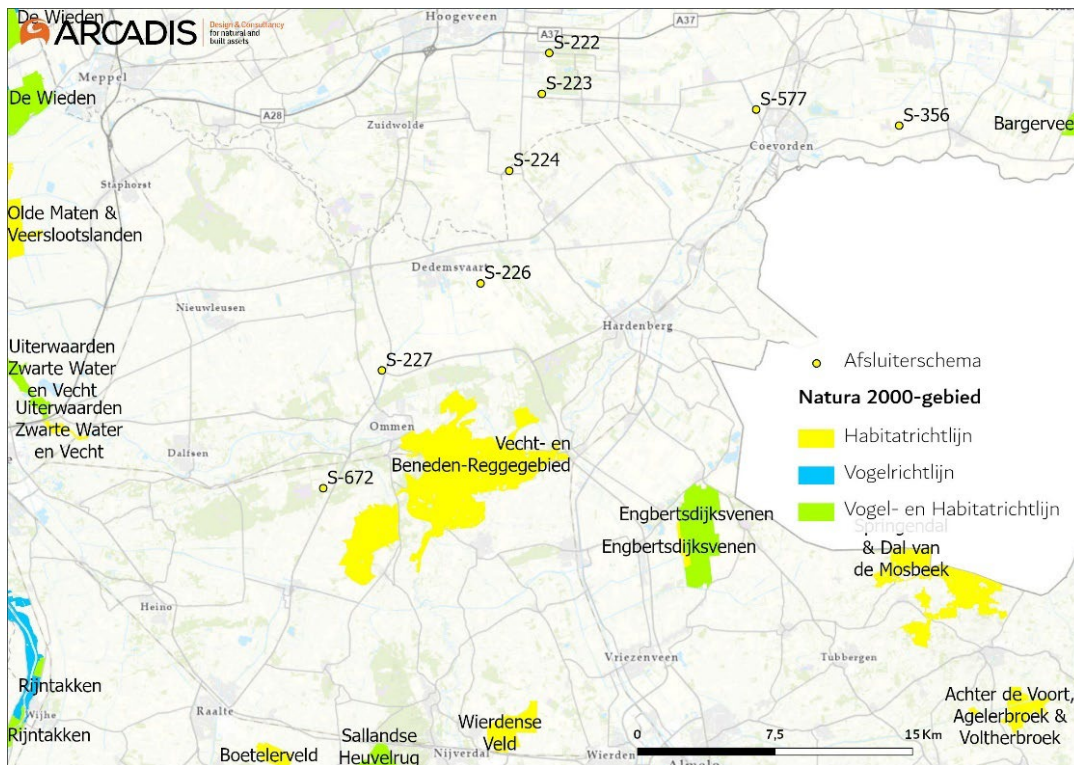
Ligging

De ligging van de afsluiterschema's ten opzichte van Natura 2000-gebieden staan weergegeven in *Figuur 22*. De kortste afstand van het projectgebied tot de Natura 2000-gebieden is weergegeven in *Tabel 1*.

Tabel 1 Overzicht dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden nabij het projectgebied

Natura 2000-gebieden	Aanwijzing	Overbelasting stikstof	Afstand tot afsluiterschema's
Waddenzee	HR en VR	Ja	7,8 km
Lieftingsbroek	HR	Ja	17,8 km
Drouwenezand	HR	Ja	0,77 km
Zuidlaardermeergebied	VR	Nee	13,5 km
Drentsche Aa	HR	Ja	7,1 km
Elperstroomgebied	HR	Ja	2,6 km
Mantingerbos	HR	Ja	2,9 km
Mantingerzand	HR	Ja	1,5 km
Bargerveen	HR en VR	Ja	8,8 km
Vecht- en Beneden Reggegebied	HR	Ja	3,7 km
Dwingelderveld	HR en VR	Ja	11,5 km
Engelbertsdijkvenen	HR en VR	Ja	17,8 km
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	HR en VR	Ja	13,0 km
Olde Maten en Veerslootlanden	HR	Ja	19,9 km
Witterveld	HR	Ja	16,8 km
Holtingerveld	HR	Ja	21,8 km
Rijntakken	HR en VR	Ja	17,1 km
Springendal & Dal van de Mosbeek	HR	Ja	30,4 km
Wierdense Veld	HR	Ja	15,8 km
Sallandse Heuvelrug	HR en VR	Ja	14,2 km
Boetelerveld	HR	Ja	14,2 km
De Wieden	HR en VR	Ja	25,1 km

Figuur 22 Kaarten van de ligging van Natura 2000-gebieden t.o.v. afsluiterschema's

Effectenbeoordeling

Verstoringseffecten

Het projectgebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het overgrote deel van de effecten speelt lokaal af in het projectgebied of de directe omgeving van het projectgebied. Negatieve effecten, zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebied en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden. Vervolgstappen als gevolg van verstoringseffecten zijn daarom niet nodig.

Effecten als gevolg van stikstofdepositie

In Natura 2000-gebieden kunnen effecten optreden als gevolg van stikstofdepositie. Stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn onder andere Mantingerzand, Waddenzee en Bargerveen. Stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden kan optreden in de wijde omgeving. Effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. Om eventuele effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen, moeten AERIUS-berekeningen gedaan worden. Als daaruit komt dat effecten niet uit te sluiten zijn, zijn vervolgstappen noodzakelijk, zoals het opstellen van een passende beoordeling en het aanvragen van een vergunning Wnb. Als de effecten op basis van de berekeningen uitgesloten worden, zijn vervolgstappen in het kader van gebiedsbescherming niet nodig.

Soortenbescherming

Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 14 en 21 september door J. Korthuis, ecooloog bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek op 14 september waren bewolkt met af en toe zon, 14°C en windkracht 2. De omstandigheden tijdens het veldbezoek op 21 september waren gematigd zonnig, afgewisseld met lichte bewolking, 9°C en windkracht 2. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek, waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

Aanwezigheid beschermde soorten

De volgende tabel geeft een overzicht van welke beschermde soorten, per soortgroep, mogelijk voorkomen binnen het projectgebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 2 Voorkomen en functie leefgebieden van beschermde soorten binnen het Groningse deel van projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
Flora	Bureauonderzoek In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde knolspirea in een tuin in Westerlee (niet wild) nabij S-424 en S-213 en kleine wolfsmelk op 7 km van het projectgebied (S-423) (NDFF, 2022).	Knolspirea en kleine wolfsmelk zijn uitgesloten op basis van habitat. Andere beschermde plantensoorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.
	Veldbezoek Tijdens het veldbezoek zijn voedselrijke omgevingen waargenomen met algemene kenmerkende soorten, zoals perzikkruid en vertakte leeuwentand. De omgeving bestond voornamelijk uit akkers en weilanden. Knolspirea komt voor op voedselarmere plaatsen en is daarom uitgesloten op basis van habitat. Kleine wolfsmelk groeit op open plaatsen en bij akkers, zoals maïsvelden. Binnen het hekwerk en de toegangsweg waren geen open plekken, wat als groeiplaats van de soort kan dienen. In het omliggende agrarische land was ten tijde van het veldbezoek een ingezaaid grasland. Dergelijke omgeving is ongeschikt als groeiplaats voor kleine wolfsmelk. Verder is de omgeving van de locaties voedselrijk en ongeschikt als groeiplaats voor andere beschermde plantensoorten. Andere beschermde plantensoorten zijn op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens uitgesloten.	
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Bureauonderzoek Binnen het gehele projectgebied is de afgelopen 5 jaar een grote diversiteit aan beschermde vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nesten waargenomen en gemeld (NDFF, 2022).	Algemene broedvogels kunnen tot broeden komen in het projectgebied of in de directe omgeving van het projectgebied.
	Veldbezoek Binnen de hekwerken, in de watergangen, agrarische percelen en in de bosschages (bij S-214) kunnen algemene broedvogels tot broeden komen.	
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	Bureauonderzoek In en in de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van diverse broedvogels met jaarrond beschermd nesten, zoals buizerd, gierzwaluw, huismus, ooievaar, roek, ransuil, sperwer. Binnen een straal van	Broedvogels met jaarrond beschermd nest kunnen tot broeden komen in het bosschage nabij S-214.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>500 meter van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van broedvogels met jaarrond beschermde nesten.</p> <p><u>Veldbezoek</u> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van jaarrond beschermde nesten of potentiële nestplekken in de directe omgeving van het projectgebied, met uitzondering van locatie S-214. Tijdens het veldbezoek zat er veel blad aan de bomen. Hierdoor konden jaarrond beschermde nesten direct naast locatie S-214 niet uitgesloten worden. Voor andere locaties kunnen (potentiële) nestplekken van vogels met jaarrond beschermde nesten uitgesloten worden.</p> <p>Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen wel in het projectgebied foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat er in de omgeving van de locaties genoeg alternatief foerageergebied voorhanden is en het maar een zeer klein onderdeel van het gehele leefgebied vormt.</p>	<p>Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen in het projectgebied foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p>
Grondgebonden zoogdieren	<p><u>Bureauonderzoek</u> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren, zoals bever, boommarter, bunzing, das, eekhoorn, grote bosmuis, haas, hermelijn, otter, steenmarter, waterspitsmuis, wolf en algemene (vrijgestelde) soorten zoals ree, vos, konijn, egel, woelrat, wezel en diverse muissorten (NDFF, 2022).</p> <p><u>Veldbezoek</u> Het landschap van het Groningse deel van het projectgebied bestaat voornamelijk uit productieland (grasland, mais, bieten, etc.) begrenst door sloten met steil talud en weinig begroeiing of door wegen. Haas en steenmarter kunnen hier voorkomen. Op locaties met water (S-423, S-424, S-214) of bosschages (S-214) kunnen ook andere soorten voorkomen, deze worden hieronder behandeld.</p> <p><u>Bever</u> Bever komen voor in het overgangsgebied tussen land en water, zoals moerassen, beken, rivieren en meren. Bij de Ringmaar (S-423) en de Meeden (S-242) is geen beschutting ter hoogte van de afsluiterschema's. In het projectgebied zelf is ook geen beschutting. Bevers zijn op voorhand uitgesloten op deze locaties. Het meer Groote Gat (300m van S-214) is mogelijk geschikt leefgebied voor de soort en mogelijk zijn hier verblijfplaatsen. In het werkgebied van S-214 is voornamelijk struweel staan er een paar bomen, hier is het ongeschikt voor verblijfplaatsen en zijn ze ook niet waargenomen. Mogelijk komt de bever incidenteel foerageren in het projectgebied. Doordat het voornamelijk struweel is, is het enkel semi geschikt foerageergebied. Daarnaast is er voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p><u>Boommarter</u> Boommarters komen uitsluitend voor in voornamelijk oudere bossen. Bij S-214 is een bosschage met voornamelijk struweel en enkele bomen. Er zijn hier geen holtes waargenomen die als verblijfplaats kunnen dienen voor de soort. Verblijfplaatsen zijn daarom op voorhand uitgesloten. Mogelijk kan de soort incidenteel foerageren in de bosschages bij S-214. Het werkgebied betreft een klein gedeelte van het bosschage rondom het meer. Het werkgebied betreft daarom geen essentieel foerageergebied.</p> <p><u>Bunzing en hermelijn</u> De beschermde kleine marterachtigen (bunzing en hermelijn) komen voor in gebieden met voldoende dekking in de vorm van struweel, houtwallen, bosschages en ruigtes. In de bosschages bij S-214 zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig. Daarnaast kunnen bunzing en hermelijn op alle afsluiterschema's foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied door de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving.</p>	<p>Agrarische percelen (alle afsluiterschema's) Verblijfplaatsen van de haas zijn op voorhand uitgesloten in het projectgebied. De haas kan wel foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Steenmarter heeft mogelijk verblijfplaatsen bij S-213 en S-214. Ook kan de soort in het projectgebied foerageren, het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Waterrijke omgeving (S-423, S-424, S-214) Verblijfplaatsen van bever zijn op voorhand uitgesloten in het projectgebied. Bever foerageert mogelijk incidenteel bij S-214. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Verblijfplaatsen en foerageergebied van otter zijn op voorhand uitgesloten door afwezigheid van water en/of beschutting nabij het projectgebied.</p> <p>Leefgebied van waterspitsmuis is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p>Bosschages (S-214) Verblijfplaatsen van boommarter, eekhoorn en</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>Das De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. In en rondom het projectgebied zijn geen burchten aangetroffen. Burchten van de das zijn daarom op voorhand uitgesloten. Mogelijk kan de soort foerageren in de bosschages bij S-214. Het werkgebied betreft een klein gedeelte van het bosschage rondom het meer. Het werkgebied betreft daarom geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Eekhoorn Eekhoorn heeft mogelijk een leefgebied in de bosschages rondom het meer Groote Gat. In het werkgebied bij S-214 zijn geen nesten van de eekhoorn waargenomen. Verblijfplaatsen zijn daarom op voorhand uitgesloten. Mogelijk kan de soort foerageren in de bosschages bij S-214. Het werkgebied betreft een klein gedeelte van het bosschage rondom het meer. Het werkgebied betreft daarom geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Grote bosmuis Grote bosmuis heeft mogelijk een leefgebied in de bosschages rondom het meer Groote Gat. Het werkgebied van S-214 overlapt met deze bosschage. In het werkgebied zelf is overigens voornamelijk struweel aanwezig en dit maakt het werkgebied semi geschikt als leefgebied voor de soort. Mogelijk heeft de soort essentieel leefgebied in het werkgebied bij S-214.</p> <p>Haas Hazen hebben de voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, akkers en weilanden. Tijdens het veldbezoek zijn geen rust- en verblijfplaatsen (legers) van de haas aangetroffen in het projectgebied. Rust- en verblijfplaatsen zijn daarom op voorhand uitgesloten. Hazen kunnen wel foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied omdat er voldoende alternatief voorhanden is. Essentieel foerageergebied is daarom op voorhand uitgesloten.</p> <p>Otter Otters komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. Bij de Ringmaar (S-423) en de Meeden (S-242) is geen beschutting ter hoogte van de afsluiterschema's. In het projectgebied zelf is ook geen beschutting. Otters zijn op voorhand uitgesloten op deze locaties. Het meer Groote Gat (300m van S-214) is mogelijk geschikt leefgebied voor de soort en mogelijk zijn hier verblijfplaatsen. In het werkgebied van S-214 is struweel en staan enkele bomen, hier is het ongeschikt voor verblijfplaatsen door afwezigheid van water. Door de afwezigheid van water in het werkgebied bij S-214 zal de otter daar niet foerageren. Leefgebied van de otter is op voorhand uitgesloten in het projectgebied.</p> <p>Steenmarter De steenmarter heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en groenstroken. Binnen de hekken staan nog enkele installaties. Deze installaties zijn ongeschikt als verblijfplaats voor de soort. Bij S-213 is een pijp (onderdeel van mestopslag) waar de steenmarter in kan. Het is onduidelijk of de pijp toegankelijk is en de mestopslag in gebruik is. Mogelijk is deze opening en mestopslag geschikt voor een verblijfplaats. Daarnaast heeft de soort een verblijfplaats in de takkenbult bij S-214, zie Figuur 8. Verblijfplaatsen van steenmarter bij S-213 en S-214 kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. De steenmarter zou wel kunnen foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat er voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is.</p> <p>Waterspitsmuis De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde</p>	<p>das zijn op voorhand uitgesloten. Mogelijk foerageren de boomarter, eekhoorn en das incidenteel bij S-214. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Mogelijk heeft de grote bosmuis een leefgebied in het bosschage bij S-214.</p> <p>Bunzing en hermelijn hebben mogelijk verblijfplaatsen in het bosschage bij S-214. Ze kunnen foerageren op alle locaties, het betreft geen essentieel leefgebied.</p> <p>Verblijfplaatsen van de wolf zijn op voorhand uitgesloten. Mogelijk foerageert de wolf incidenteel in het projectgebied. Het betreft geen essentieel leefgebied.</p> <p>Algemeen Leefgebied van andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in het projectgebied.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>watervegetatie en ruig begroeide flauwe oevers. In het projectgebied zijn dergelijke oevers afwezig. De soort is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Wolf</u> Er zijn geen verblijfplaatsen van de wolf aangetroffen in het projectgebied. De wolf kan incidenteel foerageren in het projectgebied. Door voldoende geschikt alternatief foerageergebied in de omgeving betreft het projectgebied geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Leefgebied van andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene grondgebonden zoogdieren, zoals ree, egel, konijn en diverse algemene muizensoorten kunnen voorkomen in het projectgebied.</p>	
Vleermuizen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de gewone dwergvleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis (NDFF, 2022).</p>	<p>In het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen of gebouwbewonende vleermuizen</p> <p>Mogelijk wordt het projectgebied gebruikt als foerageergebied en/of vliegroute door vleermuizen. Er zijn voldoende alternatieven in de omgeving. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.</p>
	<p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn er in de bomen bij S-214 geen boomholtes waargenomen die als verblijfplaats kunnen dienen voor boombewonende vleermuissoorten.</p> <p>De gebouwen binnen het hekwerk op locaties S-214 en S-763 zijn niet geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Verblijfplaatsen zijn op voorhand uitgesloten.</p> <p>Mogelijk zijn er vliegroutes aanwezig in het projectgebied. In het projectgebied zijn voldoende lijnvormige landschapselementen (bomen en watergangen) die vleermuizen als alternatieve vliegroute kunnen gebruiken. Het projectgebied betreft geen essentiële vliegroute.</p> <p>Mogelijk is er foerageergebied aanwezig in het projectgebied. Er zijn voldoende alternatieve bossen, waterelementen en lanen in de omgeving te vinden waardoor er voldoende alternatief (geschikter) foerageergebied voorhanden is. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied.</p>	
Reptielen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielensoorten. (NDFF, 2022). Locatie S-214 ligt buiten (ten noorden) het verspreidingsgebied van de Hazelworm (Verspreidingsatlas, 2022).</p>	<p>Voor de hazelworm is geschikt habitat aanwezig bij S214. Deze locatie ligt echter buiten het verspreidingsgebied van deze soort. De hazelworm kan op basis van verspreiding uitgesloten worden. Andere beschermde reptielen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>
	<p><i>Veldbezoek</i> Het bosschage nabij S-214 biedt geschikt habitat voor de hazelworm. Hazelworm is uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens. Andere beschermde reptielen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>	
Amfibieën	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn waarnemingen bekend van de beschermde poelkikker op 1,5 km van S-763 en op >3 km van S-213 en de vrijgestelde algemene amfibieënsoorten, zoals bruine kikker, meerkikker, kleine watersalamander (NDFF, 2022).</p>	<p>De poelkikker heeft mogelijk een essentieel leefgebied bij S-763 en S-213.</p> <p>Andere beschermde amfibieën zijn uitgesloten in het projectgebied op</p>
	<p><i>Veldbezoek</i></p>	

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>Poelkikker De poelkikker is waargenomen in de sloten nabij S-763 en S-213. Omdat poelkikkers als zomerbiotoop en winterbiotoop (overwinteringsplekken) ook gebruik maken van graslanden tot wel 500 m van de waterkant, is het projectgebied bij S-763 en S-213 mogelijk essentieel leefgebied.</p> <p>Andere beschermde amfibieën zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën zoals bruine kikker, meerkikker en kleine watersalamander kunnen voorkomen in de sloten en verharde watergang in het projectgebied.</p>	<p>basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën kunnen voorkomen in en in de omgeving van de sloten en verharde watergang in het projectgebied.</p>
Vissen	<p>Bureauonderzoek De Beschermde grote modderkruiper is waargenomen in een watergang ten zuiden van S-214 (NDFF, 2022).</p> <p>Veldbezoek Tijdens het veldbezoek zijn droge greppels aangetroffen nabij S-214. Habitat van de grote modderkruiper is daarom uitgesloten bij S-214. Mogelijk zijn de sloten bij de andere locaties wel geschikt habitat voor de grote modderkruiper.</p> <p>Andere beschermde vissen op voorhand uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p>	<p>Grote modderkruiper is waargenomen nabij S-214 maar kan hier worden uitgesloten op basis van habitat.</p> <p>Watergangen bij andere locaties zijn mogelijk geschikt maar zijn hier uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p> <p>Andere beschermde vissen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en habitat.</p>
Overige soorten	<p>Bureauonderzoek Er zijn waarnemingen bekend van grote vos, grote weerschijnvlinder, gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en groene glazenmaker in de omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022).</p> <p>Veldbezoek</p> <p><u>Grote vos</u> De soort is gebonden aan waardplanten, die voornamelijk bestaat uit de iep, maar ook zoete kers en wilgensoorten. In het werkgebied van S-214 en in de directe omgeving ervan zijn dergelijke waardplanten afwezig. Op andere locaties ontbreken deze soorten eveneens. Grote vos is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Grote weerschijnvlinder</u> Grote weerschijnvlinder heeft als waardplant de boswilg en soms de grauwe wilg. De soort komt voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. Dergelijk habitat is niet aanwezig in het projectgebied. De soort kan op voorhand worden uitgesloten.</p> <p><u>Groene glazenmaker</u> Groene glazenmaker komt voor bij diverse waterelementen als er maar krabbescheer aanwezig is. In het projectgebied is leefgebied van de soort afwezig.</p> <p><u>Gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel</u> De soorten komen voor in voedselarme watertypen, zoals vennen en laagveen. Geschikt habitat op de locaties is afwezig deze soorten kunnen op basis van habitat worden uitgesloten.</p> <p>Andere beschermde vlindersoorten en libellensoorten zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>	<p>Beschermde libellen, vlinders en andere ongewervelden zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p>

Tabel 3 Voorkomen en functie leefgebieden van beschermde soorten binnen het Drentse deel van projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
Flora	<p>Bureauonderzoek</p> <p>In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde dreps (2 km van S-222 en S-223), drijvende waterweegbree (4 km van S-219), kartuizer anjer (nabij S-222, S-223, S-216, S577), knollathyrus (2 km van S-217), korensla (>4 km van S-219 en S-221) (NDFF, 2022).</p>	<p>Dreps heeft mogelijk groeiplaatsen bij S-222 en S-223. Drijvende waterweegbree heeft mogelijk groeiplaatsen bij S-219. Knollathyrus heeft mogelijk groeiplaatsen bij S-216.</p>
	<p>Veldbezoek</p> <p><u>Dreps</u> De soort heeft groeiplaatsen bij zonnige open plaatsen, zoals bij akkers, langs spoorwegen, braakliggende grond en bij ruigten. Nabij S-223 is voornamelijk agrarisch grasland en bosschages en ruigte en nabij S-222 voornamelijk agrarisch grasland met een slootwal met riet. Op de afsluiterschema zelf groeien ook kruiden en grassen en opschietende bomen. S-222 en S-223 zijn mogelijk geschikte groeiplaatsen voor dreps, zowel binnen als buiten het hekwerk. Op de overige afsluiterschema's is de soort uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p> <p><u>Drijvende waterweegbree</u> De soort groeit op plekken zoals vennen, vijvers, beken, pas gegraven of regelmatig geschoonde poelen en sloten, afwateringskanaaltjes, duinplassen en kanalen. S-219 ligt direct naast het kanaal Verlengde Middenraai (valt buiten het werkgebied). Hier groeit mogelijk drijvende waterweegbree.</p> <p><u>Kartuizer anjer</u> De soort heeft groeiplaatsen bij uitgesproken stikstofarme plaatsen zoals schraal grasland, kalkgrasland, bermen en rotsachtige plaatsen. Het projectgebied heeft alleen voedselrijke groeiplaatsen. De soort is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Knollathyrus</u> De soort is een indicator van leem in zandgronden en groeit op stikstofarme en vaak kiezelrijke grond. S-217 is langs een landweggetje met kiezelrijke zandige ondergrond en in de buurt van bos, akkers en kruidenrijke bufferstroken rondom de akkers. Binnen het hekwerk liggen kiezels en staan kruiden. Mogelijk heeft de soort groeiplaatsen in en rondom S-217.</p> <p><u>Korensla</u> De soort groeit op stikstofarme tot matig voedselrijke zandgronden bij graanakkers, moestuinen, open plaatsen, braakliggende grond, rozenperken, heide en waterkanten (zandstrandjes langs riviertjes). Nabij S-221 zijn maïsvelden en is grasland en nabij S-219 agrarisch grasland, ruigte, bosschage en maïsvelden. De locaties zijn voedselrijk met soorten als riet en harig wilgenroosje. De soort is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p>Andere beschermde plantensoorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p>	<p>Kartuizer anjer en korensla zijn uitgesloten op basis van habitat.</p> <p>Andere beschermde plantensoorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p>
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<p>Bureauonderzoek</p> <p>Binnen het gehele projectgebied is de afgelopen 5 jaar een grote diversiteit aan beschermde vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nesten waargenomen en gemeld (NDFF, 2022).</p>	<p>Algemene broedvogels kunnen tot broeden komen in het projectgebied of in de directe omgeving van het projectgebied.</p>
	<p>Veldbezoek</p> <p>Binnen de hekwerken, in de watergangen en agrarische percelen en in de bosschages (bij S-218, S-219, S-223) en bomenrij (S-221, S-222, S-577) kunnen algemene broedvogels tot broeden komen.</p>	
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<p>Bureauonderzoek</p> <p>In en in de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van diverse broedvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd,</p>	<p>Broedvogels met jaarrond beschermd</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>gierzwaluw, huismus, ooievaar, roek, ransuil, sperwer. Binnen een straal van 500 meter van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van broedvogels met jaarrond beschermde nesten.</p> <p>Veldbezoek Tijdens het veldbezoek zat er veel blad aan de bomen. Mogelijk kunnen vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen tot broeden komen in de bomen bij S-218. Op de andere locaties zijn in de bomen geen jaarrond beschermde nesten waargenomen. Vogels met jaarrond beschermde nesten zouden wel in het projectgebied kunnen foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p>	<p>nest kunnen tot broeden komen bij S-218. Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen in het projectgebied foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p>
Grondgebonden zoogdieren	<p>Bureauonderzoek In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren zoals bever, boomarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, otter, steenarter, veldspitsmuis, waterspitsmuis en algemene (vrijgestelde) soorten zoals ree, vos, konijn, egel, woelrat, bunzing, hermelijn, wezel en diverse muissoorten (NDF, 2022).</p> <p>Veldbezoek Het landschap van het Drentse deel van het projectgebied bestaat voornamelijk uit productieland (grasland, mais, aardappels, etc.) begrenst door sloten en greppels en weinig begroeiing en ruigte of door wegen. Daarnaast zijn er ook afsluiterschema's met specifiekere landschapskenmerken, zoals water (S-219, S-223, S-577) of bosschages (S-218, S-219, S-223, S-577).</p> <p>Bever De soort is waargenomen bij Voorste diep en Kanaal Buinen-Schoonoord nabij S-216 en S-217. Deze afsluiterschema's liggen niet direct in de buurt van water of bos dat grenst aan water. S-219, S-223 en S-577 liggen wel in de buurt van water resp. Kanaal Verlengde Middenraai, Zuidwolder Waterlossing, Coevorden-Zwinderen met Loodiep. Tijdens het veldbezoek zijn geen burchten of knaagsporen waargenomen in de buurt van het projectgebied. Verblijfplaatsen van de bever kunnen daarom uitgesloten worden. De bever zou wel in het projectgebied kunnen foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Boomarter Boommarters komen uitsluitend voor in voornamelijk oudere bossen. Geschikte boomholtes in de buurt van bos/bosschages nabij S-218, S-219 en S-223 zijn uitgesloten. Bij S-577 (zie Figuur 25, binnen projectgebied) en S-221 (zie Figuur 24, binnen projectgebied) zijn mogelijk geschikte boomholtes aanwezig. De soort kan ook foerageren bij S-218, S-219, S-577 en S-223. Het betreft geen essentieel foerageergebied omdat er voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is in de omgeving.</p> <p>Das De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. In het bosschage bij S-223 is een holte waargenomen met van 20cm doorsnee. Dit is te klein als verblijfplaats van een das. Burchten van de das zijn daarom op voorhand uitgesloten. Mogelijk kan de soort foerageren verspreid over alle projectgebieden. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Eekhoorn Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoorn nesten waargenomen. Verblijfplaatsen van de eekhoorn kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten. Mogelijk foerageert de soort wel in het projectgebied (S-218, S-219, S-223, S-577). Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p>	<p>Verblijfplaatsen van bever en otter zijn op voorhand uitgesloten. De bever en otter zouden wel in het projectgebied kunnen foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Verblijfplaatsen van boomarter, eekhoorn en das zijn op voorhand uitgesloten in en nabij het projectgebied. Het projectgebied met bosschages is mogelijk foerageergebied van de soorten. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Grote bosmuis heeft mogelijk een leefgebied in de bosschages nabij S-218, S-577 en S-223.</p> <p>Veldspitsmuis heeft mogelijk een leefgebied in de bosschages en ruigtes nabij S-217, S-218, S-219, S-577 en S-223.</p> <p>De oevers van de watergangen bij S-223 zijn mogelijk leefgebied van de waterspitsmuis.</p> <p>De steenarter heeft mogelijk verblijfplaatsen nabij S-219, S-221 en S-223. Het projectgebied met bosschages is mogelijk foerageergebied van de soorten. Het betreft</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p><u>Grote bosmuis</u> De soort heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. Leefgebied bij S-219 is uitgesloten, omdat het er geen waarnemingen zijn gedaan in het bos in de buurt van de locatie en het bosschage bij S-219 klein en geïsoleerd is. Grote bosmuis heeft mogelijk een leefgebied in de bosschages nabij S-218, S-577 en S-223.</p> <p><u>Otter</u> Otters komen voor in het overgangsgebied tussen land en water, zoals moerassen, beken, rivieren en meren en is waargenomen verspreid in de buurt van projectgebied. Sloten nabij S-222 ondiep en dicht begroeit en daardoor ongeschikt voor de otter. Locaties S-219, S-223 en S-577 zijn wel geschikt. Hier zijn geen holtes waargenomen die als mogelijke verblijfplaats kunnen dienen. Verblijfplaatsen van de otter zijn hierdoor uitgesloten. De soort zou wel in het water en op de oevers kunnen foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p><u>Steenmarter</u> In de omgeving van S-219 is een vervallen schuur. Mogelijk heeft steenmarter hier een verblijfplaats. Daarnaast is er binnen het projectgebied bij S-221 een boomholte in een berk langs de weg die mogelijk een verblijfplaats kan zijn van de soort, zie de derde waarneming van boven in Figuur 24. Daarnaast heeft de soort mogelijk een verblijfplaats onder een containergebouw bij S-223 binnen het hekwerk, dit kon van buiten het hek niet in detail worden bekeken. Verder kan de steenmarter foerageren in het gehele projectgebied. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de omgeving. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p><u>Veldspitsmuis</u> De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden. De soort is waargenomen nabij Coevorden in de buurt van S-577. Veldspitsmuis heeft mogelijk een leefgebied in de bosschages en ruigtes nabij S-217, S-218, S-219, S-577 en S-223.</p> <p><u>Waterspitsmuis</u> De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De oevers van S-219 en S-577 zijn niet geschikt voor de soort vanwege oeverbeschutting en steil talud. De oevers van de watergangen bij S-223 zijn mogelijk leefgebied van de soort.</p> <p>Leefgebied van andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p><u>Algemene vrijgestelde grondgebonden zoogdieren</u> Er zijn tijdens het veldbezoek waarnemingen gedaan van diverse holtes op verschillende locaties die geschikt zijn voor hermelijn en bunzing. Ook is er een holte aangetroffen van waarschijnlijk een vos en is een ree waargenomen. Daarnaast kunnen bijvoorbeeld ook diverse muisachtigen en de egel een leefgebied hebben in het projectgebied.</p>	<p>geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Leefgebied van andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in het projectgebied.</p>
Vleermuizen	<p><u>Bureauonderzoek</u> In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de gewone dwergvleermuis, baardvleermuis, brandts vleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis (NDFP, 2022).</p>	<p>In het projectgebied zijn bij S-218 en S-221 mogelijk verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen.</p> <p>Gebouwbewonende vleermuizen kunnen een verblijfplaats</p>
	<p><u>Veldbezoek</u> Tijdens het veldbezoek zijn er in de bomen bij S-218, S-221 en S-577 boomholtes waargenomen die als verblijfplaats kunnen dienen voor</p>	

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>boombewonende vleermuissoorten (zie Figuur 23 – Figuur 25 voor de locaties). Op de andere locaties zijn geen geschikte boomholtes aangetroffen.</p> <p><i>Figuur 23: Mogelijke vleermuisverblijfplaatsen bij S-218 in eiken</i></p> <p><i>Figuur 24: Mogelijke vleermuis (en steenmarter en boomarter in derde waarneming van boven) verblijfplaats(en) bij S-221 in berken</i></p>	<p>hebben in het gebouw bij S-223.</p> <p>Mogelijk wordt het projectgebied gebruikt als foerageergebied en/of vliegroute door vleermuizen. Er zijn voldoende alternatieven in de omgeving. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	 <p><i>Figuur 25: Mogelijke vleermuis en boommarter verblijven bij S-577 in berken</i></p> <p>De gebouwen binnen het hekwerk op locatie S-223 is mogelijk geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Andere gebouwen op locaties zijn ongeschikt door het materiaal.</p> <p>Mogelijk zijn er vliegroutes aanwezig in het projectgebied. In het projectgebied zijn voldoende lijnvormige landschapselementen (bomen en watergangen) die vleermuizen als alternatieve vliegroute kunnen gebruiken. Het projectgebied betreft geen essentiële vliegroute.</p> <p>Mogelijk is er foerageergebied aanwezig in het projectgebied. Er zijn voldoende alternatieve bossen en lanen in de omgeving te vinden. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied.</p>	
Reptielen	<p>Bureauonderzoek In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van beschermde reptielensoorten, zoals adder, gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis (NDFF, 2022).</p> <p>Veldbezoek</p> <p><u>Adder</u> Adders zijn voornamelijk waargenomen op heide en in bos nabij heide. S-218 ligt tegen een bos aan met heide. Mogelijk kan het projectgebied bij S-218 onderdeel zijn van het leefgebied van adders.</p> <p><u>Gladde slang</u> Gladde slang is waargenomen bij een heideveld nabij S-221. Het projectgebied zelf is geen geschikt habitat voor de soort. De soort is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Hazelworm</u> De randen van bos en bosschage en de houtwallen in projectgebieden S-218, S-219, S-223 en S-577 bieden geschikt habitat voor de hazelworm. Mogelijk heeft de hazelworm hier een leefgebied.</p> <p><u>Levendbarende hagedis</u> De soort heeft als voorkeurs habitat heide en hoogveen maar komt ook voor op andere plekken, zoals open bos en ruige graslanden. Het is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers</p>	<p>Leefgebied van gladde slang, levendbarende hagedis en zandhagedis zijn uitgesloten op basis van habitat.</p> <p>Leefgebied van adder en levendbarende hagedis is mogelijk bij S-218.</p> <p>Leefgebied van hazelworm is mogelijk bij S-218, S-219, S-223 en S-577.</p> <p>Leefgebied van ringslang is mogelijk bij S-221.</p> <p>Andere beschermde reptielen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p>en vochtige terreindelen. Het projectgebied bij S-218 ligt in de buurt van een leefgebied van de soort. Mogelijk heeft de soort een leefgebied op deze locatie.</p> <p><u>Ringslang</u> De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats. Deze liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Locatie S-221 ligt in het verspreidingsgebied van de ringslang. Mogelijk heeft de soort een leefgebied in het projectgebied.</p> <p><u>Zandhagedis</u> In het binnenland komt de soort vooral voor in droge struikheideterreinen. Dit habitat ontbreekt in het projectgebied. De soort is uitgesloten op basis van habitat.</p>	
Amfibieën	<p><u>Bureauonderzoek</u> Er zijn waarnemingen bekend van de beschermde poelkikker, heikikker, knoflookpad, kamsalamander, alpenwatersalamander en rugstreeppad en de vrijgestelde algemene amfibieënsoorten, zoals bastaardkikker, gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander (NDDFF, 2022).</p> <p><u>Veldbezoek</u> <u>Poelkikker</u> De poelkikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen. Ook wordt de soort gemeld uit half natuurlijke graslanden en agrarisch gebied. Er is mogelijk leefgebied van de soort bij S-216, S-221, S-222, S-223 en S-577.</p> <p><u>Heikikker</u> De soort leeft in specifieke habitats zoals heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Agrarische gebieden zijn geen onderdeel van hun leefgebied. Het projectgebied heeft geen geschikt habitat voor de soort.</p> <p><u>Knoflookpad</u> De soort heeft een specifiek leefgebied ten westen van Odoorn. De soort is in het projectgebied uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p> <p><u>Kamsalamander</u> Het leefgebied van de soort is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater. De soort komt voor nabij S-218. In het projectgebied ontbreekt echter geschikt habitat door afwezigheid van water als voortplantingshabitat en struwelen, bosschages, bossen, houtwallen of houtsingels als landhabitat. De kamsalamander is ook is het waargenomen nabij S-577, hier heeft het een mogelijk landhabitat en voortplantingswater in het projectgebied.</p> <p><u>Rugstreeppad</u> De rugstreeppad leeft in het Natura 2000-gebied Mantingerzand en Mantingerveld nabij S-221. Het projectgebied heeft echter geen geschikt habitat voor de rugstreeppad. De soort is uitgesloten op basis van habitat en verspreidingsgegevens.</p> <p><u>Alpenwatersalamander</u> De soort komt voor in kleinschalige landschappen met bos, houtwallen en struwelen en in niet snelstromend water en zonder te veel vis. Dergelijk habitat zonder te veel vis komt voor bij S-223 en S-577, mogelijk heeft de soort hier een leefgebied.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën zoals bastaardkikker, gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander kunnen voorkomen in de sloten en verharde watergang in het projectgebied.</p> <p>Andere beschermde amfibieën zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>	<p>De poelkikker heeft mogelijk een essentieel leefgebied bij S-216, S-221, S-222, S-223 en S-577.</p> <p>Mogelijk heeft de kamsalamander leefgebied bij S-577.</p> <p>Mogelijk heeft de alpenwatersalamander een leefgebied bij S-223 en S-577.</p> <p>Andere beschermde amfibieën zijn uitgesloten in het projectgebied op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën kunnen voorkomen in en in de omgeving van de sloten en verharde watergang in het projectgebied.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
Vissen	<p>Bureauonderzoek De Beschermde grote modderkruiper is waargenomen in een watergang ten zuiden van S-214 (NDFF, 2022).</p>	<p>Grote modderkruiper heeft mogelijk een leefgebied bij S-216, S-219, S-221, S-222 en S-223.</p> <p>Andere beschermde vissen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en habitat.</p>
	<p>Veldbezoek <u>Grote modderkruiper</u> De soort is waargenomen nabij S-216, S-222 en S-223 en kan mogelijk ook voorkomen in de watergangen bij S-219 en S-221. Deze watergangen liggen in het projectgebied. De watergangen in en rondom deze locaties is mogelijk leefgebied van de soort.</p> <p>Andere beschermde vissen op voorhand uitgesloten op basis van habitat en/ of verspreidingsgegevens.</p>	
Overige soorten	<p>Bureauonderzoek Er zijn waarnemingen bekend van gentiaanblauwtje, grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, zilveren maan, teunisbloempijlstaart, gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, gevlekte glanslibel, Kempense heidelibel en groene glazenmaker in de omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022).</p>	<p>Grote vos heeft mogelijk een leefgebied bij S-219.</p> <p>Teunisbloempijlstaart heeft mogelijk een leefgebied bij S-217 en S-219.</p> <p>Gevlekte glanslibel heeft geschikt habitat bij S-223. De soort is uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p> <p>Andere beschermde libellen en vlinders zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p>
	<p>Veldbezoek Tijdens het veldbezoek is een niet beschermde bloedrode heidelibel waargenomen.</p> <p><u>Gentiaanblauwtje, grote weerschijnvlinder, kommavlinder, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, zilveren maan.</u> De soorten leven in specifieke habitats zoals natte heide, vochtige heischrale graslanden, duinen, moerassen, blauwgraslanden etc. Dergelijk habitat is afwezig in het projectgebied en daarom is de soort uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Grote vos</u> De soort is gebonden aan waardplanten die voornamelijk bestaat uit de iep, maar ook zoete kers en wilgensoorten. In het werkgebied van S-219 en in de directe omgeving ervan zijn enkele wilgen aanwezig. Grote vos heeft mogelijk een leefgebied bij S-219.</p> <p><u>Kleine ijsvogelvlinder</u> De soort leeft in bos met waardplanten als kamperfoelie. Dergelijk habitat is afwezig in het projectgebied en daarom is de soort uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Teunisbloempijlstaart</u> De soort heeft wilgenroosje, kattenstaart, teunisbloem en basterdwederik als waardplanten. Dergelijke waardplanten komen voor bij S-217 en S-219. Mogelijk heeft de soort hier een leefgebied.</p> <p><u>Groene glazenmaker</u> Groene glazenmaker komt voor bij diverse waterelementen als er maar krabbescheer aanwezig is. In het projectgebied is habitat van de soort afwezig.</p> <p><u>Gevlekte glanslibel</u> De soort komt voor in sterk verlande vennen, petgaten en in moerasbossen en mogelijk ook in vegetatierijke sloten. Mogelijk is S-223 een geschikt leefgebied voor de soort. Door de verspreidingsgegevens is de soort alsnog uit te sluiten in het projectgebied.</p> <p><u>Gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, Noordse winterjuffer, Kempense heidelibel, oostelijke witsnuitlibel</u> De soorten komen voor in specifieke habitats zoals voedselarme vennen, heidevelden, ondiepe moerassen, laagveen etc. Geschikt habitat op de locaties is afwezig en daarom is leefgebied van de soorten uitgesloten.</p>	

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	Andere beschermde vlindersoorten en libellensoorten zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.	

Tabel 4 Voorkomen en functie leefgebieden van beschermde soorten binnen het Overijsselse deel van projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
Flora	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde bergnachtsorchis op meer dan 4 km van S-227 (NDFF, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn voedselrijke omgevingen waargenomen met algemene kenmerkende soorten zoals perzikkruid en vertakte leeuwentand. De omgeving bestond voornamelijk uit akkers en weilanden. Bergnachtsorchis groeit in bossen, struwelen, bosranden, grasland (kalkgrasland, lemig blauwgrasland en soms in matig voedselrijk, vochtig en humeus weiland), zeeduin en soms in het winterbed van rivieren. Dergelijk habitat is afwezig in het projectgebied. Groeiplaatsen voor bergnachtsorchis zijn op voorhand uitgesloten.</p> <p>Verder is de omgeving van het projectgebied voedselrijk en ongeschikt als groeiplaats voor andere beschermde plantensoorten. Beschermde plantensoorten zijn op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens uitgesloten.</p>	Bernnachtsorchis is uitgesloten op basis van habitat. Andere beschermde plantensoorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> Binnen het gehele projectgebied is de afgelopen 5 jaar een grote diversiteit aan beschermde vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nesten waargenomen en gemeld (NDFF, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Binnen de hekwerken, in de watergangen en agrarische percelen kunnen algemene broedvogels tot broeden komen.</p>	Algemene broedvogels kunnen tot broeden komen in het projectgebied of in de directe omgeving van het projectgebied.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> In en in de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van diverse broedvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, gierzwaluw, huismus, ooievaar, roek, ransuil, sperwer.</p> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van jaarrond beschermde nesten in de directe omgeving van het projectgebied. In het projectgebied en direct rondom het projectgebied zijn grote bomen of gebouwen afwezig. Jaarrond beschermde nesten zijn op voorhand uitgesloten in het projectgebied.</p> <p>Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen in het projectgebied foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat er genoeg alternatief foerageergebied voorhanden is.</p>	<p>Jaarrond beschermde nesten zijn op voorhand uitgesloten in het projectgebied.</p> <p>Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen in het projectgebied foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p>
Grondgebonden zoogdieren	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren zoals boommarter, bunzing, das, eekhoorn, egel, otter, steenmarter, wezel, wolf en algemene (vrijgestelde) soorten zoals ree, vos, konijn, woelrat en diverse muissorten (NDFF, 2022).</p>	Verblijfplaatsen en foerageergebied van de boommarter, eekhoorn, egel en otter zijn op voorhand uitgesloten.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p><u>Veldbezoek</u> Het landschap van het Overijsselse deel van het projectgebied bestaat voornamelijk uit productieland (grasland, aardappelakkers etc.) begrenst door sloten met steil talud en weinig begroeiing of door wegen.</p> <p><u>Boommarter</u> Boommarters komen uitsluitend voor in voornamelijk oudere bossen. Er zijn geen bomen in het projectgebied en dus geen verblijfplaatsen van de soort in het projectgebied. Verblijfplaatsen zijn daarom op voorhand uitgesloten. Door de afwezigheid van bos in de omgeving heeft de soort geen essentieel leefgebied in de omgeving van het projectgebied. Ook zijn er direct rondom het projectgebied geen schuilmogelijkheden. Foerageergebied van de soort is daarom op voorhand uitgesloten.</p> <p><u>Bunzing, hermelijn en wezel</u> De beschermde kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) komen voor in gebieden met voldoende dekking in de vorm van struweel, houtwallen, bosschages en ruigtes. Potentiële verblijfplaatsen van bunzing en hermelijn zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Er zijn bij S-226 wel 2 kleine holtes waargenomen, die mogelijk als verblijfplaats kunnen dienen voor de wezel. Er zijn echter in en direct rondom het projectgebied zijn geen schuilmogelijkheden aanwezig. Verblijfplaatsen van de wezel kunnen daarom, net als die van de bunzing en hermelijn, op voorhand worden uitgesloten. Daarnaast kunnen kleine marters wel op alle afsluiterschema's foerageren. Het betreft geen essentieel foerageergebied door de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving.</p> <p><u>Das</u> De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. In en rondom het projectgebied zijn geen burchten aangetroffen. Burchten van de das zijn daarom op voorhand uitgesloten. Mogelijk kan de soort wel incidenteel foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied door de aanwezigheid van foerageergebied in de omgeving.</p> <p><u>Eekhoorn</u> Eekhoorns komen voor op plekken met bomen zoals in bossen, tuinen en parken. In het projectgebied zijn geen groenstroken en ook niet in de directe omgeving van het projectgebied. Leefgebied (verblijfplaatsen en foerageergebied) van de soort is daarom op voorhand uitgesloten.</p> <p><u>Egel</u> Leefgebied van de egel is heel divers en kan voorkomen in tuinen, parken, bos en struweel. In het projectgebied is dergelijke dekking afwezig. Leefgebied (verblijfplaatsen en foerageergebied) van de soort is daarom op voorhand uitgesloten.</p> <p><u>Otter</u> Otters komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. In en rondom het projectgebied is geschikt habitat afwezig, omdat het bestaat uit agrarische percelen. Verblijfplaatsen en foerageergebied van de soort zijn op voorhand uitgesloten.</p> <p><u>Steenmarter</u> De steenmarter heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en groenstroken. Binnen de hekken staan nog enkele installaties. Deze installaties zijn ongeschikt als verblijfplaats voor de soort. Verblijfplaatsen zijn daarom op voorhand uitgesloten. De steenmarter zou wel kunnen foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied omdat er voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is.</p>	<p>Verblijfplaatsen van bunzing, das, hermelijn, steenmarter, wezel en wolf zijn op voorhand uitgesloten. Mogelijk kunnen de soorten wel foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Algemeen Leefgebied van andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in het projectgebied.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p><u>Wolf</u> Er zijn geen verblijfplaatsen van de wolf in het projectgebied. De wolf kan incidenteel foerageren in het projectgebied. Door voldoende geschikter alternatief foerageergebied in de omgeving betreft het projectgebied geen essentieel foerageergebied. Leefgebied van andere beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene grondgebonden zoogdieren zoals ree, egel, konijn en diverse algemene muizensoorten kunnen voorkomen in het projectgebied.</p>	
Vleermuizen	<p><u>Bureauonderzoek</u> In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de diverse vleermuissoorten (NDFF, 2022).</p>	<p>In het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. Mogelijk zijn er bij locatie S-672 geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen.</p> <p>Mogelijk wordt het projectgebied gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Er zijn voldoende alternatieven in de omgeving. Het projectgebied betreft geen essentiële vliegroute.</p> <p>Foerageergebied is op voorhand uitgesloten in het projectgebied.</p>
	<p><u>Veldbezoek</u> Bomen, die als verblijfplaats kunnen dienen voor boombewonende vleermuissoorten, zijn afwezig in en direct rondom het projectgebied. Dergelijke verblijfplaatsen zijn op voorhand uitgesloten.</p> <p>De gebouwen binnen het hekwerk op locaties S-224 (roosters), S-226 en S-227 (roosters) zijn niet geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen vanwege het materiaal. Mogelijk zijn de gebouwen binnen het hekwerk nabij locatie S-672 wel geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen.</p> <p>Mogelijk zijn er vliegroutes aanwezig in het projectgebied. In het projectgebied zijn voldoende lijnvormige landschapselementen (bomen en watergangen) die vleermuizen als alternatieve vliegroute kunnen gebruiken. Het projectgebied betreft geen essentiële vliegroute.</p> <p>Door de afwezigheid van bos, lanen of water is er geen foerageergebied aanwezig in of direct rondom het projectgebied. Daarnaast zijn in de omgeving betere alternatieven te vinden. Foerageergebied is op voorhand uitgesloten.</p>	
Reptielen	<p><u>Bureauonderzoek</u> In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van beschermde de reptielensoorten adder, hazelworm en levendbarende hagedis (NDFF, 2022).</p>	<p>Beschermde reptielen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>
	<p><u>Veldbezoek</u> Tijdens het veldbezoek zijn alleen agrarisch grasland en akkers aangetroffen. Dergelijk habitat is ongeschikt voor soorten als adder, hazelworm en levendbarende hagedis. Beschermde reptielensoorten zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en habitat.</p>	
Amfibieën	<p><u>Bureauonderzoek</u> Er zijn waarnemingen bekend van de beschermde poelkikker, heikikker en knoflookpad en de vrijgestelde algemene amfibieënsoorten zoals bruine kikker etc. (NDFF, 2022).</p>	<p>Beschermde amfibieën zijn uitgesloten in het projectgebied op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën kunnen voorkomen in en in de omgeving van de sloten en verharde watergang in het projectgebied.</p>
	<p><u>Veldbezoek</u> <u>Poelkikker</u> De poelkikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen. Ook wordt de soort gemeld uit half natuurlijke graslanden en agrarisch gebied. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. In het projectgebied en de omgeving zijn geen begroeide waterlichamen die een geschikt leefgebied voor de soort vormen. Leefgebied is op voorhand uitgesloten.</p>	

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p><u>Knoflookpad</u> De soort heeft een specifiek leefgebied in het rivierdal van de Vecht ten oosten van Ommen. De soort is in het projectgebied uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.</p> <p><u>Heikikker</u> De soort leeft in specifieke habitats zoals heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Agrarische gebieden zijn geen onderdeel van hun leefgebied. Het projectgebied heeft geen geschikt habitat voor de soort.</p> <p>Algemene (vrijgestelde) amfibieën kunnen voorkomen in de sloten en verharde watergang in het projectgebied. Andere beschermde amfibieën zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>	
Vissen	<p><u>Bureauonderzoek</u> De Beschermde grote modderkruiper is waargenomen bij S-227 en nabij S-224 (NDFF, 2022).</p>	Grote modderkruiper heeft mogelijk een leefgebied bij S-224.
	<p><u>Veldbezoek</u> Tijdens het veldbezoek zijn droge greppels aangetroffen nabij S-227. Habitat van de grote modderkruiper is daarom uitgesloten bij S-227. Mogelijk heeft de soort wel een leefgebied in de sloot in het projectgebied van S-224.</p> <p>Andere beschermde vissen op voorhand uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.</p>	Andere beschermde vissen zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en habitat.
Overige soorten	<p><u>Bureauonderzoek</u> Er zijn waarnemingen bekend van grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoornpage, kommavvlinder, gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, beekrombout en groene glazenmaker in de omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022).</p> <p><u>Veldbezoek</u></p> <p><u>Gentiaanblauwtje, grote weerschijnvlinder, kommavvlinder, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, zilveren maan,</u> De soorten leven in specifieke habitats zoals natte heide, vochtige heischrale graslanden, duinen, moerassen, blauwgraslanden etc. Dergelijk habitat is afwezig in het projectgebied en daarom is de soort uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Grote vos en grote weerschijnvlinder</u> De soorten zijn gebonden aan waardplanten, die voornamelijk bestaat uit de iep maar ook zoete kers en wilgensoorten voor grote vos en wilgensoorten voor grote weerschijnvlinder. Dergelijke bomen zijn afwezig in het projectgebied. De soorten zijn uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Kleine ijsvogelvlinder</u> De soort leeft in bos met waardplanten als kamperfoelie. Dergelijk habitat is afwezig in het projectgebied en daarom is de soort uitgesloten op basis van habitat.</p> <p><u>Teunisbloempijlstaart</u> De soort heeft wilgenroosje, kattenstaart, teunisbloem en basterdwederik als waardplanten. Dergelijke waardplanten komen voor bij S-217 en S-219. Mogelijk heeft de soort hier een leefgebied.</p> <p><u>Groene glazenmaker</u> Groene glazenmaker komt voor bij diverse waterelementen als er maar krabbescheer aanwezig is. In het projectgebied is habitat van de soort afwezig.</p>	Beschermde libellen en vlinders zijn uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.

Soortgroep	Aanwezigheid soorten	Toetsing vereist?
	<p><u>Gevlekte glanslibel</u> De soort komt voor in sterk verlande vennen, petgaten en in moerasbossen en mogelijk ook in vegetatierijke sloten. Mogelijk is S-223 een geschikt leefgebied voor de soort. Door de verspreidingsgegevens is de soort alsnog uit te sluiten in het projectgebied.</p> <p><u>Beekrombout</u> De soort komt voor bij beken en rivieren. Geschikt habitat op de locaties is afwezig en daarom is leefgebied van de soort uitgesloten.</p> <p><u>Gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, Noordse winterjuffer, Kempense heidelibel, oostelijke witsnuitlibel</u> De soorten komen voor in specifieke habitats zoals voedselarme vennen, heidevelden, ondiepe moerassen, laagveen etc. Geschikt habitat op de locaties is afwezig en daarom is leefgebied van de soorten uitgesloten.</p> <p><u>Sleedoorn passage</u> Sleedoornpage is afhankelijk van houtwallen, bos en sleedoorstruwelen. Dergelijke eisen zijn afwezig in het projectgebied. De soort is uitgesloten op basis van habitat.</p> <p>Andere beschermde vlindersoorten, libellensoorten en ongewervelden zijn uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitat.</p>	

Effectbeschrijving

In de onderstaande tabellen is per provincie en soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen, zoals beschreven in paragraaf 2.3.

Tabel 5: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden – Provincie Groningen

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Vogels zonder jaarrond beschermde nesten		Als de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, kunnen nesten van vogels zonder jaarrond beschermde nesten vernietigd worden. Ook kunnen broedende vogels verstoord worden en kunnen jonge of broedende vogels gedood of verwond worden.	Ja
	Vogels met jaarrond beschermde nesten	Vogels met jaarrond beschermd nest kunnen tot broeden komen in de bomen nabij S-214. Deze bomen blijven behouden, waardoor er geen nestplekken van jaarrond beschermde nesten verloren gaan. Wel kunnen bij werkzaamheden in het broedseizoen broedende vogels verstoord worden.	Ja
Grondgebonden zoogdieren	Algemene grondgebonden zoogdieren	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdieren vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken.	Ja
	Bever, bunzing, boomarter, das, eekhoorn, haas, hermelijn, wolf	Door de voorgenomen werkzaamheden zal geen foerageergebied verloren gaan, omdat de bosschages behouden blijven.	Nee
	Grote bosmuis	De voorgenomen werkzaamheden zullen geen verblijfplaatsen verloren gaan, omdat de bosschages en struweel behouden blijven.	Nee
	Steenarter	De mestopslag bij S-213 en de takkenbult bij S-214 blijft behouden, maar opslagmateriaal kan de potentiële opening van de	Ja

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
		potentiële verblijfplaats blokkeren, waardoor de verblijfplaats vernietigd wordt en de aanwezige dieren gedood of verwond.	
Vleermuizen		Vliegroutes en foerageergebied rondom het projectgebied blijven behouden doordat er niet gekapt wordt. Hierdoor worden tevens geen dieren gedood of verwond. Ook wordt er geen gebruik gemaakt van verlichting, waardoor verstoring voorkomen wordt.	Nee
Amfibieën	Algemene amfibieën	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene amfibieën vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken.	Ja
	Poelkikker	Als gevolg van de werkzaamheden bij S-763 en S-213 kunnen verblijfplaatsen vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja

Tabel 6: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden – Provincie Drenthe

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Vaatplanten	Derps	Als er groeiplaatsen van de derps aanwezig zijn bij S-222 en S-223, kunnen deze worden vernietigd door de voorgenomen werkzaamheden.	Ja
	Drijvende waterweegbree	De voorgenomen werkzaamheden zullen geen effect hebben op groeiplaatsen van de drijvende waterweegbree, omdat het kanaal onaangetast blijft.	Nee
	Knollathyrus	Als er groeiplaatsen van knollathyrus aanwezig zijn bij S-217, kunnen deze worden vernietigd door de voorgenomen werkzaamheden.	Ja
Vogels zonder jaarrond beschermde nesten		Als de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, kunnen nesten van vogels zonder jaarrond beschermde nesten vernietigd worden. Ook kunnen broedende vogels verstoord worden en kunnen jonge of broedende vogels gedood of verwond worden.	Ja
Vogels met jaarrond beschermde nesten		Vogels met jaarrond beschermd nest kunnen tot broeden komen in de bomen nabij S-218. Deze bomen blijven behouden, waardoor er geen nestplekken van jaarrond beschermde nesten verloren gaan. Wel kunnen bij werkzaamheden in het broedseizoen broedende vogels verstoord worden.	Ja
Grondgebonden zoogdieren	Algemene grondgebonden zoogdieren	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdieren vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of gewond raken.	Ja
	Bever, das, eekhoorn, otter	De voorgenomen werkzaamheden zullen geen effect hebben op de soorten, omdat de bosschages (en grote watergangen) onaangetast blijven.	Nee
	Steenmarter	Door de werkzaamheden nabij de eventuele verblijfplaats van de steenmarter nabij S-221 en S-223 kunnen aanwezige dieren worden verstoord. De verblijfplaatsen blijven behouden, omdat er geen bomen worden gekapt of gebouwen worden gesloopt. Daarnaast staat de boom langs de kant van de weg. Hier worden geen materialen geplaatst. De ingang zal dus niet geblokkeerd	Ja

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
		worden. Ook worden er geen dieren gedood of verwond als gevolg van de werkzaamheden. Eventuele verblijfplaatsen bij S-219 liggen op voldoende afstand van het werkterrein (100m). Verblijfplaatsen blijven behouden en dieren worden niet verstoord, verwond of gedood.	
	Boommarter	Door werkzaamheden nabij de eventuele verblijfplaats van de boommarter bij S-221 kunnen aanwezige dieren worden verstoord. De verblijfplaats blijft behouden, omdat er geen bomen worden gekapt. Daarnaast staat de boom langs de kant van de weg. Hier worden geen materialen geplaatst. De ingang zal dus niet geblokkeerd worden. Ook worden er geen dieren gedood of verwond als gevolg van de werkzaamheden. Door werkzaamheden nabij de eventuele verblijfplaats van de boommarter bij S-577 kunnen aanwezige dieren worden verstoord. De verblijfplaats blijft behouden, omdat er geen bomen worden gekapt. Ook worden er geen dieren gedood of verwond als gevolg van de werkzaamheden.	Ja
	Grote bosmuis	De voorgenomen werkzaamheden zullen geen verblijfplaatsen verloren gaan, omdat de bosschages, houtwal en struweel bij S-218, S-223 en S-577 behouden blijven.	Nee
	Veldspitsmuis	Door de voorgenomen werkzaamheden bij S-217, S-218, S-219, S-577 en S-223 kunnen verblijfplaatsen van veldspitsmuis vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja
	Waterspitsmuis	De voorgenomen werkzaamheden zullen geen verblijfplaatsen verloren gaan, omdat de oeverzones behouden blijven.	Nee
Vleermuizen	Boombewonende vleermuissoorten	Verblijfplaatsen, vliegroutes en foeragegebied rondom het projectgebied blijven behouden doordat er niet gekapt wordt. Hierdoor worden geen dieren gedood of verwond. Ook wordt er geen gebruik gemaakt van verlichting, waardoor verstoring voorkomen wordt.	Nee
	Gebouwbewonende vleermuissoorten	Als er in de gebouwen bij S-223 verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, kunnen aanwezige verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen dieren gedood of verwond worden. Ook kan er verstoring optreden.	Ja
Reptielen	Adder, levendbarende hagedis	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen bij S-218 van de adder vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja
	Hazelworm	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen bij S-218, S-219, S-223 en S-577 van de hazelworm vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja
	Ringslang	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen bij S-221 van de ringslang vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja
Amfibieën	Algemene amfibieën	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene amfibieën vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
	Poelkikker	Als gevolg van de werkzaamheden bij S-216, S-221, S-222, S-223 en S-577 kunnen verblijfplaatsen en leefgebied vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
	Alpenwatersalamander	Als gevolg van de werkzaamheden bij S-223 en S-577 kunnen verblijfplaatsen en leefgebied vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
	Kamsalamander	Als gevolg van de werkzaamheden bij S-577 kunnen verblijfplaatsen en leefgebied vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Vissen	Grote modderkruiper	Omdat er geen werkzaamheden plaatsvinden in de watergangen bij S-216, S-219, S-221, S-222 en S-223, is er geen negatief effect op de soort.	Nee
Vlinders	Grote vos	Als gevolg van de werkzaamheden bij S-219 kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
	Teunisbloempijlstaart	Als gevolg van de werkzaamheden bij S-217 en S-219 kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja

Tabel 7: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden – Provincie Overijssel

Soortgroep	Subgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Vogels zonder jaarrond beschermde nesten		Als de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, kunnen nesten van vogels zonder jaarrond beschermde nesten vernietigd worden. Ook kunnen broedende vogels verstoord worden en kunnen jonge of broedende vogels gedood of verwond worden.	Ja
Grondgebonden zoogdieren	Algemene grondgebonden zoogdieren	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdieren vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja
	Bunzing, das, hermelijn, steenmarter, wezel, wolf	Met de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van deze soorten verloren. Ook gaat er geen essentieel foerageergebied verloren.	Nee
Vleermuizen	Boombewonende vleermuissoorten	Vliegroutes en foerageergebied rondom het projectgebied blijven behouden doordat er niet gekapt wordt. Hierdoor worden geen dieren gedood of verwond. Ook wordt er geen gebruik gemaakt van verlichting, waardoor verstoring voorkomen wordt.	Nee
	Gebouwbewonende vleermuissoorten	Als er in de gebouwen bij S-223 verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, kunnen aanwezige verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen dieren gedood of verwond worden. Ook kan er verstoring optreden.	Ja
Amfibieën	Algemene amfibieën	Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene amfibieën vernietigd worden en kunnen dieren verstoord, gedood of verwond raken.	Ja
Vissen	Grote modderkruiper	Omdat er geen werkzaamheden plaatsvinden in de watergang bij S-224, blijft het leefgebied en daarmee de verblijfplaatsen behouden. Ook worden er geen dieren gedood, verwond of verstoord.	Nee

Toetsing

In onderstaande tabel is per soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort.

Tabel 8: Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Vogels zonder jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde nesten (Gr, Dr, Ov)
Habitatrichtlijnsoorten	Poelkikker (Gr, Dr) vleermuizen (Dr, Ov), kamsalamander, teunisbloempijlstaart (Dr)
Andere soorten zonder vrijstelling	Steenmarter (Gr, Dr), boommarter, veldspitsmuis, adder, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang, alpenwatersalamander, grote vos, dreps, knollathyrus (Dr)
Andere soorten met vrijstelling	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën (Gr, Dr, Ov)

**N.B. Bunzing, wezel en hermelijn zijn nu nog vrijgesteld in provincie Drenthe. Mogelijk gaat het beleid omtrent deze soorten wijzigen in provincie. Als de soorten beschermd worden onder Wnb, moeten bunzing, wezel en hermelijn alsnog getoetst worden onder de beschermingscategorie 'Andere soorten zonder vrijstelling' (artikel 3.10).*

Er geldt binnen de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel een vrijstelling voor de binnen het projectgebied algemeen voorkomende soorten. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht (zie verder in paragraaf 3.6.1).

Overtreding verbodsbepaling

In de onderstaande tabellen is per soort(groep), op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf, aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Bij onderstaande toetsing wordt uitgegaan van een worst-case-scenario. In het geval een bosschage niet bekeken is, wordt ervan uitgegaan dat er zicht nesten bevinden.

Tabel 9: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn (Gr=Groningen, Dr=Drenthe, Ov=Overijssel).

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vogels zonder jaarrond beschermde nesten	X	X		X	Als werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen (Gr, Dr, Ov).
Vogels met jaarrond beschermde nesten	X	X		X	Als werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen S-214 (Gr) S-218 (Dr)
Het is verboden om: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.					

Tabel 10: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn (Gr=Groningen, Dr=Drenthe, Ov=Overijssel).

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vleermuizen		X			Werkzaamheden S-223 (Dr) S-672 (Ov)
Poelkikker	X	X		X	Plaatsen materieel, graafwerkzaamheden S-763, S-213 (Gr) S-216, S-221, S-222, S-223, S-577 (Dr)
Kamsalamander	X	X		X	Werkzaamheden S-577 (Dr)
Teunisbloempijlstaart	X				Werkzaamheden S-217, S-219 (Dr)
Het is verboden om: Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk te verstoren; Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen; Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen; Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.					

Tabel 11: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van andere soorten (Gr=Groningen, Dr=Drenthe, Ov=Overijssel).

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Steenmarter	X	X		Plaatsen materieel S-213, S-214 (Gr) S-221, S-223 (Dr)
Boommarter	X			Plaatsen materiaal S-577 (Dr)
Veldspitsmuis	X	X		Werkzaamheden in ruigte/struweel S-217, S-218, S-219, S-577, S-223 (Dr)
Adder	X	X		Werkzaamheden S-218 (Dr)
Levend barende hagedis	X	x		Werkzaamheden S-218 (Dr)
Hazelworm	X	X		Werkzaamheden S-218, S-219, S-223, S-577 (Dr)
Ringslang	X	X		Werkzaamheden S-221 (Dr)
Alpenwatersalamander	X	X		Werkzaamheden S-223, S-577 (Dr)
Grote vos	X			Werkzaamheden S-219 (Dr)
Dreps			X	Werkzaamheden S-222, S-223 (Dr)
knollathyrus			X	Werkzaamheden S-217 (Dr)
Het is verboden om: a: opzettelijk te doden of te vangen; b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen; c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.				

Voor 3.10 soorten geldt dat er geen verbodsbepaling van toepassing is op het opzettelijk verstoren. De verstoring in deze is van beperkte duur in tijd en ruimte, dus zal deze niet leiden tot het verlaten van de verblijfplaats. Overtreding door het indirect vernietigen van verblijfplaats als gevolg van verstoring is dan ook uitgesloten.

Vervolg

In deze paragraaf zijn een aantal vervolgstappen beschreven. Het gaat hierbij om fysieke inspectie, soortgericht onderzoek, mitigerende maatregelen en zorgplichtmaatregelen.

Mitigerende maatregelen

Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

- Werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Deze loopt globaal van half maart t/m juli, maar deze periode kan afwijken.
- Als dat niet mogelijk is, dienen de volgende stappen genomen te worden:
 - Een ecooloog checkt voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied op broedende vogels.
 - Voorafgaand aan het broedseizoen dienen onderstaande maatregelen genomen te worden:
 - Verwijder vegetatie in en rondom het projectgebied.
 - Plaats linten verspreid in het projectgebied.
 - Bij geen broedende vogels kunnen werkzaamheden doorgang vinden. In dat geval dient het projectgebied elke week gecontroleerd te worden op broedende vogels.
 - Bij broedende vogels dient op de betreffende locatie gewacht te worden tot de jonge vogels zijn uitgevlogen of het nest hebben verlaten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

- Er wordt niet gewerkt rondom (jaarrond) beschermde nesten in de periode maart t/m september.
- Als dit niet mogelijk is, dient nader onderzoek plaats te vinden voor vogels met jaarrond beschermde nesten.

Vleermuizen

Om verblijfplaatsen te behouden dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Er wordt geen materiaal geplaatst in een afstand van 5 meter rondom de potentiële verblijfplaatsen in het gebouw bij S-233 en S-672.

Steenmarter / boommarter

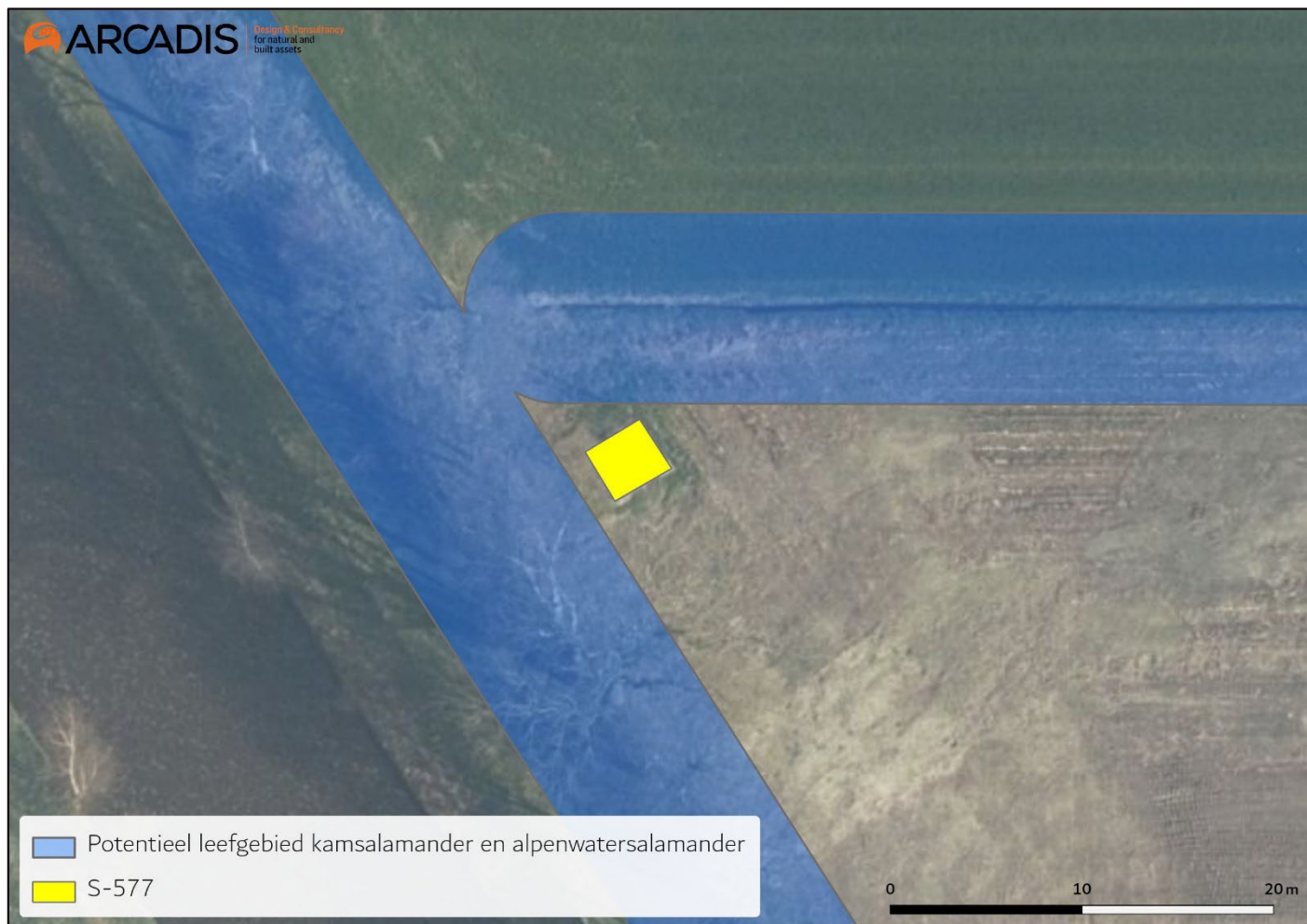
Om verblijfplaatsen te behouden dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Er wordt geen materiaal geplaatst in een afstand van 5 meter rondom de potentiële verblijfplaatsen bij S-213 (pijp van mestopslag), S-214 (takkenbult), S-221 (boomholte berk) en S-223 (onder containergebouw) voor de steenmarter en S-221 (boomholte berk) en S-557 (boomholtes houtwal) voor de boommarter.

Kamsalamander / alpenwatersalamander

Om verblijfplaatsen te behouden dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Geen werkzaamheden binnen 5 meter van de houtwal en sloot bij S-577 voor de kamsalamander en alpenwatersalamander (zie Figuur 26). Het werkterrein dient buiten het leefgebied te blijven.
- Het werkterrein bij S-223 dient binnen het hekwerk plaats te vinden voor de alpenwatersalamander. Hier is geen leefgebied voor de alpenwatersalamander.

Figuur 26: Potentieel leefgebied voor kamsalamander en alpenwatersalamander bij S-577. Werkterrein dient buiten het potentiële leefgebied te blijven.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Werk één richting op zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- Hou het werkgebied zo klein mogelijk.
- Verwijder eerst vegetatie in een gebied voordat er gegraven wordt.
- Als er dieren aanwezig blijken te zijn, staak de werkzaamheden totdat deze het projectgebied verlaten hebben.

Fysieke inspectie

Er dient een fysieke inspectie plaats te vinden voor de volgende soorten:

Tabel 12: Overzicht fysieke inspectie

Soortgroep	Locatie
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	S-214 (Gr) S-218 (Dr)
Gebouwbewonende vleermuizen	S-223 (Dr) S-672 (Ov)
Steenmarter	S-213, S-214 (Gr) S-221, S-223 (Dr)
Boommarter	S-221, S-557 (Dr)

Als na de inspectie blijkt dat de verblijfplaatsen of leefgebieden ongeschikt zijn voor de hierboven genoemde lijst, kunnen de betreffende soorten alsnog worden uitgesloten.

Soortgericht onderzoek

Op basis van de quickscan kan de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten en/of soortgroepen niet worden uitgesloten. Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd voordat beoordeeld kan worden of negatieve effecten uitgesloten kunnen worden en welke maatregelen noodzakelijk zijn. Het gaat hierbij om soorten, waarbij met mitigerende maatregelen overtreding niet geheel voorkomen kan worden of dat nader onderzoek noodzakelijk is om te bepalen of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Dit nader onderzoek bestaat uit een fysieke inspectie en/of soortgericht onderzoek. Een fysieke inspectie kan worden gedaan voorafgaand aan soortgericht onderzoek om soorten eventueel nog uit te sluiten op locaties waar ze nu nog niet uitgesloten zijn. Met een fysieke inspectie wordt er op de locatie gekeken naar eventuele burchten, holen, feces of andere sporen. Als de betreffende soorten door middel van een fysieke inspectie uitgesloten zijn, is soort gericht onderzoek niet nodig. Als de betreffende soorten door middel van een fysieke inspectie niet uitgesloten zijn, is soortgericht onderzoek wel noodzakelijk. In Tabel 13 staat weergegeven op welke locaties en voor welke soorten mitigatie en nader onderzoek (fysieke inspectie en/of soortgericht onderzoek) noodzakelijk is.

Het soortgericht veldonderzoek dient als volgt uitgevoerd te worden:

Vogels met jaarrond beschermde nesten

- 4 veldbezoeken gedurende de ochtend in de periode maart t/m 15 mei.
De veldbezoeken vinden plaats bij gunstige weersomstandigheden (droog weer).
- Tussen de veldbezoeken zit minimaal 10 dagen.

Vleermuizen

- 2 veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli waarvan 1 avondronde en 1 ochtendronde.
- 2 veldbezoeken in de periode 15 augustus t/m 30 september (gedurende de nacht).
- De veldbezoeken vinden plaats bij gunstige weersomstandigheden (droog, voldoende warm, niet te veel wind).
- Tussen de veldbezoeken zit bij voorkeur 20 dagen, maar minimaal 10 dagen.

Steenmarter / boommarter

De potentiële verblijfplaats kan onderzocht worden door middel van cameravallen. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Nabij de potentiële verblijfplaats dient een cameraval geplaatst te worden.
- De cameraval dient minimaal 3 weken te draaien.
- Indien noodzakelijk, dienen meerdere cameravallen geplaatst te worden.

Veldspitsmuis

- De inventarisatie wordt uitgevoerd met behulp van life traps.
- Deze worden geplaatst op verschillende locaties binnen geschikt habitat, daarna worden per 24 uur minimaal 2 controles van de vallen uitgevoerd. Dit voor 3 achtereenvolgende dagen.

Hazelworm

- Plaatsen van reptielenplaten, minimaal 1 maand voor de eerste controle.
- 4 controle bezoeken vinden plaats in de maanden juni tot september.

Ringslang

- Er zijn 4 bezoeken nodig en minimaal 3 keer met optimale omstandigheden (bij zonneschijn als de temperatuur nog laag is, 15 °C, of op een warme dag na een koude periode) in de maanden april tot en met september met een voorkeur voor april, mei, augustus en september.
- Tussen de eerste en laatste bezoek zit een spreiding van minimaal 1 maand.
- Reptielenplaten neergelegd in het potentiële leefgebied.

Adder / levendbarende hagedis

- Er vinden 3 veldbezoeken plaats, waarvan minimaal 2 in de optimale periode (zonnig / half bewolkt, 12-20 °C, < 5 Bft).
- De bezoeken vinden plaats in de periode van half april tot eind mei (juni tot juli) en augustus tot September.
- Tussen de eerste en het laatste bezoek zit een spreiding van minimaal 1 maand.
- Eén maand voor het eerste veldbezoek worden reptielenplaten neergelegd in het potentiële leefgebied.

Kamsalamander

- Er is één bezoek nodig aan het projectgebied voor het zomer- en winterbiotoop door een deskundig ecooloog. Hierbij wordt materiaal gekeerd om zich eronder verschuilende exemplaren te vinden.
- Er zijn 2-4 bezoeken nodig om voortplantingswater te onderzoeken tussen april en augustus. Dit wordt gedaan met een periode van 20 dagen tussen de bezoeken, met windstil water en een schepnet.

Alpenwatersalamander

- Er is één bezoek nodig aan het projectgebied door een deskundig ecooloog in de maanden juni tot oktober voor de zomerbiotoop van de soort. Hierbij wordt materiaal gekeerd om zich eronder verschuilende exemplaren te vinden.
- Er zijn twee bezoeken nodig aan het projectgebied door een deskundig ecooloog in de maanden maart tot en met augustus voor de voortplantingsbiotoop van de soort. Hierbij worden exemplaren gevangen met een schepnet. Er zitten twee weken tussen de bezoeken.

Poelkikker

- Er dienen twee veldbezoeken te komen tussen de maanden mei tot juli op warme, vochtige avonden vanaf een uur voor zonsondergang.
- Er zit 10 dagen tussen de bezoeken.

Grote vos

Onderzoek naar de grote vos kan op twee manieren uitgevoerd worden, namelijk het zoeken naar actieve dieren in het voortplantingsseizoen van maart t/m april of het zoeken naar rupsen op de te kappen bomen in de periode eind april-half juli. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen minimaal 2 rondes uitgevoerd te worden.
- Tussen deze rondes zit minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

Teunisbloempijlstaart

- Er dienen minimaal twee rondes uitgevoerd te worden in de periode mei tot september.
- Tussen deze rondes zitten minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

Dreps

- Er dienen twee veldbezoeken uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog in de bloeiperiode van de soort, juni tot en met augustus.
- Er moet minimaal een maand zitten tussen de veldbezoeken.

Knollathyrus

- Er dienen twee veldbezoeken uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog in de bloeiperiode van de soort, tussen 15 april tot 15 juni.

Conclusie en vervolgstappen

Gebiedsbescherming

Negatieve verstoringseffecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn niet uitgesloten. Om eventuele effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen moeten AERIUS-berekeningen gedaan worden. Als daaruit komt dat effecten niet uit te sluiten zijn, zijn vervolgstappen noodzakelijk, zoals het opstellen van een Passende beoordeling en het aanvragen van een vergunning Wnb. Als de effecten op basis van de berekeningen uitgesloten kunnen worden, zijn vervolgstappen niet nodig.

Soortenbescherming

Als gevolg van de werkzaamheden treden er mogelijk effecten op op diverse beschermde soorten zoogdieren, vogels, vleermuizen, reptielen, amfibieën en vlinders. De voorgenomen werkzaamheden leiden bij aanwezigheid tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Een deel van deze overtredingen is te voorkomen door mitigerende maatregelen, zoals weergegeven in paragraaf 3.6.1. Daar waar mitigerende maatregelen niet mogelijk zijn, of overtreding niet te voorkomen is door mitigerende maatregelen, dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden naar de betreffende soorten/soortgroep. De vervolgstappen omtrent mitigatie en nader onderzoek staan per locatie weergegeven in Tabel 13. De vervolgstappen in het kader van soortgericht onderzoek zijn omschreven in paragraaf 3.6.3.

Als uit het soortgericht onderzoek naar voren komt dat bepaalde soorten aanwezig zijn, is het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Voor het kunnen verkrijgen van een ontheffing Wet natuurbescherming moet met de volgende zaken rekening gehouden worden:

- Er moet onderbouwd zijn waarom er geen reële alternatieven zijn met minder negatieve effecten op de beschermde soorten.
- De ontwikkeling moet een in de wet genoemd belang dienen.
- De werkzaamheden mogen geen afbreuk doen aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding (habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten) of leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding (vogelrichtlijnsoorten).

Een ontheffingsaanvraag duurt 13 weken. Deze termijn kan door het bevoegd gezag (Provincie Groningen/Provincie Drenthe/Provincie Overijssel) eenmalig verlengd worden met 7 weken.

N.b. Bunzing en hermelijn zijn nu nog vrijgesteld in provincie Drenthe. Mogelijk gaat het beleid omtrent deze soorten wijzigen in provincie. Als de soorten beschermd worden onder Wnb, moeten bunzing en hermelijn alsnog getoetst worden onder de beschermingscategorie 'Andere soorten zonder vrijstelling' (artikel 3.10).

Tabel 13: Overzicht vervolgstappen per soort(groep). M= mitigerende maatregel, F= fysieke inspectie, S= soortgericht onderzoek

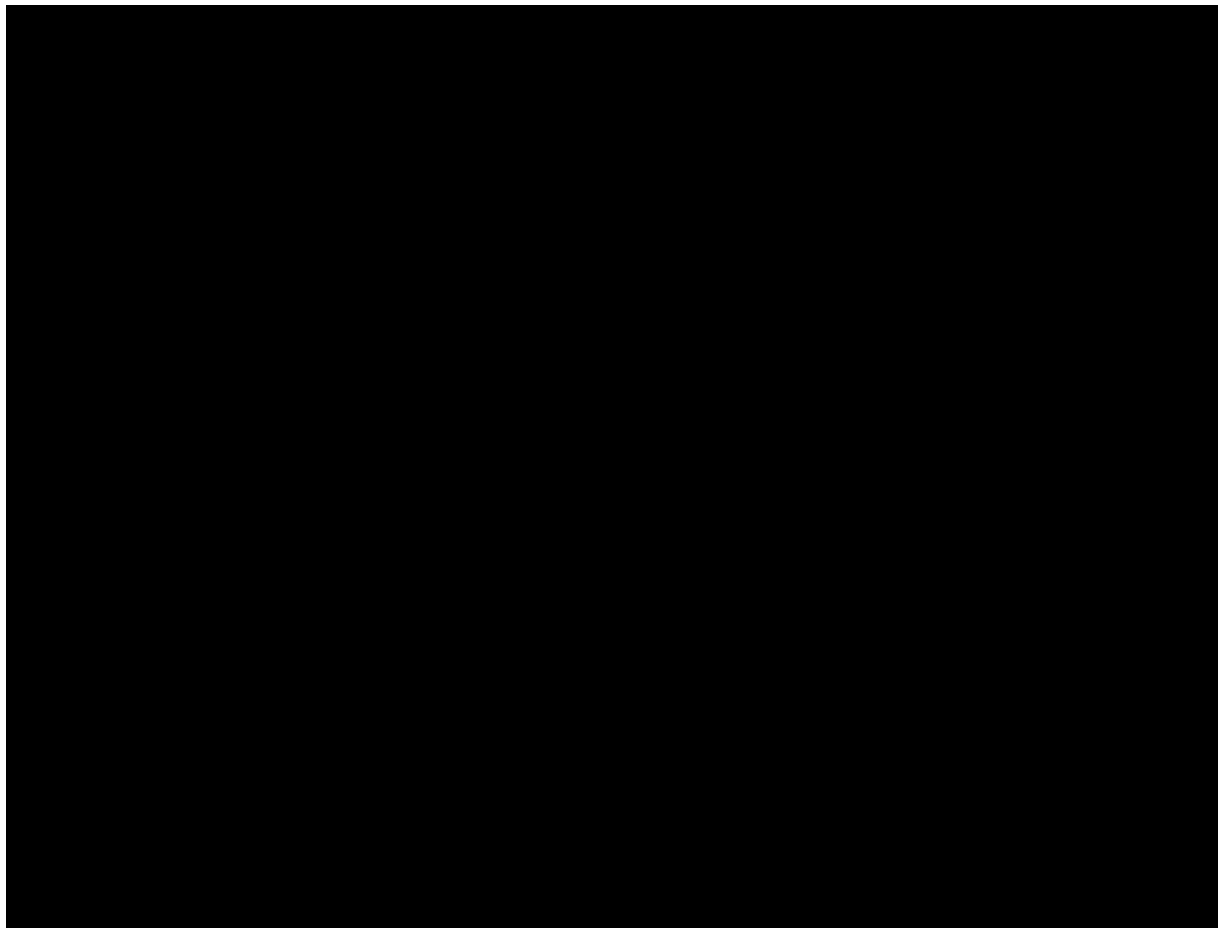
Provincie Groningen								
Soortgroep	S-842	S-422	S-423	S-424	S-213	S-763	S-214	
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	M	M	M	M	M	M	M	
Broedvogels met jaarrond beschermd nest							F	
Steenmarter					M (of F of S)		M (of F of S)	
Poelkikker					S	S		
Provincie Drenthe								
Soortgroep	S-216	S-217	S-218	S-219	S-221	S-222	S-223	S-557
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	M	M	M	M	M	M	M	M
Broedvogels met jaarrond beschermd nest			F					
Vleermuizen							M (of F of S)	
Dreps						S	S	
Knollathyrus		S						
Steenmarter					M (of F of S)		M (of F of S)	
Boommarter					M (of F of S)			M (of F of S)
Veldspitsmuis		S	S	S			S	S
Adder			S					
Levendbarende hagedis			S					
Hazelworm			S	S			S	S
Ringslang					S			
Poelkikker	S				S	S	S	S
Alpenwatersalamander							M (of S)	M (of S)
Kamsalamander								M (of S)
Grote vos				S				
Teunisbloempijlstaart			S	S				
Provincie Overijssel								
Soortgroep	S-224	S-226	S-227	S-672				
Broedvogels	M	M	M					
Vleermuizen				M (of F of S)				

Bronnenlijst

Arcadis. (2022a). *Quickscan natuurwetgeving waterstofnetwerk Noord-Nederland, tracé Elim-Ommen*.

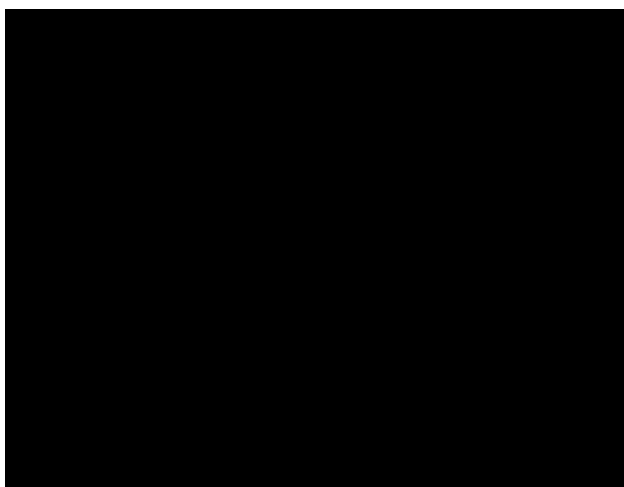
Arcadis. (2022b). *Quickscan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Noord-Nederland, tracé Eemshaven-Delfzijl en Schoonebeek-Emmen*. Arnhem: Arcadis.

Colofon

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[Arcadis](#)

[arcadis_nl](#)

[ArcadisNetherlands](#)

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland

Inspecties Bestaande Afsluiterlocaties

Auteur
ArcadisProject
Waterstofnetwerk NederlandRevisienummer
0Revisie datum
26-07-2024Ons kenmerk
WNN1-ARC-EM-REP-0075Status
Final**Parafen**Naam
DatumNaam
DatumNaam
Datum_____
Auteur_____
Gecontroleerd_____
Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Ontvangen versie van Arcadis	26-07-2024

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Waterstofnetwerk Noord-Nederland | Inspecties bestaande afsluiterlocaties

N.V. Nederlandse Gasunie

26 juli 2024 - Confidential

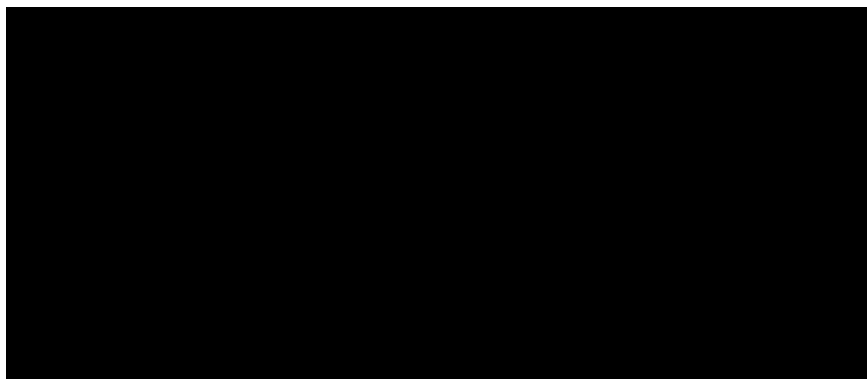
DOCUMENTCODE

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014

STATUS

Definitief

Contactpersoon

ONDERWERP

Inspecties bestaande afsluiterlocaties

ONZE REFERENTIE

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014

DATUM

25 juli 2024

Aanleiding

Gasunie werkt aan een nationaal waterstofnetwerk dat vraag naar en aanbod van waterstof samenbrengt. Het project bestaat uit nieuw aan te leggen leidingen en bestaande om te bouwen leidingen van een ondergronds waterstofnetwerk in Noord-Nederland. Op deze leidingentracés liggen afsluiterschema's die ook geschikt gemaakt moeten worden voor waterstof. Er gaan daarvoor onder andere graafwerkzaamheden plaatsvinden bij afsluiterschema's S-213, S-214, S-218, S-221, S-356 en S-672.

Er heeft een quickscan (kenmerk WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003) plaatsgevonden op de locaties van de afsluiterschema's (Arcadis, 2023). Voor locatie S-356 wordt verwezen naar een rapport van Arcadis (2022; kenmerk WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001). Uit deze quickscans kwam het advies om inspecties uit te voeren binnen de hekken van de afsluiterschema's, met een endoscoop en/of tijdens de bladloze periode. In deze memo wordt ingegaan op de vervolgstappen op de betreffende afsluiterschema-locaties en moet samen gelezen worden met de quickscan rapportage. Voor locatie S-223 is in de quickscan benoemd dat een fysieke inspectie moet plaatsvinden voor mogelijke aanwezige vleermuizen in het gebouw. Hiervoor is besloten dat mitigerende maatregelen genomen kunnen worden, waardoor de fysieke inspectie niet noodzakelijk was. De mitigerende maatregelen dienen in een EWP te worden opgenomen. Locatie S-223 wordt daarom niet verder benoemd in deze memo. Locatie S-577 is te komen vervallen en wordt derhalve ook niet verder opgenomen in dit rapport.

Voorgenomen ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het aanpassen en/of vervangen van afsluiterschema's op Gasunie-terreinen. Deze worden aangelegd door open ontgravingen. Deze ontgravingen vinden plaats op deels verharde en deels onverharde Gasunie-terreinen. De werkzaamheden blijven zoveel mogelijk binnen de Gasunie-terreinen en soms op de grasstroken of akkers erbuiten. Het is onbekend wat de oppervlakte van de open ontgraving is.

Voor S-218 is een werkterrein van circa 4000m² nodig waarbij het grootste gedeelte buiten het verharde terrein valt. Daarnaast wordt ook een fietspad tijdelijk verlegd. Deze situatie is weergegeven in Figuur 2. Kapwerkzaamheden zijn niet voorgenomen.

De gemiddelde uitvoeringsduur van de werkzaamheden is ongeveer twee tot drie weken.

Meer details over de voorgenomen werkzaamheden en ligging van het projectgebied is opgenomen in de quickscan rapportage.

Resultaten en effectbeschrijving

De inspecties zijn uitgevoerd op 3 juli 2023 en 30 november 2023 door ecologen van Arcadis. De weersomstandigheden waren respectievelijk overwegend bewolkt, 17°C en windkracht 1 (3 juli 2023) en bewolkt, 0°C en windkracht 1 (30 november 2023). De inspecties zijn uitgevoerd om de aanwezigheid en beschermde functies van beschermde soorten aan te tonen of uit te sluiten op de locaties zoals weergegeven in Tabel 1. De resultaten staan per provincie en afsluiterschema hieronder beschreven.

Tabel 1 Verantwoording veldbezoeken per locatie en per soort.

Afsluiterschema	Inspectie gericht op	Datum veldbezoek
S-213	Verblijfplaatsen steenmarter	30 november 2023
S-214	Jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen steenmarter	30 november 2023
S-218	Jaarrond beschermde nesten	30 november 2023
S-221	Verblijfplaatsen steenmarter en boommarter	30 november 2023
S-356	Jaarrond beschermde nesten, dassenburchten	30 november 2023
S-672	Leefgebieden bunzing, hermelijn, wezel	3 juli 2023

Groningen

S-213 Zuidwending (Switchover)

Bij S-213 is een inspectie gedaan voor een potentiële verblijfplaats van de steenmarter. De open leiding is gecontroleerd met een endoscoop en ongeschikt bevonden als verblijfplaats voor de soort, omdat de leiding vol zat met water of koeienmest. Verblijfplaatsen van de steenmarter zijn daarom uitgesloten in het projectgebied.

S-214 Nieuwediep

Bij S-214 is een inspectie gedaan naar jaarrond beschermde nesten en een verblijfplaats van de steenmarter. Tijdens het veldbezoek zijn waarnemingen gedaan van een nijlgans en roek. Verder zijn twee potentiële jaarrond beschermde nesten waargenomen op 160 en 170 meter ten noordwesten van het projectgebied. De voorgenomen graafwerkzaamheden leiden niet tot extra verstoring omdat er in de omgeving al bedrijvigheid plaatsvindt van het verkeer op de Nieuwediep, bedrijven en woningen in de omgeving van de nesten. Door de afstand van de nesten tot het projectgebied en de bedrijvigheid in de omgeving ondervinden de nesten geen verstoring.

Van het terrein is de potentiële steenmarterverblijfplaats (een takkenhoop) op het beton verwijderd zonder toedoen van Gasunie. Deze steenmarterverblijfplaats is daarom uitgesloten. De steenmarter kan wel verblijven in takkenhopen die in het struweel/bosschage liggen. De potentiële verblijfplaats liggen op voldoende afstand tot het projectgebied (>30m) waardoor de mogelijke verblijfplaats van de steenmarter niet verstoord wordt.

Samengevat: negatieve effecten op de steenmarter en broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

Drenthe

S-218

Bij S-218 is een inspectie gedaan naar jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn geen potentieel jaarrond beschermde nesten waargenomen in de omgeving van het projectgebied. Ten zuiden van het projectgebied is wel een nieuwe dassenburcht aangetroffen (welke er nog niet was ten tijde van de quickscan (Arcadis, 2023)). Het betreft een bijburcht en bestaat uit vijf pijpen en één verzakking. Bij de bijburcht zijn pootafdrukken aangetroffen en snuitputjes. Zie voor een indruk van de burcht Figuur 1.

Figuur 1 Foto-impressie van de dassenburcht. De laatste foto toont de afstand tussen de dassenburcht (locatie vanwaar de foto is genomen) en projectgebied (zichtbaar op de achtergrond van de foto)

Op de foto's is te zien dat er veel blad in en rond de pijpen ligt, wat duidt dat de bijburcht de nacht voor het veldbezoek niet belopen is. Naar schatting is de burcht een paar weken voor het veldbezoek nog in gebruik geweest door de das. Dit is gebaseerd op de versheid van de pootafdrukken in de akker wat duidt op recente aanwezigheid van de das. De burcht ligt op ongeveer 50 meter van het hekwerk van S-218. Op 2 meter van een pijp ligt een akker (Figuur 1) en tussen de burcht en het projectgebied ligt een geasfalteerd fietspad. De akker wordt regelmatig bereiden door groot materieel dat trillingen veroorzaakt in de burcht gezien de geringe afstand.

In het kennisdocument van de das (BIJ12, 2017) staat dat activiteiten binnen 50 meter van de meest nabijgelegen toegang tot de dassenburcht die plaatsvinden tussen zonsopgang en zonsondergang (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat), effect kunnen hebben op de functionaliteit van de burcht.

Omdat de werkzaamheden op minder dan 50 meter van de burcht gaan plaatsvinden, zie Figuur 2, zullen de werkzaamheden daarom mogelijk een negatief effect hebben op de burcht volgens het Kennisdocument.

Figuur 2 Werkzaamheden en dassenburcht nabij S-218

Samengevat: negatieve effecten op de broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten en effecten op de das zijn niet uitgesloten.

S-221

Bij S-221 is een inspectie gedaan met een endoscoop in een holte van een berk nabij het projectgebied. In de holte zijn geen sporen aangetroffen en is gebruik door een boom- of steenmarter is daarmee uitgesloten. Verblijfplaatsen van boom- of steenmarter zijn uitgesloten.

S-356

Bij S-356 is een inspectie uitgevoerd voor jaarrond beschermde nesten en een dassenburcht. Tijdens het veldbezoek zijn snuitputjes waargenomen van de das. Verder zijn er geen potentieel jaarrond beschermde nesten of dassenburchten/pijpen waargenomen in of rond het projectgebied. Verblijfplaatsen van de das en nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten zijn daarom uitgesloten in en rond het projectgebied. De das en vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen wel foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied omdat er voldoende geschikt foerageergebied voorhanden is in de omgeving.

S-577

Bij S-577 is een inspectie gedaan met de endoscoop in boomholtes voor potentiële verblijfplaatsen van de boommarter en vleermuizen. De potentieel geschikte holte is ongeschikt voor de boommarter, omdat de holte bewoond is door mieren. Verblijfplaatsen van de boommarter zijn uitgesloten.

Met de endoscoop zijn geen vleermuizen aangetroffen. Helemaal boven in een holte kon de endoscoop niet komen en is daarom niet gecontroleerd. Eventuele vleermuizen zijn hier daarom niet waargenomen. De holtes in de bomen bleken wel geschikt voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daarom niet uitgesloten. Indien er kapwerkzaamheden plaatsvinden kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen vernield worden en aanwezige vleermuizen verstoord, verwond of gedood worden.

Overijssel

S-672

Bij S-672 is een controle gedaan naar potentieel geschikt leefgebied voor de bunzing, hermelijn en wezel. Op de locatie zijn geen grote holtes of takkenhopen aangetroffen. Verblijfplaatsen van de bunzing zijn daarom uitgesloten. Verder lag er in het bosschage een dikke strooisellaag waardoor eventuele kleinere holtes niet zichtbaar waren. Verblijfplaatsen van de hermelijn en wezel zijn niet uitgesloten in het bosschage binnen de hekken. Er worden echter geen kapwerkzaamheden uitgevoerd binnen de hekken van S-672 voor een nieuwe afsluiterlocatie. In de nieuwe scope van de werkzaamheden wordt een Tie-in gerealiseerd in het weiland nabij gasunielocatie Ommen, zie voor meer informatie (Arcadis, 2024). Effecten op hermelijn en wezel zijn daarom uitgesloten.

Toetsing

De toetsing gaat over de beschermde soorten die mogelijk negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden op de afsluiterlocaties zoals beschreven in deze memo, zie Tabel 2 en Tabel 3.

Tabel 2 Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief

Soort	a	b	c	d	Als gevolg van
Vleermuizen	X	X		X	Kapwerkzaamheden op locatie S-577

Het verbod geldt voor (art. 11.46, lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving):

a: het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;

b: het opzettelijk verstoren;

c: het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren;

d: het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

e: het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van beschermde planten.

Tabel 3 Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Andere soorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Das		X		Graafwerkzaamheden binnen 50m van de burcht: S-218

Het is verboden om:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Vervolgstappen

Hieronder staan de vervolgstappen beschreven in kader van de das nabij S-218. Voor overige de maatregelen bij deze twee en de andere afsluiters wordt doorverwezen naar de quickscan rapportage (kenmerk WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001 en WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003) (Arcadis, 2022; 2023).

S-218

Indien de werkzaamheden gaan plaatsvinden zoals voorgenomen dan is het nodig een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit aan te vragen bij bevoegd gezag (RVO). Tijdens de inspectie zijn verse dassensporen aangetroffen en hieruit kan worden opgemaakt dat de burcht actief in gebruik is. In overleg met het bevoegd gezag is het eventueel mogelijk om daarom een omgevingsvergunning aan te vragen op basis van de reeds aangetroffen verse sporen.

Het aanvragen van een omgevingsvergunning is echter niet noodzakelijk als de volgende mitigerende maatregelen worden genomen nabij S-218:

- Tussen de bijburcht en het tijdelijke fietspad komt een hek te staan met lichtdicht doek. Hierdoor wordt verstoring voorkomen.
- De werkzaamheden vinden overdag plaats. Ze worden daarom afgerond voor zonsondergang maar niet later dan 19:00 uur.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt door een ecooloog gecontroleerd of er dassen aanwezig zijn en of de situatie is gewijzigd.
- Indien er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dassen worden waargenomen stoppen de werkzaamheden en wordt contact opgenomen met de betrokken ecooloog.

Literatuurlijst

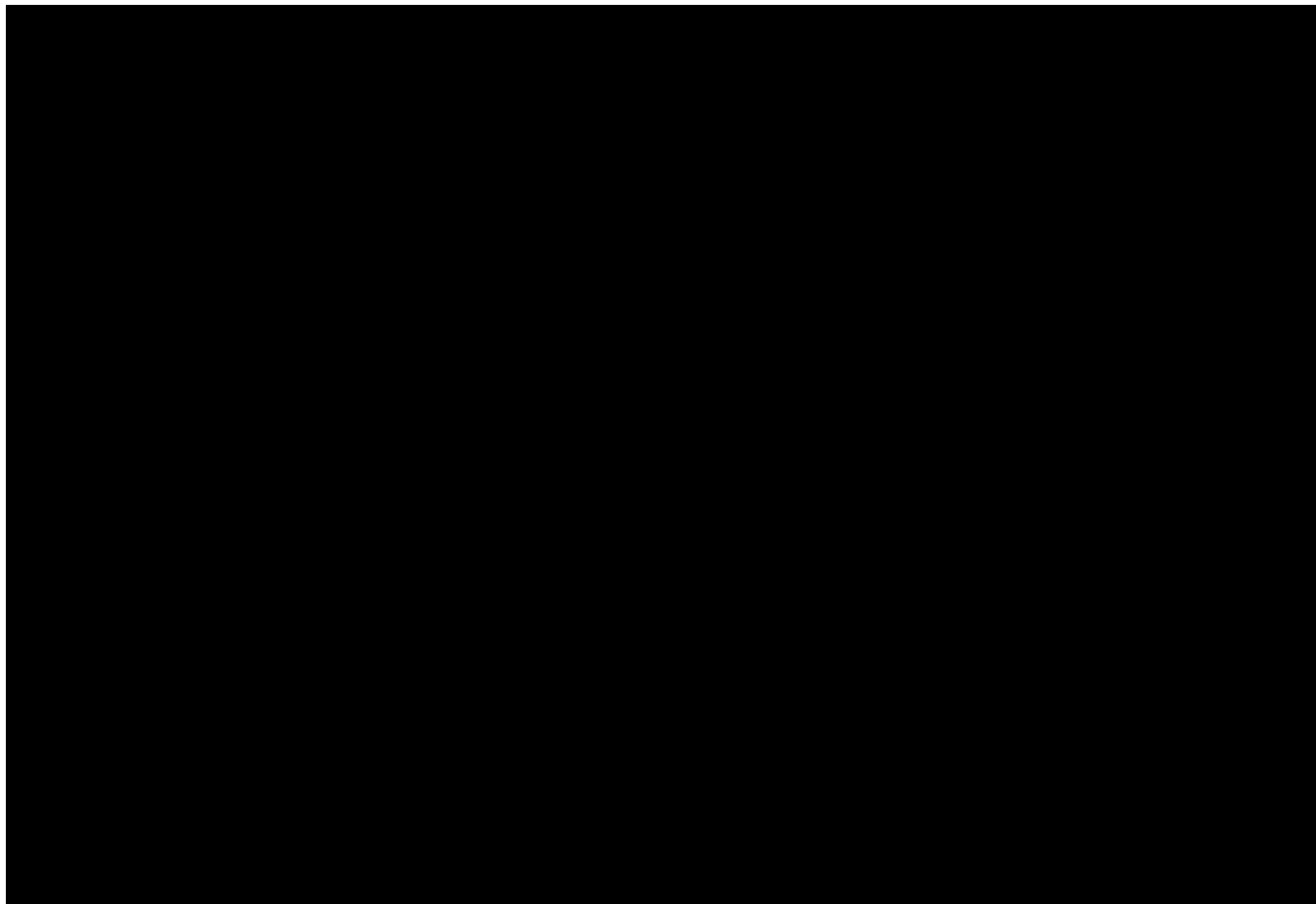
Arcadis. (2022). *Quicksan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Noord-Nederland, tracé Eemshaven-Delfzijl en Schoonebeek-Emmen*. Kenmerk: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001. Arnhem: Arcadis.

Arcadis. (2023). *Quicksan Natuurwetgeving | Waterstofnetwerk Noord-Nederland: Afsluiterschema's Groningen, Drenthe en Overijssel*. Assen: Arcadis.

Arcadis. (2024). *Gasunie Ommen Tie-in*. Assen: Arcadis.

BIJ12. (2017). *Kennisdocument das*. Utrecht: BIJ12.

Colofon

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende datagedreven duurzame ontwerp-, advies- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij zijn met 36.000 architecten, data-analisten, ingenieurs, projectplanners, water- en duurzaamheidexperts. Onze gedeelde passie is: Improving quality of life. Toewijding aan de strategie 'accelerating a planet positive future' onderschrijft onze wereldwijde samenwerking met klanten en hoe we hen helpen met duurzame projectkeuzes. We combineren digitale met mensgerichte innovaties en omarmen toekomstgerichte vaardigheden op het gebied van milieu, energie, water, gebouwen, transport en infrastructuur. We werken vanuit meer dan dertig landen en rapporteerden in 2023 een bruto omzet van 5 miljard euro. www.arcadis.com

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[Arcadis](https://www.linkedin.com/company/arcadis)

[arcadis_nl](https://twitter.com/arcadis_nl)

[ArcadisNetherlands](https://www.facebook.com/ArcadisNetherlands)

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland

Soortgericht Onderzoek Poelkikker Afsluiterschema's Groningen en Drenthe

Auteur
ArcadisProject
Waterstofnetwerk NederlandRevisienummer
0Revisie datum
10-10-2023Ons kenmerk
WNN1-ARC-EM-REP-0092Status
Definitief

Parafen

Naam
DatumNaam
DatumNaam
Datum

Auteur

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Definitief	10-10-2023

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Waterstofnetwerk Noord-Nederland | Soortgericht onderzoek poelkikker

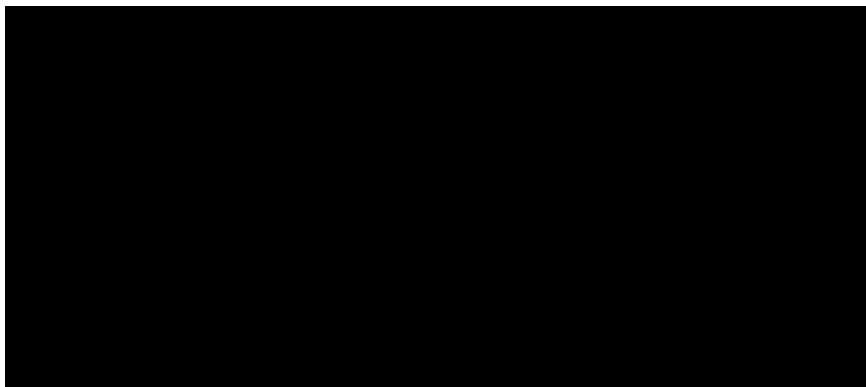
**Afsluiterschema's Groningen en Drenthe
N.V. Nederlandse Gasunie**

10 oktober 2023

DOCUMENTCODE GASUNIE
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-006

STATUS
Definitief

Contactpersoon

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Projectgebied en ingreep	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ingreep	5
3	Aanwezigheid beschermde soorten	7
3.1	Methode	7
3.2	Resultaten	8
4	Conclusie	9
	Colofon	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

N.V. Nederlandse Gasunie (hierna: Gasunie) is voornemens een nationaal waterstofnetwerk op te zetten dat vraag naar en aanbod van waterstof verbindt. Hiervoor worden afsluiterschema's en een switch-over omgebouwd voor een ondergronds waterstofnetwerk in Noord-Nederland.

Uit de QuickScan WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003, versie 1.1, 14 juli 2023 die is uitgevoerd door Arcadis kwam naar voren dat in het projectgebied mogelijk leefgebied van de poelkikker aanwezig is (Arcadis, 2023). Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming. Om vast te stellen of de poelkikker in het projectgebied voorkomt, is nader onderzoek noodzakelijk. De Gasunie heeft Arcadis gevraagd soortgericht onderzoek naar de poelkikker uit te voeren.

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het soortgericht onderzoek naar de poelkikker op zeven afsluiterschema's. Hierin worden eventuele benodigde vervolgstappen besproken.

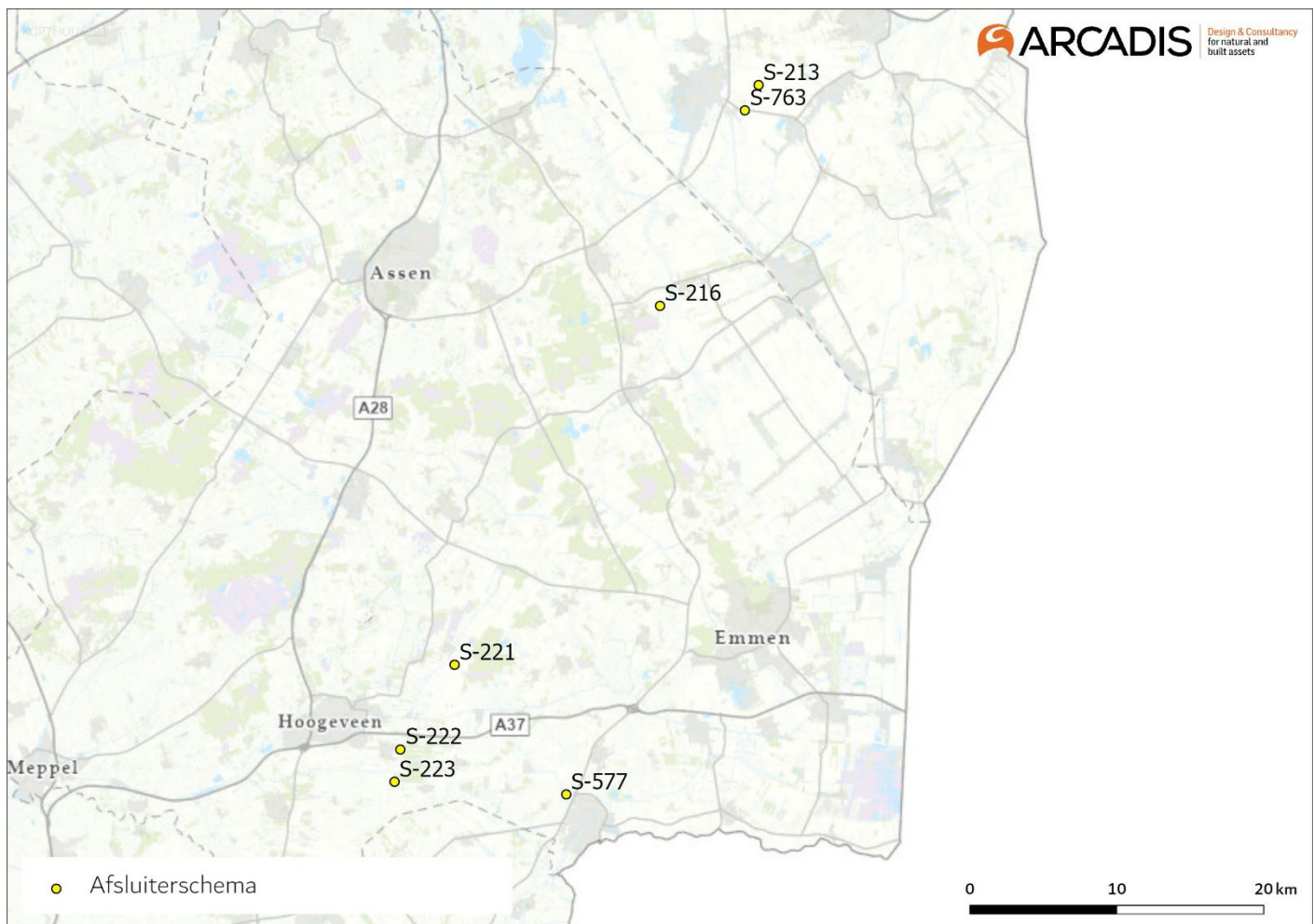
1.2 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 is een beknopte beschrijving gegeven van het projectgebied en de voorgenomen ingreep. In Hoofdstuk 3 zijn de methode en resultaten van het soortgericht onderzoek behandeld. In Hoofdstuk 4 staat de conclusie beschreven.

2 Projectgebied en ingreep

2.1 Huidige situatie

De zeven afsluiterschema's liggen op verschillende, bestaande, Gasunie terreinen in Provincie Groningen en provincie Drenthe. De switch-over ligt in de buurt van een bestaand Gasunie terrein in de Provincie Groningen. Een aantal afsluiterschema's liggen in de buurt van bosschages en watergangen (S-223 en S-577). Andere zijn omringd door akkerland (S-213, S-216, S-221, S-222 en S-763). Gasunie terreinen zijn betegeld, met gras begroeid, bezaaid met losse stenen of een mix hiervan. De switch-over ligt in akkerland en een sloot. In Figuur 1 is de ligging van de afsluiterschema's weergegeven.

Figuur 1: Ligging afsluiterschema's.

2.2 Voorgenomen ingreep

Voornemen

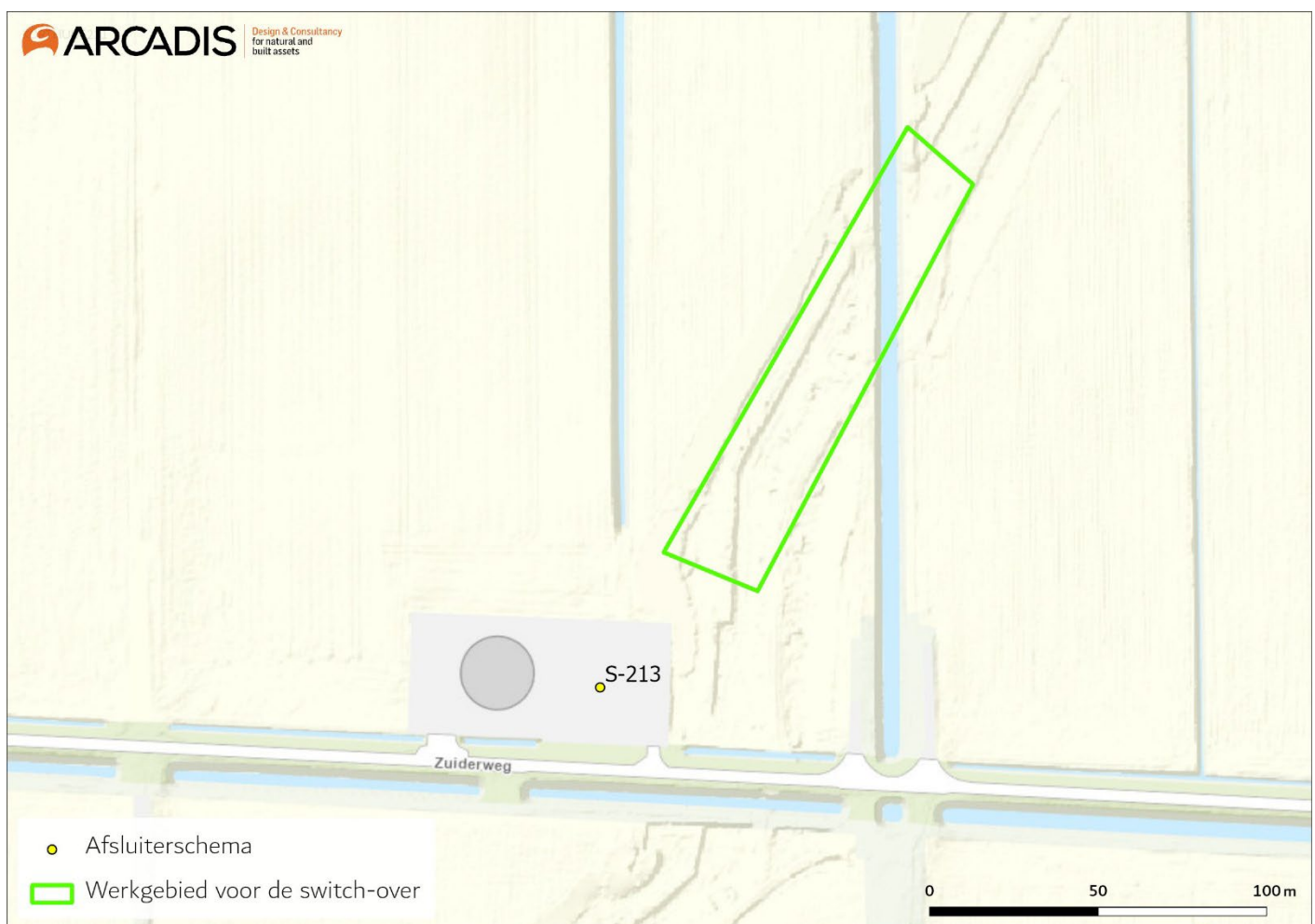
De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het aanpassen en/of vervangen van afsluiterschema's op Gasunie terreinen provincie Groningen en provincie Drenthe. De afsluiterschema's worden vervangen door middel van open ontgravingen en zal plaatsvinden op deels verharde en deels onverharde Gasunie terreinen. De realisatie van de switch-over vindt tevens plaats in open ontgraving en daarnaast wordt er een sloot deels gedempt. De uitvoeringsduur van de werkzaamheden varieert tussen de twee tot drie weken.

Werkzaamheden

Voor het aanpassen en/of vervangen van afsluiterschema's moet de gasstroom onderbroken worden. Voorzieningen worden getroffen om gastransport via andere leidingen in stand te houden. Waar nodig worden restanten gas afgeblazen. Na het installeren van de afsluiterschema's wordt de leiding weer aangesloten op het gastransportnet. Het is onbekend wat de oppervlakte van de open ontgraving is. Tijdens de werkzaamheden worden geen bomen en struiken gekapt en/of gesnoeid. Daarnaast worden sloten over het algemeen niet gedempt met uitzondering van een sloot bij S-213, zie Figuur 2 voor de locatie. Hier vinden graafwerkzaamheden plaats voor de realisatie van een switch-over. Het is mogelijk dat er rijplaten gebruikt worden. Deze worden binnen de hekken van de Gasunie terreinen geplaatst. Bij de meeste locaties zal voor twee tot drie weken tijdelijke bemaling worden toegepast.

Planning

De uitvoering staat globaal gepland tussen 2024 en 2027.

Figuur 2: Werkgebied voor het realiseren van de switch-over nabij S-213.

3 Aanwezigheid beschermde soorten

3.1 Methode

Het poelkikkeronderzoek is uitgevoerd conform het Soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus¹. Het onderzoek bestaat uit twee rondes per afsluiterschema en is uitgevoerd door twee ecologen van Arcadis. De watergangen rondom de afsluiterschema's zijn een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang bezocht. Er is geluisterd of de roep van de poelkikker gehoord kon worden en/of de poelkikker op zicht waargenomen kon worden. Waar nodig zijn individuen gevangen en gedetermineerd. In onderstaande tabel is de verantwoording van het onderzoek weergegeven.

De tweede ronde bij S-216, S-221 en S-577 zijn niet uitgevoerd omdat er een droge sloot is aangetroffen bij het eerste bezoek. Een tweede ronde was daarom overbodig.

Tabel 1. Verantwoording poelkikkeronderzoek.

Afsluiterlocatie	Veldbezoek	Veldwerker	Datum	Tijd	Weersomstandigheden	
Groningen						
S-213/ switch-over	1		13-06-2023	21:00-22:45u	23°C, zonnig, Bft 1	
	2		26-06-2023	21:00-23:00u	17°C, zonnig, Bft 1	
S-763	1		13-06-2023	21:00-22:45u	23°C, zonnig, Bft 1	
	2		26-06-2023	21:00-23:00u	17°C, zonnig, Bft 1	
Drenthe						
S-216	1		12-06-2023	21:00-22:30u	25°C, zonnig, Bft 0	
	2		-	-	-	
S-221	1		12-06-2023	21:00-22:30u	25°C, zonnig, Bft 0	
	2		-	-	-	
S-222	1		07-06-2023	21:00-22:30u	15°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 2	
	2		19-06-2023	21:00-22:45u	20°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 1	
S-223	1		07-06-2023	21:00-22:30u	15°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 2	
	2		19-06-2023	21:00-22:45u	20°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 1	
S-577	1		12-06-2023	21:00-22:30u	25°C, zonnig, Bft 0	
	2		-	-	-	

¹ Bron: Soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus versie 1 juli 2017

3.2 Resultaten

De poelkikker is op geen van de locaties waargenomen. Voortplantingshabitat van de poelkikker kan uitgesloten worden bij de zeven afsluiterschema's en bij de locatie van de switch-over. Overwinteringshabitat kan tevens worden uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt voortplantingswater in de nabije omgeving. Effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de poelkikker kunnen op alle locaties worden uitgesloten. Verder zijn er wel algemene vrijgestelde amfibieën waargenomen zoals de bruine kikker en de bastaardkikker. Voor deze algemene vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht.

4 Conclusie

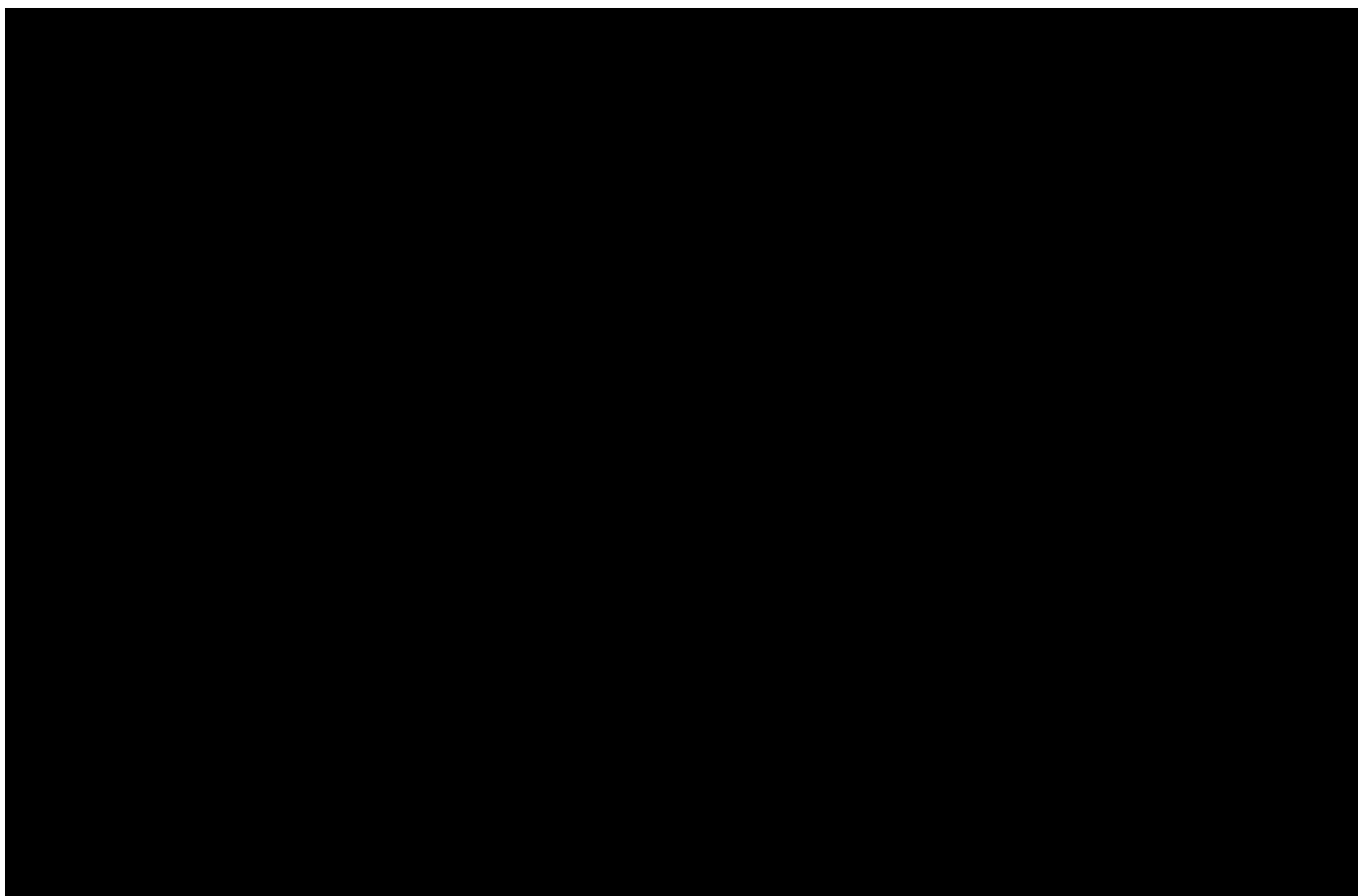
De poelkikker is niet aangetroffen bij de zeven locaties van de afsluiterschema's. Vervolgstappen zoals het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming zijn niet noodzakelijk.

De Omgevingswet kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige (vrijgestelde) planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en sluit dieren niet in (niet richting het water of het spoor). Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden. Werk bij de werkzaamheden in één richting, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring optreedt.
- Werkgebieden en werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.

Colofon

WATERSTOFNETWERK NOORD-NEDERLAND | SOORTGERICHT ONDERZOEK POELKIKKER
AFSLUITERSCHEMA'S GRONINGEN EN DRENTHE

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[Arcadis](#)

[arcadis.nl](#)

[ArcadisNetherlands](#)

Waterstofnetwerk Noord-Nederland | Soortgericht Onderzoek tracé Emmen-Schoonebeek

**Teunisbloempijlstaart en kluwenklokje
N.V. Nederlandse Gasunie**

10 oktober 2024 - Internal

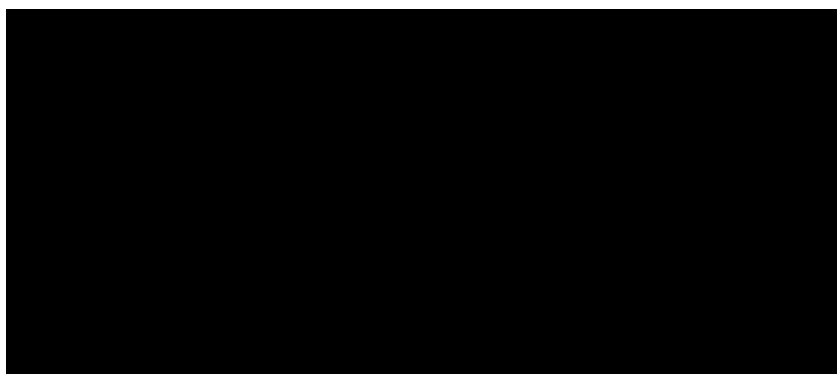
DOCUMENTCODE

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-019

VERSIE

Definitief

Contactpersoon

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Projectbeschrijving	6
2.1	Ligging projectgebied	6
2.2	Voorgenomen ingreep	6
2.2.1	Wijze van uitvoering	6
2.2.2	Afbakening effecten	6
3	Voorkomen beschermde soorten	7
3.1	Soortgericht onderzoek kluwenklokje	7
3.1.1	Methode onderzoek	7
3.1.2	Resultaten en effectbeoordeling	7
3.2	Soortgericht onderzoek teunisbloempijlstaart	7
3.2.1	Methode onderzoek	7
3.2.2	Resultaten en effectbeoordeling	7
3.3	Samenvatting	8
4	Conclusies en vervolg	9
5	Literatuurlijst	10
	Bijlage A Juridisch kader	11
	Colofon	18

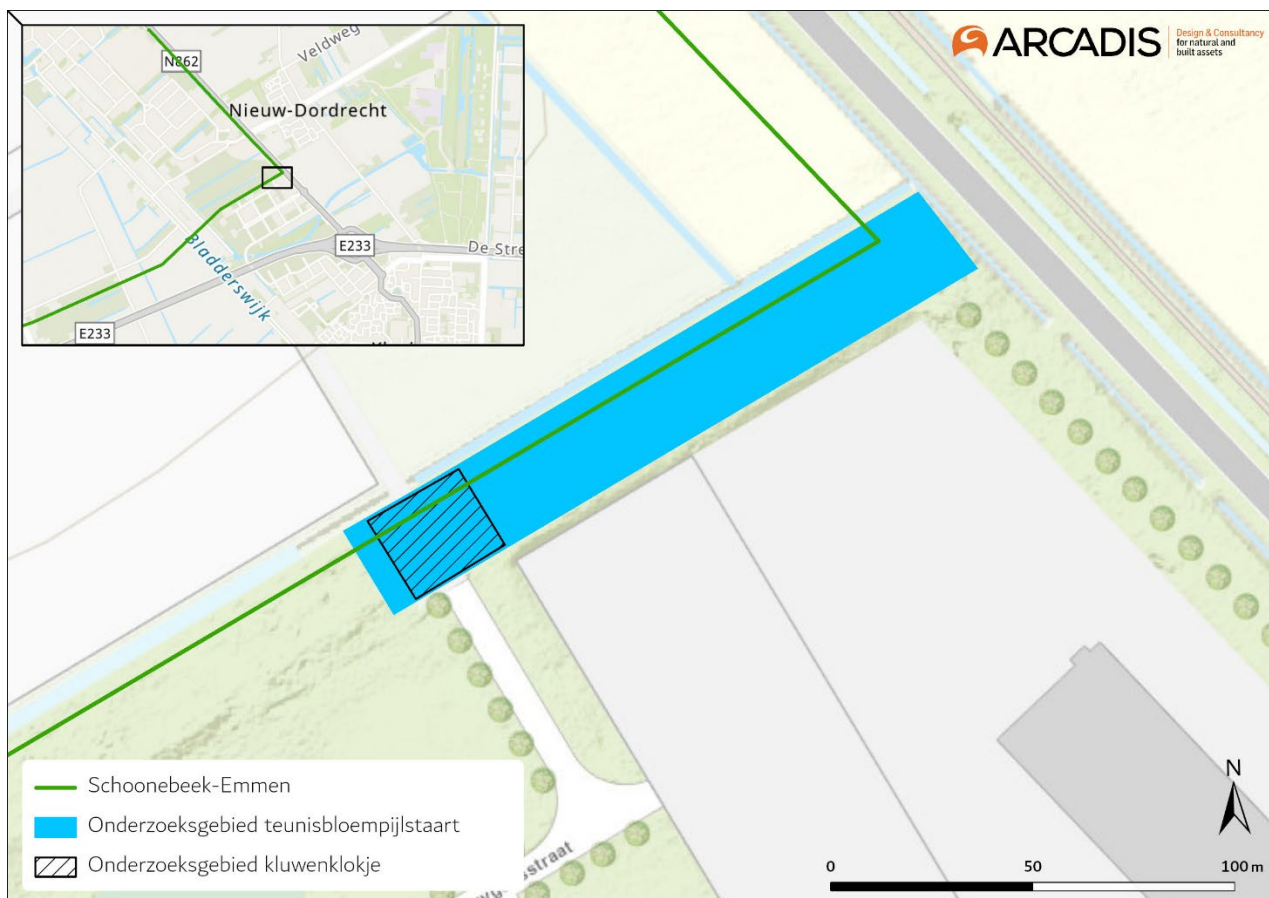
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gasunie werkt aan een nationaal waterstofnetwerk dat vraag naar en aanbod van waterstof verbindt. Het project realiseert een waterstofnetwerk door deels nieuwe transportleidingen aan te leggen en verder bestaande leidingen en installaties om te bouwen. Op die manier wordt een ondergronds waterstofnetwerk in Noord-Nederland gerealiseerd. Het nieuw aan te leggen tracé is te verdelen in drie tracédelen: Eemshaven en Delfzijl – Tjuchem (provincie Groningen), Schoonebeek (provincie Drenthe) en Emmen (provincie Drenthe).

In 2022 is voor het waterstofnetwerk een quickscan uitgevoerd (Arcadis, 2022; Gasunie kenmerk WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001). Hieruit is gebleken dat bij een gedeelte van het tracé Schoonebeek – Emmen, gelegen in provincie Drenthe, mogelijk leefgebied van teunisbloempijlstaart (aanwezigheid van waardplanten, zoals grote kattenstaart en teunisbloem) is en groeiplaatsen van kluwenklokje aanwezig zijn (Figuur 1). Negatieve effecten op deze soorten, als gevolg van de geplande werkzaamheden, zijn niet op voorhand uit te sluiten. Daarom heeft Arcadis in opdracht van Gasunie op deze locatie soortgerichte onderzoeken uitgevoerd. In deze rapportage staan de resultaten van deze soortgerichte onderzoeken beschreven.

Naast mogelijke aanwezigheid van kluwenklokje en teunisbloempijlstaart kunnen ook andere soorten met vrijstelling aanwezig zijn. Een nadere toetsing op deze soorten is niet noodzakelijk. Het nemen van maatregelen ten behoeve van soorten met een vrijstelling en de zorgplicht is wel nodig, zie daarvoor paragraaf 3.2.5.1 van de quickscan (Arcadis 2022).

Figuur 1 De locaties van de onderzochte gebieden bij het tracé. Het potentiële leefgebied voor teunisbloempijlstaart is met donkerpaars weergegeven en ruderaale plaatsen waar kluwenklokje kan groeien met rood. Het onderzoeksgebied van teunisbloempijlstaart loopt door het onderzoeksgebied van kluwenklokje heen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 zijn de methoden van het uitgevoerde onderzoek en de resultaten hiervan opgenomen. Omdat uit het in dit rapport beschreven soortgericht onderzoek is gebleken dat beide soorten niet in het onderzoeksgebied voorkomen, is in dit rapport geen effectbeschrijving en toetsing opgenomen. In hoofdstuk 4 is de conclusie opgenomen. Bijlage A Juridisch kader bevat het juridisch kader.

2 Projectbeschrijving

2.1 Ligging projectgebied

De toekomstige waterstofleiding gaat door diverse landschapstypen die globaal verdeeld kunnen worden in landbouwgrond, (agrarisch) grasland, bosschages, water en stad. Het grootste deel van het tracédeel bestaat uit akkerbouw met omliggende bosschages. Voor dit soortgericht onderzoek wordt enkel ingegaan op het gedeelte van het mogelijk leefgebied van kluwenklokje en teunisbloempijlstaart bij het tracé Schoonebeek – Emmen.

2.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingreep bestaat uit het aanleggen van een nieuwe waterstofleiding. Hiervoor dienen grondwerkzaamheden in het plangebied plaats te vinden. De duur van de werkzaamheden is onbekend.

2.2.1 Wijze van uitvoering

De nieuw aan te leggen leidingen vindt met name plaats door middel van een open ontgraving van circa 1,5 à 2 meter diep. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dienen werkterreinen te worden ingericht. Bij een open ontgraving wordt de bodem afgegraven en naast de sleuf neergelegd. Na het leggen van de leiding wordt de open ontgraving weer dichtgemaakt met de oorspronkelijke grondlagen. Indien nodig, wordt hemel- en/of grondwater weggepompt en geloosd op de nabijgelegen watergangen. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt in de donkere uren ook gebruik gemaakt van verlichting.

2.2.2 Afbakening effecten

Op deze locatie is enkel sprake van tijdelijke grondwerkzaamheden. Van versnippering is door aard en omvang van de ingreep geen sprake. Heiwerkzaamheden zijn niet aan de orde. Trillingen, die ontstaan door de werkzaamheden, zijn daardoor zeer beperkt in omvang en reikwijdte, waardoor deze niet doorwerken op soorten. Vernatting is uitgesloten en watertoevoer is niet van toepassing. De overige effecten, die wel van toepassing kunnen zijn, omvatten: aantasting en/of verlies van leefgebieden of groeiplaatsen, doden en verwonden van (beschermde) diersoorten, mechanische effecten, optische verstoring, verstoring door geluid, verstoring door licht en verdroging. Deze effecten zijn als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. In onderliggende rapportage wordt het soortgericht onderzoek beschreven, wat is uitgevoerd om te bepalen op welke beschermde soorten mogelijk negatieve effecten optreden.

3 Voorkomen beschermde soorten

In dit soortgericht onderzoek is gekeken naar aanwezigheid van kluwenklokje en teunisbloempijlstaart. Het onderzoek naar deze twee soorten kon gecombineerd worden door middel van drie bezoeken (zie Tabel 1). Het onderzoek naar teunisbloempijlstaart is uitgevoerd volgens het protocol van De Vlinderstichting (Bos-Groenendijk & Thierry, 2023), welke wordt beschreven in onderstaand hoofdstuk. Voor soortgericht onderzoek naar het kluwenklokje bestaat geen protocol.

Tabel 1 Data van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar kluwenklokje en teunisbloempijlstaart

Datum	Tijd	Weer	Onderzoek naar	Ecoloog
9 juli 2024	10:00 – 12:30	22°C, windkracht 2, licht bewolkt	Kluwenklokje en teunisbloempijlstaart	MdH
22 juli 2024	11:30 – 13:30	20°C, windkracht 3, onbewolkt	Kluwenklokje en teunisbloempijlstaart	MdH
6 augustus 2024	10:00 – 13:00	24°C, windkracht 2, onbewolkt	Kluwenklokje en teunisbloempijlstaart	MdH

3.1 Soortgericht onderzoek kluwenklokje

3.1.1 Methode onderzoek

Voor kluwenklokje is geen soortinventarisatieprotocol beschikbaar. Daarom is gekozen om veldbezoeken uit te voeren in de bloeiperiode van de plant, aangezien de plant dan het best vast te stellen is. Dit is gedaan door middel van drie veldbezoeken, verspreid over de bloeiperiode van kluwenklokje (juni-oktober), waarbij systematisch langs de potentiële groeiplaatsen is gelopen en is gezocht naar bloeiende exemplaren. De onderzoeken zijn uitgevoerd door een ecoloog bij Arcadis met zonnig weer (zie Tabel 1).

3.1.2 Resultaten en effectbeoordeling

Kluwenklokje is niet aangetroffen tijdens de veldbezoeken. Planten, die wel zijn aangetroffen, zijn onder andere harig wilgenroosje, wilde cichorei, middelste teunisbloem en rolklaver. Aanwezigheid van kluwenklokje is uitgesloten binnen het projectgebied. Omdat het kluwenklokje niet aanwezig is, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op kluwenklokje per definitie uitgesloten; er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

3.2 Soortgericht onderzoek teunisbloempijlstaart

3.2.1 Methode onderzoek

Het onderzoek naar teunisbloempijlstaart is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol vlinders en libellen van De Vlinderstichting (2023). Soortgericht onderzoek is uitgevoerd door middel van drie veldbezoeken in de periode met de meeste trefkans, namelijk juli – half augustus (zie Tabel 1). De onderzoeken zijn uitgevoerd door een ecoloog bij Arcadis met geschikt weer (zonnig/half bewolkt, vanaf 12 tot 25°C, windkracht minder dan 4). Tijdens het onderzoek is gefocust op aanwezigheid van rupsen en rupsvraat op de waardplanten (harig wilgenroosje, basterdwederik, teunisbloem en grote kattenstaart).

3.2.2 Resultaten en effectbeoordeling

In het gebied was vooral harig wilgenroosje aanwezig als waardplant. Echter is teunisbloempijlstaart niet aangetroffen tijdens de veldbezoeken. Overige soorten, die in het gebied als overvliegend zijn waargenomen, zijn citroenvlinder, groot koolwitje, distelvlinder, kleine vos.

Aanwezigheid van teunisbloempijlstaart is uitgesloten binnen het projectgebied. Omdat de teunisbloempijlstaart niet in het projectgebied aanwezig is, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op teunisbloempijlstaart per definitie uitgesloten; er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

In het potentiële leefgebied van teunisbloempijlstaart is ook gekeken naar aanwezigheid van kluwenklokje. Die is in dit onderzoek niet aangetroffen.

3.3 Samenvatting

In dit rapport is het onderzoek naar aanwezigheid van teunisbloempijlstaart en kluwenklokje beschreven. Tijdens het soortgericht onderzoek zijn deze niet aangetroffen. Effecten als gevolg van de werkzaamheden op teunisbloempijlstaart en kluwenklokje zijn uitgesloten. Een nadere toetsing op deze soorten is niet noodzakelijk. Het nemen van maatregelen ten behoeve van soorten met een vrijstelling en de zorgplicht is wel nodig, zie daarvoor paragraaf 3.2.5.1 van de quickscan (Arcadis 2022).

4 Conclusies en vervolg

Gasunie werkt aan een nationaal waterstofnetwerk dat vraag naar en aanbod van waterstof verbindt. In 2022 is voor het waterstofnetwerk een quickscan uitgevoerd (Arcadis, 2022). Hieruit is gebleken dat bij een gedeelte van het tracé Schoonebeek – Emmen mogelijk leefgebied van teunisbloempijlstaart en kluwenklokje aanwezig is. Vanwege graafwerkzaamheden is noodzakelijk nader onderzoek uit te voeren om de aan- of afwezigheid van deze soorten vast te stellen. In 2024 is soortgericht onderzoek uitgevoerd, welke is beschreven in voorliggende rapportage.

Aanwezigheid van teunisbloempijlstaart en kluwenklokje is uitgesloten. Aanvullende stappen, zoals het nemen van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een vergunning, zijn niet noodzakelijk. Wel dienen de in de quickscan (Arcadis, 2022) beschreven mitigerende maatregelen te worden toegepast om effecten op andere soorten te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken.

5 Literatuurlijst

Arcadis, 2022. Quicksan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Noord-Nederland. Tracédeel Eemshaven-Delfzijl-Emmen-Schoonebeek. Referentie: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Bos-Groenendijk, G.I. & N. Thierry (2023). Onderzoeksprotocol vlinders en libellen. Rapport VS2023.058, De Vlinderstichting, Wageningen

Bijlage A Juridisch kader

Algemene bescherming

In het Besluit activiteiten leefomgeving is een zorgplicht ten aanzien van soorten opgenomen. In het algemeen moet voorkomen worden dat bij het doden of vangen van een dier, dat dier onnodig lijdt.¹ Verder is aangegeven dat bij flora- en fauna-activiteiten of andere activiteiten waarbij redelijkerwijs vermoed kan worden dat dit leidt tot nadelige effecten ten aanzien van natuurbescherming, de volgende zaken verplicht zijn:²

- Neem alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om gevolgen te voorkomen
- Voor zover gevolgen niet kunnen worden voorkomen: beperk die gevolgen zoveel mogelijk
- Of maak deze ongedaan; en
- Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: laat de activiteit achterwege zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd

Voor flora- en fauna-activiteiten geldt specifiek het volgende³:

- a. Voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie of in de directe nabijheid beschermde soorten of voor beschermde soorten leefgebieden of groeiplaatsen aanwezig zijn.
- b. Als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten.
- c. Als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten.
- d. Alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen.
- e. Tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben.
- f. Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Categorieën

De wet onderscheidt drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten vogelrichtlijn, ook wel Vogelrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.2 Besluit activiteiten leefomgeving)
- Soorten habitatrichtlijn, ook wel Habitatrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.3 Besluit activiteiten leefomgeving)
- Andere soorten (§ 11.2.4 Besluit activiteiten leefomgeving)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd.⁴

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen⁵:

- alle in het wild levende dieren, zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn;
 - bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
 - bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- planten van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied, zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn;

¹art. 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren), Besluit activiteiten leefomgeving

²art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

³art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 2, Besluit activiteiten leefomgeving

⁴art. 11.37 t/m 11.40, Besluit activiteiten leefomgeving

⁵ art. 11.46 t/m 11.48, Besluit activiteiten leefomgeving

- bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat in het Besluit activiteiten leefomgeving § 11.2.3 ‘soorten habitatrichtlijn’ in de titel heeft, wordt deze term echter wel gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen in bijlage IX onder A bij het Besluit activiteiten leefomgeving.⁶

Regels

In de Omgevingswet staat dat het zonder omgevingsvergunning verboden is om een flora- en fauna-activiteit te verrichten.⁷ De definitie van een flora- en fauna-activiteit is “*activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten*”. In het Besluit activiteiten leefomgeving is dit nader gespecificeerd. Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor:⁸

- a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten;
- c. het rapen en onder zich hebben van eieren;
- d. het opzettelijk storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.⁹

Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor:¹⁰

- a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- b. het opzettelijk verstoren;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van beschermde planten.

Het verbod geldt voor Andere soorten voor:¹¹

- f. Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende individuen.
- g. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.
- h. Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van Andere soorten (planten).

Hierboven is voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten aangegeven dat verstoring niet is toegestaan. Niet iedere verstoring in het kader van de wet is relevant is. Het moet gaan om verstoring die voor soorten in potentie wezenlijke gevolgen heeft. Een tijdelijke verandering van gedrag valt hier niet zonder meer over. Zie voor meer informatie het volgende tekstkader.

⁶art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

⁷art. 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet), lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet

⁸art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 1 Besluit activiteiten leefomgeving.

⁹De uitzondering is opgenomen in art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 3 Besluit activiteiten leefomgeving.

¹⁰art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

¹¹art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

Juridisch kader verstoring beschermde soorten

Niet iedere toename van verstoringbronnen leidt tot een daadwerkelijk effect dat in het kader van de wet is voorzien als verstoring. Voor een individu dat sprake is van opzettelijke verstoring als niet in de directe omgeving (tijdelijk) uitwijkmogelijkheden voor handen zijn en de functionaliteit van het leefgebied door verstoring wordt aangetast. Dit si verschillende keren bevestigd door de Raad van State. Hieronder staan twee delen van uitspraken waarin dit bevestigd is:

ECLI:NL:RVS:2009:BI3701: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 21 november 2007 in zaak nr. 200607283/1) geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw."

ECLI:NL:RVS:2020:1125: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836), geldt bij de uitleg van artikel 10 van de Flora- en faunawet als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het tijdelijk (doen) wegvluchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek kan niet worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van deze bepaling. De Afdeling volgt deze interpretatie eveneens ten aanzien van het in het vierde lid van artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb neergelegde verbod van opzettelijke storting."

Gedragscodes en vrijstellingen

Het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning geldt niet voor activiteiten die vallen onder een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden¹²:

- aantoonbaar worden uitgevoerd in overeenstemming met de gedragscode; en
- plaatsvinden in het kader van:
 - het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw,
 - een bestendig gebruik;
 - ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

In het algemeen geldt het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning niet voor gevallen, te gebruiken middelen en/of soorten die zijn opgenomen in het omgevingsplan, de waterschapsverordening¹³, de omgevingsverordening¹⁴ of een ministeriële regeling¹⁵ of een programma¹⁶. Hierbij moet wel worden voldaan aan de voorwaarden, zoals die ook gelden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning (zie tekst onder kopje "Omgevingsvergunning").¹⁷

¹²art. 11.45 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.53 (vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.59 (vergunningvrije gevallen andere soorten op basis van aangewezen gedragscode), Besluit activiteiten leefomgeving

¹³art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet

¹⁴art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet en art. 11.42 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.50 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.56 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in omgevingsverordening), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁵art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 3, Omgevingswet en art. 11.43 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.51 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.57 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in ministeriële regeling), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁶art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet

¹⁷art. 8.74j t/m 8.74l, Besluit kwaliteit leefomgeving als verwezen in art. 11.44 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn), lid 1, art. 11.52 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn), lid 1, art. 11.58 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten andere soorten), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving,

Als activiteiten in een goedgekeurd programma zijn opgenomen, moet het programma wel aan een van de volgende voorwaarden voldoen¹⁸:

- Het programma moet gericht zijn op inrichting, gebruik en beheer van een Natura 2000-gebied en gericht zijn op het halen van de instandhoudingsdoelstellingen (voorheen beheerplan).
- Het programma moet gericht zijn op een evenwichtige duurzame ontwikkeling waarbij de belasting van kwalificerende natuurwaarden in Natura 2000-gebieden afneemt of beheer, bescherming, herstel van natuurlijke habitats of de staat van instandhouding van in het wild voorkomende dieren of planten verbetert.

Verder geldt voor beschermde soorten het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren niet in de volgende gevallen:

- Als de activiteit is toegestaan in het kader van een andere wet én als wordt voldaan aan artikel 9, lid 1 en 2 en artikel 13 van de Vogelrichtlijn voor Vogelrichtlijnsoorten¹⁹, artikel 16, lid 1 van de Habitatrichtlijn voor Habitatrichtlijnsoorten²⁰ en de eisen die ook aan de omgevingsvergunning worden gesteld voor Andere soorten.²¹ Zie het volgende tekstkader voor de relevante inhoud van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.
- Als de activiteiten vallen onder instandhoudingsmaatregelen²² en passende maatregelen²³ in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.²⁴
- Voor andere soorten geldt dat het verbod niet van toepassing is op het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis en het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.²⁵

Relevante inhoud Vogel- en Habitatrichtlijn

In artikel 9 lid 1 staat dat er geen andere bevestigende oplossing mag bestaan en dat het voornemen nodig is:

- In het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (onderdeel a),
- In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer (onderdeel a),
- Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren (onderdeel a),
- Ter bescherming van flora en fauna (onderdeel a);
- Voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt (onderdeel b);
- Teneinde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan (onderdeel c).

In artikel 9, lid 2 geeft de voorwaarden waaronder mag worden afgeweken. De volgende zaken moeten worden vermeld:

- Voor welke soorten mag worden afgeweken (onderdeel a);
- Welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan (onderdeel b);
- Onder welke voorwaarden met betrekking tot het risico en onder welke omstandigheden van tijd en van plaats deze afwijkende maatregelen mogen worden genomen (onderdeel c);
- Welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan die voorwaarden is voldaan, en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen (onderdeel d);
- Welke controles zullen worden uitgevoerd (onderdeel e).

In artikel 13 is opgenomen dat de activiteiten niet mogen leiden tot een verslechtering van de huidige staat van instandhouding.

¹⁸art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet art. 11.41 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in programma), lid 2 en art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁹art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

²⁰art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen) lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving

²¹art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, Besluit activiteiten leefomgeving

²²“instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de art. en 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of art. 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn.”

²³“een passende maatregel als bedoeld in art. 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn”.

²⁴art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b en art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel c, Besluit activiteiten leefomgeving.

²⁵art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

In artikel 16, lid van de Habitatrichtlijn staat dat wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de activiteit geen afbreuk doet aan een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, mag onder de volgende voorwaarde worden afgeweken:

- In het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats (onderdeel a);
- Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom (onderdeel b);
- In het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (onderdeel c);
- Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van deze soorten, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten (onderdeel d);
- Ten einde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, door de bevoegde nationale instanties vastgesteld aantal van bepaalde specimens van de in bijlage IV genoemde soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben (onderdeel e).

Voor dit project is de provincie Drenthe het bevoegd gezag. Onderstaande soorten zijn vrijgesteld:

Provincie Drenthe
Bastaardkikker
Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Aardmuis
Bosmuis
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Woelrat

Omgevingsvergunning

Voor een project geldt dat in de aanvraag van een omgevingsvergunning moet worden voldaan aan een aantal eisen. Dit verschilt per beschermingscategorie.

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen²⁶:

- Er is geen andere bevredigende oplossing;
- De activiteit is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora en fauna;

²⁶art. 8.74j (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn), Besluit kwaliteit leefomgeving

- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en
- De activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de relevante soort(en).

Voor Habitatrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen²⁷:

- Er is geen andere bevredigende oplossing;
- De activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.
- De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor Andere soorten moet een project een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen²⁸:

- Er is geen andere bevredigende oplossing.
- De activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
 - voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - in het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

²⁷art. 8.74k (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn. Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁸art. 8.74l (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten), Besluit kwaliteit leefomgeving

- in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- in het algemeen belang.
- De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

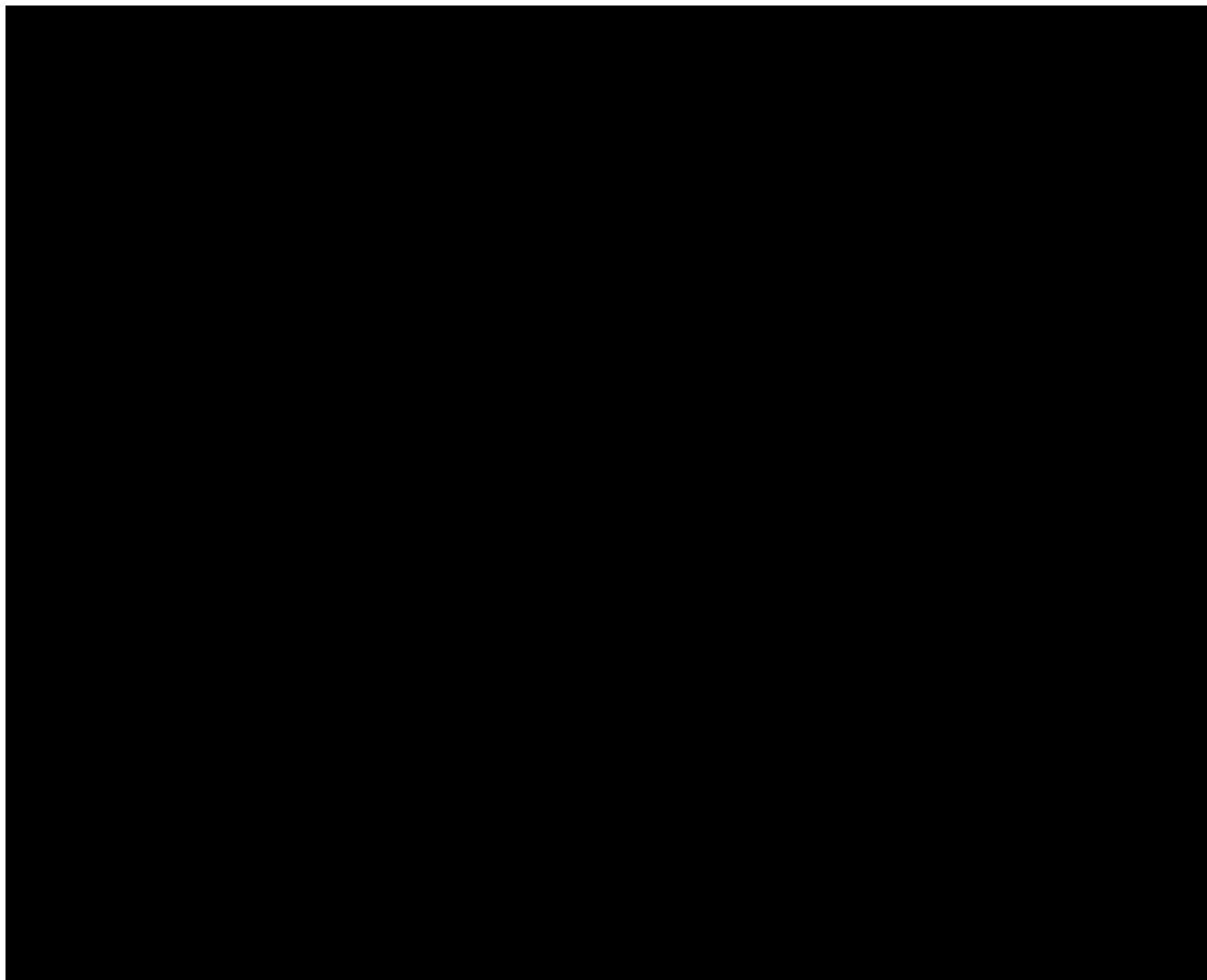
Geen andere bevredigende oplossing betekent -ook in combinatie met hetgeen onder het kopje 'Algemene bescherming' is beschreven dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, een omgevingsvergunning niet te verlenen is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Houdbaarheid van gegevens

In de Omgevingswet is opgenomen dat in het algemeen onderzoeksgegevens maximaal twee jaar houdbaar zijn, tenzij te onderbouwen is waarom gegevens ouder dan twee jaar nog actueel zijn. Flora- en fauna-activiteiten zijn echter uitgezonderd van de houdbaarheidsregel van maximaal twee jaar.²⁹

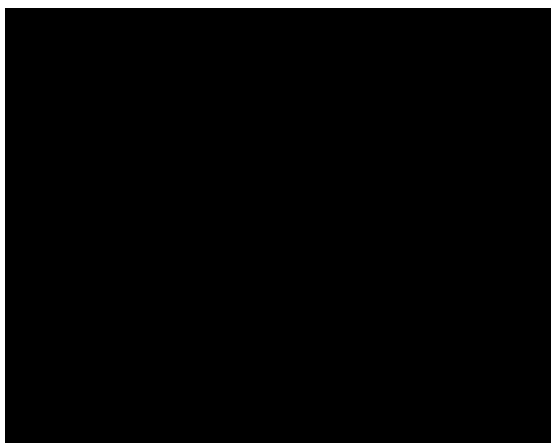
²⁹ art. 16.5 (houdbaarheid onderzoeksgegevens), Omgevingswet

Colofon

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende datagedreven duurzame ontwerp-, advies- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij zijn met 36.000 architecten, data-analisten, ingenieurs, projectplanners, water- en duurzaamheidexperts. Onze gedeelde passie is: Improving quality of life. Toewijding aan de strategie 'accelerating a planet positive future' onderschrijft onze wereldwijde samenwerking met klanten en hoe we hen helpen met duurzame projectkeuzes. We combineren digitale met mensgerichte innovaties en omarmen toekomstgerichte vaardigheden op het gebied van milieu, energie, water, gebouwen, transport en infrastructuur. We werken vanuit meer dan dertig landen en rapporteerden in 2023 een bruto omzet van 5 miljard euro. www.arcadis.com

Arcadis.

Arcadis. Improving quality of life

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Soortgericht onderzoek
Afsluiterschema's Drenthe 2023 - 2024

Door
Arcadis

Project
Waterstofnetwerk Nederland

Revisienummer
1

Revisie datum
10-03-2026

Ons kenmerk
WNN1-ARC-EM-REP-0099

Status
Definitief

Parafen

Naam
Datum

Naam
Datum

Naam
Datum

Opsteller

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
1	Aangepaste versie definitief Soortgericht Onderzoek	10-03-2026
0	Eerdere uitgifte definitieve versie Soortgericht Onderzoek 2023 - 2024	29-11-2024

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Waterstofnetwerk Noord-Nederland | Soortgericht Onderzoek

Afsluiterschema's Drenthe 2023-2024
N.V. Nederlandse Gasunie

10 maart 2026 - Confidential

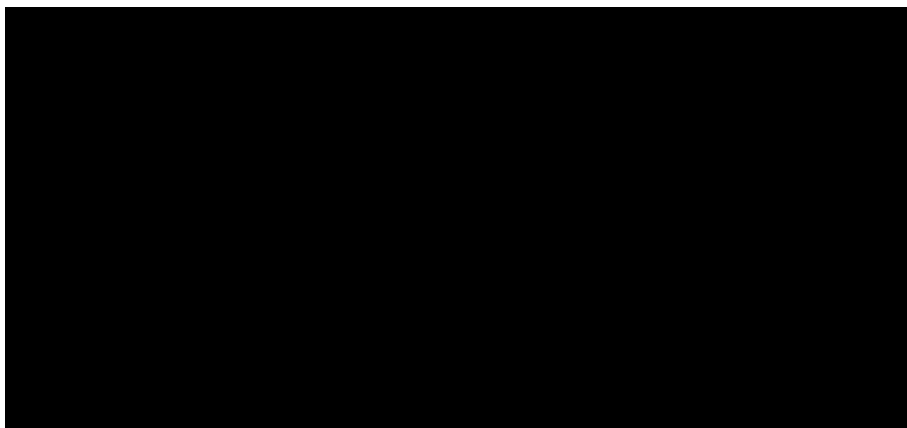
DOCUMENTCODE

WNN1-ARC-EM-REP-0099

VERSIE

Definitief

Contactpersoon

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	6
2	Projectbeschrijving	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Ligging projectgebieden en voorgenomen ingreep	8
2.2.1	Ligging projectgebied	8
2.2.2	Voorgenomen ingreep	8
2.2.3	Wijze van uitvoering	8
2.2.4	Afbakening effecten	8
3	Voorkomen beschermde soorten	9
3.1	Soortgericht onderzoek poelkikker	9
3.1.1	Methode onderzoek	9
3.1.2	Resultaten	9
3.2	Soortgericht onderzoek knollathyrus	9
3.2.1	Methode onderzoek	9
3.2.2	Resultaten	10
3.3	Soortgericht onderzoek dreps	10
3.3.1	Methode onderzoek	10
3.3.2	Resultaten	10
3.4	Soortgericht onderzoek veldspitsmuis en grote bosmuis	10
3.5	Soortgericht onderzoek adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis	11
3.5.1	Methode onderzoek	11
3.5.2	Resultaten	12
3.6	Soortgericht onderzoek teunisbloempijlstaart	12
3.6.1	Methode onderzoek	12
3.6.2	Resultaten	12
3.7	Soortgericht onderzoek alpenwatersalamander	13
3.7.1	Methode onderzoek	13
3.7.2	Resultaten	13
3.8	Fysieke inspecties	13
3.8.1	Broedvogels met jaarrond beschermde nest	13

3.8.2	Das	13
3.8.3	Boommarter en steenmarter	14
3.8.4	Bunzing	14
3.9	Preventieve en compenserende maatregelen en zorgplicht	15
3.9.1	Zorgplicht	15
3.9.1.1	Potentie Rode lijstsoorten	15
3.9.2	Algemene broedvogels	15
3.9.3	Vleermuizen	16
3.9.4	Boommarter, steenmarter en bunzing	16
3.9.5	Das	16
4	Conclusies en vervolg	17
4.1	Conclusie	17
4.2	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit	18
5	Literatuurlijst	19
	Bijlage A Juridisch kader	20
	Bijlage B Locaties reptielplaten per afsluiterschema	27
	Colofon	32

1 Inleiding

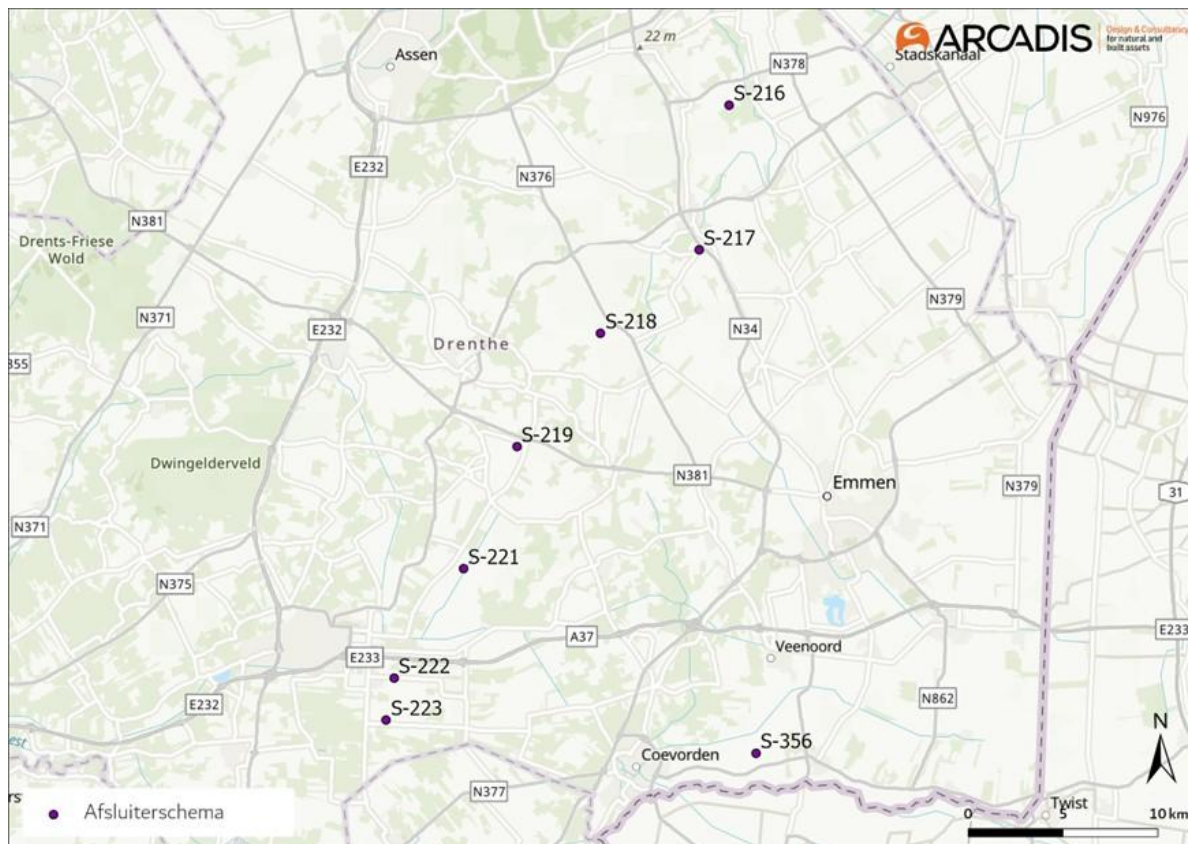
1.1 Aanleiding

Gasunie werkt aan een nationaal waterstofnetwerk dat vraag naar en aanbod van waterstof verbindt. Het project bestaat uit nieuw aan te leggen leidingen en bestaande om te bouwen leidingen van een ondergronds waterstofnetwerk in Noord-Nederland. Op deze om te bouwen leidingentracés liggen afsluiterschema's die ook geschikt gemaakt moeten worden voor waterstof. Dit rapport gaat alleen over afsluiterschema's die in de provincie Drenthe liggen. In de provincie Drenthe gaan daarvoor werkzaamheden plaatsvinden bij de volgende bestaande afsluiterschema's: S-216, S-217, S-218, S-219, S-221, S-222, S-223 en S-356. Afsluiterschema's S-222 en S-223 worden vervangen door nieuwbouw en krijgen na nieuwbouw nieuwe nummers, respectievelijk S-440 en S-443. Deze locaties liggen allemaal in de provincie Drenthe (zie Figuur 1). Afsluiterlocaties in provincie Groningen worden besproken in rapport Arcadis (2024a; kenmerk: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-010).

De werkzaamheden voor het ombouwen van bestaande afsluiterschema's en het aanleggen van nieuwbouw afsluiterschema's leiden mogelijk tot overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van aanwezige flora en fauna. Wanneer er als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van verbodsbepalingen voor beschermde soorten, is een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit (voorheen ontheffing onder de Wnb) noodzakelijk.

Daarom heeft Arcadis in 2023 in opdracht van Gasunie twee Quickscans flora en fauna uitgevoerd, welke beide een deel van de afsluiterschema's omvatten (Arcadis, 2023a. WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003; Arcadis, 2023b. WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-005). In de Quickscans is geconcludeerd dat voor meerdere beschermde soorten en functies negatieve effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten en dat nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk is. In opdracht van Gasunie heeft Arcadis in 2024 op deze locaties soortgerichte onderzoeken uitgevoerd. Voor het onderzoek naar veldspitsmuis en grote bosmuis is voor aanvang van het onderzoek geannuleerd. Voor veldspitsmuis en grote bosmuis dienen bij S-217, S-218, S-219, S-223 en S-356 nog nader onderzoek worden uitgevoerd om aanwezigheid uit te sluiten.

In deze rapportage beschrijven wij de resultaten van de fysieke inspecties en soortgerichte onderzoeken die Arcadis heeft uitgevoerd bij bovengenoemde bestaande afsluiterschema's binnen de provincie Drenthe.

Figuur 1 De locaties van de bestaande afsluiterschema's in Drenthe.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de locaties van de afsluiterschema's en de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 zijn de methode van het uitgevoerde onderzoek en de resultaten hiervan opgenomen. De effectbeschrijving en toetsing van effecten aan de Omgevingswet worden in dit hoofdstuk ook behandeld, als soorten niet zijn uitgesloten. In hoofdstuk 4 is de conclusie opgenomen. Bijlage A bevat het juridisch kader en Bijlage B geeft de locaties van de reptielplaten tijdens het onderzoek naar reptielen weer.

2 Projectbeschrijving

2.1 Inleiding

Op de afsluiterschema's is in 2022 en 2023 een quickscan uitgevoerd (Arcadis, 2023a. WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003; Arcadis, 2023b. WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-005). Hieruit kwam naar voren dat op meerdere afsluiterschema's negatieve effecten op beschermde soorten niet op voorhand konden worden uitgesloten. Bij enkele locaties kon direct worden vastgesteld dat overtreding middels mitigerende maatregelen voorkomen kan worden. Dit geldt voor alle afsluiterschema's voor broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten en voor vleermuizen.

Voor sommige soorten kon aanwezigheid tijdens de quickscan niet volledig worden uitgesloten. Voor de soorten waarvoor dat geldt is eerst een fysieke inspectie uitgevoerd om te bepalen of soortgericht onderzoek nodig is. De uitkomsten van de fysieke inspecties zijn opgeschreven in een memo (Arcadis, 2024b. Kenmerk: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014) en in deze rapportage kort samengevat. In Tabel 1 zijn de soorten per afsluiterschema opgenomen, waarvoor in 2023 en 2024 soortgerichte onderzoeken of fysieke inspecties zijn uitgevoerd. Ook staat in de tabel aangegeven voor welke soorten mitigerende maatregelen nodig is op basis van de quickscan.

In dit rapport hanteren wij voor ombouw van bestaande afsluiters als uitgangspunt dat de RVO vanuit ministerie van LNV als bevoegd gezag fungeert. Op of aangrenzend aan sommige locaties van bestaande afsluiters worden ook nog nieuwbouw afsluiters aangelegd (S-223 en S-356). Voor deze nieuwbouw afsluiters is provincie Drenthe bevoegd gezag en gelden verschillende beschermde soorten (zie Bijlage A Juridisch kader). mitigerende maatregelen die in de tabel hieronder worden aangegeven per locatie met een M, worden verder toegelicht in paragraaf 3.9.

Tabel 1: Soortgerichte onderzoeken (SGO) en fysieke inspecties (FI) die zijn uitgevoerd per locatie. Soorten waarvoor mitigerende maatregelen (M) is geadviseerd in de quickscan zijn ook opgenomen in deze tabel. Roodgekleurde onderzoeken en inspecties dienen nog uitgevoerd te worden. Bij lege cellen in de tabel was geen soortgericht onderzoek, mitigerende maatregelen of fysieke inspectie nodig naar desbetreffende soort. De afsluiterschema's met een asterisk (*) zijn nieuwe afsluiterschema's en vallen daarom onder het bevoegd gezag van de provincie Drenthe.

	Poelkikker	Knollathyrus	Dreps	Veldspitsmuis & grote bosmuis	Adder	Levendbar-ende hagedis	Hazelworm	Ringslang	Teunisbloempijlstaart	Alpenwatersalamander	Kleine marter	Boommarter en steenmarter	Jaarrond beschermde nesten	Vleermuizen	Das
S-216	SGO												M	M	
S-217		SGO		SGO					SGO				M	M	
S-218				SGO	SGO	SGO	SGO						FI	M	M
S-219				SGO			SGO		SGO						
S-221	SGO		SGO					SGO				FI		M	
S-222	SGO		SGO										M	M	
S-223*	SGO		SGO	SGO			SGO			SGO	M	M	M	M	M
S-356*				SGO			SGO						FI	M	FI

2.2 Ligging projectgebieden en voorgenomen ingreep

2.2.1 Ligging projectgebied

De om te bouwen bestaande en nieuwbouw afsluiterschema's liggen op verschillende, bestaande Gasunie terreinen verdeeld over de provincie Drenthe (Figuur 1). Een aantal afsluiterschema's ligt in de buurt van bosschages en watergangen. Anderen zijn omringd door akkerland. Gasunie terreinen zijn betegeld, met gras begroeid, verhard met steenslag of een mix hiervan.

2.2.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestaan in het kader van de ombouw uit het plaatsen van passtukken (daar waar nu een afsluiter zit) op de afsluiterschema's op Gasunie terreinen. Deze worden aangelegd door middel van open ontgravingen. Dit zal plaatsvinden op deels verharde en deels onverharde Gasunie terreinen. De werkzaamheden blijven zoveel mogelijk binnen de Gasunie-terreinen en soms op de grasstroken of akkers erbuiten. Aanlegduur per nieuwbouw schema ligt op circa 84 dagen (60 werkdagen). In Drenthe wordt een ontgravingsdiepte van 3,0 m-mv gebruikt en ter hoogte van de tie-in 3,5 m-mv. Het ontwateringsniveau ligt op 0,5 meter minus de onderzijde van de put. De exacte oppervlakte per afgraving ligt anders per afsluiter en ligt tussen de 30 x 15 meter en 60 x 25 meter.

2.2.3 Wijze van uitvoering

Voor het plaatsen van passtukken (daar waar nu de afsluiter zit) op deze afsluiterschema's moet de gasstroom onderbroken worden. Maatregelen worden getroffen om gastransport via andere leidingen in stand te houden. Waar nodig worden restanten gas afgeblazen. Na het aanbrengen van de passtukken wordt de leiding weer aangesloten op het gastransportnet.

Tijdens de werkzaamheden zullen sloten niet gedempt worden en bomen en struiken niet gekapt of gesnoeid worden. Het is mogelijk dat er rijplaten gebruikt worden. Deze worden binnen de hekken van de Gasunie terreinen geplaatst. Bij de locaties zal voor twee tot drie weken tijdelijke bemaling worden toegepast.

2.2.4 Afbakening effecten

Door het uitvoeren van de werkzaamheden bij bestaande afsluiterschema's kunnen op verschillende manieren effecten optreden op beschermde soorten. Er treden geen effecten op tijdens de gebruiksfase van de afsluiterschema's. Deze effecten, zoals beschreven hieronder, kunnen voortduren (na-ijlen) tot na het afronden van de werkzaamheden. Uitgangspunt is dat de werkzaamheden binnen een afstand van 25 meter rondom de afsluiterschema's plaatsvinden. Binnen deze afstand zijn effecten beoordeeld.

Er wordt uitgegaan van tijdelijke bemaling op elke locatie. Van versnippering is door aard en omvang van de ingreep geen sprake. Heiwerkzaamheden zijn niet aan de orde. Trillingen, die ontstaan door de werkzaamheden, zijn daardoor zeer beperkt in omvang en reikwijdte, waardoor deze niet doorwerken op soorten. Vernatting is uitgesloten en watertoevoer is niet van toepassing. De overige effecten, die wel van toepassing kunnen zijn, omvatten aantasting en/of verlies van leefgebieden of groeiplaatsen, doden en verwonden van (beschermde) diersoorten, mechanische effecten, optische verstoring, verstoring door geluid, verstoring door licht en verdroging. Deze effecten zijn als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. Of daadwerkelijk sprake is van negatieve effecten en welke gevolgen dit heeft, moet nader beoordeeld worden. In onderliggende rapportage wordt het soortgericht onderzoek beschreven wat is uitgevoerd om te bepalen op welke beschermde soorten mogelijk negatieve effecten optreden.

3 Voorkomen beschermde soorten

3.1 Soortgericht onderzoek poelkikker

3.1.1 Methode onderzoek

Het poelkikkeronderzoek is in 2023 uitgevoerd conform het Soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017) bij afsluiterschema's S-216, S-221, S-222 en S-223. Dit is beschreven in een rapport (Arcadis, 2023c. Kenmerk: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-006). Het onderzoek bestond uit twee rondes per afsluiterschema en is uitgevoerd van een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang door twee ecologen bij Arcadis. Hierbij is op basis van zicht en gehoor (kooractiviteit) gezocht naar aanwezige individuen van poelkikker. Hiernaast zijn individuen gevangen met een schepnet en gedetermineerd. In onderstaande tabel (Tabel 2) is de verantwoording van het onderzoek weergegeven.

De tweede rondes bij S-216 en S-221 zijn niet uitgevoerd omdat er een droge sloot is aangetroffen bij het eerste bezoek. Het uitvoeren van een tweede onderzoeksrunde is daarom overbodig bevonden.

Tabel 2 Data en omstandigheden van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar poelkikker in 2023

Afsluiterschema	Veldbezoek	Ecoloog	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
S-216	1	JK MR	12-06-2023	21:00-22:30u	25°C, zonnig, Bft 0
	2	-	-	-	-
S-221	1	JK MR	12-06-2023	21:00-22:30u	25°C, zonnig, Bft 0
	2	-	-	-	-
S-222	1	JK MR	07-06-2023	21:00-22:30u	15°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 2
	2	JK MR	19-06-2023	21:00-22:45u	20°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 1
S-223	1	JK AG	07-06-2023	21:00-22:30u	15°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 2
	2	JK LK	19-06-2023	21:00-22:45u	20°C, zonnig, licht bewolkt, Bft 1

3.1.2 Resultaten

De poelkikker is op geen van de locaties waargenomen. Verder zijn er wel algemene amfibieën waargenomen zoals de bruine kikker en de bastaardkikker. Voortplantingshabitat van de poelkikker kan uitgesloten worden bij de afsluiterschema's S-216, S-221, S-222 en S-223 in Drenthe. Overwinteringshabitat kan tevens worden uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt voortplantingswater in de nabije omgeving. Door het ontbreken van aanwezigheid van poelkikker, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op poelkikker per definitie uitgesloten. Er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

3.2 Soortgericht onderzoek knollathyrus

3.2.1 Methode onderzoek

Voor knollathyrus geldt geen soortenprotocol om aanwezigheid vast te stellen. Soortgericht onderzoek naar knollathyrus bij afsluiterschema S-217 is uitgevoerd door middel van vier veldbezoeken in de bloeiperiode van deze soort (april t/m juli), waarbij systematisch langs potentiële groeiplaatsen is gelopen met geschikt weer en is gezocht naar bloeiende exemplaren. Afsluiterschema S-217 was klein en overzichtelijk te onderzoeken. De onderzoeken zijn uitgevoerd door een ecoloog bij Arcadis. Tabel 3 geeft de onderzoeksgegevens weer.

Tabel 3 Data van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar knollathyrus

Datum	Tijd	Weergegevens	Ecoloog
12 juni 2024	14:00 – 15:00	17°C, zonnig, droog, 3 bft	MH
19 juni 2024	15:30 – 16:00	24°C, zonnig, droog, 3 bft	MH
9 juli 2024	13:00 – 13:45	20°C, zonnig, droog, 2 bft	MH
22 juli 2024	13:15 – 13:45	21°C, half-bewolkt, droog, 2 bft	MH

3.2.2 Resultaten

Tijdens de veldbezoeken is knollathyrus niet aangetroffen binnen of in de directe omgeving van S-217. Op basis van het soortgericht onderzoek naar de knollathyrus zijn groeiplaatsen van deze vaatplant uitgesloten op de afsluiterschema's.

Door het ontbreken van aanwezigheid van knollathyrus, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op knollathyrus per definitie uitgesloten. Er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

3.3 Soortgericht onderzoek dreps

3.3.1 Methode onderzoek

Voor dreps geldt geen soortenprotocol om aanwezigheid vast te stellen. Soortgericht onderzoek naar dreps bij afsluiterschema S-221, S-222 en S-223 is uitgevoerd door middel van vier veldbezoeken uitvoeren in de bloeiperiode van deze soort (juni t/m juli), waarbij systematisch langs potentiële groeiplaatsen is gelopen en is gezocht naar bloeiende exemplaren. De locaties zijn achter elkaar bezocht op dezelfde onderzoeksdata. De afsluiterschema's S-221, S-222 en S-223 waren klein en overzichtelijk te onderzoeken. Het onderzoek naar dreps zijn uitgevoerd door een ecoloog bij Arcadis. Tabel 4 geeft de onderzoeksgegevens weer.

Tabel 4 Data van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar dreps

Datum	Tijd	Weergegevens	Ecoloog
12 juni 2024	15:00 – 17:30	16°C, zonnig, droog, 2 bft	MH
19 juni 2024	16:00 – 17:30	24°C, zonnig, droog, 3 bft	MH
9 juli 2024	13:45 – 16:00	20°C, zonnig, droog, 2 bft	MH
22 juli 2024	13:45 – 15:30	21°C, half-bewolkt, droog, 2 bft	MH

3.3.2 Resultaten

Tijdens de veldbezoeken is dreps niet aangetroffen binnen of in de directe omgeving van afsluiterschema's. Op basis van het soortgericht onderzoek naar de dreps zijn groeiplaatsen van deze vaatplant uitgesloten op de afsluiterschema's.

Door het ontbreken van aanwezigheid van dreps, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op dreps per definitie uitgesloten. Er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

3.4 Soortgericht onderzoek veldspitsmuis en grote bosmuis

Soortgericht onderzoek naar veldspitsmuis en grote bosmuis is noodzakelijk bij locaties S-217, S-218, S-219, S-223 en S-356. Omdat Gasunie vroegtijdig het veldwerk dat Arcadis zou uitvoeren heeft stopgezet, is het soortgerichte onderzoek naar veldspitsmuis en grote bosmuis op deze locaties niet uitgevoerd.

Aanwezigheid kan daardoor nog niet worden uitgesloten bij locaties S-217, S-218, S-219, S-223 en S-356. Deze onderzoeken moeten in een later stadium alsnog uitgevoerd worden.

3.5 Soortgericht onderzoek adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis

3.5.1 Methode onderzoek

Soortgericht onderzoek naar adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis (zie Tabel 5) is uitgevoerd door middel van het uitzetten van reptielplaten, conform de eisen benoemd in het protocol (Netwerk Groene Bureaus, 2023). De onderzoeken naar adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis kon goed gecombineerd worden. Het onderzoek naar de reptielen wordt derhalve samengevat in dit rapport en niet beschreven per soort.

Volgens het soortgericht protocol dienen voor elke 100 meter aan geschikt habitat 10 reptielplaten geplaatst te worden. De onderzoeken zijn uitgevoerd door een ecooloog bij Arcadis. Tabel 6 geeft de onderzoeksgegevens weer. De onderzoeken zijn uitgevoerd met geschikt weer en voldoen aan de weerseisen benoemd in het protocol. De reptielplaten zijn op 22 april 2024 neergelegd (zie Bijlage B Locaties reptielplaten voor de locaties van de reptielplaten per afsluiterschema) en het onderzoek is begonnen na de gewenningstijd van 14 dagen, benoemd in het Soortinventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (2023).

Tabel 5 Samenvattende tabel waarin staat weergegeven welk soort reptiel bij welke afsluiterschemas niet uit te sluiten zijn

	Adder	Levendbarende hagedis	Hazelworm	Ringslang
S-218	X	X	X	
S-219			X	
S-221				X
S-223			X	
S-356			X	

Tabel 6 Data van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar de adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis

Locaties	Datum	Tijd	Weergegevens	Ecoloog
S-218, S-219, S-221	7 mei 2024	08:30 – 11:30	16°C, half-bewolkt, droog, 2 bft	JK
S-223 en S-356	13 mei 2024	08:00 – 10:00	16°C, half-bewolkt, droog, 3 bft	JK
S-218, S-219, S-221	15 mei 2024	08:00 – 10:45	22°C, zonnig, droog, 1 bft	JK
S-223 en S-356	23 mei 2024	08:15 – 11:45	16°C, zonnig, droog, 2 bft	JK
S-218, S-219, S-221	27 mei 2024	09:15 – 10:15	15°C, zonnig, droog, 2 bft	JK
Alle	12 juni 2024	08:00 – 14:00	15°C, half-bewolkt en daarna zonnig, licht miezer in het begin en daarna volledig droog, 3 bft	MH
Alle	19 juni 2024	08:30 – 15:30	24°C, zonnig, droog, 3 bft	MH

Locaties	Datum	Tijd	Weergegevens	Ecoloog
S-223 en S-356	24 juni 2024	11:45 – 12:15	22°C, zonnig, droog, 1 bft	JK
Alle	9 juli 2024	08:00 – 13:00	18°C, zonnig, droog, 2 bft	MH
Alle	22 juli 2024	08:00 – 13:15	18°C, half-bewolkt, droog, 2 bft	MH
Alle	3 september 2024	09:00 – 13:30	18°C, half-bewolkt, droog, 2 bft	MR

3.5.2 Resultaten

Tijdens de veldbezoeken zijn geen adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis aangetroffen binnen of in de directe omgeving van afsluiterschema's. Leefgebied van deze soorten binnen de afsluiterschema's is daarom uitgesloten.

Door het ontbreken van aanwezigheid van adder, hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op deze soorten per definitie uitgesloten. Er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soorten.

3.6 Soortgericht onderzoek teunisbloempijlstaart

3.6.1 Methode onderzoek

Het onderzoek naar teunisbloempijlstaart is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol vlinders en libellen van De Vlinderstichting (2023). Soortgericht onderzoek is uitgevoerd bij locaties S-217 en S-219. Bij S-219 zijn drie veldbezoeken uitgevoerd in de periode met de meeste trefkans, namelijk juli – 15 augustus (zie Tabel 7). Voor S-217 hebben vier bezoeken plaatsgevonden, waarvan 2 in de optimale periode (juli – 15 augustus) en twee bezoeken in de suboptimale periode (juni). De onderzoeken zijn uitgevoerd door een ecoloog bij Arcadis, met geschikt weer (zonnig/half bewolkt, vanaf 12 tot 25°C, windkracht minder dan 4). Tijdens het onderzoek is gefocust op aanwezigheid van rupsen en rupsvraat op de waardplanten (harig wilgenroosje, basterdwederik, teunisbloem en grote kattenstaart).

Tabel 7 Data van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar de teunisbloempijlstaart

Locatie	Datum	Tijd	Weergegevens	Ecoloog
S-217	12 juni 2024	14:00 – 15:00	17°C, zonnig, droog, 3 bft	MH
S-217	19 juni 2024	15:30 – 16:00	24°C, zonnig, droog, 3 bft	MH
S-217 & S-219	9 juli 2024	13:00 – 15:00	18°C, zonnig, droog, 2 bft	MH
S-217 & S-219	22 juli 2024	13:00 – 15:15	18°C, half-bewolkt, droog, 2 bft	MH
S-219	6 augustus 2024	14:00 – 16:15	28°C, zonnig, droog, 3 bft	MH

3.6.2 Resultaten

Afsluiterschema S-219 bevat waardplanten voor de teunisbloempijlstaart. In het gebied was vooral harig wilgenroosje aanwezig als waardplant. Grote kattenstaart was in mindere mate aanwezig langs de slootranden die het terrein van afsluiterschema S-219 begrenzen. Bij S-217 waren enkele exemplaren harig wilgenroosje aanwezig als waardplant. De teunisbloempijlstaart is op beide locaties niet aangetroffen tijdens de veldbezoeken. Overige soorten, die in het gebied overvliegend zijn waargenomen, zijn bont zandoogje, groot koolwitje, distelvlinder en kleine vos.

Aanwezigheid van teunisbloempijlstaart is uitgesloten binnen het projectgebied. Omdat de teunisbloempijlstaart niet in het projectgebied aanwezig is, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op teunisbloempijlstaart per definitie uitgesloten; er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

3.7 Soortgericht onderzoek alpenwatersalamander

3.7.1 Methode onderzoek

Soortgericht onderzoek naar alpenwatersalamander bij afsluiterschema S-223 is uitgevoerd door middel van twee bezoeken in de periode half maart – juli (Netwerk Groene Bureaus, 2023). Per bezoek is voor zonsondergang onderzoek gedaan naar aanwezige individuen door middel van een schepnet, en na zonsondergang op zicht, door in het water te schijnen met een zaklamp. De onderzoeken zijn uitgevoerd door een ecoloog bij Arcadis. Tabel 8 geeft de onderzoeksgegevens weer. Het onderzoek is gedaan bij alle watergangen direct rondom de afsluiterschema.

Tabel 8 Data van de veldbezoeken voor het soortgericht onderzoek naar de alpenwatersalamander.

Datum	Tijd	Weergegevens	Zonsondergang	Ecoloog
7 mei 2024	19:00 – 22:30	15°C, half-bewolkt, droog, 1 bft	21:12	JK
24 juni 2024	22:15 – 23:00	18°C, licht bewolkt, droog, 1 bft	22:03	JK

3.7.2 Resultaten

Tijdens de veldbezoeken is de alpenwatersalamander niet aangetroffen binnen of in de directe omgeving van afsluiterschema's. Overige soorten, zoals zonnebaars, zijn tijdens het onderzoek waargenomen. Zonnebaars betreft een invasieve exoot¹ en is gemeld via het platform waarneming.nl. Op basis van het soortgericht onderzoek naar de alpenwatersalamander is voortplantingshabitat bij de watergang bij S-223 afwezig, waardoor op afsluiter S-223 geen overwinteringshabitat aanwezig is van deze soort.

Door het ontbreken van aanwezigheid van alpenwatersalamander, zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden op deze soort per definitie uitgesloten. Er is geen toetsing noodzakelijk voor deze soort.

3.8 Fysieke inspecties

Voor sommige soorten kon niet volledig worden uitgesloten dat soortgericht onderzoek nodig was op basis van de quickscan. Voor deze soorten is daarom eerst een fysieke inspectie uitgevoerd om te bepalen of soortgericht onderzoek nodig is. De methode en resultaten van de fysieke inspecties zijn beschreven in een memo (Arcadis, 2024b, kenmerk: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014). In onderstaande paragrafen staan de resultaten van de fysieke inspecties kort samengevat per soort voor de locaties.

3.8.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nest

Op 3 juli 2023 is een fysieke inspectie uitgevoerd naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten op locaties S-218 en S-356 door een ecoloog bij Arcadis. De weersomstandigheden waren overwegend bewolkt, 17°C en bft 1. Op locatie S-218 zijn geen potentieel jaarrond beschermde nesten waargenomen in de omgeving van het projectgebied. Ook op locatie S-356 zijn geen potentieel jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten als gevolg van de werkzaamheden op afsluiterschema's S-218 en S-356 zijn op basis van deze inspecties uitgesloten.

3.8.2 Das

Op 3 juli 2023 is een fysieke inspectie uitgevoerd naar de aanwezigheid van dassenburchten op locaties S-218 en S-356 door een ecoloog van Arcadis. De weersomstandigheden waren overwegend bewolkt, 17°C en bft 1. Bij locatie S-356 is geen actieve dassenburcht waargenomen. Bij locatie S-218 zijn wel actieve sporen waargenomen bij een dassenburcht (Arcadis, 2024b, kenmerk: WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014). Daarnaast is door een externe partij bij locatie S-223 een dassenburcht waargenomen (Natuurbalans, 2024). Hierdoor is in de toekomst nog een fysieke inspectie nodig of moeten mitigerende maatregelen getroffen worden. Dit valt binnen enkele meters afstand van de werkzaamheden, waardoor mogelijk negatief effect niet is uit te sluiten.

¹ [Unielijst invasieve exoten | Invasieve exoten | NVWA](#)

Tijdens de inspectie zijn verse dassensporen aangetroffen en hieruit kan worden opgemaakt dat de burcht actief in gebruik is. In overleg met het bevoegd gezag is het eventueel mogelijk om daarom een Omgevingsvergunning aan te vragen op basis van de reeds aangetroffen verse sporen. Indien de werkzaamheden gaan plaatsvinden zoals voorgenomen dan is het nodig een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen bij bevoegd gezag (S-218 bij RVO en S-223 provincie Drenthe). Het aanvragen van een Omgevingsvergunning is echter niet noodzakelijk als mitigerende maatregelen worden genomen nabij S-218.

3.8.3 Boommarter en steenmarter

Op 3 juli 2023 is een fysieke inspectie uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boommarter en/of steenmarter op locaties S-221 door een ecooloog van Arcadis. De weersomstandigheden waren overwegend bewolkt, 17°C en bft 1. Op de afsluiterschema S-221 zijn fysieke inspecties uitgevoerd door een ecooloog bij Arcadis om verblijfplaatsen van steenmarter vast te stellen. Een inspectie is uitgevoerd met een endoscoop in een holte van een berk nabij het projectgebied. In de holte zijn geen sporen aangetroffen en is gebruik door een boommarter en/of steenmarter is daarmee uitgesloten. Verblijfplaatsen van boom- of steenmarter zijn binnen afsluiterschema S-221 uitgesloten.

Door een externe partij is bij locatie S-223 een dassenburcht waargenomen (Natuurbalans, 2024). Hier kunnen boommarters en steenmarters ook gebruik van maken. Hierdoor is nog nader veldonderzoek nodig of dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

3.8.4 Bunzing

Door een externe partij is bij locatie S-223 een dassenburcht waargenomen (Natuurbalans, 2024). Deze locatie valt onder de provincie Drenthe waar kleine marters niet zijn vrijgesteld. Hier kan bunzing gebruik van maken. Hierdoor is nog een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk of kunnen effecten voorkomen worden door het nemen van mitigerende maatregelen indien de dassenburcht wordt vermeden of niet wordt verstoord.

3.9 Preventieve en compenserende maatregelen en zorgplicht

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om overtreding van de verbodsbepalingen zo veel als mogelijk te voorkomen. Waar mitigerende maatregelen niet mogelijk zijn, en dus een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is, zijn compenserende maatregelen nodig om te borgen dat de staat van instandhouding van de soort niet wordt aangetast. Deze maatregelen, hieronder beschreven, omvatten zowel maatregelen die voortkomen uit de soortgerichte onderzoeken en fysieke inspecties die zijn beschreven in deze rapportage, als een herhaling van maatregelen die in de quickscan al zijn benoemd. Het toepassen van mitigerende maatregelen tijdens en/of na de uitvoering van de werkzaamheden is niet vrijblijvend. De Omgevingswet schrijft namelijk voor dat een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit alleen verleend kan worden als er geen andere bevredigende oplossing is en compenserende maatregelen onderdeel zijn van de vergunningsvoorwaarden, zodat de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Daarnaast zijn nadere maatregelen noodzakelijk om te voldoen aan de zorgplicht. Onderstaande maatregelen dienen nader uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol en, afhankelijk van de exacte invulling van de werkzaamheden, in een vergunningsaanvraag.

3.9.1 Zorgplicht

Ten aanzien van de zorgplicht zijn in de Omgevingswet verplichtingen opgenomen. In deze paragraaf worden deze verplichtingen besproken en wordt beschreven op welke manier invulling te geven aan deze verplichtingen. De algemene zorgplicht geldt voor alle soorten. De specifieke zorgplicht geldt voor beschermde soorten. Het is belangrijk om ook rekening te houden met vrijgestelde soorten. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van open water af. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet het water ingejaagd waar ze mogelijk verdrinken.
- Gebruik het materieel zorgvuldig en deskundig, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring optreedt.
- Werkgebieden en werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.

3.9.1.1 Potentie Rode lijstsoorten

Soorten die in de Rode Lijst staan kunnen op de afsluiterschema's vóórkomen, maar zijn mogelijk nog niet meegenomen vanuit de Omgevingswet. Rode Lijst soorten zijn nog niet onderzocht, omdat ten tijde van de Quickscans en het uitzetten van soortgerichte onderzoeken de Wnb nog gold en Rode Lijst soorten hier niet in waren meegenomen. Zodra de invulling van de Omgevingswet compleet is, kan aanvullend veldonderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten uitgevoerd worden, indien noodzakelijk.

3.9.2 Algemene broedvogels

Neem de volgende mitigerende maatregelen voor broedvogels zonder jaarrond beschermd nest:

- Werk buiten het broedseizoen. Deze loopt ongeveer van 15 maart – 15 juli, maar deze periode kan afwijken en afhankelijk van de weersomstandigheden korter of langer duren. Wij adviseren om dit met de ecologisch deskundige te bespreken die de ecologische begeleiding verzorgt.
- Indien niet mogelijk, neem de volgende maatregelen:
 - Ontmoedig het gebied voorafgaand aan het broedseizoen door vegetatie kort te maaien en afschrikmaterialen (o.a. linten, roofvogelvliegers) te plaatsen.
 - Een ecologisch deskundige controleert voorafgaand aan de werkzaamheden en wekelijks tijdens de werkzaamheden in het broedseizoen het plangebied op broedende vogels.
 - Als broedende vogels worden aangetroffen, leg werkzaamheden nabij de nestplek stil totdat de jongen het plangebied verlaten hebben.

3.9.3 Vleermuizen

Om blokkades van verblijfplaatsen te voorkomen bij S-216, S-217, S-218, S-221, S-222, S-223 en S-356, plaats geen materiaal nabij of direct tegen bomen, gebouwen of andere objecten. Deze kunnen fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen. Neem de volgende mitigerende maatregelen om verstoring als gevolg van verlichting te voorkomen op de afsluiterschema's, waarbij verlichting toegepast wordt tijdens de werkzaamheden:

- Gebruik geen verlichting in de periode maart t/m november tussen zonsondergang en zonsopkomst.
- Indien niet mogelijk, neem de volgende maatregelen:
 - Schijn niet met verlichting op bomen, gebouwen, bosschages en watergangen.
 - Richt verlichting zoveel mogelijk naar beneden.
 - Probeer uitstraling van verlichting naar de omgeving zoveel mogelijk te voorkomen.
 - Laat het verlichtingsplan goedkeuren door een deskundig ecooloog.

Indien het nemen van deze mitigerende maatregelen niet lukt, dient uitgegaan te worden van aanwezigheid van vleermuizen. Dan dient een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij bevoegd gezag (RVO en provincie Drenthe).

3.9.4 Boommarter, steenmarter en bunzing

Er zijn mogelijk vaste voortplantings- of rustplaatsen van boommarter, steenmarter en bunzing aanwezig bij afsluiterschema S-223. Indien de mogelijke verblijfplaats wordt geraakt door de werkzaamheden is het uitvoeren van soortgericht onderzoek naar deze soorten en/of het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Indien de verblijfplaats niet wordt geraakt en binnen 20 meter wordt gewerkt, kunnen effecten worden voorkomen en dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Mogelijke preventieve en compenserende maatregelen voor de steenmarter en bunzing omvatten het volgende:

- Werk buiten de kwetsbare periode (maart t/m augustus).
- Takkenrillen: de takkenril dient aangelegd te worden met dikke stammen en takken onderop (zodat er openingen zijn waar de steenmarter in kan kruipen) en kleinere takken bovenop. Omdat er een groter gebied verdwijnt, zouden er meerder takkenrillen geplaatst moeten worden.
- Markerkast in bosschage:
 - Plaats op een rustig plekje in het bosschage, bij voorkeur niet te dicht bij wegen of paden, wat struikgewas.
 - Plaats een smalle buis (doorsnee 90-100 mm) die toegang tot de kast geeft.
 - Plaats over de kast en buis takken die ervoor zorgen dat honden of mensen niet bij de kast kunnen komen en dat de kast uit het zicht staat. Indien mogelijk, schroef een aantal takken aan elkaar vast, zodat de constructie niet direct omvalt.

Deze maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een mitigatie- en compensatieplan.

3.9.5 Das

Er zijn mogelijk vaste voortplantings- of rustplaatsen van das aanwezig nabij deze locaties. Indien de werkzaamheden gaan plaatsvinden zoals voorgenomen dan is het nodig een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen bij bevoegd gezag (S-218 bij RVO en S-223 provincie Drenthe). Het aanvragen van een Omgevingsvergunning is echter niet noodzakelijk als de volgende mitigerende maatregelen worden genomen nabij S-218:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt door een ecooloog gecontroleerd of er dassen aanwezig zijn en of de situatie is gewijzigd.
- De werkzaamheden vinden overdag plaats. Ze worden daarom afgerond voor zonsondergang maar niet later dan 19:00 uur, of indien in de nacht wordt gewerkt:
 - Tussen de bijburcht en het tijdelijke fietspad komt een hek te staan met lichtdicht doek. Hierdoor wordt verstoring voorkomen.
 - Indien er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dassen worden waargenomen stoppen de werkzaamheden en wordt contact opgenomen met de betrokken ecooloog.

Deze maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een mitigatie- en compensatieplan.

4 Conclusies en vervolg

4.1 Conclusie

Tabel 9 geeft een overzicht weer van de beschermde soorten die niet kunnen worden uitgesloten op de onderzochte locaties en de benodigde vervolgstappen. Op of aangrenzend aan sommige locaties van bestaande afsluiters worden ook nog nieuwbouw afsluiters aangelegd (S-223 en S-356). Voor deze nieuwbouw afsluiters is provincie Drenthe bevoegd gezag en gelden verschillende beschermde soorten (zie Bijlage A Juridisch kader). Bij alle overige locaties is RVO het bevoegd gezag. Op basis van de quickscan en fysieke inspecties moeten mitigerende maatregelen getroffen worden voor vogels met jaarrond beschermde nesten (S-216, S-217, S-222 en S-223), vleermuizen (S-216, S-217, S-218, S-221, S-222, S-223 en S-356) en das (S-218 en S-223). Voor boommarter, steenmarter en bunzing (S-223) en veldspitsmuis en grote bosmuis (S-217, S-218, S-219, S-223 en S-356) dienen nog nader onderzoek worden uitgevoerd om aanwezigheid uit te sluiten.

Bij alle locaties zijn mitigerende maatregelen nodig voor algemene broedvogels, zoogdieren en amfibieën met vrijstelling. Als gevolg van het toepassen van de mitigerende maatregelen in paragraaf 3.9 zal een deel van de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, is een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. De overige onderzochte soorten zijn op basis van de quickscan, het soortgericht onderzoek of de fysieke inspecties uitgesloten op de bestaande en nieuwbouw afsluiterschema's.

Tabel 9 Beschermde soorten die op basis van het soortgericht onderzoek niet kunnen worden uitgesloten op de locaties en vervolgstappen

Bestaande afsluiter-schema	Nieuwbouw afsluiter-schema	Bevoegd gezag	Soort	Vervolgstappen
Alle locaties		RVO + Provincie Drenthe (S-223 en S-356)	Algemene broedvogels, zoogdieren en amfibieën met vrijstelling	Mitigerende maatregelen
S-223	S-443	Provincie Drenthe	Boommarter	Nader onderzoek*
			Steenmarter	Nader onderzoek*
			Bunzing	Nader onderzoek*
			Das	Nader onderzoek
S-218		RVO	Das	Mitigerende maatregelen
S-216, S-217, S-222 en S-223	S-440 en S-443	RVO + Provincie Drenthe (S-223)	Vogels met jaarrond beschermde nesten	Mitigerende maatregelen
S-216, S-217, S-218, S-221, S-222, S-223 en S-356	S-440 en S-443	RVO + Provincie Drenthe (S-223 en S-356)	Vleermuizen	Mitigerende maatregelen
S-217, S-218, S-219, S-223 en S-356	S-443	RVO + Provincie Drenthe (S-223 en S-356)	Veldspitsmuis	Nader onderzoek
			Grote bosmuis	Nader onderzoek

*Voor deze soorten dient nog soortgericht onderzoek te worden uitgevoerd of dient, indien mogelijk, een beoordeling van geschikte elementen in het habitat te worden opgesteld. In het geval van een beoordeling van geschikte elementen moet er, ook volgens het kennisdocument, vanuit gegaan worden dat alle aanwezige elementen, geschikt voor kleine marterachtigen, **essentieel** zijn. Met andere woorden er hoeft geen onderzoek gedaan te worden, maar een Omgevingsvergunning zal verkregen moeten worden op basis van een goedgekeurd mitigatie- en compensatieplan.

4.2 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Uit door de Arcadis uitgevoerde soortgericht onderzoek blijkt geen noodzaak voor het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit. Voor enkele soorten zijn mitigerende maatregelen nodig om overtreding te voorkomen. Indien deze niet genomen kunnen worden, is een vergunning nodig. Voor andere soorten is het uitvoeren van soortgericht onderzoek nog nodig. Hieruit kan blijken dat een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk is. Hieronder wordt uitgeschreven bij welke soorten mogelijk een Omgevingsvergunning benodigd is en wat daarbij wordt verwacht.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden treedt (mogelijk) overtreding op ten aanzien van de das, boomarter, steenarter, bunzing, veldspitsbuis en grote bosmuis. Hierom is het aanvragen van een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit (voorheen ontheffing onder de Wnb) noodzakelijk. Bij het aanvragen voor een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit dient met het volgende rekening gehouden te worden:

- De procedure duurt standaard acht weken. Deze termijn kan door het bevoegd gezag (voor de ombouw van bestaande afsluiters is dat RVO, voor nieuwbouw afsluiters de provincie Drenthe) eenmalig met zes weken verlengd worden.
- Een vergunning zal alleen verleend worden als geen alternatieven mogelijk zijn.
- De ontwikkeling mag geen afbreuk doen aan het streven om de soorten in een gunstige staat van instandhouding voort te laten bestaan.
- De ontwikkeling dient een in de wet genoemd belang. Zie ook Bijlage A.

5 Literatuurlijst

Arcadis (2023a). WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003 Quickscan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Noord-Nederland. Afsluiterschema's Groningen, Drenthe en Overijssel. 14 juli 2023. Versie definitief.

Arcadis (2023b). WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-005 Quickscan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Noord-Nederland. 15 december 2023. Versie definitief.

Arcadis (2023c). WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-006 Soortgericht onderzoek poelkikker. 10 oktober 2023. Versie definitief.

Arcadis (2024a). WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-010 Soortgericht Onderzoek Afsluiterschema's Groningen 2023-2024. 30 september 2024. Versie definitief.

Arcadis (2024b). WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014_Fysieke inspectie bestaande afsluiters Groningen Drenthe. 26 juli 2024. Versie definitief.

BIJ12 (juli 2017). Kennisdocument das.

BIJ12 (juli 2024). Kennisdocument kleine marterachtigen. Versie 1.1.

Natuurbalans (25 juli 2024). Voorlopige resultaten QS groengasproject 8 locaties Lutten-Dalen. Projectnummer 24-154. Versie: concept.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (n.d.). Unielijst invasieve exoten. Verkregen op 1 november 2024: [Unielijst invasieve exoten](#) | [Invasieve exoten](#) | [NVWA](#)

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023.

<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/downloads/category/21?download=649>

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/downloads/21?download=926>

Bijlage A Juridisch kader

Algemene bescherming

In het Besluit activiteiten leefomgeving is een zorgplicht ten aanzien van soorten opgenomen. In het algemeen moet voorkomen worden dat bij het doden of vangen van een dier, dat dier onnodig lijdt.² Verder is aangegeven dat bij flora- en fauna-activiteiten of andere activiteiten, waarbij redelijkerwijs vermoed kan worden dat dit leidt tot nadelige effecten ten aanzien van natuurbescherming, de volgende zaken verplicht zijn:³

- Neem alle maatregelen, die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd, om gevolgen te voorkomen.
- Voor zover gevolgen niet kunnen worden voorkomen: beperk die gevolgen zoveel mogelijk.
- Of maak deze ongedaan, en
- Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: laat de activiteit achterwege, zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd.

Voor flora- en fauna-activiteiten geldt specifiek het volgende⁴:

- a. Voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van beschermde soorten op de locatie of in de directe nabijheid óf voor beschermde soorten leefgebieden óf groeiplaatsen aanwezig zijn.
- b. Als deze aanwijzingen er zijn, wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten.
- c. Als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten.
- d. Alle passende mitigerende maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen.
- e. Tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben.
- f. Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Categorieën

De wet onderscheidt drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten vogelrichtlijn, ook wel Vogelrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.2 Besluit activiteiten leefomgeving).
- Soorten habitatrichtlijn, ook wel Habitatrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.3 Besluit activiteiten leefomgeving).
- Andere soorten (§ 11.2.4 Besluit activiteiten leefomgeving).

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan, dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd.⁵

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen⁶:

- alle in het wild levende dieren, zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn;
 - bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
 - bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- planten van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied, zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn;

²art. 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren), Besluit activiteiten leefomgeving

³art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

⁴art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 2, Besluit activiteiten leefomgeving

⁵art. 11.37 t/m 11.40, Besluit activiteiten leefomgeving

⁶ art. 11.46 t/m 11.48, Besluit activiteiten leefomgeving

- bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat in het Besluit activiteiten leefomgeving § 11.2.3 'soorten habitatrichtlijn' in de titel heeft, wordt deze term echter wel gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten, waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een 'nationale kop' op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen in bijlage IX onder A bij het Besluit activiteiten leefomgeving.⁷

Regels

In de Omgevingswet staat dat het zonder Omgevingsvergunning verboden is om een flora- en fauna-activiteit te verrichten.⁸ De definitie van een flora- en fauna-activiteit is "*activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten*". In het Besluit activiteiten leefomgeving is dit nader gespecificeerd. Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor:⁹

- g. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- h. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten;
- i. het rapen en onder zich hebben van eieren;
- j. het opzettelijk storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.¹⁰

Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor:¹¹

- a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- b. het opzettelijk verstoren;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van beschermde planten.

Het verbod geldt voor Andere soorten voor:¹²

- f. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende individuen;
- g. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;
- h. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van Andere soorten (planten).

Hierboven is voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten aangegeven dat verstoring niet is toegestaan. Niet iedere verstoring in het kader van de wet is relevant. Het moet gaan om verstoring die voor soorten in potentie wezenlijke gevolgen heeft. Een tijdelijke verandering van gedrag valt hier niet zonder meer onder. Zie voor meer informatie het volgende tekstkader.

⁷art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

⁸art. 5.1 (Omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet), lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet

⁹art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 1 Besluit activiteiten leefomgeving.

¹⁰De uitzondering is opgenomen in art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 3 Besluit activiteiten leefomgeving.

¹¹art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

¹²art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

Juridisch kader verstoring beschermde soorten

Niet iedere toename van verstoringbronnen leidt tot een daadwerkelijk effect dat in het kader van de wet is voorzien als verstoring. Voor een individu dat sprake is van opzettelijke verstoring als niet in de directe omgeving (tijdelijk) uitwijkmogelijkheden voor handen zijn en de functionaliteit van het leefgebied door verstoring wordt aangetast. Dit si verschillende keren bevestigd door de Raad van State. Hieronder staan twee delen van uitspraken waarin dit bevestigd is:

ECLI:NL:RVS:2009:BI3701: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 21 november 2007 in zaak nr. 200607283/1) geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw."

ECLI:NL:RVS:2020:1125: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836), geldt bij de uitleg van artikel 10 van de Flora- en faunawet als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het tijdelijk (doen) wegvluchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek kan niet worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van deze bepaling. De Afdeling volgt deze interpretatie eveneens ten aanzien van het in het vierde lid van artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb neergelegde verbod van opzettelijke storing."

Gedragcodes en vrijstellingen

Het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder Omgevingsvergunning geldt niet voor activiteiten die vallen onder een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden¹³:

- Aantoonbaar uitvoeren in overeenstemming met de gedragscode.
- Plaatsvinden in het kader van:
 - het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
 - een bestendig gebruik;
 - ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

In het algemeen geldt het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder Omgevingsvergunning niet voor gevallen, te gebruiken middelen en/of soorten die zijn opgenomen in het omgevingsplan, de waterschapsverordening¹⁴, de omgevingsverordening¹⁵ of een ministeriële regeling¹⁶ of een programma¹⁷. Hierbij moet wel worden voldaan aan de voorwaarden, zoals die ook gelden voor de aanvraag van een Omgevingsvergunning (zie tekst onder kopje 'Omgevingsvergunning').¹⁸

¹³art. 11.45 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.53 (vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.59 (vergunningvrije gevallen andere soorten op basis van aangewezen gedragscode), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁴art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet

¹⁵art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet en art. 11.42 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.50 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.56 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in omgevingsverordening), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁶art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 3, Omgevingswet en art. 11.43 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.51 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.57 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in ministeriële regeling), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁷art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet

¹⁸art. 8.74j t/m 8.74l, Besluit kwaliteit leefomgeving als verwezen in art. 11.44 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn), lid 1, art. 11.52 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn), lid 1, art. 11.58 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten andere soorten), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving,

Als activiteiten in een goedgekeurd programma zijn opgenomen, moet het programma wel aan een van de volgende voorwaarden voldoen¹⁹:

- Het programma moet gericht zijn op inrichting, gebruik en beheer van een Natura 2000-gebied en gericht zijn op het halen van de instandhoudingsdoelstellingen (voorheen beheerplan).
- Het programma moet gericht zijn op een evenwichtige duurzame ontwikkeling, waarbij de belasting van kwalificerende natuurwaarden in Natura 2000-gebieden afneemt of beheer, bescherming, herstel van natuurlijke habitats of de staat van instandhouding van in het wild voorkomende dieren of planten verbetert.

Verder geldt voor beschermde soorten het verbod om zonder Omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren niet in de volgende gevallen:

- Als de activiteit is toegestaan in het kader van een andere wet én als wordt voldaan aan artikel 9, lid 1 en 2 en artikel 13 van de Vogelrichtlijn voor Vogelrichtlijnsoorten²⁰, artikel 16, lid 1 van de Habitatrichtlijn voor Habitatrichtlijnsoorten²¹ en de eisen die ook aan de Omgevingsvergunning worden gesteld voor Andere soorten.²² Zie het volgende tekstkader voor de relevante inhoud van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.
- Als de activiteiten vallen onder instandhoudingsmaatregelen²³ en passende maatregelen²⁴ in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.²⁵
- Voor andere soorten geldt dat het verbod niet van toepassing is op het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis en het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.²⁶

Relevante inhoud Vogel- en Habitatrichtlijn

In artikel 9 lid 1 staat dat er geen andere bevredigende oplossing mag bestaan en dat het voornemen nodig is:

- In het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (onderdeel a),
- In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer (onderdeel a),
- Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren (onderdeel a),
- Ter bescherming van flora en fauna (onderdeel a);
- Voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt (onderdeel b);
- Teneinde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan (onderdeel c).

In artikel 9, lid 2 geeft de voorwaarden waaronder mag worden afgeweken. De volgende zaken moeten worden vermeld:

- Voor welke soorten mag worden afgeweken (onderdeel a);
- Welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan (onderdeel b);
- Onder welke voorwaarden met betrekking tot het risico en onder welke omstandigheden van tijd en van plaats deze afwijkende maatregelen mogen worden genomen (onderdeel c);
- Welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan die voorwaarden is voldaan, en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen (onderdeel d);
- Welke controles zullen worden uitgevoerd (onderdeel e).

¹⁹art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet art. 11.41 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in programma), lid 2 en art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

²⁰art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

²¹art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen) lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving

²²art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, Besluit activiteiten leefomgeving

²³“instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de art. en 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of art. 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn.”

²⁴“een passende maatregel als bedoeld in art. 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn”.

²⁵art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b en art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel c, Besluit activiteiten leefomgeving.

²⁶art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

In artikel 13 is opgenomen dat de activiteiten niet mogen leiden tot een verslechtering van de huidige staat van instandhouding.

In artikel 16, lid van de Habitatrichtlijn staat dat wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de activiteit geen afbreuk doet aan een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, mag onder de volgende voorwaarde worden afgeweken:

- In het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats (onderdeel a);
- Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom (onderdeel b);
- In het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (onderdeel c);
- Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van deze soorten, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten (onderdeel d);
- Ten einde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, door de bevoegde nationale instanties vastgesteld aantal van bepaalde specimens van de in bijlage IV genoemde soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben (onderdeel e).

Voor dit project is het RVO bevoegd gezag voor de bestaande afsluiterschema's, voor nieuwbouw afsluiterschema's (S-223 en S-356) is provincie Drenthe bevoegd gezag. Onderstaand is weergegeven welke soorten wel zijn vrijgesteld per bevoegd gezag.

RVO	Provincie Drenthe
Bastaardkikker	Bastaardkikker
Bruine kikker	Bruine kikker
Gewone pad	Gewone pad
Kleine watersalamander	Kleine watersalamander
Meerkikker	Meerkikker
Aardmuis	Aardmuis
Bosmuis	Bosmuis
Dwergmuis	Dwergmuis
Dwergspitsmuis	Dwergspitsmuis
Egel	Egel
Gewone bosspitsmuis	Gewone bosspitsmuis
	Haas
Huisspitsmuis	Huisspitsmuis
Konijn	Konijn
Ondergrondse woelmuis	Ondergrondse woelmuis
Ree	Ree
Rosse woelmuis	Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis	Veldmuis
Vos	Vos
Wezel	
Woelrat	Woelrat

Omgevingsvergunning

Voor een project geldt dat in de aanvraag van een Omgevingsvergunning moet worden voldaan aan een aantal eisen. Dit verschilt per beschermingscategorie.

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag Omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de Omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen²⁷:

- Er is geen andere bevredigende oplossing.
- De activiteit is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora en fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
- De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de relevante soort(en).

Voor Habitatrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag Omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de Omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen²⁸:

- Er is geen andere bevredigende oplossing.
- De activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de Omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de Omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.
- De activiteit doet geen afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor Andere soorten moet een project voor een aanvraag Omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de Omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen²⁹:

- Er is geen andere bevredigende oplossing.
- De activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de Omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de Omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

²⁷art. 8.74j (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn), Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁸art. 8.74k (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn), Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁹art. 8.74l (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten), Besluit kwaliteit leefomgeving

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
 - voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - in het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - in het kader van het bestendig beheer of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - in het kader van het bestendig beheer of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
 - in het algemeen belang.
- De activiteit doet geen afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

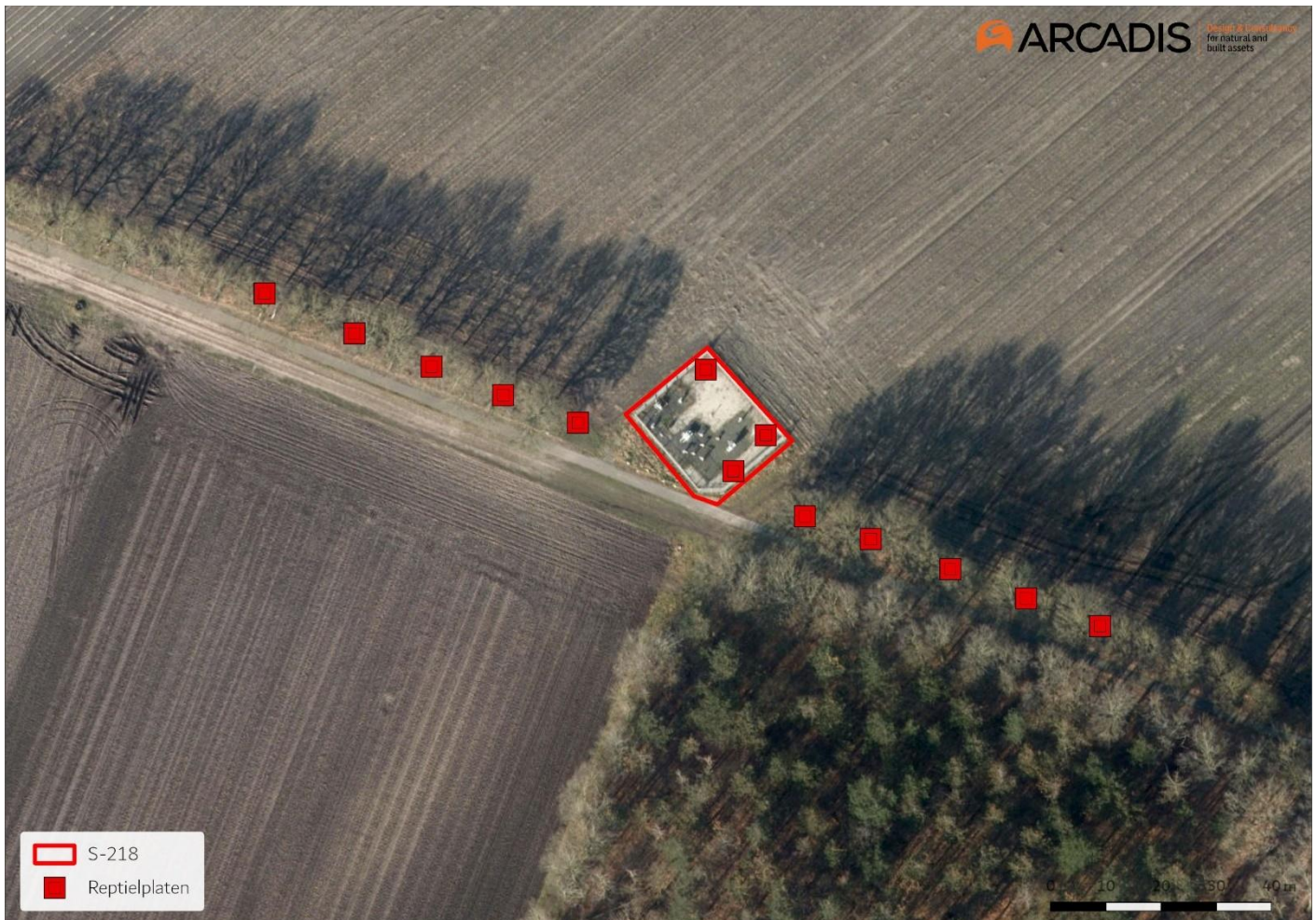
Geen andere bevredigende oplossing betekent -ook in combinatie met hetgeen onder het kopje 'Algemene bescherming' is beschreven dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, een Omgevingsvergunning niet te verlenen is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Houdbaarheid van gegevens

In de Omgevingswet is opgenomen dat in het algemeen onderzoeksgegevens maximaal twee jaar houdbaar zijn, tenzij te onderbouwen is waarom gegevens ouder dan twee jaar nog actueel zijn. Flora- en fauna-activiteiten zijn echter uitgezonderd van de houdbaarheidsregel van maximaal twee jaar.³⁰

³⁰ art. 16.5 (houdbaarheid onderzoeksgegevens), Omgevingswet

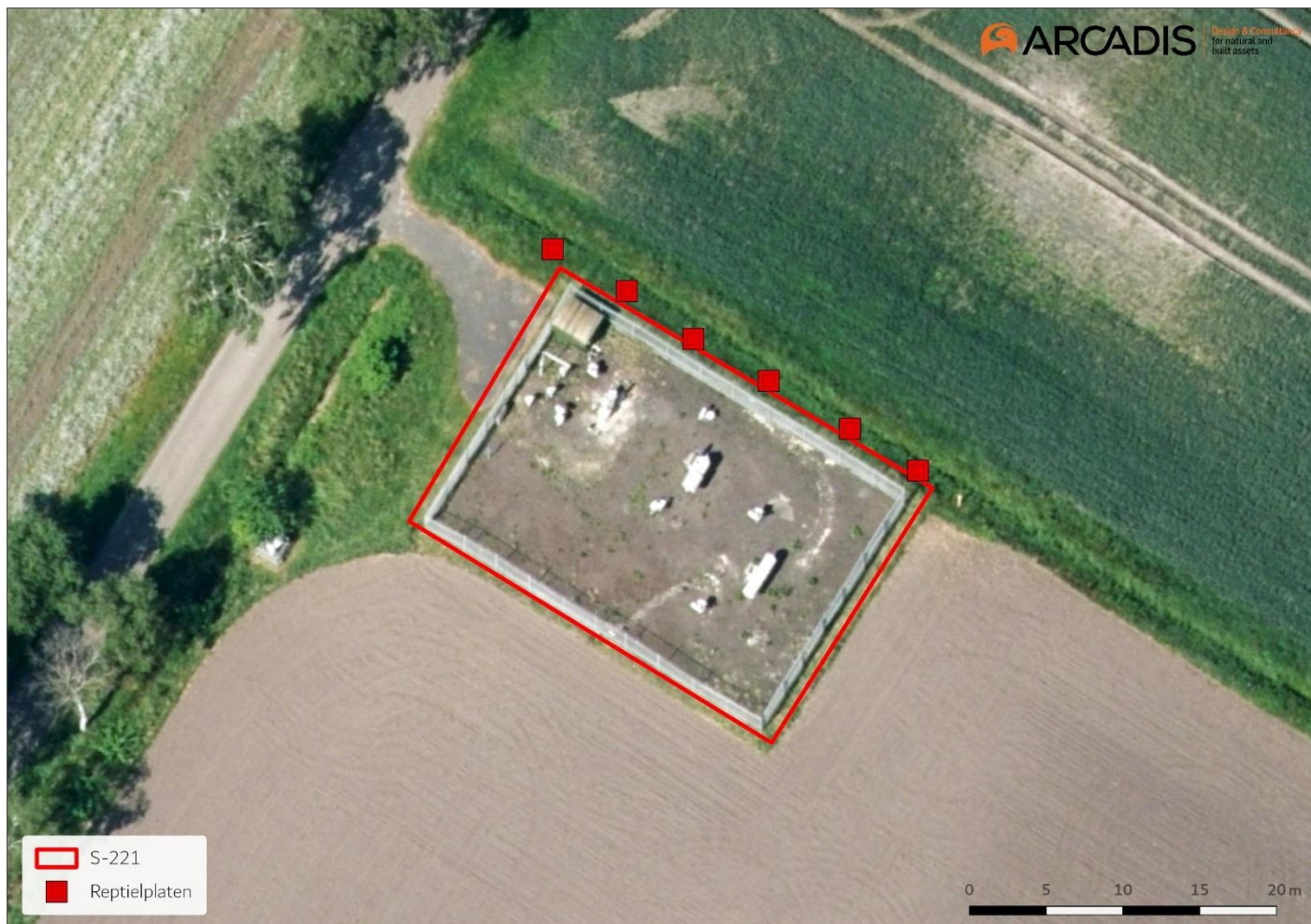
Bijlage B Locaties reptielplaten per afsluiterschema

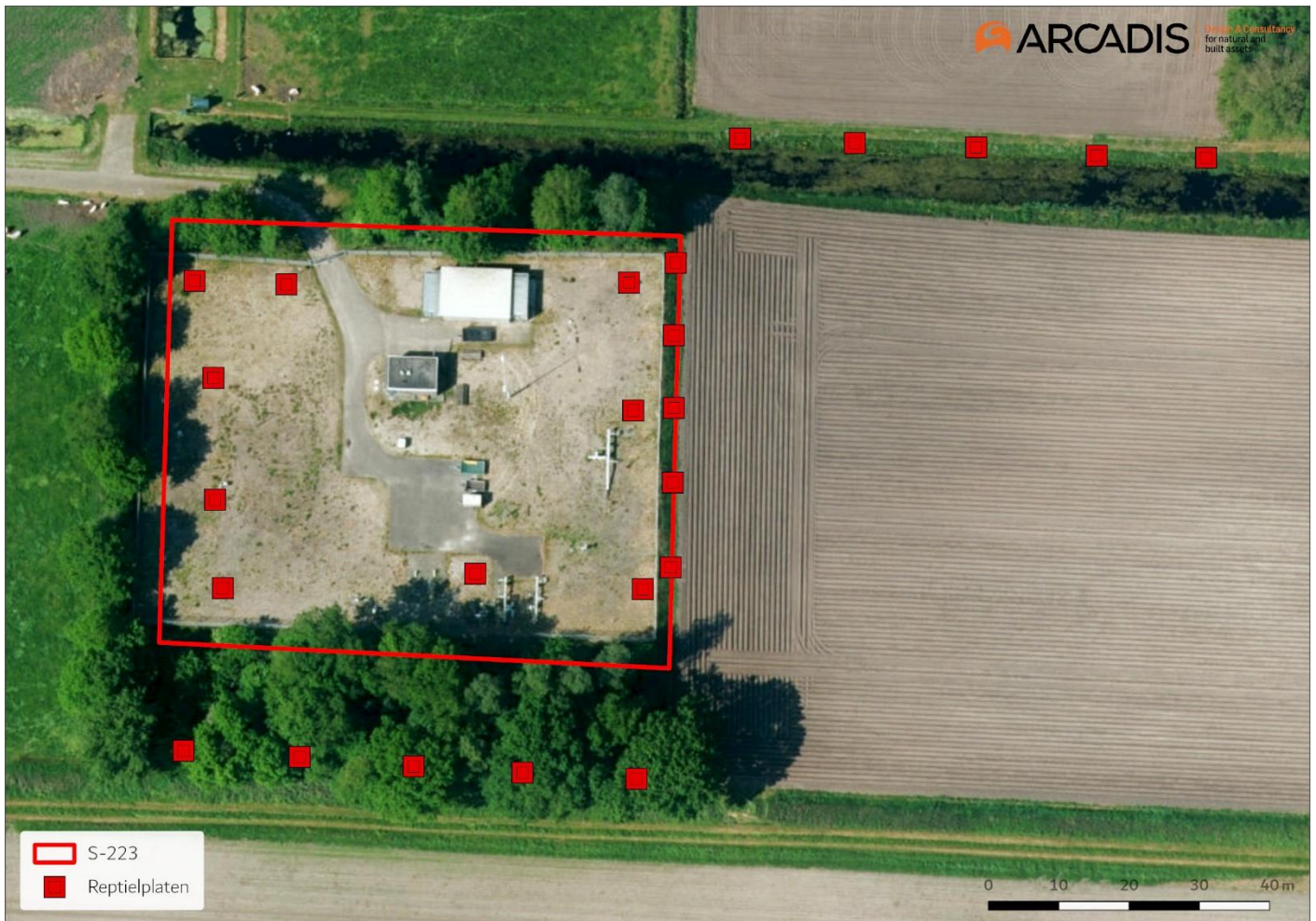
Figuur 2: Locaties van reptielplaten (rode vierkanten) bij afsluiterschema S-218.

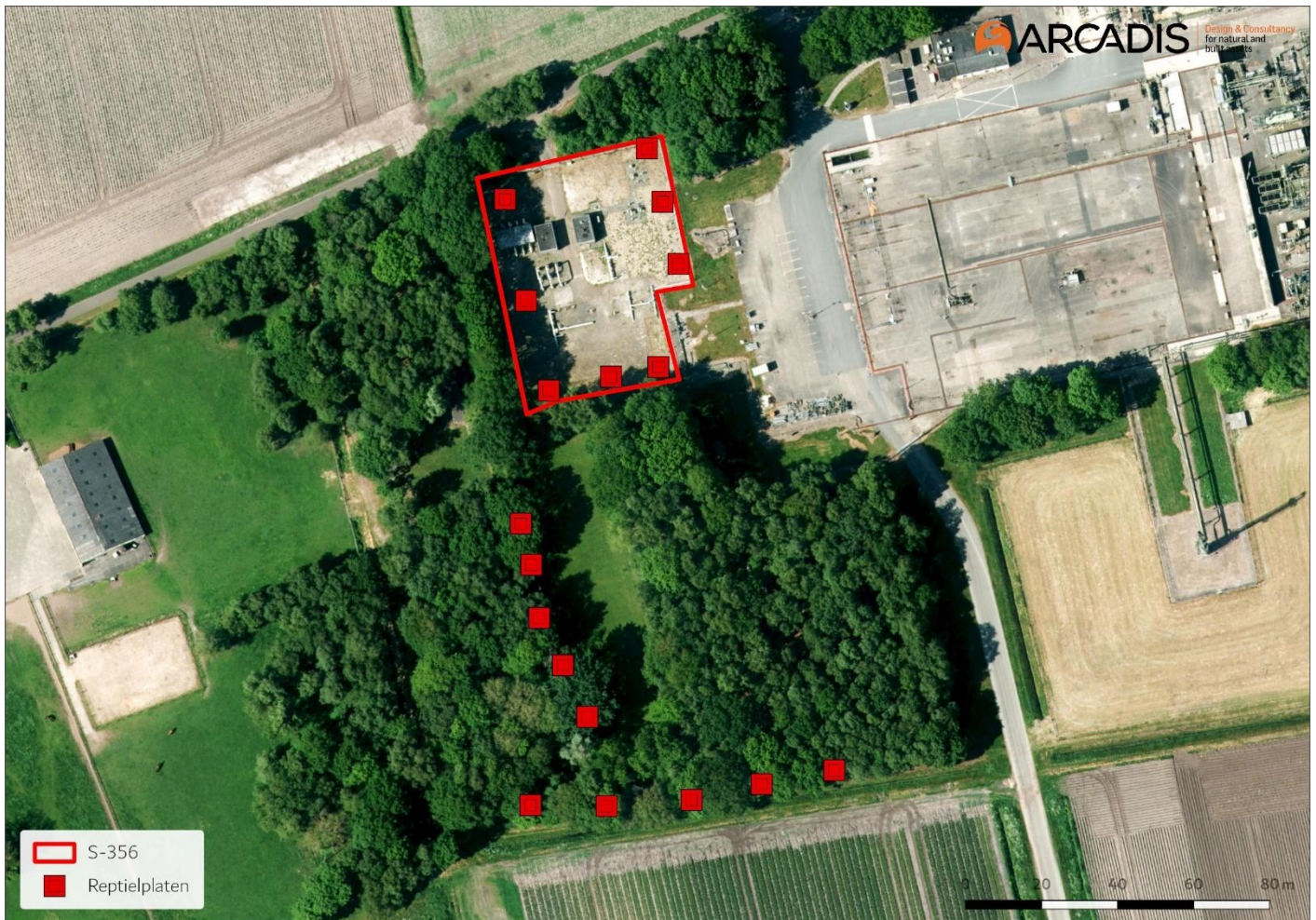
Figuur 3 Locaties van reptielplaten (rode vierkanten) bij locatie S-219

Figuur 4 Locaties van reptielplaten (rode vierkanten) bij locatie S-221

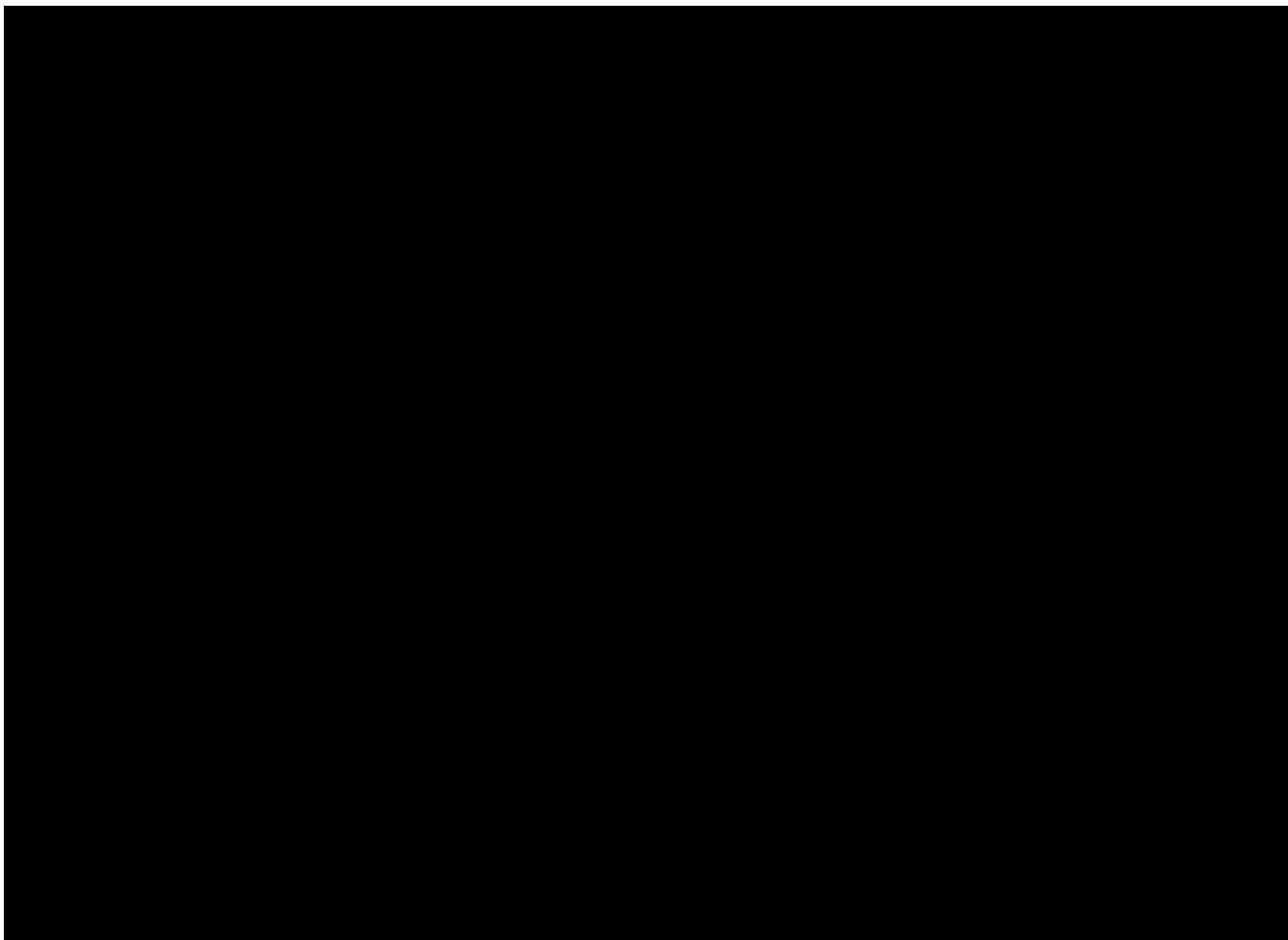

Figuur 5 Locaties van reptielplaten (rode vierkanten) bij locatie S-223

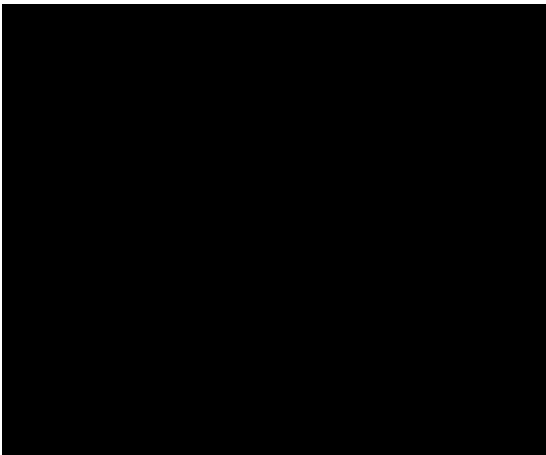
Figuur 6 Locaties van reptielplaten (rode vierkanten) bij locatie S-356

Colofon

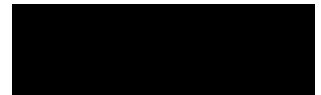
Over Arcadis

Arcadis is dé wereldwijde partner die vooraan staat bij de meest impactvolle projecten van onze tijd. We helpen onze klanten duurzame keuzes te maken via de combinatie van digitale innovatie, expertise en toekomstgerichte vaardigheden in onder meer milieu, energie, water, gebouwen, transport en infrastructuur. Wij zetten die extra stap om onze klanten op maat gemaakte oplossingen te bieden voor ontwerp, engineering en advies. Door data-gedreven inzichten in te zetten geven we de natuurlijke en gebouwde omgeving samen vorm. Met meer dan 35.000 mensen bundelen we wereldwijde expertise en pakken we samen uitdagingen als klimaat, betaalbare energie en leefbare steden aan. We verbeteren de levenskwaliteit door onze aanwezigheid in meer dan 30 landen. In 2024 behaalden we een bruto-omzet van €5,0 miljard.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Rapport aanvullend ecologisch onderzoek
Afsluiterlocaties S-217, S-218, S-219 en S-440/S-223

Project
Waterstofnetwerk Nederland

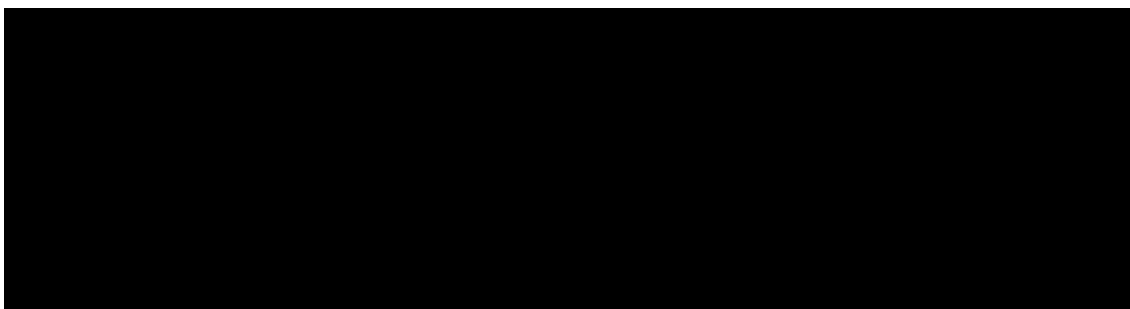
Revisienummer
5

Revisie datum
29-01-2026

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0067

Status
Definitief

Parafen

Auteur

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	04-02-2025
1	Eerste revisie	28-07-2025
2	Tweede revisie	07-10-2025
3	Derde revisie	14-10-2025
4	Vierde revisie	27-10-2025
5	Definitief gemaakt	29-01-2026

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	Resultaten voorgaand onderzoek	5
4	Onderzoeksmethodiek	6
4.1	Grote bosmuis en veldspitsmuis	6
4.2	Das, boommarter en steenmarter	7
5	Onderzoeksresultaten	8
5.1	Grote bosmuis en veldspitsmuis	8
5.2	Das, boommarter en steenmarter	10
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	11
6.1	Grote bosmuis	11
6.2	Veldspitsmuis	11
6.3	Das, boommarter en steenmarter	11
7	Conclusies en aanbevelingen	12
	Verklarende woordenlijst	13

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. (Hynetwork) opdracht gekregen voor het uitvoeren van een nader onderzoek ter plaatse van de afsluiters S-217, S-218, S-219 en S-440 (voorheen S-223). Deze afsluiters bevinden zich allemaal in de provincie Drenthe.

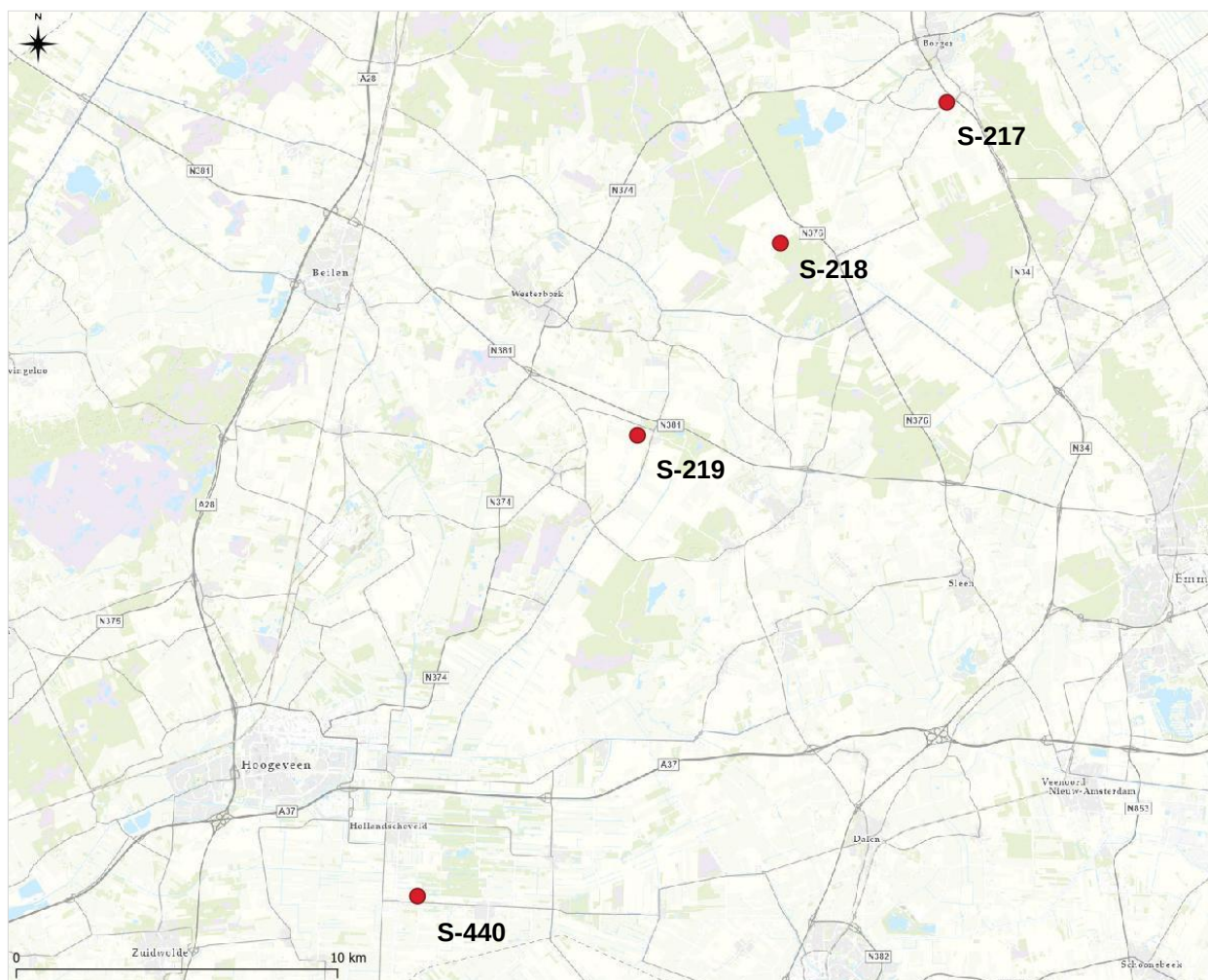
Het nader onderzoek is uitgevoerd ter plaatste van bovenstaande afsluiters ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden rondom Gasunie installaties in het kader van de aanleg van Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

Het nader onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die Arcadis in juli 2023 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (Quickscan Natuurwetgeving | Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel-Nederland, WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003, d.d. 14 juli 2023).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocaties liggen in de provincie Drenthe, aan de Langakkersweg nabij Ees (afsluiter S-217), in de buurt van de Kwekebosweg nabij De Kiel (afsluiter S-218), aan de K. Brokweg nabij Witteveen (afsluiter S-219) en aan de Zuideropgaande nabij Hollandscheveld (afsluiter S-440). In figuur 2.1 is de topografische ligging van de onderzoekslocaties weergegeven. In figuur 2.2 t/m 2.5 zijn luchtfoto's van de respectievelijke onderzoekslocaties weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocaties.

Figuur 2.2 Onderzoekslocatie afsluiter S-217.

Figuur 2.3 Onderzoekslocatie afsluiter S-218.

Figuur 2.4 Onderzoekslocatie afsluiter S-219.

Figuur 2.5 Onderzoekslocatie afsluiter S-440.

De onderzoekslocaties betreffen percelen van de Gasunie. Alle onderzoekslocaties zijn gesitueerd buiten de bebouwde kern van de nabijgelegen dorpen. In de directe omgeving van de onderzoekslocaties bevinden zich voornamelijk agrarische percelen met een beperkte hoeveelheid houtopstanden.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande afsluiters om te bouwen zodat deze geschikt worden voor waterstof. De voorgenomen werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van een waterstofnetwerk in Noord-Nederland. Deze werkzaamheden vinden hoofdzakelijk plaats binnen de hekken van de bestaande installaties.

3 Resultaten voorgaand onderzoek

Uit de quickscan rapportage van Arcadis (Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel-Nederland | Overzicht werkzaamheden Ecologie, WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021, d.d. 27 september 2024) is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet, aanvullende informatie ten aanzien van een aantal soorten benodigd is, zie tabel 3.1.

Tabel 3.1 Nader ecologisch onderzoek per onderzoekslocatie.

Soortgericht onderzoek	Relevante onderzoekslocatie	Conclusie
Poelkikker	S-440	Veldonderzoeken zijn afgerond, aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-006)
Knollathyrus	S-217	Aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Dreps	S-440	Aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Teunisbloempijlstaart	S-219	Aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Adder	S-218	Veldonderzoeken zijn afgerond, aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Levendbarende hagedis	S-218	Veldonderzoeken zijn afgerond, aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Hazelworm	S-218, S-219, S-440	Veldonderzoeken zijn afgerond, aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Alpenwatersalamander	S-440	Aanwezigheid uitgesloten (zie WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-021)
Grote bosmuis	S-217, S-218, S-219 en S-440	Onderdeel van onderhavige rapportage
Veldspitsmuis	S-217, S-218, S-219 en S-440	Onderdeel van onderhavige rapportage
Das	S-218 en S-440	Onderdeel van onderhavige rapportage
Boom- en steenmarter	S-440	Onderdeel van onderhavige rapportage

4 Onderzoeksmethodiek

4.1 Grote bosmuis en veldspitsmuis

Het soortgericht onderzoek naar de grote bosmuis en veldspitsmuis is door Silvavir Ecologisch Advies B.V. uitgevoerd conform de 'IBN-methode' (Bergers, 1997) in november uitgevoerd. Dit is de optimale periode voor het onderzoek omdat dit buiten de voortplantingsperiode van beide soorten valt. Onderzoek in de voortplantingsperiode kan als effect hebben dat muizen vanuit een stresssituatie hun jongen werpen in de val.

Bij onderzoek naar grote bosmuizen en veldspitsmuizen wordt doorgaans gebruik gemaakt van een drietal onderzoeksraaien. De vallen zijn onder de vegetatie op plekken met voldoende dekking geplaatst. Een vangplek bestaat bij voorkeur uit minimaal 20 vallen, die paarsgewijs, op onderlinge afstand van ongeveer 10 meter uit elkaar geplaatst worden. Voorafgaand aan de bemonstering zijn de vallen drie nachten ongebruikt in het veld geplaatst, zodat aanwezige dieren aan de vallen kunnen wennen. Dit is de pre-bait periode. Aansluitend aan deze periode worden de vallen gedurende 2 nachten, zowel vroeg in de ochtend, als laat in de avond éénmaal bemonsterd. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in 'IBN-methode' (Bergers, 1997). In tabel 4.1 zijn de data en omstandigheden van avond en ochtend controles genoteerd.

Tabel 4.1 Soortgericht onderzoek bosmuis en veldspitsmuis.

Datum	Periode	Weer	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Starttijd	Eindtijd
4-11-2024	Avond	Bewolkt	9	2	17:00	20:30
5-11-2024	Ochtend	Half bewolkt	8	2	08:30	11:30
5-11-2024	Avond	Mist	4	1	17:45	20:45
6-11-2024	Ochtend	Mist	6	1	08:15	10:00
6-11-2024	Avond	Half bewolkt	7	1	17:15	20:30
7-11-2024	Ochtend	Bewolkt	5	1	08:00	09:30

4.2 Das, boommarter en steenmarter

Op 23 augustus 2024 is door Sweco een aanvullende veldinspectie uitgevoerd op de onderzoekslocatie bij afsluiter S-440. Bij deze veldinspectie zijn twee vermoedelijke vluchtpijpen en oude foerageersporen van dassen aangetroffen. Om te onderzoeken of deze onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied van de das zijn twee wildcamera's gedurende 8 weken (van 5 september tot 1 november 2024) in het veld geplaatst (zie figuur 4.1). Het materiaal is periodiek uitgelezen en gecontroleerd op functioneren (batterijcapaciteit, geheugen SD-kaart) en beelden zijn beoordeeld door een ter zake kundig ecooloog.

Figuur 4.1 Locaties wildcamera's (gemarkeerd door grijze stippen) op onderzoekslocatie bij afsluiter S-440.

De aangetroffen dassenpijpen langs de zuidelijke grens van onderzoekslocatie S-440 voorzien ook in geschikte verblijfplaatsen voor boom- of steenmarters. Om de functie van deze onderzoekslocatie voor boom- en steenmarters te onderzoeken is eveneens gebruik gemaakt van de geplaatste wildcamera's.

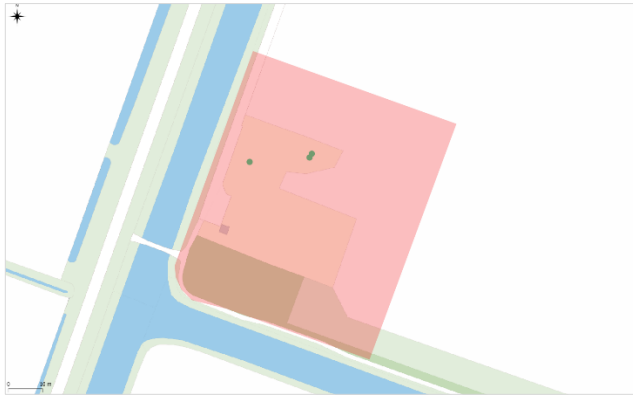
5 Onderzoeksresultaten

5.1 Grote bosmuis en veldspitsmuis

Tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid van de grote bosmuis en veldspitsmuis zijn geen veldspitsmuizen aangetroffen. Wel zijn er drie grote bosmuizen gevangen, waarvan twee op de onderzoekslocatie bij afsluiter S-219 en één op de onderzoekslocatie bij afsluiter S-440 (zie figuur 5.1 t/m 5.5). Op de overige onderzoekslocaties zijn geen grote bosmuizen aangetroffen. Daarnaast zijn de algemene muizensoorten, waaronder de gewone bosmuis, rosse woelmuis, veldmuis, dwergmuis en huisspitsmuis aangetroffen in de muizenvalen (zie tabel 5.1). De gevangen individuen zijn zo weinig mogelijk gehanteerd. Om de soortkenmerken goed te kunnen beoordelen was dit soms echter noodzakelijk.

Tabel 5.1 Resultaten soortgericht onderzoek grote bosmuis en veldspitsmuis.

Locatie	Datum	Ronde	Gewone bosmuis	Grote bosmuis	Rosse Woelmuis	Veldmuis	Dwergmuis	Huisspitsmuis	Geen vangsten
Langakker (S-217)	4/11/2024	Avond					3		
De Kiel (S-218)	4/11/2024	Avond						1	
K. Brokweg (S-219)	4/11/2024	Avond	2	1				2	
Jan Kielswijk (S-440)	4/11/2024	Avond	2		2			1	
Langakker (S-217)	5/11/2024	Ochtend	1			1	2		
De Kiel (S-218)	5/11/2024	Ochtend						4	
K. Brokweg (S-219)	5/11/2024	Ochtend	3	1				3	
Jan Kielswijk (S-440)	5/11/2024	Ochtend	6	1	3				
Langakker (S-217)	5/11/2024	Avond					2		
De Kiel (S-218)	5/11/2024	Avond						1	
K. Brokweg (S-219)	5/11/2024	Avond	3					3	
Jan Kielswijk (S-440)	5/11/2024	Avond	1		3			1	
Langakker (S-217)	6/11/2024	Ochtend					1		
De Kiel (S-218)	6/11/2024	Ochtend						1	
K. Brokweg (S-219)	6/11/2024	Ochtend	2		1			5	
Jan Kielswijk (S-440)	6/11/2024	Ochtend	2		1				
Langakker (S-217)	6/11/2024	Avond					1		
De Kiel (S-218)	6/11/2024	Avond							0
K. Brokweg (S-219)	6/11/2024	Avond	1			1		4	
Jan Kielswijk (S-440)	6/11/2024	Avond	2		2				
Langakker (S-217)	7/11/2024	Ochtend					2		
De Kiel (S-218)	7/11/2024	Ochtend						2	
K. Brokweg (S-219)	7/11/2024	Ochtend	2			1		4	
Jan Kielswijk (S-440)	7/11/2024	Ochtend	1		2	1		1	

Figuur 5.1 Locatie aangetroffen grote bosmuizen (gemarkeerd middels groen stippen) op onderzoekslocatie afsluiter S-219.

Figuur 5.2 Locatie aangetroffen grote bosmuis (gemarkeerd middels groen stip) op onderzoekslocatie afsluiter S-440.

Figuur 5.3 Grote bosmuis gevangen op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.4 Grote bosmuis gevangen op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.5 Grote bosmuis gevangen op de onderzoekslocatie.

Op basis van deze resultaten kan geconcludeerd worden dat de onderzoekslocaties bij afsluiter S-219 en S-440 onderdeel uitmaken van het leefgebied van de grote bosmuis. Gezien de ligging van de onderzoekslocatie op de grens van het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis en de geleverde onderzoeksinspanning waarbij geen veldspitsmuizen zijn aangetroffen, kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis worden uitgesloten.

5.2 Das, boommarter en steenmarter

Tijdens de aanvullende veldinspectie op 23 augustus 2024 zijn twee vluchtpijpen aangetroffen in de houtwal langs de zuidelijke grens van de onderzoekslocatie nabij afsluiter S-440 (zie figuur 5.6 en 5.7). Op de strategisch geplaatste wildcamera's is, in de periode van 5 september tot 1 november 2024, één waarneming van de das en één waarneming van de steenmarter vastgelegd (zie figuur 5.8 en 5.9).

Figuur 5.6 (Oude) vluchtpijp in houtwal langs de zuidelijke grens van de onderzoekslocatie bij afsluiter S-440.

Figuur 5.7 (Oude) vluchtpijp in houtwal langs de zuidelijke grens van de onderzoekslocatie bij afsluiter S-440.

Figuur 5.8 Das waargenomen op wildcamera op onderzoekslocatie afsluiter S-440.

Figuur 5.9 Steenmarter waargenomen op wildcamera op onderzoekslocatie afsluiter S-440.

Op basis van de veldinspectie en de enkele waarneming van een das op de wildcamera is het waarschijnlijk dat de weilanden in de omgeving van de onderzoekslocatie gebruikt worden als foerageergebied door de das. Het is waarschijnlijk dat de aangetroffen pijpen, oude vluchtpijpen betreffen. Dergelijke vluchtpijpen liggen verspreid over het territorium en worden gebruikt om zich terug te trekken bij dreigend gevaar of om uit te rusten. Op basis van het uitgevoerde veldonderzoek kan een vaste rust- en/of voortplantingsplaats binnen de invloedsfeer van het planvoornemen worden uitgesloten. Ook maakt de onderzoekslocatie geen onderdeel uit van het essentiële leefgebied van de das. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de das is daarmee redelijkerwijs uit te sluiten.

Naast de enkele waarneming van de das is gedurende de 8 weken dat de camera's in het veld gestaan hebben, één waarneming van een steenmarter vastgelegd. Ook voor de steenmarter geldt dat geen vaste rust en/of verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen de invloedsfeer van het planvoornemen. Incidenteel kan een steenmarter die zijn verblijfplaats in de omgeving van de onderzoekslocatie heeft, zich binnen de grenzen van de onderzoekslocatie begeven. Er is echter geen sprake van essentieel leefgebied. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de steenmarter is niet aan de orde.

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

6.1 Grote bosmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis is aangetoond op twee onderzoekslocaties, betreffende de onderzoekslocatie bij afsluiter S-219 en S-440. Grote bosmuizen zijn beschermd op basis van Artikel 11.54 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), eerste lid, onder a (het is verboden vaste rust- of voortplantingsplaatsen te vernielen, beschadigen of te verstoren). Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de grote bosmuis op de onderzoekslocaties S-219 en S-440 is gezien de aard van de voorgenomen werkzaamheden niet te voorkomen. Een vergunningsaanvraag is aan de orde. Ten behoeve van deze vergunningsaanvraag dient een activiteitenplan opgesteld te worden. In het activiteitenplan worden alle aspecten behandeld die noodzakelijk zijn voor een omgevingsvergunning in het kader van een flora- en fauna-activiteit. In het activiteitenplan wordt verwoord op welke wijze de negatieve effecten van de ingreep worden gemitigeerd en gecompenseerd. Daarnaast wordt aangetoond dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de voorgenomen ingreep, er geen alternatief is en de werkzaamheden betrekking hebben op een maatschappelijk belang.

6.2 Veldspitsmuis

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis op de onderzoekslocaties worden uitgesloten. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de veldspitsmuis is niet aan de orde.

6.3 Das, boomarter en steenarter

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning is overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de das, boomarter en steenarter uitgesloten. Er zijn geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig binnen de invloedssfeer van het planvoornemen en de onderzoekslocatie maakt geen onderdeel uit van essentieel leefgebied. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de das, boomarter en steenarter is niet aan de orde.

7 Conclusies en aanbevelingen

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork Services B.V. nader ecologisch onderzoek uitgevoerd nabij vier bestaande afsluiters S-217, S-218, S-219 en S-440 in de provincie Drenthe.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande afsluiters op de betreffende onderzoekslocaties om te bouwen zodat deze geschikt worden voor waterstof. De voorgenomen werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

- Geen van de onderzoekslocaties maakt onderdeel uit van het leefgebied van de veldspitsmuis.
- Er zijn geen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van de das aanwezig binnen de invloedssfeer van het planvoornemen. Ook maakt de onderzoekslocatie S-440 geen onderdeel uit van essentieel leefgebied van de das. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de das is daarmee uit te sluiten.
- Er zijn geen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van boom- of steenmarters aanwezig binnen de invloedssfeer van het planvoornemen. Ook maakt de onderzoekslocatie S-440 geen onderdeel uit van essentieel leefgebied van de boom- of steenmarter. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de boom- en steenmarter is daarmee uit te sluiten.
- De onderzoekslocaties bij afsluiters S-219 en S-440 maken redelijkerwijs onderdeel uit van het leefgebied van de grote bosmuis.

Conclusie

Gezien de voorgenomen werkzaamheden is overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de grote bosmuis bij de onderzoekslocaties S-219 en S-440 niet te voorkomen. Een vergunning is noodzakelijk voor het vernielen en beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis. Ten behoeve van de vergunningsaanvraag dient een activiteitenplan opgesteld te worden.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageergebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamkolonie

De kraamkolonie bestaat uit alle vruchtbare vrouwtjes binnen een kolonie vleermuizen een kraamkolonie bestaat uit meerdere kraamgroepen.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Omgevingswet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Omgevingswet significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

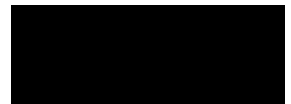
Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Rapport aanvullend ecologisch onderzoek
Afsluiter S-444 Ommen

Project
Waterstofnetwerk Nederland

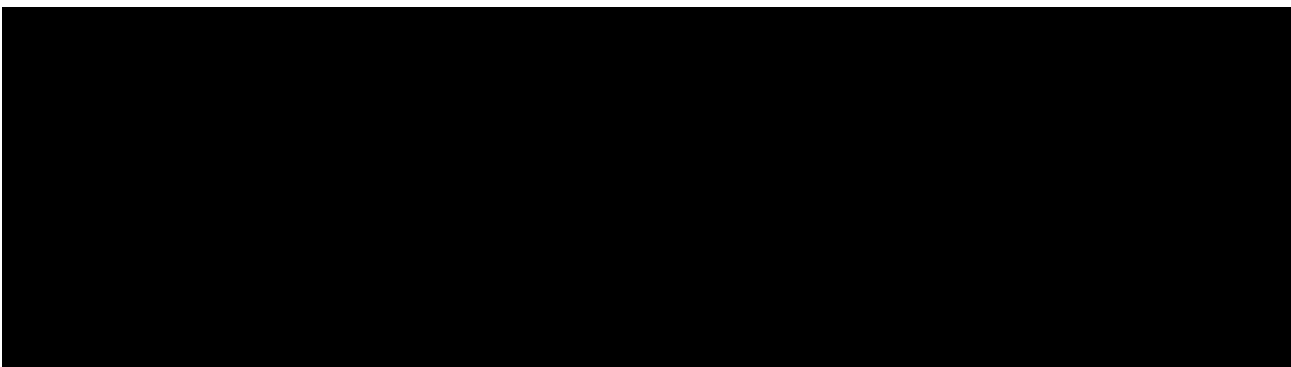
Revisienummer
3

Revisie datum
14-10-2025

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0072

Status
Definitief

Parafen

goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	05-02-2025
1	Eerste revisie	15-05-2025
2	Tweede revisie	07-10-2025
3	Definitief gemaakt	14-10-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
2.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	4
3	Resultaten voorgaand onderzoek	4
4	Onderzoeksmethodiek	4
5	Onderzoeksresultaten	6
5.1	Grote bosmuis	6
5.2	Hazelworm	7
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	8
7	Conclusies en aanbevelingen	9
Bijlage 1		
	Verklarende woordenlijst	10

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van aanvullend ecologisch onderzoek ten behoeve van de voorgenomen realisatie van afsluiter S-444 binnen de hekken van Gasunie Compressorstation Ommen.

Het onderzoek is uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden op de onderzoekslocatie in het kader van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

WATERSTOFNETWERK DRENTHE-OVERIJSSSEL

In 2022 kreeg Hynetwork, als dochteronderneming van Gasunie, de opdracht om een landelijk waterstofnetwerk aan te leggen en daarna ook de rol van beheerder van het waterstofnetwerk op zich te nemen. Met het waterstofnetwerk Nederland worden de grote industriële regio's met elkaar, met waterstofopslag en -importlocaties en met het buitenland verbonden. Onderdeel van het landelijke waterstofnetwerk is het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

Het voorgenomen project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel bestaat uit het ontwikkelen van een leidinginfrastructuur voor het transport van gasvormige waterstof. Het gaat om een leidingtracé tussen Nieuwediep en Ommen met een aftakking naar Vliegghuis bij Coevorden en naar de energiehubs GZI Next en Getec in Emmen.

Met het waterstofnetwerk Drenthe Overijssel wil Hynetwork Services B.V. waterstof in de regio kunnen transporteren en ook met de rest van Nederland en het buitenland. Het waterstofnetwerk Drenthe Overijssel zal bestaan uit al aanwezige leidingen die van het aardgasnetwerk worden gescheiden en omgebouwd en nieuw aan te leggen leidingen. Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Nieuwbouw waterstofleiding
- Hergebruik aardgasleidingen
- Aanpassen/verwijderen van bestaande afsluiterlocaties voor aardgas
- Nieuwbouw van afsluiterlocaties voor waterstof

Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die Sweco in januari 2025 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (WNN1-SWF-EM-REP-0030).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 3.500 \text{ m}^2$) betreft een houtopstand binnen de hekken van Compressorstation Ommen.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie wordt omgeven door de bossen van landgoed Vilsteren. Aan de oost- en zuidzijde van de onderzoekslocatie is een dubbel hekwerk aanwezig met daar tussen een brede grindstrook. Aan de noord- en westzijde zijn diverse installaties en afsluiterschema's aanwezig. Tussen de installaties is kruidenrijk grasland aanwezig.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een nieuw afsluiterschema te realiseren op de onderzoekslocatie. De volledige houtopstand dient hiervoor gekapt te worden.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden wordt de houtopstand gekapt. De onderzoekslocatie wordt vervolgens enkele meters ontgraven voor de nieuwbouw van het afsluiterschema.

3 Resultaten voorgaand onderzoek

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Grote bosmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of een vergunningsaanvraag aan de orde is.

Hazelworm

Op basis van de huidige informatie kan de aanwezigheid van de hazelworm op de onderzoekslocatie niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of sprake is van een vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteit.

4 Onderzoeksmethodiek

Grote bosmuis

Het onderzoek naar de grote bosmuis en veldspitsmuis wordt conform de 'IBN-methode' (Bergers, 1997) in de periode augustus tot en met oktober uitgevoerd. De periode augustus tot en met oktober is de optimale periode voor het onderzoek omdat dit buiten de voortplantingsperiode valt. Onderzoek in de voortplantingsperiode kan als effect hebben dat grote bosmuizen vanuit een stresssituatie hun jongen werpen in de val.

Bij onderzoek naar grote bosmuizen en veldspitsmuizen wordt doorgaans gebruik gemaakt van een drietal onderzoeksraaien. De vallen zijn onder de vegetatie op plekken met voldoende dekking geplaatst. Een vangplek bestaat bij voorkeur uit minimaal 20 vallen, die paarsgewijs, op onderlinge afstand van ongeveer 10 meter uit elkaar geplaatst worden. Voorafgaand aan de bemonstering zijn de vallen drie nachten ongebruikt in het veld geplaatst, zodat aanwezige dieren aan de vallen kunnen wennen. Dit is de pre-bait periode. Aansluitend aan deze periode worden de vallen gedurende 2 nachten, zowel vroeg in de ochtend, als laat in de avond éénmaal bemonsterd. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in de 'IBN-methode' (Bergers, P.J.M., 1997. Kleine zoogdieren inventariseren: het kan efficiënter. Zoogdier, jrg. 8 nr. 3).

Op 23 oktober 2024 werden de vallen in het veld geplaatst voorzien van hooi en een zadenmengsel. Gelet op de beperkte omvang van de onderzoekslocatie, is er voor gekozen om twee raaien van 5 gepaarde vallen te plaatsen. Na de pre-bait periode zijn de vallen op maandag 28 oktober scherp gezet. Vervolgens zijn de vallen van maandagavond tot en met woensdagochtend in de avond en ochtend gecontroleerd.

Hazelworm

Voor het onderzoek naar hazelworm zijn tussen juni en september acht herpetoplaten uitgelegd (zie figuur 5). De platen zijn op geschikte locaties uitgelegd, het betreft open plekken in de houtopstand die op zonnige dagen in de zon liggen. Daarnaast zijn de platen plat neergelegd zodat deze strak aansluiten op de bodem/strooisellaag. Bij het uitleggen van de herpetoplaten is een eerste controleronde van de planlocatie uitgevoerd waarbij dikke takken zijn omgekeerd. Na een gewenningstijd van ruim twee weken zijn nog zeven veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn uitgevoerd bij zonnig weer en een temperatuur boven de 15 graden. Naast het controleren van de herpetoplaten zijn aanwezige stronken of andere materialen, waar hazelwormen onder kunnen kruipen, omgekeerd en gecontroleerd op aanwezigheid van hazelwormen.

Vanwege projectgerelateerde omstandigheden is het onderzoek niet geheel volgens het soortinventarisatieprotocol voor de hazelworm van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, versie november 2023) uitgevoerd. Omdat het onderzoek later is opgestart dan oorspronkelijk gepland kon geen week aangehouden worden tussen elke controleronde. Om de trefkans te vergroten zijn daarom 2 extra controlerondes uitgevoerd. De laatste controleronde is in oktober uitgevoerd, de weersomstandigheden tijdens deze ronde waren echter nog steeds gunstig voor het waarnemen van hazelwormen.

Tabel 4.1 Omstandigheden veldbezoeken hazelworm

Datum	Temperatuur	Weersomstandigheden
22-8-2024	24 °C	Zonnig, droog
10-9-2024	17 °C	Bewolkt, lichte regen
13-9-2024	20 °C	Zonnig, droog
16-9-2024	20 °C	Zonnig, droog
20-9-2024	23 °C	Zonnig, droog
23-9-2024	21 °C	Half bewolkt, droog
30-9-2024	15 °C	Bewolkt, lichte regen
4-10-2024	18 °C	Zonnig, droog

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Grote bosmuis

Tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid van de grote bosmuis zijn in totaal 18 muizen gevangen. Hierbij ging het om 17 grote bosmuizen en één aardmuis (figuur 5.1 en 5.2). Gelet op de omvang van de onderzoekslocatie is het aannemelijk dat dezelfde individuen meermaals zijn gevangen tijdens verschillende controlerondes.

Figuur 5.1 Grote bosmuis gevangen op de onderzoekslocatie.

Figuur 5.2 Aardmuis gevangen op de onderzoekslocatie.

Tabel 5.1 Overzicht resultaten onderzoek grote bosmuis.

Controleronde	Tijdstip	Vangst
Ronde 1 - 28 oktober 2024	21.00 - 22.00	1 grote bosmuis
Ronde 2 – 29 oktober 2024	08.00 - 09.30	4 grote bosmuis 1 rosse woelmuis
Ronde 3 – 29 oktober 2024	21.00 - 22.00	4 grote bosmuis
Ronde 4 – 30 oktober 2024	8.00 – 9.30	8 grote bosmuis

5.2 Hazelworm

Tijdens geen van de controlerondes zijn hazelwormen aangetroffen onder de reptielenplaten of onder boomstronken en dikke takken op de onderzoekslocatie. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de hazelworm op de onderzoekslocatie worden uitgesloten.

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

De grote bosmuis valt onder het beschermingsregime 'andere soorten' (artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving). Het is verboden grote bosmuizen opzettelijk te doden of te vangen en het is verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de grote bosmuis opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

De onderzoekslocatie is onderdeel van het functioneel leefgebied van de grote bosmuis. In de houtopstand zijn diverse vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig. Bij de voorgenomen werkzaamheden is het beschadigen of vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis naar verwachting niet te voorkomen. Het beschadigen, vernielen en wegnemen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen of een essentiële functie van beschermde soorten vallen onder schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

Voor de voorgenomen werkzaamheden is daarom een Omgevingsvergunning nodig voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van de grote bosmuis. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan. Het activiteitenplan heeft tot doel om mitigerende en compenserende maatregelen vast te leggen, die een negatief effect op beschermde soorten voorkomen en behoud van de huidige functionaliteit te allen tijde garanderen. De maatregelen dienen ter goedkeuring worden voorgelegd bij het bevoegd gezag.

7 Conclusies en aanbevelingen

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork aanvullend ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van hazelworm en grote bosmuis uitgevoerd in de houtopstand binnen de hekken van Compressorstation Ommen. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de door Sweco uitgevoerde quickscan natuurwaarden (WNN1-SWF-EM-REP-0030). Uit de quickscan natuurwaarden blijkt dat de aanwezigheid van de beschermde soorten grote bosmuis en hazelworm niet uitgesloten kan worden.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een nieuw afsluiterschema te realiseren op de onderzoekslocatie. Ten behoeve van de realisatie van deze afsluiter dient de houtopstand op de onderzoekslocatie gekapt te worden. De realisatie van deze afsluiter is onderdeel van het project Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel Nederland.

Functie onderzoekslocatie hazelworm

Tijdens het onderzoek zijn geen hazelwormen waargenomen op de onderzoekslocatie, de aanwezigheid van deze soort op de onderzoekslocatie kan daarom worden uitgesloten. Overtredingen van ten aanzien van de hazelworm zijn niet aan de orde.

Functie onderzoekslocatie grote bosmuis

Tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid van de grote bosmuis zijn vrijwel uitsluitend grote bosmuizen aangetroffen op de onderzoekslocatie. Daaruit wordt geconcludeerd dat de onderzoekslocatie onderdeel is van het functioneel leefgebied van de grote bosmuis. De voorgenomen werkzaamheden leiden tot het vernielen of beschadigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis. Het beschadigen, vernielen en wegnemen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen of een essentiële functie van de grote bosmuis vallen onder schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

Er is daarom sprake van een vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteit. De vergunningsaanvraag dient nader onderbouwd te worden middels een activiteitenplan waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden opgenomen.

Bijlage 1

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageergebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Populatie

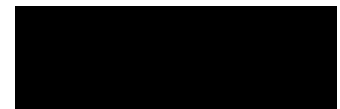
Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Quickscan natuurwaarden
S-443/S-356 en koppelleiding K-584

Project
Waterstofnetwerk Nederland

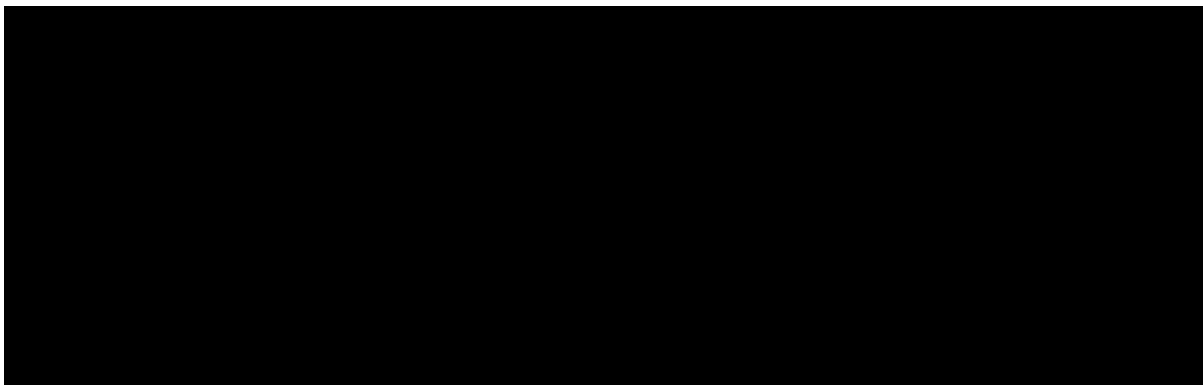
Revisienummer
2

Revisie datum
14-10-2025

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0078

Status
Definitief

Parafen

Auteur

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	18-02-2025
1	Eerste revisie	15-05-2025
2	Definitief gemaakt	14-10-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Gebiedsbeschrijving	4
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	4
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	6
3	Onderzoeksmethodiek	8
4	Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten	9
4.1	Vogels	9
4.1.1	Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)	9
4.1.2	Overige broedvogels	12
4.2	Vleermuizen	12
4.3	Overige zoogdieren	13
4.4	Reptielen, amfibieën en vissen	16
4.4.1	Reptielen	16
4.4.2	Amfibieën	16
4.4.3	Vissen	17
4.5	Ongewervelden	17
4.6	Planten	18
4.7	Specifieke zorgplicht	18
5	Toetsing aan soortenbescherming	20
5.1	Broedvogels	20
5.1.1	Boomvalk, ransuil, sperwer	20
5.1.2	Algemene broedvogels	20
5.2	Vleermuizen	21
5.3	Overige zoogdieren	21
5.3.1	Bunzing, wezel en hermelijn	21
5.3.2	Grote bosmuis en veldspitsmuis	21
5.4	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	22
5.5	Overige soort(groep)en	22
6	Toetsing aan gebiedenbescherming	23
6.1	Natura 2000	23
6.2	Natuurnetwerk Nederland	24
7	Houtopstanden	25
8	Samenvatting en conclusies	26
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	29
	Bijlage 1 natuurwetgeving en doelen natura 2000	30
	Bijlage 2 natuurwetgeving natuurnetwerk nederland	32
	Bijlage 3 omgevingswet	33
	8.1.1 Omgevingswet	33
	8.1.2 Besluit kwaliteit leefomgeving	34
	8.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving	35

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden rondom het Exportstation aan de Kathaarsweg 2 te Coevorden. Deze werkzaamheden vinden plaats in het kader van de aanleg van Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

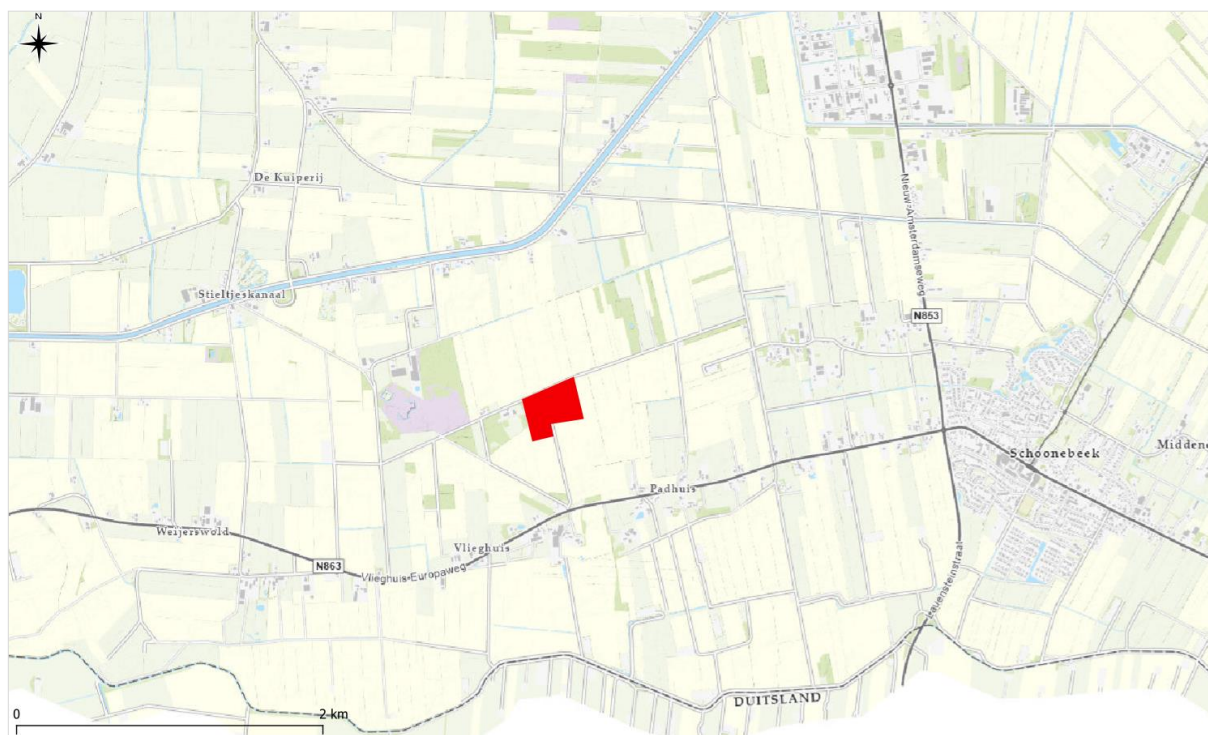
De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen nieuwbouw van afsluiterschema S-443 en het verwijderen van de bestaande afsluiter S-356 binnen de hekken van het Gasunie terrein. Daarnaast wordt er een koppelleiding gerealiseerd tussen afsluiterschema S-443 en een bestaande leiding ten noorden van het Exportstation. Deze koppelleiding wordt de Thyssenleiding genoemd (K-584).

De quickscan natuurwaarden heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ligt aan de Katshaarweg 2 te Coevorden. In figuur 2.1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat onder meer uit een terrein van de Gasunie en de NAM locatie Schoonebeek 313. Deze installatie betreft een gasbehandelingslocatie, deze installatie maakt onderdeel uit van de Gasunie locatie en is omgeven door een hekwerk. Langs het hekwerk bevinden zich houtwallen, waarbij een grotere houtopstand aanwezig is aan de westzijde van de onderzoekslocatie. Om de onderzoekslocatie bevinden zich verschillende watergangen, deze zijn niet permanent watervoerend. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich veelal agrarische percelen en enkele boerderijen. Direct ten noorden van de onderzoekslocatie loopt de Katshaarweg.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 t/m figuur 2.8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.3 Katshaarweg ten noorden van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.4 Westelijke grens van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.5 Westelijke grens van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.6 Watergang langs zuidelijke grens van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.7 Zicht op onderzoekslocatie in noordwestelijke richting.

Figuur 2.8 Watergang langs oostelijke grens van de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een nieuw afsluiterschema S-443 te realiseren nabij de NAM locatie Schoonebeek 313 (zie figuur 2.9). Tevens wordt een koppelleiding gerealiseerd die een verbinding vormt tussen de nieuwe afsluiter S-443 en de leiding K-584 (onderdeel van het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel). Daarnaast wordt een bestaand afsluiterschema (S-356) binnen het hekwerk van het Gasunie terrein verwijderd. Ten behoeve van het planvoornemen dient een deel van de houtopstand ten westen van de huidige installatie gekapt te worden (zie figuur 2.9; rood gearceerd). In figuur 2.10 is de ligging van afsluiterschema S-443 weergegeven.

Figuur 2.9 Onderzoekslocatie met schematische indeling van de geplande werkzaamheden (tracé A-817 maakt geen onderdeel uit van onderhavige quickscan).

Figuur 2.10 Schematische weergave van nieuw afsluitschema S-443 en te verwijderen afsluiter S-356.

3 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Door Arcadis is reeds een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd in november 2022 (rapport WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001, november 2022). Deze quickscan is aangevuld met een memo (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014, juli 2024). Tevens is door Arcadis reeds een onderzoek naar de aanwezigheid van de hazelworm en levendbarende hagedis uitgevoerd (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-022, november 2024). Vanwege de wijzigingen in het planvoornemen is door Sweco een aanvullende veldbezoek uitgevoerd op 7 november 2024. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Drenthe opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

4.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit zijn: boomvalk, bosuil, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, raaf, ransuil, ringmus, roek, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte specht. Van deze soorten kunnen de huismus, huiszwaluw, kerkuil en steenuil op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden in bebouwing of speciaal voor deze soorten bestemde nestkasten. Dergelijke nestplaatsen zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie.

Havik en wespendif

Waarnemingen van havik zijn bekend nabij de onderzoekslocatie (NDFF). Ook ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de wespendif. Deze soorten broeden in grote nesten, ook wel horsten genoemd, hoog in de boom. De houtwallen langs de onderzoekslocatie en de houtopstand op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op de aanwezigheid van dergelijke nesten. Vanwege het ontbreken van een bladerdek konden de bomen goed onderzocht worden, dergelijke horsten zijn niet aangetroffen. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de havik en wespendif zijn daarmee op voorhand uit te sluiten.

Boomvalk, ransuil, sperwer

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn waarnemingen van de sperwer bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Ook ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de boomvalk en de ransuil. De boomvalk en ransuil bouwen zelf geen nest, maar maken gebruik van oude kraaien- of eksternesten. De sperwer bouwt jaarlijks zelf een nest, vaak dicht tegen de stam. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen op en in de directe omgeving van de onderzoekslocaties onderzocht op de aanwezigheid van dergelijke nesten. In de houtopstand op de onderzoekslocatie zijn twee nesten aangetroffen (zie figuur 4.1 t/m 4.3). De bomen waarin de nesten zijn aangetroffen blijven behouden in het planvoornemen. Indien één van deze nesten in gebruik is door één van de bovengenoemde soorten, kan verstoring echter niet op voorhand uitgesloten worden (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.1 Aangetroffen nesten op de onderzoekslocatie (gemarkeerd door groene stippen).

Figuur 4.2 Nest aangetroffen op de onderzoekslocatie.

Figuur 4.3 Nest aangetroffen op de onderzoekslocatie.

Raaf

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van de raaf. Deze soort leeft veelal in uitgestrekte gebieden waarin bossen en heide elkaar afwisselen, maar steeds vaker ook in cultuurlandschap. De raaf maakt brede platte nesten in bomen of gebruikt nesten van roofvogels. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen binnen de invloedsfeer van het planvoornemen. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de raaf is daarmee op voorhand uit te sluiten.

Roek

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn waarnemingen bekend van roeken (NDFF). Roeken zijn sociale kraaiachtige, die broeden in kolonies in hoge bomen. Deze nesten bevinden zich vaak in vrijstaande, groepen hoge bomen (zoals populieren) langs wegen, treinsporen of kanalen met omliggende graslanden. Een kolonie kan vele jaren tot zelfs decennia op dezelfde plek broeden. Dergelijke kolonies zijn niet aangetroffen binnen de invloedsfeer van het planvoornemen. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de roek is daarmee op voorhand uit te sluiten.

Ringmus

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van de ringmus. De ringmus komt vooral voor in kleinschalig cultuurlandschap met bouwland en in dorpen. Ze geven de voorkeur aan een omgeving met veel struikgewas, weilanden met vee en veel oude bomen met holtes. In de te kappen bomen op de onderzoekslocatie zijn geen holtes aangetroffen. In de omliggende bomen zijn wel enkele holtes aangetroffen, die mogelijk gebruikt kunnen worden als nestlocatie door deze soort. Deze bomen blijven echter behouden in het planvoornemen, waardoor eventuele nestlocaties eveneens behouden blijven. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de ringmus is daarmee op voorhand uit te sluiten.

Bosuil en zwarte specht

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van beide soorten. Deze soorten broeden in grote boomholtes en zijn daardoor sterk gebonden aan oude bossen. De bosuil nestelt vaak in speciale nestkasten, maar ook in boomholtes of ruimtes in gebouwen. De zwarte specht nestelt eveneens in grote boomholtes, bij voorkeur in oude dikke loofbomen. Dergelijke boomholtes, geschikt voor deze soorten, zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de bosuil en zwarte specht is daarmee op voorhand uit te sluiten.

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond beschermd is, zijn voornamelijk hollenbroeders, waaronder spechten en mezen, ook de gekraagde roodstaart en spreeuw behoren tot deze categorie. Enkele roofvogels, waaronder de buizerd en torenvalk, behoren eveneens tot deze categorie. In de te kappen bomen op de onderzoekslocatie zijn geen holtes of nesten aangetroffen. In de omliggende bomen zijn wel enkele holtes aangetroffen, deze kunnen mogelijk gebruikt worden als nestlocatie door holtebroeders. Deze bomen blijven echter behouden in het planvoornemen. Ook gaat het hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding op dit punt te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.1.2 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals vink, merel en roodborst. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijf, kraamverblijf, paar/baltsverblijf (die ook als individueel winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijf. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen in de bomen die gekapt worden in het planvoornemen. Er zijn echter wel enkele holtes en spleten aangetroffen in de omliggende bomen op de onderzoekslocatie (zie figuur 4.4 t/m 4.6). Deze bomen blijven echter behouden in het planvoornemen. Het gebruik van kunstmatige verlichting op de onderzoekslocatie zou in dat geval kunnen leiden tot verstoring van vleermuizen. Overtreding van de Omgevingswet is te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.4 Aangetroffen potentiële verblijfplaatsen boombewonende vleermuizen (gemarkeerd met gele stippen).

Figuur 4.5 Potentiële verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen op de onderzoekslocatie.

Figuur 4.6 Potentiële verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen op de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk rosse vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bomen langs de Katshaarweg en de houtwallen langs de onderzoekslocatie kunnen mogelijk als een vliegroute functioneren. De te kappen bomen op de onderzoekslocatie maken geen onderdeel uit van deze potentiële vliegroutes. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vleermuizen is te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter, boommarter, eekhoorn, das, bunzing, wezel, hermelijn, grote bosmuis en veldspitsmuis.

Steenmarter en boommarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steen- en boommarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Boommarters maken gebruik van vergelijkbare verblijfplaatsen maar hebben een voorkeur voor grote boomholtes en holen in de grond. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soorten. In de te kappen houtopstand zijn daarnaast geen holen, boomholtes of takkenhopen aangetroffen die mogelijk kunnen dienen als verblijfplaats voor steen- of boommarter. Gelet op het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen kunnen overtredingen ten aanzien van steen- of boommarter worden uitgesloten.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De bomen op de onderzoekslocatie zijn tijdens het veldbezoek onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Das

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van de das. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats voor dassen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving eveneens geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Mogelijk kunnen dassen foerageren in de omliggende weilanden, deze worden echter niet beïnvloedt door het planvoornemen. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Bunzing, wezel en hermelijn

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van deze soorten. Deze kleine marterachtigen zijn sterk gebonden aan landschapselementen zoals houtwallen en bosschages die dekking bieden gedurende het foerageren en migreren tussen de vaste rust- of voortplantingsplaatsen en de foerageergebieden. De houtwallen en houtopstanden op de onderzoekslocatie vormen dan ook geschikt leefgebied voor deze soorten (zie figuur 4.7 en 4.8). Ook zijn er tijdens het veldbezoek enkele holen aangetroffen die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot overtredingen van verbodsbepalingen uit de Omgevingswet ten aanzien van bunzing, wezel en hermelijn (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.7 Ruigtezoon langs houtopstand die dekking biedt aan kleine marterachtigen tijdens het migreren.

Figuur 4.8 Aangetroffen hol op de onderzoekslocatie.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van de grote bosmuis en veldspitsmuis. De bosmuis heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Dit nest bevindt zich vaak ondergronds, onder wortelstronken van grote bomen en wordt bekleed met bladeren en mos. Ze graven hiertoe zelden zelf een hol, maar gebruiken hopen van onder meer de mol, konijn, woelmuizen of das. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig extensief beheerd agrarisch cultuurlandschap. Hier vindt de soort zijn verblijfplaats in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen en opgaande kruidenvegetaties. Het nest van een veldspitsmuis bevindt zich vlak onder de oppervlakte, onder grasdekking of onder de grond in zelf gegraven gangen of oude gangen van andere muizen. De houtopstanden en houtwallen op de onderzoekslocatie voorzien in geschikt habitat voor beide soorten. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de grote bosmuis en veldspitsmuis zijn niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 5).

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat hopen of verblijfplaatsen van deze soorten worden vergraven (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

4.4.1 Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF is in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de streng beschermde levendbarende hagedis waargenomen. Ook ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de adder.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis heeft een voorkeur voor heide en hoogveengebieden. Daarnaast kan de soort ook voorkomen in open bossen en ruige graslanden. De levendbarende hagedis is vochtminnend en wordt daarom voornamelijk waargenomen op oevers en vochtige terreindelen. Volgens gegevens van de NDFF is de levendbarende hagedis de afgelopen vijf jaar 14 keer waargenomen in de buurt van de onderzoekslocatie. Deze waarnemingen centreren zich hoofdzakelijk rondom 'Schans De Katshaar', een militaire versterking van opgeworpen aarde circa 500 meter ten noordwesten van de onderzoekslocatie. Deze schans wordt omgeven door een heidegebied met watergangen. De onderzoekslocatie biedt geschikt habitat voor de levendbarende hagedis. Structuurrijke bosranden met ruigtezomen bieden voldoende dekking en mogelijkheden om op te warmen. De aanwezigheid van de levendbarende hagedis kan echter worden uitgesloten op basis van het eerder door Arcadis uitgevoerde onderzoek naar de soort (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-022, november 2024).

Adder

De adder komt in Nederland uitsluitend voor op hoge zandgronden en in hoogveengebieden. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met overgangen van droog naar vochtig. De droge houtopstanden van de onderzoekslocatie voorzien niet in geschikt leefgebied voor de adder. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de adder is op voorhand uit te sluiten.

4.4.2 Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: gewone pad, heikikker en kleine watersalamander. Alle waarnemingen van amfibieën in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn afkomstig van 'Schans De Katshaar', een militaire versterking van opgeworpen aarde circa 500 meter ten noordwesten van de onderzoekslocatie. Deze schans wordt omgeven door een heidegebied met watergangen.

Heikikker

De heikikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. De onderzoekslocatie voorziet geen geschikt habitat voor deze soort. De waarnemingen van de heikikker zijn afkomstig van 'Schans de Katshaar', dat wel voorziet in geschikt habitat voor deze soort. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de heikikker is op voorhand uit te sluiten.

De watergangen langs de onderzoekslocatie zijn gekanaliseerd, niet permanent watervoerend en hebben geen oevervegetatie (zie figuur 4.9). De onderzoekslocatie voorziet daarmee niet in geschikt voortplantingshabitat voor amfibieënsoorten. De onderzoekslocatie vormt ook weinig geschikt landhabitat voor algemene amfibieën. Incidenteel kunnen soorten als bruine kikker en gewone pad beschutting vinden tussen de houtwallen langs de onderzoekslocatie. Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Omgevingswet (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.9 Watergang langs de onderzoekslocatie.

4.4.3 Vissen

Er zijn slecht enkele zoetwatervissoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. De watergangen rond de onderzoekslocatie zijn niet watervoerend. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vissen is daarmee op voorhand uit te sluiten.

4.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn volgens verspreidingsgegevens uit NDFF geen waarnemingen van streng beschermde libellen bekend. Voor libellen geldt dat water nodig is voor de voorplanting. Aangezien de watergangen langs de onderzoekslocatie niet watervoerend zijn, kan gesteld worden dat beschermde soorten op de onderzoekslocatie niet te verwachten zijn.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn in het uitvoerportaal van de NDFF geen waarnemingen bekend streng beschermde vlindersoorten. Op de onderzoekslocatie zijn geen waardplanten aangetroffen van beschermde vlindersoorten. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vlindersoorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, vermiljoenkever en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.6 Planten

De vegetatie op de onderzoekslocatie bestaat uit enkele houtwallen langs de hekken van de installatie, een grotere houtopstand in de zuidwestelijke hoek van de onderzoekslocatie, een beperkte hoeveelheid grasland en braakliggende akkers (zie figuur 4.10 t/m 4.11). Beschermde soorten zijn hier niet te verwachten. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten en tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde vaatplanten is daarmee uitgesloten.

Figuur 4.10 Houtopstand, bestaat voornamelijk uit berk met weinig ondergroei.

Figuur 4.11 graslandperceel op de onderzoekslocatie.

Figuur 4.12 Bewerkte akker op de onderzoekslocatie.

4.7 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Een Rode lijst is een overzicht van levende soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. De dier- en plantensoorten zijn onderverdeeld in categorieën. Naast vogels zijn er ook lijsten voor bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, sprinkhanen, krekels, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, libellen, mossen, paddenstoelen, platwormen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen en zoogdieren.

Volgens de actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn in de afgelopen 3 jaar de volgende Rode Lijst-soorten, met uitzondering van de reeds besproken soorten, in de directe omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen:

Vogels

In de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn de volgens verspreidingsgegevens van de NDFF de volgende vogels waargenomen: gele kwikstaart, veldleeuwerik en visdief. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt broedhabitat voor de visdief aanwezig. De gele kwikstaart en veldleeuwerik zijn grondbroedende soorten die kunnen broeden in boerenland. De intensief bewerkte akker aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie voorziet echter niet in geschikt broedhabitat voor deze soorten. In de omgeving van de onderzoekslocatie is meer een beter geschikte broedgelegenheid voor deze soorten beschikbaar. Negatieve effecten op Rode Lijst-broedvogelsoorten zijn uit te sluiten.

Zoogdieren

Volgens gegevens van de NDFF komen in de omgeving van de onderzoekslocatie de Rode Lijst-soorten haas en konijn voor. De voorgenomen ingreep heeft echter betrekking op een relatief klein oppervlak van het leefgebied van konijn en haas. In de omgeving is meer geschikt leefgebied aanwezig. Het is daarom uitgesloten dat het planvoornemen leidt tot negatieve effecten op de lokale populatie hazen en konijnen.

Door te voldoen aan de algemene zorgplicht kan worden vastgesteld dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dier- en plantensoorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst.

5 Toetsing aan soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Broedvogels

5.1.1 Boomvalk, ransuil, sperwer

De nesten van de boomvalk, ransuil en sperwer zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 4 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen. Volgens artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is het verboden nesten van deze soorten te vernielen of weg te nemen.

De aangetroffen nestlocaties blijven in het planvoornemen behouden, indien de aangetroffen nesten in gebruik zijn door één van deze soorten, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot verstoring en daarmee overtreding van de Omgevingswet. Aanvullend onderzoek gedurende het broedseizoen van de betreffende soorten is noodzakelijk om het gebruik van de nestlocaties vast te kunnen stellen. Het nader onderzoek bestaat uit drie veldbezoeken tijdens het broedseizoen van de betreffende soorten (eind maart tot begin juli).

5.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

5.2 Vleermuizen

De houtwallen in de omgeving van de planlocatie kunnen mogelijk dienen als vliegroute voor in de omgeving verblijvende vleermuizen. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek enkele holtes aangetroffen, die mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats door boombewonende vleermuizen. Deze bomen blijven allemaal behouden in het planvoornemen. Overtredingen zijn te voorkomen door geen kunstmatige verlichting toe te passen gedurende de actieve periode van vleermuizen (april tot en met november) op het werkterrein.

5.3 Overige zoogdieren

5.3.1 Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn zijn beschermd onder artikel 11.54, eerste lid, onder a, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), wat betekent dat het niet is toegestaan om in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van bunzing, wezel of hermelijn aanwezig zijn binnen de invloedsfeer van het planvoornemen. De voorgenomen werkzaamheden leiden daarom mogelijk tot overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Op basis van de bureaustudie en habitatbeoordeling, zoals deze is uitgevoerd tijdens het veldbezoek, mag er in het geval van kleine marterachtigen vanuit gegaan worden dat deze op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Aanvullend onderzoek is daarom niet noodzakelijk. Bij deze optie geldt wel de aanname dat binnen de invloedsfeer van het planvoornemen alle mogelijke functies, in de daarvoor geschikte leefgebieden aanwezig en essentieel zijn. Derhalve is een vergunningsaanvraag aan de orde. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden opgenomen.

5.3.2 Grote bosmuis en veldspitsmuis

De grote bosmuis en veldspitsmuis zijn eveneens beschermd onder artikel 11.54 van het Bal. Het planvoornemen leidt daarom mogelijk tot het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen van de grote bosmuis en/of de veldspitsmuis. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van de grote bosmuis of veldspitsmuis op de planlocatie vast te stellen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van inloopvallen en vindt plaats in de periode augustus tot en met oktober. De resultaten van dit onderzoek wijzen uit of een vergunningsaanvraag ten aanzien van de grote bosmuis en veldspitsmuis aan de orde is.

5.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Het kappen van de houtopstand dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uitgevoerd te worden. De geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden betreft de periode september tot en met november. Dieren die gedurende de werkzaamheden worden aangetroffen dienen de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen.

5.5 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6 Toetsing aan gebiedenbescherming

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Bargerveen, bevindt zich op circa 8,5 kilometer afstand ten oosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 6.1).

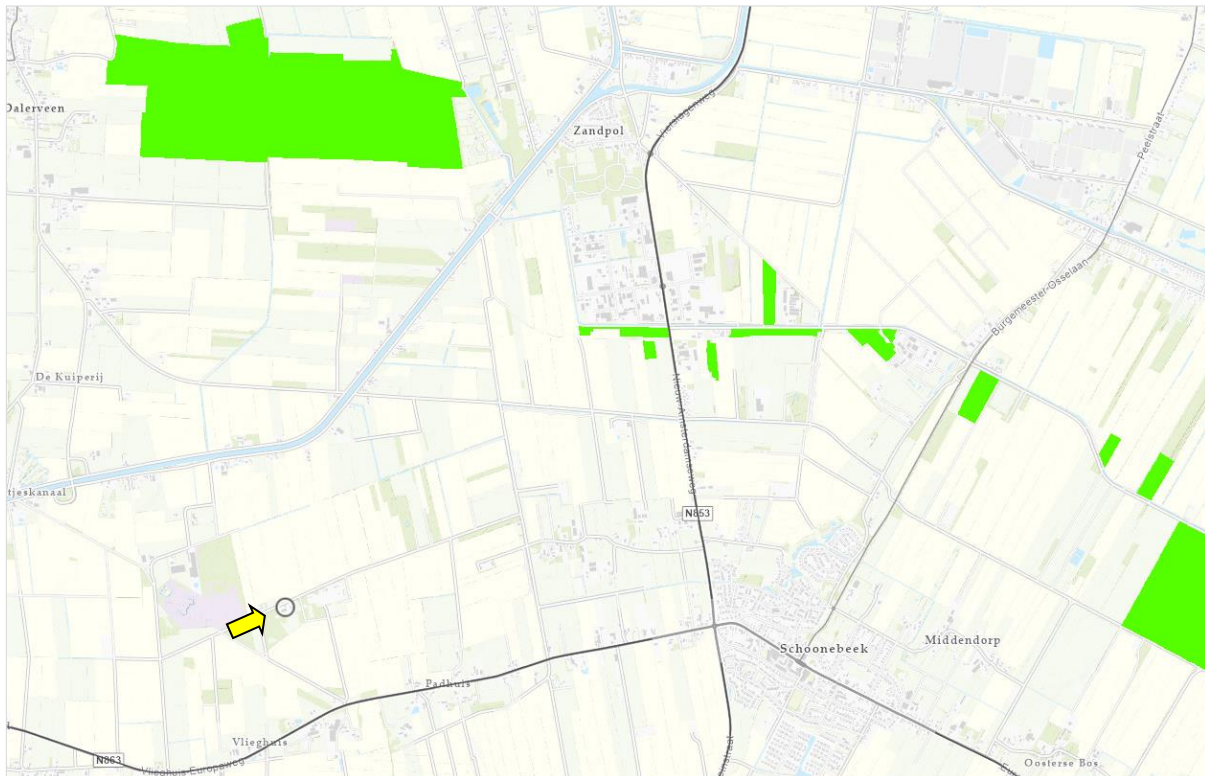

Figuur 6.1 Ligging van de onderzoekslocatie (rood gemarkeerd) ten opzichte van Natura 2000 (lichtgroen gearceerd).

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de geplande werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht 'Natura 2000-activiteit' ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 2,5 kilometer afstand ten noordoosten van de onderzoekslocatie. In figuur 6.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (felgroen gearceerd).

Voor het Natuurnetwerk in de provincie Drenthe geldt een louter planologische bescherming. Het planvoornemen heeft geen betrekking op onderdelen van het Natuurnetwerk Drenthe. Aanvullende toetsing met betrekking tot het Natuurnetwerk wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

7 Houtopstanden

In Artikel 11.111 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De te kappen bomen op de onderzoekslocatie vallen onder artikel 11.111 (Bal), waardoor een meldingsplicht geldt voorafgaand aan de kap. Tevens draagt de rechthebbende zorg voor de herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand. Aangezien het niet mogelijk is om dezelfde grond te herbeplanten dient herbeplanting op andere grond plaats te vinden, indien de herbeplanting voldoet aan de gestelde regels artikel 11.130 (Bal). Een ontheffing van de herplantplicht is noodzakelijk.

8 Samenvatting en conclusies

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork een quickscan natuurwaarden uitgevoerd aan de S-443/S-356 en Thyssenleiding nabij de Gasunie installatie aan de Katshaarweg 2 te Coevorden.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een nieuw afsluiterschema S-443 en het verwijderen van de bestaande afsluiter S-356. De werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen nieuwbouw van afsluiter S-443 en het verwijderen van de bestaande afsluiter S-356 binnen de hekken van de bestaande installatie. Daarnaast wordt er een Thyssenleiding aangelegd tussen de nieuwe afsluiter S-443 en de bestaande leiding van het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel. Deze Thyssenleiding is onderdeel van het afsluiterschema S-443.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In tabel 8.2 zijn de effecten op beschermde gebieden en houtopstanden weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevings vergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	Opgaande vegetatie verwijderen buiten broedseizoen
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek naar mogelijke nestplaats ransuil, boomvalk of sperwer
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	ja	mogelijk	nee	nee	Werkzaamheden in actieve periode (april-november) uitvoeren tussen zonsopgang en zonsondergang.
	Foeragegebied	ja	mogelijk	nee	nee	
	vliegroutes	ja	mogelijk	nee	nee	
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	ja	Ontheffingsaanvraag noodzakelijk voor kleine marterachtigen. Aanvullend onderzoek naar aanwezigheid grote bosmuis en veldspitsmuis. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Reptielen		ja	nee	nee	nee	-
Overige soorten		nee	nee	nee	nee	-

Tabel 8.2 Overzicht effecten t.o.v. beschermde gebieden en houtopstanden en te nemen vervolgstappen.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	8,5 km	mogelijk	ja	mogelijk	Modelberekening stikstof (Aerius-calculator)
Natuurnetwerk Nederland	2,5 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	ja	ja	nee	ja	Meldplicht en herplantplicht van toepassing.

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Boomvalk, ransuil en sperwer

De nesten van de boomvalk, ransuil en sperwer zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder beschermingscategorie 4. Indien de voorgenomen werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden, kan dit mogelijk leiden tot verstoring en daarmee overtreding van de Omgevingswet. Zolang de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, is er geen sprake van verstoring en overtreding. Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen van de soorten worden uitgevoerd, is nader onderzoek naar het gebruik van mogelijk aanwezige nestplaatsen noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit drie veldbezoeken tijdens het broedseizoen van de te verwachten soorten.

Algemene broedvogels

Overtredingen ten aanzien van de te verwachten soorten broedvogels kunnen worden voorkomen door kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt globaal de periode maart tot half augustus aangehouden, geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

Vleermuizen

Overtredingen ten aanzien van in de omgeving verblijvende vleermuizen dienen voorkomen te worden door gedurende de actieve periode van vleermuizen (april – november) geen kunstmatige verlichting toe te passen op de werkterreinen.

Bunzing, wezel en hermelijn

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot overtredingen ten aanzien van bunzing, wezel en hermelijn. Een vergunningsaanvraag is noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden verwoord.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis en veldspitsmuis kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of een vergunningsaanvraag aan de orde is.

Algemene grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van de te verwachten soorten algemene zoogdieren is de zorgplicht van toepassing. De kapwerkzaamheden dienen buiten de gevoelige periode uitgevoerd te worden. De geschikte periode betreft de periode september tot en met november.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Negatieve effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn niet op voorhand uitgesloten. Aanvullend onderzoek middels een modelberekening stikstof (Aerius-calculator) is noodzakelijk.

Houtopstanden

De te kappen houtopstand betreft een beschermde houtopstand. De meldplicht en herplantplicht zijn van toepassing. Gezien herplant op dezelfde gronden niet mogelijk is, zal een ontheffing aangevraagd moeten worden voor herplant op andere gronden.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2023b). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

Bij12 (2024) Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen-v1-1-2.pdf>

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Zuidoost-Drenthe, periode 2019-2024. NDFF. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Ravon (z.d.). Soorten. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 7 november 2024 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 natuurwetgeving en doelen natura 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1-1-2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Bijlage 2 natuurwetgeving natuurnetwerk nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

Bijlage 3 omgevingswet

8.1.1 Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,

- f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

8.1.2 Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:

- a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
- b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.

2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

8.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;

- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
 - b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en

- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Aanvullend ecologisch onderzoek
S-443/S-356 en koppelleiding K-584

Project
Waterstofnetwerk Nederland

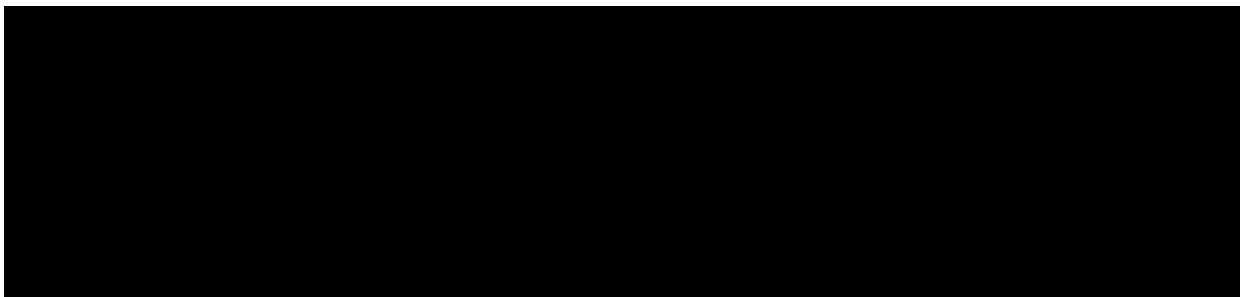
Revisienummer
3

Revisie datum
14-10-2025

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0079

Status
Definitief

Parafen

Auteur

Gecontroleerd

Ter
goedkeuring/besluitvorming

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	13-02-2025
1	Eerste revisie	15-05-2025
2	Derde revisie	07-10-2025
3	Definitief gemaakt	14-10-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

VERTROUWELIJK

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
2.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	5
3	Resultaten voorgaand onderzoek	6
4	Onderzoeksmethodiek	7
4.1	Grote bosmuis en veldspitsmuis	7
4.2	Boomvalk, ransuil en sperwer	7
5	Onderzoeksresultaten	8
5.1	Grote bosmuis en veldspitsmuis	8
5.2	Boomvalk, ransuil en sperwer	9
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	10
6.1	Veldspitsmuis	10
6.2	Grote Bosmuis.....	10
6.3	Boomvalk, ransuil en sperwer	10
7	Samenvatting en conclusie	11

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. (Hynetwork) opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek ter plaatse van de afsluiters S-443 en S-356. Deze afsluiters bevinden zich in de provincie Drenthe nabij Schoonebeek.

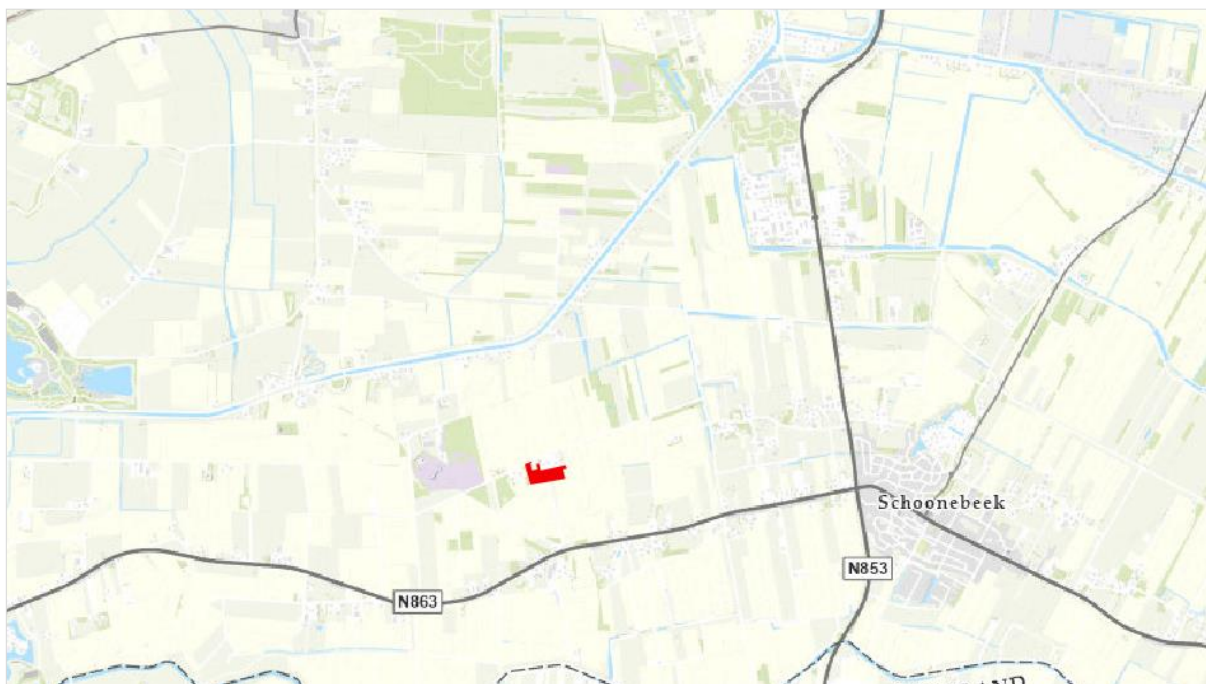
Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd ter plaatse van bovenstaande afsluiters ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden rondom de Gasunie installatie aan de Kathaarsweg in het kader van de aanleg van Waterstofnetwerk Noord.

Het nader onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die Arcadis in juli 2022 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001, d.d. 11 november 2022) en de door Sweco uitgevoerde quickscan natuurwaarden (WNN1-SWF-EM-REP-0078). Op de onderzoekslocatie is tevens reeds aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de hazelworm door Arcadis (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO, d.d. 29 november 2024). Er zijn geen hazelwormen aangetroffen op de onderzoekslocatie.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De betreffende onderzoekslocatie ligt in de provincie Drenthe, aan de Katshaarweg nabij Schoonebeek. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie (rood gemarkeerd).

De onderzoekslocatie bestaat onder meer uit een terrein van de Gasunie en de NAM locatie Schoonebeek 313. Om de beide installaties staat een hekwerk. Langs het hekwerk bevinden zich houtwallen, waarbij een grotere houtopstand aanwezig is aan de westzijde van de onderzoekslocatie. Om de onderzoekslocatie bevinden zich verschillende watergangen, deze zijn niet permanent watervoerend. In de direct omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich veelal agrarische percelen en enkele boerderijen. Direct ten noorden van de onderzoekslocatie loopt de Katshaarweg.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en naaste omgeving gegeven. Het onderzoeksgebied wordt omringd door landbouwgebieden in het noorden, oosten en zuiden. In het westen liggen bos- en heidegebieden rond Schans De Katshaar.

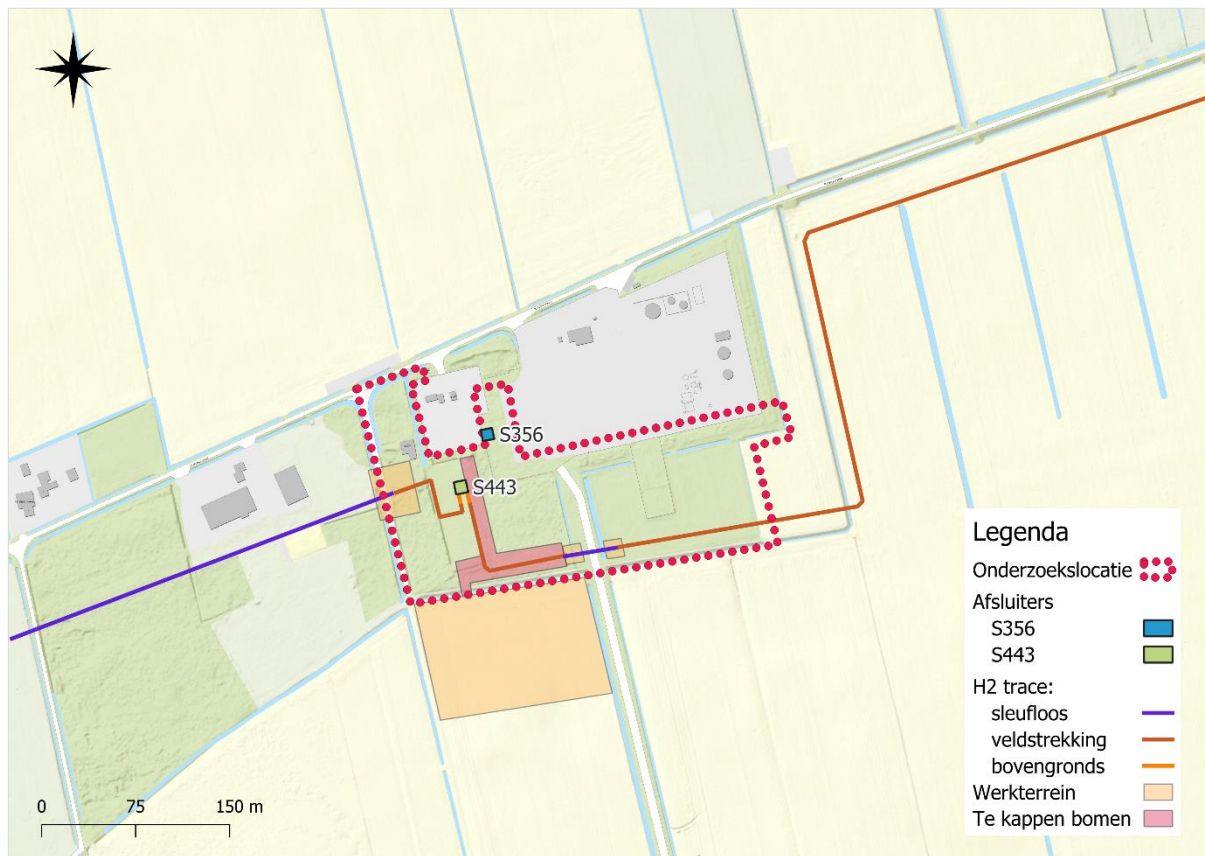

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie aan de Katshaarweg (rood gemarkeerd).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een nieuw afsluiterschema S-443 te creëren nabij de NAM locatie Schoonebeek 313 (zie figuur 2.9). Onderdeel van dit afsluiterschema is een koppelleiding, deze vormt de verbinding tussen de nieuwe afsluiter S-443 en de leiding K584 (onderdeel van het Waterstofnetwerk Noord).

Ten behoeve van het planvoornemen dient een deel van de houtopstand ten westen van de huidige installatie gekapt te worden (zie figuur 2.3; rood gearceerd). Het bestaande afsluiterschema S-356, binnen het hekwerk van de installatie, wordt verwijderd.

Figuur 2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Het grootste deel van het tracé op de onderzoekslocatie zal middels een veldstrekking worden geplaatst. Op plekken waar nu bos groeit betekent dit kap op twee aansluitende stroken grond (zie figuur 2.3). Dit betreft een strook grond van 20 m x 85 m in oost-west richting, en een smallere strook van 10 m x 80 m in noord-zuid richting. Deze laatste strook kan smaller zijn omdat hier ook een open plek gesitueerd is.

De leiding ten westen van de onderzoekslocatie zal sleufloos worden aangelegd via een boring. Hiervoor zal in het uiterste westen van het onderzoeksgebied wel een tijdelijk werkterrein worden ingericht waar verstoring voor beschermende soorten aan de orde is. Daar waar het tracé de Vreezeweg kruist, zal de leiding ook via een boring onder de weg worden aangelegd. Hiervoor zullen aan beide kanten van de weg ook twee tijdelijke werkterreinen worden ingericht.

3 Resultaten voorgaand onderzoek

Uit de door Sweco uitgevoerde quickscan natuurwaarden kwamen de volgende conclusies naar voren:

Boomvalk, ransuil en sperwer

De nesten van de boomvalk, ransuil en sperwer zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder beschermingscategorie 4. Indien de voorgenomen werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden, kan dit mogelijk leiden tot verstoring en daarmee overtreding van de Omgevingswet. Zolang de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, is er geen sprake van verstoring en overtreding. Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen van de soorten worden uitgevoerd, is nader onderzoek naar het gebruik van mogelijk aanwezige nestplaatsen noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit drie veldbezoeken tijdens het broedseizoen van de te verwachten soorten.

Algemene broedvogels

Overtredingen ten aanzien van de te verwachten soorten broedvogels kunnen worden voorkomen door kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt globaal de periode maart tot half augustus aangehouden, geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

Vleermuizen

Overtredingen ten aanzien van in de omgeving verblijvende vleermuizen dienen voorkomen te worden door gedurende de actieve periode van vleermuizen (april – november) geen kunstmatige verlichting toe te passen op de werkterreinen.

Bunzing, wezel en hermelijn

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot overtredingen ten aanzien van bunzing, wezel en hermelijn. Een vergunningsaanvraag is noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden verwoord.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis en veldspitsmuis kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of een vergunningsaanvraag aan de orde is.

Algemene grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van de te verwachten soorten algemene zoogdieren is de zorgplicht van toepassing. De kapwerkzaamheden dienen buiten de gevoelige periode uitgevoerd te worden. De geschikte periode betreft de periode september tot en met november.

4 Onderzoeksmethodiek

4.1 Grote bosmuis en veldspitsmuis

Het soortgericht onderzoek naar de grote bosmuis en veldspitsmuis is door Silvavir Ecologisch Advies B.V. uitgevoerd conform de 'IBN-methode' (Bergers, 1997) in de periode augustus tot en met oktober uitgevoerd. De periode augustus tot en met oktober is de optimale periode voor het onderzoek omdat dit buiten de voortplantingsperiode valt. Onderzoek in de voortplantingsperiode kan als effect hebben dat muizen vanuit een stresssituatie hun jongen werpen in de val.

Bij onderzoek naar grote bosmuizen en veldspitsmuizen wordt doorgaans gebruik gemaakt van een drietal onderzoeksraaien. De vallen zijn onder de vegetatie op plekken met voldoende dekking geplaatst. Een vangplek bestaat bij voorkeur uit minimaal 20 vallen, die paarsgewijs, op onderlinge afstand van ongeveer 10 meter uit elkaar geplaatst worden. Voorafgaand aan de bemonstering zijn de vallen drie nachten ongebruikt in het veld geplaatst, zodat aanwezige dieren aan de vallen kunnen wennen. Dit is de pre-bait periode. Aansluitend aan deze periode worden de vallen gedurende 2 nachten, zowel vroeg in de ochtend, als laat in de avond éénmaal bemonsterd. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in 'IBN-methode' (Bergers, 1997). In tabel 4.1 zijn de data en omstandigheden van avond en ochtend controles genoteerd.

Tabel 4.1 Overzicht veldbezoeken 2024.

Datum	periode	Weer	Temperatuur	Windkracht (Bft.)	Starttijd	Eindtijd
4-11-2024	avond	bewolkt	9 °C	2 Bft.	17:00	20:30
5-11-2024	ochtend	half bewolkt	8 °C	2 Bft.	08:30	11:30
5-11-2024	avond	mist	4 °C	1 Bft.	17:45	20:45
6-11-2024	ochtend	mist	6 °C	1 Bft.	08:15	10:00
6-11-2024	avond	half bewolkt	7 °C	1 Bft.	17:15	20:30
7-11-2024	ochtend	bewolkt	5 °C	1 Bft.	08:00	09:30

4.2 Boomvalk, ransuil en sperwer

Het onderzoek naar de aanwezigheid van een nestplaats van boomvalk, ransuil en sperwer is uitgevoerd middels twee veldbezoeken gedurende het broedseizoen van de ransuil en sperwer. Tijdens de veldbezoeken is de houtopstand op de planlocatie doorlopen en is gezocht naar nieuwe nesten of sporen van bovengenoemde soorten. De tijdens de quickscan aangetroffen grote nestplaats werd ondanks intensief zoeken niet teruggevonden. Mogelijk is deze tijdens de winter uit de boom gewaaid. In tabel 4.2 zijn de data en omstandigheden van de veldbezoeken weergegeven. Omdat er behalve dit nest, geen bestaande grote nesten aanwezig zijn in de houtopstand, is een derde veldbezoek in het broedseizoen van de boomvalk niet nodig. De boomvalk maakt uitsluitend gebruik van bestaande (middel)grote nesten.

Tabel 4.2 Overzicht veldbezoeken 2025.

Datum	Weer	Starttijd	Eindtijd
10-4-2025	Bewolkt, 10 °C,	10.30	12.00
2-5-2025	Half bewolkt, 17 °C	10.00	11:30

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Grote bosmuis en veldspitsmuis

Tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid van de grote bosmuis en veldspitsmuis is er één grote bosmuis gevangen. Er zijn geen veldspitsmuizen aangetroffen. Daarnaast zijn er in totaal 21 gewone bosmuizen aangetroffen in de muizenvallen (zie tabel 5.1). De gevangen individuen zijn zo weinig mogelijk gehanteerd. Om de soortkenmerken goed te kunnen beoordelen was dit soms echter toch noodzakelijk.

Tabel 5.1 Resultaten soortgericht onderzoek grote bosmuis en veldspitsmuis.

Locatie	Datum	Ronde	Gewone bosmuis	Grote bosmuis
Kathaarsweg S-443	4-11-2024	Avond	3	
Kathaarsweg S-443	4-11-2024	Ochtend	8	
Kathaarsweg S-443	5-11-2024	Avond		
Kathaarsweg S-443	5-11-2024	Ochtend	4	
Kathaarsweg S-443	6-11-2024	Avond	2	
Kathaarsweg S-443	6-11-2024	Ochtend	4	1
Totaal			21	1

Op basis van deze resultaten kan geconcludeerd worden dat de onderzoekslocatie bij afsluiter S-443 onderdeel uitmaken van het leefgebied van de grote bosmuis. Gezien de ligging van de onderzoekslocatie op de grens van het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis en de geleverde onderzoeksinspanning waarbij geen veldspitsmuizen zijn aangetroffen, kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis worden uitgesloten.

5.2 Boomvalk, ransuil en sperwer

Tijdens beide veldbezoeken voor het onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van boomvalk, ransuil en sperwer op de onderzoekslocatie werden geen nestplaatsen van deze soorten aangetroffen. Het eerder aangetroffen grote nest werd, ondanks intensief zoeken, niet meer aangetroffen. Vermoedelijk is dit nest uit de boom gewaaid. Behalve dit nest zijn er tijdens de quickscan natuurwaarden geen potentieel jaarrond beschermde nesten aangetroffen in de houtopstand op de planlocatie. De aanwezigheid van een broedgeval van ransuil of boomvalk kan daarmee worden uitgesloten. De ransuil en boomvalk bouwen geen eigen nest en zijn afhankelijk van oude nesten van zwarte kraai, ekster of roofvogels. Er werden tijdens beide veldbezoeken geen nieuwe nesten aangetroffen, daarnaast zijn er ook geen sperwers waargenomen op of in de omgeving van de onderzoekslocatie. Tevens zijn geen sporen zoals plukplekken, veren of braakballen aangetroffen op de onderzoekslocatie. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen worden uitgesloten.

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

6.1 Veldspitsmuis

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis op de onderzoekslocatie worden uitgesloten. Schadelijke handelingen ten aanzien van de veldspitsmuis zijn niet aan de orde.

6.2 Grote Bosmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis is aangetoond op de onderzoekslocaties. Grote bosmuizen zijn beschermd op basis van Artikel 11.54 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), eerste lid, onder a (het is verboden vaste rust- of voortplantingsplaatsen te vernielen, beschadigen of te verstoren). Schadelijke handelingen ten aanzien van de grote bosmuis op de onderzoekslocaties S-443 is gezien de aard van de voorgenomen werkzaamheden naar verwachting niet te voorkomen. Een vergunningsaanvraag is noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden middels een activiteitenplan.

6.3 Boomvalk, ransuil en sperwer

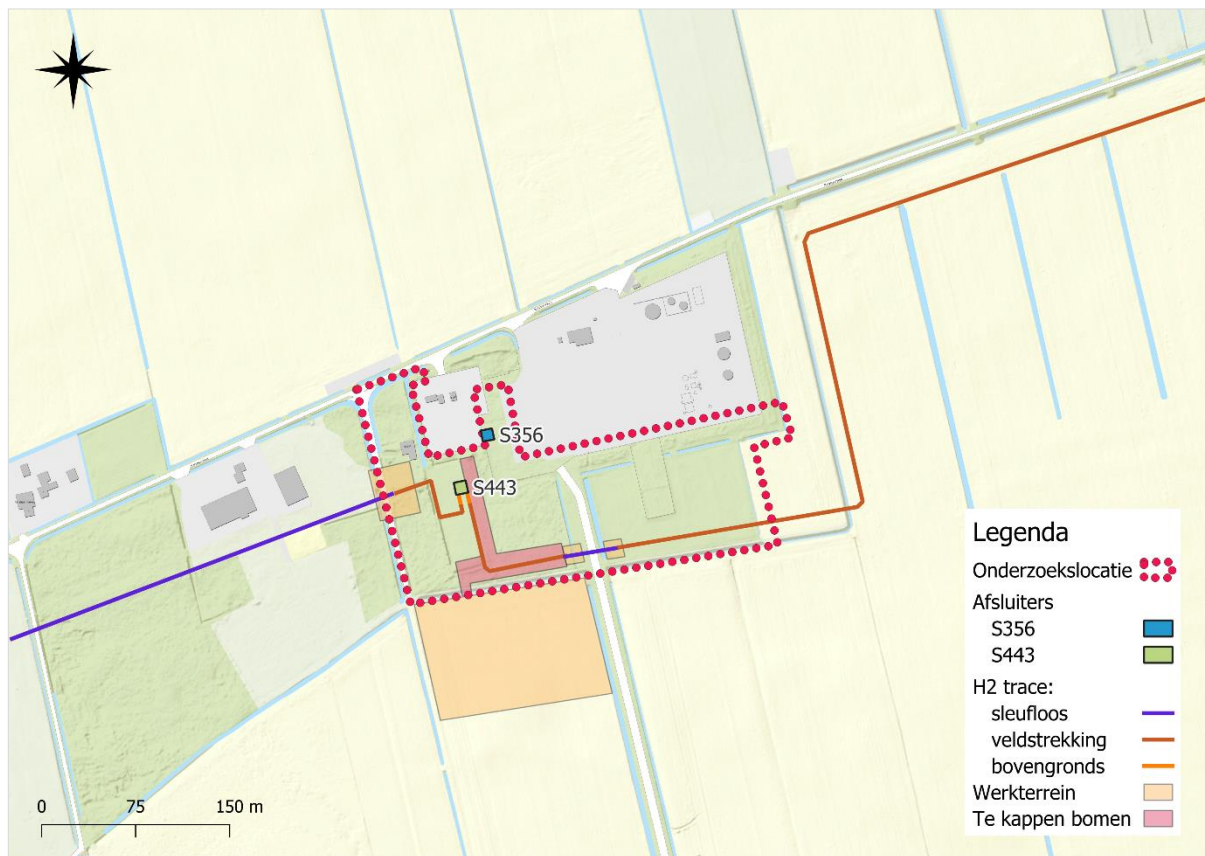
De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van boomvalk, ransuil of sperwer op de onderzoekslocatie kan worden uitgesloten op basis van de geleverde onderzoeksinspanning. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

7 Samenvatting en conclusie

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van grote bosmuis en veldspitsmuis nabij de huidige afsluiter S-356 en nieuw te bouwen afsluiter S-443.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwe waterstofleiding te bouwen op de onderzoekslocatie, inclusief een nieuwe afsluiter, S-443. Deze werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

Figuur 2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De onderzoekslocatie is onderdeel van het functioneel leefgebied van de grote bosmuis. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis op de onderzoekslocatie worden uitgesloten.

Boomvalk, ransuil en sperwer

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van boomvalk, ransuil of sperwer op de onderzoekslocatie kan worden uitgesloten op basis van de geleverde onderzoeksinspanning. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

Conclusie

Gezien de voorgenomen werkzaamheden is overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de grote bosmuis bij de onderzoekslocatie S-443 en S-356 niet te voorkomen. Een vergunning is noodzakelijk voor het vernielen en beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland Quickscan natuurwaarden

GZI-terrein Emmen
Tracé A-817 en afsluiterschema S-458

Project
Waterstofnetwerk Nederland

Revisienummer
3

Revisie datum
14-10-2025

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0080

Status
Definitief

Parafen

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	25-02-2025
1	Tweede uitgifte	26-09-2025
2	Derde uitgifte	06-10-2025
3	Definitief gemaakt	14-10-2025

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	Onderzoeksmethodiek	6
4	Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten	7
4.1	Vogels	7
4.1.1	Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)	7
4.1.2	Overige broedvogels	9
4.2	Vleermuizen	9
4.3	Overige zoogdieren	10
4.4	Reptielen, amfibieën en vissen	12
4.5	Ongewervelden	13
4.6	Planten	13
4.7	Specifieke zorgplicht	14
5	Toetsing aan soortenbescherming	15
5.1	Broedvogels	15
5.1.1	Boomvalk, ransuil, sperwer, raaf	15
5.1.2	Algemene broedvogels	15
5.2	Vleermuizen	16
5.3	Overige zoogdieren	16
5.3.1	Steenmarter en boommarter	16
5.3.2	Bunzing, wezel en hermelijn	16
5.3.3	Veldspitsmuis en grote bosmuis	16
5.4	Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	17
5.5	Overige soort(groep)en	17
6	Toetsing aan gebiedenbescherming	18
6.1	Natura 2000	18
6.2	Natuurnetwerk Nederland	19
7	Houtopstanden	20
8	Samenvatting en conclusies	21
Bijlage		
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	24
	Bijlage 1 natuurwetgeving en doelen natura 2000	25
	Bijlage 2 natuurwetgeving natuurnetwerk nederland	27
	Bijlage 3 omgevingswet	28
	8.1.1 Omgevingswet	28
	8.1.2 Besluit kwaliteit leefomgeving	29
	8.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving	30

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden op het GZI terrein te Emmen.

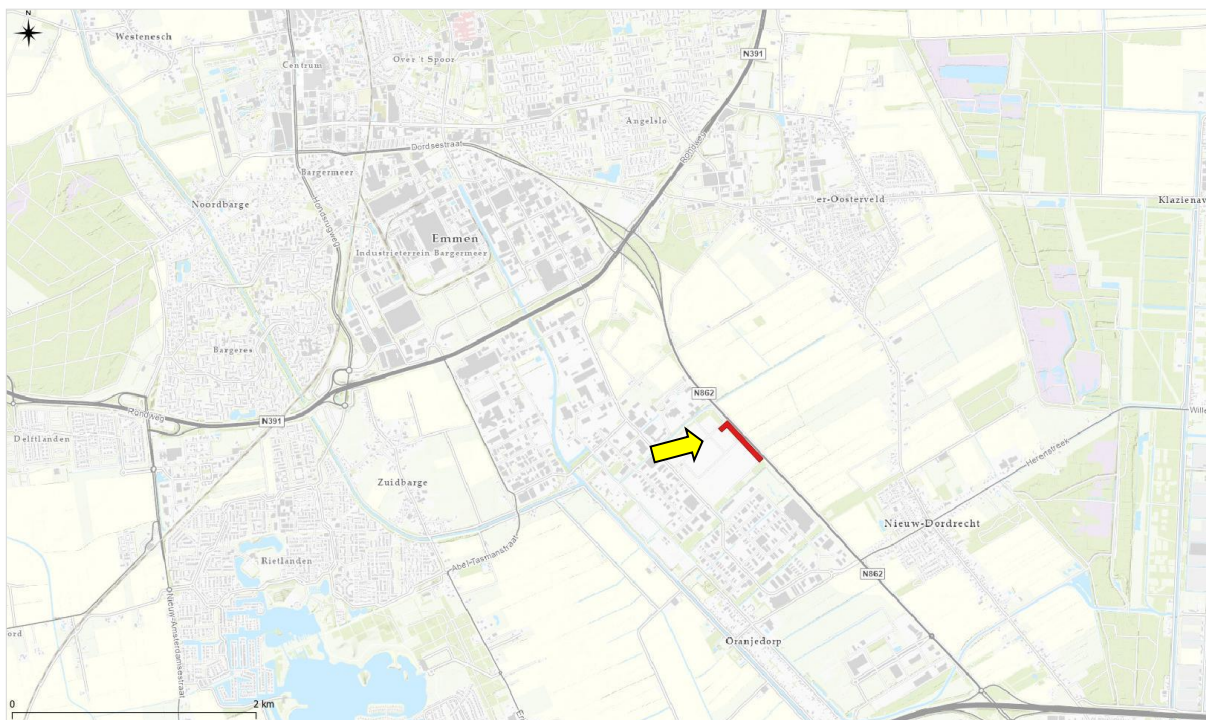
De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een waterstofleiding over het GZI-terrein. Daarnaast wordt een nieuw afsluiterschema gerealiseerd op het terrein. De voorgenomen werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel.

De quickscan natuurwaarden heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 2 ha) betreft een strook tussen de N862 en het GZI terrein te Emmen. In figuur 2.1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een strook tussen de berm van de N862 en het GZI terrein. Het GZI terrein wordt begrensd met een hekwerk. Tussen het hekwerk en de N862 zijn drie rijen zomerlinden aanwezig. Onder deze bomen is kruidenrijk grasland aanwezig dat extensief begraasd wordt door schapen.

Het GZI terrein ligt op het moment van schrijven braak. Na de sloop van de gaszuiveringsinstallatie is het perceel overgroeid met kruidenrijke ruigte met opslag van struweel en boomvormers. Op het zuidwestelijk deel van het voormalige GZI terrein is een zonnepark gerealiseerd. Langs de noordoostzijde van het hekwerk is een houtwal aanwezig die doorloopt op het naastgelegen zonnepark. Tussen het zonnepark en de houtwal is een natuurzone aanwezig.

Aan de noordzijde van de onderzoekslocatie is een afsluiterschema aanwezig. Dit schema wordt omgeven door een hekwerk.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 t/m figuur 2.8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.3 Houtwal langs noordoostzijde GZI terrein.

Figuur 2.4 Houtwal langs noordoostzijde GZI terrein.

Figuur 2.5 Houtwal langs noordoostzijde GZI terrein.

Figuur 2.6 Overzichtsfoto noordzijde planlocatie.

Figuur 2.7 Ondergroei onder zomerlindes langs N862.

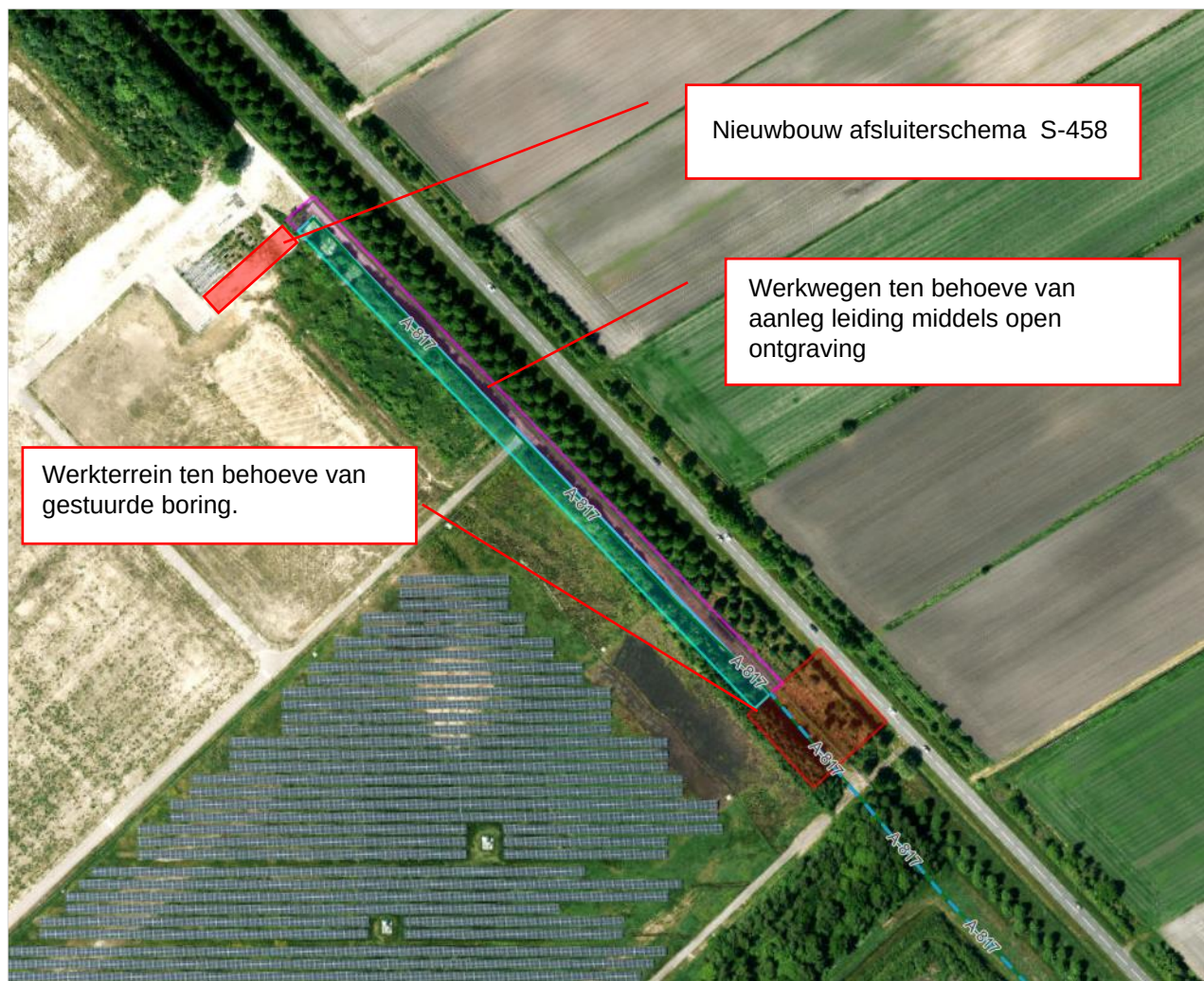

Figuur 2.8 Zomerlindes langs N862.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een waterstofleiding te realiseren op de onderzoekslocatie. De te realiseren leiding is onderdeel van tracédeel A-817 van het Waterstofnetwerk Nederland. Deze leiding wordt aangelegd middels open ontgraving. De leiding verbindt het uittredepunt van een gestuurde boring aan de zuidoostzijde van de onderzoekslocatie met een nieuw te bouwen afsluiterschema (S-458) aan de noordwestzijde van de onderzoekslocatie. De nieuw te realiseren afsluiter bevindt zich geheel binnen het hekwerk van de reeds aanwezige afsluiterlocatie (S-628).

Ten behoeve van de werkzaamheden wordt een werkweg aangelegd parallel aan de leiding. Daarnaast wordt een groter werkterrein aangelegd aan de zuidoostzijde van de planlocatie ten behoeve van een gestuurde boring. De houtwal langs de zuidwestzijde van het GZI terrein dient grotendeels gekapt te worden.

Figuur 2.9

Voorgenomen werkzaamheden op de onderzoekslocatie.

3 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 7 november 2024. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Drenthe opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDF) opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

4.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. In de omgeving van de onderzoekslocatie kunnen dit zijn: huismus, ringmus, kerkuil, roek, boomvalk, bosuil, zwarte specht, ransuil, raaf, slechtvalk en sperwer. Van deze soorten kunnen de slechtvalk, huismus en kerkuil op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden in bebouwing of in speciaal voor deze soorten bestemde nestkasten. Deze zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie.

Ringmus

De ringmus is een holenbroeder die gebonden is aan kleinschalig agrarisch landschap. Ringmussen broeden in boomholtes, maar ook onder pannendaken of in schuren en nestkasten. De bomen op, en in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn zorgvuldig onderzocht op de aanwezigheid van holtes tijdens het veldbezoek. Deze zijn hierbij niet aangetroffen. Daarmee kan worden uitgesloten dat er binnen de invloedssfeer van het planvoornemen nesten van ringmussen aanwezig zijn.

Roek

Roeken broeden in kolonieverband, roekenkolonies bevinden zich veelal in bomenrijen of bosschages langs snelwegen of spoorlijnen. Roekenkolonies vallen op vanwege de grote dichtheid aan nesten. Tijdens het veldbezoek zijn geen roekenkolonies waargenomen op of in de omgeving van de onderzoekslocatie. Negatieve effecten ten aanzien van de roek zijn daarmee uitgesloten.

Bosuil en zwarte specht

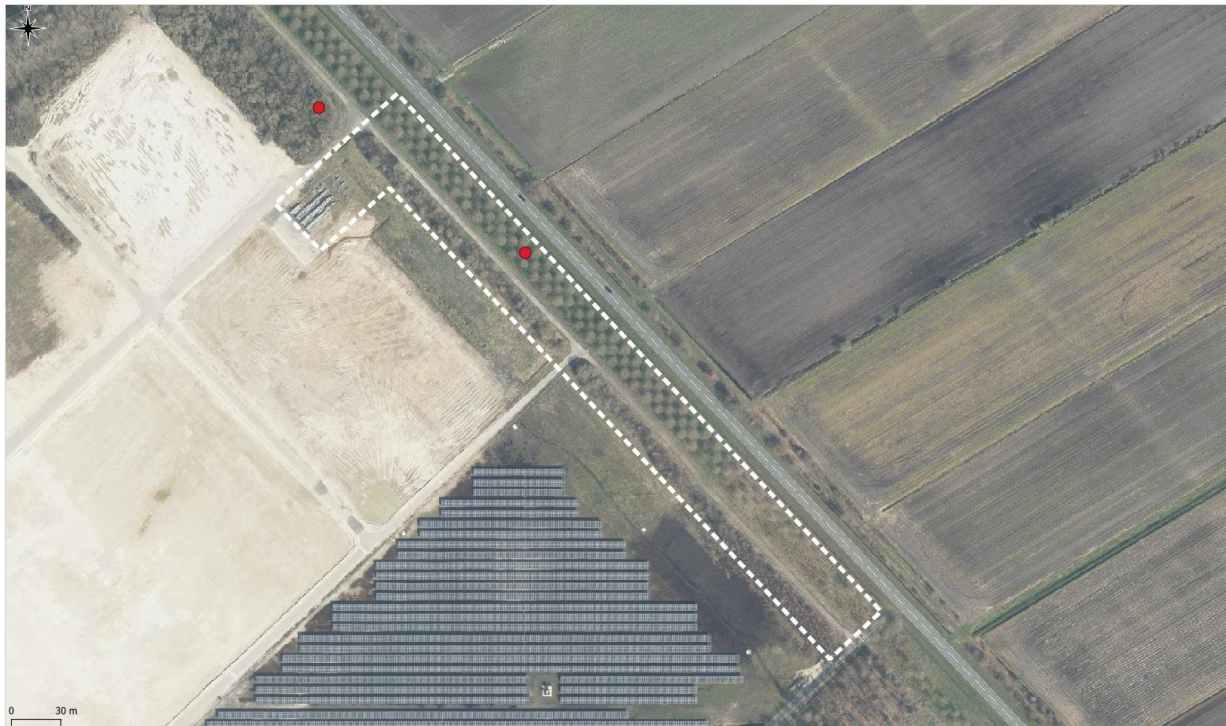
De bosuil en zwarte specht broeden in grote holtes in loofbomen. De bosuil maakt daarnaast ook gebruik van speciaal voor deze soort bestemde nestkasten. Beide soorten zijn sterk gebonden aan bosrijke omgevingen. Op of in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen geschikte nestplaatsen voor de bosuil of zwarte specht waargenomen. De aanwezigheid van een nestplaats van deze soorten binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan daarmee worden uitgesloten.

Boomvalk, ransuil, sperwer, raaf

De boomvalk, ransuil, sperwer en raaf broeden in middelgrote tot grote nesten. De boomvalk en ransuil bouwen zelf geen nest, maar maken gebruik van oude nesten van zwarte kraai of ekster. De raaf en sperwer bouwen wel een eigen nest. Kenmerken voor een sperwernest is dat deze zich meestal dicht tegen de stam bevindt, nesten van de raaf bevinden zich hoog in de boomkroon. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen op de onderzoekslocatie onderzocht op de aanwezigheid van grote nesten. Hierbij zijn enkele nesten aangetroffen waarvan niet kan worden uitgesloten dat deze in gebruik zijn door één van bovengenoemde soorten. Deze nesten bevinden zich in de lindes langs de N862 en in één van de bomen op het GZI terrein ten noorden van de onderzoekslocatie. Al deze bomen blijven behouden bij de voorgenomen werkzaamheden. Er is daarom geen sprake van vernieling of beschadiging van potentiële nestplaatsen van boomvalk, ransuil, sperwer of raaf. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden, kan er echter wel verstoring optreden. Hetgeen een vergunningsplichtige schadelijke handeling betreft (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.1 Middelgroot nest ten noorden van de onderzoekslocatie.

Figuur 4.2 Locaties aangetroffen potentieel jaarrond beschermde nestplaatsen.

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, betreft in de provincie Drenthe een verscheidenheid aan soorten. Van deze soorten zijn uitsluitend de spreeuw, middelste bonte specht, torenvalk, glanskop en buizerd te verwachten op de onderzoekslocatie. Deze soorten zijn holenbroeders of maken gebruik van (zeer) grote nesten. Behalve voor de torenvalk is geen geschikte broedgelegenheid aanwezig op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Het is niet geheel uitgesloten dat de torenvalk gebruik maakt van de aangetroffen nesten op de onderzoekslocatie (figuur 4.3).

Het gaat hierbij echter om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding op dit punt te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.1.2 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals roodborst, merel en vink. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijf, kraamverblijf, paar/baltsverblijf (die ook als individueel winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijf. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt.

Wegens het ontbreken van bebouwing op de onderzoekslocatie kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden uitgesloten. De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk rosse vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenrijen en watergangen om te navigeren tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden.

De zomerlindes langs de N862 vormen een dergelijk lijnvormig element in het landschap. Ten behoeve van de inrichting van het werkterrein aan de zuidoostzijde van de onderzoekslocatie worden mogelijk enkele lindes gekapt. Het gaat hierbij echter om kleinere bomen, waarbij tenminste één bomenrij behouden blijft. Het is daarom uitgesloten dat het planvoornemen leidt tot vernieling of beschadiging van een vliegroute. Wel kan het gebruik van verlichting gedurende de werkzaamheden leiden tot verstoring van een mogelijke vliegroute voor in de omgeving verblijvende vleermuizen (zie hoofdstuk 5).

4.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter, boommarter, eekhoorn, das, bunzing, wezel, hermelijn, grote bosmuis en veldspitsmuis.

Steenmarter en boommarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter en boommarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Boommarters kunnen gebruik maken van soortgelijke verblijfplaatsen maar hebben een voorkeur voor grote hopen in bomen of oude hopen van das of konijn.

Steen- en boommarters hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soort. De dichte ondergroei onder de houtwal op het GZI terrein biedt echter wel voldoende dekking voor de aanwezigheid van een verblijfplaats. De aanwezigheid van beschermde functies voor de steen- of boommarter in deze houtwal kan daarom niet worden uitgesloten. Het verwijderen van de houtwal leidt mogelijk tot schadelijke handelingen ten aanzien van de steen- of boommarter (zie hoofdstuk 5).

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats door dassen. Daarnaast is het GZI terrein omgeven door een hekwerk. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving eveneens geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabijgelegen natuurgebieden en de aansluitende weilanden. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. De kruidenrijke ruigte op het GZI terrein biedt zeer geschikt habitat voor de kleine marterachtigen. Daarnaast biedt de houtwal langs de noordoostzijde van het terrein voldoende dekking voor de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. De aanwezigheid van beschermde functies van bunzing, wezel en hermelijn kan niet worden uitgesloten. Het verwijderen van de houtwal leidt mogelijk tot schadelijke handelingen ten aanzien van deze soorten (zie hoofdstuk 5).

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van de grote bosmuis en veldspitsmuis. De bosmuis heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Dit nest bevindt zich vaak ondergronds, onder wortelstronken van grote bomen en wordt bekleed met bladeren en mos. Ze graven hiertoe zelden zelf een hol, maar gebruiken holen van onder meer de mol, konijn, woelmuizen of das. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig extensief beheerd agrarisch cultuurlandschap. Hier vindt de soort zijn verblijfplaats in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen en opgaande kruidenvegetaties. Het nest van een veldspitsmuis bevindt zich vlak onder de oppervlakte, onder grasdekking of onder de grond in zelf gegraven gangen of oude gangen van andere muizen. De kruidenrijke ruigte op het GZI terrein biedt zeer geschikt habitat voor de veldspitsmuis. Volgens de gegevens van de NDFF is de veldspitsmuis in 2023 meermaals waargenomen aan de westzijde van het GZI terrein. Ook de grote bosmuis is meermaals waargenomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Aanwezigheid van beide soorten op de onderzoekslocatie wordt waarschijnlijk geacht. Het verwijderen van de houtwal op het GZI terrein leidt mogelijk tot schadelijke handelingen ten aanzien van de veldspitsmuis en grote bosmuis (zie hoofdstuk 5).

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Tijdens het veldbezoek zijn hazen en reeën waargenomen op het terrein. Daarnaast biedt de onderzoekslocatie geschikt habitat voor algemene soorten als konijn, egel en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen worden vergraven en individuen worden gedood of verwond. (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF is in de afgelopen vijf jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie uitsluitend de beschermde levendbarende hagedis waargenomen. Deze waarnemingen hebben betrekking op de bos en heide terreinen ten noordoosten van Nieuw-Dordrecht. De ruigtevegetatie op de onderzoekslocatie vormt matig geschikt habitat voor de levendbarende hagedis. Gelet op het ontbreken van verbindingen met nabijgelegen leefgebieden van deze soort is het echter redelijkerwijs uitgesloten dat de soort voorkomt op de onderzoekslocatie. Schadelijke handelingen zijn niet aan de orde.

Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en poelkikker. Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën en het voorkomen van vissen op de onderzoekslocatie uitgesloten.

Langs het Bargerkanaal direct ten noordwesten van het GZI-terrein is één waarneming bekend van de streng beschermde poelkikker. Deze watergang bevindt zich op circa 300 meter van de onderzoekslocatie. Volgens het kennisdocument Poelkikker (BIJ12, juli 2017) bevinden overwinteringsplaatsen zich veelal binnen 100 tot 200 meter van het voortplantingshabitat. Het is daarom uitgesloten dat er in de houtwal op de onderzoekslocatie overwinteringsplaatsen aanwezig zijn van de poelkikker.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve gevolgen ontstaan voor algemene soorten (zie hoofdstuk 5).

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

4.5 Ongewervelden

Libellen

Voor libellen geldt dat water nodig is voor de voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn in het uitvoerportaal van de NDFF waarnemingen bekend van aardbeivlinder, grote vos, grote weerschijnvlinder en teunisbloempijlstaart. Voor geen van deze soorten zijn waardplanten aangetroffen op de onderzoekslocatie. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, vermiljoenkever en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.6 Planten

De onderzoekslocatie bestaat uit een ruigtevegetatie met opslag van struweel en boomvormers. De houtwal op het GZI terrein bestaat voornamelijk uit zwarte els, berk en zomereik met een dichte ondergroei van bramen. Gelet op de dominantie van ruigtesoorten in en rondom de houtwal, is de aanwezigheid van beschermde plantensoorten op de onderzoekslocatie uitgesloten. De meeste beschermde plantensoorten en de daarbij horende specifieke groeiomstandigheden zijn zeldzaam te noemen en zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig.

Figuur 4.3 Overzichtsfoto vegetatie.

4.7 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Een Rode lijst is een overzicht van levende soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. De dier- en plantensoorten zijn onderverdeeld in categorieën. Naast vogels zijn er ook lijsten voor bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, sprinkhanen, krekels, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, libellen, mossen, paddenstoelen, platwormen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen en zoogdieren.

Volgens de actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn er, buiten de reeds eerder beschreven beschermde soorten, geen Rode Lijst soorten in de afgelopen drie jaar waargenomen op de onderzoekslocatie. Door te voldoen aan de algemene zorgplicht kan worden vastgesteld dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dier- en plantensoorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst.

5 Toetsing aan soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Broedvogels

5.1.1 Boomvalk, ransuil, sperwer, raaf

De nesten van de boomvalk, ransuil en sperwer zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 4 van vogelnesten. Dit zijn nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen. Volgens artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) betreft het vernielen of wegnemen van nestplaatsen van deze soorten een vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteit.

Binnen de invloedssfeer van het planvoornemen zijn twee potentiële jaarrond beschermde nestplaatsen van de boomvalk, ransuil, sperwer of raaf waargenomen. Het planvoornemen leidt niet tot beschadiging of vernieling van de betreffende nestplaatsen. Wel kunnen de voorgenomen werkzaamheden leiden tot versterking van mogelijke broedgevallen van deze soorten. Versterking van broedgevallen van boomvalk, ransuil, sperwer of raaf kan voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van deze soorten uit te voeren (1 maart tot 15 augustus). Indien dit niet mogelijk blijkt, dan zal aanvullend onderzoek gedurende het broedseizoen van deze soorten noodzakelijk zijn.

5.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

5.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

De zomerlindes langs de N862 vormen mogelijk een essentiële vliegroute voor in de omgeving verblijvende vleermuizen. Verstoring van deze potentiële vliegroute kan echter voorkomen worden door geen kunstmatige verlichting toe te passen gedurende de actieve periode van vleermuizen (april tot en met november) op de werkterreinen.

5.3 Overige zoogdieren

5.3.1 Steenmarter en boomarter

De steenmarter en boomarter zijn beschermd onder artikel 11.54, eerste lid, onder a, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), wat betekent dat het niet is toegestaan om in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat er vaste rust- of verblijfplaatsen van steenmarter of boomarter aanwezig zijn op de onderzoekslocatie. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit het plaatsen van cameravallen op de onderzoekslocatie gedurende 8 weken in de periode maart tot en met september. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of een vergunningsaanvraag noodzakelijk is.

5.3.2 Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn zijn beschermd onder artikel 11.54, eerste lid, onder a, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), wat betekent dat het niet is toegestaan om in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van bunzing, wezel of hermelijn aanwezig zijn binnen de invloedsfeer van het planvoornemen. De voorgenomen werkzaamheden leiden daarom mogelijk tot overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Op basis van de bureaustudie en habitatbeoordeling, zoals deze is uitgevoerd tijdens het veldbezoek, mag er in het geval van kleine marterachtigen vanuit gegaan worden dat deze op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Aanvullend onderzoek is daarom niet noodzakelijk. Bij deze optie geldt wel de aanname dat binnen de invloedsfeer van het planvoornemen alle mogelijke functies, in de daarvoor geschikte leefgebieden aanwezig en essentieel zijn. Derhalve is een vergunningsaanvraag aan de orde. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden opgenomen.

5.3.3 Veldspitsmuis en grote bosmuis

De grote bosmuis en veldspitsmuis zijn eveneens beschermd onder artikel 11.54 van het Bal. Het planvoornemen leidt daarom mogelijk tot het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen van de grote bosmuis en/of de veldspitsmuis. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van de grote bosmuis of veldspitsmuis op de planlocatie vast te stellen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van inlooppallen en kan plaatsvinden in de periode augustus tot en met oktober. De resultaten van dit onderzoek wijzen uit of een vergunningsaanvraag ten aanzien van de grote bosmuis en veldspitsmuis aan de orde is.

5.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Het verwijderen van de opgaande vegetatie dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uitgevoerd te worden. De geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden betreft de periode september tot en met november. Dieren die gedurende de werkzaamheden worden aangetroffen dienen de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen.

5.5 Overige soort(groep)en

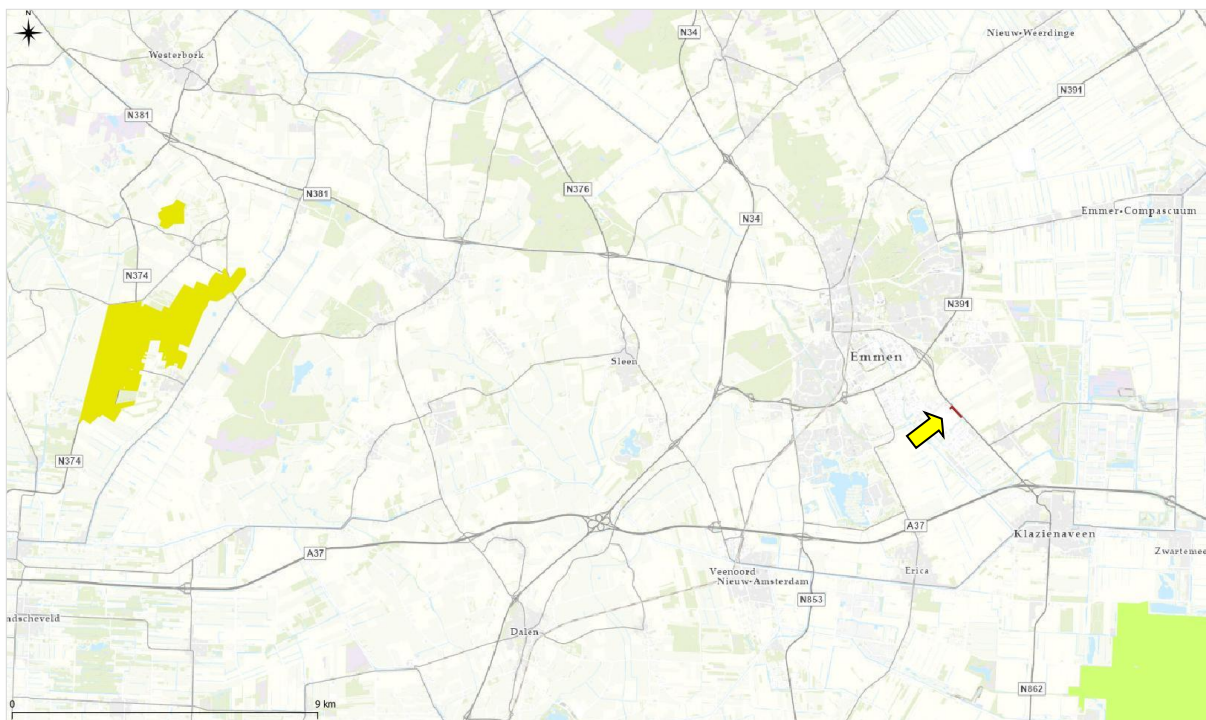
Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6 Toetsing aan gebiedenbescherming

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Bargerveen, bevindt zich op circa 7,2 kilometer afstand ten zuidoosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 6.1).

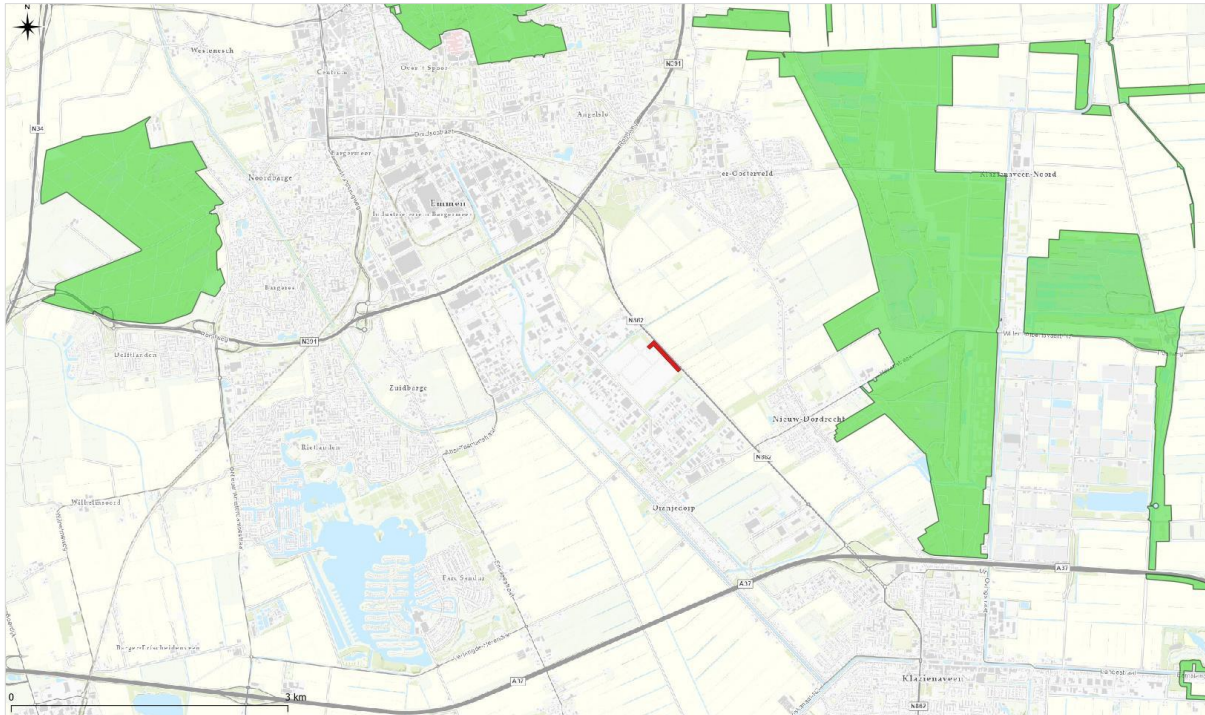

Figuur 6.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht 'Natura 2000-activiteit' ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 1,6 kilometer afstand ten oosten van de onderzoekslocatie. In figuur 6.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Voor het Natuurnetwerk in de provincie Drenthe geldt een louter planologische bescherming. Het planvoornemen heeft geen betrekking op onderdelen van het Natuurnetwerk Drenthe. Aanvullende toetsing met betrekking tot het Natuurnetwerk wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

7 Houtopstanden

In art. 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf in artikel 11.111 (Ba). De houtopstand op de onderzoekslocatie is gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht.

8 Samenvatting en conclusies

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork een quickscan natuurwaarden uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van een waterstofleiding en een nieuw afsluiterschema op het GZI-terrein in Emmen.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een waterstofleiding en een nieuw afsluiterschema te realiseren. Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden wordt de houtwal op het GZI terrein deels gekapt.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In tabel 8.2 zijn de effecten op beschermde gebieden en houtopstanden weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevings vergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van opgaande vegetatie buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Overtredingen ten aanzien van boomvalk, sperwer, ransuil en raaf kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden geheel buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien dit niet mogelijk blijkt, dan zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	Geen verlichting toepassen op werkterreinen tussen april en november.
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	ja	Aanvullend onderzoek noodzakelijk naar aanwezigheid beschermde functies boommarter, steenmarter, grote bosmuis en veldspitsmuis. Vergunningsaanvraag noodzakelijk voor kleine marterachtigen. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten, opgaande vegetatie dient in de periode september tot en met november verwijderd te worden.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten, opgaande vegetatie dient in de periode september tot en met november verwijderd te worden.
Overige soortgroepen		nee	nee	nee	nee	-

Tabel 8.2 Overzicht effecten t.o.v. beschermde gebieden en houtopstanden en te nemen vervolgstappen.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	7,2 km	mogelijk	ja	mogelijk	Aerius-berekening noodzakelijk.
Natuurnetwerk Nederland	1,6 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t.				-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Boomvalk, sperwer, ransuil en raaf

Overtredingen ten aanzien van boomvalk, sperwer, ransuil en raaf kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden geheel buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien dit niet mogelijk blijkt, dan zal aanvullend onderzoek naar het gebruik van de aangetroffen nestplaatsen noodzakelijk zijn. Voor het broedseizoen van deze soorten moet de periode vanaf 1 maart tot en met 15 augustus worden aangehouden.

Vleermuizen

Schadelijke handelingen ten aanzien van vleermuizen dienen voorkomen te worden door geen kunstmatige verlichting toe te passen op de werkterreinen tussen april en november.

Steenmarter en boomarter

Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde functies van steen- of boomarter op de onderzoekslocatie is noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit het plaatsen van cameravallen gedurende 8 weken op de onderzoekslocatie en kan plaatsvinden tussen maart en september.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van grote bosmuis en veldspitsmuis is noodzakelijk. Bij het onderzoek naar deze soorten wordt gedurende één week inloopvallen geplaatst op de onderzoekslocatie. De geschikte periode voor dit onderzoek betreft de periode augustus tot en met oktober.

Bunzing, wezel en hermelijn

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot overtredingen ten aanzien van bunzing, wezel en hermelijn. Een vergunningsaanvraag is noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden verwoord.

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Ten aanzien van de te verwachten soorten algemene zoogdieren en amfibieën is de zorgplicht van toepassing. De kapwerkzaamheden dienen buiten de gevoelige periode uitgevoerd te worden. De geschikte periode betreft de periode september tot en met november.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Aanbevelingen

De benodigde aanvullende ecologische onderzoeken passen niet in de huidige projectplanning. In tabel 8.3 is een globale planning weergegeven van de uit te voeren onderzoeken.

Tabel 8.3 globale planning noodzakelijke aanvullend onderzoeken

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
Broedvogels	tijdstip	-		3 x ochtend		-			
	datum			nader te bepalen					
	functie			Jaarrond beschermde nestplaatsen boomvalk, ransuil, sperwer of raaf					
Steenmarter en boommarter	tijdstip	-		3 x overdag					
	datum			nader te bepalen					
	functie			verblijfplaats					
Grote bosmuis en veldspitsmuis	tijdstip	-						twee ochtenden, twee avonden	
	datum							1 tot 8 augustus	
	functie							verblijfplaatsen	

Bij het aantreffen van beschermde functies voor bovengenoemde soort(groep)en op de onderzoekslocatie is een vergunningsaanvraag noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag kan op basis van bovenstaande planning pas half augustus worden ingediend. Onderstaande werkwijzen bieden kansen om de projectplanning alsnog te halen.

- In overleg met bevoegd gezag kan de vergunningsprocedure mogelijk eerder worden gestart als uitgegaan wordt van aanwezigheid van de grote bosmuis en veldspitsmuis. Dit kan aannemelijk gemaakt worden met recente waarnemingen van deze soorten op of in de directe omgeving van het GZI terrein. Voor deze aanpak dient wel vooraf goedkeuring verkregen te worden van bevoegd gezag.
- Een alternatieve werkwijze kan overwogen worden. Als de gestuurde boring ten zuiden van het GZI-terrein wordt verlengd tot het te realiseren afsluiterschema S-458 kan voorkomen worden dat opgaande vegetatie op het GZI terrein verwijderd moet worden. In dat geval is aanvullend onderzoek naar de grote bosmuis en veldspitsmuis niet noodzakelijk.

Bijlage

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

Bij12 (2024) Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen-v1-1-2.pdf>

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd 25 februari 2025 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied buitengebied Emmen, periode 2019-2024. NDFF. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Ravon (z.d.). Soorten. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 25 februari 2025 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Provinciale bronnen

Bijlage 1 natuurwetgeving en doelen natura 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1-1-2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Bijlage 2 natuurwetgeving natuurnetwerk nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

Bijlage 3 omgevingswet

8.1.1 Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,

- f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

8.1.2 Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:

- a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
- b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.

2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

8.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;

- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
 - b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en

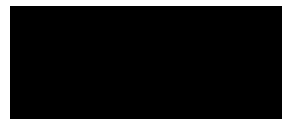
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Quickscan natuurwaarden werkterreinen en toegangswegen
Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel

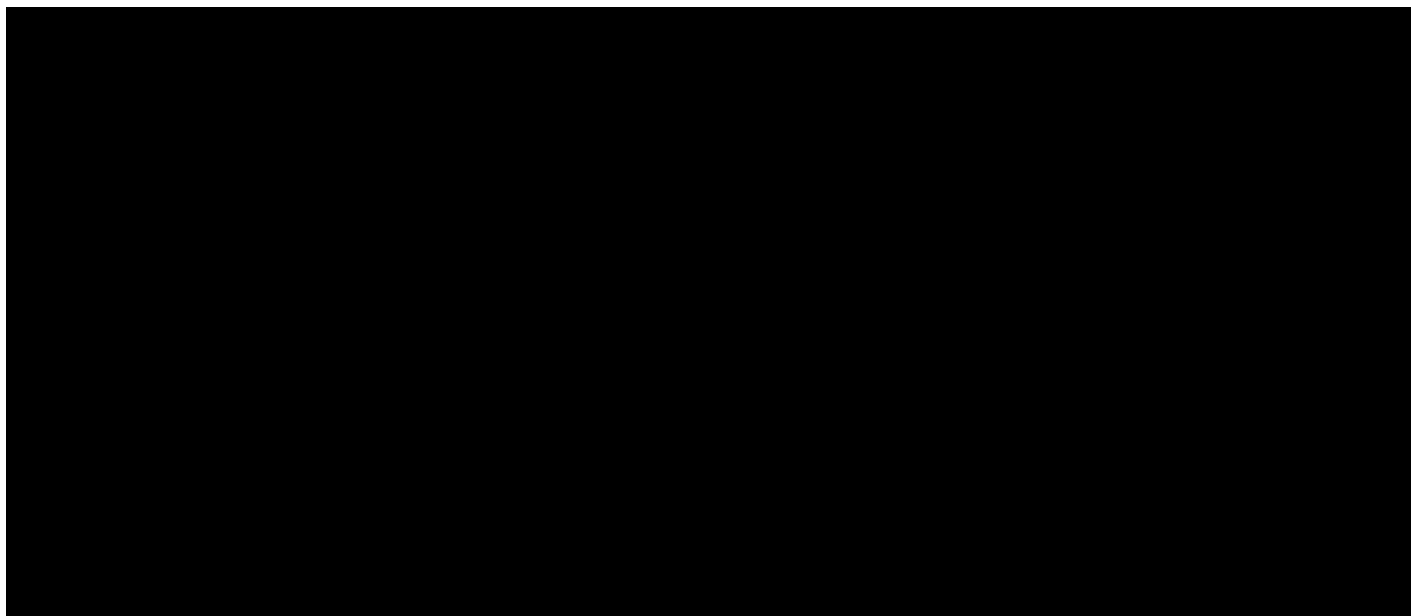
Project
Waterstofnetwerk Nederland

Revisienummer
2

Revisie datum
26-06-2026

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0177

Status
Concept

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	05-07-2025
1	Eerste revisie	26-09-2025
2	Tweede revisie	26-06-2026

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Gebiedsbeschrijving	4
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	4
2.2	Voorgenomen werkzaamheden	5
2.2.1	Nieuwbouw waterstofleidingen A-817	5
2.2.2	Hergebruik aardgasleidingen	6
2.2.3	Aanpassen/verwijderen van bestaande afsluiterlocaties voor aardgas en nieuwbouw van afsluiterlocaties voor waterstof	6
2.3	Wijziging bevoegd gezag	8
3	Onderzoeksmethodiek	9
4	Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten	10
4.1	Vogels	10
4.1.1	Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)	10
4.1.2	Algemene broedvogels	10
4.2	Vleermuizen	11
4.3	Overige zoogdieren	12
4.3.1	Streng beschermde soorten	12
4.3.2	Algemene en vrijgestelde soorten	14
4.4	Reptielen	14
4.5	Amfibieën	14
4.6	Vissen	16
4.7	Ongewervelden	17
4.7.1	Libellen	17
4.7.2	Vlinders	17
4.7.3	Overige soorten	17
4.8	Planten	17
4.9	Specifieke zorgplicht	18
5	Toetsing aan soortenbescherming	19
5.1	Broedvogels	19
5.2	Vleermuizen	19
5.3	Overige zoogdieren	20
5.4	Algemene en vrijgestelde zoogdieren, amfibieën en vissen	20
5.4.1	Bunzing, wezel en hermelijn	20
5.4.2	Algemene zoogdieren, amfibieën en vissen	21
5.5	Grote modderkruiper	21
5.6	Poelkikker	21
5.7	Overige soort(groep)en	22
6	Toetsing aan gebiedsbescherming	23
6.1	Natura 2000	23
6.2	Natuurnetwerk Nederland	24
7	Houtopstanden	25
8	Samenvatting en conclusies	26
	GERAADPLEEDE BRONNEN	29
	Bijlage 1 Bureaustudie werkterreinen en toegangswegen Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel	30
	Bijlage 2 beschermde functies in mogelijk te kappen bomen Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel	54
	Bijlage 3 Natuurwetgeving en doelen Natura 2000	60

Bijlage 4 Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland	62
Bijlage 5 Omgevingswet.....	63
Omgevingswet.....	63
Besluit kwaliteit leefomgeving	64
Besluit activiteiten leefomgeving	65

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden voor de beoogde werkterreinen en toegangswegen ten behoeve van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

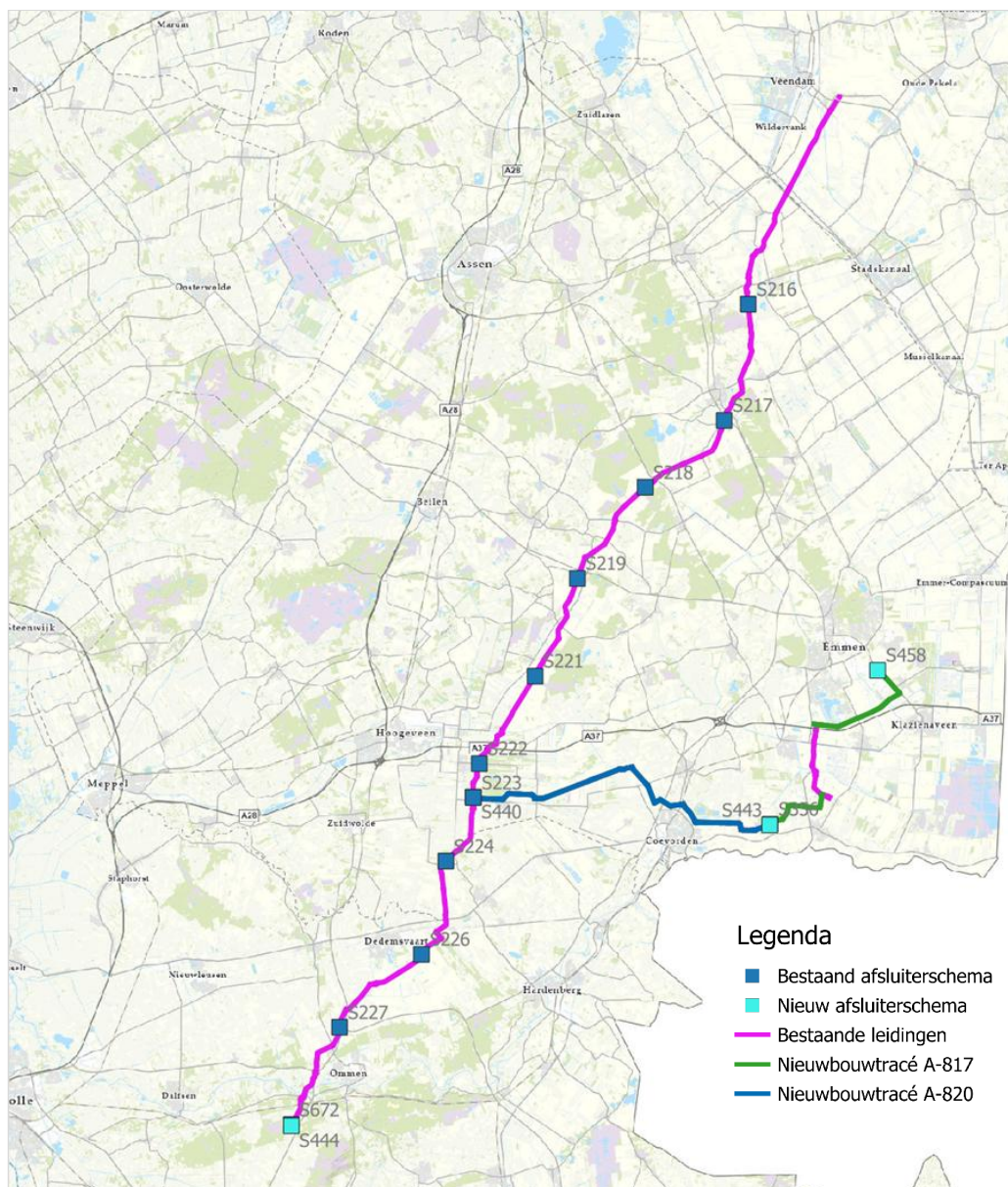
De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel, onderdeel van het Waterstofnetwerk Noord.

De quickscan natuurwaarden heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het onderzoekstracé bestaat grotendeels uit bestaande aardgasleidingen die worden omgebouwd tot nieuwe leidingen. Om de bestaande leidingen geschikt te maken voor het transport van waterstof worden diverse afsluiterschema's vervangen door passtukken. Tevens worden enkele geheel nieuwe afsluiters gerealiseerd. Behalve het ombouwen van bestaande leidingen, worden twee nieuwbouwtracés gerealiseerd vanaf Elim naar Vlieghuis (A-820) en van Vlieghuis naar Emmen (A-817). Deze leidingen worden deels met behulp van open ontgravingen (veldstrekking) en gestuurde boringen en persingen gerealiseerd. In figuur 2.1 is de topografische ligging van het onderzoekstracé weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden

In 2022 kreeg Hynetwork Services B.V., als dochteronderneming van Gasunie, de opdracht om een landelijk Waterstofnetwerk aan te leggen en daarna ook de rol van beheerder van het waterstofnetwerk op zich te nemen. Met het Waterstofnetwerk Nederland worden de grote industriële regio's met elkaar, met waterstofopslag en -importlocaties en met het buitenland verbonden. Onderdeel van het landelijke Waterstofnetwerk is het Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

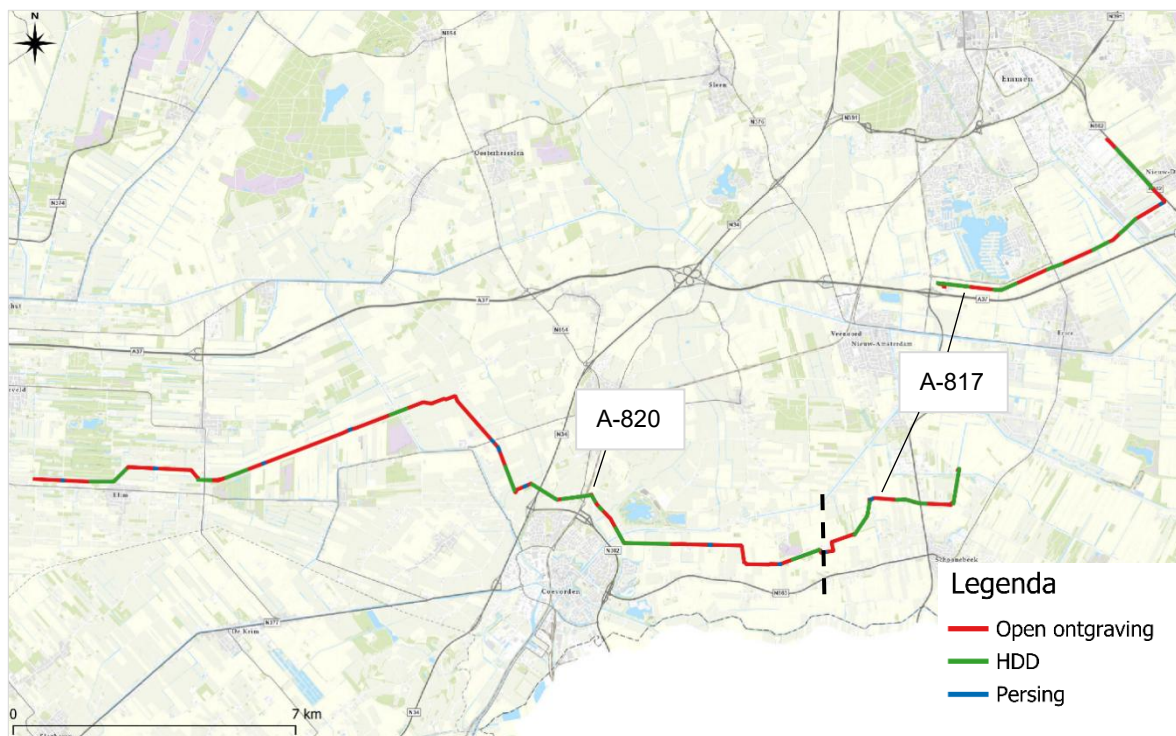
Het voorgenomen project Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel bestaat uit het ontwikkelen van een leidinginfrastructuur voor het transport van gasvormige waterstof. Het gaat om een leidingtracé tussen Nieuwediep en Ommen met een aftakking naar Vliegghuis bij Coevorden en naar de energiehuis GZI Next en Getec in Emmen.

Met het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel wil Hynetwork waterstof in de regio kunnen transporteren en ook met de rest van Nederland en het buitenland. Het Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel zal bestaan uit al aanwezige leidingen die van het aardgasnetwerk worden gescheiden en omgebouwd en nieuw aan te leggen leidingen. Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Nieuwbouw waterstofleiding;
- Hergebruik aardgasleidingen;
- Aanpassen/verwijderen van bestaande afsluiterlocaties voor aardgas;
- Nieuwbouw van afsluiterlocaties voor waterstof.

2.2.1 Nieuwbouw waterstofleidingen A-817

De realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel omvat de aanleg van een waterstofleiding tussen Vliegghuis en Emmen. Deze nieuwbouwleiding bestaat uit twee deeltracés, op het stuk tussen deze deeltracés wordt gebruik gemaakt van een bestaande gasleiding. Het leidingtracé draagt het kenmerk A-817 en heeft een diameter van 200 millimeter. De leiding wordt grotendeels aangelegd doormiddel van open ontgraving. Om wegen, grote watergangen en bosschages te ontzien, worden enkele delen aangelegd middels sleufloze technieken (HDD = gestuurde boring of persing). In figuur 2.2 is de leidingtracé van de A-817 weergegeven. In de afbeeldingen is tevens aangegeven waar sleufloze technieken worden toegepast.

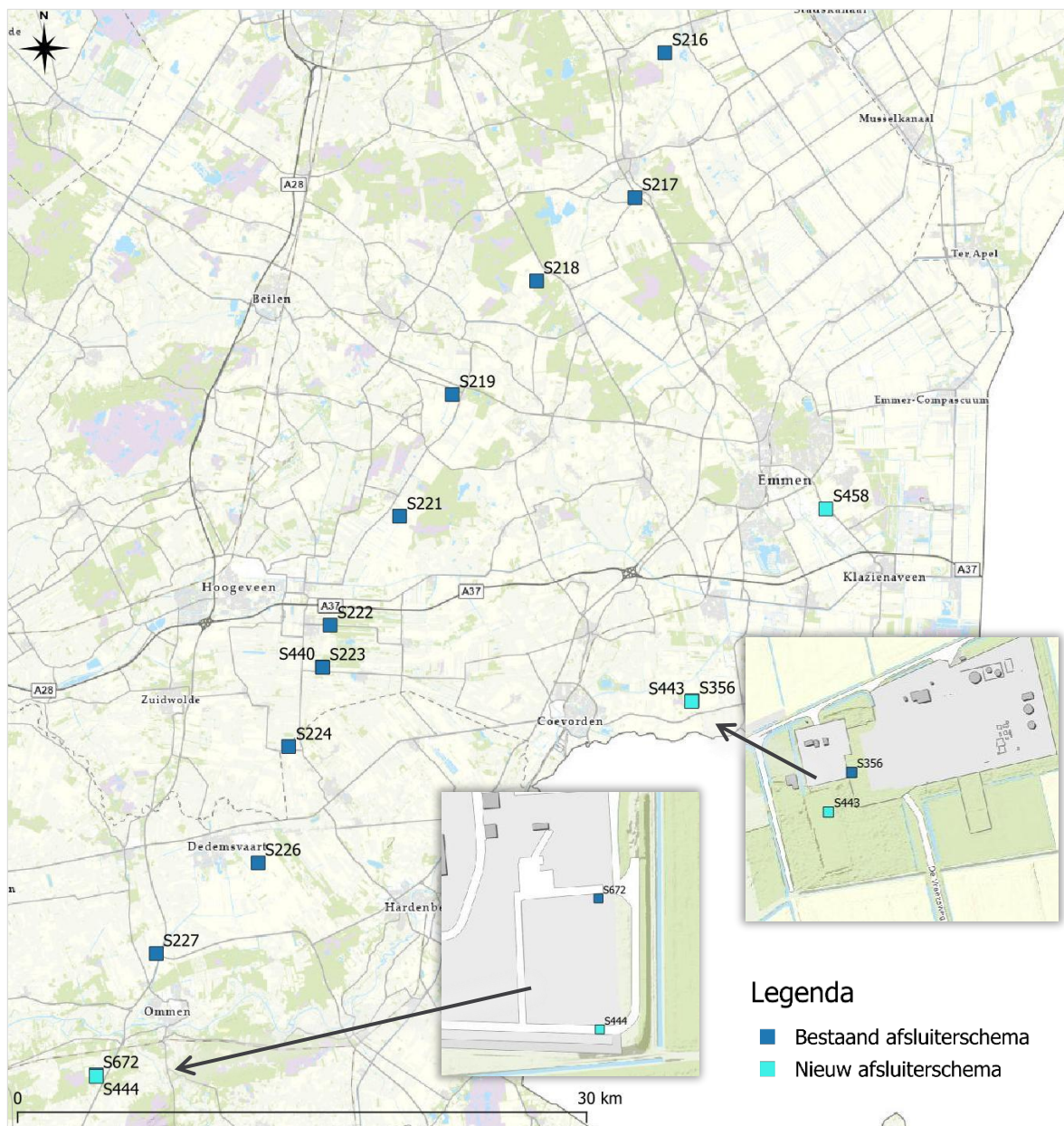
Figuur 2.2 Overzicht nieuwbouwtracé A-817 en A-820.

2.2.2 Hergebruik aardgasleidingen

Bij de realisatie van het landelijke waterstofnetwerk wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande aardgasleidingen. Bij de aanleg van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel kan tussen Nieuwediep en Elim (A-619) gebruik gemaakt worden van bestaande leidingen. Voor deze tracédelen zijn uitsluitend werkzaamheden voorzien aan enkele afsluiterschema's. Om deze reden kunnen bestaande aardgasleidingen buiten beschouwing gelaten worden in de ecologische onderzoeken.

2.2.3 Aanpassen/verwijderen van bestaande afsluiterlocaties voor aardgas en nieuwbouw van afsluiterlocaties voor waterstof

Ten behoeve van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel zijn werkzaamheden op diverse afsluiterlocaties noodzakelijk. Enkele bestaande afsluiterschema's worden verwijderd en vervangen door passtukken. Tevens worden enkele nieuwe schema's gerealiseerd. De werkzaamheden aan afsluiterschema's worden uitgevoerd middels open ontgravingen. In figuur 2.3 zijn de afsluiters weergegeven waar werkzaamheden zijn voorzien.

Figuur 2.3 Topografische ligging van aan te passen of nieuw te bouwen afsluiterschema's in het kader van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

2.3 Wijziging bevoegd gezag

Op 12 november 2025 is de definitieve versie van het Energiebesluit gepubliceerd (zie Stb. 2025, 347). Per 1 januari 2026 is de minister voor Natuur en Stikstof het bevoegde gezag voor beslissingen ten aanzien van omgevingsvergunningen betreffende Natura 2000- en flora- en fauna-activiteiten die zien op het aanleggen, uitbreiden, inrichten, wijzigen, gebruiken, beheren of onderhouden van het landelijke waterstoftransportnet. De minister voor Natuur en Stikstof is reeds het bevoegde gezag voor zover het gaat om het landelijk transportnet voor aardgas. Daarmee vallen alle werkzaamheden die betrekking hebben op het Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel, vanaf 1 januari 2026, binnen het bevoegd gezag van deze minister.

De wijziging van bevoegd gezag heeft consequenties voor de conclusies van de voorgaande onderzoeken. De bunzing, hermelijn en wezel zijn onder het bevoegd gezag van RVO op de vrijstellingslijst geplaatst voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel dus niet kan worden uitgesloten dat er schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van deze soorten, is er geen sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling als gevolg van het planvoornemen. De algemene zorgplicht is echter wel van toepassing. De initiatiefnemer dient maatregelen te treffen waarmee het doden en verwonden van bunzing, hermelijn en haas wordt voorkomen. Deze maatregelen zijn echter locatiespecifiek en worden verder uitgewerkt en opgenomen in een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol maakt geen onderdeel uit van onderhavige rapportage.

3 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en waar nodig een aanvullend veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Voor de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel zijn reeds diverse rapportages opgesteld door Arcadis en Sweco. Ten tijde van het opstellen van deze verkennende onderzoeken, was de ligging van werkterreinen en toegangswegen echter nog niet bekend. Een belangrijk deel van de beoogde werkterreinen valt binnen de scope van eerder uitgevoerde onderzoeken. Tabel 3.1 is een samenvatting van de relevante ecologische onderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

Tabel 3.1 Overzicht scope van relevante verkennende onderzoeken.

Kenmerk rapport	Omschrijving scope
WNN1-ARC-EM-REP-0046 (maart 2025)	Quickscan natuurwetgeving Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003 (juli 2023)	Quickscan natuurwetgeving bestaande afsluiters S-842, S-422, S-423, S-424, S-213, S-763, S-214, S-216, S-217, S-218, S-219, S-221, S-222, S-223, S-224, S-226, S-227, S-672, S-577, S-356
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-005 (december 2023)	Quickscan natuurwetgeving additionele afsluiters S-838, S-134, S-135, S-136/S-676, S-261, S-466
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-017 (oktober 2024)	Quickscan natuurwetgeving afsluiters S-410 en S-430
WNN1-SWF-EM-REP-0244 (juni 2026)	Quickscan natuurwaarden werkzaamheden rond afsluiter S-444/S-672
WNN1-SWF-EM-REP-0078 (oktober 2025)	Quickscan natuurwaarden werkzaamheden rond afsluiter S-356
WNN1-SWF-EM-REP-0080 (oktober 2025)	Quickscan natuurwaarden verlenging A-817 op GZI terrein Emmen

Middels een bureaustudie is geïnventariseerd welke werkterreinen en toegangswegen significant afwijken van de scope van eerder uitgevoerde onderzoeken. Een samenvatting van de resultaten van deze bureaustudie is opgenomen in bijlage 1 van onderhavig rapport. Uit de bureaustudie blijkt dat ten behoeve van de aanleg van enkele werkterreinen en toegangswegen mogelijk bomen worden gekapt of (delen van) watergangen tijdelijk worden gedempt. Op basis van actuele verspreidingsgegevens van beschermde soorten is vervolgens bepaald of een aanvullend veldbezoek noodzakelijk is. Alle mogelijk te kappen bomen zijn reeds geïnventariseerd door Sweco. Hierbij is ook gelet op de aanwezigheid van beschermde functies zoals potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen en jaar rond beschermde nestplaatsen.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en)specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

4.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn vogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Het ministerie van LVVN (hierna RVO) hanteert een lijst van broedvogels met jaarrond beschermde nesten voor vogels die jaarrond gebruik maken van het nest, zeer honkvaste koloniebroeders zijn, afhankelijk van bebouwing of vogels die ieder jaar terugkeren naar een specifiek nest.

Ten behoeve van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel zal geen bebouwing worden gesloopt. Het beschadigen of vernielen van nesten van soorten die uitsluitend in gebouwen broeden zoals huismus, gierzwaluw en kerkuil kan daarmee worden uitgesloten.

Op enkele plaatsen op de planlocatie worden mogelijk bomen gekapt ten behoeve van de aanleg van toegangswegen en werkterreinen. Deze bomen zijn in april 2025 geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten. Wegens het ontbreken van een dicht bladerdek ten tijde van het veldbezoek was de aanwezigheid van grote nesten eenvoudig vast te stellen. Tijdens deze inspecties zijn geen grote nesten of grote boomholtes aangetroffen in de te kappen bomen. Een volledig overzicht van de bomeninventarisatie is opgenomen in bijlage 2. Op basis van de uitgevoerde inventarisatie kan worden uitgesloten dat er bij de aanleg van werkterreinen en toegangswegen jaarrond beschermde nesten van roofvogels, uilen of kraaiachtigen aanwezig zijn. Het is daarmee uitgesloten dat de aanleg van werkterreinen en toegangswegen ten behoeve van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel zal leiden tot vernieling of beschadiging van jaarrond beschermde nestplaatsen.

Daarnaast zijn enkele van de beoogde werkwegen gelegen in de directe omgeving van bomenrijen of houtwallen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen in deze bomenrijen kan op basis van de huidige informatie niet volledig worden uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

4.1.2 Algemene broedvogels

Bomen en struweel kunnen broedgelegenheid bieden aan soorten als vink, roodborst en merel. Tevens kunnen grasland- en akkerbouwpercelen broedgelegenheid bieden aan soorten als Kievit, schollekster en gele kwikstaart. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd op het moment dat deze als zodanig in gebruik zijn. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijf, kraamverblijf, paar-/baltverblijf (die ook als individueel winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijf. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt.

De mogelijk te kappen bomen op de onderzoekslocatie zijn tijdens de bomeninventarisatie in april 2025 onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Hierbij zijn twee bomen aangetroffen die mogelijk kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Het betreft twee bomen op locatie 10 (zie figuur 4.1). Deze bomen beschikken beide over holtes en één boom over loshangend schors dat mogelijk voorziet in geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. Een volledig overzicht van de bomeninventarisatie is opgenomen in bijlage 2. Indien bomen met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen gekapt dienen te worden, dan zijn vergunningsplichtige schadelijke handelingen niet uitgesloten (hoofdstuk 5).

Figuur 4.1 Mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen op locatie 10.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Op diverse plaatsen bevinden zich in de directe omgeving van de beoogde werkterreinen en toegangswegen bebouwing, houtwallen en bomenrijen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen of bebouwing in de directe omgeving van de beoogde werkterreinen en toegangswegen kan daarom niet worden uitgesloten. Bij het gebruik van verlichting op de werkterreinen en toegangswegen kunnen negatieve effecten op in de omgeving verblijvende vleermuizen niet geheel worden uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

Foerageerhabitat

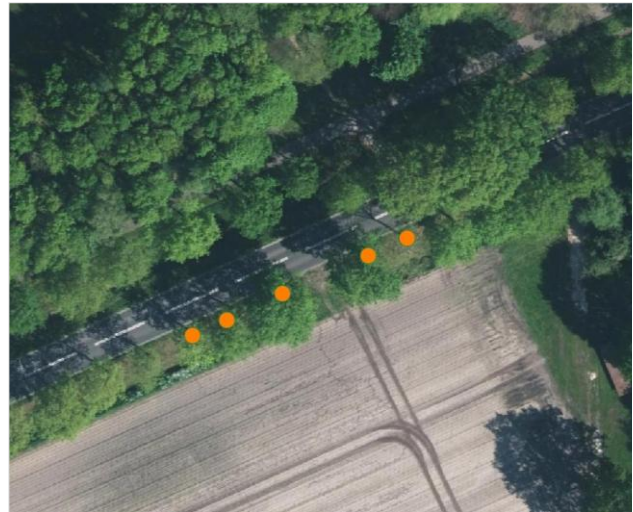
De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk rosse vleermuis om te foerageren. Het planvoornemen zal echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. De ingreep is tijdelijk van aard en zal zodoende niet leiden tot een permanent verlies van foerageermogelijkheden. In de directe omgeving van het onderzoekstracé is vergelijkbaar foerageerhabitat aanwezig. Het aanbod van foerageermogelijkheden voor in de omgeving verblijvende vleermuizen is daarom niet in het geding.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Enkele van de mogelijk te kappen bomen maken deel uit van bomenrijen die kunnen dienen als vliegroute voor in de omgeving verblijvende vleermuizen. Het betreft locaties 15 en 17. De mogelijk te kappen bomen vormen echter geen essentieel onderdeel uit van deze vliegroutes. Op locatie 15 wordt maximaal één boom gekapt, hierdoor ontstaan geen grote openingen in de lijnvormige structuur. Op locatie 17 is aan de noordzijde van de Verlengde Herendijk, een parallelle bomenrij aanwezig. De kap van 5 bomen aan de zuidzijde van de weg zal zodoende niet leiden tot het verlies van functionaliteit van de mogelijke vliegroute.

Figuur 4.2 Mogelijk te kappen boom op locatie 15 is geen essentieel onderdeel van de potentiële vliegroute langs de Verlengde Herendijk.

Figuur 4.3 Mogelijk te kappen bomen op locatie 17 zijn geen essentieel onderdeel van de potentiële vliegroute langs de Verlengde Herendijk.

Tevens zijn op enkele plaatsen in de omgeving van de werkterreinen en toegangswegen dergelijke lijnvormige elementen aanwezig. Het gebruik van verlichting op de beoogde werkterreinen kan daarom leiden tot verstoring van vliegroutes voor vleermuizen (zie hoofdstuk 5).

4.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en licht beschermde soorten.

4.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter, eekhoorn, das, grote bosmuis en veldspitsmuis. Geen van de beoogde werkterreinen en toegangswegen ligt in de omgeving van een bekende populatie waterspitsmuis, deze soort komt in de provincie Drenthe nauwelijks voor. Schadelijke vergunningsplichtige handelingen ten aanzien van de waterspitsmuis zijn daarmee redelijkerwijs uitgesloten.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De beoogde werkterreinen en toegangswegen liggen veelal op agrarische percelen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de das kan hier worden uitgesloten. Slechts op twee locaties worden bosschages deels verwijderd (locaties 8 en 9). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de das is op basis van eerder uitgevoerde quickscans en veldbezoeken beoordeeld (zie bijlage 1). Hierbij werden enkel in de bosschage rond afsluiter S-440 (locatie 8) enkele vluchtpijpen van de das aangetroffen. Vervolgens heeft Sweco middels camera onderzoek uitgesloten dat deze bosschage essentieel leefgebied vormt voor de das (rapport WNN1-SWF-EM-REP-0067).

Daarnaast blijkt uit de door Arcadis uitgevoerde inspectie (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014) dat in de bossen ten zuiden van afsluiter S-218 een bijburcht van de das aanwezig is. Het werkterrein bij afsluiter S-218 is geheel gelegen op een agrarisch perceel ten noorden van de weg, de aangetroffen bijburcht is ten zuiden van deze weg gesitueerd. Er zijn geen werkterreinen of toegangswegen aan de zuidkant van de weg voorzien. Mogelijk wordt het agrarische perceel ten noorden van de weg waar het werkterrein is voorzien wel gebruikt als foerageerlocatie door de das.

De werkzaamheden bij deze afsluiter zijn tijdelijk van aard en leiden niet tot vernieling of beschadiging van het beschermde functies voor de das. Het is echter wel mogelijk dat de werkzaamheden leiden tot verstoring van in de omgeving verblijvende dassen. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen kunnen echter voorkomen worden door het treffen van maatregelen (zie hoofdstuk 5).

Steenmarter

De beoogde werkterreinen en toegangswegen liggen veelal op agrarische percelen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de steenmarter kan hier worden uitgesloten. Slechts op twee locaties worden bosschages deels verwijderd (locaties 8 en 9). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de steenmarter op deze locaties is op basis van eerder uitgevoerde quickscans en veldbezoeken beoordeeld (zie bijlage 1). Hierbij werden enkel in de bosschage rond afsluiter S-440 (locatie 8) enkele vluchtpijpen van de das aangetroffen, deze kunnen ook door de steenmarter gebruikt worden. Vervolgens heeft Sweco middels camera onderzoek uitgesloten dat deze bosschage essentieel leefgebied vormt voor de steenmarter (rapport WNN1-SWF-EM-REP-0067). Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de steenmarter zijn daarmee uitgesloten.

Eekhoorn

De mogelijk te kappen bomen zijn tijdens de bomeninventarisatie onderzocht op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Wegens het ontbreken van een dicht bladerdek tijdens de bomeninventarisatie konden de bomen goed onderzocht worden. In geen van de mogelijk te kappen bomen zijn nesten van eekhoorns aangetroffen. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de eekhoorn zijn daarmee uitgesloten.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

Het leefgebied van de veldspitsmuis bestaat uit bosschages, houtwallen en ruigtezomen. De grote bosmuis heeft een voorkeur voor eiken- beukenbossen maar wordt tegenwoordig in zeer uiteenlopende habitats waargenomen. Voor beide soorten geldt dat voldoende dekking een belangrijke voorwaarde is voor het voorkomen van de soort. Voor de afsluiterlocaties is reeds door Arcadis beoordeeld of de locatie geschikt leefgebied biedt aan de grote bosmuis of veldspitsmuis. Vervolgens is op de afsluiterlocaties S-217, S-218, S-219, S-440 en S-443/S-356, aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd door Sweco (WNN1-SWF-EM-REP-0067 en WNN1-SWF-EM-REP-0079). Hierbij zijn uitsluitend grote bosmuizen aangetroffen in de omgeving van afsluiterschema's S-219, S-440 en S-443/S-356. Bij de resterende afsluiterschema's kan het voorkomen van de grote bosmuis en veldspitsmuis worden uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt habitat of niet aantreffen van de soort gedurende het soortgericht onderzoek.

De werkterreinen en toegangswegen ten behoeve van de realisatie van het leidingtracé A-817 liggen vrijwel uitsluitend op agrarische percelen. Het is redelijkerwijs uitgesloten dat de aanleg van werkterreinen en toegangswegen op deze percelen leiden tot het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen van veldspitsmuis of grote bosmuis. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen zijn niet aan de orde.

4.3.2 Algemene en vrijgestelde soorten

Ruigte in de randen van landbouwpercelen en wegbermen en oeverzones van watergangen kunnen geschikt habitat bieden voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om soorten als veldmuis, rosse woelmuis, egel, bunzing, wezel en hermelijn. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen worden vergraven.

De bunzing, hermelijn en wezel komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van het onderzoekstracé. De beoogde werkterreinen en toegangswegen liggen veelal op agrarische percelen. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van bunzing, wezel en hermelijn op deze percelen kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Watergangen en greppels langs deze percelen bieden echter wel mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Hier bevinden zich muizenholen die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. Op meerdere locaties worden kleine watergangen tijdelijk gedempt ten behoeve van de aanleg van toegangswegen. De ruig begroeide oeverzones van deze watergangen bieden dekking in het open landschap. Het gedeeltelijk dempen van deze watergangen kan daarom leiden tot het vernielen of beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van de bunzing, wezel of hermelijn.

Deze soorten zijn onder het bevoegd gezag van RVO echter op de vrijstellingslijst geplaatst voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel dus niet kan worden uitgesloten dat er schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van deze soorten, is er geen sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling als gevolg van het planvoornemen. De algemene zorgplicht is echter wel van toepassing. De initiatiefnemer dient maatregelen te treffen waarmee het doden en verwonden van bunzing, wezel, hermelijn en haas wordt voorkomen. Deze maatregelen zijn locatiespecifiek en worden verder uitgewerkt en opgenomen in een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen

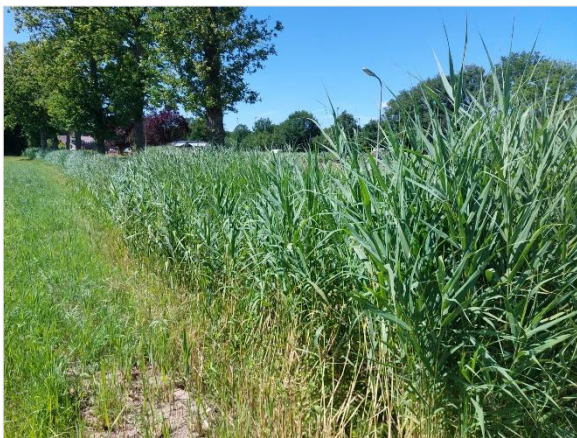
Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF liggen de beoogde werkterreinen voor de realisatie voor Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel binnen of in de omgeving van het verspreidingsgebied van adder, levenbarende hagedis, ringslang en hazelworm. Arcadis heeft voor de afsluiterlocaties reeds vastgesteld bij welke afsluiters geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig is. Vervolgens is bij de betreffende afsluiterschema's soortgericht onderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn geen beschermde reptielen aangetroffen in de omgeving van planlocatie (rapport WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-022).

Op het tracé tussen Vliegghuis en Emmen is geen geschikt habitat voor beschermde reptielen aanwezig. Tevens zijn er volgens de gegevens van de NDFF ook geen bekende populaties in de directe omgeving van het tracé. De aanleg van werkterreinen en toegangswegen voor dit tracédeel zal daarom niet leiden tot vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde reptielen.

4.5 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie ligt, uitsluitend de beschermde alpenwatersalamander en poelkikker te verwachten. Populaties van de alpenwatersalamander in Drenthe betreffen echter uitsluitend niet wilde populaties. Dergelijke populaties hebben geen beschermde status. De poelkikker komt wel veelvuldig voor in de omgeving van het onderzoekstracé.

Op enkele locaties worden kleine watergangen gedeeltelijk gedempt ten behoeve van de realisatie van toegangswegen. In deze watergangen worden tijdelijke damduikers aangebracht. Het betreft watergangen en greppels op locaties 7, 15, 16 en 20 (figuur 4.4 t/m 4.7). De aanwezigheid van de beschermde poelkikker in deze watergangen kan op basis van verspreidingsgegevens niet worden uitgesloten. Om deze reden is op 30 juni een aanvullend veldbezoek uitgevoerd waarbij de geschiktheid van de betreffende watergangen is beoordeeld. De watergangen op locatie 7, 16 en 20 bleken hierbij ongeschikt als voortplantingshabitat voor de poelkikker. De watergang op locatie 7 was volledig begroeid met een dichte rietkraag, waardoor hier geen oppervlaktewater zichtbaar is. De watergangen op locatie 16 en 20 bleken greppels waarin geen water stond. Uitsluitend op locatie 15 is potentieel voortplantingswater voor de poelkikker aanwezig (zie figuur 4.9). In de watergang werden tijdens het veldbezoek diverse groene kikkers waargenomen. Het bleek echter niet mogelijk deze kikkers tot op soort te determineren tijdens het veldbezoek. Bij het dempen van de watergang op locatie 15 zijn vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de poelkikker niet uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.4 Gedeeltelijk te dempen watergang bij locatie 7.

Figuur 4.5 Gedeeltelijk te dempen watergang bij locatie 15.

Figuur 4.6 Gedeeltelijk te dempen watergang bij locatie 16.

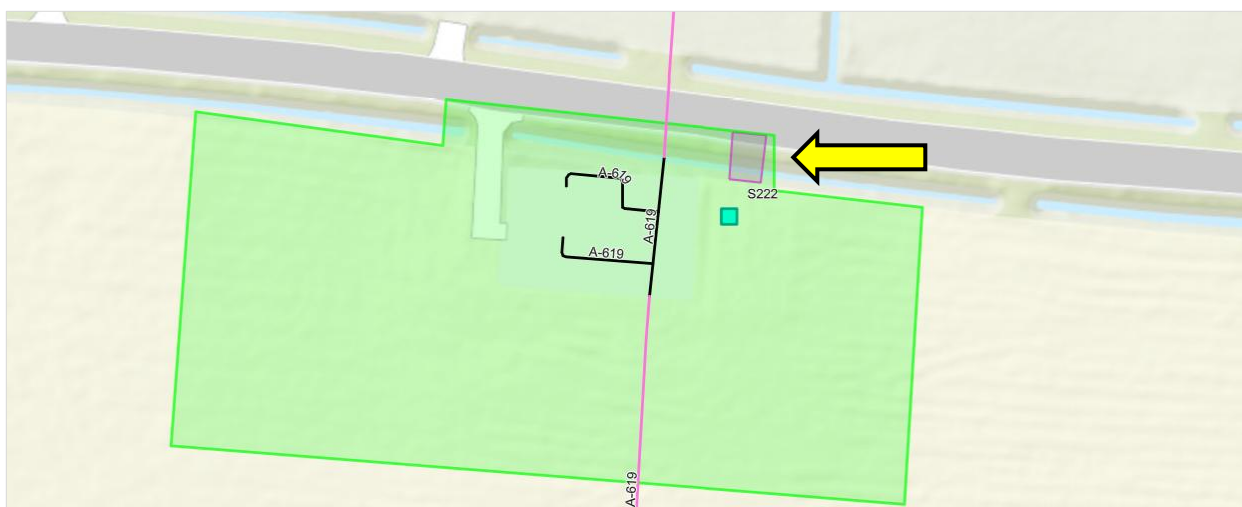

Figuur 4.7 Gedeeltelijk te dempen watergang bij locatie 20.

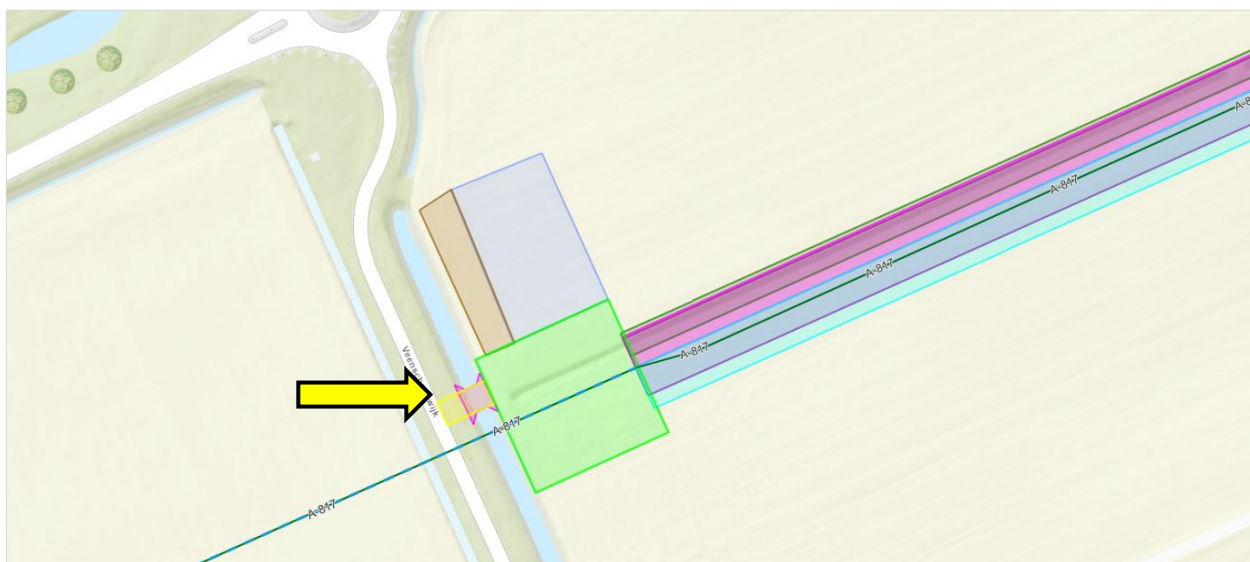
De (gedeeltelijk) te dempen watergangen op locatie 7 en 15 kunnen tevens voortplantingshabitat vormen voor algemene soorten als bruine kikker, gewone pad of kleine watersalamander. Voor de te verwachten algemene soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Omgevingswet, waardoor een omgevingsvergunning bij verstoring niet noodzakelijk is. Bij de dempingswerkzaamheden is het echter wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 5).

4.6 Vissen

Er zijn slechts enkele zoetwatervissoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. De werkterreinen en toegangswegen ten behoeve van de aanleg van leidingtracé A-817 liggen volgens de gegevens van de NDFF in de directe omgeving van het verspreidingsgebied van de grote modderkruiper. Op vier locaties worden ten behoeve van de aanleg van werkwegen gedeeltelijke watergangen gedempt. Het gaat om de locaties 7, 15, 16 en 20 (figuur 4.4 t/m 4.7). Van deze watergangen vormen uitsluitend de watergangen op locatie 7 en 15 geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper (zie figuur 4.8 en 4.9). Bij het dempen van deze watergangen zijn vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de grote modderkruiper niet geheel uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.8 Tijdelijke damduiker (gemarkeerd middels gele pijl) voorzien bij S-222 (Bijlage 1, locatie 7). Schadelijke vergunningsplichtige handelingen ten aanzien van de grote modderkruiper niet op voorhand uit te sluiten.

Figuur 4.9 Tijdelijke damduiker (gemarkeerd middels gele pijl) voorzien bij watergang ten zuidoosten van Grote Rietplas (Bijlage 1 locatie 15). Schadelijke vergunningsplichtige handelingen ten aanzien van de grote modderkruiper en poelkikker niet op voorhand uit te sluiten.

Graaf- of dempingswerkzaamheden bij watergangen kunnen tevens leiden tot het doden of verwonden van algemene soorten vissen. De zorgplicht is van toepassing (zie hoofdstuk 5).

4.7 Ongewervelden

4.7.1 Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. Het tracé ligt binnen het verspreidingsgebied van een aantal beschermde soorten, waaronder de gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en beekrombout. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebieden zijn te vinden. De werkterreinen en toegangswegen voor de realisatie van dit tracé liggen geheel buiten het verspreidingsgebied van alle in Nederland beschermde libellensoorten. Geen van de watergangen op het tracé vormt geschikt habitat voor beschermde libellen. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde libellen zijn daarmee uitgesloten.

4.7.2 Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. Het tracé ligt binnen het verspreidingsgebied van diverse beschermde vlindersoorten. Echter blijkt uit de bureaustudie en bomeninventarisatie (bijlage 1 en 2) dat er ten behoeve van de aanleg van werkterreinen en toegangswegen geen bomen of struiken worden gekapt die mogelijk kunnen dienen als waardplant voor beschermde vlindersoorten. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde vlinders zijn daarmee uitgesloten.

4.7.3 Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, vermiljoenkever en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Het te ontwikkelen gebied valt buiten de natuurlijke verspreiding van deze soorten en daarnaast er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.8 Planten

De beoogde werkterreinen en toegangswegen zijn voornamelijk gelegen op agrarische percelen. Gelet op het agrarische gebruik van deze percelen zijn beschermde vaatplanten hier niet te verwachten. Voor de werkterreinen bij afsluiterschema's S-221, S-222 en S-440/S-223 heeft Arcadis reeds onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde plantensoorten dreps en knollathyrus. Deze zijn hierbij niet aangetroffen. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde vaatplanten kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.9 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Een Rode Lijst is een overzicht van levende soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. De dier- en plantensoorten zijn onderverdeeld in categorieën. Naast vogels zijn er ook lijsten voor amfibieën, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, libellen, mossen, paddenstoelen, platwormen, reptielen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen en zoogdieren.

De beoogde werkterreinen en toegangswegen zijn vrijwel uitsluitend gelegen op agrarische percelen. Gelet op het agrarische gebruik van deze percelen zijn Rode Lijst-soorten, anders dan de reeds beschreven soorten, niet te verwachten. Door te voldoen aan de algemene zorgplicht kan worden vastgesteld dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dier- en plantensoorten die zijn opgenomen in een Rode Lijst.

5 Toetsing aan soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op het onderzoekstracé zijn te verwachten geldt dat, indien de werkterreinen en toegangswegen buiten het broedseizoen worden aangelegd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Dit geldt ook voor het kappen van de in bijlage 2 opgenomen bomen. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Indien de werkterreinen en toegangswegen binnen het broedseizoen gerealiseerd worden, dan zal voorafgaand hieraan door een ter zake kundig ecooloog geïnspecteerd moeten worden of er broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Tevens wordt geadviseerd om de beoogde toegangswegen en werkterreinen voor het broedseizoen te maaien en maatregelen te treffen die gericht zijn op het voorkomen dat vogels op deze percelen gaan broeden. De ecooloog zal naar aanleiding van de inspectie kunnen adviseren of het mogelijk is om de werkzaamheden uit te voeren zonder daarbij broedvogels te verstoren. De werkwijze omtrent het voorkomen van negatieve effecten op broedvogels dient te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

5.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Verblijfplaatsen

Uit de bomeninventarisatie blijkt dat een aantal van de mogelijk te kappen bomen geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. De betreffende bomen zijn aangegeven in bijlage 2. Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat de kap van deze bomen zal leiden tot vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van boombewonende vleermuizen. Indien bomen met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen gekapt dienen te worden, dan is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Het onderzoek naar de aanwezigheid van boombewonende vleermuizen bestaat uit meerdere veldbezoeken in de periode mei tot en met september. Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen, is een vergunningsaanvraag noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan.

Het onderzoek naar boombewonende vleermuizen is zeer arbeidsintensief en past niet in de huidige projectplanning. Bij het aantreffen van vleermuizen is het tevens onzeker of de aanleg van werkterreinen en toegangswegen een geldig wettelijk belang betreft voor het aanvragen van een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van soorten die beschermd zijn onder de Habitatrichtlijn. Geadviseerd wordt daarom om alle bomen die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen te behouden. Indien de in bijlage 2 aangegeven bomen behouden worden, dan is uitgesloten dat het planvoornemen leidt tot het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

Verstoring door kunstmatige verlichting

Bomen in de omgeving van werkterreinen en toegangswegen kunnen dienen als verblijfplaats of vliegroute voor vleermuizen. Het gebruik van kunstmatige verlichting op de werkterreinen en toegangswegen kan leiden tot verstoring van deze functies. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen kunnen voorkomen worden door geen kunstmatige verlichting toe te passen in de omgeving van bomenrijen, houtwallen, watergangen en solitaire bomen gedurende de actieve periode van vleermuizen (april tot en met september). Locatiespecifieke maatregelen met betrekking tot het gebruik van kunstmatige verlichting dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

5.3 Overige zoogdieren

De das is beschermd onder artikel 11.54, eerste lid, onder a, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), wat betekent dat het niet is toegestaan om in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Hierbij moet bij de das ook rekening gehouden worden met het verstoren van het functionele leefgebied rondom de verblijfplaats (de burcht). Uit voorgaande rapporten blijkt dat nabij afsluiter S-218 een dassenburcht aanwezig is, het betreft hier vermoedelijk een bijburcht. De werkzaamheden aan de afsluiter vinden op meer dan 20 meter van deze dassenburcht plaats. De aanleg van het werkterrein bij deze afsluiter leidt niet tot beschadiging of vernieling van de verblijfplaats of bijbehorend essentieel leefgebied. Zonder het treffen van maatregelen kan de inrichting van het werkterrein echter wel leiden tot verstoring.

Verstoring van de nabijgelegen dassenburcht dient voorkomen te worden door de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uit te voeren. Dassen zijn nachtactief, menselijke activiteiten na zonsondergang kunnen leiden tot verstoring van in de omgeving verblijvende dassen. Tevens dient het werkterrein afgezet te worden met bouwhekken waarop een zwarte afscherming wordt bevestigd. Op deze wijze wordt optische verstoring van de das door de aanwezigheid van materialen en machines zoveel mogelijk beperkt. Deze maatregelen dienen vastgelegd te worden in een separaat ecologisch werkprotocol.

5.4 Algemene en vrijgestelde zoogdieren, amfibieën en vissen

5.4.1 Bunzing, wezel en hermelijn

Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van bunzing, wezel of hermelijn aanwezig zijn in de te dempen watergangen. De bunzing, wezel en hermelijn zijn door RVO op de vrijstellingslijst geplaatst voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel dus niet kan worden uitgesloten dat er schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van deze soorten, is er geen sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling als gevolg van het planvoornemen. De algemene zorgplicht is echter wel van toepassing. De initiatiefnemer dient maatregelen te treffen waarmee het doden en verwonden van bunzing, wezel en hermelijn wordt voorkomen. Deze maatregelen zijn locatiespecifiek en dienen uitgewerkt te worden in een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol.

5.4.2 Algemene zoogdieren, amfibieën en vissen

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van het dempen van watergangen en het kappen van bomen kunnen dieren verwond of gedood worden en hopen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Het plaatsen van tijdelijke damduikers dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uitgevoerd te worden. De geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden betreft de periode september tot en met november. Dieren die gedurende de werkzaamheden worden aangetroffen dienen de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen. De te treffen maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

5.5 Grote modderkruiper

De te dempen watergangen op locatie 7 en 15 vormen geschikt habitat voor de grote modderkruiper. De grote modderkruiper is beschermd op basis van de Habitatrichtlijn. Bij het plaatsen van tijdelijke damduikers op locatie 7 en 15 kunnen vergunningsplichtige schadelijke handelingen niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van de soort vast te stellen of uit te sluiten. Dit onderzoek kan uitgevoerd worden met behulp van eDNA bemonstering en analyse.

Indien de soort wordt aangetroffen, dan is een vergunningsaanvraag noodzakelijk. Deze aanvraag dient onderbouwt te worden middels een activiteitenplan. Het is echter onzeker of de aanleg van werkterreinen en toegangswegen een geldig wettelijk belang betreft voor het aanvragen van een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van soorten die beschermd zijn onder de Habitatrichtlijn. Geadviseerd wordt om een alternatieve werkwijze te overwegen op deze locaties waarbij de betreffende watergangen niet worden aangetast.

5.6 Poelkikker

De te dempen watergang op locatie 15 vormt geschikt habitat voor de poelkikker. De poelkikker is beschermd op basis van de Habitatrichtlijn. Bij het plaatsen van tijdelijke damduikers op locatie 15 kunnen vergunningsplichtige schadelijke handelingen niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van de soort vast te stellen of uit te sluiten.

Indien de soort wordt aangetroffen, dan is een vergunningsaanvraag noodzakelijk. Deze aanvraag dient onderbouwt te worden middels een activiteitenplan. Het is echter onzeker of de aanleg van werkterreinen en toegangswegen een geldig wettelijk belang betreft voor het aanvragen van een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van soorten die beschermd zijn onder de Habitatrichtlijn. Geadviseerd wordt om een alternatieve werkwijze te overwegen op deze locatie waarbij de betreffende watergangen niet worden aangetast.

5.7 Overige soort(groep)en

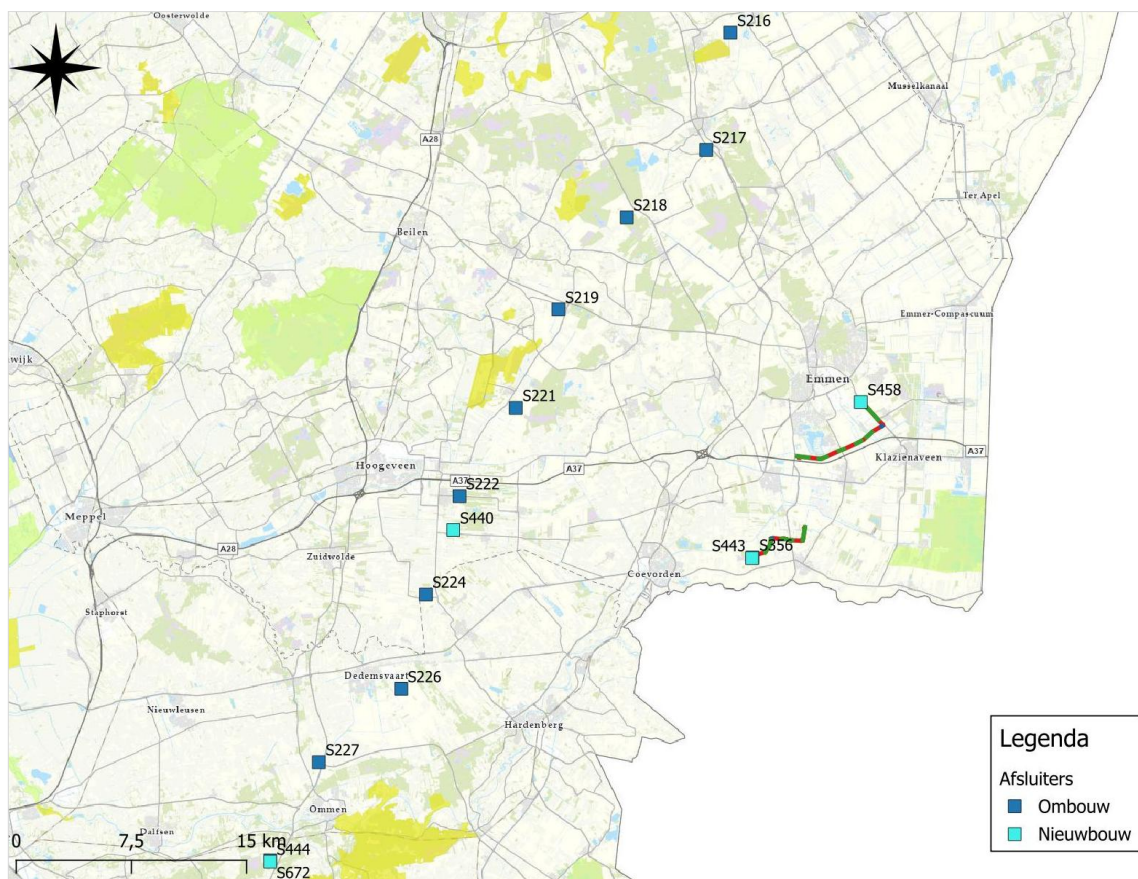
Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6 Toetsing aan gebiedsbescherming

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. In figuur 6.1 is de ligging van het onderzoekstracé en de diverse afsluiterlocaties ten opzichte van nabijgelegen Natura 2000-gebieden weergegeven.

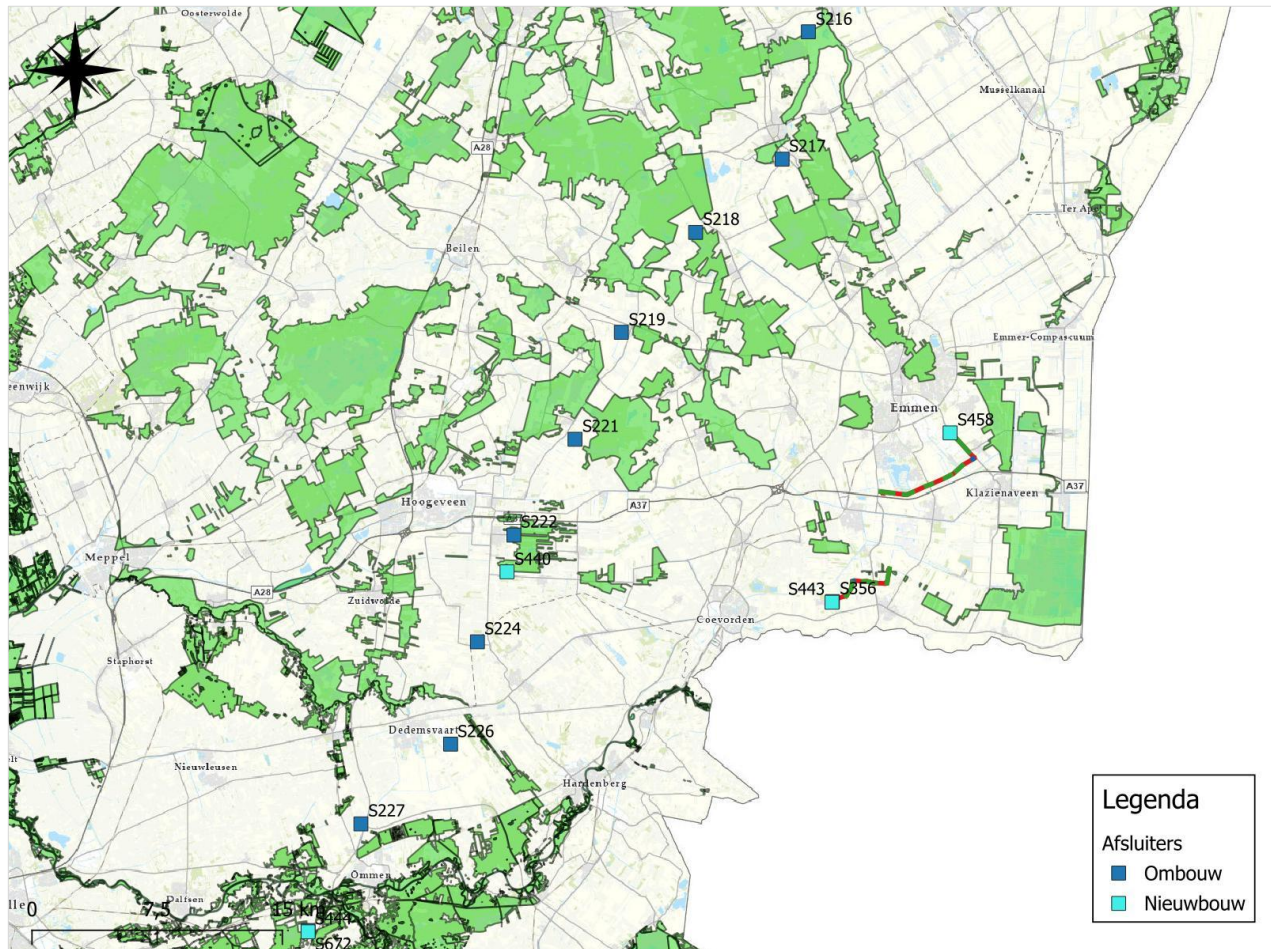

Figuur 6.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toename van geluid, trilling, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in combinatie met de aard van de plannen niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van stikstofdepositie voor het gehele project Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel worden onderzocht middels een Aeries-berekening.

6.2 Natuurnetwerk Nederland

Slechts twee afsluiterlocaties zijn gelegen in het Natuurnetwerk Nederland. Het betreft afsluiter S-444 bij installatie Ommen en afsluiter S-222 nabij Hollandscheveld. Voor afsluiter S-444 geldt dat de begrenzing van het NNN nog gewijzigd zal worden door de provincie Overijssel. In figuur 6.2 is de ligging van het onderzoekstracé en de diverse afsluiterschema's ten opzichte van het Natuurnetwerk weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Voor het Natuurnetwerk in de provincies Drenthe en Overijssel geldt een louter planologische bescherming. Voor het aanleggen van tijdelijke werkterreinen en toegangswegen is daarom geen aanvullend toetsing noodzakelijk.

7 Houtopstanden

In artikel 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

Een deel van de mogelijk te kappen bomen op de onderzoekslocatie vallen onder artikel 11.111 (Bal), waardoor een meldingsplicht geldt voorafgaand aan de kap artikel 11.126 (Bal). Tevens draagt de rechthebbende zorg voor de herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand. De herbeplanting dient op dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand gerealiseerd te worden. Indien het niet mogelijk is om dezelfde grond te herbeplanten dient herbeplanting op andere grond plaats te vinden, indien de herbeplanting voldoet aan de gestelde regels artikel 11.130 (Bal). De bomen die onder artikel 11.111 van het Bal vallen, zijn aangegeven in bijlage 2.

8 Samenvatting en conclusies

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork Services B.V. een quickscan natuurwaarden uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van werkterreinen en toegangswegen voor de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenoemde ingreep.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In tabel 8.2 zijn de effecten op beschermde gebieden en houtopstanden weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenoemde ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	Werkterreinen en toegangswegen realiseren buiten broedseizoenen. Indien dit niet mogelijk blijkt, dan is een broedvogelinspectie noodzakelijk voorafgaand aan de werkzaamheden.
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Bomen met potentiële verblijfplaatsen dienen behouden te blijven. Indien dit niet mogelijk blijkt is aanvullend onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen bij deze bomen noodzakelijk.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	Voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar.
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	Mitigerende maatregelen om functionaliteit van de dassenburcht bij S-218 te behouden. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene en vrijgestelde soorten, maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.
Amfibieën en vissen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Aanvullend onderzoek poelkikker op locatie 15. Aanvullend onderzoek grote modderkruiper op locatie 7 en 15. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten, maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.
Overige soort(groep)en		nee	nee	nee	nee	-

Tabel 8.2 Overzicht effecten t.o.v. beschermde gebieden en houtopstanden en te nemen vervolgstappen.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	Bijzonderheden / opmerkingen*
Natura 2000	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Modelberekening stikstof voor gehele project noodzakelijk
Natuurnetwerk Nederland	-	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	ja	mogelijk	nee	mogelijk	Indien bomen gekapt worden die behoren tot een beschermde houtopstand, dan is de meldplicht en herplantplicht van toepassing.

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Soortenbescherming

Algemene broedvogels

Ten aanzien van de te verwachten algemene soorten broedvogels geldt dat, indien de werkterreinen en toegangswegen buiten het broedseizoen worden aangelegd, schadelijke handelingen kunnen worden voorkomen. Globaal wordt voor het broedseizoen de periode maart tot en met augustus aangehouden. Indien er toch werkterreinen en toegangswegen tijdens het broedseizoen aangelegd worden, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundig ecooloog. Op basis van deze inspectie wordt bepaald of de betreffende locatie vrijgegeven kan worden.

Vleermuizen

Op locatie 10 zijn bomen aanwezig die geschikt zijn bevonden als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Indien bomen potentiële verblijfplaatsen gekapt worden, dan is aanvullend onderzoek naar de functie van deze bomen noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit meerder veldbezoeken in de periode mei tot september.

Geadviseerd wordt echter om de werkwijze aan te passen zodat bomen met beschermde functies voor vleermuizen behouden worden. Het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen past niet in de huidige projectplanning, daarnaast vormt de aanleg van werkterreinen en toegangswegen geen wettelijk belang voor het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Tevens is niet uitgesloten dat in de omgeving van de beoogde werkterreinen en toegangswegen beschermde functies voor vleermuizen aanwezig zijn. Het gebruik van kunstmatige verlichting dient daarom beperkt te worden om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Locatie specifieke maatregelen met betrekking tot het gebruik van kunstmatige verlichting dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Das

Mogelijke verstoring van de aanwezige bijburcht van de das bij afsluiter S-218 kan voorkomen worden door het treffen van maatregelen. Verstoring van de nabijgelegen dassenburcht dient voorkomen te worden door de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uit te voeren. Tevens dient het werkterrein afgezet te worden met bouwhekken waarop een zwarte afscherming wordt bevestigd. Op deze wijze wordt optische verstoring van de das door de aanwezigheid van materialen en machines zoveel mogelijk beperkt. Deze maatregelen dienen vastgelegd te worden in een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol.

Algemene en vrijgestelde zoogdieren, amfibieën en vissen

Voor de te verwachten algemene soorten geldt dat de aanleg van de beoogde werkterreinen en toegangswegen mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van het dempen van watergangen en het kappen van bomen kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Locatie specifieke maatregelen om het doden en verwonden van algemene soorten dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Poelkikker

Op locatie 15 wordt een watergang gedempt die geschikt habitat vormt voor de poelkikker. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen kunnen niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. Geadviseerd wordt echter om de werkwijze aan te passen zodat deze watergang ontzien wordt. De aanleg van werkterreinen en toegangswegen vormt mogelijk geen wettelijk belang voor het vernielen of beschadigen van voortplantingshabitat van de poelkikker.

Grote modderkruiper

Op locaties 7 en 15 worden watergangen gedempt die geschikt habitat vormen voor de grote modderkruiper. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen kunnen niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek middels bemonstering en analyse van eDNA is noodzakelijk. Geadviseerd wordt echter om de werkwijze aan te passen zodat de betreffende watergangen ontzien worden. De aanleg van werkterreinen en toegangswegen vormt mogelijk geen wettelijk belang voor het vernielen of beschadigen van voortplantingshabitat van de grote modderkruiper.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Gebiedenbescherming

Natura 2000

Voor het gehele project dient een modelberekening stikstof opgesteld te worden.

Beschermde houtopstanden

Een deel van de mogelijk te kappen bomen op de onderzoekslocatie betreffen bomen die onderdeel uitmaken van een beschermde houtopstand. Voorafgaand aan de kap van deze bomen geldt een meldingsplicht. Tevens draagt de rechthebbende zorg te dragen voor herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van een beschermde houtopstand. Indien het niet mogelijk is om dezelfde grond te herbeplanten dient herbeplanting op andere grond plaats te vinden conform artikel 11.130 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Een overzicht van de bomen die behoren tot een beschermde houtopstand is opgenomen in bijlage 2.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

Bij12 (2024) Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen-v1-1-2.pdf>

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 25 juni 2025 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Drenthe Overijssel, periode 2019-2024. NDFF. Geraadpleegd op 25 juni 2025 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 4 juli 2025 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 4 juli 2025 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 4 juli 2025 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 4 juli 2025 van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 4 juli 2025 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 Bureau studie werkterreinen en toegangswegen Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel

1. Afsluiter S-214, Nieuwediep	Coördinaten: 6,824560; 52,973820
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein op het agrarisch perceel ten noorden van de Hambroeksdijk.
	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk.	

2. Afsluiter S-216, Gasselternijveen

Coördinaten: 6,824560; 52,973820

Relevante rapporten

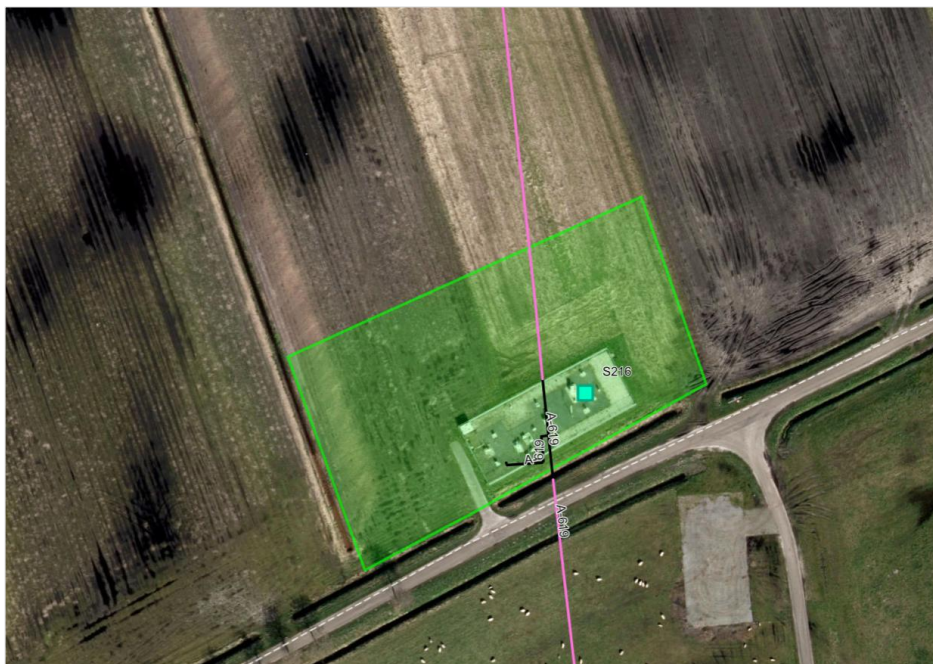
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein op het agrarisch perceel ten noorden van de Hambroeksdijk.

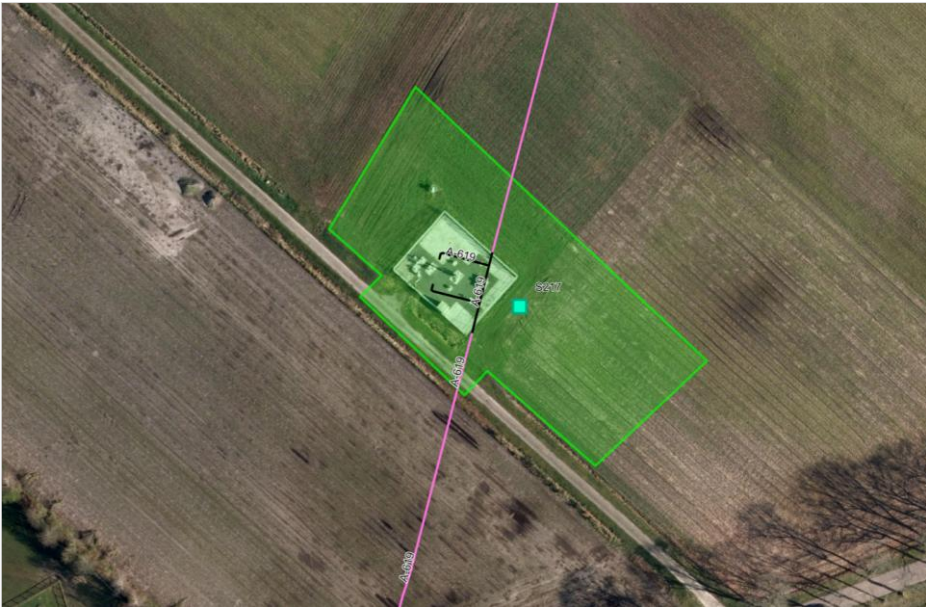
Te verwachten effecten op flora en fauna

Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

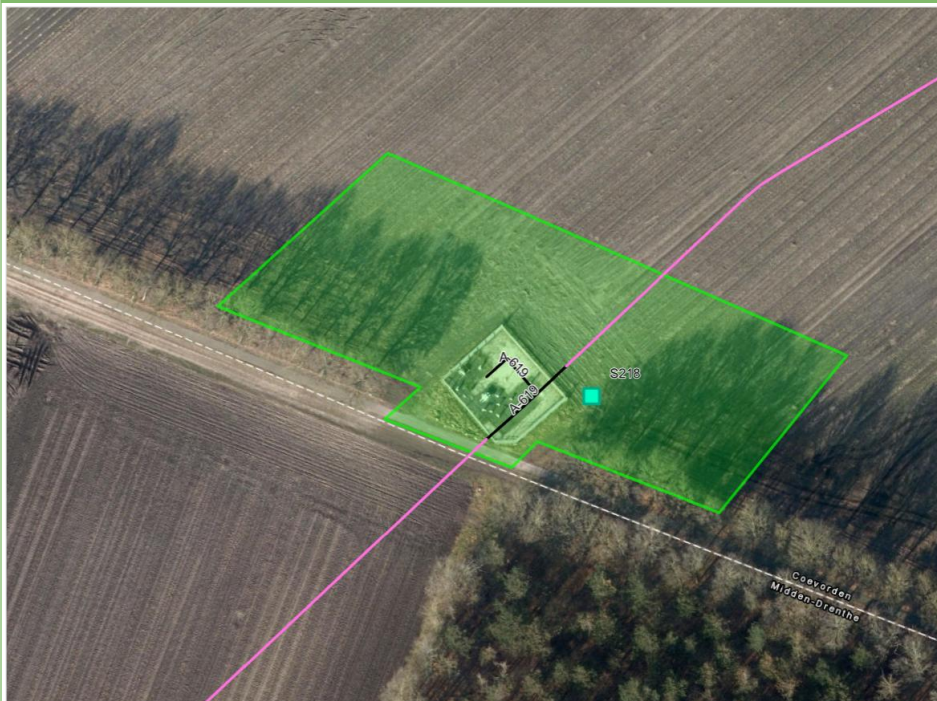
Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

3. Afsluiter S-217, Ees	Coördinaten: 6,798880; 52,905460
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein op het agrarisch perceel ten noorden van de Langakkersweg.
	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk.	

4. Afsluiter S-218, De Kiel

Coördinaten: 6,720660; 52,866909

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein op het agrarisch perceel ten noorden van de weg, dit werkterrein bevindt zich ten zuidoosten van Orvelterweg 9.

Uit een door Arcadis uitgevoerd veldbezoek (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-014) blijkt dat ten zuiden van het werkterrein een bijburcht van een das is aangetroffen. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen zijn echter te voorkomen middels het treffen van maatregelen.

Te verwachten effecten op flora en fauna

Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten. Ten aanzien van de das zijn aanvullende maatregelen nodig om verstoring van nabijgelegen verblijfplaatsen te voorkomen.

Conclusie

Mitigerende maatregelen noodzakelijk om schadelijke handelingen ten aanzien van de das te voorkomen.

5. Afsluiter S-219, Witteveen

Coördinaten: 6,653020; 52,813820

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-022

WNN1-SWF-EM-REP-0067

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein dat zich grotendeels op een agrarisch perceel bevindt. Ten zuiden en westen van dit werkterrein stroomt een zijtak van de Middenraai, het werkterrein is gesitueerd ten oosten van de K. Brokweg. Een deel van de houtopstand rondom de afsluiter zal gekapt worden. Het kappen van een deel van deze houtopstand was reeds het uitgangspunt tijdens de eerder uitgevoerde quickscans. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de hazelworm, teunisbloempijlstaart en de grote bosmuis en veldspitsmuis. Hierbij is uitsluitend de aanwezigheid van de grote bosmuis aangetoond.

Te verwachten effecten op flora en fauna

In eerder rapportages is reeds uitgegaan van de kap van de bomen rondom de afsluiterlocatie. Een vergunningsaanvraag ten aanzien van de grote bosmuis is noodzakelijk. Het overige deel van het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

6. Afsluiter S221, Nieuw Balinge	Coördinaten: 6,610230; 52,756611
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein op het agrarisch perceel ten oosten van de Geeserraai. Tijdens de door Arcadis uitgevoerde quickscan is de gehele omgeving van het afsluiterschema beoordeeld. De ligging van het werkterrein is daarom reeds getoetst.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk.	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

7. Afsluiter S222, Hollandscheveld

Coördinaten: 6,554610; 52,705540

Relevante rapporten

 WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003
 WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-006

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in de aanleg van één tijdelijke damduiker in de watergang. De aanleg van de damduiker is niet beoordeeld in de eerder uitgevoerde quickscans. Wel wordt in WNN-ARC-GEN-ECO-003 geconcludeerd dat de watergang bij afsluiter S-222 geschikt leefgebied vormt voor de poelkikker.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De aanleg van de damduiker leidt mogelijk tot negatieve effecten ten aanzien van de grote modderkruiper en poelkikker. Beoordeeld moet worden of deze watergang geschikt leefgebied kan vormen voor deze soorten.

Conclusie

Aandacht voor algemene zorgplicht bij aanleg damduikers, maatregelen om het doden en verwonden van algemene amfibieën en vissen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol. Ook geldt de zorgplicht ten aanzien van algemene en vrijgestelde zoogdieren, waaronder kleine marterachtigen.

Geschiktheidsbeoordeling watergang voor de grote modderkruiper en poelkikker uitvoeren.
 Uit deze beoordeling moet blijken of aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk is.

8. Afsluiter S440/S223, Elim

Coördinaten: 6,548010; 52,685799

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoek

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in een werkterrein dat zich grotendeels op een agrarisch perceel bevindt. Een deel van de houtopstand rondom de afsluiter zal gekapt worden. Het kappen van een deel van deze houtopstand was reeds het uitgangspunt tijdens de eerder uitgevoerde quickscans. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de poelkikker, hazelworm, alpenwatersalamander en standplaatsen van dreps. Tevens is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de das, steenmarter, grote bosmuis en veldspitsmuis. Hierbij is uitsluitend de aanwezigheid van de grote bosmuis aangetoond.

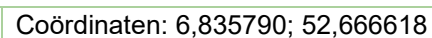
Te verwachten effecten op flora en fauna

Het kappen van een deel van de houtopstand rondom de afsluiterlocatie is reeds getoetst in voorgaande rapportages. De overige delen van het werkterrein liggen op agrarische percelen. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-003
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001
WNN1-SWF-EM-REP-0078

Ten behoeve van de aanleg van de werkkerreinen, toegangswegen en realisatie van een nieuw afsluiterschema is reeds een aanvullende quickscan natuurwaarden uitgevoerd door Sweco. Hierin zijn de te kappen bomen eveneens onderzocht op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en/of potentiële verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

De te verwachten effecten van de werkterreinen en toegangswegen op de locatie zijn reeds onderzocht in de door Sweco opgestelde quickscan. Aanvullend soortgericht onderzoek wijst uit dat er op de planlocatie uitsluitend beschermde functies van de grote bosmuis aanwezig zijn. Een vergunningsaanvraag ten aanzien van de grote bosmuis is noodzakelijk. Ten aanzien van werkterreinen en toegangswegen zijn geen vervolgstappen aan de orde.

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

10. A-817 ter hoogte van Klaasensweg, Schoonebeek

Coördinaten: 52.678259, 6.854279

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

Ten behoeve van de aanleg van de werkterreinen en toegangswegen op deze locatie worden mogelijk een aantal bomen gekapt op de kruising van de Oldenhuis Gratamaweg en de Klaassensweg. De kap van deze bomen is niet beoordeeld in de eerder uitgevoerde quickscans.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen in de te kappen bomen kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten.

Conclusie

Aanvullende inspectie voor de te kappen bomen is noodzakelijk.

11. A-817 ter hoogte van Oldenhuis Gratamaweg

Coördinaten: 52.676559, 6.884626

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

WNN1-SWF-EM-REP-0178

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

Op deze locatie wordt een relatief groot werkterrein voorzien op de agrarische percelen langs de Oldenhuis Gratamaweg. Tevens kruisen de werkterreinen hier op diverse plaatsen de watergangen op de locatie. Mogelijk wordt deze gedeeltelijk en tijdelijk gedempt ten behoeve van de werkzaamheden. Omdat het tracé hier middels open ontgraving plaatsvindt door de watergangen op de onderzoekslocatie heen, werd in de quickscan van Arcadis reeds geadviseerd aanvullend onderzoek uit te voeren naar de grote modderkruiper en poelkikker. Aanvullend onderzoek van Sweco wijst uit dat de watergangen op deze locatie voortplantingshabitat vormen voor de beschermde poelkikker.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De te dempen watergang vormt het leefgebied van de beschermde poelkikker.

De overige delen van de werkterreinen en toegangswegen op de locatie zijn gelegen op agrarische percelen. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

Conclusie

Vergunningsaanvraag ten aanzien van poelkikker noodzakelijk.

Algemene zorgplicht geldt ten aanzien van algemene en vrijgestelde zoogdieren, waaronder kleine marters.

12. A-817 ter hoogte van Kanaalweg	Coördinaten: 52.683391, 6.886762
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken Ten behoeve van de gestuurde boring wordt een werkterrein aangelegd ten noorden van de Kanaalweg en ten oosten van de Schuine Grup.
	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk.	

13. A-817 ten zuidwesten van de Grote Rietplas

Coördinaten: 52.725388, 6.882148

Relevante rapporten

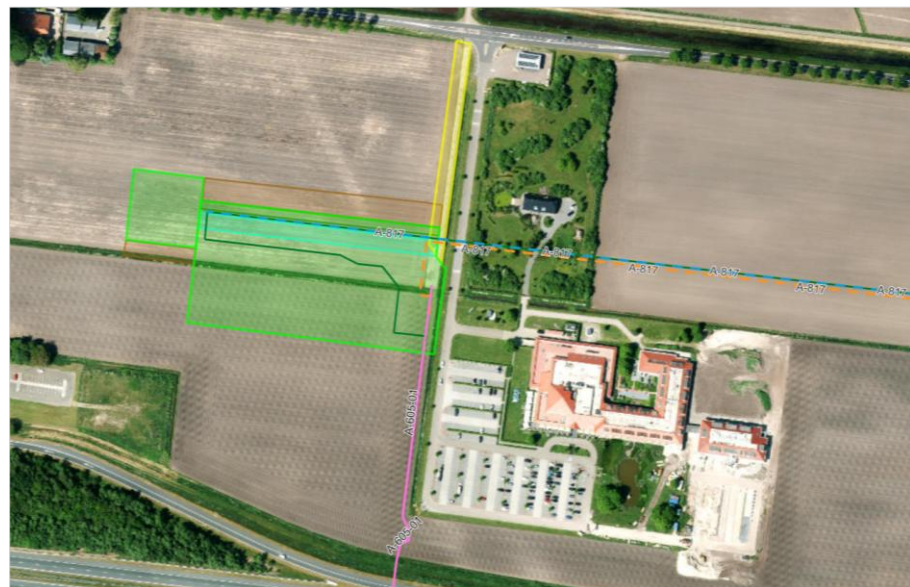
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

Ten behoeve van de gestuurde boring worden werkterreinen, toegangswegen en parkeerterreinen aangelegd ten oosten van de Dikkewijk Oostzijde en ten zuiden van de Verlangde Herendijk, nabij het Van der Valk Hotel Emmen.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De werkterreinen en de toegangswegen liggen geheel op agrarische percelen. Er worden geen bomen gekapt of watergangen gedempt. Gelet op het huidige agrarische gebruik van de percelen, is het uitgesloten dat de aanleg en het gebruik van de werkterreinen en toegangswegen leidt tot vernieling of beschadiging van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna.

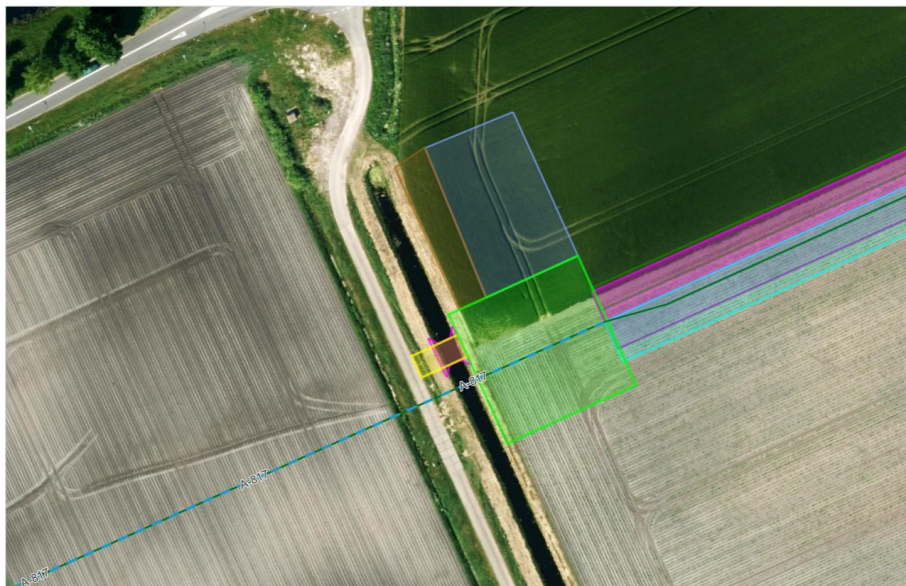
Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

14. A-817 ten zuiden van de Grote Rietplas	Coördinaten: 52.724584, 6.903092
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken Ten behoeve van de aanleg van een toegangswegen op deze locatie wordt mogelijk een boom langs de Verlangde Herendijk gekapt. De voorgenomen kap van deze boom is niet beoordeeld in de door Arcadis opgestelde rapportage.
	Te verwachten effecten op flora en fauna De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van buizerd, boomvalk, roek, ransuil en sperwer in de te kappen boom kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten. Een aanvullende inspectie van de te kappen bomen is noodzakelijk.
Conclusie Aanvullende inspectie voor de te kappen boom is noodzakelijk.	

15. A-817 ten zuidoosten van de Grote Rietplas

Coördinaten: 52.725074, 6.908446

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in de aanleg van één tijdelijke damduiker in de watergang ten oosten van de Veenschapswijk.

De door Arcadis opgestelde quickscan gaat op deze locatie uit van een gestuurde boring. De voorgenomen realisatie van de damduiker is niet beoordeeld in de quickscan.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De te dempen watergang ligt binnen het verspreidingsgebied van de beschermde poelkikker en grote modderkruiper. Tevens kunnen oeverzones en rietkragen onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn.

Conclusie

Geschiktheidsbeoordeling uitvoeren voor poelkikker en grote modderkruiper.

Aandacht voor algemene zorgplicht bij aanleg damduikers, maatregelen om het doden en verwonden van algemene amfibieën, vissen en algemene en vrijgestelde zoogdieren (waaronder kleine marters) dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

16. A-817 ten zuidoosten van de Grote Rietplas (2)

Coördinaten: 52.728645, 6.920451

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in de aanleg van één tijdelijke damduiker in de watergang ten zuiden van de Verlengde Herendijk. Daarnaast moeten mogelijk een aantal bomen gekapt worden.

De door Arcadis opgestelde quickscan gaat op deze locatie uit van een gestuurde boring. De voorgenomen realisatie van de damduiker en de kap van de bomen zijn niet beoordeeld in de quickscan.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De aanwezigheid van beschermde amfibieën, vissen en libellen op deze locatie kan op basis van verspreidingsgegevens volledig worden uitgesloten. De te dempen watergang ligt echter binnen het verspreidingsgebied van de beschermde poelkikker en grote modderkruiper. Daarnaast kunnen oevertaluds onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van de kleine marterachtigen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van buizerd, boomvalk, roek, ransuil en sperwer in de bomen kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten. Een aanvullende inspectie van de te kappen bomen is noodzakelijk.

Conclusie

Aanvullende inspectie voor de te kappen bomen is noodzakelijk.

Daarnaast moet beoordeeld worden of de te dempen watergang geschikt leefgebied vormt voor de grote modderkruiper en poelkikker.

Aandacht voor algemene zorgplicht bij aanleg damduikers, maatregelen om het doden en verwonden van algemene amfibieën, vissen en algemene en vrijgestelde zoogdieren (waaronder kleine marters) dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

17. A-817 ten zuiden van Emmen

Coördinaten: 52.730812, 6.928703

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

Ten behoeve van de gestuurde boring wordt een toegangsweg aangelegd vanaf de Verlengde Herendijk.

Te verwachten effecten op flora en fauna

Het werkterrein en de toegangsweg ligt geheel op een agrarisch perceel. Er worden geen bomen gekapt of watergangen gedempt. Gelet op het huidige agrarische gebruik van de percelen, is het uitgesloten dat de aanleg en het gebruik van de werkterreinen en toegangswegen leidt tot vernieling of beschadiging van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna.

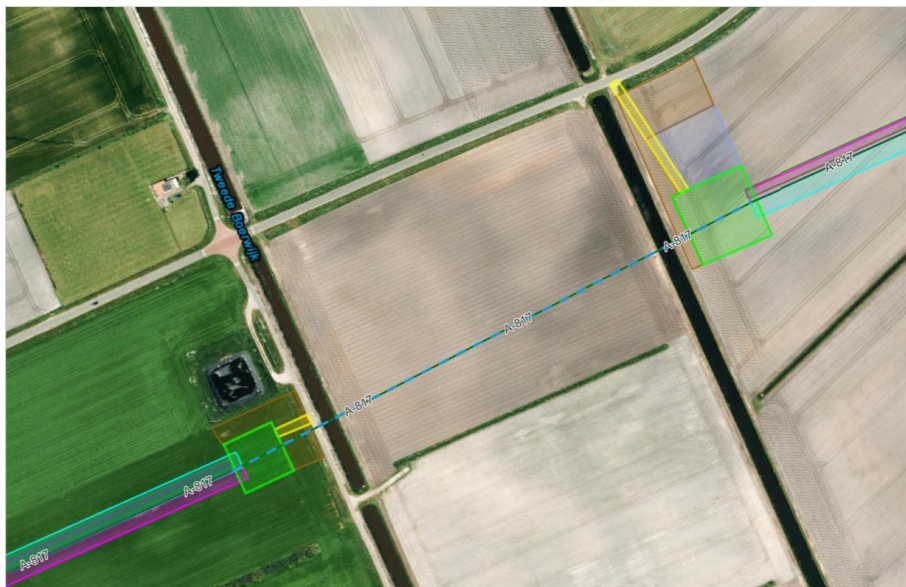

Conclusie

Geen vervolgstappen.

18. A-817 ten zuiden van Emmen (1)

Coördinaten: 52.733966, 6.941974

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

Ten behoeve van de gestuurde boring worden werkterreinen, toegangswegen en parkeerterreinen aangelegd ten oosten van de Eerste Boerwijk en ten westen van de Tweede Boerwijk.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De werkterreinen liggen geheel op agrarische percelen. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

19. A-817 ten zuiden van Emmen (2)

Coördinaten: 52.736817, 6.946036

Relevante rapporten

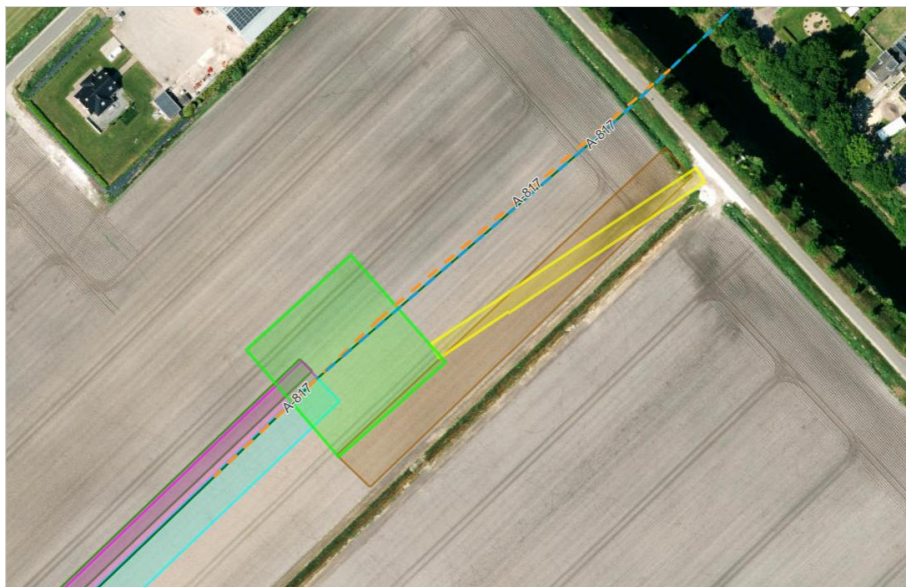
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

Ten behoeve van de gestuurde boring wordt een werkterrein en toegangsweg aangelegd op het agrarische perceel ten westen van het Oranjekanaal.

Te verwachten effecten op flora en fauna

Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.

Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

20. A-817 ten zuiden van Emmen (5)

Coördinaten: 52.745403, 6.957078

Relevante rapporten

WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001

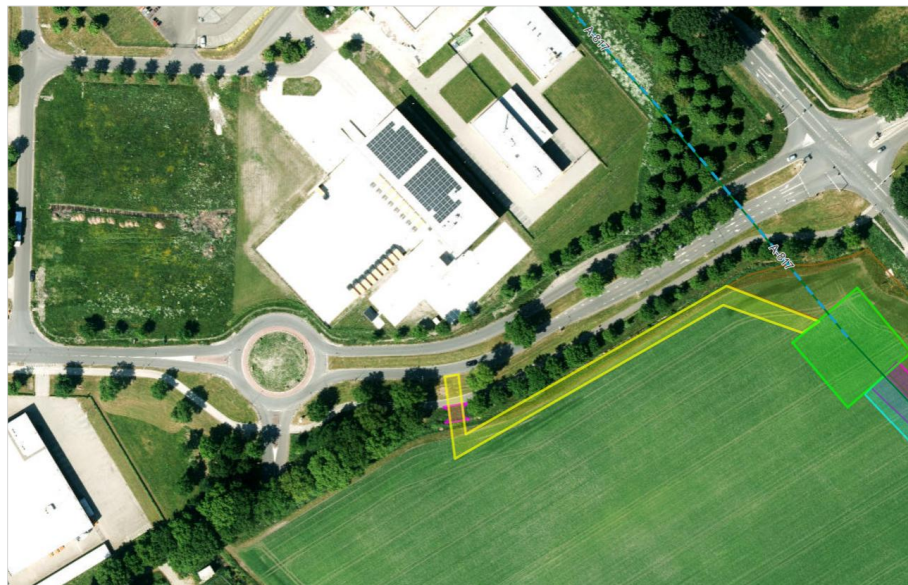
Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken

De beoogde werkterreinen en toegangswegen op deze locatie voorzien in de aanleg van één tijdelijke damduiker in de watergang ten zuiden van de Oosterveenseweg.

De door Arcadis opgestelde quickscan gaat op deze locatie uit van een gestuurde boring. De voorgenomen realisatie van de damduiker is niet beoordeeld in de quickscan.

Te verwachten effecten op flora en fauna

De onderzoekslocatie ligt in het verspreidingsgebied van de poelkikker en grote modderkruiper. Vastgesteld moet worden of deze watergang geschikt habitat vormt voor deze soorten. Daarnaast kunnen ruig begroeide oeverzones onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van de kleine marterachtigen.

Conclusie

Geschiktheidsbeoordeling watergang voor de poelkikker en grote modderkruiper uitvoeren. Uit deze beoordeling moet blijken of aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Algemene zorgplicht geldt ten aanzien van algemene en vrijgestelde zoogdieren (waaronder kleine marters).

21. afsluiter S-224, Braamberg	Coördinaten: 52.648524, 6.520384
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken Ten behoeve van de werkzaamheden rondom afsluiter schema S-224 wordt een relatief groot werkterrein aangelegd op de agrarische percelen rondom het afsluiter schema.
	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk	

22. afsluiter S-226, Dedemsvaart	Coördinaten: 52.593376, 6.495510
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken Ten behoeve van de werkzaamheden rondom afsluiterschema S-226 wordt een relatief groot werkterrein aangelegd op de agrarische percelen rondom het afsluiterschema.
	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk	

23. afsluiter S-227, ten noorden van Ommen	Coördinaten: 52.551261, 6.415697
	Relevante rapporten WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-001
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken Ten behoeve van de werkzaamheden rondom afsluiterschema S-227 wordt een relatief groot werkterrein aangelegd op de agrarische percelen rondom het afsluiterschema.
	Te verwachten effecten op flora en fauna Het werkterrein ligt geheel op een agrarisch perceel. Gelet op het huidige agrarische gebruik kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, essentieel leefgebied of groeiplaatsen van beschermde flora en fauna worden uitgesloten.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk	

24. afsluiter S-444, installatie Ommen	Coördinaten: 52.493823, 6.367101
	Relevante rapporten WNN1-SWF-EM-REP-0030
	Wijzigingen ten opzichte van eerder uitgevoerde onderzoeken Ten behoeve van de werkzaamheden rondom afsluiterschema S-444 wordt een houtopstand binnen de hekken van installatie Ommen gekapt. De kap van deze houtopstand en de werkzaamheden rondom deze afsluiter zijn reeds door Sweco getoetst.
	Te verwachten effecten op flora en fauna De te verwachten effecten op flora en fauna zijn reeds getoetst. Aanvullende toetsing in het kader van werkterreinen en toegangswegen is niet noodzakelijk.
Conclusie Geen vervolgstappen noodzakelijk	

Bijlage 2 beschermde functies in mogelijk te kappen bomen Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel

Locatie	X	Y	Boomsoort	Stamdiamet	Functies voor vleermuizen	Waardplant voor grote vos	Beschermde houtopstand (art.11.111)
17	258586	527922.2	Quercus robur	38	Nee	Nee	Ja
17	258579.9	527919.5	Quercus robur	48	Nee	Nee	Ja
17	258566.5	527913.5	Quercus robur	51	Nee	Nee	Ja
17	258557.8	527909.4	Quercus robur	39	Nee	Nee	Ja
17	258552.4	527907	Quercus robur	33	Nee	Nee	Ja
15	257402.7	527434.4	Quercus robur	32	Nee	Nee	Ja
10	254246.7	522198.9	Betula pendula	24	Nee	Nee	Nee
10	254245.4	522197.9	Betula pendula	29	Nee	Nee	Nee
10	254240.5	522196.8	Betula pendula	34	Mogelijke verblijfplaats	Nee	Nee
10	254235.2	522196.9	Betula pendula	42	Nee	Nee	Nee
10	254234.4	522196	Quercus robur	49	Nee	Nee	Nee
10	254228.7	522196.6	Quercus robur	59	Nee	Nee	Nee
10	254239.3	522200.3	Quercus robur	54	Nee	Nee	Nee
10	254234.3	522201	Quercus robur	45	Nee	Nee	Nee
10	254208.2	522188.8	Betula pendula	50	Mogelijke verblijfplaats	Nee	Nee

10	254204.3	522190.3	Betula pendula	24	Nee	Nee	Nee
10	254200.1	522191.8	Quercus robur	67	Nee	Nee	Nee
10	254197.4	522193.6	Betula pendula	24	Nee	Nee	Nee
10	254196	522197.9	Quercus robur	88	Nee	Nee	Nee
10	254202.7	522197.8	Prunus padus	16	Nee	Nee	Nee
10	254204.5	522197.4	Prunus padus	11	Nee	Nee	Nee
10	254204.2	522196	Prunus padus	13	Nee	Nee	Nee
10	254203.2	522194	Betula pendula	19	Nee	Nee	Nee
10	254199.4	522225.6	Betula pendula	42	Nee	Nee	Nee
10	254201.5	522230.2	Betula pendula	34	Nee	Nee	Nee
10	254200.7	522228.9	Quercus robur	13	Nee	Nee	Nee
10	254204	522233.8	Betula pendula	31	Nee	Nee	Nee
10	254204.6	522232.9	Betula pendula	18	Nee	Nee	Nee
10	254205.2	522237.4	Betula pendula	34	Nee	Nee	Nee
10	254204.8	522230.8	Betula pendula	51	Nee	Nee	Nee
8	233499.7	522693.1	Populus x canescens	47	Nee	Nee	Ja
8	233497.4	522692.5	Betula pendula	38	Nee	Nee	Ja
8	233490.7	522692.3	Quercus robur	58	Nee	Nee	Ja
8	233482.5	522692.1	Quercus robur	44	Nee	Nee	Ja

8	233479.1	522691.4	Quercus robur	48	Nee	Nee	Ja
8	233479.6	522692.6	Crataegus monogyna	20	Nee	Nee	Ja
8	233477.7	522693.6	Carpinus betulus	17	Nee	Nee	Ja
8	233471	522694	Betula pendula	24	Nee	Nee	Ja
8	233467.1	522692.7	Quercus robur	47	Nee	Nee	Ja
8	233449.6	522689.9	Alnus glutinosa	21	Nee	Nee	Ja
8	233443.8	522690.5	Quercus robur	45	Nee	Nee	Ja
8	233428.3	522689.2	Alnus glutinosa	17	Nee	Nee	Ja
8	233428.3	522685.9	Alnus glutinosa	19	Nee	Nee	Ja
8	233427.8	522684	Quercus robur	54	Nee	Nee	Ja
8	233426.9	522676.3	Betula pendula	17	Nee	Nee	Ja
8	233427	522673.2	Quercus robur	49	Nee	Nee	Ja
8	233426.7	522662.3	Quercus robur	47	Nee	Nee	Ja
8	233427.2	522656.5	Quercus robur	43	Nee	Nee	Ja
8	233425.6	522642.7	Quercus robur	53	Nee	Nee	Ja
8	233426.2	522640.9	Quercus robur	23	Nee	Nee	Ja
8	233426.2	522633.5	Quercus robur	31	Nee	Nee	Ja
8	233425.5	522625.2	Quercus robur	38	Nee	Nee	Ja
8	233428	522625.5	Quercus robur	31	Nee	Nee	Ja

8	233428.1	522622.6	Quercus robur	38	Nee	Nee	Ja
8	233429.8	522626.5	Quercus robur	24	Nee	Nee	Ja
8	233428.1	522620.5	Betula pendula	14	Nee	Nee	Ja
8	233424.8	522617.7	Robinia pseudoacacia	17	Nee	Nee	Ja
8	233427.5	522619	Quercus robur	40	Nee	Nee	Ja
8	233430.4	522620.2	Quercus robur	30	Nee	Nee	Ja
8	233442	522617.2	Quercus robur	41	Nee	Nee	Ja
8	233443	522617.4	Betula pendula	16	Nee	Nee	Ja
8	233442.9	522618.5	Betula pendula	20	Nee	Nee	Ja
8	233445.1	522618.5	Quercus robur	40	Nee	Nee	Ja
8	233450.4	522616.8	Quercus robur	35	Nee	Nee	Ja
8	233455.1	522620.9	Quercus robur	47	Nee	Nee	Ja
8	233454.7	522625.6	Quercus robur	28	Nee	Nee	Ja
8	233457	522624.2	Quercus robur	24	Nee	Nee	Ja
8	233458	522628.3	Quercus robur	43	Nee	Nee	Ja
8	233459.5	522625.3	Quercus robur	22	Nee	Nee	Ja
8	233461.5	522627.2	Quercus robur	27	Nee	Nee	Ja
8	233464.2	522629.6	Quercus robur	26	Nee	Nee	Ja
8	233468.9	522628.7	Quercus robur	21	Nee	Nee	Ja

8	233470.2	522627.1	Quercus robur	24	Nee	Nee	Ja
8	233469.3	522624.9	Quercus robur	20	Nee	Nee	Ja
8	233469.2	522624	Quercus robur	21	Nee	Nee	Ja
8	233473	522622.1	Quercus robur	17	Nee	Nee	Ja
8	233473.2	522626.3	Quercus robur	26	Nee	Nee	Ja
8	233474.7	522625.8	Quercus robur	34	Nee	Nee	Ja
8	233476.8	522627.2	Quercus robur	16	Nee	Nee	Ja
8	233481.6	522623.5	Betula pendula	33	Nee	Nee	Ja
8	233487.9	522625.3	Betula pendula	31	Nee	Nee	Ja
8	233492.3	522622.8	Betula pendula	22	Nee	Nee	Ja
8	233493.4	522624.7	Betula pendula	31	Nee	Nee	Ja
8	233498.5	522627.5	Betula pendula	25	Nee	Nee	Ja
8	233498.3	522627.1	Robinia pseudoacacia	18	Nee	Nee	Ja
8	233505.2	522615	Quercus rubra	131	Nee	Nee	Ja
8	233500.1	522617.6	Quercus robur	37	Nee	Nee	Ja
8	233497.3	522616.9	Quercus robur	26	Nee	Nee	Ja
8	233496.3	522617.6	Betula pendula	17	Nee	Nee	Ja
8	233488.6	522613.7	Quercus robur	67	Nee	Nee	Ja
8	233488.8	522615.4	Quercus robur	61	Nee	Nee	Ja

8	233479.9	522616.5	Betula pendula	26	Nee	Nee	Ja
8	233477.4	522620.2	Betula pendula	21	Nee	Nee	Ja
8	233473.8	522617.3	Quercus robur	21	Nee	Nee	Ja
8	233470.1	522614.5	Quercus robur	69	Nee	Nee	Ja
8	233463.2	522614.1	Quercus robur	49	Nee	Nee	Ja
8	233461.2	522619.2	Quercus robur	30	Nee	Nee	Ja
8	233467.1	522625.8	Quercus robur	20	Nee	Nee	Ja
8	233466.9	522624.7	Quercus robur	18	Nee	Nee	Ja

Bijlage 3 Natuurwetgeving en doelen Natura 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1 januari 2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Bijlage 4 Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

Bijlage 5 Omgevingswet

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 *Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap*

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000- gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 *Verbodsbepalingen*

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringtechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,

- e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
- f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:

- a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
- b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.

2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;

- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
 - b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en

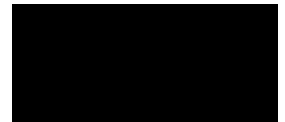
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Aanvullend onderzoek tracé A-817
Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel

Project
Waterstofnetwerk Nederland

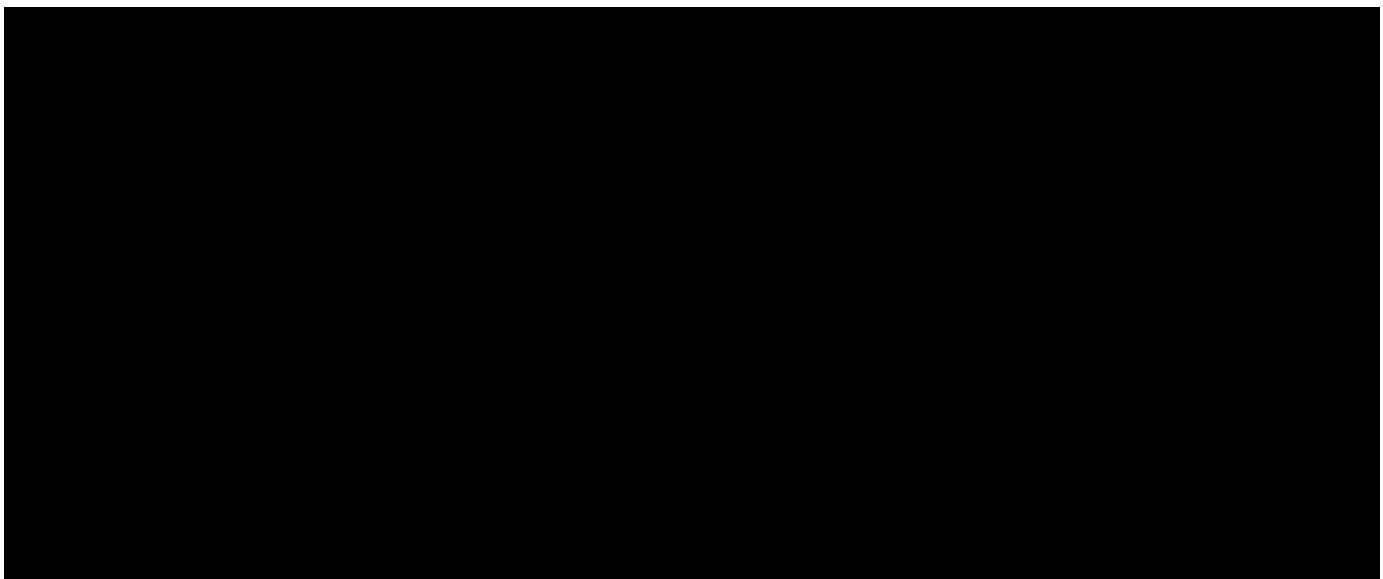
Revisienummer
2

Revisie datum
29-01-2026

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0178

Status
Definitief

Parafen

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	10-07-2025
1	Eerste revisie	31-10-2025
2	Definitief gemaakt	29-01-2026

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam
WNN1-ARC-OMG-GEN-ECO-0046	Quickscan natuurwetgeving waterstofnetwerk Noord-Nederland (Drenthe)
WNN1-SWF-EM-REP-0080	Quickscan natuurwaarden verlenging A-817 op GZI-terrein Emmen
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-019	Trace Schoonebeek GZI Next SGO rapportage Teunisbloempijlstaart

VERTROUWELIJK

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
2.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	3
3	Resultaten voorgaand onderzoek	5
3.1	Conclusies WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-0046	5
3.2	Conclusies WNN1-SWF-EM-REP-0080	6
3.3	Aanvullend onderzoek tracé A-817	7
4	Onderzoeksmethodiek	8
4.1	Grote modderkruiper	8
4.2	Poelkikker	8
4.3	Boom- en steenmarter	10
4.4	Grote bosmuis en veldspitsmuis	10
4.5	Boomvalk, ransuil, sperwer en raaf	12
5	Onderzoeksresultaten	14
5.1	Grote modderkruiper	14
5.2	Poelkikker	15
5.3	Boom- en steenmarter	16
5.4	Boomvalk, sperwer, ransuil en raaf	17
5.5	Grote bosmuis en veldspitsmuis	17
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	19
6.1	Grote modderkruiper	19
6.2	Poelkikker	19
6.3	Boommarter	19
6.4	Steenmarter	19
6.5	Boomvalk, sperwer, ransuil en raaf	20
6.6	Veldspitsmuis	20
6.7	Grote bosmuis	20
7	Conclusie en samenvatting	22
Bijlage		
	Geraadpleegde bronnen	23
	Verklarende woordenlijst	24

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van aanvullend ecologisch onderzoek ten behoeve van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een nieuwbouw leidingtracé tussen Vlieghuis en Emmen (A-817).

Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscans die zijn uitgevoerd door Arcadis (rapport WNN1-ARC-OMG-GEN-ECO-0046, maart 2026) en Sweco (WNN1-SWF-EM-REP-0080, september 2025).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

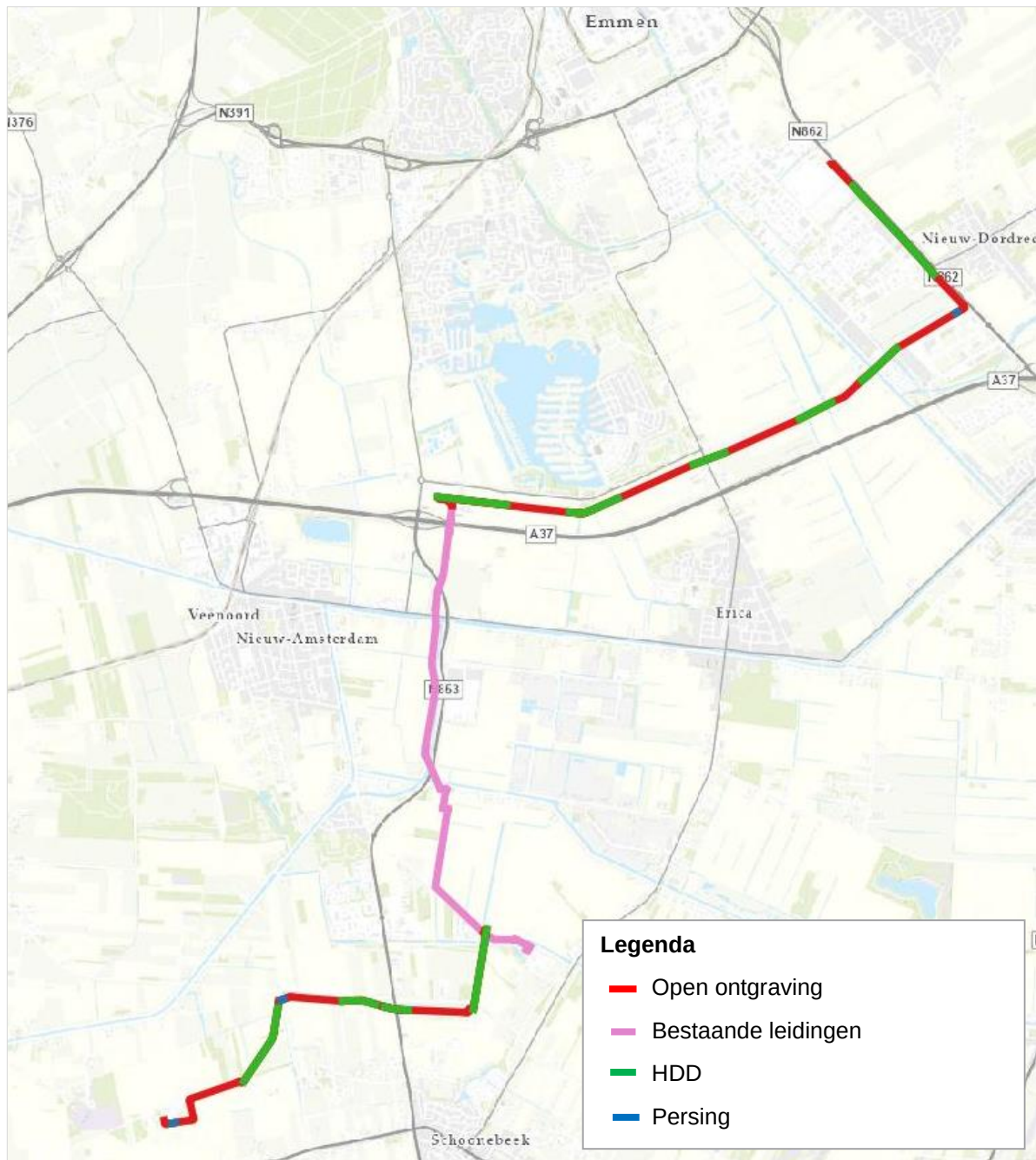
Het onderzoekstracé betreft een tracé tussen Vlieghuis en Emmen met het kenmerk A-817. In figuur 2.1 is de topografische ligging van het tracé weergegeven.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De voorgenomen ingreep betreft de aanleg van een ondergronds leidingtracé. Eventueel optredende negatieve effecten als gevolg van de ingreep zijn daarom tijdelijk van aard. Permanente negatieve effecten op flora en fauna zijn niet te verwachten.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

In het kader van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel wordt tussen Vlieghuis en Emmen een waterstofleiding gerealiseerd. Deze nieuwbouwleiding bestaat uit twee deeltracés, op het stuk tussen de deeltracés wordt gebruik gemaakt van een bestaande gasleiding. Het leidingtracé draagt het kenmerk A-817 en heeft een diameter van 200 millimeter. De leiding wordt grotendeels aangelegd doormiddel van open ontgraving. Om wegen, grote watergangen en bosschages te ontzien, worden enkele delen aangelegd middels sleufloze technieken. In figuur 2.2 is het leidingtracé van de A-817 weergegeven. In de afbeeldingen is tevens aangegeven waar sleufloze technieken worden toegepast.

Figuur 2.1 Overzicht nieuwbouwtracé A-817.

3 Resultaten voorgaand onderzoek

Voor de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel zijn reeds diverse rapportages opgesteld door Arcadis en Sweco. Voor de realisatie van het nieuwbouwtracé A-817 zijn de volgende rapporten relevant:

Kenmerk rapport	Omschrijving scope
WNN1-ARC-EM-REP-0046 (maart 2025)	Quickscan natuurwetgeving waterstofnetwerk Noord-Nederland (Drenthe)
WNN1-SWF-EM-REP-0080 (september 2025)	Quickscan natuurwaarden verlenging A-817 op GZI-terrein Emmen

3.1 Conclusies WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-0046

Kluwenklokje

Nabij Emmen is een strook ruige begroeiing aanwezig op het onderzoekstracé die mogelijk een geschikte groeiplaats vormt voor het beschermde kluwenklokje. Arcadis heeft reeds aanvullend onderzoek uitgevoerd naar standplaatsen van het kluwenklokje op deze locatie, de soort is hierbij niet aangetroffen (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-019, september 2024).

Teunisbloempijlstaart

Nabij Emmen is een strook ruige begroeiing aanwezig op het onderzoekstracé die mogelijk een geschikte groeiplaats vormt voor het harig wilgenroosje en de teunisbloem, belangrijke waardplanten voor de beschermde teunisbloempijlstaart. Arcadis heeft reeds aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van rupsen van de teunisbloempijlstaart op deze locatie, de soort is hierbij niet aangetroffen (WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-019, september 2024).

Grote bosmuis en veldspitsmuis

Houtwallen en ruigtezomen op het tracé kunnen geschikt leefgebied vormen voor de grote bosmuis en veldspitsmuis. De aanwezigheid van deze soorten kan niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is noodzakelijk.

Grote modderkruiper en poelkikker

Uit de door Arcadis opgestelde quickscan blijkt dat het nieuwbouwtracé A-817 binnen het natuurlijke verspreidingsgebied ligt van de poelkikker en grote modderkruiper. Op enkele plaatsen op het tracé worden watergangen aangetast door open ontgravingen die de betreffende watergangen kruisen. De aanwezigheid van de beschermde poelkikker en grote modderkruiper kan niet worden uitgesloten. Een geschiktheidsbeoordeling van de betreffende watergangen is noodzakelijk. Op basis van deze geschiktheidsbeoordeling dient vastgesteld te worden of aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper en poelkikker noodzakelijk is.

Bunzing, wezel en hermelijn

Op het onderzoekstracé is geschikt habitat aanwezig voor de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn. De aanwezigheid van beschermde functies kan niet worden uitgesloten. Gelet op de grootte van het onderzoekstracé en de tijdelijke aard van de voorgenomen ingreep, wordt geadviseerd direct over te gaan op een vergunningsaanvraag. Aanvullend veldonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden middels een leefgebiedsanalyse. Deze analyse zal worden opgenomen in een activiteitenplan, deze soortgroep kan daarom in onderhavig rapport buiten beschouwing gelaten worden.

3.2 Conclusies WNN1-SWF-EM-REP-0080

Boomvalk, sperwer, ransuil en raaf

Overtredingen ten aanzien van boomvalk, sperwer, ransuil en raaf kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden geheel buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien dit niet mogelijk blijkt, dan zal aanvullend onderzoek naar het gebruik van de aangetroffen nestplaatsen noodzakelijk zijn.

Vleermuizen

Schadelijke handelingen ten aanzien van vleermuizen dienen voorkomen te worden door geen kunstmatige verlichting toe te passen op de werkterreinen tussen april en november.

Boommarter en steenmarter

De dichte ondergroei onder de houtwal op het GZI-terrein biedt voldoende dekking voor de aanwezigheid van een verblijfplaats. De aanwezigheid beschermde functies voor de boom- of steenmarters in deze houtwal kan daarom niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde functies van boom- of steenmarter op deze locatie is noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit het plaatsen van cameravallen gedurende 8 weken op de onderzoekslocatie en kan plaatsvinden tussen maart en september.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

De houtwal op het GZI-terrein biedt geschikt habitat voor beide soorten. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van grote bosmuis en veldspitsmuis is noodzakelijk. Bij het onderzoek naar deze soorten wordt gedurende één week inloopvallen geplaatst op de onderzoekslocatie. De geschikte periode voor dit onderzoek betreft de periode augustus tot en met oktober.

Bunzing, wezel en hermelijn

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot overtredingen ten aanzien van bunzing, wezel en hermelijn. Een vergunningsaanvraag is noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden verwoord.

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Ten aanzien van de te verwachten soorten algemene zoogdieren en amfibieën is de zorgplicht van toepassing. De kapwerkzaamheden dienen buiten de gevoelige periode uitgevoerd te worden. De geschikte periode betreft de periode september tot en met november.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

3.3 Aanvullend onderzoek tracé A-817

Op basis van bovenstaande informatie is soortgericht onderzoek uitgevoerd in relatie tot het te realiseren nieuwbouwtracé A-817, dit aanvullend ecologisch onderzoek is gericht op de volgende soorten:

- Grote modderkruiper;
- Poelkikker;
- Boom- en steenmarter;
- Grote bosmuis en veldspitsmuis;
- Boomvalk, ransuil, sperwer en raaf.

4 Onderzoeksmethodiek

4.1 Grote modderkruiper

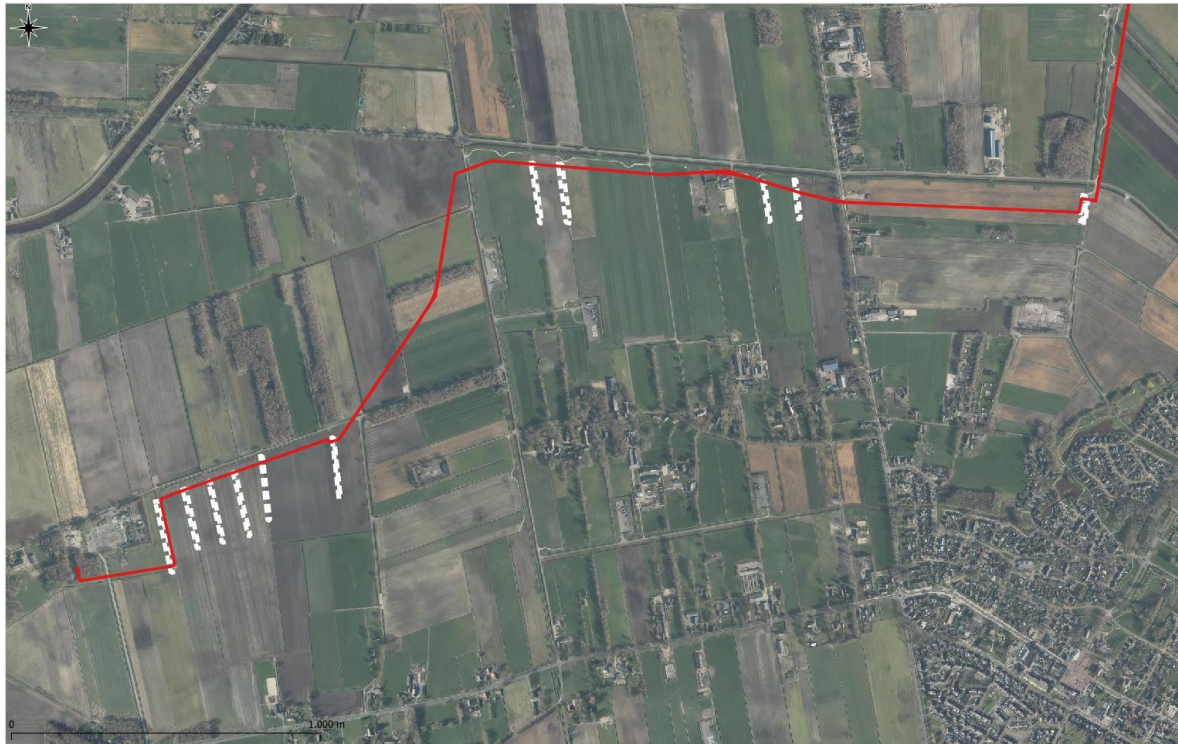
Op 7 november 2024 is een geschiktheidsbeoordeling uitgevoerd bij alle watergangen die worden gekruist door open ontgravingen ten behoeve van de aanleg van het nieuwbouwleidingstracé A-817. In figuur 4.1 en 4.2 zijn de beoordeelde watergangen weergegeven. Alle watergangen die geschikt werden bevonden als leefgebied voor de grote modderkruiper zijn direct bemonsterd. De watermonsters bestaan uit 28 subsamples uit één watergang. De verzamelde subsamples zijn zorgvuldig gemengd waarna deze met behulp van een vacuümpomp zijn gefilterd over een DNA-filter. Het DNA-filter is vervolgens door Datura Environmental Solutions geanalyseerd op de aanwezigheid van eDNA van de grote modderkruiper. Het onderzoek naar de grote modderkruiper is conform het kennisdocument grote modderkruiper (BIJ12, oktober 2021) uitgevoerd.

4.2 Poelkikker

Op 7 november 2024 is een geschiktheidsbeoordeling uitgevoerd bij alle watergangen die worden gekruist door open ontgravingen ten behoeve van de aanleg van het nieuwbouwleidingstracé A-817. In figuur 4.1 en 4.2 zijn de beoordeelde watergangen weergegeven. Alle watergangen die geschikt werden bevonden als voortplantingshabitat voor de poelkikker zijn in juni 2025 tijdens de voortplantingsperiode van de poelkikker tweemaal bezocht (zie tabel 4.1). De veldbezoeken vonden plaats in de middag en avond. Gedurende beide veldbezoeken zijn alle geschikte watergangen tweemaal bezocht. Bij het eerste bezoek lag de nadruk op het zoeken en waar mogelijk vangen van groene kikkers. Tijdens het tweede bezoek is voornamelijk gelet op kooractiviteit. De onderzoeksmethodiek is conform het kennisdocument poelkikker (BIJ12, juli 2017) uitgevoerd.

Tabel 4.1 Overzicht veldbezoeken onderzoek poelkikker.

Datum	Weer	Starttijd	Eindtijd
17-06-2025	Helder, 24 °C	13:30	18:30
30-06-2025	Helder, 28 °C	14:30	20:30

Figuur 4.1 Beoordeelde watergangen (gemarkeerd middels witte stippellijnen) op zuidelijk deeltracé.

Figuur 4.2 Beoordeelde watergangen (gemarkeerd middels witte stippellijnen) op noordelijk deeltracé.

4.3 Boom- en steenmarter

Om te onderzoeken of de houtwal op het GZI-terrein aan de noordzijde van het onderzoekstracé onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de boom- of steenmarter zijn drie wildcamera's op drie locaties gedurende acht weken (van 10 april 2025 tot 6 juni 2025) in het veld geplaatst (zie figuur 4.3). Het materiaal is periodiek uitgelezen en gecontroleerd op functioneren (batterijcapaciteit, geheugen SD-kaart) en beelden zijn beoordeeld door een ter zake kundig ecooloog.

Figuur 4.3 Locaties van wildcamera's in de houtwal op het GZI-terrein aan de noordzijde van het onderzoekstracé.

4.4 Grote bosmuis en veldspitsmuis

In november 2024 is door Silvavir Ecologisch Advies B.V. soortgericht onderzoek naar de grote bosmuis en de veldspitsmuis uitgevoerd op twee onderzoekslocaties. Deze twee locaties betreffen het beoogde werkterrein parallel aan de N862 (zie figuur 4.5; locatie 1) en de beoogde werkterreinen aan de Huygensstraat (zie figuur 4.5; locatie 2). Gezien de voorgenomen werkwijze, waarbij een open ontgraving van de houtwal langs de N862 nodig is gebleken, is in september/oktober 2025 door Sweco een grootschaliger onderzoek naar de grote bosmuis en veldspitsmuis uitgevoerd in de houtwal parallel aan de N862 (zie figuur 4.5; locatie 3).

Het soortgericht onderzoek naar de grote bosmuis en veldspitsmuis is uitgevoerd conform de 'IBN-methode' (Bergers, 1997) in de periode september tot en met november uitgevoerd. Dit betreft de optimale periode voor het onderzoek omdat dit buiten de voortplantingsperiode valt. Onderzoek in de voortplantingsperiode kan als effect hebben dat muizen vanuit een stresssituatie hun jongen werpen in de val.

Het soortgericht onderzoek naar grote bosmuis en veldspitsmuis is uitgevoerd middels inloopvallen, ook wel live-traps genoemd (zie figuur 4.4). De inventarisatie wordt uitgevoerd door op de onderzoekslocatie raaien van 10x2 inloopvallen te plaatsen. Door de vallen in tweetallen te plaatsen wordt voorkomen dat algemene soorten de vallen te snel bezetten, zo wordt de vangkans van de schaarsere doelsoorten vergroot.

Figuur 4.4 Inloopval gebruikt bij soortgericht onderzoek veldspitsmuis en grote bosmuis (bron: veldshop).

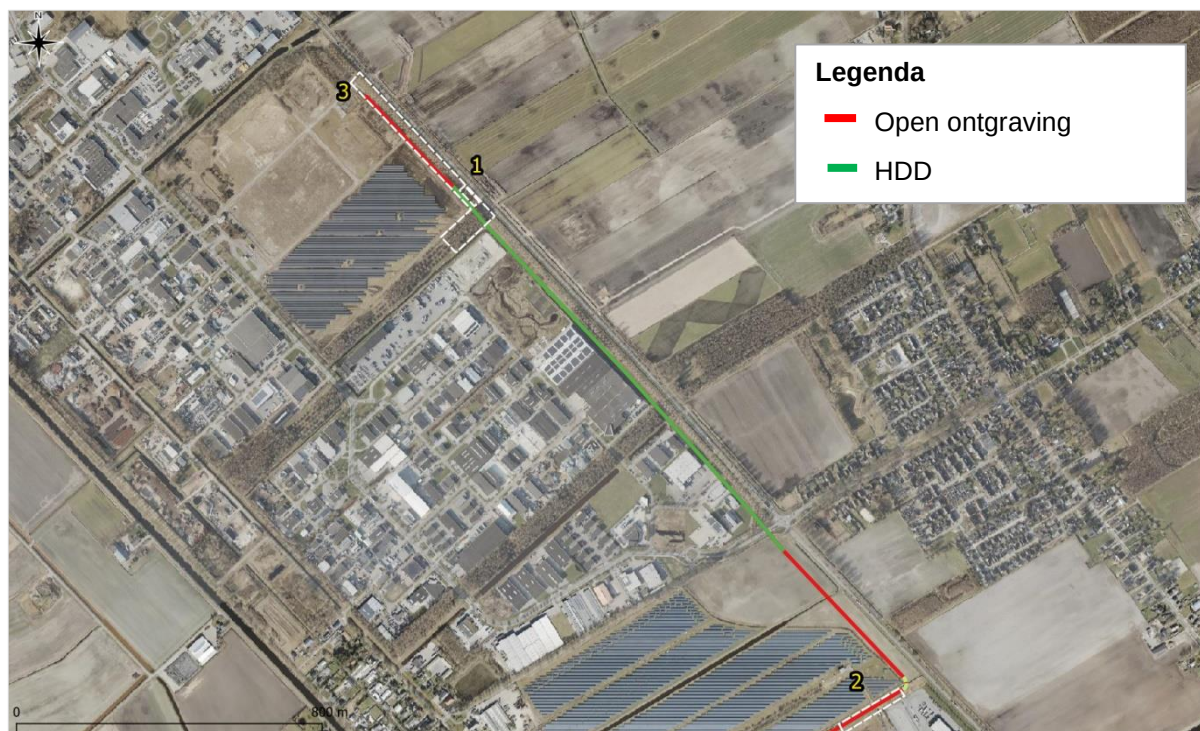
De vallen zijn onder de vegetatie op plekken met voldoende dekking geplaatst. Een vangplek bestaat bij voorkeur uit minimaal 20 vallen, die paarsgewijs, op onderlinge afstand van ongeveer 10 meter uit elkaar geplaatst worden. Voorafgaand aan de bemonstering zijn de vallen drie nachten ongebruikt in het veld geplaatst, zodat aanwezige dieren aan de vallen kunnen wennen. Dit is de pre-bait periode. Aansluitend aan deze periode worden de vallen gedurende 2 nachten, zowel vroeg in de ochtend, als laat in de avond bemonsterd. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in 'IBN-methode' (Bergers, 1997). In tabel 4.2 en 4.3 zijn de data en omstandigheden van avond en ochtend controles genoteerd.

Tabel 4.2 Overzicht veldbezoeken onderzoek grote bosmuis en veldspitsmuis (locatie 1 en 2).

Datum	Periode	Weer	Temperatuur	Windkracht	Starttijd	Eindtijd
11-11-2024	avond	regen	8 °C	2 Bft	17:00	21:00
12-11-2024	ochtend	bewolkt	9 °C	2 Bft	08:00	12:00
05-11-2024	avond	bewolkt	8 °C	1 Bft	17:00	21:00
06-11-2024	ochtend	bewolkt	7 °C	1 Bft	08:00	12:00
06-11-2024	avond	half bewolkt	11 °C	1 Bft	17:00	21:00
07-11-2024	ochtend	bewolkt	10 °C	1 Bft	08:00	12:00

Tabel 4.3 Overzicht veldbezoeken onderzoek grote bosmuis en veldspitsmuis 2025 (locatie 3).

Datum	Periode	Weer	Temperatuur	Windkracht	Starttijd	Eindtijd
29-09-2025	avond	droog	12 °C	1 Bft.	21:00	00:00
30-09-2025	ochtend	droog	10 °C	1 Bft	09:00	12:00
30-09-2025	avond	droog	12 °C	2 Bft	21:00	00:00
01-10-2025	ochtend	droog	7 °C	2 Bft	09:00	12:00

Figuur 4.5 Onderzochte locaties (witte stippellijn) op aanwezigheid van grote bosmuis en veldspitsmuis aan de noordzijde van tracé A-817 (locatie 1 en 3 parallel aan N862 en locatie 2 nabij de Huygensstraat).

4.5 Boomvalk, ransuil, sperwer en raaf

Aangezien de exacte planning van de werkzaamheden nabij de aangetroffen nestlocaties nog niet bekend is, is ervoor gekozen een aanvullend onderzoek naar de aangetroffen nesten uit te voeren. Het onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen van boomvalk, ransuil en sperwer is uitgevoerd middels vier veldbezoeken gedurende het broedseizoen van deze soorten. Het broedseizoen van deze soorten betreft de periode van:

- Raaf: begin februari t/m half juni;
- Ransuil: half februari t/m eind juli;
- Sperwer: begin maart t/m half juli;
- Boomvalk: begin april t/m begin september.

Tijdens de veldbezoeken zijn de eerder aangetroffen middelgrote nesten geobserveerd. In tabel 4.4 zijn de data en omstandigheden van de veldbezoeken weergegeven. In figuur 4.6 zijn de locaties van de beide nesten weergegeven.

Tabel 4.4 Overzicht veldbezoeken 2025.

Datum	Weer	Starttijd	Eindtijd
10-04-2025	Bewolkt, 10 °C	10:30	12:00
02-05-2025	Half bewolkt, 23 °C	10:00	11:30
20-05-2025	Half bewolkt, 19 °C	9:00	11:30
06-06-2025	Bewolkt, 17 °C	9:00	11:30

Figuur 4.6 Locaties middelgrote nesten in de omgeving van het onderzoekstracé ter hoogte van het GZI-terrein.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Grote modderkruiper

Uit de geschiktheidsbeoordeling van de watergangen op het tracé, blijkt een deel van de beoordeelde watergangen ongeschikt is als leefgebied voor de grote modderkruiper. Deze watergangen zijn niet permanent watervoerend of zijn slechts greppels. Enkele watergangen bleken geheel dichtgegroeid met ruigtevegetaties bestaande uit bramen of dichte rietkragen. Op basis van de geschiktheidsbeoordeling zijn zeven sloten bemonsterd om de aanwezigheid van de grote modderkruiper te onderzoeken. In figuur 5.1 tot en met 5.3 zijn de bemonsterde sloten weergegeven.

Figuur 5.1 Onderzochte watergangen bij Vlieghuis.

Figuur 5.2 Onderzochte watergang bij Schoonebeek.

Figuur 5.3 Onderzochte watergang in omgeving Emmen.

Uit de analyse van de eDNA monsters blijkt dat geen van de monsters eDNA van de grote modderkruiper bevat. Alle replica's laten een negatieve uitslag zien. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning is het uitgesloten dat het planvoornemen leidt tot vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de grote modderkruiper.

5.2 Poelkikker

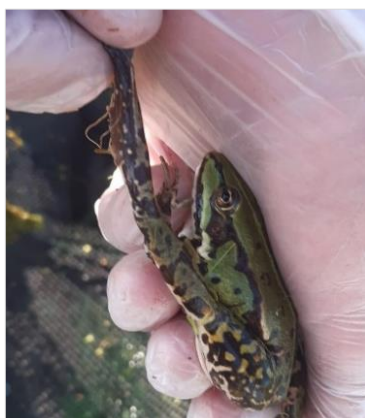
Op basis van de in november 2024 uitgevoerde geschiktheidsbeoordeling zijn 7 watergangen onderzocht op de aanwezigheid van poelkikkers (zie figuur 5.1 t/m 5.3). De overige watergangen bleken niet watervoerend in het najaar of bleken volledig dicht gegroeid met rietkragen of ruigtevegetaties. De poelkikker heeft een sterke voorkeur voor onbeschaduwde wateren. Tijdens de beide veldbezoeken is gezocht naar groene kikkers, wanneer deze werden waargenomen, is geprobeerd enkele individuen te vangen. Het vangen van kikkers werd bemoeilijkt door het steile talud van de watergangen. Tevens is tijdens beide veldbezoeken gelet op kooractiviteit. In tabel 5.1 is een samenvatting weergegeven van de waarnemingen tijdens beide veldbezoeken.

Tabel 5.1 overzicht resultaten poelkikkeronderzoek.

Watergang	Waarnemingen veldbezoek 1	Waarnemingen veldbezoek 2
1	Meerdere groene kikkers waargenomen	Meerdere groene kikkers waargenomen
2	Eén poelkikker gevangen	Meerdere groene kikkers waargenomen
3	Geen groene kikkers waargenomen	Geen groene kikkers waargenomen
4	Geen groene kikkers waargenomen	Enkele groene kikkers waargenomen
5	Meerdere groene kikkers waargenomen	Eén poelkikker gevangen
6	Sporadische kooractiviteit van poelkikker waargenomen	Kooractiviteit poelkikker waargenomen
7	Geen groene kikkers waargenomen	Geen groene kikkers waargenomen

In watergang 2 en 5 zijn poelkikkers gevangen (zie figuur 5.4 en 5.5). De watergangen 1 tot en met 5 liggen zeer dichtbij elkaar. Hoewel de aanwezigheid van de poelkikker niet bevestigd kon worden in de watergangen 1 en 4, is het gezien de ligging wel aannemelijk dat de soort ook hier aanwezig is. In watergang 3 zijn geen groene kikkers waargenomen, echter is het gezien de ligging in de directe nabijheid van watergang 3 en 5 wel waarschijnlijk dat de soort ook hier aanwezig is. Daarnaast is de soort op basis van geluidswaarnemingen ook geconstateerd in watergang 6.

In 7 zijn gedurende beide veldbezoeken geen groene kikkers waargenomen. De aanwezigheid van de poelkikker in deze watergang kan daarom worden uitgesloten.

Figuur 5.4 Streckproef, hiel komt niet verder dan oog.

Figuur 5.5 Symmetrische, halve cirkelvormige graafknobbel.

5.3 Boom- en steenmarter

Gedurende het onderzoek naar de aanwezigheid van de boom- en steenmarter op het GZI-terrein aan de noordzijde van het onderzoekstracé, zijn verschillende waarnemingen van de steenmarter verricht. De steenmarter is tenminste op 4 verschillende momenten vastgelegd op de wildcamera's (zie figuur 5.7). Gelet op het aantal waarnemingen van de steenmarter verspreid over de onderzoeksperiode, is het aannemelijk dat er een vaste rust- of voortplantingsplaats van de steenmarter aanwezig is in de houtwal op het GZI-terrein. De exacte locatie van de verblijfplaats kon niet worden vastgesteld vanwege het zeer dichte struweel in de houtwal. Het dichte struweel biedt echter voldoende dekking voor de aanwezigheid van een vaste rust- en voortplantingsplaats.

Daarnaast is er een wezel waargenomen op de beelden van het camera onderzoek. Hoewel de onderzoeksofzet niet gericht was op kleine marterachtigen, werd de wezel toch tenminste twee keer waargenomen. Gelet op het relatief kleine territorium van de wezel, is het aannemelijk dat er vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn in de houtwal op het GZI-terrein.

Figuur 5.6 Wezel waargenomen op camera 1.

Figuur 5.7 Steenmarter waargenomen op camera 2.

Behalve de marterachtigen steenmarter en wezel werden verschillende algemene zoogdiersoorten waargenomen op het GZI-terrein. Op het terrein is een sprong reeën aanwezig, tevens komen er hazen voor. Ook de vos werd enkele malen op de wildcamera's vastgelegd.

Figuur 5.8 Reeën waargenomen op camera 2.

Figuur 5.9 Vos waargenomen op camera 3.

Figuur 5.10 Haas waargenomen op camera 3.

5.4 Boomvalk, sperwer, ransuil en raaf

Tijdens het onderzoek naar boomvalk, sperwer, ransuil en raaf werden geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een broedgeval binnen de invloedssfeer van het planvoornemen. Gedurende het eerste bezoek werd op het nest aan de noordzijde van het onderzoekstracé een broedende zwarte kraai aangetroffen. Bij de overige veldbezoeken werd bij beide nestplaatsen geen activiteit meer vastgesteld. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de twee middelgrote nesten op het GZI-terrein in gebruik zijn door boomvalk, sperwer, ransuil of raaf.

5.5 Grote bosmuis en veldspitsmuis

Gedurende het onderzoek naar de aanwezigheid van de grote bosmuis en veldspitsmuis zijn in totaal 3 grote bosmuizen gevangen in de ruigtestrook tussen de N862 en het GZI-terrein. Tijdens het soortgericht onderzoek in 2025 zijn in totaal 36 grote bosmuizen gevangen in de houtwal langs de N862 (zie figuur 5.11 en 5.12). In de strook tussen de Huygensstraat en het zonnepark werden geen waarnemingen verricht van de grote bosmuis. De veldspitsmuis werd op geen van de locaties aangetroffen. In tabel 5.2 is een samenvatting weergegeven van de onderzoeksresultaten op beide locaties.

Tabel 5.2 Samenvatting resultaten onderzoek grote bosmuis en veldspitsmuis.

Locatie	Grote bosmuis	Gewone bosmuis	Rosse woelmuis	Veldmuis	Dwergmuis
Locatie 1 (N862)	3	12	10	0	0
Locatie 2 (Huygensstraat)	0	6	1	6	30
Locatie 3 (N862)	36	81	13	0	0
Totaal	39	99	24	6	30

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis op alle onderzochte locaties worden uitgesloten. Tevens kan de aanwezigheid van de grote bosmuis in de ruigtestrook langs de Huygensstraat worden uitgesloten.

Op de onderzoekslocaties langs de N862 (zowel locatie 1 als 3) is de grote bosmuis wel aangetroffen. Het is aannemelijk dat er een populatie aanwezig van de grote bosmuis is in de directe omgeving van het onderzoekstracé. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de grote bosmuis zijn naar verwachting niet te voorkomen.

Figuur 5.11 Grote bosmuis met gele borstvlak die als brede halsband over de hals naar de rugzijde uitstrekt.

Figuur 5.12 Grote bosmuis met achtervoeten langer dan 23 mm.

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

6.1 Grote modderkruiper

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de grote modderkruiper op de onderzoekslocaties worden uitgesloten. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de grote modderkruiper is niet aan de orde.

6.2 Poelkikker

De aanwezigheid van de poelkikker is aangetoond of waarschijnlijk is watergang 1, 2, 4, 5 en 6. De poelkikker is beschermd onder de Habitatrichtlijn. Het vernielen of beschadigen van vaste rust en voortplantingsplaatsen en het verstoren van individuen betreft een vergunningsplichtige schadelijke handeling (Artikel 11.46 Besluit activiteiten leefomgeving).

Bij de voorgenomen werkzaamheden zijn schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtig geval naar verwachting niet te voorkomen. Voor de voorgenomen werkzaamheden is daarom een Omgevingsvergunning nodig voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van de poelkikker. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan. Het activiteitenplan heeft tot doel om mitigerende en compenserende maatregelen vast te leggen, die een negatief effect op beschermde soorten voorkomen en behoud van de huidige functionaliteit te allen tijde garanderen. De maatregelen dienen ter goedkeuring worden voorgelegd bij het bevoegd gezag.

6.3 Boommarter

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de boommarter op de onderzoekslocaties worden uitgesloten. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de boommarter is niet aan de orde.

6.4 Steenmarter

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning is het waarschijnlijk dat er een vaste rust- of voortplantingsplaats van de steenmarter aanwezig is in de houtwal op het GZI-terrein. De steenmarter valt onder het beschermingsregime 'andere soorten' (artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving). Het is verboden steenmarters opzettelijk te doden of te vangen en het is verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

De onderzoekslocatie is onderdeel van het functioneel leefgebied van de steenmarter. Bij de voorgenomen werkzaamheden is het beschadigen of vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de steenmarter naar verwachting niet te voorkomen. Het beschadigen, vernielen en wegnemen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen of een essentiële functie van beschermde soorten vallen onder schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

Voor de voorgenomen werkzaamheden is daarom een Omgevingsvergunning nodig voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van de steenmarter. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan. Het activiteitenplan heeft tot doel om mitigerende en compenserende maatregelen vast te leggen, die een negatief effect op beschermde soorten voorkomen en behoud van de huidige functionaliteit te allen tijde garanderen. De maatregelen dienen ter goedkeuring worden voorgelegd bij het bevoegd gezag.

6.5 Boomvalk, sperwer, ransuil en raaf

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van boomvalk, ransuil, sperwer en raaf op de onderzoekslocatie kan worden uitgesloten op basis van de geleverde onderzoeksinspanning. Vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

6.6 Veldspitsmuis

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis op de onderzoekslocaties worden uitgesloten. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de veldspitsmuis is niet aan de orde.

6.7 Grote bosmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis is aangetoond in de ruigtestrook tussen de N862 en het GZI-terrein. De grote bosmuis valt onder het beschermingsregime 'andere soorten' (artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving). Het is verboden grote bosmuizen opzettelijk te doden of te vangen en het is verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de grote bosmuis opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

De onderzoekslocatie is onderdeel van het functioneel leefgebied van de grote bosmuis. Bij de voorgenomen werkzaamheden is het beschadigen of vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de grote bosmuis naar verwachting niet te voorkomen. Het beschadigen, vernielen en wegnemen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen of een essentiële functie van beschermde soorten vallen onder schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval.

Voor de voorgenomen werkzaamheden is daarom een Omgevingsvergunning nodig voor een flora- en fauna-activiteit ten aanzien van de grote bosmuis. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan. Het activiteitenplan heeft tot doel om mitigerende en compenserende maatregelen vast te leggen, die een negatief effect op beschermde soorten voorkomen en behoud van de huidige functionaliteit te allen tijde garanderen. De maatregelen dienen ter goedkeuring worden voorgelegd bij het bevoegd gezag.

7 Conclusie en samenvatting

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork Service B.V. nader ecologisch onderzoek uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een nieuwbouw leidingtracé tussen Vlieghuis en Emmen (A-817). Deze werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

Voorgenomen ingreep

De meest gebruikte methode voor de aanleg van het nieuwbouwleidingtracé is een veldstrekking, waarbij een leiding in een te graven sleuf van enkele meters diep wordt gelegd. Daarnaast wordt er op diverse plaatsen gestuurde boringen toegepast, waarbij de leiding dieper onder het maaiveld terecht komt. Deze techniek wordt gebruikt om beschermde natuur te ontzien, en om onder wegen en grotere watergangen door te gaan.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

- Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning is het uitgesloten dat het planvoornemen leidt tot vergunningsplichtige schadelijke handelingen ten aanzien van de grote modderkruiper.
- In watergang 2 en 5 zijn poelkikkers gevangen. De watergangen 1 tot en met 5 liggen zeer dichtbij elkaar. Hoewel de aanwezigheid van de poelkikker niet bevestigd kon worden in de watergangen 1, 3 en 4, is het gezien de ligging ten opzichte watergang 2 en 5, wel aannemelijk dat de soort ook hier aanwezig is. Daarnaast is de soort op basis van geluidswaarnemingen ook geconstateerd in watergang 6.
- Gelet op het aantal waarnemingen van de steenmarter verspreid over de onderzoeksperiode, is het aannemelijk dat er een vaste rust- of voortplantingsplaats van de steenmarter aanwezig is in de houtwal op het GZI-terrein.
- De aanwezigheid van jaar rond beschermde nestplaatsen van boomvalk, ransuil, sperwer en raaf op de onderzoekslocatie kan worden uitgesloten op basis van de geleverde onderzoeksinspanning.
- Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de aanwezigheid van de veldspitsmuis op alle onderzochte locaties worden uitgesloten.
- In de strook tussen de N862 en het GZI-terrein is de grote bosmuis aangetroffen. Het is aannemelijk dat er een populatie aanwezig is in de directe omgeving van het onderzoekstracé.

Conclusie

Gezien de voorgenomen werkzaamheden is overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de poelkikker, steenmarter en grote bosmuis niet te voorkomen. Een vergunning is noodzakelijk voor het vernielen en beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter en grote bosmuis en het verstoren, vernielen en beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van de poelkikker.

Bijlage

Geraadpleegde bronnen

Kennisdocument-Poelkikker Bij12, versie 1.0, juli 2017. Opgehaald van:
<https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>

Kennisdocument-Grote modderkuiper Bij12, versie 2.0, oktober 2021. Opgehaald van:
<https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>

NDFF Verspreidingsatlas. Opgehaald van: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Soorteninformatie van RAVON. Opgehaald van: [Ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker](https://ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker).

Soorteninformatie van De Zoogdiervereniging. Opgehaald van:
<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/grote-bosmuis>

Soorteninformatie van SOVON. Opgehaald van: <https://stats.sovon.nl/>

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageergebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamkolonie

De kraamkolonie bestaat uit alle vruchtbare vrouwtjes binnen een kolonie vleermuizen een kraamkolonie bestaat uit meerdere kraamgroepen.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Omgevingswet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Omgevingswet significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

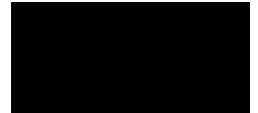
Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

VERTROUWELIJK

Waterstofnetwerk Nederland
Quickscan natuurwaarden
Afsluiter S-444/S-672

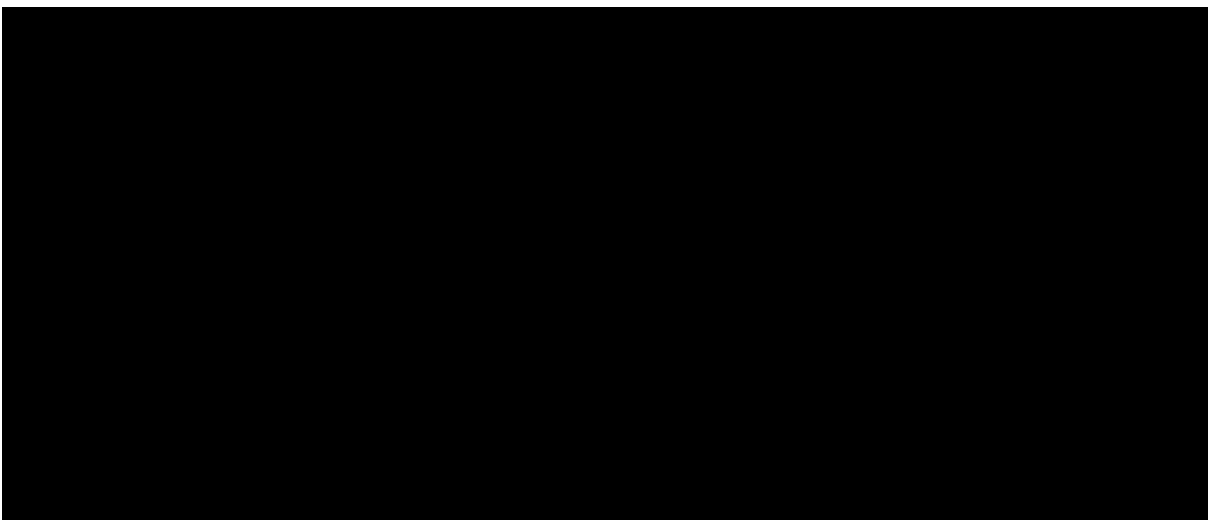
Project
Waterstofnetwerk Nederland

Revisienummer
1

Revisie datum
01-06-2026

Ons kenmerk
WNN1-SWF-EM-REP-0244

Status
Concept

Revisie geschiedenis

Revisienummer	Omschrijving	Datum
0	Eerste uitgifte	04-12-2025
1	Eerste revisie	01-06-2026

Ondersteunende Documenten

Document nummer	Document naam
WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-002	Quickscan Natuurwetgeving Waterstofnetwerk Noord-Nederland
WNN-ARC-OMG-GEN-MEM-008	Waterstofnetwerk Noord-Nederland Ecologische effecten scopewijziging Ommen Tie-in
WNN-ARC-OMG-GEN-MEM-009	Waterstofnetwerk Noord-Nederland Memo Quickscan scopewijziging Ommen Koppelleiding

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	Onderzoeksmethodiek	6
4	Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten	7
4.1	Vogels	7
4.1.1	Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)	7
4.1.2	Broedvogels (nesten jaarrond beschermd bij ecologisch zwaarwegende redenen)	7
4.1.3	Overige broedvogels	8
4.2	Vleermuizen	8
4.3	Overige zoogdieren	9
4.3.1	Streng beschermde soorten	9
4.3.2	Licht beschermde soorten	10
4.4	Reptielen, amfibieën en vissen	10
4.4.1	Reptielen	10
4.4.2	Amfibieën	11
4.4.3	Vissen	13
4.5	Ongewervelden	13
4.5.1	Libellen	13
4.5.2	Vlinders	13
4.5.3	Overige soorten	14
4.6	Planten	14
4.7	Specifieke zorgplicht	14
5	Toetsing aan soortenbescherming	16
5.1	Broedvogels	16
5.2	Vleermuizen	16
5.3	Grondgebonden zoogdieren	16
5.3.1	Grote bosmuis	16
5.3.2	Bunzing, wezel, hermelijn en egel	17
5.3.3	Algemene grondgebonden zoogdieren	17
5.4	Hazelworm	17
5.5	Rugstreepad	17
5.6	Overige soort(groep)en	18
6	Toetsing aan gebiedenbescherming	19
6.1	Natura 2000	19
6.2	Natuurnetwerk Nederland	20
7	Houtopstanden	21
8	Samenvatting en conclusies	22
9	Geraadpleegde bronnen	26

Bijlage 1 Natuurwetgeving en doelen Natura 2000

Bijlage 2 Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Bijlage 3 Omgevingswet

1 Inleiding

Sweco heeft van Hynetwork Services B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan natuurwaarden ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden op het Compressorstation Ommen in het kader van de aanleg van Waterstofnetwerk Noord.

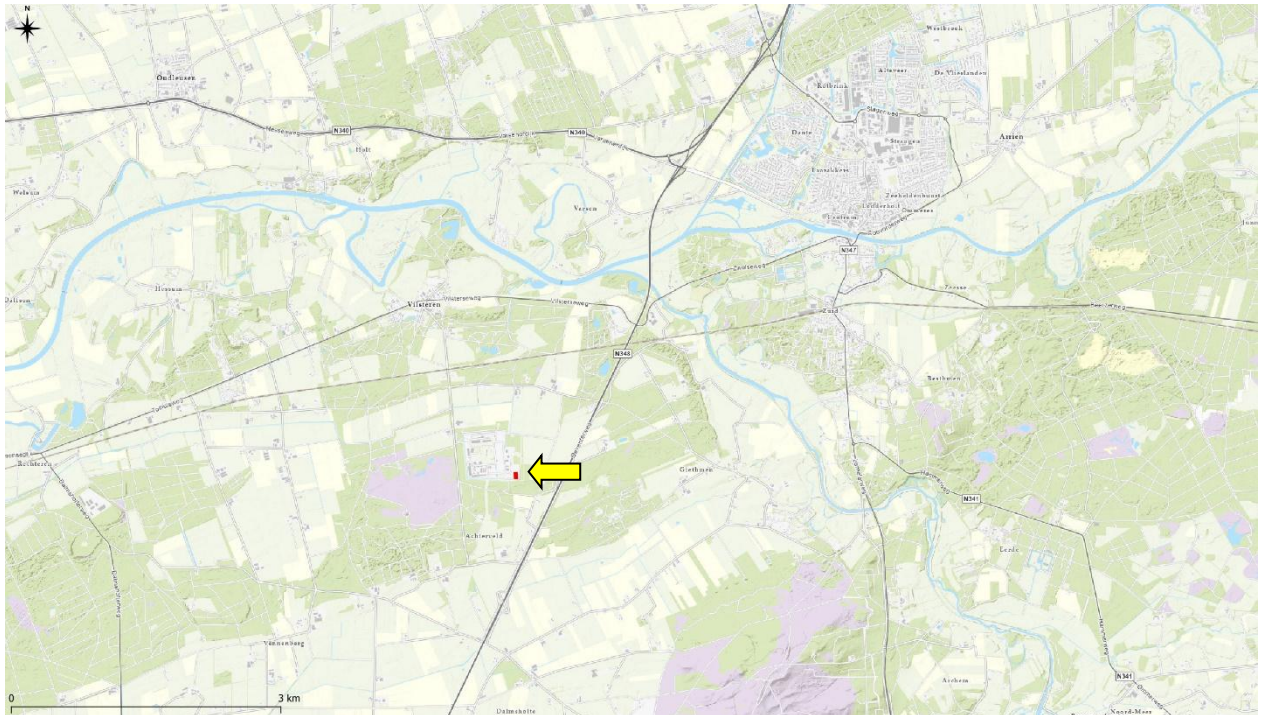
De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen nieuwbouw van afsluiter S-672 en de ombouw van afsluiter S-444 binnen de hekken van Compressorstation Ommen.

De quickscan natuurwaarden heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Omgevingswet zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

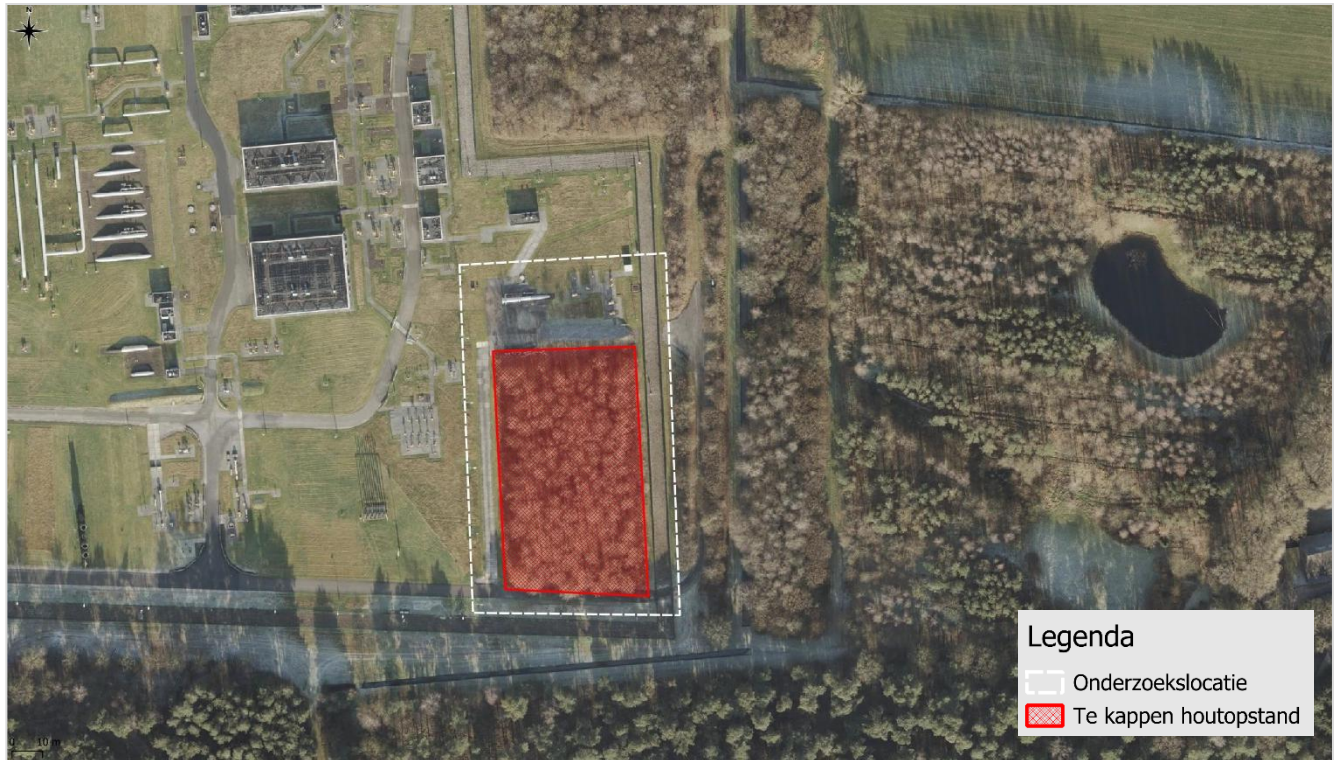
De onderzoekslocatie omvat het afsluiterschema S-444/S-672 bij het Compressorstation te Ommen. In figuur 2.1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een houtopstand binnen de hekken van Compressorstation Ommen. De onderzoekslocatie wordt omgeven door de bossen van landgoed Vilsteren.

In figuur 2.2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. Figuur 2.3 t/m figuur 2.8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2.2 Luchtfoto van de onderzoekslocatie (witte stippellijn).

Figuur 2.3 Overzichtsfoto houtopstand binnen de hekken van Compressorstation Ommen.

Figuur 2.4 Oostelijke bosrand van de te kappen houtopstand.

Figuur 2.5 Zicht op houtopstand binnen de hekken van het Compressorstation Ommen.

Figuur 2.6 Zicht op houtopstand binnen de hekken van het Compressorstation Ommen.

Figuur 2.7 Zicht op houtopstand binnen de hekken van het Compressorstation Ommen.

Figuur 2.8 Zicht op houtopstand binnen de hekken van het Compressorstation Ommen.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een afsluiter te realiseren voor het transport van waterstof. Tevens wordt een bestaande afsluiter omgebouwd zodat deze geschikt wordt voor waterstof. De voorgenomen werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van een waterstofnetwerk in Noord-Nederland. Voor de werkzaamheden rondom Compressorstation Ommen zijn reeds meerdere ecologische onderzoeken uitgevoerd door Arcadis. Vanwege wijzigingen in de werkwijze is onderhavige quickscan natuurwaarden opgesteld. In onderhavige rapportage worden uitsluitend de onderstaande werkzaamheden getoetst. De realisatie van afsluiterschema S-444 en ombouw van afsluiterschema S-672 maakt onderdeel uit van het vergunningentrajec voor Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel.

Realisatie afsluiterschema S-444 en ombouw afsluiterschema S-672

Binnen de hekken van Compressorstation Ommen wordt een nieuw afsluiterschema gerealiseerd en een bestaand afsluiterschema omgebouwd. Tijdens de werkzaamheden zal het hekwerk tijdelijk verwijderd worden. Ten behoeve van deze werkzaamheden wordt de houtopstand binnen de hekken van de installatie gekapt.

3 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 4 december 2024. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Overijssel opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd. Daarnaast zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie reeds enkele veldbezoeken uitgevoerd door Arcadis. Door Arcadis is een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd in januari 2023 (rapport WNN-ARC-OMG-GEN-ECO-002, januari 2023). Vanwege diverse wijzigingen van de voorgenomen werkzaamheden is deze quickscan daarna aangevuld met enkele memo's (WNN-ARC-OMG-GEN-MEM-008, 4 juni 2024 en WNN-ARC-OMG-GEN-MEM-009, 26 juli 2024). De conclusies van deze rapporten zijn meegenomen in onderhavige rapportage.

Als gevolg van de inwerkingtreding van het Energiebesluit is het bevoegde gezag voor projecten die onderdeel uitmaken van het waterstofdomein met ingang van 1 januari 2026 gewijzigd van de provincie Overijssel naar het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (RVO). Daarmee vallen alle werkzaamheden die onderdeel maken van onderhavige rapportage onder het bevoegde gezag van RVO.

De quickscan natuurwaarden is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 Aangetroffen en te verwachten beschermde soorten

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 Vogels

4.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. In de omgeving van de onderzoekslocatie kunnen dit zijn: boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespandief.

Van deze soorten kunnen de huismus, kerkuil en steenuil op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden in bebouwing of speciaal voor deze soorten bestemde nestkasten. Dergelijke nestplaatsen zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie.

Boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, oehoe, ransuil, sperwer, roek en wespandief

Bovengenoemde soorten broeden op zeer grote tot middelgrote nesten die zich vaak hoog in de boomkroon bevinden. Op de onderzoekslocatie zijn zowel door Arcadis als door Sweco diverse veldbezoeken uitgevoerd waarbij gecontroleerd is op de aanwezigheid van grote nesten in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Deze zijn hierbij niet aangetroffen. De aanwezigheid van nestplaatsen van boomvalk, buizerd, havik, oehoe, ooievaar, ransuil, sperwer, roek en wespandief binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan daarom worden uitgesloten.

4.1.2 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd bij ecologisch zwaarwegende redenen)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd en die op de onderzoekslocatie te verwachten zijn, zijn voornamelijk hollenbroeders zoals de bosuil en zwarte specht. De zwarte specht en bosuil broeden in grote boomholtes en zijn daarom sterk gebonden aan oudere bossen. De houtwal langs de planlocatie bestaat voornamelijk uit opstanden van hazelaar. De houtopstand binnen de hekken van Compressorstation Ommen betreft een opstand van zomereiken van ongeveer 30 jaar oud. Er zijn geen grote boomholtes aangetroffen in beide opstanden. De aanwezigheid van nestplaatsen van zwarte specht of bosuil binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

Wel kunnen diverse soorten hollenbroeders zoals gekraagde roodstaart, boomkruiper en bonte vliegenvanger broeden in nabijgelegen bospercelen. Het gaat hierbij echter om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Overtredingen ten aanzien van deze soorten zijn daarom te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.1.3 Overige broedvogels

De houtopstanden op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals vink, merel en roodborst. Tevens kunnen watergangen in de omgeving van de onderzoekslocatie nestgelegenheid bieden aan soorten als wilde eend en waterhoen. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Bij verblijfplaatsen van vleermuizen is onderscheid te maken tussen een zomerverblijf, kraamverblijf, paar/baltsverblijf (die ook als individueel winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden) en massawinterverblijf. Deze functies worden mede bepaald door specifieke kenmerken van bebouwing op de onderzoekslocatie. Deze verblijfplaatsen kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

In de bospercelen en houtwallen in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn mogelijk boomholtes aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. Het gebruik van kunstmatige verlichting op de onderzoekslocatie kan leiden tot verstoring van in de omgeving verblijvende vleermuizen. Overtredingen zijn echter te voorkomen middels het treffen van maatregelen (zie hoofdstuk 5).

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk rosse vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bosranden en houtwallen rondom Compressorstation Ommen en het naastgelegen agrarisch perceel kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. De te kappen houtopstand binnen de hekken van de installatie vormt echter geen lijnvormig landschapselement. Overtredingen ten aanzien van vleermuizen zijn daarom te voorkomen (zie hoofdstuk 5).

4.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

4.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: steenmarter, boommarter, eekhoorn, das en grote bosmuis.

Steenmarter en boommarter

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de steen- en boommarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Boommarters maken gebruik van vergelijkbare verblijfplaatsen maar hebben een voorkeur voor grote boomholtes en holen in de grond. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soorten. In de te kappen houtopstand zijn daarnaast geen holen, boomholtes of takkenhopen aangetroffen die mogelijk kunnen dienen als verblijfplaats voor steen- of boommarter. Gelet op het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen kunnen overtredingen ten aanzien van steen- of boommarter worden uitgesloten.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De bomen op de onderzoekslocatie zijn tijdens het veldbezoek onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Das

De onderzoekslocatie vormt geschikt leefgebied voor dassen. Gedurende de veldbezoeken is de onderzoekslocatie nauwkeurig onderzocht op dassensporen, zoals graafputjes of achtergebleven haren. Hierbij zijn enkele wissels aangetroffen in de houtwal direct ten oosten van de planlocatie die mogelijk worden gebruikt door dassen. Het is aannemelijk dat de bossen en houtwallen rondom de onderzoekslocatie onderdeel uitmaken van het leefgebied van de das. Er zijn echter geen burchten aangetroffen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. De houtopstand binnen de hekken van de installatie is ontoegankelijk voor dassen. Rondom de installatie zijn dubbele hekken aanwezig waardoor de planlocatie volledig ontoegankelijk is voor groot wild. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de das is daarmee op voorhand uit te sluiten.

Grote bosmuis

De onderzoekslocatie ligt binnen het verspreidingsgebied van de grote bosmuis. De bosmuis heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Dit nest bevindt zich vaak ondergronds, onder wortelstronken van grote bomen en wordt bekleed met bladeren en mos. Ze graven hiertoe zelden zelf een hol, maar gebruiken holen van onder meer de mol, konijn, woelmuizen of das. De houtopstanden en houtwallen op de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor de grote bosmuis. Overtredingen ten aanzien van de grote bosmuis zijn niet op voorhand uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om soorten zoals de egel. Ook ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de bunzing, wezel en hermelijn.

Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing en wezel komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Ondanks dat de hermelijn niet in de omgeving is waargenomen, is het mogelijk dat ook deze soort voorkomt in de omgeving. De kleine marterachtigen zijn namelijk sterk gebonden aan landschapselementen zoals houtwallen en bosschages die dekking bieden gedurende het foerageren en migreren tussen de vaste rust- of voortplantingsplaatsen en de foerageergebieden. De houtwallen en houtopstanden op de onderzoekslocatie vormen zeer geschikt leefgebied voor de kleine marterachtigen.

De bunzing, wezel en hermelijn zijn onder het bevoegd gezag van RVO echter op de vrijstellingslijst geplaatst voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel dus niet kan worden uitgesloten dat er schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van deze soorten, is er geen sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling als gevolg van het planvoornemen. De algemene zorgplicht is echter wel van toepassing. De initiatiefnemer dient maatregelen te treffen waarmee het doden en verwonden van bunzing, wezel en hermelijn wordt voorkomen. Deze maatregelen zullen worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol (zie hoofdstuk 5).

Egel

De egel komt voor in verschillende biotopen, als er maar voldoende voedsel en schuilgelegenheid is. Verblijfplaatsen bevinden zich onder struiken en bosschages, in composthoppen of houtwallen. De houtopstanden en houtwallen op de onderzoekslocatie vormen geschikt leefgebied voor egels. Door de kap van de houtopstand binnen de hekken van de Compressorstation Ommen worden mogelijk verblijfplaatsen van egels vernield of beschadigd.

De egel is onder het bevoegd gezag van RVO op de vrijstellingslijst geplaatst voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel dus niet kan worden uitgesloten dat er schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van deze soort, is er geen sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling als gevolg van het planvoornemen. De algemene zorgplicht is echter wel van toepassing. De initiatiefnemer dient maatregelen te treffen waarmee het doden en verwonden van de egel wordt voorkomen. Deze maatregelen zullen worden opgenomen in een separaat ecologisch werkprotocol (zie hoofdstuk 5).

4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

4.4.1 Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: ringslang en levendbarende hagedis. Daarnaast ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de hazelworm en adder.

Ringslang en levendbarende hagedis

De ringslang en levendbarende hagedis zijn vochtminnende soorten die vaak te vinden zijn in oeverzones, langs vennen, hoogvenen en in natte heide gebieden. Waarnemingen van deze soorten in de omgeving van de planlocatie zijn afkomstig van diverse vennen en plassen op heide terreinen en bospercelen in de omgeving. De houtopstand binnen de hekken van de installatie betreft droog bos, de houtopstand vormt daarom weinig geschikt habitat voor de ringslang en levendbarende hagedis.

De watergangen rondom de installatie hebben relatief steile oevers of beschoeide oevers. De watergangen vormen daarom slechts matig geschikt habitat voor de ringslang of levendbarende hagedis. Er zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor deze soorten aanwezig. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen betrekking op de watergangen rondom de installatie. Gelet op het aanwezige habitat in de watergangen en de aard van de voorgenomen werkzaamheden zijn overtredingen ten aanzien van de ringslang en levendbarende hagedis uitgesloten.

Adder

De adder komt in Nederland uitsluitend voor op de hoge zandgronden en in hoogveengebieden. Op circa 6 kilometer ten zuidoosten van Ommen is een populatie adders aanwezig. Tussen deze bekende populatie en de onderzoekslocatie zijn twee provinciale wegen gelegen, gezien de barrièrewerking van deze wegen en het ontbreken van natuurlijke verbindingen in het landschap is het uitgesloten dat de adder voorkomt op de planlocatie. Overtredingen ten aanzien van de adder zijn daarom niet aan de orde.

Hazelworm

De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, dichte vegetaties. De soort komt voor in open bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen. De meeste hazelwormen worden waargenomen in bos- en heideterreinen. Hoewel er in de omgeving van de onderzoekslocatie geen populaties van de hazelworm bekend zijn, is het niet geheel uitgesloten dat de soort er voorkomt. In het bosje is een dunne strooisel laag aanwezig die mogelijk voldoende dekking biedt aan de hazelworm. Overtredingen ten aanzien van de hazelworm zijn niet op voorhand uitgesloten (zie hoofdstuk 5).

4.4.2 Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: bruine kikker, gewone pad, rugstreeppad en kleine watersalamander. Daarnaast ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de beschermde poelkikker en heikikker.

Poelkikker en heikikker

De watergangen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie bieden geen geschikt leefgebied voor de beschermde heikikker en poelkikker. Daarnaast is er geen sprake van een rijke plantengroei langs de oevers of in het water. Heikikkers en poelkikkers zijn sterk gebonden aan vennen, poelen of sloten met een rijke plantengroei. Overtredingen ten aanzien van de heikikker en poelkikker zijn daarom uitgesloten.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een pionierssoort die gebruik maakt van drie verschillende types verblijfplaatsen: de voortplantingswateren, landhabitat dat gedurende de actieve periode gebruikt wordt en de plakken waar ze overwinteren.

De watergangen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie bieden ook geen geschikt voortplantingshabitat voor de beschermde rugstreeppad. De watergangen rondom de installatie hebben relatief steile en/of beschoeide oevers, waardoor er geen ondiepe oeverzones zijn die snel opwarmen (zie figuur 4.1 en 4.2). De rugstreeppad maakt uitsluitend gebruik van ondiepe, tijdelijke wateren voor de voortplanting. Door de afwezigheid van geschikte voortplantingswateren is de aanwezigheid van voortplantingshabitat op de onderzoekslocatie uitgesloten.

Figuur 4.1 Watergang nabij onderzoekslocatie voorziet niet in geschikt voortplantingshabitat voor de rugstreepd.

Figuur 4.2 Watergang nabij onderzoekslocatie voorziet niet in geschikt voortplantingshabitat voor de rugstreepd.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn echter wel meerdere waarnemingen van de rugstreepd bekend (NDFF). Ook is naar aanleiding van verschillende waarnemingen een aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd naar potentieel landhabitat van de rugstreepd op het CS Ommen (WSP Nederland B.V., 2025). Tijdens dit soortgerichte onderzoek zijn verschillende waarnemingen van de rugstreepd gedaan op locaties waar recent was gegraven of langs gebouwmuren. Op basis van de wijde verspreiding is geconcludeerd dat het gehele station in gebruik is landhabitat (WSP Nederland B.V., 2025).

Figuur 4.3 Locaties van de waarnemingen van rustreepd tijdens het veldseizoen 2025 binnen CS Ommen, gemeente Ommen, provincie Overijssel (Bron: WSP Nederland B.V., 2025).

De te kappen bosschage voorziet in potentieel geschikt overwinteringshabitat voor de rugstreeppad. De rugstreeppad kan mogelijk overwinteren in muizenholen en onder de aanwezige strooisellaag (zie figuur 4.4 en 4.5). Ook kan het planvoornemen door de kap van de bosschage en graafwerkzaamheden geschikt pioniershabitat voor de rugstreeppad creëren. Overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van de rugstreeppad is daarmee op voorhand niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 5).

Figuur 4.4 Strooisellaag op de onderzoekslocatie, potentieel geschikt als overwinteringshabitat voor de rugstreeppad.

Figuur 4.5 Muizenhol op de onderzoekslocatie, potentieel geschikt als overwinteringshabitat voor de rugstreeppad.

Algemene amfibieën

Voor de te verwachten algemene soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Omgevingswet, waardoor een omgevingsvergunning bij verstoring niet noodzakelijk is. De voorgenomen werkzaamheden betreffen uitsluitend een tijdelijke verstoring van het leefgebied van algemene soorten amfibieën. Negatieve effecten zijn niet te verwachten.

4.4.3 Vissen

Er zijn slechts enkele zoetwatervissoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. Er vinden geen werkzaamheden plaats aan de watergangen ten behoeve van het planvoornemen, daarmee kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

4.5 Ongewervelden

4.5.1 Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Omgevingswet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn enkele waarnemingen bekend van de beschermde beekrombout. De beekrombout is sterk gebonden aan stromend water van een goede kwaliteit. De watergangen op de onderzoekslocatie vormen vanwege het gebrek aan stroming geen geschikt habitat voor deze soort. De aanwezigheid van beschermde soorten op de planlocatie kan daarom worden uitgesloten.

4.5.2 Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. Op de onderzoekslocatie zijn geen waardplanten aangetroffen van beschermde vlindersoorten. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vlindersoorten zijn daarom uitgesloten.

4.5.3 Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft, vermiljoenkever en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

4.6 Planten

De vegetatie op de planlocatie bestaat uit een houtopstand binnen de hekken van de installatie, een brede houtwal ten oosten van de installatie en enkele stroken verruigd grasland en oevervegetatie. In de directe omgeving van de planlocatie zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten.

De houtopstand binnen de hekken van de installatie bestaat voornamelijk uit zomereik met daaronder een dichte (aangeplante) struweellaag van meidoorn en hazelaar. Vanwege de dichte aanplant is er nauwelijks sprake van een kruidlaag. Beschermde soorten zijn in deze houtopstand niet te verwachten. Tijdens geen van de uitgevoerde veldbezoeken zijn beschermde planten waargenomen.

De houtwal ten oosten van de installatie bestaat uit een dichte opstand van hazelaar, er zijn slechts enkele grote bomen aanwezig in de houtwal. Vanwege de dichte opstand van hazelaar is er nauwelijks een kruidlaag aanwezig. Beschermde soorten zijn in deze houtwal niet te verwachten. Langs de watergangen tussen de installatie en het oostelijk gelegen agrarisch perceel zijn stroken verruigd grasland aanwezig. De vegetatie bestaat hier voornamelijk uit grassen en riet. Beschermde soorten zijn ook hier niet te verwachten. Overtredingen ten aanzien van beschermde vaatplanten zijn daarmee uitgesloten.

4.7 Specifieke zorgplicht

Onder de specifieke zorgplicht vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten genoemd in de Rode Lijsten.

Een Rode Lijst is een overzicht van levende soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken. De dier- en plantensoorten zijn onderverdeeld in categorieën. Naast vogels zijn er ook lijsten voor bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, sprinkhanen, krekels, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, libellen, mossen, paddenstoelen, platwormen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen en zoogdieren.

Volgens de actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) betreffen de waarnemingen van Rode Lijst-soorten in de omgeving van de onderzoekslocatie voornamelijk broedvogels en zoogdieren. Waarnemingen van Rode Lijst-soorten zoals de levendbarende hagedis zijn reeds in voorgaande paragrafen beschreven. De aanwezigheid van belangrijke functies voor deze soort op de onderzoekslocatie is vanwege het ontbreken van geschikt habitat uitgesloten.

Broedvogels

In de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn diverse waarnemingen van soorten van de Rode Lijst-broedvogels zoals boerenwaluw, huismus, grauwe vliegenvanger, zwarte mees, keep en kneu. De te kappen houtopstand vormt geschikt broedhabitat voor de kneu en grauwe vliegenvanger. Voor de boerenwaluw, huismus en zwarte mees is geen geschikt broedhabitat aanwezig op de onderzoekslocatie. De keep komt in Nederland voornamelijk voor als wintergast, er zijn slechts enkele broedgevallen van deze soort bekend in Nederland. Voor de kneu en grauwe vliegenvanger geldt dat deze soorten relatief algemeen voorkomen in Nederland. In de omgeving van de onderzoekslocatie is veel broedgelegenheid voor deze soorten. De voorgenomen ingreep heeft slechts betrekking op een klein deel van het leefgebied van deze soorten. Indien de houtopstand buiten het broedseizoen wordt gekapt, zijn negatieve effecten op broedvogels van de Rode Lijst redelijkerwijs uitgesloten.

Zoogdieren

Volgens de gegevens van de NDFF komen in de omgeving van de planlocatie de Rode Lijst-soorten haas en konijn voor. De onderzoekslocatie vormt matig geschikt habitat voor deze soorten. De voorgenomen ingreep heeft echter betrekking op een relatief klein oppervlak van het leefgebied van konijn en haas. In de omgeving is meer geschikt leefgebied aanwezig. Het is daarom uitgesloten dat het planvoornemen leidt tot negatieve effecten op de lokale populatie hazen en konijnen.

Door te voldoen aan de algemene zorgplicht kan worden vastgesteld dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dier- en plantensoorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst (zie hoofdstuk 5).

5 Toetsing aan soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig geval. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

5.1 Broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de opgaande vegetatie buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11.37 (Bal) (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

5.2 Vleermuizen

De bosranden en houtwallen in de omgeving van de planlocatie kunnen mogelijk dienen als vliegroute voor in de omgeving verblijvende vleermuizen. Daarnaast is het niet uitgesloten dat er verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn in de houtopstanden in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Overtredingen zijn te voorkomen door geen kunstmatige verlichting toe te passen gedurende de actieve periode van vleermuizen (april tot en met november) op de werkterreinen tussen zonsondergang en zonsopkomst.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

5.3.1 Grote bosmuis

De grote bosmuis is beschermd onder artikel 11.54, eerste lid, onder a, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), wat betekent dat het niet is toegestaan om in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Het kappen van de houtopstand binnen de hekken van de installatie leidt mogelijk tot het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen van de grote bosmuis. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van de grote bosmuis in deze bosschage vast te stellen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van inloopvallen en vindt plaats in de periode augustus tot en met oktober.

5.3.2 Bunzing, wezel, hermelijn en egel

Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van bunzing, wezel, hermelijn of egel aanwezig zijn in de te kappen houtopstand. Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van kap- en graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in.

De bunzing, wezel, hermelijn en egel zijn onder het bevoegd gezag van RVO echter op de vrijstellingslijst geplaatst voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel dus niet kan worden uitgesloten dat er schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van deze soorten, is er geen sprake van een vergunningsplichtige schadelijke handeling als gevolg van het planvoornemen. De algemene zorgplicht is echter wel van toepassing. De initiatiefnemer dient maatregelen te treffen waarmee het doden en verwonden van bunzing, wezel, hermelijn of egel wordt voorkomen. Deze maatregelen zijn locatiespecifiek en dienen uitgewerkt te worden in een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol.

5.3.3 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van kap- en graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 (Bal) in. Voor de te verwachten soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling echter een vrijstelling, waardoor geen vergunning hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Het kappen van de houtopstand binnen de hekken van de installatie dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uitgevoerd te worden. De geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden betreft de periode september tot en met november. Dieren die gedurende de werkzaamheden worden aangetroffen dienen de gelegenheid te krijgen om veilig weg te komen.

5.4 Hazelworm

Op basis van de huidige informatie is de aanwezigheid van de hazelworm op de onderzoekslocatie niet geheel uit te sluiten. De hazelworm is beschermd op basis van artikel 11.54 (Bal). Voor de te kappen houtopstand geldt dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is om de aanwezigheid van de soort vast te stellen. Indien er hazelwormen worden aangetroffen op de onderzoekslocatie, zijn overtredingen naar verwachting niet te voorkomen en is sprake van een vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteit.

5.5 Rugstreeppad

Op basis van de huidige informatie kan niet worden uitgesloten dat er overwinterende rugstreeppadden aanwezig zijn in de te kappen houtopstand. De rugstreeppad valt onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Omgevingswet ondergebracht in paragraaf 11.2.3 (Bal). De schadelijke handelingen die van toepassing zijn op deze soorten betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

Het verstoren van de rugstreeppad en/of het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen is bij het kappen van de bosschage naar verwachting niet voorkomen worden. Een vergunningsaanvraag voor het verstoren van de rugstreeppad en vernielen of beschadigen van vaste rust- en verblijfplaatsen is daarom noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden opgenomen.

5.6 Overige soort(groep)en

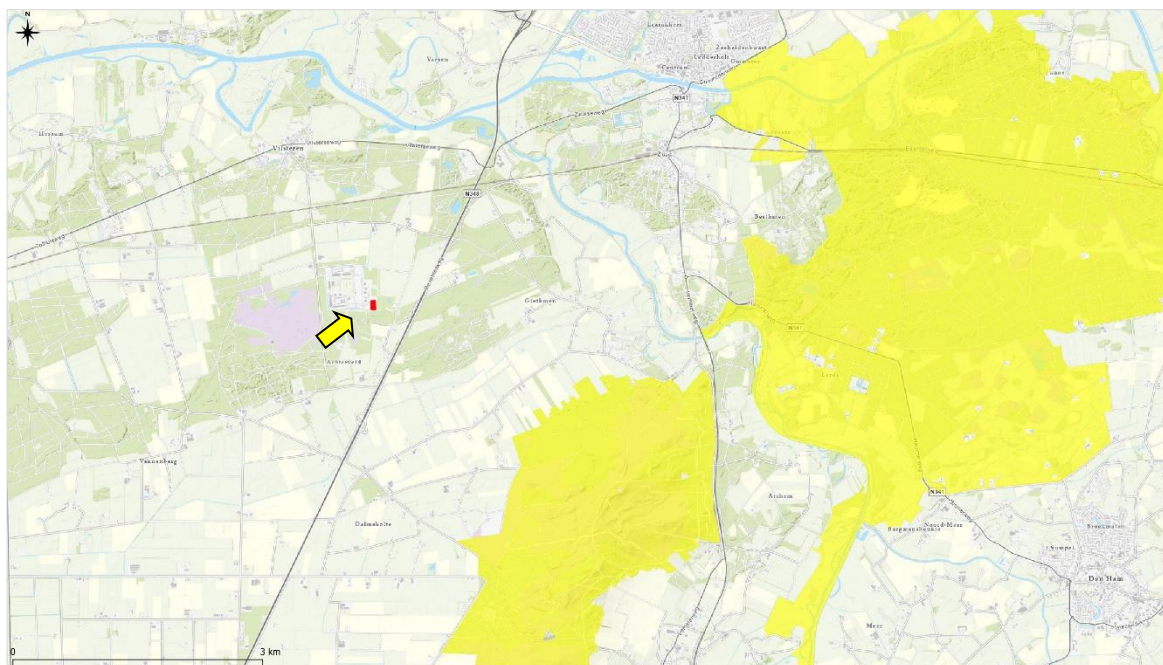
Overtredingen van de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6 Toetsing aan gebiedenbescherming

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Omgevingswet aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

6.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Vecht- en Beneden-Reggegebied, bevindt zich op circa 2,2 kilometer afstand ten oosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 6.1).

Figuur 6.1 Ligging van de onderzoekslocatie (gemarkeerd middels gele pijl) ten opzichte van Natura 2000 (geel gearceerd).

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de vergunningplicht 'Natura 2000-activiteit' ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

6.2 Natuurnetwerk Nederland

De te kappen houtopstand binnen de hekken van de installatie is gelegen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. In figuur 6.2 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 6.2 Ligging van de onderzoekslocatie (gemarkeerd middels witte stippellijn) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groen gearceerd).

De onderzoekslocatie is (deels) gelegen in een onderdeel van het Overijsselse Natuurnetwerk (ONN). Het Natuurnetwerk betreft in Overijssel een bescherming van de natuur(kwaliteiten) in deze gebieden.

De initiatiefnemer is op het moment van schrijven in gesprek met de provincie Overijssel over de Natuurnetwerk-aanwijzing van de te kappen houtopstand. Provincie Overijssel heeft hierbij aangegeven dat het bosje binnen de hekken van compressorstation Ommen per abuis is opgenomen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk. Bij de eerstvolgende actualisatie van het NNN wordt de begrenzing aangepast zodat het bosje niet langer onderdeel is van het NNN.

Totdat de begrenzing van het NNN is aangepast is, is Artikel 4.58 van de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel van toepassing. Omgevingsplannen die betrekking hebben op een gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland maken geen ontwikkelingen mogelijk die leiden tot:

- a.) Aantasting van de mogelijkheden om de natuurdoelen te realiseren die voor het betreffende gebied zijn vastgesteld;
- b.) Vermindering van het areaal van het Natuurnetwerk Nederland; en
- c.) Aantasting van de samenhang tussen onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland.

De voorgenomen realisatie van een nieuwe afsluiter past echter binnen het huidige bestemmingsplan van de onderzoekslocatie. Volgens de 'Handreiking gebruik WKW-beschrijvingen Overijssel bij ruimtelijke afwegingen' van de provincie Overijssel is vervolgoetsing daarom niet noodzakelijk. Wel adviseert de handreiking om in dit geval te overleggen met de gemeente.

7 Houtopstanden

In art. 11.112 zijn de oogmerken opgenomen voor de activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen. De oogmerken met betrekking tot vellen en herplanten van houtopstanden hebben betrekking op de natuurbescherming, de instandhouding van het bosareaal in Nederland en het beschermen van landschappelijke waarden. De Omgevingswet beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De te kappen bomen op de onderzoekslocatie vallen onder artikel 11.111 (Bal), waardoor een meldingsplicht geldt voorafgaand aan de kap. Tevens draagt de rechthebbende zorg voor de herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand. Aangezien het niet mogelijk is om dezelfde grond te herbeplanten dient herbeplanting op andere grond plaats te vinden, indien de herbeplanting voldoet aan de gestelde regels artikel 11.130 (Bal). Een ontheffing van de herplantplicht is noodzakelijk.

8 Samenvatting en conclusies

Sweco heeft in opdracht van Hynetwork Services B.V. een quickscan natuurwaarden uitgevoerd op Compressorstation Ommen.

De quickscan natuurwaarden is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een afsluiterschema. De werkzaamheden zijn onderdeel van de realisatie van Waterstofnetwerk Drenthe-Overijssel

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een afsluiterschema te realiseren (S-444) en een afsluiterschema om te bouwen (S-672) binnen de hekken van Compressorstation Ommen.

Voor de voorgenomen werkzaamheden rondom Compressorstation Ommen zijn reeds meerdere ecologische onderzoeken uitgevoerd door Arcadis. Vanwege wijzigingen in de werkwijze is onderhavige quickscan natuurwaarden opgesteld. In onderhavige rapportage worden uitsluitend de onderstaande werkzaamheden getoetst. De realisatie van afsluiterschema S-444 en ombouw van afsluiterschema S-672 maakt onderdeel uit van het vergunningentraject voor Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel. Ten behoeve van deze ingreep wordt de houtopstand binnen de hekken van de installatie gekapt.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 8.1. In tabel 8.2 zijn de effecten op beschermde gebieden en houtopstanden weergegeven. In de tabellen is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabellen is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Omgevingswet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 8.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Omgevingsvergunning	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	opgaande vegetatie verwijderen buiten broedseizoen
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	geen jaarrond beschermde nestplaatsen aanwezig binnen invloedssfeer planvoornemen
Vleermuizen	verblijfplaatsen	mogelijk (in de directe omgeving)	nee	nee	nee	potentiële verblijfplaatsen in de directe omgeving van de planlocatie moeten functioneel behouden blijven door werkzaamheden in actieve periode (april-november) uit te voeren tussen zonsopgang en zonsondergang
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	voldoende alternatief in de omgeving beschikbaar
	vliegroutes	mogelijk (in de directe omgeving)	mogelijk	nee	nee	potentiële vliegroutes in de directe omgeving van de planlocatie moeten functioneel behouden blijven door werkzaamheden in actieve periode (april-november) uit te voeren tussen zonsopgang en zonsondergang
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	ja	aanvullend onderzoek naar aanwezigheid grote bosmuis in de te kappen houtopstand. aandacht voor zorgplicht ten aanzien van bunzing, wezel, hermelijn, egel en algemene grondgebonden zoogdieren. Aanvullende maatregelen om doden en verwonden te voorkomen dienen vastgelegd te worden in een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol.
Reptielen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar aanwezigheid hazelworm in de te kappen houtopstand.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	ja	vergunningsaanvraag noodzakelijk voor de rugstreeppad
Overige soorten		nee	nee	nee	nee	-

Tabel 8.2 Overzicht effecten t.o.v. beschermde gebieden en houtopstanden en te nemen vervolgstappen.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	Bijzonderheden / opmerkingen*
Natura 2000	2,2 km	mogelijk	ja	mogelijk	Modelberekening stikstof (AERIUS-calculator)
Natuurnetwerk Nederland	Onderdeel van	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Houtopstand binnen de hekken van de installatie is gelegen binnen de begrenzing van het ONN.
Houtopstanden	Ja				Meldingsplicht en herplantingsplicht van toepassing.

Conclusie

Broedvogels

Overtredingen ten aanzien van de te verwachten soorten broedvogels kunnen worden voorkomen door kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt globaal de periode maart tot half augustus aangehouden, geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

Vleermuizen

Overtredingen ten aanzien van in de omgeving verblijvende vleermuizen en potentiële vliegroutes in de directe omgeving van de onderzoekslocatie dienen voorkomen te worden door gedurende de actieve periode van vleermuizen (april – november) geen kunstmatige verlichting toe te passen op de werkterreinen tussen zonsondergang en zonsopkomst.

Grote bosmuis

De aanwezigheid van de grote bosmuis kan op basis van de huidige informatie niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of een vergunningsaanvraag aan de orde is.

Bunzing, wezel, hermelijn, egel en algemene grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van de te verwachten soorten zoogdieren is de zorgplicht van toepassing. Werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden volgens een separaat opgesteld ecologisch werkprotocol en onder ecologische begeleiding. De kapwerkzaamheden dienen buiten de gevoelige periode uitgevoerd te worden. De geschikte periode betreft de periode september tot en met november.

Hazelworm

Op basis van de huidige informatie kan de aanwezigheid van de hazelworm op de onderzoekslocatie niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of sprake is van een vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteit.

Rugstreepd

De kap van de houtopstand binnen de hekken van de installatie leidt mogelijk tot overtredingen ten aanzien van de rugstreepd. Een vergunningsaanvraag is noodzakelijk. Deze vergunningsaanvraag dient onderbouwd te worden met een activiteitenplan waarin compenserende en mitigerende maatregelen worden verwoord.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Omgevingswet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Negatieve effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn niet op voorhand uitgesloten. Aanvullend onderzoek middels een modelberekening stikstof (AERIUS-calculator) is noodzakelijk.

Overijssels Natuurnetwerk

De initiatiefnemer is op het moment van schrijven in gesprek met de provincie Overijssel over de Natuurnetwerk-aanwijzing van de te kappen houtopstand. Provincie Overijssel heeft hierbij aangegeven dat het bosje binnen de hekken van compressorstation Ommen per abuis is opgenomen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk. Bij de eerstvolgende actualisatie van het NNN wordt de begrenzing aangepast zodat het bosje niet langer onderdeel is van het NNN. Indien deze herbegrenzing niet tijdig wordt doorgevoerd, is overleg met bevoegd gezag noodzakelijk.

Houtopstanden

De te kappen houtopstand betreft een beschermde houtopstand. De meldplicht en herplantplicht zijn van toepassing. Gezien herplant op dezelfde gronden niet mogelijk is, zal een ontheffing aangevraagd moeten worden voor herplant op andere gronden.

9 Geraadpleegde bronnen

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

BIJ12 (2017b). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

Bij12 (2024) Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen-v1-1-2.pdf>

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Rugstreeppad. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-rugstreeppad/>

Pastoor, L., Van der Pol, N., Kroon, P., Van Hoof, P., & Van der Putten, T. (2025). Vervolgonderzoek vleermuizen, teunisbloempijlstaart en rugstreeppad CS Ommen Noord (Projectnr. 25-005, Natuurbalans – Limes Divergens; SOL026247) [Concept rapport]. WSP Nederland B.V.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied omgeving Compressorstation Ommen, periode 2019-2024. NDFF. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Ravon (z.d.). Soorten. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 10 januari 2025 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Vlinderstichting (z.d.) Vlinders. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>

Vogelbescherming (z.d.). Vogelgids. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdiervereniging (z.d.) Zoogdiersoorten. Geraadpleegd op 4 december 2024 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Provinciale bronnen

www.overijssel.nl (NNB en beschermde gebieden in Overijssel)

www.overijssel.nl/thema's/natuur/groenloket

Bijlage 1 Natuurwetgeving en doelen Natura 2000

Natuurwetgeving Natura 2000

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1-1-2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten op Natura 2000.

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 162 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied (artikel 2.7, lid 2 Wnb. en per 1-1-2024 artikel 5.1, lid 1, sub e Ow).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het bevoegd gezag. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

Doelen Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
- De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
- De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Bijlage 2 Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Natuurwetgeving Natuurnetwerk Nederland

Deze bijlage geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie is getoetst. Deze bijlage is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende, en per 1 januari 2024 geldende, wetgeving. Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken.
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt.
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer.
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee.
- Alle Natura 2000-gebieden.

In de Omgevingswet staan de bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 en 5 Ow en artikel 7.6, lid 1 Bkl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen (of in de directe nabijheid van) het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels nader onderzoek/toetsing inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

Bijlage 3 Omgevingswet

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:

- 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
- 2°. een zuiveringstechnisch werk,
- d. een wateronttrekkingsactiviteit,
- e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
- f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
 - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.
2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.
3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat eenieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Eenieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.